ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ "ΕΚΛΕΚΤΑ ΕΡΓΑ" ΑΡΙΘ. 56

ΤΖΟΒ. ΚΙΕΖΕ

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ ΝΤΑ ΡΙΜΙΝΙ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ "ΒΕΝΤΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΦΡΑΤΖΕΣΚΑ

ΝΤΑ ΡΙΜΙΝΙ

Α΄

Τραγούδια, φαιδρὲς κραυγὲς καὶ γλυκύτατοι ἤχοι μουσικῶν ὀργάνων ἀντιλαλοῦσαν σὲ χίλιους τόνους τὴ χαρὰ στὴ Ραβέννα, σ' ὅλην τὴν πλημμυρισμένη ἀπὸ τὸ ἄρωμα τῶν λεμονεῶν τῶν θαυμαστῶν κλημακωτῶν κήπων, περιοχὴ τοῦ παλατιοῦ τοῦ Γουίδο, τοῦ ἄρχοντος τῆς Παλέντας. Οἱ εὐγενεῖς καὶ ἡ δέσποινες τῆς κομητείας, φίλοι τοῦ ἄρχοντος ἀπὸ τὴ Φλωρεντία, ἀξιωματικοὶ μὲ τοὺς ὁποίους εἶχε συμπολεμήση ὁ Γουίδο ἀπὸ τὴν Τοσκάνη καὶ ἀπὸ τὴν Πίζα, μουσικὴ ἀπὸ τὴ Βενετία, ἀκόμη καὶ δύο φημισμένοι ἱσπανοὶ ζωγράφοι ποῦ εὑρίσκονσο στὴν Πάδοβα, εἶχαν ἔλθη στὸν ἔνδοξο οἶκο τῆς Ραβέννας γιὰ νὰ παρευρεθοῦν στοὺς γάμους τῆς κόρης τοῦ κόμητος μὲ τὸν ἰσχυρὸ ἄρχοντα τοῦ Ρίμινι, τὸν Τζοβάννι Μαλατέστα. Ἡ ὡραία, ἡ γλυκειά, ἡ ἀγγελικὴ Φρατζέσκα παντρευόταν ἀπόψε.

Καὶ δὲν ἦταν μόνον ἀπὸ ἀγάπη καὶ σεβασμὸν πρὸς τὸν Γουίδο, ποῦ εἶχαν ἔλθη στὴ Ραβέννα τόσοι πολλοὶ καὶ μὲ τόση προθυμία. Τοὺς εἶχε προσελκύσει ἐκεῖ ἡ φήμη τῆς ὡμορφιᾶς τῆς κόρης. Ἔλεγαν ὅτι τὸ πρόσωπό της ἀκτινοβολοῦσε φῶς παράδοξο καὶ γοητευτικό, ὅπως τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ,

ὅταν ἔφερεν στὴ Θεομήτορα τὸν λευκὸ κρῖνο. Ὅτι τὰ μάτια της καὶ τὸ στόμα της εἶχαν τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν γλυκύτητα τῆς περίφημης Παναγίας τοῦ Γκιόττο. Ὅτι τὰ χέρια της ἦσαν σᾶν ζυμωμένα ἀπὸ καμέλιες καὶ γάλα. Ὅτι μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά της δὲν θὰ μποροῦσε νὰ συγκριθῇ οὔτε τὸ πειὸ φίνο Περσικὸ μετάξι. Ὅτι ἡ μουσικὴ φωνή της ὅταν τραγουδοῦσε μποροῦσε νὰ σταματήσῃ τοὺς ὠργισμένους ἱππότας τὴ στιγμὴ ποῦ ἦταν ἕτοιμοι ν' ἀλληλοφαγωθοῦν.

Τὴν ὕπαρξί της τὴν θεωροῦσαν ἕνα θαῦμα καὶ ὁ θρύλλος τῆς καλλονῆς της σ' ὅλες τὶς γύρω ἀπὸ τὴ Ραβέννα πόλεις ἦταν τραγοῦδι πρὸς τὴν θεότητα ἑνὸς κάλλους, ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἔρχονται στὴ γῆ γιὰ νὰ ζητήσουν τὴν μεγαλύτερη δόξαν τῆς ζωῆς. Τὴν λατρεία πρὸς τὴν ἄφθαστη ὡραιότητα.

Γι' αὐτὸ εἶχαν ἔλθῃ οἱ περισσότεροι σᾶν νὰ τοὺς ἔσυρε ἕνας μαγνήτης· ἄλλοι ἀπὸ περιέργεια, ἄλλοι γιὰ νὰ ἰδοῦν ἂν πράγματι ἡ Φρατζέσκα ἦταν ὅπως τὴν περιέγραφαν, καὶ ἄλλοι σχεδὸν ἐρωτευμένοι μαζῆ της ἀπὸ τὴν φήμην.

Καὶ τώρα ὅλοι γλεντοῦσαν στὸ γαμήλιο τραπέζι χαρούμενοι, ἀκόμη καὶ ἐκεῖνοι ποῦ ἦλθαν στὴ Ραβέννα δαγκωμένοι ἀπὸ τὴ ζήλεια, γιατὶ τὴν ὡραία Φρατζέσκα τὴν ἔπαιρνεν ἕνας ξένος. Τόσο φαινόταν εὐτυχισμένη ἡ κόρη τοῦ Γουίδο, ὥστε ὅλοι εἶχαν λησμονήσει τὸν ἑαυτόν τους.

. . . . . .

Ὅλοι οἱ προσκεκλημένοι συνώδευσαν τὴν νύμφην ποῦ τὴν εἶχε παραλάβει ὁ γυναικάδελφός της ὁ Πάολο Μαλατέστα, μέχρι τοῦ πύργου τοῦ Βερούκιο, ἔξω ἀπὸ τὸ Ρίμινι. Ἐκεῖ θὰ ἐρχόταν ὁ γαμβρός, ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα, ποῦ εἶχε καθυστερήσῃ ὅπως

εἶπαν, γιατὶ ἐκλήθη στὸ Πέζαρο γιὰ μιὰ σπουδαία ὑπόθεσι τῆς κομητείας.

Ἐπλησίαζαν πεὶὰ μεσάνυχτα. Στὸ διαμέρισμα τοῦ παλατιοῦ τοῦ Βερούκιο, ποὺ εἶχε προορισθῆ γιὰ τοὺς νεονύμφους, τρεῖς γυναῖκες ἑτοίμαζαν τὸ νυμφικὸ κρεβάτι. Τὸ δωμάτιον ἔβλεπε μὲ δυὸ παράθυρα σ' ἕνα κῆπο σύσκιο ἀπὸ δένδρα, μέσα ἀπὸ τὰ φυλλώματα τῶν ὁποίων σπιθοβολοῦσαν τὰ ἄστρα τοῦ αἰθρίου οὐρανοῦ σὰν μυστικὰ φυτά. Δύο χαμηλὰ καθίσματα ἦσαν σκεπασμένα μὲ δέρματα τίγρεων, καὶ στὸ βάθος ἡ λεπίδα ἑνὸς τεραστίου μαχαιριοῦ—προγονικὴ ἀνάμνησι τοῦ Τζοβάννι—ποὺ ἦταν κρεμασμένο ἀπάνω στὸ κατέρυθρο δαμασκηνὸ ὕφασμα τοῦ τοίχου, λαμποκοποῦσε στὸ ἀδύνατο φῶς τῶν κεριῶν τοῦ δωματίου. Στὴν ἀριστερὰ γωνιὰ ἀπάνω σὲ ψηλὸ βάθρο ἦταν τοποθετημένο ἕνα μεγάλο ἅγαλμα τῆς Παναγίας μὲ ἀνθοδοχεῖα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ πλημμυρισμένα ἀπὸ κατακόκκινα τριαντάφυλλα.

Ἡ γυναῖκες ἔστρωναν τώρα τὸ μεγάλο ἀπὸ ξύλο ἐβένου κρεββάτι, τοῦ ὁποίου ὅλα τὰ ἐπιστρώματα ἦσαν ἀπὸ λευκὸ μεταξωτό.

—Κάμετε γρήγορα, εἶπεν ἡ μία γυναῖκα, εἶνε πολὺ ἀργά. Ἡ μουσικὴ ἔπαψε. Ποῦ εἶνε ἡ νύφη;

—Ἐβγῆκε, ἀπήντησε ἡ ἄλλη, στὸν ἐξώστη μὲ τὸν Πάολο. Μιλοῦν. Μέσα ἄφησαν τοὺς προσκεκλημένους μόνους. Τὶ λέει ἡ Φρατζέσκα μὲ τὸν Πάολο, ἀφοῦ δὲν εἶνε ἄνδρας της;

—Δὲν εἶνε δική μας δουλειὰ νὰ μαθαίνουμε τὶ λένε, εἶπεν ἡ τρίτη. Ἄλλως τε μιλοῦν τόσο σιγά.

—Ἐγὼ δὲν τὴν εἶδα ἀκόμη τὴ νύφη. Πές μας ἐσὺ ποῦ ἤσουν στοὺς γάμους στὴ Ραβέννα. Εἶνε ὥμορφη;

—Ὥμορφη; Καλά, καλὰ δὲν ξέρω. Δὲν εἶδα τί-

ποτε ἄλλο ἀπὸ τὰ μάτια της. Ἄμα τὴν ἰδῇς πρώτη φορὰ δὲν μπορεῖς νὰ τὴν κυττάξῃς ἀλλοῦ, παρὰ μόνον στὰ μάτια. Αὐτὸ μοῦ τὸ εἶπαν καὶ στὴ Ραβέννα.

— Ἔχει τόσο ὡραῖα μάτια;

– Νομίζεις ὅτι ὀνειρ-ύεσαι τὴν ἁγίαΒεατρίκη.Πρέπει νὰ τὴν ἰδῇτε. Τὰ μάτια της εἶνε μαγεμμένα. Καὶ ὅταν μάλιστα στὸ Τραπέζι ἐκύτταζε τὸν Πάολο Μαλατέστα.....

—Μὰ ἀφοῦ δὲν εἶνε ὁ ἄνδρας της.....

—Τῆς εἶπαν στὴν ἀρχὴ ὅμως ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ γαμβρός. Ἄλλως τε τί ἔχει νὰ κάμῃ; Ὁ Πάολο εἶνε ὡραῖος σὰν τὸν ἅγιο Γεώργιο. Καὶ μόλις τὴν ἐπλησίασε καὶ τὴν ἐχαιρέτισε, τὰ μάτια της ἔγιναν ὅλο γλύκα. Ἀλλὰ ἔπειτα ὅταν τῆς εἶπαν ὅτι δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ ἄνδρας της καὶ ὅτι ὁ Πάολο ὁ ὡραῖος θὰ τὴν στεφανωθῇ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ Τζοβάννι, τότε ἔπρεπε νὰ ἰδῆτε·

—Τί ἔγεινε;

—Τὰ μάτια της ἔστραψαν σὰν τοῦ θηρίου. Ἄλλαξαν χρῶμα. Σὰν ν' ἀπειλοῦσε ὁ Βεζούβιος νὰ χαλάσῃ πάλι τὴν οἰκουμένη. Μὰ ὅταν ξαναγύρισε στὸν Πάολο καὶ συνάντησε τ βλέμμα του, τὰ μάτια της ξαναπῆραν τὴν γλύκα τους.

—Μὰ γιατὶ νὰ τῆς παρουσιάσουν τὸν Πάολο γιὰ γαμπρό; ἐρώτησεν ἡ τρίτη.

— Γιατὶ ὁ πατέρας της τὸ ἤξερε ὅτι θὰ προτιμοῦσε νὰ πεθάνῃ ἡ κόρη του, παρὰ νὰ πάρῃ ἄνδρα της τὸν Τζοβάννι τὸν σημειωμένο.

—Ἀλήθεια, τί ἄσχημος ποὺ εἶνε ὁ Τζοβάννι. Οὔτ' ἐγὼ δὲν θὰ τὸν ἔπαιρνα. Τὸ πρόσωπό του εἶνε σὰν ἀγριμιοῦ, τὰ χείλη του δὲν γελοῦν ποτέ, τὰ μάτια του εἶνε μικρὰ καὶ ὅταν περιπατῇ σοῦ κάνει φρίκη. Τέτοιο στραβοπόδη δὲν ξαναεἶδα.

= Γι' αὐτὸ τῆς εἶπε ὁ Γουίδα ὅτι ὁ Τζοβάννι εἶνε ἀπαράλλαχτος μὲ τὸν ὡραῖό του ἀδελφό. Τώρα πάει πειά· ὁ γάμος ἔγεινε. Ἡ Φρατζέσκα εἶνε γυναῖκα τοῦ σημειωμένου. Καὶ ἀκόμη δὲν τὸν εἶδε τὸν ἄνδρα της. Ὁ Τζοβάννι θὰ ἔλθῃ ἐδῶ τὰ μεσάνυχτα ὅταν θὰ εἶνε σβυστὰ ὅλα τὰ φῶτα καὶ ὅταν ἡ Φρατζέσκα θὰ ἔχῃ ἀποκοιμηθῇ.

— Τὶ φοβερό!

— Δυστυχισμένη γυναῖκα. Μὰ πῶς δὲν ἀνησυχεῖ;

— Τῆς εἶπαν ὅτι τὸν ἐκράτησαν στὸ Πέζαρο γιὰ κάποια σπουδαία ὑπόθεσι. Ὅταν τὸ πρωῒ θὰ ξυπνήσῃ ἡ Φρατζέσκα καὶ θὰ ἰδῇ τὶ τέρας τῆς ἔδωσαν γιὰ ἄνδρα, θὰ εἶνε ἀργά. Θὰ ἔχῃ γίνει γυναῖκά του.

— Πῶς τὴν λυπᾶμαι. Πῶς τὴν ἀφήνουν ἔτσι ἀνύποπτη στὴ συφορὰ ποὺ θὰ τῆς ἔρθῃ. Ὅλοι αὐτοὶ ἐβάλθηκαν νὰ θυσιάσουν ἕνα τέτοιον ἄγγελο. Τώρα εἶνε χαρούμενη. Ἀκοῦστε τὴ φωνή της. Σὰν νὰ ψάλῃ ἁρμόνιο. Κάτι λέει τοῦ Πάολο. Κι' αὐτὸς τῆς ἀπαντᾷ. Εἶνε κι' οἱ δυὸ σὰν πολὺ εὐτυχισμένοι. Δὲν μοῦ ἀρέσουν αὐτὰ τὰ λόγια.

— Εἶνε κουνιάδος της. Νὰ μὴ μιλήσῃ μαζύ του;

— Μὰ σ' ὅλον τὸν δρόμο ἀπὸ τὴ Ραβέννα ὡς ἐδῶ, μιλοῦσαν διαρκῶς. Τὶ λένε τώρα στὸν ἐξώστη; Ἡ νύχτα καὶ τὰ ἄστρα εἶνε κακοὶ σύμβουλοι στὰ νειᾶτα.

— Μὴν λέτε κακὰ λόγια.

— Κάτι δυστυχία θ' ἀρθῇ σ' αὐτὸ τὸ σπίτι. Νὰ μοῦ τὸ θυμηθῆτε. Ἀκοῦστε, ἀκοῦστε πῶς μιλοῦν.

Πράγματι ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρο ἤρχετο ἡ φωνὴ τῆς Φρατζέσκας. Τὰ λόγια δὲν ἐξεχώριζαν, ἀλλ' ὁ ἦχός των ἦταν σὰν μουσική.

Τότε ἡ γυναῖκες, ποῦ ἔστρωναν τὸ κρεββάτι, ἐπλησίασαν μέσα ἀπὸ τὸ παράθυρο γιὰ νὰ κρυφακούσουν.

— Ἤθελα νὰ μὴ τελειώσῃ αὐτὴ ἡ νύχτα· ἔλεγε ἡ Φρατζέσκα στὸν Πάολο. Μοῦ φαίνεται πῶς ἡ ζωή μου ἐσηκώθηκε ἀπάνω σὲ φτερά.

— Εἶνε ἀπὸ τὴν συγκίνησι τῆς εὐτυχίας σας γιὰ τὸν Τζοβάννι, ἀπήντησεν ὁ Πάολο.

— Τὸν Τζοβάννι δὲν τὸν εἶδα ἀκόμη, ἀλλὰ εἶδα ἐσᾶς. Μιλῆστε μου, ἀδελφέ μου. Διηγηθῆτέ μου πάλι τὴν ὡραία ἱστορία τῆς Αἰγυπτίας ποῦ μοῦ ἀρχίσατε στὸ δρόμο. Εἴπατε πῶς ἔφυγε μὲ βασιλικὸ καράβι ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια γιὰ νὰ εὕρῃ τὸν πρίγκηπα τῆς Σικελίας ποῦ εἶδε στὸ ὄνειρό της καὶ ὅτι στὸ δρόμο ἔξω ἀπὸ τὴν Τύνιδα τὴν ἔπιασαν κουρσάροι. Τὶ ἀπέγινε;

— Ἡ ἱστορία εἶνε πολὺ μεγάλη καὶ θλιβερή. Ἀφῆστε ἀπόψε, ἀδελφή μου, εἶπε ὁ Πάολο. Δέστε καλλίτερα τὰ ἄστρα. Εἶνε σὰν νὰ γιορτάζῃ ὁ οὐρανός. Ἂς κυττάζουμε ψηλὰ καὶ ἂς σιωποῦμε.

Ἡ γυναῖκες, ποῦ τ' ἄκουαν ἀπὸ μέσα ἄρχισαν πάλιν νὰ σιγομιλοῦν.

— Πολὺ λυπητερὰ πράγματα τῆς λέει ὁ κουνιάδος της. Ἔκαμε καλὰ κ' ἔσώπασε. Ἄλλως τε κι' αὐτὸς ὁ γάμος εἶνε πολὺ λυπητερὴ ἱστορία.

— Ἀλήθεια, ἄκουσα κι' ἐγώ, εἶπεν ἡ ἄλλη γυναῖκα, ὅτι αὐτὸς ὁ γάμος εἶνε ἕνα εἶδος ἀγοραπωλησίας.

— Ἀμ τί ἄλλο; Ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα ἀγόρασε τὴν γυναῖκά του, ὅπως θ' ἀγόραζεν ἕνα ἄλογο γιὰ τὴν τελετή. Ἢ ἕνα γεράκι γιὰ κινῆγι.

— Μιὰ σκλάβα, δὲν λέτε καλλίτερα;

— Ὅπως πωλοῦνε τὶς γυναῖκες στὴ Βενετία.

— Ναί· ἔχω ἀκούσει, ὅτι στὴ Βενετία πηγαίνουν γυναῖκες ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ οἱ κουρσάροι καὶ παίρνουνε φοῦχτες τὸ χρυσάφι.

— Φαντασθῆτε νὰ πουλοῦν μιὰ ἀνθρώπινη ζωὴ γιὰ χρυσάφι. Εἶνε τρομερό.

— Μήπως αὐτὸ ποῦ γίνεται στὴ Ραβέννα εἶνε λιγώτερο ; Πουλοῦνε μιὰ γυναῖκα γιὰ νὰ κάμουν ἕνα καλὸ σύμμαχο. Ὅπως ἔδωσαν τὴ Φρατζέσκα στὸ Τζοβάννι. Ἀκοῦστε νὰ σᾶς εἰπῶ ἐγὼ τὴν ἱστορία τοῦ γάμου τους. Ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα εἶδε μιὰ μέρα τὴ Φρατζέσκα καὶ τοῦ ἄρεσε. Τὴν ἐπεθύμησε ἀμέσως γιὰ γυναίκα του καὶ τὸ ἐμήνυσε τοῦ Γουίδο, τοῦ πατέρα της. Τότε ἐκεῖνος ἦταν σὲ πόλεμο μὲ τοὺς γείτονες του, καὶ εἶχεν ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα σύμμαχο. Ἡ πρότασις τοῦ Τζοβάννι τοῦ ἦταν μιὰ θαυμασία εὐκαιρία. Καὶ ὑποσχέθηκε ἀμέσως νὰ τοῦ δώσῃ τὴν κόρη του, ἂν τοὺ ἔστελλε ἐκεῖνος πενῆντα ἱππεῖς μὲ ὅλα τους τὰ ὅπλα, γιὰ νὰ τοὺς μεταχειρισθῇ μόλις τοὺς χρειασθῇ. Ἐννοεῖται ὅτι ἐπειδὴ ἐφοβόταν ὅτι ἡ Φρατζέσκα δὲν θὰ δεχόταν ἂν τὸν ἤξερε, τῆς ἔπαιξε τὸ παιχνίδι νὰ παρουσιασθῇ γιὰ τὸ γάμο ὁ Πάολο ἀντὶ τοῦ Τζοβάννι.

— Τί φοβερό. Γιὰ πενῆντα στρατιῶτες μὲ τ' ἄλογά τους λοιπὸν πουλήθηκε ἡ ἀρχοντοπούλα. Πολὺ φθηνά. Μιὰ σκλάβα τῆς Γεωργίας βρίσκει καλλίτερη τιμὴ στὴ Βενετία...

— Χωρὶς νὰ λογαριάσουμε ὅτι ἐκεῖνος ποὺ θὰ τὴν ἀγοράσῃ, μπορεῖ νὰ εἶνε ἕνα ὡραῖο παλληκάρι. Σιωπή, ἔρχονται. Πατοῦν στὰ χαλιὰ καὶ τὰ βήματα δὲν ἀκούγονται καλά.

Εἶχεν ἀκουσθῆ πράγματι ὁ ἦχος σπαθιοῦ ποὺ χτυποῦσε στὸ διάδρομο.

Τὸ μεγάλο παραπέτασμα τῆς μεσαίας πόρτας τραβήχτηκε καὶ ἐφάνηκε ὁ Πάολο μὲ τὴ Φρατζέσκα. Ἐκείνη εἶχε τὸ χέρι περασμένο στὸ μπράτσο του. Ἡ γυναῖκες ἐτραβήχθησαν στὸ βάθος, κι' ἐπερίμεναν.

— Αὐτὸ εἶνε τὸ νυφικό μου δωμάτιο ; ἐρώτησεν ἡ Φρατζέσκα.

—Ναί· εἶπεν ὁ Πάολο, καὶ σ' αὐτὴ τὴ θύρα πρέπει νὰ σᾶς πῶ καλὴ νύχτα.

Ἄφησε ἀμέσως τὸ χέρι της καὶ τῆς ἐπρόσθεσε.

— Χαῖρε, ἀγαπημένη μου ἀδελφή.

— Τόσον βιάζεσθε, ἀδελφέ μου ; εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Εἶνε ὥρα νὰ μείνετε μόνη. Ἂν σᾶς ὑπηρέτησα πιστῶς γιὰ λογαριασμὸν τοῦ ἀδελφοῦ μου Τζοβάννι, σᾶς παρακαλῶ νὰ διατηρήσετε μιὰ εὐχάριστη ἀνάμνησι.

Ὁ Πάολο ἔκαμε νὰ φύγῃ ἀλλὰ ἡ Φρατζέσκα ἅπλωσε τὸ χέρι της καὶ τὸν ἐκράτησε.

— Δὲν θέλετε νὰ καθήσετε λίγο κοντά μου ; Εἶνε πράγματα ἐδῶ μέσα ποὺ μὲ τρομάζουν. Αὐτὸ ἐκεῖ τὸ μαχαῖρι στὸ κόκκινο δαμασκηνό. Ἡ λεπίδα του ἔχει ἀνταύγιες σὰν νὰ ἦνε βουτηγμένη στὸ αἷμα.

— Μὴ φοβεῖσθε, εἶπεν ὁ Πάολο. Αὐτὸ τὸ μαχαῖρι ἀσφάλισε μιὰ φορὰ τὴν τιμὴ τῆς οἰκογενείας τῶν Μαλατέστα ποὺ τὴν ἐπεβουλεύθη δόλιος φίλος. Ἡ λεπίδα του δὲν προκαλεῖ τὸ φόβο, ἀλλὰ τὴν ἐμπιστοσύνη. Εἶνε ἡ ἐγγύησις ὅτι ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ κινδυνεύσῃ ἡ γυναῖκα στὴν ὁποία ἐδόθηκε τὸ ὄνομά μας.

— Μὲ ἡσυχάσατε, ἀπήντησε ἡ Φρατζέσκα, εὐχαριστῶ. Πέστε νὰ φύγουν ἡ γυναῖκες.

—Ὁ Πάολο ἔδωσε μὲ τὸ χέρι του μιὰ ἄφωνη διαταγὴ στις γυναῖκες νὰ φύγουν.

—Μὴν στενοχωρῆσθε τῆς εἶπε. Ὁ Τζοβάννι δὲν θ' ἀργήσῃ. Ἔφθασε.

—Μὰ δὲν πρέπει νὰ μὲ παραδώσετε ὁ ἴδιος ἐσεῖς στὰ χέρια τοῦ σιζύγου μου;

—Δὲν εἶνε ἀπαραίτητο.

—Κι' ἔπειτα, ἐξακολούθησε μὲ χαμόγελο, ἂν δὲν σᾶς ἰδῶ καὶ τοὺς δύο μαζύ, πῶς θέλετε νὰ πεισθῶ ὅτι μοιάζετε τόσον πολύ, ὅπως μοῦ εἶπαν;

—Μὰ εἶνε πολὺ ἀργά, γλυκειά μου κυρία, εἶπεν ὁ Πάολο.

—Εἶσθε κουρασμένος καὶ σᾶς κρατῶ πολύ, ἀπάντησεν ἐκείνη παραπονετικά.

—Ἂν, μὲ εἰρωνεύεσθε. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν θὰ ἐκουραζόμουν νὰ σᾶς ὑπηρετήσω ὡς τὸ τέλος τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς μου.

—Ἀλήθεια! τὰ παίρνω γι' ἀληθινὰ τὰ ὡραῖά σας λόγια. Ὁ ἀδελφός σας θὰ μιλῇ ἐπίσης ὡραῖα ὅπως ἔσεῖς.

—Θὰ τὸν ἰδῆτε σὲ λίγο.

Ἐμεσολάβησε μεταξύ τους μικρὰ σιγή. Ὁ Πάολο ἔμενε ἀκίνητος στὴν πόρταν καὶ ἡ Φρατζέσκα ἐκύτταζε γύρω της φοβισμένη.

—Φοβοῦμαι εἶπε σιγὰ καὶ μὲ φωνὴ ἀλλοιωμένη ἀπὸ τὴ συγκίνησι, ὅτι μόλις θὰ φύγετε θὰ εὑρεθῶ πάρα πολὺ μόνη.

Ἀκούσθησαν τότε οἱ ρυθμικοὶ κρότοι ἑνὸς ρολογιοῦ στὸ διάδρομο.

—Εἶνε μεσάνυχτα, εἶπεν ὁ Πάολο. Δὲν θὰ περμένετε πολύ. Αὔριο....

—Αὔριο θὰ ρθῆτε;

—Ὄχι πρέπει νὰ πάω στὴν Πίζα.

—Καὶ τὸ βιβλίο τοῦ Λανσελότου καὶ τῆς Γενεβιέβης, ποῦ μοῦ ὑποσχεθήκατε, δὲν θὰ μοῦ τὸ φέρετε;

—Θὰ σᾶς τὸ στείλω. Καλὴ νύχτα. Εὔχομαι γιὰ τὴν εὐτυχία σας.

Ὁ νέος ἔκαμε μιὰ βαθειὰ ὑπόκλισι, ἐνῷ ἡ Φρατζέσκα ἐκύτταζε ἀλλοῦ, κι' ἐξαφανίσθηκε διὰ μιᾶς πίσω τὸ ἕνα παραπέτασμα. Ἡ κόρη μόλις ἐγύρισε

καὶ δὲν τὸν εἶδεν, ἔτρεξε γρήγορα πρὸς τὸ παράθυρο, ἔγύρισε ἀμέσως μέσα εἶδε πάλιν τὸ μαχαῖρι καὶ τρομαγμένη ἔπεσε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ μεγάλα καθίσματα.

Ἔμεινε ἐκεῖ κυττάζοντας γύρω, σᾶν ἀπὸ αἰφνίδιο φόβο καὶ ἔξαφνα τῆς ἦλθαν λυγμοί. Ἔκλαιε σιγά, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ καὶ αὐτὴ γιατί.

Ἐπέρασεν ἔτσι λίγα λεπτὰ σὲ μιὰ ἀλλόκοτη ἀγωνία. Ἔπειτα σηκώθηκε ἐπροχώρησε πρὸς τὸ ἄγαλμα τῆς Παναγίας καὶ μὲ τὰ χέρια σφιγμένα κι' ἑνωμένα ψηλὰ ἐγονάτισε μπροστὰ στὰ πόδια του.

Τὰ χείλη της ποῦ ἔτρεμαν τότε ἄρχισαν νὰ ψυθιρίζουν:

—Χαῖρε, Μαρία, Κεχαριτωμένη....

Ἀλλὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀντελήφθη ὅτι τὰ φῶτα τοῦ δωματίου ὠλιγόστευσαν.

Ἐγύρισε τρομαγμένη καὶ εἶδεν ἕνα ἡλικιωμένο ὑπηρέτη μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια.

—Τί κάνεις αὐτοῦ; τοῦ ἐφώναξε· ποῖος εἶσαι;

—Ὁ κύριος ἦλθε καὶ διέταξε νὰ σβύσουν ὅλα τὰ φῶτα, ἀπάντησε ἐκεῖνος.

—Νὰ σβύσῃς τὸ καντῆλι τῆς Παναγίας; εἶπεν ἐκείνη καὶ σηκώθηκε. Εἶνε κακὸ γιὰ τὸ γάμο.

— Ὁ κύριος εἶπε νὰ μὴν ἀφήσω κανένα φῶς, ἀπάντησε ὁ ὑπηρέτης.

Τότε ἡ Φρατζέσκα στάθηκε μπροστὰ στὸ ἄγαλμα σὲ στάσι σᾶν νὰ τὸ ἐπροστάτευε.

— Δὲν θὰ τολμήσῃς νὰ πλησιάσῃς τοῦ εἶπε· Τὸ καντῆλι θὰ μείνῃ ἀναμμένο.

Ὁ ὑπηρέτης ἀφοῦ ἔσβυσεν ὅλα τὰ κεριὰ ἀναγκάσθηκε ν' ἀποσυρθῇ.

Σὲ λίγες στιγμὲς ἀκούσθησαν στὸ διάδρομο ἐλαφρὰ βήματα καὶ ἀμέσως ἡ Φρατζέσκα εἶδε μπροστὰ ἀπὸ τὸ παραπέτασμα τῆς πόρτας ἕναν ἄνδρα.

Τὸ ἀδύνατο φῶς τοῦ καντηλιοῦ τῆς Παναγίας τὴν ἐβοήθησε νὰ τὸν διακρίνῃ.

Ἦταν φοβερὰ ἄσχημος. Μὲ μέτωπο στενὸ καὶ ζαρωμένο, ὠχρός, μὲ μικρὰ μάτια βυθισμένα στὶς κόγχες, μὲ ἐξωγκωμένη μύτη, μὲ ρυτίδες γύρω ἀπὸ τὰ χείλη καὶ τὸ πηγοῦνι, μὲ στόμα μεγάλο ποῦ ἔχασκε ἀπὸ ἕνα χαμόγελο ποῦ ἔσυνε στὴν ὄψι του μιὰ ἔκφρασι τερατώδη.

— Ποῖος εἶσθε ; ἐψιθύρισε μὲ τρόμο ἡ Φρατζέσκα καὶ ἔφερε μπροστὰ τὸν ἀγκῶνά της, σὰν γιὰ νὰ προφυλαχθῇ.

— Ὁ Τζοβάννι σας, ὁ συζυγός σας, λατρευτή μου κυρία, εἶπεν ἐκεῖνος. Ἡ ὥρα τῆς εὐτυχίας ἦλθε.

Τὰ γόνατα τῆς Φρατζέσκας ἐλύγισαν Ἐτιάσθηκε ἀπὸ τὸ ὑπόβαθρο τοῦ ἀγάλματος ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῇ. Ἐσωριάσθηκε στὸ πάτωμα.

Ὁ Τζοβάννι ἔτρεξε, ἔσκυψε ἀπάνω της καὶ τὴν ἐσήκωσε.

— Σᾶς ἀγαπῶ, εἶπε, μὴν τρομάζετε.

Τὴν ἔσφιγγε τώρα στὸ στῆθός του, τὴν φιλοῦσε στὰ χέρια καὶ στὰ χείλη, καὶ στὸ λαιμό, ἀλλὰ δὲν ἔσφιγγε καὶ δὲν φιλοῦσε παρὰ μιὰ ἀναίσθητη σάρκα.

Ἡ Φρατζέσκα ἦταν λιπόθυμη.

Ἐκεῖνος τῆς μιλοῦσε ὁλοένα μὲ τὴν βραχνὴ φωνή του, γιὰ νὰ τὴν ἐμψυχώσῃ. Ἐπίεζε τὸ ἀδρανὲς σῶμα της στὰ χέρια του, ἔτριβε μὲ τὰ χονδρά του δάχτυλα τὸ μέτωπό της καὶ, ταραγμένος ἀπὸ τὴν αἴσθησιν, ὅτι τὴν κατεῖχε, καὶ ἀπὸ τὸ θλιβερὸ ἀπρόοπτο τῆς λιποθυμίας της, ποῦ ἦταν φανερὸ ὅτι προῆλθε ἀπὸ τρόμο μόλις τὸν εἶδε, ἄλλοτε τὴν ἐφιλοῦσε ἄλλοτε ἄφηνε τὸ σῶμά της νὰ καμφθῇ στὸ ἕνα του μπράτσο καὶ ἄλλοτε ἔτριζε τὰ δόντιά του.

Σὲ λίγο τὴν ἄφησε, ἀναίσθητη ἀκόμη, στὸ κρεβ-

βάει καὶ ἐκάθισε κοντά της ὁ Τζοβάννι ἐπερίμενε νὰ συνέλθῃ ἡ γυναῖκα του. Τὰ μάτια του ἦσαν ὁλοένα ἀπάνω της.

Τὸ ὠχρὸ πρόσωπο τῆς Φρατζέσκας, κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ κανδηλιοῦ τῆς Παναγίας, φαινόταν λευκότερο ἀπὸ τὸ χιονάτο μεταξωτὸ σεντόνι ποῦ ἐκάλυπτε τὸ προσκέφαλο, καὶ τὰ μαλλιά της, ποὺ εἶχαν λυθῇ ὅταν τὴν μετέφερε στὸ κρεββάτι, ἦσαν γύρω ἀπὸ τὸ κεφάλι της καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς ὤμους της, σὰν ἕνα κῦμα ἀπὸ ξανθὸ χρυσάφι.

Τὰ βλέφαρά της ἄνοιξαν σε λίγο, ἀλλ' ἐκλείσθησαν πάλι καὶ τὰ χέρια της ἐκινήθησαν σὰν νὰ ἤθελαν νὰ ἀπομακρύνουν τὸ κάθε τι ἀπὸ κοντά της.

— Σᾶς ἐτάραξε ἴσως ἡ αἰφνιδία μου ἄφιξις, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Θὰ νομίσατε πὼς εἶμαι κανένας λῃστής, ἀλλ' ἐγὼ ἦλθα νὰ καταθέσω στὰ ὡραῖά σας πόδια ὅλη μου τὴ ζωὴ καὶ ὅλη μου τὴ δύναμι. Ἀνοίξετε τὰ μάτια σας, ὡραῖά μου ἄγγελε.

—Τὸ στῆθος τῆς νέας ὠγκώθηκε καὶ τὰ μισάνοιχτα χείλη της, ποῦ ἐπορφυρώθησαν πάλιν, ἄφησαν ἕνα στεναγμό.

Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀπάντησις τῆς Φρατζέσκας στὸν Τζοβάννι.

Ἔπειτα, στηριζομένη στοὺς ἀγκῶνας, ἀνακάθησε στὸ κρεββάτι, καὶ χωρὶς νὰ γυρίσῃ τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ἄνδρα της, ἐσηκώθηκε ἐπροχώρησε μὲ κόπο, κι' ἔλυγίσθη μπροστὰ στὸ ἅγιο ἄγαλμα, μὲ τὰ λεπτά της χέρια στὰ πόδια τῆς Παναγίας.

Ἐψιθύρισε ἐκεῖ μιὰ προσευχὴ ποῦ διεκόπτετο ἀπὸ λυγμούς, ἐπικαλουμένη διαρκῶς τὴν προστασία τῆς Παρθένου.

—Ἀλλ' ἐδῶ σᾶς προστατεύει ὁ ἄνδρας σας, εἶπεν

ὁ Τζόβαννι. Ἡ Θεοτόκος σᾶς ἔχει ἐμπιστευθῆ σὲ μένα. Κανεὶς δὲν σᾶς ἀγαπᾷ ὅπως ἐγώ.

—Ἡ Φρατζέσκα εἶχεν ἤδη σηκωθῆ, καὶ σὰν ν' ἀπηχοῦσε τοὺς λόγους του, ἐψιθύρισε:

—Κανείς.

—Τὰ πάντα ἤμουν ἱκανὸς νὰ κάμω γιὰ νὰ ἐπιτύχω τὴν κατάκτησί σας.

—Καὶ μὲ κατακτήσατε.... Εἶμαι στὴν κυριοτητά σας.

—Ἤθελα νὰ εἰπῶ «ἐπιτύχω τὴν ἀγάπη σας».

—Αὐτὸ δὲν ἀγοράζεται, ἀπάντησε ἐκείνη.

—Μιλᾶτε καθαρώτερα καὶ μὲ λιγώτερο φόβο. Φαίνεσθε πολὺ λυπημένη. Πρὸ ὀλίγου, ὅταν σᾶς εἶπα ὅτι θὰ ἤμουν ἱκανὸς νὰ κάμω τὰ πάντα γιὰ σᾶς ἐχαμογελάσατε θλιβερά.

—Ἔτσι θὰ χαμογελῶ πάντα.

—Καὶ ὅμως δὲν εἶνε φυσικό σας. Πρὸ ὀλίγου μοῦ εἶπαν ὅτι σ'ὅλον τὸν δρόμο, ἀπὸ τὴν Ραβέννα ὡς τὸΡίμινι, εἴσθε χαρούμενη. Μιλούσατε ὑποχρεωτικὰ στὸν ἀδελφό μου τὸν Πάολο. Ἐν τούτοις, ἐνῷ συνήλθατε ἀπὸ τὴν ταραχή σας καὶ εἴδατε ὅτι εἶμαι ἐκεῖνος γιὰ τὸν ὁποῖον ἤλθατε μὲ τόση χαρὰ ἐδῶ, δὲν μοῦ εἴπατε ἀκόμη ἕνα γλυκὸ λόγο...

Εὐγενέστατε ἀρχοντά μου, εἴσθε ὁ κύριος μου. Εἶμαι στὶς διαταγές σας, εἶπεν ἐκείνη.

. . . . . .

Ὅταν ἡ Φρατζέσκα ἐξύπνησε τὸ πρωῒ εἶδε τὸν ἄνδρα της νὰ κάθεται ἀπέναντι στὸ κρεββάτι. Τὸ σκοτεινὸ βλέμμα τῶν μικρῶν του ματιῶν ἦταν καρφωμένο ἀπάνω της. Τῆς χαμογελοῦσε μὲ τὸ ἴδιο τὸ ἀλλόκοτο καὶ ἄσχημο χαμόγελο ποῦ ἔκαμε τὴν νεαρὴ γυναῖκα νὰ τρομάξῃ μόλις τὸν εἶδε πρώτη φορὰ τὴν περασμένην νύκτα. Ἔκαμε τότε τὴ σκέψι ὅτι ὁ

Τζοβάννι τὴν ἐκύτταζε πολὺ ὥρα, ἐνῷ κοιμῶταν καὶ ἄσυναίσθητα ἔφερε τὰ χέρια ἐπάνω της σὰν γιὰ νὰ ἀπομακρύνῃ κάτι τὸ συχαμερὸ ποῦ ἄγγιζε τὸ σῶμά της.

— Ἐξυπνήσατε γλυκειά μου κυρία, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Τί παιδικὸ ποῦ εἶνε τὸ πρόσωπό σας. Ὠνειρευθήκατε βέβαια.

Ἐκείνη κάτι ἐψιθύρισε. Ἔφερε ἔπειτα τὰ δάκτυλα στὰ θολὰ ἀκόμη μάτια της κι' ἐκύτταξε γύρω.

Μέσα ἀπὸ τὰ παραπετάσματα ἔμπαιναν στὸ δωμάτιο δέσμες ἡλιακῶν ἀκτίνων, ποῦ περνοῦσαν μέσα ἀπὸ τὰ κενὰ τῶν φυλλωμάτων τῶν δένδρων, κι' ἔπεφταν σὲ φωτεινοὺς μικροὺς ἥλιους ἀπάνω στὰ μαραμένα γύρω ἀπὸ τὸ ἄγαλμα τῆς Παναγίας ρόδα. Καὶ τόσο τὸ χρῶμα ἐκείνων ποῦ ἐφωτίζοντο ἐζωήρευε ὥστε τὰ μάτια τῆς Φρατζέσκας, τὰ ἐκύτταζαν σὰν κατι παράδοξο....

— Μοιάζουν σὰν πλατιὲς κηλῖδες αἵματος, εἶπε. Εἶνε τρομερὰ κόκκινα αὐτὰ τὰ ρόδα.

— Νὰ κλείσω τὸ παράθυρο, ἀγαπητή μου, εἶπεν ἀμέσως ὁ Τζοβάννι. Σᾶς κάνει κακὸ τὸ φῶς. Ἐνόμιζα ὅτι θὰ σᾶς ἄρεσε νὰ ἰδῆτε, μόλις ξυπνήσετε, τὸν ἥλιό, ποῦ μπαίνει ἐδῶ μέσα ἀπὸ τὰ φύλλα σὰν μιὰ χρυσῆ δαντέλλα.

— Εἶνε πολὺ κόκκινα ὅλα ἐδῶ μέσα, πολὺ κόκκινα, εἶπε ἡ Φρατζέσκα μὲ τὰ μάτια τώρα στὸ δαμασκηνὸν ἀπάνω στὸ ὁποῖο βρισκόταν χρεμασμένο τὸ γυμνὸ μαχαῖρι.

— Εἶνε τὸ χρῶμα τῆς ζωῆς, τῆς ὑγείας καὶ τῆς δυνάμεως, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Παράγγειλα στὴν Αἴγυπτο νὰ σᾶς ἑτοιμάσουν ἕνα ὕφασμα κόκκινο γιὰ φόρεμα. Εἶνε μία ἀληθινὴ πορφύρα. Τὸ φτιάνουν γυναῖκες ἀπὸ τὴν Κύπρο, ποῦ λένε πῶς κατέχουν ἀπὸ μητέρα σὲ κόρη τὸ μυστικὸ τῆς λαμπρότητος αὐτοῦ

τοῦ ὑφάσματος ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς Βασιλίσσης Κλεοπάτρας. Ἔστειλα καράβι ἐπίτηδες γι' αὐτό, ἀλλὰ δὲν ἐπρόλαβε νὰ τὸ φέρῃ πρὸ τοῦ γάμου. Θὰ ἔλθῃ σὲ λίγες μέρες. Ἴσως νὰ βρίσκεται στὴ Μεσσήνη καὶ νὰ περιμένῃ τὸν ἄνεμο γιὰ νὰ περάσῃ. Θὰ τὸ φορέσετε μαζὶ μ' αὐτό.

Καὶ ἔπῆρε ἀμέσως ἕνα μεγάλο κουτὶ ἀπὸ ἐλεφαντοκόκκαλο, ποῦ εἶχε πλάϊ της, τὸ ἄνοιξε καὶ ἐσήκωσε ψηλὰ ἕνα περιδέραιο ἀπὸ ρουμπίνια καὶ μπριλλάντια.

— Κυττάχτε το, εἶπε. Μεγαλείτερο καὶ καθαρώτερο ρουμπίνι δὲν ὑπάρχει σ' ὅλη τὴ Βενετία. Τὸ ἔφερεν ἕνας Ἑβραῖος ἀπὸ τὴν Περσία γιὰ τὴν Πριγκήπισσα Καρλόττα τῆς Ναβάρας. Τὸ εἶδα καὶ τὸ ἀγόρασα γιὰ σᾶς. Στοιχίζει. Στοιχίζει πολύ, ὅσον ἕνας πόλεμος κατὰ τῆς Πίζας, ἀλλὰ τίποτε δὲν εἶνε πολὺ γιὰ νὰ πληρωθῇ ὅ,τι χρειάζεται γιὰ στόλισμα τοῦ λαιμοῦ σας. Κυττάχτε το, κυττάχτε το. Εἶνε διαφανὲς καὶ ξανθοκόκκινο, σὰν σταγόνα αἵματος, μικροῦ περιστεριοῦ στὸν ἥλιο. Κάτι σκέπτεσθε. Μιλῆστε.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ἐκείνη. Ξοδεύετε γιὰ μένα πάρα πολλά.

— Θὰ τὸ φορέσετε μαζὶ μὲ τὸ φόρεμα ποῦ ἔρχεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ὅταν θὰ πᾶμε στὴ Φλωρεντία στοὺς γάμους τοῦ κόμητος Ρούτσικο. Θέλω νὰ μάθουν ὅλοι, ὅτι ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα δὲν εἶνε μόνον ὁ γενναιότερος ἱππότης τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ ἔχει καὶ τὸν πολυτιμότερο θησαυρὸ τῆς οἰκουμένης στὸ παλάτι του. Τὴν ὠμορφιὰ τῆς Φραντζέσκας. Θὰ εἶσθε ντυμένη στὰ κόκκινα. Σύμβολο τοῦ θριάμβου τῶν Μαλατέστα. Κι' ἐκείνη ποῦ θ' ἀστράφτῃ μέσα στὴν πορφύρα καὶ στὸ ρουμπίνι θὰ εἶνε ὁ ὡραιότερος θρίαμβος ὅλης τῆς γενεᾶς μου. Καὶ θὰ λένε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, ὅπου περάσῃς καὶ ὅπου καταδεχθῇς νὰ γυρί-

σης μὲ τὸ χαμόγελό σου, ποῦ εἶνε ἀθῶο σᾶν τοῦ μικροῦ παιδιοῦ ποῦ δὲν ἔμίλησε ἀκόμα καὶ κατακτητικὸ σὰν τοῦ Ἀρχαγγέλου, ὅτι αὐτὴ ἐδῶ ποῦ ἐπέρασε σᾶν μιὰ ἀποκάλυψη θαύματος εἶνε ἡ Φρατζέσκα ντὰ Ρίμινι. Τὶ θέλετε τώρα ἀπὸ μένα;

— Νὰ μείνω μόνη λίγη ὥρα, ἀπήντησε ἡ Φρατζέσκα. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ντυθῶ ὅπως στὸ πατρικό μου σπίτι. Δὲν θέλω νὰ μὲ βλέπῃ κανεὶς ὅταν ντύνωμαι.

— Δὲν θέλω μόνον νὰ τρομάζετε. Εἶσθε σᾶν λυπημένη. Εἶνε ἴσως ἀπὸ κάποιο ὄνειρο. Ἐν τούτοις στὸν ὕπνο σας χαμογελούσατε.

Καὶ ἔφυγε.

Ἡ Φρατζέσκα πράγματι εἶχε ὀνειρευθῆ. Τὰ λόγια τοῦ Τζοβάννι τῆς τὸ ἐθύμισαν. Καὶ μόλις ἐκεῖνος ἔφυγε, ἐκάθισε στὸ κρεββάτι, προσπαθοῦσα νὰ θυμηθῇ τὸ ὄνειρο ποῦ εἶχε σχεδὸν ξεχάσῃ.

Τότε τῆς ἦρθε στὸ νοῦ ὁλόκληρη ἡ περασμένη νύχτα. Τὶ τρομερὴ ἱστορία. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ γεγονότα, τόσο παράδοξα καὶ καταπληκτικά, τῆς ἐφαίνοντο σὰν δράματα ἑνὸς σκληροῦ ἐφιάλτου, τοῦ ὁποίου τὸ βάρος ἀκόμη ἔπιεζε τὸ στῆθός της.

Θυμήθηκε τὸν Πάολο, τὴν γλυκειά του φωνή, τὰ τρυφερά, παρ' ὅλην τὴν ἐπιφύλαξι, λόγια του, τὸν εὐχάριστο δρόμο ἀπὸ τὴν Ραββέννα στὸ Ρίμινι. Ἡ καρδιά της πετοῦτε χθὲς ἀπὸ χαρὰ καὶ στὸ ὡραῖο πρόσωπο τοῦ Πάολο εἶχεν ἀγαπήσει τὸν ἄνδρα της τὸν Τζοβάννι. Ἀλλ' ὁ Τζοβάννι δὲν ἦταν αὐτὸς ποὺ περίμενε. Ἕνας ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἐτόλμησε κἂν νὰ παρουσιασθῇ στὸ γάμο του, ἕνας ἄνθρωπος ποὺ τὴν ἀπάτησε καὶ τὴν ἔκαμε νὰ συγκατανεύσῃ νὰ τὸν πάρῃ μὲ δόλωμα τὸ πρόσωπο τοῦ ἀδελφοῦ του. Καὶ θυμήθηκε πῶς εἶχεν ἔλθει τὴ νύχτα στὸ σκοτάδι σᾶν μιὰ ὀπτα-

σία τῆς Κολάσεως, ἄσχημος, βραχνός, καὶ ὅτι τὴν ἐκύτταζε σὰν ἔμπορος εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ποὺ ἔκαμε. Θυμήθηκε ὅτι εἶχε λιποθυμήσει μπροστὰ στὸ ἄγαλμα, ὅτι δὲν κατώρθωσε νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐπαφή του καὶ ὅτι ἔπειτα ἀπηλπισμένη ἐθεώρησε τὸν ἑαυτό της σκλάβα του γιὰ πάντα. Καὶ ὅταν ἐκεῖνος τὴν ἔπλησίασε, καὶ τὴν ἔτιασε στὰ χέρια ἔχασε πάλι τὴς αἰσθήσεις της μέχρι τοῦ σημείου νὰ μὴ ἀντιλαμβάνεται τίποτα. Ἀπὸ τὴν ὥρα αὐτὴ δὲν μποροῦσε νὰ θυμηθῇ τὸ παραμικρό. Ἀλλὰ κάτι τὴν ἔκανε τώρα νὰ παγώνῃ ἀπὸ ἀλληλοδιάδοχα ρίγη, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τί ἦταν ἀκριβῶς ἐκεῖνο ποὺ τῆς προξενοῦσε τὸ παγερὸ αὐτὸ συναίσθημα τοῦ ἀποτροπιασμοῦ. Σὰν νὰ εἶχε ἐγγίσει στὸ σκοτάδι ἕνα κτῆνος φρικαλέο, ἕνα μεθυσμένο τέρας. Ἔπειτα ἀπὸ τὴ λιποθυμία εἶχε περιπέσει σὲ νάρκη ἀποκαμωμένη ἀπὸ τὶς τόσες συγκινήσεις καὶ θυμόταν τώρα ὅτι εἶχεν ἰδῆ ἕνα μακρὸ ὄνειρο.

Μὲ τὰ δάκτυλα στοὺς κροτάφους της προσπαθοῦσε νὰ τὸ ἀναπολήσῃ. Ἦταν, σὰν μιὰ ὀπτασία.

Κάποιος ἦλθε καὶ τὴν ἐπῆρε γιὰ νὰ καταβοῦν στὴ θάλασσα, στὴν ἀνοικτὴ θάλασσα, ὅπου ἐπερίμενε ἕνα καράβι καμωμένο ἀπὸ χρυσόξυλο καὶ μὲ τὰ ἐξαρτήματά του συναρμολογημένα μὲ πολύτιμα πετράδια καὶ ἀσῆμι. Ἀλλὰ ἀντὶ νὰ καταβοῦν στὴ θάλασσα, ὅπου ἐπερίμενε τὸ καράβι, εὑρέθησαν μπροστὰ σ' ἕνα ποτάμι ὁρμητικό, θολὸ καὶ μὲ τόση βοὴ ποὺ δὲν μποροῦσε ν' ἀκούσῃ τίποτε. Τῆς εἶπαν τότε.

— Ἐδῶ θἄρθῃ μιὰ βάρκα καὶ θὰ μᾶς γυρίζῃ ὁλοένα στὸ ποτάμι ποὺ εἶνε ἀτελείωτο, γιατὶ δὲν βγαίνει στὴ θάλασσα, ἀλλὰ περιβάλλει τὴν γῆ σὰν φείδι. Ἡ Φρατζέσκα ἐτρόμαξε. Ἐζήτησε νὰ μὴ μποῦν στὴ βάρκα. Ἀλλὰ ἦταν ἀδύνατο. Σὲ λίγο ἦταν μέσα στὴ βάρκα καὶ τὰ θολὰ καὶ λασπώδη νερὰ τὴν ἔβρεχαν.

Ἱκέτευε τότε αὐτὸν ποὺ ἦταν μαζῆ της νὰ τὴν σώσῃ. Κι' ἐκεῖνος βρέθηκε ἀπάνω σ' ἕνα φτερωτὸ ἄλογο, τὴν ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του καὶ ἐπέταξαν μαζῆ ἀπάνω ἀπὸ τὴ γῆ. Ἀλλὰ τότε τὸ ποτάμι σὰν νὰ ἔγινε ἔξαφνα ἄνθρωπος, ὥρμησεν ὀπίσω τους, μὲ μιὰ καταιγίδα κι' ἀμέσως ἡ Φρατζέσκα εἶδε μπροστά τους ἕνα πελώριο οὐράνιο τόξο ὁλοκόκκινο σὰν ἀπὸ ἄχνη αἵματος. Αὐτὸ τὸ οὐράνιο τόξο τοὺς περιέβαλε καὶ τοὺς δύο καὶ ὅπως ἐκείνη τὴ στιγμὴ πετοῦσαν ἀπάνω ἀπὸ μιὰ λίμνη, εἶδε στὰ νερὰ ποὺ ἔλαμπαν ἀπὸ κάτω σὰν καθρέφτες ὅτι κι' αὐτὴ καὶ ὁ νέος ποὺ τὴν εἶχεν ἐλευθερώσει εἶχαν βαφῆ κατακόκκινοι.

Τίποτε ἄλλο δὲν μποροῦσε νὰ θυμηθῇ. Οὔτε τὸ πρόσωπο ἐκείνου ποὺ τὴν ἐπῆρε μαζῆ του. Ἤξερε μόνον πῶς τὰ μαλλιά του ἦσαν ὡραῖα καὶ ξανθὰ σᾶν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἢ ἴσως σὰν κάποιου ἄλλου. Αὐτὸς ὁ κάποιος ἄλλος ἴσως νὰ ἦτο ὁ γυναικάδελφός της ὁ Πάολο. Ἀλλὰ βέβαια δὲν θὰ ἔλεγε αὐτὸ τὸ ὄνειρο στὸν Τζοβάννι, οὔτε ὅτι τὰ μαλλιὰ ἐκείνου, ποὺ τὴν ἐλευθέρωσε ἔμοιαζαν μὲ τὰ μαλλιὰ τοῦ ἀδελφοῦ του. Κι' ἐκεῖνο τὸ οὐράνιο τόξο μὲ τὸ φοβερὸ χρῶμα τῆς ἔκανε κόση φρίκη, ὥστε ἦταν ἀποφασισμένη νὰ μὴ φορέσῃ οὔτε τὸ κόκκινο φόρεμα ποῦ θὰ τῆς ἔρχόταν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια μὲ καράβι ναυλωμένο ἐπίτηδες, οὔτε τὸ περιδέραιο μὲ τὰ ρουμπίνια ποῦ ἔμοιαζαν σᾶν σταγόνες ξανθοῦ αἵματος λευκοῦ περιστεριοῦ.

Συλλογισμένη ἤρχισε νὰ ντύνεται καὶ ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ὥρα ἐφώναξε σὲ μιὰ ὑπηρέτρια, ὅτι μποροῦσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν κύριό της, νὰ ἔλθῃ.

Ὁ εὐγενέστατος δὲν ἤλθε ἀκόμη, εἶπεν ἐκείνη.

— Ἐβγῆκε ἔξω ;

Ἐκαβαλίκευσε τὸ ἄλογό του καὶ ἐπῆγε στὴ Ρα-

βέννα. Ἄκουσα ὅτι τρέχει γρήγορα νὰ συναντήσῃ τὸν ἀδελφό του.

— Γιὰ νὰ τοῦ εἰπῇ νὰ ξαναγυρίσῃ;

— Κάθε ἄλλο. Ἄκουσα ἀπὸ τὸν ἀκόλουθο τοῦ εὐγενεστάτου Τζοβάννι, ὅτι ὁ Πάολο πρέπει νὰ εἰδοποιηθῇ νὰ πάῃ στὴ Βενετία. Ἐκεῖ θὰ μείνῃ πολὺν καιρόν. Κάποια συμμαχία πρόκειται νὰ γείνῃ. Μὰ εἶσθε κατάχλωμη, εὐγενεστάτη. Μὴν τρομάζετε. Ὁ εὐγενέστατος θὰ εἶνε ἐδῶ σὲ μισὴ ὥρα.

Ἡ Φρατζέσκα ἔκαμε νεῦμα στὴν ὑπηρέτρια νὰ φύγῃ καὶ ἀφοῦ ἐπροχώρησε μὲ κόπο, ἔπεσε σ' ἕνα κάθισμα μὲ τὸ κεφάλι της βυθισμένο στὰ δύο της χέρια.

Δὲν ἔκλαιε πειά. Ἐσυλλογίζετο.

. . . . . .

Εἶχαν περάσει ἀρκετοὶ μῆνες. Σ' τὸ παλάτι τοῦ Ρίμινι ἐβασίλευε ἡσυχία. Ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα ἐφαίνετο εὐτυχὴς καὶ ἀσφαλής, ὅσον ποτέ. Εἶχεν ἐπιτύχει εἰρήνη μὲ ὅλες τὶς γύρω πόλεις, καὶ μὲ αὐτὴν ἀκόμη τὴν διαρκῶς ἀπαιτητικὴ καὶ ἀγέρωχο Πίζα καὶ μὲ τοὺς ραδιουργοὺς ἄρχοντας τῆς Φλωρεντίας. Ἀλλὰ κυρίως τὸν ἐμακάριζαν γιὰ τὴν γυναῖκά του. Ἡ Φρατζέσκα δὲν ἦτο μόνον ἡ ὡραία ντόνα ποῦ ἐφιλοδοξοῦσαν, ὡς τὸ γάμο της, τόσοι Ἰταλοὶ ἄρχοντες νὰ τὴν κάμουν γυναῖκά τους, ἀλλὰ καὶ ὁ καλὸς ἄγγελος ὅλης τῆς περιοχῆς τοῦ Ρίμινι. Βοηθοῦσε ὅπους ὑπέφεραν. ἐφρόντιζε νὰ μαθαίνῃ ποῖοι εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ δικαιοσύνη, δεχόταν μὲ καλωσύνην ὅσους ἐπήγαιναν νὰ παραπονεθοῦν στὸ παλάτι.

Ποιὸς θὰ μποροῦσε νὰ φαντασθῇ ὅτι τὸ ἀρχοντικὸ ζεῦγος τοῦ Ρίμινι δὲν ἦτο εὐτυχισμένο καὶ ποιὸς δὲν θὰ ἐζήλευε τὸν Τζοβάννι;

Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη ποῦ ἐγνώριζαν μὲ ποιὸ τρόπο

είχε γίνει γυναῖκά του, δὲν εὕρισκαν τώρα τίποτε πού νὰ στηρίξουν τὶς ἀμφιβολίες τους γιὰ τὴ συζυγικὴ εὐτυχία τοῦ παλατιοῦ. Ἡ μόνη πού ἀνησυχοῦσε ἦτο ἡ ἰδιοτέρα ἀκόλουθος τῆς Φρατζέσκας Μαργαρίτα.

Ἡ Μαργαρίτα, κόρη τῆς παραμάνας τῆς Φρατζέσκας στὴ Ραβέννα, εἶχε ἀνατραφῆ μαζύ της. Δὲν εἶχαν χωρισθῆ παρὰ μόνον ὅταν ἡ ἀρχοντοπούλα πανδρεύθηκε. Ἀλλ' ὀλίγες ἡμέρες μετὰ τὸ γάμο ἐζήτησε ἀπὸ τὸν Τζοβάννι νὰ τῆς ἐπιτρέψῃ νὰ φέρῃ στὸ παλάτι τὴν παληά της ἀκόλουθο. Ὁ Τζοβάννι δὲν ἀρνήθηκε.

Ἡ Μαργαρίτα μὲ εὐχαρίστησί της στὴν ἀρχὴ εἶδεν ὅτι ἡ κυρία της δὲν ὑπέφερεν ἀπὸ τὴν ἕνωσί της μὲ τὸν τερατόμορφο ἐκεῖνο ἄνθρωπο. Ἦτο βεβαία ὅτι ἡ Φρατζέσκα δὲν ἀγαποῦσε τὸν ἄνδρα της, ἀλλ' ἐπίστευεν ὅτι ἦτο ἥσυχη. Καὶ πράγματι τίποτε δὲν μεσολαβοῦσε μεταξὺ τοῦ ἀρχοντικοῦ συζυγικοῦ ζεύγους ὥστε ν' ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ ἡσυχία τῆς κυρίας της ἦτο προσποιημένη.

Ἕνα ἀπόγευμα, τὴν ὥρα πού ὁ Τζοβάννι μὲ τὴν γυναῖκά του εἶχαν βγῇ σ' ἕνα ἔφιππο περίπατο πρὸς τὸν λεμονεῶνα τοῦ Ρίμινι, ἡ Μαργαρίτα καθόταν στὸ γειτονικὸ μὲ τὴν κρεββατοκάμαρα τῆς κυρίας της δωμάτιο, πού εἶχε πόρτα στὸν ἐξώστη, ὅπου εἶχε περάσει ὀλίγα λεπτὰ ἡ Φρατζέσκα μὲ τὸν Πάολο τὴν πρώτην νύκτα τοῦ γάμου της.

Ὁμιλία κάπου ἐκεῖ κοντὰ ἔκαμε τὴν Μαργαρίτα ν' ἀνησυχήσῃ. Εἶχεν ἀκούσει ἄλλως τε τὸ ὄνομα τῆς Φρατζέσκας.

Ἐπλησίασε πίσω ἀπὸ τὴν κουρτίνα τοῦ δωματίου μὲ τὴν ὁποίαν χωριζόταν ἀπὸ τὸ διάδρομο τοῦ παλατιοῦ καὶ ἄκουσε:

—Μόνον ὁ Τζοβάννι εἶνε ἥσυχος γιὰ τὴν Φρατζέσκα, ἔλεγε μιὰ φωνὴ γυναικεία.

—Ὅλοι στὸ Ρίμιν θὰ ἔπαιρναν ὅρκο, ἀπάντησε μιὰ ἄλλη, ὅτι τιμιωτέρα γυναῖκα δὲν ὑπάρχει. Καὶ ἐγὼ δὲν λέγω τὸ ἀντίθετο ὡς τὴν ὥρα.

—Προμαντεύεις λοιπόν;

—Δὲν προμαντεύω μόνο. Εἶδα.

—Τί εἶδες;

—Ἀπὸ τὴν Φρατζέσκα δὲν λείπει παρὰ μόνον ἡ εὐκαιρία γιὰ νὰ ἀπατήσῃ τὸν ἄνδρα της.

—Ἀφοῦ περνᾷ τόσον καλὰ μὲ τὸν Τζοβάννι; Τοῦ εἶναι τόσον καλομίλητη καὶ ὑποτακτική.

—Νὰ φοβᾶσαι τῆς γυναῖκες ποῦ δὲν ἀγαποῦν τοὺς ἄνδρες τους κι' ἐν τούτοις φροντίζουν νὰ μὴ τοὺς δυσαρεστοῦν καὶ νὰ ὑποτάσσωνται.

—Δὲν σὲ καταλαβαίνω.

—Εἶσαι ζῶον. Δὲν θέλουν νὰ τοὺς δυσαρεστοῦν γιὰ νὰ μὴ ὑποψιάζωνται. Ἡ ἔξυπνη γυναῖκα φροντίζει ν' ἀποκοιμίζῃ τὸν ἄνδρα της.

—Ἡ Φρατζέσκα δὲν φαίνεται τόσον ἔμπειρη. Ἦλθεν ἐδῶ πέρα ἀθῶο κορίτσι ἀπὸ τὴ Ραβέννα κ' ἐκλείσθηκε ἀμέσως μὲ τὸν Τζοβάννι. Ποιὸς θὰ τῆς μάθῃ αὐτὲς τὶς τέχνες;

—Κάθε γυναῖκα ἔχει μέσα της αὐτὴν τὴν τέχνη. Ἡ γυναῖκα ξέρει πῶς νὰ παίζῃ στὰ χέρια της τὸν ἄνδρα, χωρὶς νὰ τὴν διδάξῃ κανείς. Εἶνε ὅπως ὁ μουσικὸς ποῦ ἔχει τὴν τέχνη μέσα του.

—Καλά· ὅλα αὐτὰ ὅμως τί σχέσιν ἔχουν μὲ τὴ Φρατζέσκα;

—Ἡ Φρατζέσκα εἶναι ἐρωτευμένη μὲ ἄλλον.

—Τὴν εἶδες μαζῆ μὲ τὸν ἐραστή της;

—Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἰδῶ τὸν ἐραστή της. Οὔτε τὸν ξέρω μάλιστα. Φθάνει νὰ ἰδῇ κανεὶς τὴν γυ-

ναῖκα γιὰ νὰ καταλάβῃ ἂν εἶνε ἐρωτευμένη καὶ σὲ τί σημεῖο ἔρωτος βρίσκεται.

— Λοιπὸν ἡ Φρατζέσκα;

— Ἡ Φρατζέσκα τώρα βρίσκεται στὴν ἐποχὴ τῶν στεναγμῶν. Ὁ φίλος δὲν ἦλθε ἀκόμη, ἀλλὰ δὲν θ' ἀργήσῃ. Ἴσως μάλιστα καὶ νὰ μὴ τὸ ξέρῃ ὅτι ἡ ὡραία μας εἶναι ἐρωτευμένη μαζῆ του. Κάθε βράδυ λοιπὸν ἡ κυρία, ὅταν μείνῃ μόνη, ἔρχεται ἐδῶ στὸ πλαγινὸ δωμάτιο καὶ κάθεται. Τὴν ἀκούω πολλὲς φορὲς ἄλλοτε νὰ στενάζῃ καὶ ἄλλοτε νὰ σιγοτραγουδῇ. Τὴν ἴδια ὥρα ὁ Τζοβάννι κάθεται μόνος μὲ τὸ χέρι στὸ κεφάλι καὶ συλλογίζεται. Τὸν εἶδα πολλὲς φορές. Πιστεύω πῶς μποροῦσαν νὰ εἶναι μαζύ. Λοιπὸν κάτι τοὺς χωρίζει. Θέλεις νὰ μάθῃς τί τοὺς χωρίζει; Ἐκεῖνο ποῦ κάνει τὴν Φρατζέσκα νὰ σιγοτραγουδῇ μόνη καὶ νὰ στενάζῃ, ἐνῷ ξέρει πῶς δὲν τὴν ἀκούει κανείς, κι' ἐκεῖνο ποῦ κάνει τὸν Τζοβάννι νὰ κρατῇ τὸ βαρὺ μέτωπό του μὲ τὸ χονδρό του χέρι. Δὲν θέλει κανεὶς καὶ πολὺ νὰ καταλάβῃ ὅτι ἀνάμεσά τους ὑπάρχει κάτι τρομερὸ ποῦ τοὺς χωρίζει γιὰ πάντα.

— Μπορεῖ ἁπλῶς νὰ τὸν συχαίνεται.

— Ἂν ἦταν μόνον αὐτὸ θὰ τὸ ἔβλεπε. Συγκρατεῖται ὅμως γιὰ νὰ μὴ τοῦ δώσῃ ὑποψίες. Ἄλλως τε ποτὲ μιὰ γυναῖκα δὲν εἶνε χωρισμένη γιὰ πάντα μὲ τὸν ἄνδρα της, παρὰ μόνον ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποῦ θ' ἀγαπήσῃ ἕναν ἄλλο.

— Ὅλα αὐτὰ μπορεῖ νὰ εἶνε καὶ κακολογίες.

— Δὲν εἶνε· δὲν κατηγορῶ τὴν Φρατζέσκα. Ἄλλως τε, ἂν θέλῃς τὴ γνώμη μου, καλὰ κάνει. Ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι σίγουρη ὅτι ἀγαπᾷ κάποιον ἄλλον. Ἐντελῶς σίγουρη. Νὰ ἀκόμη κ' ἕνα ἄλλο. Ἡ Φρατζέσκα προχθὲς ἦταν στὴν πόρτα τοῦ μπαλκονιοῦ κ' ἐκεῖ καθισμένη ἐδιάβαζε ἕνα βιβλίο. Ἤμουν ἀπὸ μέσα κ' ἔβλεπα! Ἀ-

ξαφνα ἐφάνηκε κάτω ὁ Τζοβάννι καὶ ἤλθεν ἀμέσως ἀπάνω. Ἡ Φρατζέσκα ἐφρόντισε γρήγορα νὰ κρύψῃ τὸ βιβλίο. Καὶ ὅταν ἤλθεν ὁ ἄνδρας της ἐκαθόταν ἥσυχη μὲ τὰ χέρια στὰ γόνατα.—Ἐδιάβαζες κάτι νομίζω, Φρατζέσκα, τῆς εἶπεν ὁ Τζοβάννι. —Ἐγὼ; εἶπεν ἐκείνη. Τίποτε.—Μὰ μοῦ ἐφάνηκε πῶς σὲ εἶδα μ' ἕνα βιβλίο ἀπὸ τὸν κῆπο. —Λάθος ἐκάματε, εὐγενέστατε. —Ἐντούτοις κάτι εἴχατε στὰ χέρια σας.—Κάτι; Ἄ, ναί, εἶχα ἐκεῖνο τὸ κέντημα. Μόλις τὸ ἄφησα.— Καὶ ἔδειξε ἕνα κέντημα ἀφημένο σ' ἕνα τραπέζι. Γιατὶ ἔκρυψε καὶ δὲν τοῦ ἔδειξε τὸ βιβλίο; Τὸ μυστικό, ὅπως βλέπεις, εἶνε σοβαρό.

Ὑπάρχει ἕνα πρόσωπο. Ἐκεῖνο ποὺ τῆς ἔστειλε τὸ βιβλίο. Οἱ σύζυγοι πρέπει νὰ προσέχουν τὰ βιβλία ποὺ ἔχουν ἡ γυναῖκές τους. Πολλὲς φορὲς ἀπὸ τὸ βιβλίο ποὺ διαβάζει μιὰ γυναῖκα, μπορεῖς νὰ καταλάβῃς τὸ μυστικό της. Οἱ ἄνδρες, σοῦ ἐπαναλαμβάνω, πρέπει νὰ προσέχουν στὶς ἱστορίες τῶν βιβλίων καὶ νὰ κυττάζουν ἀκόμη καὶ τὰ περιθώρια καὶ τὰ δεσίματα. Ἐκεῖ πολλὲς φορὲς κρύβεται ἕνα ὄνομα ἢ μιὰ λέξις. Ἀλλ' οἱ ἄνδρες ἡσυχάζουν μὲ τὴν πρώτην διαβεβαίωσι ποὺ τοὺς κάνουν. Οἱ ἄνδρες εἶνε ζῶα.

—Καὶ ποῦ τὸ ἔβαλε τὸ βιβλίο;

—Κάτω ἀπὸ τὸν τάπητα ἑνὸς καθίσματος. Ἴσως ἀκόμη νὰ εἶνε ἐκεῖ.

—Πᾶμε νὰ ἰδοῦμε τὸ βιβλίο;

—Πᾶμε. Καλὰ θὰ ἦταν νὰ τὸ δείξουμε τῆς κυρίας, δῆθεν πῶς τὸ βρήκαμε κατὰ τύχην. Ἡ κυρίες ἀγαποῦν τῆς ὑπηρέτριες, ποὺ ξέρουν τὰ μυστικά τους.

—Πᾶμε λοιπόν.

Ἡ Μαργαρίτα, ἡ ὁποία ἄκουστοῦσε πίσω ἀπὸ τὴν κουρτίνα, ἔτρεξε ἀμέσως καὶ εὗρηκε τὸ βιβλίο

ἐκεῖ ποῦ ἄκουσε πῶς ἦταν. Τὸ ἐπῆρε καὶ ἔφυγε γρήγορα στὸ ἐσωτερικὸν τοῦ παλατιοῦ.

Ὅταν ἔμεινε μόνη, ἐκύτταξε τὸ βιβλίο. Ἦταν μεγάλο, δεμένο μὲ μεμβράνη καὶ γραμμένο μὲ χρυσᾶ γράμματα.

Ἀλλ' ἡ Μαργαρίτα γράμματα δὲν ἤξερε.

Ἐπερίμενε ἐκεῖ νὰ ἔλθῃ ἡ κυρία της.

Εἶχεν ἀρχίσει νὰ νυκτώνῃ ὅταν ἐγύρισε ἡ Φρατζέσκα μὲ τὸν ἄνδρα της.

Ὁ Τζοβάννι ἔμεινε στοὺς σταύλους γιὰ νὰ ἰδῇ δύο νέα ἄλογα ποῦ τοῦ ἔφεραν καὶ ὕστερα εἶχε συμβούλιον μὲ τοὺς ἀξιωματικούς του, γιὰ τὴν ὑποπτη στάσιν ποῦ ἄρχισε νὰ δείχνῃ ἀπέναντί του ἡ Φλωρεντία.

Ἡ Φρατζέσκα ἐπῆγε κατ' εὐθεῖαν στὸ ἰδιαίτερο δωμάτιόν της, καὶ μία ὑπηρέτρια ἔμπῆκε ἀμέσως πίσω της, ἄρχισε νὰ ἀνάβῃ τὰ κεριὰ τοῦ πολυφώτου, ποῦ ἦταν σ' ἕνα γωνιακὸ τραπέζι.

— Μὴν ἀνάβῃς, τῆς εἶπε. Μὲ φθάνει τὸ φῶς τοῦ καντηλιοῦ τῆς Παναγίας.

— Ὁ εὐγενέστατος διέταξε, τῆς ἀπήντησε, ν' ἀνάβουμε ὅλα τὰ φῶτα τοῦ δωματίου σας, ὅταν εὑρίσκεσθε μόνη.

— Ὁ εὐγενέστατος θὰ ἐνόμισεν ὅτι αὐτὸ εἶνε ἡ ἐπιθυμία μου. Φύγε.

Μόλις ἔφυγεν ἡ ὑπηρέτρια, ἡ Φρατζέσκα ἔσβυσε τὰ λίγα κεριὰ ποῦ εἶχαν ἀναφθῇ κι' ἐπῆγε ἀργὰ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ δωμάτιο, ποῦ εἶχε τὸν μικρὸ ἐξώστη. Ἐκεῖ συνήθιζε νὰ κάθεται κάθε βράδυ μόνη στὰ σκοτεινά. Ἔτσι μποροῦσε ἡσυχώτερα καὶ γλυκύτερα νὰ παραδίδεται στὶς μυστικές της σκέψεις; Εἶχε λοιπὸν μυστικὲς σκέψεις; Ναί· ἐσυλλογιζόταν ὅτι ἐκεῖ μέσα ἦταν ἕνα εἶδος σκλάβας. Ὅτι αὐτὴ ποῦ ἐθε-

ωρεῖτο ἀπὸ ὅλους ἀρχόντισσα καὶ κυρία, ἦταν φυλακισμένη καὶ ὅτι ἂν ἐπούλησαν τὸ σῶμα της σᾶν ἕνα ὡραῖο ἄλογο, δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ κάμουν τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὴν ψυχή της. Τῆς ψυχῆς της ἦταν κυρία αὐτή, καὶ κανένας ποτὲ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ τὴν ὑποτάξῃ. Καὶ ἡ ψυχὴ αὐτὴ πετοῦσε στὸ ἄγνωστο, ζητοῦσε κάποιο φῶς, ἕναν Ἅγιο Γεώργιο ποῦ νὰ τὴν βοηθήσῃ ἀπὸ τὸ τέρας, στὸ ὁποῖο εἶχε προσφερθῇ, τὶς εἶδε γιὰ ποιὸν ἐξιλασμὸ τῆς μοίρας.

— Ἀλλὰ γιατὶ λοιπὸν ὁ Τζοβάννι θέλησε νὰ τὴν στερήσῃ καὶ αὐτῆς τῆς μικρῆς ἐλευθερίας ποῦ εἶχε, καὶ εἶπε νὰ μὴ μένουν σβυστὰ τὰ φῶτα στὰ δωμάτιά της;

Στὴ στιγμὴ αὐτῆς τῆς σκέψεως, ποῦ τὴν ἀνησυχοῦσε ἄκουσε ἐλαφρὰ βήματα κοντά της, καὶ τὴ φωνὴ τῆς Μαργαρίτας.

— Ἐγὼ εἶμαι κυρία.

— Ἐτρόμαξα, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα· ἦλθες πολὺ σιγά. Σᾶν γιὰ νὰ μοῦ ἀναγγείλῃς κάτι θλιβερό.

— Δὲν ἤθελα νὰ μὲ ἀκούσουν.

— Εἶνε τίποτε μυστικό;

— Ἴσως.

— Ποιὸς σ' ἔστειλε;

— Κανείς. Ἀλλὰ ἦλθα νὰ σᾶς εἰπῶ νὰ προσέχετε.

— Ἀπὸ ποιούς;

— Δὲν εἶσθε ἐδῶ μέσα ἐλεύθερη.

— Τὸ ξέρω.

— Μία γυναῖκα, εὐγενεστάτη, καὶ βασίλισσα ἂν εἶνε ἀκόμη, βρίσκεται κάθε στιγμή, σᾶν ἕτοιμη νὰ δικασθῇ. Ὅλα τὰ μάτια εἶνε ἀπάνω της.

— Λέγε λοιπόν. Μὲ κάνεις νὰ τρέμω.

Τῆς διηγήθηκε τότε ἡ Μαργαρίτα τί ἄκουσε ὀπίσω ἀπὸ τὸ παραπέτασμα.

— Καὶ τὸ βιβλίο ; ἠρώτησε μὲ τρόμο ἡ Φρατζέσκα.

— Τὸ ἐφύλαξα.

— Φέρε το ἀμέσως.

— Εὐγενεστάτη, πρέπει νὰ προσέχετε. Ἀπὸ ὅσα ἐκατάλαβα αὐτὸ τὸ βιβλίο τὸ ἔχετε κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἄνδρα σας. Φυλαχθῆτε. Ὅλοι ἐδῶ μέσα σᾶς παραμονεύουν.

— Τὸ βιβλίο δὲν εἶναι κακό. Εἶναι μιὰ παληὰ ἱστορία γραμμένη ἀπὸ ἕναν ποιητὴ ποὺ ἔγινε μοναχός.

— Γιατὶ τότε τὸ κρύβετε ; Ἐμπιστευθῆτε στὴ Μαργαρίτα. Εἶμαι ἀδελφή σας. Μᾶς ἔθρεψε τὸ ἴδιο γάλα. Τώρα δὲν μπορῶ νὰ σᾶς βλέπω κάθε στιγμὴ ὅπως στὴ Ραβέννα, ἀλλὰ πίσω ἀπὸ κάθε τοῖχο ἐδῶ μέσα ἀγρυπνῶ γιὰ σᾶς. Ἐμπιστευθῆτε σὲ μένα. Τρέμω κάθε στιγμὴ μὴ σᾶς συμβῇ τίποτε κακό.

— Ποῦ βλέπεις τὸν κίνδυνο ; Κάνω ὅ,τι θέλει ὁ ἄνδρας μου, δὲν τοῦ ἀρνοῦμαι τίποτε. Κανεὶς δὲν ὑπάρχει ἐδῶ ποὺ νὰ μποροῦσε νά...

— Τὸν κίνδυνο τὸν ἔχετε στὴν καρδιά σας. Τὸ ξέρω, τὸ ξέρω. Δὲν ἀγαπᾶτε τὸν Τζοβάννι, οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ τὸν ἀγαπήσετε. Γι' αὐτὸ τρέμω. Ἡ κακὴ ὥρα μπορεῖ νὰ ἔλθῃ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμή.

— Βλέπεις ὅτι κάθομαι μόνη. Ἀπὸ τὸ μπαλκόνι αὐτὸ δὲν βλέπω παρὰ τῆς κορυφὲς τῶν δένδρων καὶ τὸν οὐρανό. Διαβάζω μόνον αὐτὸ τὸ βιβλίο. Εἶνε ὁ μόνος σύντροφός μου.

— Τὸ κρύβετε ὅμως.

— Δὲν ἔπρεπε, οὔτε ὑπάρχει λόγος νὰ τὸ κρύψω. Ἀλλὰ σ' αὐτὸ μοῦ ἦρθε ὅπως στὰ μικρὰ παιδιὰ ποὺ κρύβουν τὰ παιγνίδια τους.

— Ποιὸς σᾶς τὸ ἔδωσε κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἄνδρα σας ;

— Δὲν μοῦ τὸ εἶπαν κρυφά. Ἡ ἱστορία του εἶνε

κάπως περίεργη. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Τζοβάννι ὁ Πάολο — δὲν τὸν ξέρεις —...

— Τὸν ξέρω. Τὸν εἶδα στὸ γάμο στὴ Ραβέννα. Εἶνε ὡραῖος.

— Ναί, εἶνε ὡραῖος, εἶνε πολὺ ὡραῖος, ἀλλὰ δὲν πρόκειται γι' αὐτό. Λοιπὸν ὁ Πάολο εἶνε στὴ Βενετία. Ἀπὸ ἐκεῖ μοῦ ἔστειλε ἕνα δῶρο.

— Χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ ὁ ἄνδρας σας ;

— Περίμενε λοιπὸν νὰ ἰδῇς. Μοῦ ἔστειλε δῶρο ἕνα ὕφασμα ἀπὸ χρυσάφι καὶ μετάξι, ποῦ τὸ χάρισε ἕνας κουρσάρος ὅταν ὁρκίσθηκε πίστι τὸν Δόγη τῆς Βενετίας. Ὁ Δόγης τὸ προσέφερε στὸν Πάολο καὶ ἐκεῖνος μοῦ τὸ ἔστειλε. Τὸ ἔφερεν ὁ ἀγγελιοφόρος μαζῆ μὲ τὰ γράμματα τοῦ Πάολο πρὸς τὸν ἀδελφό του. Δὲν ἔτυχε νὰ εἶνε κανεὶς μπροστὰ ὅταν μοῦ ἔδωσαν τὸ δέμα. Ὅταν τὸ ἐξεδίπλωσα εὗρηκα αὐτὸ τὸ βιβλίο.

— Στὸ γράμμα δὲν ἔλεγε ὅτι μαζῆ μὲ τὸ φόρεμα στέλλει καὶ τὸ βιβλίο ;

— Ὄχι· ἴσως τὸ ξέχασε. Κι' ἐγὼ ἀπὸ μιὰ ἰδιοτροπία τῆς στιγμῆς ἔκρυψα ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου τὸ βιβλίο.

— Μὰ γιατὶ σᾶς τὸ ἔστειλε ; Αὐτὸ τὸ βιβλίο εἶνε πολὺ μεγάλο καὶ πολύτιμο. Τὸ διαβάζετε, ὅπως λένε οἱ ὑπηρέτριες, μὲ μεγαλείτερη προσοχὴ ἀπὸ τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαυΐδ. Θὰ ἔχῃ κάποια σημασία.

— Δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία. Ὁ Πάολο μοῦ τὸ εἶχε ὑποσχεθῆ.

— Ποιὰ εἶνε ἡ ἱστορία ποῦ γράφει ;

— Εἶνε ὑπέροχη. Πῶς ἀγαπήθησαν ὡς τὸ θάνατο ἕνας νέος ἱππότης μὲ τὴν φίλην του. Εἶνε μιὰ τρυφερὴ καὶ πολὺ συγκινητικὴ ἱστορία. Πολλὲς φορὲς ἐκεῖ ποῦ τὴ διαβάζω μοῦ ἔρχονται δάκρυα. Μοῦ τὴν εἶχε διηγηθῆ ὁ Πάολο. Νὰ τὸν ἀκούσῃς πῶς μιλεῖ. Σάν νὰ βγαίνῃ ἀπὸ μέσα του πόνος καὶ μουσική. Μοῦ τὴν

είπε εδώ στο μπαλκόνι και τα μάτια μου είχαν πλημμυρίσει από δάκρυα Τον παρεκάλεσα να μείνη άλλ' έπρεπε να φύγη. Σε λίγο θα ήρχετο ο άνδρας μου. Την άλλη ημέρα έφυγε. Και πειά δεν ξαναγύρισε.

Ο τόνος της φωνής της Φραντζέσκας ήταν θλιβερός. Η Μαργαρίτα την είδε να κρύβη το πρόσωπόν της στα χέρια.

— Κυρία της είπε. Αφήστε το βιβλίο σε μένα.

— Όχι· να μου το φέρης. Θα το φυλάξω εγώ άλλου.

— Θέλετε να το φέρω μπροστά στον άνδρα σας και να είπω ότι το εύρηκα πεταγμένο στο δρόμο έξω από την πόλι;

— Όχι· Όχι. Δεν θέλω να το ίδη κανείς. Είνε πολύτιμο. Είνε ιερό.

Η Μαργαρίτα εκούνησε το κεφάλι της απελπιστικά και σηκώθηκε να φύγη.

— Έλα έδω, είπεν η Φραντζέσκα. Κάτι συλλογίζεσαι και μου το κρύβεις. Μίλησέ μου. Δεν έχω άλλον από σένα. Δεν υπάρχει καμμιά καρδιά εδώ μέσα που να λαχταρά για μένα, όπως η δική σου. Ίσως μάλιστα ούτε πουθενά άλλου. Μαργαρίτα, πρώτη φορά σου μίλησα έτσι από τον καιρό που σε άφησα στη Ραβέννα. Ίσως γιατί τώρα έχω ανάγκη μιάς φίλης. Πές μου τι συλλογίζεσαι;

— Κυρία, είπατε πρό ολίγου με μελαγχολικό ύφος ότι ο Πάολο δεν ξαναγύρισε από τότε που έφυγε αυθωρεί αμέσως μετά τους γάμους σας. Είμαι της γνώμης ότι δεν πρέπει να ξαναγυρίση.

Η Φραντζέσκα την έπιασε από τα χέρια και της είπε:

— Γιατί; Τι λές; Δεν σε καταλαβαίνω.

— Είνε ένας κίνδυνος. Άκουστέ με. Το τρομερό

ποῦ θὰ ἔρθῃ φαίνεται. Αὐτὸς θὰ φέρῃ ἐδῶ μέσα μιὰ καταστροφή.

— Ποιὸ τρομερό; Ποιὰ καταστροφή; Ἡ ψυχή του εἶνε ὡραία ὅπως τὸ πρόσωπό του. Εἶνε ὁ καλλίτερος Μαλατέστα, εἶνε ὁ εὐγενέστερος ἱππότης, εἶνε ὁ ἐντιμότερος εὐγενὴς ο' ὅλη τὴν Ἰταλία. Δὲν τὸν ξέρεις. Εἶνε ἀδελφός μου, σοῦ εἶπα. Πῶς μπορεῖ νὰ φέρῃ καταστροφὴ σ' αὐτὸ τὸ σπίτι; Αὐτὸς μ' ἀγαπᾷ.

— Σᾶς ἀγαπᾷ; Ἄμποτε νὰ μὴ σᾶς ἀγαπήσῃ.

— Τὸ λὲς μὲ κακὴ σημασία. Ἀλλ' αὐτὸς εἶνε περισσότερο ἀπὸ ἀδελφός μου. Μὲ ἀγαπᾷ σὰν νύφη του. Ἡ ἀγάπη του εἶνε σοβαρὴ καὶ ἱερή. Τὸν συλλογίζομαι σὰν ἀδελφό. Ἔπρεπε νὰ φοβηθῇς τὴν Παναγία ποῦ μᾶς ἀκούει καὶ νὰ μὴν εἰπῇς τὸ φοβερὸ λόγο.

— Κυρία, συγχωρῆστέ με.

Καὶ ἡ Μαργαρίτα ἔκαμε νὰ φύγῃ.

Ἀλλὰ μόλις ἔφθασε στὴν πόρτα, ἡ Φρατζέσκα ἔτρεξε πίσω της.

— Ἔλα, πές μου. Θέλω νὰ τὰ μάθω ὅλα ὅσα σκέπτεσαι. Κάτι κακὸ ἔβαλες στὸ νοῦ μου. Μὲ κάνεις νὰ φαντάζωμαι τρομερὰ πράγματα. Ἴσως ἔχεις δίκηο. Δὲν ξέρω. Ἂν τ' ἀκούσω ἀπὸ σένα μπορεῖ νὰ πεισθῶ καὶ νὰ φυλαχθῶ. Κάτι τρομερὸ συμβαίνει. Πές μου, πές μου. Κάτι ἄστραψε μπροστά μου. Μοῦ φαίνεται πῶς τὰ βλέπω ὅλα τώρα. Πές μου, πές μου.

— Προσπαθήσατε νὰ μείνετε μόνη ἀπόψε. Πέστε στὸν Τζοβάννι ὅτι εἶσθε ἄρρωστη καὶ φωνάξετέ με νὰ σᾶς χαιτήσω συντροφιά.

— Ὄχι· θέλω νὰ μιλήσῃς τώρα. Βλέπεις ὅτι ἀνησυχῶ. Μίλησέ μου. Τί ὑπωπτεύθηκες; Λυπήσου με.

— Κυρία εἶσαι ἐρωτευμένη μὲ τὸν Πάολο. Δὲν τὸ ξέρετε οὔτε σεῖς ἀκόμη. Ἀλλὰ τί ἔχει νά κάμῃ.

Ἡ Μαργαρίτα αἰσθάνθηκε τὸ χέρι τῆς κυρίας της

ποῦ τὴν κρατοῦσε νὰ τρέμῃ. Τὴν στιγμὴν ἐκείνη ἀκούσθη στὸν διάδρομο τὸ συρτὸ βάδισμα τοῦ Τζοβάννι. Ἡ Φρατζέσκα τὸ ἀνεγνώρισε.

—Ἔρχεται, εἶπε στὴ Μαργαρίτα. Μὴ ξαναγυρίσῃς. Δὲν θέλω νὰ σὲ ξαναϊδῶ. Λησμόνησε ὅ,τι μοῦ εἶπες.

Ἡ Μαργαρίτα τὴν ἄφησε καὶ ἦταν σὲ ἀρκετὴ ἀπόστασι ὅταν ὁ Τζοβάννι ἐφάνη στὴν πόρτα.

— Μιλούσατε ἴσως γιὰ τὴ Ραβέννα, εἶπε καὶ σᾶς διέκοψα.

—Ὄχι· εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Ἤμουν ἄρρωστη. Εἶμαι ἀκόμη. Ἴσως ἐκρύωσα σιὴν ἐκδρομή.

—Νὰ φωνάξουμε τὸ γιατρὸ, ἀγαπημένη μου.

—Ὄχι· θὰ μοῦ περάσῃ ἔτσι. Ἄλλως τε μοῦ κάνει κακὸ νὰ μοῦ πιάνῃ ἕνας ξένος τὸ χέρι. Οἱ γιατροὶ πιάνουν τὰ χέρια τῶν κυριῶν ὅπως καὶ τῶν ὑπηρετριῶν. Μὴν ἐπιμένετε. Μοῦ κάνει φρίκη νὰ ἐγγίζῃ ἕνας ξένος τὸ κορμί μου

—Δὲν ἐπιμένω· ἄλλο κάποιος πρέπει νὰ σὲ περιποιηθῇ. Θὰ μείνω ἐγώ. Θέλεις νὰ κρατήσω καὶ τὴ Μαργαρίτα;

Ἡ Φρατζέσκα ἐγύρισε εἶδε τὴν πιστή της φίλη ποῦ ἐξακολουθοῦσε νὰ μένῃ στὴν πόρτα.

—Φύγε· τῆς ἐφώναξε. Τί περιμένεις;

Ἐκείνη ἐτραβήχθηκε ἀμέσως.

Ἡ Φρατζέσκα ἐξαπλώθηκε στὸ κρεββάτι. Ἡ ταραχὴ τὴν ἔκανε νὰ τρέμῃ ὁλόκληρη. Ἡ καρδιά της λαχταροῦσε ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς παλμούς.

Ὅσο ἐσυλλογιζότανε τὰ λόγια τῆς Μαργαρίτας τόσον ἡ ἀγωνία της ἐφούσκωνε τὸ στῆθος καὶ τὴν ἔκανε νὰ σφίγγῃ τὰ δάχτυλά της, μὲ τὰ ὁποῖα κρατοῦσε τὸ κεφάλι της.

Ὁ Τζοβάννι ἐκαθόταν κοντά της. Ἐψιθύρισε λόγια τρυφερά. Ἐπέρασε ἔτσι ἀρκετὴ ὥρα. Ἡ Φρατζέ-

ἐδοκίμασε ἄλλόκοτα συναισθήματα. Ἄλλοτε ἦταν σἂν νὰ ὀνειρευόταν καὶ ἄλλοτε σἂν σὲ οκληρὸν ἐφιάλτην ποῦ τὴν ἔκανε νὰ ἀναπηδᾷ ὁλόκληρη.

Τότε ὁ Τζοβάννι ἔσκυψε, ἔφερε τὸ χέρι του στὰ μάγουλά της καὶ τῆς εἶπε:

— Τὰ μάγουλά σου καῖνε, ἔχεις πυρετό.

Ἀλλ' ἐκείνη μόλις αἰσθάνθηκε τὴν ἐπαφὴν τῶν δακτύλων του, ἀνεσηκώθη σὰν ἀπὸ φρίκη καὶ τοῦ φώναξε.

— Μὴ τὸ χέρι σου, σὲ παρακαλῶ. Μοῦ κάνει κακό. Δὲν μπορῶ νὰ μ' ἐγγίξῃ κανείς. Θὰ μοῦ ἔκανες καλὸ ἂν μὲ ἄφινες μόνη ἀπόψε. Μιὰ γυναῖκα μοῦ φθάνει γιὰ συντροφιά.

Ὅπως θέλει, τῆς εἶπε. Ποιὰ ἀπὸ τῆς ὑπηρέτριες νὰ σοῦ στείλω;

Ἡ Φρατζέσκα ἔκλινε τὸ κεφάλι, ἄνοιξε τὰ μισόκλειστα μάτια της καὶ τοῦ εἶπε:

—Τὴν Μαργαρίτα.

—Μὰ αὐτὴν τὴν ἔδιωξες πρὸ ὀλίγου!

—Μόνον αὐτὴ ξέρει τὴν ἀρρώστεια μου, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα ψυθιριστά.

—Πηγαίνω, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, καὶ εὔχομαι πρὶν βγῇ ὁ ἥλιος νὰ εἶναι τὰ μάγουλά σου πειὸ δροσερὰ καὶ πειὸ ρόδινα ἀπὸ τα τριαντάφυλλα ποὺ θ' ἀνοίξουν τὴν αὔγὴ στὸν κῆπο.

Ἐπέρασεν ἀρκετὴ ὥρα, ὥς που νὰ ἔρθῃ ἡ Μαργαρίτα.

—Ἄργησες, τῆς εἶπεν ἡ Φρατζέσκα μόλις τὴν εἶδε νὰ μπαίνῃ. Ἤθελα δυὸ σταλαγματιὲς νερό.

Ἔβρεξε τὰ χείλη της μὲ τὸ ποτῆρι ποὺ τῆς ἔδωσε καὶ εἶπε:

— Κάθησε ἐδῶ κοντά μου καὶ πές μου δυὸ λόγια.

— Σᾶς ἔκαμα μεγάλο κακό, εἶπεν ἡ Μαργαρίτα.

Ἀλλὰ ἦταν ἀνάγκη νὰ γνωρίσετε τὸν κίνδυνο. Τώρα μόνη σας μπορεῖτε νὰ θεραπευθῆτε, ἀλλοιῶς θὰ ἐπέφτατε στὴν παγίδα ποῦ σᾶς εἶχε στήσει ἡ ἴδια ἡ καρδιά σας.

– Ἡ καρδιά μου κοιμόταν εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Ἦταν σ' ἕνα ὄνειρο ἀβέβαιο, σὰν ἐκεῖνα ποὺ δὲν διακρίνει κανεὶς πρόσωπα. Ἀλλὰ σὺ τὴν ἔκαμες νὰ ξυπνήσῃ. Εἶνε μιὰ ἀφύπνισις σὲ πολὺ φῶς. Σὲ πολὺ σκληρὸ φῶς. Μοῦ φαίνεται πὼς δὲν μπορῶ νὰ ἴδω τίποτε μπροστά μου. Ὅλα συγχέονται καὶ μὲ ζαλίζουν. Θέλω νὰ κάμω ἕνα ταμμα στὴν Ἁγία Βεατρίκη. Μόνον αὐτὴ κάνει καταπληκτικὰ θαύματα. Καὶ μόνον ἕνα θαῦμα θὰ μπορέσῃ νὰ μὲ σώσῃ. Τὸν ἀγαπῶ.

— Ἡσαχάστε. Εἶνε ὁ πρῶτος παλμός.

— Ὁ πρῶτος ποὺ δὲν θὰ ἔχῃ τέλος...

— Εἶνε ἡ συγκίνησίς σας ποὺ ἐγνωρίσατε τὸ μυστικό σας.

— Ἀλλὰ τὸ μυστικό μου εἶνε ἕνα παλάτι χωρὶς διέξοδο. Λένε πῶς στὴν Κρήτη ἦταν ἕνα σπήλαιο ποῦ ἔμπαιναν ἡ παρθένες καὶ δὲν ἔβλεπαν πειὰ νὰ ξαναβγοῦν. Καὶ ἔπειτα ἐχαιρόταν τὸ γλυκό τους κορμὶ ἕνα τέρας, ὁ Μινώταυρος. Μέσα σ' ἕνα τέτοιο σπήλαιο βλέπω τὸν ἑαυτό μου. Εἶνε ἀδύνατο νὰ διακρίνω τὸ δρόμο τῆς σωτηρίας.

— Προσευχηθῆτε στὴ Θεοτόκο.

– Τὸ κάνω κάθε μέρα. Δὲν ὠφελεῖ. Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω στὶς προσευχές μου ἀνακατόνω τὸ ὄνομά του. Αὐτὸ μὲ ἔκανε νὰ τὸν θυμοῦμαι κάθε μέρα καὶ περισσότερο. Μιὰ μόνο θεραπεία ἴσως ὑπάρχει.

— Ναί· βέβαια· κάτι θὰ μπορῇ νὰ γίνῃ. Εἶνε ἀδύνατονὰ σᾶς ἐγκαταλείψῃ ἡ Παναγία. Τί σκέπτεσθε νὰ κάμετε ;

— Νὰ μὴ τὸν ξαναδῶ. Εἶνε στὴ Βενετία. Θ' ἀρ-

γήση νἄρθῃ. Ἐσκεπτόμην νὰ εἰτῶ στὸ Τζοβάννι νὰ καλέσῃ ἐδῶ τὸν ἀδελφό του, γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῶν ἐκστρατειῶν. Ἕνας πόλεμος εἶνε πάντοτε ἐπικείμενος, καὶ ἔρχεται τὴν ὥρα ποὺ δὲν τὸν περιμένει κανείς. Ὅταν εἶνε ὁ Πάολο, θὰ μπορῇ νὰ πάῃ αὐτὸς στὸν πόλεμο. Αὐτὰ ἐσυλλογιζόμουν νὰ εἰπῶ στὸν Τζοβάννι. Ἀλλὰ πράγματι μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις ἐξαπατοῦσα τὸν ἑαυτό μου. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι τὸν ἤθελα. Καὶ πάλι ἔλεγα μέσα μου. Μὲ τὸν Πάολο μπορεῖ νὰ σκοτώνῃ κανεὶς αὐτὲς τῆς ἀτελείωτες ὧρες τοῦ παλατιοῦ τοῦ Ρίμινι, ποὺ δὲν μιλοῦν παρὰ μόνο γιὰ πολέμους καὶ γιὰ κυνήγι. Μιὰ γυναῖκα δὲν μπορεῖ ν' ἀκούῃ μόνον κουβέντες γιὰ πολέμους καὶ γιὰ κυνήγι. Ὁ Πάολο διηγεῖται ὡραῖες ἱστορίες. Δὲν εἶχα ὅμως ὁμολογήσει στὸν ἑαυτό μου τίποτε περισσότερο, οὔτε εἶχα νοιώσει τίποτε. Τώρα χάνω κι' αὐτὴ τὴν ἐλπίδα. Δὲν πρέπει νὰ τὸν ξαναϊδῶ Ἐγὼ ἡ ἴδια θὰ προσπαθήσω νὰ μὴ ξανάρθῃ ὁ Πάολο ἐδῶ πρὶν περάσουν πολλὰ χρόνια.

— Δὲν ἐπροφθάσατε, εἶπεν ἡ Μαργαρίτα.

— Τί εἶπες; Δὲν ἐκατάλαβα.

— Δὲν ἐπροφθάσατε νὰ τὸν ἀπομακρύνετε. Ὁ Πάολο εἶνε ἐδῶ! Ἦρθε ἀπόψε. Πολὺ ἀργά.

— Χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἀδελφό του; Ὁ Τζοβάννι πρὸ ὀλίγου ἀκόμη δὲν τὸ ἤξευρε.

— Δὲν ἔχει μισὴ ὥρα ποὺ ἦρθε. Εἶχε ν' ἀναγγείλῃ σπουδαῖα νέα στὸν ἀδερφό του, κι' ἐπροτίμησε νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος.

— Ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε;

— Τὸν εἶδα πρὸ ὀλίγου.

— Ἦλθε καὶ σ' εὗρῆκε; Ξέρει ὅτι εἶσαι δική μου;

— Μὴν ἀφίνετε τὴν ψυχή σας νὰ ἐλπίζῃ χωρὶς

λόγο. Οὔτε ξέρει ποιὰ εἶμαι. Τὸν εἶδα κατὰ τύχην ποῦ ἐξεπέζευε στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ. Ἄλλως τε καὶ ἂν ἤξερε ὅτι εἶμαι καὶ ἀδελφή σας ἀκόμη....

—Τί θέλεις νὰ εἰπῇς;

—Ἴσως δὲν θὰ μοῦ μιλοῦσε ἔτσι, ἢ θὰ μοῦ μιλοῦσε μ' ἐπισημότητα σὰν Πάολο Μαλατέστα. Μιὰ ἰδιαίτερη οἰκειότης σὲ μένα θὰ προϋπέθετε....

—Τί;

—Ἔρωτα σὲ σᾶς. Καὶ ὁ Πάολο Μαλατέστα δὲν εἶνε ἐρωτευμένος μαζῆ σας.

Τὰ χέρια τῆς Φρατζέσκας, ποὺ ὑψώνοντο τρέμοντα πρὸς τὴν Μαργαρίτα σὰν νὰ τὴν ἱκέτευαν νὰ μιλήσῃ ταχύτερα καὶ σαφέστερα, κατέπεσαν ἄδρανῆ κατὰ μῆκος τοῦ κορμιοῦ της.

—Δὲν εἶνε ἐρωτευμένος μαζύ σας, ξανάπε ἡ Μαργαρίτα. Ἕνας ἱππότης ἐρωτευμένος μὲ μιὰ γυναῖκα ποῦ μένει στὸ Ρίμινι, ποτὲ δὲν θὰ καθόταν μῆνες ὁλόκληρους στὴν Βενετία. Εἶνε φυσικὸ κυρία. Ἂν σᾶς ἀγαποῦσε ἀπὸ καιρὸ θὰ εἶχε τρέξει ἐδῶ ἐπάνω σὲ φτερά.

—Ἔμενε στὴ Βενετία γιὰ πολιτικοὺς λόγους.

—Ἡ καρδιὰ δὲν ξέρει πολιτικοὺς λόγους.

—Μοῦ εἶχε δόσει ὑπόσχεσι πῶς θὰ ξαναγύριζε γρήγορα. Γιὰ νὰ μὴν ἔλθῃ σύντομα, οἱ λόγοι ποῦ τὸν κρατοῦσαν θὰ ἦσαν σοβαροί.

—Σ' αὐτὴν τὴν πόλι ἕνας ἱππότης ὡραῖος καὶ πλούσιος καὶ τιμημένος, μπορεῖ νὰ ξεχάσῃ κάθε παληὰ ὑπόσχεσι. Εἶνε βλέπετε ἡ ζωὴ ἐκεῖ τέτοια. Γυναῖκες καὶ θάλασσα. Λένε πῶς ἡ θάλασσα τῆς Βενετίας εἶνε μιὰ δοκιμή, ποῦ ἔκαμε ὁ Θεὸς στὴ γῆ γιὰ νὰ δημιουργήσῃ παρόμοια στὸν Παράδεισο. Κι' ἔπειτα εἶνε ἡ γυναῖκες. Τί δὲν λένε γι' αὐτὲς τὶς γυναῖκες: Γεωργιανὲς μὲ κατάμαυρα μάτια σὰν βαμμένα μὲ

κάρβουνο. Αἰγύπτιες μὲ σώματα ποῦ μεθοῦν σὰν τὸ κρασί, Ἑλληνίδες ἀπὸ τὰ νησιὰ σᾶν ἀγάλματα ἀπὸ σάρκα, Οὐγγερέζες μεγαλόσωμες καὶ ὑπερήφανες σὰν ἀγάλματα τῆς ἀρχαίας θεᾶς ποῦ εὑρῆκαν πέρυσι στὴ Πολέντα. Ἱσπανίδες μὲ μάτια ποὺ παίζουν σὰν τοῦ ἐρωτευμένου περιστεριοῦ ποῦ ζητεῖ ταῖρι καὶ χείλη γλυκύτερα ἀπὸ βύσινο. Εἶνε ἕνας λαὸς ἀπὸ γυναῖκες. Πῶς θέλετε νὰ θυμηθῇ ἕνας ὡραῖος καὶ ἔνδοξος ἱππότης μιὰ ἀσήμαντη ὑπόσχεσι ποῦ ἔδωσε στὴ νύφη του, ὅταν χίλιες φωνὲς καὶ χίλια χέρια ἁπλώνονται ἐπάνω του, ὅλα μὲ ὑπόσχεσι καὶ μὲ εὐτυχία εὔκολη; Μὴ σκέπτεσθε μιὰ τέτοια ἀνταπόδοσι ἀπὸ τὸν Πάολο.

—Καὶ τὸ βιβλίο ποῦ μοῦ ἔστειλε;

—Ὦ, αὐτὸ εἶνε μιὰ τυπικὴ ὑποχρέωσις.

Ἡ Φρατζέσκα ἐσώπασε. Ἐπέρασαν ἔτσι λίγα λεπτὰ καὶ εἶπε στὴ Μαργαρίτα:

— Πρέπει νὰ βρεθῇ τρόπος νὰ φύγῃ ὁ Πάολο πρὶν ξημερώσῃ. Δὲν πρέπει νὰ τὸν ἰδῶ.

Ἀποκοιμήθηκε, ἀλλὰ ὁ ὕπνος της ἦταν ταραγμένος. Καὶ πρὶν ξημερώσῃ εἶπε στὴ Μαργαρίτα.

— Ξύπνησε τὸν ἄνδρα μου. Πές του ὅτι τὸν ζητῶ.

Ὁ Τζοβάννι ἦρθε σὲ λίγο.

— Εἶδα ἕνα ὄνειρο, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα, ἕνα φρικτὸ ὄνειρο. Ὅτι τὸ σπίτι μου στὴ Ραβέννα καίγεται.

— Εἶνε ἀπὸ τὸν πυρετό, ἀγάπη μου.

— Ἀνησυχῶ. Δὲν θὰ ἡσυχάσω, ἂν δὲν πάῃ κάποιος στὴ Ραβέννα.

— Νὰ στείλω ἕνα στρατιώτη.

— Ἂν ἦταν ἐδῶ ὁ Πάολο, θὰ τὸν παρακαλοῦσα νὰ πάῃ αὐτὸς εὐθὺς τώρα. Ἕνας ἄλλος ἀπεσταλμένος δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ κάμῃ τίποτε, ἂν πράγματι συμβαίνει κάτι κακό.

— Ὁ Πάολο εἶνε ἐδῶ. Θέλεις νὰ τοῦ τὸ ζητήσω ἐξ ὀνόματος τῆς νύφης του ;

— Ἤρθε; Ἄ... Δὲν τολμῶ νὰ τοῦ τὸ εἰπῶ. Ἀλλ' ἂν ἤθελε....

Ὁ Τζοβάννι ἐφώναξε ἕνα ὑπασπιστή του στὴν πόρτα καὶ τοῦ ἔδοσε παραγγελία μὲ σιγανὴ φωνή.

— Ὁ ἀδελφός μου σὲ μισὴ ὥρα θὰ φύγῃ γιὰ τὴ Ραβέννα εἶπε ὁ Τζοβάννι ὅταν ξανάγύρισε· ἔδωκα διαταγή. Λυποῦμαι πολὺ ποῦ εἶσθε ἄρρωστη καὶ δὲν μπορῶ νὰ πάω ἐγὼ ὁ ἴδιος.

— Νὰ πᾶτε ἐσεῖς γιὰ τὸ σπίτι μου; Μόνον ἀπὸ ἕνα ἀόριστο φόβο ποῦ μοῦ ἦρθε, ἀπὸ ἕνα ὄνειρο ;

— Θὰ ἐπήγαινα γιὰ κυνῆγι. Ἐξέχασα νὰ σοῦ εἰπῶ ὅτι μ' ἐκάλεσε ὁ πατέρας σου. Θὰ ἦσαν ἐκεῖ καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες. Αὐτὸ θὰ ἦταν μιὰ καλὴ εὐκαιρία γιὰ νὰ συνεννοηθοῦμε τὶ θὰ γίνῃ μὲ τὸν φρούραρχο τῆς Πίζας. Εἶνε ἄνθρωπος φιλοπόλεμος κι' ἐπικίνδυνος.

— Λυποῦμαι πολὺ ποῦ γίνομαι ἡ αἰτία τῆς ἀναβολῆς. Θυσιάζετε σπουδαῖα συμφέροντα γιὰ μένα·

— Τίποτε δὲν εἶνε θυσία, ὅταν πρόκειται γιὰ σένα.

Ἐμεσολάβησε σιγή. Ἡ Φραντζέσκα ἔμεινε συλλογισμένη κι' ἐκύτταζε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ τὸν Τζοβάννι σᾶν νὰ εἶχε κάτι νὰ τοῦ εἰπῇ καὶ νὰ ἐδίσταζε. Ἔπειτα ἐσηκώθη καὶ σὲ λίγο ἐπῆρε τὸ κέντημά της, τὸ ἐστήριξε στὰ γόνατά της καὶ ἔκανε πῶς κεντοῦσε. Τὸ βελόνι τῆς ξέφευγε ὁλοένα καὶ τὰ μάτια της ἐγύριζαν λοξὰ πρὸς τὸν ἄνδρα της.

— Κεντᾶτε; ρώτησεν ὁ Τζοβάννι.

— Ναί· εἶνε μιὰ διασκέδασις.

— Ἂν σᾶς ἔβλεπε κανείς, θὰ νόμιζε πῶς περάσατε τὴν ἡσυχώτερη νύχτα.

— Νοιόθω τὸν ἑαυτό μου πολὺ καλά. Μοῦ πέ-

ρασε. Καὶ συλλογίζομαι πῶς χωρὶς λόγο ἐματαιώθη τὸ ταξεῖδί σας.

— Θὰ μποροῦσα νὰ φύγω τώρα; Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος ν' ἀρρωστήσετε πάλι;

— Μὴν ἀνησυχεῖτε τόσο. Ἡ ἀρρώστεια τῆς περασμένης νύχτας εἶνε πολὺ συχνὴ σὲ μένα. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν διαρκεῖ περισσότερο ἀπὸ λίγες ὧρες.

— Τότε, θὰ μποροῦσα νὰ ἀφήσω στὴ θέσι μου, τὸν Πάολο, εἶπε ὁ Τζοβάννι. Δὲν ἔφυγε ἀκόμη, θὰ διατάξω νὰ μείνῃ χρειάζεται κάποιος ποῦ νὰ φροντίζῃ ἐδῶ πέρα. Ἀλλοιῶς τὸ ταξεῖδί μου θὰ ἐματαιώνετο. Ἐσεῖς τὶ προτιμᾶτε; Νὰ φύγω ἢ νὰ μείνω;

— Κάμετε σύμφωνα μὲ τὰ συμφέροντα τῶν ὑποθέσεών σας, ἀρχοντά μου, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠκούσθη ποδοβολητὸς ἀλόγου στὴν αὐλή.

Ὁ Τζοβάννι ἐτινάχθη ἔξω.

— Πάολε, ἐφώναξε, στάσου.

Καὶ κατέβηκε στὴν αὐλὴ νὰ μιλήσῃ τὲ τὸν ἀδελφό του.

Εἶπεν ἀμέσως νὰ τοῦ ἑτοιμάσουν τὰ ὅπλα του καὶ νὰ ἑτοιμασθοῦν οἱ ἀκόλουθοί του. Θὰ ἐπήγαινεν αὐτὸς ὁ ἴδιος στὴ Ραβέννα.

— Τὸ ἀπεφάσισα, εἶπε σὲ λίγο ὅταν ξαναγύρισε στὴ Φρατζέσκα. Θὰ μείνῃ ἐδῶ ὁ Πάολο. Σὲ ἐμπιστεύομαι στὸν ἀγαπημένο μου ἀδελφό.

Ὁ Τζοβάννι ἐπῆγε νὰ ἑτοιμασθῇ. Σὲ λίγο ἦλθε ἡ Μαργαρίτα.

— Κυρία, εἶπε στὴ Φρατζέσκα, ὁ Πάολο δὲν πηγαίνει στὴ Ραβέννα. Ἐξεκαβαλλίκευσε καὶ μιλεῖ μὲ τοὺς ἀξιωματικούς.

— Τὸ ξέρω.

— Καὶ ὁ εὐγενέστατος Τζοβάννι φεύγει.

— Τὸ ξέρω.

— Ἐν τούτοις ἐσεῖς ἠθέλατε τὸ ἀντίθετο.

— Ναί.

— Θὰ μπορούσατε λοιπὸν νὰ ματαιώσετε αὐτὴν τὴν ἀναχώρησι τοὐλάχιστον. Ὁ ἄνδρας σας ἔπρεπε νὰ μείνῃ κοντά σας.

— Δὲν μπορῶ πειὰ νὰ κάμω ὅ,τι θέλω. Χθὲς τὴ νύχτα ἤθελα νὰ φύγῃ ὁ Πάολο γιὰ πάντα. Τὸ ξέρεις. Ἀλλὰ ὕστερα μόλις παρουσιάσθη ἡ εὐκαιρία νὰ φύγῃ ὁ Τζοβάννι καὶ νὰ μείνῃ ὁ Πάολο δὲν μπόρεσα νὰ κρατηθῶ. Τὸ ὑπερβοήθησα μάλιστα. Στὸ ἐξολογοῦμαι. Ἔκανα πῶς κεντοῦσα, μιλοῦσα στὸν Τζοβάννι ἀδιάφορα καὶ σίγουρα δὲν μπορεῖ νὰ ὑποπτευθῇ τίποτε. Ἔπειτα μάλιστα ἀπὸ τὴν νυκτερινή μου ἀπαίτησι νὰ φύγῃ ὁ Πάολο.

— Καὶ θὰ μείνετε ἐδῶ μέσα μόνη μ᾽ ἐκεῖνον ;

— Ποιὸς ἀπο τοὺς δυό μας θὰ τολμήσῃ νὰ φερθῇ στὸν ἄλλο ὄχι σὰν ἀδελφός ; Τὸ καθῆκον μᾶς ἔχει δεμένους.

— Ὄχι ὅσο ἡ ἀγάπη.

— Νομίζεις ὅτι κ᾽ ἐκεῖνος μὲ ἀγαπᾷ τὸ ἴδιο ;

— Σᾶς εἶπα χθὲς πῶς δὲν τὸ πιστεύω, ἀλλὰ ὅλα εἶνε πιθανά, εὐγενεστάτη. Καὶ ἂν δὲν σᾶς ἀγαπᾷ πῶς θὰ μπορέσῃ νὰ μὴ σᾶς ἀγαπήσῃ ; Καὶ αὐτὸ θὰ εἶνε ὁ τρομερότερος κίνδυνος, ἡ σκληρότερη τραγωδία. Τί θὰ κάμετε οἱ δυό σας ;

— Δὲν θὰ μιλήσουμε γιὰ τίποτε. Θὰ μείνουμε σὰν ἀδελφὸς καὶ ἀδελφή. Ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ἔχει τὴς φίλες του στὴ Βενετία, ὅπως εἶπες.

Ἀκούσθησαν βήματα στὴν εἴσοδο καὶ ἡ Μαργαρίτα ἔφυγε.

Ἦσαν ὁ Τζοβάννι μὲ τὸν ἀδελφό του Πάολο.

— Κυρία, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Γνωρίζετε ἀπὸ τὴν

βραδυὰ τοῦ γάμου τὸν εὐγενέστερο ἱππότη τῆς Ἰταλίας. Εἶνε ὁ εἰλικρινέστερος καὶ εὐπειθέστερος ἀδελφός. Θὰ σᾶς κρατήσῃ συντροφιά.

Ὁ Πάολο ἔκαμε μιὰ βαθειὰ ὑπόκλισι ἐπῆρε τὸ χέρι τῆς Φρατζέσκας καὶ ἔφερε ἀβρὰ τὰ δάχτυλά της στὰ χείλη του.

— Εἶμαι εὐτυχὴς ποῦ θὰ κρατήσω συντροφιὰ στὴν ἀδελφή μου, εἶπεν ὁ Πάολο, χωρὶς νὰ σηκώνῃ τὸ βλέμμα.

— Παρ' ὀλίγον νὰ σᾶς στείλω στὴ Ραβέννα, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Ἐνῷ θὰ εἴχατε ἴσως ἀνάγκη ν' ἀναπαυθῆτε ἔπειτα ἀπὸ τὸ μεγάλο ταξεῖδί σας. Ὁ νέος κόπος θὰ σᾶς ἐκούραζε πολύ.

— Δὲν ὑπάρχει γιὰ μένα κόπος, ὅταν ὑπηρετῶ τὴν ἀγαπημένη γυναῖκα τοῦ Τζοβάννι.

— Φιλοφρονήσεις, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, κι' ἐκτύπησε τὸν ἀδελφό του στὸν ὦμο, σὰν νὰ εἶσθε ξένοι.

Τοὺς ἀπεχαιρέτησε κι' ἔφυγε. Ἀμέσως σχεδὸν ὁ Πάολο ἔκαμε δεύτερη ὑπόκλιση μπροστὰ στὴ νύφη του καὶ εἶπε :

— Θὰ εἶμαι στὶς διαταγές σας ὅταν μὲ θέλετε. Θὰ κάμω ἕναν περίπατο στὸ Ρίμινι.

Ἡ Φρατζέσκα, ὅταν ἔμεινε μόνη, ἐκάλεσε τὴν Μαργαρίτα.

— Ἔχεις δίκηο, τῆς εἶπε. Οὔτε κἂν μαντεύει. Μ' ἐχαιρέτισε ψυχρὰ καὶ ἔφυγεν ἀμέσως.

— Αὐτὸ εἶναι εὐτύχημα.

— Ἴσως.

— Εὐγενεστάτη, προσέξατε. Ἀπὸ αὐτὲς τὶς λίγες ἡμέρες ποῦ θὰ μείνετε μόνη μαζύ του θὰ ἐξαρτηθῇ ἴσως ἡ ζωή σας ὅλη. Ἄλλως τε φαντασθῆτε τί τρομερὸ θὰ ἦταν ν' ἀπεκάλυπτε τὸ μυστικό σας καὶ νὰ σᾶς ἀπωθοῦσε ἔπειτα.

— Δέν θὰ μποροῦσα ποτὲ νὰ ζήσω οὔτε στιγμή.

— Καὶ ὅμως δὲν εἶναι ἀπίθανο. Ἴσως μάλιστα σᾶς ἔχει καταλάβει καὶ σιωπᾷ γιὰ νὰ σᾶς ἀναγκάσῃ νὰ τοῦ τὸ ἐξομολογηθῆτε. Κι' ἔπειτα...

— Κι' ἔπειτα;..

— Ὦ, οἱ ἄνδρες παίζουν μὲ τὴν ἡσυχία τῶν γυναικῶν. Καὶ βέβαια δὲν τὴς προδίδουν στοὺς ἄνδρες τους. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ γενναιότης δὲν ἔχει σημασία. Τὸ χειρότερο εἶναι ἡ ἐγκατάλειψις ποῦ ἔρχεται ἔπειτα.

Ἡ Φρατζέσκα ἐπέρασε ὅλη τὴν ἡμέρα ὡς τὸ δειλινὸ μόνη, κλεισμένη στὰ δωμάτιά της. Κατὰ τὴ δύσι τοῦ ἡλίου, ἐνῷ ἐδιάβαζε μέσα ἀπὸ τὸν ἐξώστη τὸ βιβλίο τοῦ Λανσελότου καὶ τῆς Γενεβιέβης, ἕνας ὑπηρέτης παρουσιάσθηκε μπροστά της.

Ὁ αὐθέντης Πάολο ἐρωτᾷ, εἶπε, ἂν ἡ εὐγενία σας θέλει νὰ τον δεχθῇ.

— Ἂς ἔλθῃ, ἀπήντησεν.

Ὁ Πάολο ἐμπῆκε ἀμέσως.

— Ἐπέρασα τὴν ἡμέρα, εἶπε καὶ ἔκλεινε τὸ κεφάλι, σὲ μιὰ ἐπιθεώρησι. Εἶδα τοὺς νέους μας στρατιώτες. Κι' ἐλησμόνησα ὅτι πιθανὸν νὰ μὲ ἠθέλατε.

— Ἐκείνους ποῦ λησμονοῦν, εἶπε ἡ Φρατζέσκα, γιατὶ νὰ τοὺς ἐνοχλῇ κανείς;

— Ἂν δὲν ἀπατῶμαι, αὐτὸ εἶναι παράπονο. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν σᾶς ἐλησμόνησα, οὔτε σᾶς, οὔτε τὸν Τζοβάννι.

Ἡ Φρατζέσκα θὰ προτιμοῦσε νὰ μὴν ἐπρόσθετε τὸ ὄνομα τοῦ Τζοβάννι.

— Σᾶς εὐχαριστῶ ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ σας, εἶπε ψυχρά. Ἂν ἔχετε νὰ ἐπιθεωρήσετε καὶ ἄλλους στρατιώτας, μὴ καθυστερήσετε ἐξ αἰτίας μου.

Ὁ Πάολο ἀντὶ ν' ἀποσυρθῇ ἐπροχώρησε ἕνα βῆμα.

— Ὅταν σᾶς συνώδευσα ἀπὸ τὴ Ραβέννα στὸ Ρίμινι, εἶπε, μοῦ φερθήκατε μὲ περισσότερη οἰκειότητα. Ἴσως τώρα μιὰ ἀδεξιότης μου νὰ σᾶς ἔκαμε νὰ μὴ ἔχετε ὅσην ἔπρεπε ἐμπιστοσύνη στ' ἀδελφικά μου αἰσθήματα. Θὰ μὲ διαψεύσετε ἀπὸ ἀβρότητα. Ἀλλ' ἐγὼ θὰ καθήσω ἕως ὅτου μὲ πείσετε ἐντελῶς περὶ τοῦ ἐναντίου. Στὰ πόδια σας ἐκύλησε κάτι. Ἄ, εἶνε τὸ βιβλιο μου.

— Ναί· εἶπεν ἐκείνη, κι' ἐσήκωσε τὸ βιβλίο. Βλέπετε. Ἤρθατε τὸ πρωῒ καὶ ἐφύγατε τόσον γρήγορα. Καὶ ἐλησμονήσατε ὅλη τὴν ἡμέρα ὅτι ἐκείνη ποῦ τὴν ὡδηγήσατε νύφη στὸ Ρίμινι ἔμενε ἐντελῶς μόνη. Ἤθελα τὸ πρωῒ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὸ βιβλίο, ἀλλ' ἐφύγατε ἀμέσως. Εἴχατε ξεχάσει κι' αὐτὸ ἀκόμη τὸ πολύτιμο δῶρο, ποῦ μοῦ τὸ ἐστείλατε, ἴσως μόνον γιατὶ σᾶς τὸ ἐζήτησα.

— Εἴπατε πολύτιμο. Σᾶς ἄρεσε πολύ ;

— Εἶνε ὁ καθημερινός μου σύντροφος. Εἶνε σὰν ἕνα παραμύθι ποῦ μπορεῖ νὰ γείνῃ πραγματικότης σὲ κάθε στιγμή. Τὰ λόγια του ἐγγίζουν τὴν καρδιὰ καὶ τὰ πρόσωπά του τ' ἀγαπῶ σὰν νὰ μὲ συντροφεύουν.

— Σᾶς συγκινεῖ; Καὶ ὅμως δὲν εἶνε παρὰ μιὰ κοινὴ ἐρωτικὴ ἱστορία.

— Εἴπατε «κοινὴ ἐρωτικὴ ἱστορία». Ἡ Βενετία σᾶς ἐχόρτασε ἴσως ἀπὸ ἕνα πλῆθος τέτοιες ἱστορίες. Εἶνε φυσικὸ τὸ κάθε τι, καὶ τὸ πειὸ ἐκλεκτὸ καὶ τὸ πειὸ σπάνιο, κι' ἐκεῖνο ποῦ θ' ἀνέλυε καὶ τὴν σκληρότερη καρδιὰ νὰ σᾶς φαίνεται κοινό. Ἡ εὔκολη ἀπόλαυσις ἔσβυσε ἀπὸ τὰ μάτια σας τὸ ὅραμα κάθε ὀνείρου.

— Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι μὲ κατηγορεῖτε, εἶπεν ὁ Πάολο μὲ χαμόγελο.

— Δὲν σᾶς κατηγορῶ. Εἶσθε ἐλεύθερος καὶ περιζήτητος. Τί φυσικώτερον ἀπὸ τὸ νὰ κάνετε χρῆσι τῆς ἐλευθερίας σας; Ἡ Βενετία εἶνε γεμάτη γυναῖκες.

— Γεμάτη ἀπὸ ὄχλο.

— Ἔχει Γεωργιανὲς μὲ μάτια σὰν ἀπὸ ἀχάτη.

— Ποῦ δὲν στοιχίζουν περισσότερα ἀπὸ δέκα σόλδια.

— Ἱσπανίδες ποῦ τὰ μάτια τους παίζουν σᾶν τοῦ περιστεριοῦ.

— Εἶδος πολὺ φθηνό.

— Ἑλληνίδες μὲ σώματα σᾶν ἀγάλματα ἀπὸ σάρκα.

— Ποῦ μπορεῖ νὰ τ' ἀγοράσῃ ὁ πρῶτος τυχὼν Ἑβραῖος.

— Οὐγγαρέζες μεγαλόσωμες καὶ ὑπερήφανες σᾶν τὰ περίφημα ἄλογα τοῦ τόπου τους.

— Ζῷα γιὰ κάθε ἱππότη. Θὰ προτιμοῦσα ὅμως, Φρατζέσκα, νὰ μοῦ μιλούσατε γιά ἄλλα πράγματα. Δὲν σᾶς εἶδα ἀπὸ τὴν πρώτη νύχτα τοῦ γάμου σας. Ἤθελα νὰ ἤξερα ἂν ὅ,τι εὑρήκατε ἐδῶ εἶνε σύμφωνο πρὸς ὅ,τι ὀνειροπολήσατε.

Ἡ Φρατζέσκα ἐστύλωσε ἀπάνω του τὰ μάτια της χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ἀμέσως. Ἐμεσολάβησαν στιγμὲς σιγῆς.

— Θὰ ἤθέλατε, εἶπεν ἔπειτα, νὰ σᾶς διαβάσω ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Λανσελότου καὶ τῆς Γενεβιέβης;

Ἀπέφυγε ἔτσι νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ στὸ ἐρώτημά του. Ὁ Πάολο ἔμεινε συλλογισμένος. Ἡ νύμφη του δὲν ἦταν εὐτυχισμένη καὶ δὲν ἤθελε νὰ τοῦ τὸ εἰπῇ.

— «Κι' ὁ Λανσελότος, ἄρχισε νὰ διαβάζῃ ἡ Φρα-

τζέσκα, βρῆκε τὴ βασίλισσα τὴν ὥρα ποῦ καθότανε μοναχή της. Ἤτανε φλογερὸ ἀπομεσήμερο καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶχαν κοιμηθῆ. Σὰν εἶδε ὁ Λανσελότος τὸ στόμα τῆς Γενεβιέβης, ποῦ ἕνα ἐλαφρὸ χαμόγελο ἦταν ζωγραφισμένο:..»

— Μὰ ἐσκοτείνιασε, δὲν βλέπετε, εἶπεν ὁ Πάολο Ἂς ἀνάψουμε τὸ φῶς.

— Ὄχι. Καλλίτερα ἔτσι. Σᾶς διαβάζω αὔριο τὸ ἄλλο.

—Ὁ Τζοβάννι θὰ διεσκέδασε πολὺ μ' αὐτὸ τὸ βιβλίο, εἶπεν ὁ Παολο.

— Ὁ Τζοβάννι δὲν τὸ ξέρει, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Δὲν τοῦ τὸ φανέρωσα. Τὸ διαβάζω μόνον ὅταν μένω μόνη καὶ σᾶς θυμοῦμαι.

Ὁ Πάολο δὲν κατώρθωσε νὰ συγκρατήση μιὰ μικρὴ κίνησι ποῦ ἔδειχνε ἔκπληξι καὶ φόβο μαζὺ γι' αὐτὴ τὴν ἀποκάλυψη.

Καὶ ἡ Φρατζέσκα μόλις ἔννοιωσε ποιὰ ὁμολογία τῆς εἶχε ξεφύγει, ἔφερε τὰ χέρια στὰ μάτια της. Σὰν νὰ ἐκινήθησαν καὶ οἱ δυὸ ἀπὸ τὸ ἴδιο ἐλατήριο ἀνασήκωσαν τὰ σκυμμένα κεφάλια τους καὶ ἐκυττάχθησαν στὰ μάτια. Ἀντήλλαζαν ἔτσι βαθὺ μακρὸν βλέμμα κι' ἔμεναν ἀκίνητοι.

—Καὶ τώρα; ἐψιθύρισεν ἡ Φρατζέσκα.

—Ὁ Θεὸς ποῦ μᾶς ἀκούει αὐτὴν τὴν ὥραν ἂς μᾶς βοηθήση. Ἔκαμα τὸ πᾶν γιὰ ν' ἀποφύγω αὐτὴ τὴ στιγμή. Τώρα ὅλα ἐτελείωσαν, εἶπεν ὁ Πάολο.

Ἡ ἀμοιβαία τους ἐξομολόγησις εἶχε πιὰ γίνη.

Ἡ Φρατζέσκα ἔμενε σιωπηλὴ καὶ ἔτρεμε σὰν μισολιπόθυμη μὲ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ πίσω καὶ μὲ τὰ μάτια μισόκλεισται. Ἐκεῖνος ἔσκυβε, ὡσὰν ἕνα βάρος νὰ ἐπίεζε τὸν τράχηλόν του καὶ ἔχωσε τὸ κεφάλι στὶς παλάμες του.

—Γιατί νὰ μὴ μὲ ἀφήσετε νὰ φύγω; εἶπε. Ἴσως ἂν περνοῦσε ὁ καιρὸς νὰ ἐνικούσαμε τῆς καρδιές μας.

—Μετενοήσατε ποῦ μ᾽ ἀκούσατε;

— Ἀλλοίμονο! Νὰ μετενοήσω δὲν εἶνε δυνατόν. Ὅτι ἔγεινε προῆλθε τόσον ἀπὸ σᾶς, ὅσον καὶ ἀπὸ ἐμένα. Ἂν ἠξέρατε τί ἔκανα γιὰ νὰ κατορθώσω νὰ μὴ σᾶς ξαναϊδῶ. Ἐφοβούμην ἀκόμη ὅτι τὸ αἴσθημα αὐτό, κατεῖχεν ἐμένα μόνο.

—Μὲ ἀγαπούσατε λοιπόν ; εἶπεν ἡ Φρατζέσκα ὡσὰν νὰ ἠλεκτρίσθη.

—Ἂν σᾶ; ἀγαποῦσα; Ὅλη μου ἡ ὕπαρξις εἶχεν ἀπορροφηθῇ ἀπὸ τὸ πρῶτο βλέμμα σας. Ἂν σᾶς ἀγαποῦσα; Ὅταν μοῦ εἴπατε τὴν πρώτη λέξι, μιὰ καλημέρα, ἀνεσκίρτησα ὁλόκληρος σᾶν νὰ αἰσθανόμουν ὅτι μιὰ κρίσις θανάσιμη ἄγγιζε τὴ ζωή μου. Ἂν σᾶς ἀγαποῦσα; Μέρες καὶ νύχτες μακρυὰ ἀπὸ σᾶς, ἔτσινα τοὺς πόθους μου στὴ γλυκειὰ σας ὕπαρξι, σᾶν χέρια ποῦ ἱκεύτευαν σιωπηλὰ για ἕνα ἔλεος. Ἀγρύπνοῦσα καὶ τὰ μάτια μου διαπερνοῦσαν τὸ σκοτάδι καὶ ἤρχοντο ἐδῶ γιὰ νὰ σᾶς βροῦν. Οἱ πόθοι μου ἁπλώνοντο ἐπάνω σας καὶ ἤθελα νὰ ἤμουν κοντά σας νὰ χαϊδεύω τὰ μαλλιά σας τόσον ἁπαλὰ τόσον ἀνεπαίσθητα, ὥστε νὰ μὴ σᾶς ξυπνήσω. Ἂν σᾶς ἀγαποῦσα; Ἀλλὰ σὲ κάθε στιγμὴ καὶ σὲ κάθε τόπο σᾶς ἔβλεπα κοντά μου καὶ τὸ σύμπαν καὶ κάθε πρᾶγμα γινόταν ὁ καθρέπτης ποῦ ἀντιφέγγιζε τὸ φῶς τοῦ προσώπου σας. Ἂν σᾶς ἀγαποῦσα; Στὴν ἀνάμνησι τῶν λίγων ἐκείνων ὡρῶν τῆς πρώτης νύχτας ποῦ ἡ φωνή σας ἄγγισε τὴν καρδιά μου σᾶν ἁρμόνιο στὰ δάκτυλα ἑνὸς Χερουβεὶμ, παραδιδόμουν στὸ σπαραγμό. Ἂν σᾶς ἀγαποῦσα; Ἀλλὰ κάθε μέρα ὁλοένα καὶ περισσότερο τὸ πάθος ἐκυρίευε τὴν ὕπαρξί μου καὶ ἀπεφάσισα νὰ σᾶς μείνω πιστὸς σ᾽ ὅλη μου τὴ ζωή, χωρὶς νὰ ξέρω ἂν

μ' ἀγαπᾶτε, χωρὶς νὰ πρόκειται νὰ σᾶς ξαναϊδῶ. Ἂν σᾶς ἀγαποῦσα; Ἀλλὰ ἀφιέρωσα ὅλες μου τὶς ἐπιθυμίες καὶ κάθε τὶ ποῦ ζητοῦσαν τὰ νειάτα μου σὲ σᾶς σᾶν ἕνα θεῖο τάμμα, καὶ γιὰ μένα δὲν ὑπῆρξεν ἀπὸ τότε ἄλλη γυναῖκα, οὔτε θὰ ὑπῆρχε ποτέ. Καὶ αὐτὰ χωρὶς νὰ ξέρω ἂν μ' ἀγαπᾶτε καὶ ἐνῷ εἶχα ἀπόφαση νὰ μὴ σᾶς ξαναϊδῶ. Ἔτσι ἐπέβαλλα στὸν ἑαυτόν μου τὴν τραγικώτερη αὐτοκτονία ποῦ μπορεῖ νὰ ἐφεύρῃ ἄνδρας.

— Εἴχατε ἀπόφαση νὰ μὴ μὲ ξαναϊδῆτε. Καὶ ὅμως νὰ ποῦ εἴμαστε ἔτσι μαζῆ.

—Γιατὶ νὰ μὴ σοῦ τὸ ὁμολογήσω; Ἀλλ' ἡ Μοῖρα ἦταν ἀγώτερη ἀπὸ τὶς δυνάμεις μου. Δὲν ἤξερα ἄλλως τε ἂν μ' ἀγαποῦσες καὶ οὐ ὅπως σοῦ εἶπα.

—Δὲν σοῦ μίλησαν τὰ μάτια μου ἀπὸ τότε; Θυμοῦμαι πῶς σ' ἀγάπησα ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ σ' ἔδειξαν σὲ μένα ἡ γυναῖκες μου στὴ Ραβέννα. Νὰ μοῦ εἶπαν. Αὐτὸς εἶνε ὁ ἄνδρα σας. Ἐκύτιαξα ἀπὸ τὴ χαραμάδα καὶ σὲ εἶδα — Αὐτὸ; μοῦ εἶπαν, αὐτὸς ποῦ ἔρχεται ἀπάνω στὸ ἄσπρο πολεμικὸ ἄλογο, αὐτὸς μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά, ποῦ μοιάζει μὲ τὸν ἱππότη ποῦ πάει νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν σκλάβα πριγκηπέσσα ποῦ εἶνε ζωγραφισμένη στὸ παλάτι τῆς Ραβέννας. Ἤσουν σὺ ποῦ ἐρχόσουν στὸ ἄσπρο πολεμικο ἄλογο. Ἀλλὰ δὲν ἤσουν σὺ ὁ σύζυγός μου. Σοῦ ἔδοσα τὴν ψυχή μου καὶ ἂν ἔχασα τὴν σωτηρία μου ἐκέρδισα τὴν ἀγάπη σου. Ἐκαθήσαμε τότε καὶ μοῦ διηγήθηκες τὴν ἱστορία τοῦ Λανσελότου, ποῦ ἀγάπησε πολύ. Ἤμαστε μόνοι. Κακὸ δὲν ἐπερνοῦσε ἀπὸ τὸ νοῦ μας καὶ ὅμως μερικὲς φράσεις ἀπὸ τὴν ἱστορία μᾶς ἔκαναν χωρὶς νὰ θέλουμε, νὰ σηκώνουμε τὰ μάτια ὁ ἕνας στὸν ἄλλο. Ὦ, τώρα θυμοῦμαι καλά. Καὶ τότε ἐχλώμιανες.

— Καὶ σὺ ἤσουν χλωμὴ σὰν πεθαμένη.

— Τὸ χέρι τοῦ Πάολο ἁπλώθηκε στὸ δικό της, τὴν ἔσυρε ἐλαφρὰ καὶ ἡ νέα γυναῖκα μεθυσμένη ἀπὸ τὸ ὄνειρό της, φρικιῶσα ὅλη ἀπὸ ἔρωτα, ἀφέθηκε στὴν ἀγκαλιά του.

Καὶ τὰ στόματά τους ἑνώθηκαν κι' ἔμειναν ἔτσι μὲ τὴν ψυχὴ καὶ τὸν ἔρωτα στὰ χείλη ὁλόκληρες στιγμές.

Ἡ νύχτα τοὺς ἐκάλυπτε μὲ τὸν σκοτεινό της πέπλο καὶ γύρω της ὑπῆρχε σιγή, καὶ μόλις τὴν διέκοψε τὸ τίναγμα τῶν φτερῶν μικρῶν πουλιῶν, ποῦ ἐφώλιαζαν στὰ φυλλώματα τοῦ κήπου. Ἐπέρασαν ἔτσι ὁ ἕνας πλάι στὸν ἄλλο μιὰ ὥρα σιωπηλῆς εὐτυχίας. Τὰ χείλη τους δὲν ἔλεγαν τίποτε, ἀλλ' ἡ ἑνωμένες ψυχές τους ἀντήλλασαν τὰ μεγάλα μυστικά τους καὶ μέσα τους ἠχολογιόταν ἡ ἁρμονικὴ μουσικὴ σύνθεσις τοῦ ἔρωτος, ποῦ ἐσφαγίσθηκε γιὰ πάντα μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς αἰωνιότητος.

Β'.

Φθινοπωρινὸ δειλινό. Ἡ Φρατζέσκα ἄθυμη ἐκαθόταν ἀπὸ μιᾶς ὥρας μέσα στὸ δωμάτιό της, ἐκοίταζε ἔξω ψηλὰ σὰν νὰ παρακολουθοῦσε τὰ μελανὰ σύννεφα καθὼς ἀνυψώνοντο στὸν οὐρανό. Ἐρέμβαζε φαίνεται μελαγχολική. Τὸ λεῖο μέτωπό της εἶχε συσπασθῆ καὶ τὰ μάτια της ἦσαν ὑγρὰ σὰν μόλις νὰ συγκρατούσανε τὰ δάκρυα. Ἡ Μαργαρίτα ἔμπῆκε ἀθόρυβα καὶ ἐστάθηκε κοντὰ στὴν κυρία της.

— Εἶνε ἀλήθεια, εἶπε στὴ Φρατζέσκα μὲ θλιβερὴ φωνή.

— Ἐβεβαιώθης;

— Ναί. Σὲ κανένα δὲν εἶνε μυστικό. Ὅλοι τὸ λένε. Ἡ Βεατρίκη, ἡ κόρη τοῦ Τζαντζοῦλο, θὰ παν-

δρευθῇ τὸν Πάολο Μαλατέστα. Φανῆτε γενναία, κυρία. Μόνον μιὰ μικρὴ γυναῖκα θ' ἄφινε νὰ τὴν κυριεύσῃ ἡ λύπη. Ἄλλως τε θὰ ἔπρεπε νὰ σᾶς τὸ εἰπῇ ὁ ἴδιος. Ποιὸς ξέρει...

— Ποιὸς θέλει αὐτὸν τὸ γάμο ;

— Ὅλοι. Πρῶτος ὁ Τζοβάννι.

— Δὲν τὴν ξέρω αὐτὴν τὴν κόρη.

— Λένε πὼς εἶναι ὡραία.

— Ἤθελα νὰ τὴν ἔβλεπα.

— Θὰ ἐκτεθῆτε σὲ κινδύνους. Ἂν προδοθῆτε ; Πῶς θὰ μπορέσετε ν' ἀντιχρύσετε τὴν γυναῖκα ποῦ θὰ σᾶς πάρῃ ἐκεῖνον ποῦ ἀγαπήσατε περισσότερο στὸν κόσμο, χωρὶς νὰ σᾶς διαφύγῃ ἕνας λόγος, μιὰ κίνησις ποὺ νὰ κάμῃ νὰ ὑποπτευθοῦν ;

Ἀκούσθησαν βήματα ἀνδρὸς ποῦ ἔμπενε στὸ δωμάτιο καὶ ἡ Φρατζέσκα γύρισε νευρικὰ τὸ κεφάλι της πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ἦτο ὁ Πάολο. Ἡ Μαργαρίτα ἔφυγε ἀμέσως.

— Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς, εἶπε στὸν Πάολο ἡ Φρατζέσκα, ζητοῦσα νὰ κάμω τὴ γνωριμία ἑνὸς προσώπου. Μαντεύσατε το.

— Γιατὶ αὐτὸ τὸ ψυχρὸ ὕφος ; Εἶσαι χλωμή, Φρατζέσκα, πολὺ χλωμή.

— Μαντεύσατε αὐτὸ τὸ πρόσωπο.

— Μίλησέ μου ξάστερα. Μοῦ κάνεις κακό. Δὲν ἔχουμε πολλὴ ὥρα. Ὁ Τζοβάννι δὲν ἐπῆγε μακρυά. Θὰ γυρίσῃ γρήγορα.

— Πανδρεύεσθε, εἶπε. Γιατὶ μοῦ τὸ κρύβετε ;

Ὁ Πάολο τῆς ἀπήντησε μὲ ἕνα χαμόγελο καὶ τῆς ἄπλωσε τὰ χέρια του :

— Μὰ εἶνε μιὰ τιποτένια ἱστορία, εἶπε. Πῶς μπορεῖ νὰ σ' ἀπασχολῇ σοβαρῶς ;

— Μοῦ ἀπεσιώπησες πρᾶγμα, γιὰ τὸ ὁποῖο ὁμιλεῖ

ἐπιμόνως, ὅλος ὁ κόσμος. Παντοῦ καὶ στοὺς διαδρόμους τοῦ παλατιοῦ ἀκούει κανεὶς νὰ λένε γι' αὐτὸ τὸ συνοικέσιο.

— Ὁ κόσμος εἶνε φλύαρος.

— Τὸ ἀρνεῖσαι ;

— Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἔγεινε μιὰ ἀπόπειρα! Τίποτε περισσότερο ὅμως.

— Ποιὸς εἶχε τὴν ἔμπνευσι αὐτοῦ τοῦ συνοικεσίου ;

— Ὁ Τζοβάννι ἢ ὁ Τζαντζοῦλο ἢ καὶ οἱ δυὸ μαζῆ. Τί σημασίαν ἔχει ποιὸς ἐσκέφθηκε νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ παζάρι ;

— Τί ὠφέλεια θὰ εἶχεν ὁ Τζοβάννι ;

— Ἡ κόρη εἶνε πλουσία καὶ ἔχει θεῖο τὸ φρούραρχο τῆς Πίζας. Ὑπολογίζει ἐν περιπτώσει πολέμου μὲ τὴν Πίζα στὴν προδοσία τοῦ φρουράρχου.

— Καὶ σὺ δὲν ἠρωτήθηκες ;

— Τελευταῖος. Ἐφαντάζοντο ὅτι ἦτο περιττὸς αὐτὸς ὁ τύπος, ἀλλὰ δὲν ὑπελόγισαν καλά. Ἀρνήθηκα.

— Καὶ ὁ Τζοβάννι ;

— Μοῦ ἐμίλησε αὐστηρά. Μοῦ ἐθύμισε τὰ καθήκοντά μου, ὅτι ὀφείλω νὰ ὑπακούω στὸν ἀρχηγὸν καὶ στὰ συμφέροντα τῆς ἡγεμονίας. Τοῦ ἀτήντησα, ὅτι τοῦ προσφέρω τὸ ξίφος μου καὶ τὴ ζωή μου, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν ἐλευθερία μου. Ὕψωσε τὴ φωνὴ ἀλλὰ τοῦ εἶπα, ὅτι δὲν θὰ ἤμουν Μαλατέστα ἂν ἐδεχόμουν μίαν ταπείνωσι καὶ ἂν ἐδέσμευα ὅλη μου τὴ ζωὴ μόνο καὶ μόνο διὰ νὰ ἔχῃ ἕνα ἐχθρὸ ὀλιγώτερο, τὸ θεῖο τῆς νύμφης.

— Ἡ Βεατρίκη εἶνε ὡραία ;

— Δὲν ἐπρόφθασα νὰ ἐρωτήσω.

— Δὲν τὴν εἶδες ποτέ ;

— Μοῦ εἶταν ὅτι συνανεθήκαμε τρεῖς φορές,

ἀλλ' ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ τὸ θυμηθῶ. Τὸ πρᾶγμα ἄλλως τε δὲν θὰ εἶχε καμμιὰ σημασία. Ὁ ἄνδρας σου εἶνε θυμωμένος μαζύ μου, ἀλλὰ θὰ τὸ λησμονήσῃ.

— Φοβοῦμαι μήπως δὲν τὸ λησμονήσῃ.

— Ὅλα περνοῦνε.

— Ἴσως οἱ λόγοι τῆς ἐπιθυμίας του νὰ πανδρευθῇς νὰ εἶνε σοβαρώτεροι ἀπὸ ὅ,τι φαίνονται. Οἱ πολιτικοὶ λόγοι πολλὲς φορὲς εἶνε πρόσχημα προσωπικῶν διαθέσεων. Ἔχω τὴν ἰδέα ὅτι ὁ Τζοβάννι ἂν δὲν ἤθελες τὴ Βεατρίκη καὶ ἐδεχόσουν μιὰ ἄλλη θὰ ἦτο σύμφωνος. Θέλω νὰ εἰπῶ ὅτι ἐκεῖνο ποὺ τὸν ἐνδιαφέρει κυρίως εἶναι τὸ νὰ παντρευθῇς.

— Γιατί;

— Ζυλοτυπεῖ.

— Ὑποπτεύεται λοιπόν;

— Δὲν μπορεῖ νὰ ὑποπτευθῇ. Δὲν βλέπει τίποτε. Ἀλλὰ ἡ ζήλεια δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὑποψίες ὡρισμένες γιὰ νὰ πλημμυρίσῃ μιὰ καρδιά.

— Τί μ' ἐνδιαφέρει; Τὶ μᾶς ἐνδιαφέρει, ἤθελα νὰ εἰπῶ. Γιατὶ τώρα δὲν μπορῶ νὰ μιλῶ γιὰ τὸν καθένα μας χωριστά. Ἡ ἐπιθυμία μας εἶνε μία, ὅρκος μας ἕνας καὶ ἡ ζωή μας τόσον ἑνωμένη, ποὺ δὲν μπορῶ νὰ φαντασθῶ ἐμᾶς τοὺς δύο χωριστὰ τὸν ἕνα ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ἂς μὴ μιλοῦμε γι' αὐτὰ ἀγαπημένη μου. Ἴσως ἀνοιχθῇ ἐλεύθερος καὶ κοινὸς δρόμος μπροστά μας. Θὰ φύγουμε.

Ἐπερίμενε νὰ ἰδῇ τὴ χαρὰ νὰ λάμψῃ στὸ πρόσωπό της, ἀλλὰ ἐκείνη ἐξακολουθοῦσε νὰ μένῃ θλιβερή, ὅπως ἦταν.

Καὶ τοῦ εἶπε:

— Ὑπάρχει καὶ κάτι ἄλλο. Καὶ αὐτὸ εἶνε σοβαρώτερο, ποὺ θὰ ἐμποδίσῃ ἴσως αὐτὸν τὸν ἐλεύθερο κοινὸν δρόμον.

—Πολὺ σοβαρό;

—Ναί· σὲ λίγους μῆνες θὰ εἶμαι μητέρα. Ἐπείσθηκα γι' αὐτὸ χθὲς τὴ νύχτα. Μητέρα παιδιοῦ τοῦ Τζοβάννι.

Τὰ χέρια τοῦ Πάολο, ποῦ τὴν κρατοῦσαν, ἔπεσαν ἀδρανῆ καὶ ἀκολούθησε σιωπὴ βαρειά, σκληρή, σὰν ἐκείνη ποῦ δὲν τολμᾷ νὰ τὴ διακόψῃ κανεὶς γιατὶ δὲν ἔχει νὰ εἰπῇ τίποτε γιὰ τὸ ἀνεπανόρθωτο.

Ἐχωρίσθησαν θλιβερὰ χωρὶς νὰ εἰποῦν τίποτα, βαρεῖς καὶ οἱ δυὸ ἀπὸ τὸ κακὸ ποὺ τοὺς ἔστελλε ἡ μοῖρα. Τὸ παιδὶ τοῦ Τζοβάννι, ποὺ ἔφερε στὰ σπλάγχνα της ἡ Φρατζέσκα, ὕψωνε μεταξύ τους ἕναν ἀνυπέρβλητο μεσότοιχο.

Ὅταν ὁ Πάολο ἔφυγε, ἀφοῦ μόλις κατώρθωσε ἀπὸ τὴ λύπη νὰ φιλήσῃ τὸ χέρι τῆς ἀγαπημένης του, ἐκείνη μετάνοιωσε γιατὶ τοῦ τὸ εἶπε ἔτσι ἀπότομα, χωρὶς νὰ τὸν προδιαθέσῃ, χωρὶς νὰ ἔχῃ σκεφθῇ νὰ τοῦ μιλήσῃ μὲ περισσότερο θάρρος καὶ τοῦ ζητήσῃ νὰ κάμῃ μιὰ θυσία ἀκόμη.

—Ἔπρεπε, συλλογιζόταν νὰ τοῦ εἰπῶ ὅτι καὶ αὐτὸ ἀκόμη πρέπει νὰ τὸ ὑποφέρουμε καὶ κανένα ἐμπόδιο δὲν εἶνε σοβαρὸ γιὰ μιὰ ἀγάπη ὅπως ἡ δική μας.

Καὶ μὲ τὴν πίκρα ὅτι ἡ ἀξαφνικὴ καὶ ἀπελπιστικὴ ἐκείνη ἀποκάλυψι ἦταν ἐνδεχόμενον νὰ τῆς στοιχίσῃ παντοτεινὸ χωρισμὸ ἔπεσε στὸ κρεββάτι χωρὶς νὰ κλείσῃ τὸ παράθυρο ποῦ ἄφινε νὰ μπαίνῃ μέσα ἕνα ἥρεμο ἀλλὰ ψυχρὸ φθινοπωρινὸ ρεῦμα.

Ἔμεινεν ἔτσι παιχνίδι θλιβερὸ τῆς πρώτης ἐρωτικῆς ἀπελπισίας χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ βρῇ μιὰ διέξοδο στὶς μαῦρες της σκέψεις, παγωμένη.

. . . . . .

Ὁ Πάολο ἐνῷ ἐπήγαινε στὸ σπίτι του συνήντησε τὸν φίλο του τὸν Ρίτσιο Μουλταμπέλλι. Ἦταν ὁ παι-

δικός του σύντροφος, τόσο ἀφωσιωμένος σ' αὐτὸν ὥστε ἐπανειλημμένως εἶχε τολμήσει νὰ εἰπῇ στὸν Πάολο, ὅτι ἂν ἀπεφάσιζε νὰ ἐπαναστατήσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν ἡγεμονία, ἦταν ἱκανὸς νὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ τὰ δύο τρίτα τοῦ στρατοῦ τῆς Ραβέννας καὶ τὴν συμμαχία τῆς ἰσχυρᾶς Πίζας. Καὶ τώρα τοῦ ἐπανέλαβε τὰς προτάσεις του.

— Κανεὶς δὲν ἀγαπᾷ τὸν Τζοβάννι στὸ Ρίμινι, τοῦ εἶπε. Ὅσοι τὸν ἀκολουθοῦν καὶ φαίνονται ὅτι τοῦ εἶνε πιστοί, τὸν τρέμουν. Σὺ στὴν Ραβέννα, ἔπειτα ἀπὸ τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Φλωρεντίας, ὅπου ὥρμησες μὲ τὸ ἄλογό σου μὲ εἴκοσι μόνο στρατιῶτες στὴν ἱστορικὴ ἐκείνη νύχτα, μέσα στὸ στρατόπεδο τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐπέτυχες τὴν ἔνδοξη συνθηκολόνησί μας μὲ τὸν ἰσχυρότερο ἀντίπαλο, ἔπειτα ἀπὸ τὰ λαμπρὰ πολεμικά σου κατορθώματα, ἔχεις ἀποθεωθῇ. Ὅπου γυρίσῃ κανεὶς στὴν Ραβέννα ἀκούει: Εἶνε παλληκάρι σᾶν τὸν Πάολο Μαλατέστα. Εἶνε ἱππότης καὶ πολιτικὸς μαζῆ σᾶν τὸν Πάολο Μαλατέστα. Σὲ λατρεύουν καὶ ὅμως δὲν φροντίζεις νὰ προσοικειωθῇς αὐτὸν τὸ λαό, ποῦ εἶνε ἕτοιμος νὰ σοῦ δώσῃ καὶ τὴν ψυχήν του ἀκόμη.

— Ἡ προτάσεις αὐτὲς ἀπευθύνονται σ' ἔντιμο ἄνδρα; ἐρώτησε παγερὰ ὁ Πάολο.

— Σ' ἐμποδίζει ἡ τιμὴ νὰ καθαιρέσῃς τὸν ἀδελφό σου; Λησμονεῖς λοιπὸν ὅτι αὐτὸ εἶνε καθιερωμένο στὶς ἡγεμονικὲς οἰκογένειες; Μόνον αὐτὸς ὁ τρόπος βοηθεῖ τοὺς ἱκανοὺς πρίγκηπας νὰ παραγκωνίζουν τοὺς ἀνικάνους πρωτοτόκους ποῦ κρατοῦν τὴν ἀρχηγία.

— Ὁ Τζοβάννι εἶνε ἱκανώτατος. Στὴν ἡγεμονία του τὸ Ρίμινι ἔγεινε μιὰ ἀπὸ τῆς πρῶτες πολιτεῖες τῆς Ἰταλίας.

— Χάρις σὲ σένα.

— Ρίτσιο, ἡ συνομιλία αὐτὴ μὲ κουράζει. Δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ μιλῶ πολιτικὰ μὲ τοὺς φίλους μου.

— Παρετήρησα ὅτι ἀπὸ πολὺν καιρὸ δὲν σοῦ ἀρέσει νὰ μιλῇς γιὰ πολιτικὰ μὲ κανένα. Ἔγινες σιωπηλός, ἀποφεύγεις τὸν κόσμο, κλίνεσαι στὸ παλάτι τοῦ ἀδελφοῦ σου. Κάποιο φεῖδι σοῦ ἔχει δαγκώσει τὴν καρδιά.

— Ἁπλῶς θέλω νὰ ἡσυχάζω, ὅταν ἡ ἀνάγκες τῆς ἡγεμονίας δὲν ζητοῦν τὶς ὑπηρεσίες μου.

— Ποτὲ ἕνας πρίγκηψ ἔνδοξος, ὅπως σύ, δὲν μπορεῖ νὰ ἡσυχάσῃ. Ὑπάρχει στὴ μέση κάποια γυναῖκα. Κάποια Ὀμφάλη ἀποκοιμίζει τὸν Ἡρακλέα.

— Μὴ λές μεγάλα λόγια. Ἄλλως τε θὰ σὲ παρακαλοῦσα νὰ παύσουμε νὰ μιλοῦμε γιὰ γυναῖκες.

— Νὰ μιλήσουμε λοιπὸν γιὰ τὰ ἄστρα; Ἄ, φίλε μου. Πῶς μαντεύω τὴν εὐαίσθητή σου καρδιά. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐννοῶ νὰ σὲ ἀφήσω σ' αὐτὴ τὴ λύπη. Τὴν γυναῖκα ποῦ σὲ ἀπασχολεῖ τὴν ξέρω.

Ὁ Πάολο ἐσταμάτησε καὶ ἐγύρισε ἀνήσυχα στὸν φίλο του, σὰν νὰ ἐπερίμενε συνέχεια τῆς ἀποκαλύψεως ποῦ δὲν ἐπερίμενε.

— Τὴν ξέρω, ἐξακολούθησε ὁ Ρίτσιο, καὶ εἶνε ἡ ὡραιότερη τοῦ Ρίμινι.

— Τὶ φαντασιοπληξίες, σοῦ ἔρχονται στὸ νοῦ, εἶπεν ὁ Πάολο, ποῦ φανταζόταν ὅτι ἡ ὑποψίες τοῦ φίλου του ἐστρέφοντο πρὸς τὴν Φρατζέσκα.

— Δὲν εἶνε φαντασιοπληξίες. Ἔπρεπε νὰ μοῦ ἐκμυστηρευθῇς. Ποιὸς ἄλλος ἐκτὸς ἀπὸ μένα θὰ μποροῦσε νὰ σὲ βοηθήσῃ; Μοῦ τὸ ὡμολόγησεν ἄλλως τε ἡ ἴδια.

— Σοῦ ὡμολόγησε, εἶπες; ἠρώτησε μὲ κατάπληξι ὁ Πάολο.

— Ναί. Τὴν ἔπιασα χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ. Ἦταν στὸ κῆπό της καὶ ἀπάνω σ' ἕνα λευκὸ μάρμαρο μαδοῦσε τριαντάφυλλα. Τριαντάφυλλα φθινοπωρινὰ μὲ λεπτὲς κόκκινες βέννες, ποῦ ἡ ὁμίχλη τοῦ δειλινοῦ τὴς ἔκανε νὰ φαίνωνται γαλαζωτὲς σᾶν ἀρτηρίες κάτω ἀπὸ ἀριστοκρατικὴ ἐπιδερμίδα.

Στὸν κῆπο της ἐσύ; Μόνος μαζύ της; ἐρώτησεν ὁ Πάολο ποὺ δὲν ἐκαταλάβαινε στὴν ταραχή του, ὅτι ἔτσι ἐπρόδιδεν ὅτι κάποια γυναῖκα τὸν ἀπασχολοῦσε.

— Ναί· ἐπῆγα νὰ ζητήσω τὸν πατέρα της. Ἦταν λοιπὸν ὅπως σοῦ ἔλεγα στὸν κῆπο ἡ Βεατρίκη.

— Ἡ Βεατρίκη;...

— Ναί· μὴν κάνεις πῶς ἐκπλήττεσαι. Ἡ Βεατρίκη. Ἡ Βεατρίκη τοῦ Τζαντζούλο. Ὁ ξανθὸς ἄγγελος τοῦ Ρίμινι. Αὐτὴ ποὺ τὴν ἐζήτησε γιὰ νύφη ὁ πατέρας τοῦ Δόγη τῆς Βενετίας καὶ τοῦ ἀπήντησαν ὅτι ἦταν ἀδύνατο, γιατὶ ἡ Βεατρίκη εἶνε καταδικασμένη νὰ πεθάνῃ ἀπὸ στηθικὸ νόσημα.

— Καταδικασμένη νὰ πεθάνῃ;

— Αὐτὸ ἦταν ἕνα ψέμμα. Τὸ εἶπαν γιατὶ ἡ Βεατρίκη ἠρνήθηκε καὶ δὲν ἤθελαν νὰ ἐπισύρουν τὴν ὀργὴν τοῦ Δόγη. Ὁ πατέρας της τὴν ἀγαπᾷ πολὺ καὶ δὲν ἐπέμεινε. Ἀλλὰ δὲν σοῦ ἐτελείωσα τὸ ὡραῖο περιστατικό. Ἐμπῆκα λοιπὸν στὸν κῆπο, ἐνῷ ἡ Βεατρίκη ἐμαδοῦσε ρόδα. Ἐπλησίασα σιγὰ καὶ τὴν εἶδα νὰ φτιάνῃ μὲ τὰ ρόδινα πέταλα τοποθετῶντας τα τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο, ἕνα ὄνομα. Καὶ ἐδιάβασα. Πάολο Μαλατέστα. Ἔγραφε τὸ ὄνομά σου μὲ ρόδα. Ἤθελα νὰ φύγω γιὰ νὰ μὴ τὴν ταράξω, ἀλλὰ ὁ θόρυβος ἑνὸς χαλικιοῦ, ποὺ χτύπησε στὸ πόδι μου μ' ἐπρόδωσε καὶ ἡ Βεατρίκη ἐγύρισε τρομαγμένη. Ἔχάλασε μὲ τὰ χέρια της ἀμέσως τὸ ὄνομα καὶ μοῦ εἶπε:

— «Ἐδῶ ὅταν μπαίνουν προαγγέλλονται ἀπὸ τὸν ὑπηρέτη. Μ' ἐτρομάξατε.»

— «Ἴσως αὐτὸ σᾶς βγῇ σὲ καλό, τῆς ἀπήντησα. Καὶ τὴν ἐρώτησα ἀμέσως.

— «Ἐκεῖνος τὸ ξέρει ;»

Ἐκοκκίνησε καὶ μοῦ ἔψιθύρισε.

— Δὲν τὸ ξέρει κανείς. Δὲν θέλω νὰ τὸ μάθῃ κανείς. Ὀρκισθῆτέ μου ὅτι θὰ μὲ σεβασθῆτε.

Τὴν ἐβεβαίωσα λοιπὸν ὅτι τὸ ξίφος μου καὶ ἡ τιμή μου θὰ προστατεύσῃ αὐτὸ τὸ μυστικό της. Πάολο Μαλατέστα, ἡ Βεατρίκη τοῦ Τζαντζοῦλο σὲ ἀγαπᾷ. Τὴν ἐβεβαίωσα ὅτι θὰ σὲ πάω στὸ παλάτι τοῦ Τζαντζοῦλο. Ἡ στιγμὴ αὐτὴ εἶνε μιὰ εὐκαιρία· βρίσκεται ἐκεῖ στὸν κῆπο μὲ τὰ μικρά της ἀδέλφια.

— Δὲν τὴν ἀγαπῶ, ἀπήντησεν ὁ Πάολο.

— Ἀνήκεις σὲ ἄλλη γυναῖκα ; ἠρώτησεν ὁ Ρίτσιο.

Ὁ Πάολο ἐσώπασε.

— Θὰ ὑπανδρευθῇς ἄλλη ; ἐπέμεινε ὁ φίλος του.

— Νὰ ὑπανδρευθῶ ; Ὄχι, ἔψιθύρισε ἐκεῖνος.

— Πᾶμε λοιπόν. Θὰ τὴν ἀγαπήσῃς. Ἂν μιὰ ἄλλη σὲ ἐφαρμάκωσε, αὐτὴ θὰ σοῦ θεραπεύσῃ τὴν πληγή. Ἴσως, ὁ οὐρανὸς σοῦ στέλλει τὴν μεγαλείτερη εὐτυχία. Ἂν θέλῃς νὰ λησμονήσῃς μιὰ ἄλλη, μόνο κοντὰ σ' αὐτὴ τὴν αἰθερία ντόνα θὰ τὸ πετύχῃς. Πᾶμε.

Ὁ Πάολο ποὺ ἡ ἀπελπισία γιὰ τὴ Φρατζέσκα, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀποκάλυψι τοῦ μυστικοῦ της, τὸν εἶχε παγώσει ἀφέθηκε νὰ ὁδηγηθῇ στὸ παλάτι τοῦ Τζαντζοῦλο.

Μόλις ἐπλησίασε μιὰ μικρὴ μεταλλικὴ κραυγὴ σὰν ἀπὸ χαρὰ ἀκούστηκε.

— Εἶνε ἡ φωνὴ τῆς Βεατρίκης, εἶπεν ὁ Ρίτσιο, ποῦ μᾶς εἶδεν, εἶδες πῶς λαχταράει ὁ παρθενικὸς ἔρως.

Ἐμπῆκαν στὸν κῆπο καὶ ἐπλησίασαν στὸ μέρος ὅπου βρισκόταν ἡ Βεατρίκη.

— Εὐγενεστάτη, χρωστᾶτε στὸ φίλο μου τὴν ἀνησυχία ποὺ σᾶς προξενοῦμε, εἶπεν ὁ Πάολο μὲ ὑπόκλισι μπροστὰ στὴν κόρη. Ἂν δὲν κάνω λάθος εἶνε ἡ δεύτερη φορὰ ποὺ σᾶς βλέπω. Πιστέψετε ὅτι αὐτὸ μοῦ κάνει ἐξαιρετικὴ εὐχαρίστησι.

Ἡ Βεατρίκη στεκόταν ταραγμένη. Προσπαθοῦσε νὰ χαμογελάσῃ ἀλλὰ τὸ πρόσωπό της ἦτο κατακόκκινο καὶ τὰ μάτια της ἐκύτταξαν ἄπλανῆ, σὰν νὰ τὰ εἶχε χάσει. Στὰ δάκτυλά της, ποὺ ἐστηρίζοντο σ' ἕνα κάθισμα, στριφογύριζε ἕνα τριαντάφυλλο.

—Εἶμαι εὐτυχής, ἐψιθύρισε.

—Τὰ τριαντάφυλλα τοῦ κήπου σας, εἶνε ἀπὸ τὰ ὡραιότερα ποὺ εἶδα, εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Συμφωνεῖς Πάολο.

— Ἂν κρίνω ἀπὸ αὐτὸ ποὺ κρατεῖ ἡ εὐγενεστάτη στὸ χέρι, ναί.

Τοῦ ἀπήντησε ἕνα ἐρωτικὸ βλέμμα. Τὸ ἐρωτικὸ βλέμμα τῆς κόρης, ποὺ λάμπει ἀπὸ τὴν πρώτη ἀγνὴ χαρά.

Καὶ ἀμέσως ἐπρόσφερε τὸ τριαντάφυλλο πρὸς τοὺς δύο ἄνδρες.

Ὁ Πάολο ἔδειξε τὸ Ρίτσιο καὶ ὁ Ρίτσιο τὸν Πάολο. Ἔπρεπε νὰ τὸ πάρῃ ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο καὶ ὑποχωροῦσαν ὁ ἕνας πρὸ τοῦ ἄλλου.

—Δόστε το στὸν ἄρχοντα Πάολο Μαλατέστα εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτί σας μοῦ ἔλεγε ὅτι μπορεῖ κανεὶς νὰ μεθύσῃ ἀπὸ τὴ μυρωδιὰ τῶν ρόδων τοῦ κήπου σας. Ἔρχονται στὴν αἴσθησι σὰν ἕνα ποτό.

Ἡ κόρη ἔδωσε τὸ τριαντάφυλλο στὸν Πάολο.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἦλθε ὁ Τζαντζοῦλο.

Ἡ χαρά του γιὰ τὴν τιμητικὴ καὶ ἀπρόοπτη ἐκεί-

νη ἐπίσκεψη φανερώθη ἀμέσως. Παρεκάλεσε τοὺς δύο νέους νὰ καθίσουν στὸ γεῦμα. Ὁ Πάολο ἀρνήθηκε.

—Δὲν γνωρίζετε, ἴσως, εἶπεν ὁ Τζαντζοῦλο, ποῖοι δεσμοὶ μὲ συνδέουν μὲ τοὺς Μαλατέστα, καὶ μοῦ ἐπιτρέπουν νὰ σᾶς ἀπευθύνω αὐτὴν τὴν παράκλησιν. Στὸ τραπέζι μου ἐκάθισαν ὅλοι οἱ εὐγενεῖς, ὅσοι ἐπέρασαν πρῶτα ἀπὸ τὸ παλάτι τοῦ Μαλατέστα.

— Γνωρίζω τὴν τιμὴ ποῦ θὰ μοῦ κάμῃ αὐτὸ τὸ τραπέζι, ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη νὰ ἰδῶ ἀπόψε τὸν Τζοβάννι, εἶπε ὁ Πάολο.

—Ὁ Τζοβάννι εἰδοποιήθη ὅτι εἶσθε ἐδῶ.

—Ἀλλὰ σεῖς δὲν ἐβγήκατε οὔτε μιὰ στιγμή.

— Σᾶς εἶδα ποῦ ἐμπαίνατε στὴν πόρτα μου. Ἐρχόμουν τὴν ἴδια ὥρα. Καὶ ἔσπευσα ὁ ἴδιος νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ σᾶς κρατήσω τρεῖς ὧρες. Ὁ Τζοβάννι μὲ ἀγαπᾷ καὶ μοῦ ἀπήντησεν ὅτι θὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Περιμείνατε ἄρχοντές μου νὰ δώσω διαταγές.

Ὅταν ὁ Τζαντζοῦλο ἐβγῆκε ὁ Πάολο ἐγύρισε νὰ ἰδῇ τὴν Βεατρίκη. Εἶχε φύγει κ' ἐκείνη.

—Τὰ πράγματα ἤλθαν ἄσχημα Ἶπε στὸν Ρίτσιο. Νομίζει κανεὶς ὅτι ἐδῶ μέσα εἶχε στηθῇ παγίδα γιὰ νὰ πιασθῶ.

— Καὶ αὐτὸ δὲν σ' εὐχαριστεῖ; Εἶδες ὅτι ἡ Βεατρίκη εἶνε καλλίτερη ἀπὸ ὅ,τι μποροῦσα νὰ σοῦ πῶ. Δὲν εἶνε ὄμορφη;

— Ναί.

—Δὲν εἶνε ἐρωτευμένη μαζύ σου;

—Δυστυχῶς ναί.

—Γιατὶ δυστυχῶς;

— Γιατὶ δὲν τὴν ἀγαπῶ. Ἀλλὰ τί μ' ἐνδιαφέρει; Αὔριο θὰ μὲ λησμονήσῃ, ἢ καὶ ἂν δὲν μὲ λησμονήσῃ

αὐτὸ εἶνε ἰδική σας ὑπόθεσις ποῦ ἑτοιμάσατε ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορία.

Ἦλθε ὁ Τζοβάννι. Τὸ γεῦμα εἶχε κἄτι τὸ ἐπίσημο. Δὲν ὡμίλησαν διὰ τίποτε ἄλλο, παρὰ γιὰ τὲς τελευταῖες ἐκστρατεῖες. Ἡ Βεατρίκη μὲ δειλὰ καὶ φοβισμένα μάτια κοντὰ στὴ θεία της Γιοβάννα δὲν εἶπε λέξιν.

Τέλος ἔγεινε πρόποσις ἀπὸ τὸν Τζοβάννι. Ὁ ἡγεμὼν ἔκαμε πρόποσι γιὰ τοὺς δεσμοὺς τῆς οἰκογενείας Μαλατέστα μὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ ἀφωσιωμένους φίλους της. Ἕνας νέος δεσμὸς ἔφερνε πλησιέστερα τώρα στὸ παλάτι του τὸ πολύτιμο κόσμημα τοῦ οἴκου τοῦ Τζαντζοῦλο, τὴν Βεατρίκη.

Ὁ ὑπαινιγμὸς ἦτο σαφὴς καὶ τὸ βλέμμα ποῦ τοῦ ἔρριψε ὁ Τζοβάννι, ὅταν μιλοῦσε γιὰ τὴ Βεατρίκη, εἶχε κἄτι τὸ ἐπιτακτικόν. Ὁ Παολο, ποῦ ἐπερίμεναν ὅλοι νὰ μιλήσῃ ὕστερα ἀπὸ τὸν ἀδελφό του, δὲν εἶπε τίποτε.

Τὸ γεῦμα ἐτελείωσε παγερώτατα. Ἦταν ἀδύνατο νὰ δώσουν τόνο φαιδρὸ τὰ ξηρὰ λόγια τοῦ Τζοβάννι γιὰ τὸ κυνῆγι καὶ γιὰ τὶς πολιτικές του ὑποθέσεις ἡ ὑποταχτικὴ στάσις τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ ἡ σιωπὴ τῆς Βεατρίκης. Ὁ Πάολο σιωποῦσε καὶ ἀνταπέδιδε μόνον τιπικὰ τὰ φιλοφρονήματα ποῦ ἀπευθύνοντο σ' αὐτόν. Ὁ Ρίτσιο ποῦ εἶχε ἀρχίση νὰ καταλαβαίνῃ ὅτι κακὸ προετοιμαζόταν ἐκείνη τὴν ὥρα καὶ ἐγνώριζεν ὅτι εἶχε κἄπως συντελέσει σ' αὐτὸ κι' ἐκεῖνο, σιωποῦσε κι' αὐτός.

Ὅταν τὸ γεῦμα ἐτελείωσε, ὁ Τζοβάννι ἐσηκώθη καὶ εἶπε ;

— Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ν, ἀποσυρθῶ μὲ τὸν ἀδελφό μου ;

Καὶ ἔφυγαν μαζύ.

— Ἦλθες μόνος στοῦ Τζαντζοῦλο, εἶπεν εἰς τὸν Πάολο, μόλις εὑρέθησαν στὸ δρόμο. Αὐτὸ μὲ εὐχαρίστησε πολύ.

— Ἦλθα τυχαίως.

— Ἀλλὰ σοῦ εἶχαν μιλήσει γιὰ τὴν Βεατρίκη.

— Εὑρέθηκα σὲ στιγμὴ ἀδυναμίας καὶ παρεσύρθηκα ἀπὸ τὸν Ρίτσιο.

— Ποτὲ ἕνας ἱππότης ὅπως ἐσὺ δὲν ἔχει στιγμὲς ἀδυναμίας. Καὶ ἂν ἔχῃ ὀφείλει νὰ τὴς πληρώνῃ.

— Μὲ τὴ ζωή του ;

— Ἀλλὰ κινδυνεύει ἡ ζωή σου ἂν πανδρευθῇς τὴν Βεατρίκη ;

— Ἀρνοῦμαι νὰ τὸ κάμω.

— Τότε ἀγαπᾷς ἄλλην ! εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Ὀφείλεις νὰ μοῦ ἐξομολογηθῇς.

— Μὴ μοῦ ἀπευθύνῃς τέτοιες ἐρωτήσεις. Δὲν μοῦ ἀρέσει ἡ Βεατρίκη.

— Ἐν τούτοις ἐγὼ ἀνήγγειλα τοὺς ἀρραβῶνας στὸ τραπέζι. Αὐτὸ ποῦ εἶπα ἦταν ἀρκετό. Ἂν ἀρνηθῇς, ὀφείλεις ἀπὸ αὔριο νὰ φύγῃς γιὰ τὴν Φλωρεντία, γιὰ πάντα, ὡς ἀπεσταλμένος μου. Διάλεξε. Ἔχεις ὡς αὔριο καιρό. Ἀλλὰ θὰ ἰδῇς πόσον ἔχεις ἄδικον ν' ἀρνῆσαι. Αὔριον θὰ καλέσω τὴν Βεατρίκη στὸ παλάτι. Θέλω νὰ τὴν ἰδῇ ἡ Φρατζέσκα. Καὶ θὰ ἰδῇς ὅτι καὶ ἡ γυναῖκά μου θ' ἀπορήσῃ πῶς δὲν θέλεις νὰ πάρῃς μιὰ κόρη ποῦ εἶναι ὡραία καὶ πλουσία καὶ θὰ προσφέρῃ φιλίες σοβαρὲς στὴν ἡγεμονία μας.

Ὁ Πάολο ἐπέρασε ἀνήσυχη νύχτα. Κι' ἐσηκώθηκε τὸ πρωΐ ζαλισμένος, ὅπως ὁ ἄνθρωπος ποῦ αἰσθάνεται τὴν κρίσιμη ἡμέρα τῆς ζωῆς του καὶ τρέμει γιὰ τὶς ἀποφάσεις του καὶ γιὰ κάθε του βῆμα.

Μπροστά του ἔβλεπε τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς του

σφιχτὸ, ἄδηλο. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸν ἔπνιγε ἡ ἀπελπισία καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ ἀηδία.

Δὲν ἦταν μόνον ποῦ ὁ ἔρως του πρὸς τὴν Φρατζέσκαν θὰ τοῦ ἔμενε σὰν μιὰ διαρκὴς ἀγωνία, καὶ ποῦ καμμίαν ἐλπίδα δὲν εἶχε νὰ χαρῇ αὐτὴν τὴν γυναῖκα μὲ ἥσυχη εὐτυχία, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ μόνη ἡμέρα, ἀλλὰ μεσολάβησε τώρα μεταξύ τους κάτι ποῦ τοῦ προξενοῦσε φρίκη, κάτι ποῦ τὸν ἔκανε νὰ αἰσθάνεται πόνο σὲ κάθε στιγμή, τὸ παιδὶ ποῦ θὰ ἤρχετο στὴ ζωὴ καὶ θὰ τοῦ ἐνθύμιζε διαρκῶς ὅτι ἡ γυναῖκα ποῦ ἀγαποῦσε αὐτὸς ἀνῆκε σὲ ἄλλον.

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ ἡ Φρατζέσκα τοῦ ἔκαμε ἐκείνη τὴν ἀποκάλυψι ὅλα μπροστά του ἐσυννέφιασαν. Κι' ἐνῷ συλλογιζόταν ὅτι καὶ ὁλόκληρα χρόνια ἂν περνοῦσαν θὰ τὴν ἀγαποῦσε καὶ θὰ κυριαρχοῦσε στὴν ψυχή του, ὅπως τὴν πρώτη ἡμέρα, τώρα ἔβλεπεν ὅτι τοῦ ἔφευγε, ὅτι βαθεῖς δεσμοὶ τὴν καλοῦσαν σ' ἕνα καθῆκον ποῦ ὅσον καὶ ἂν ἦτο ἱερὸ τὸν ἔκανε νὰ τὸ αἰσθάνεται σὰν μιὰ κακὴ φθονερὴ μοῖρα, ποῦ τὸν ἀπεμάκρυνε γιὰ πάντα ἀπὸ τὴ πρώτη του ὀνειροπόλησι.

Καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ προξενοῦσε ἀποτροπιασμὸ ἡ ἰδέα, ὅτι μποροῦσε νὰ γείνῃ ἄνδρας μιᾶς ἄλλης γυναῖκας.

Ἡ ὡραία Βεατρίκη εἶχε περάσει στὰ μάτια του σᾶν ἕνα ὡραῖο ἄγαλμα ποῦ τὸ ξεχνᾶ κανεὶς σὲ μιὰ ὥρα. Πῶς θὰ δεχόταν ποτὲ νὰ κάμῃ γυναῖκά του μιὰ κόρη ποῦ δὲν θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ τὸν ἐμψυχώσῃ; Πῶς θὰ μποροῦσε νὰ μείνῃ ἥσυχος κοντά της καὶ νὰ τῆς δώσῃ τὴν παραμικρὴ χαρά; Καὶ ὅσον συνέκρινε τὴν παρθενικὴ ἐκείνη κόρη μὲ τὴν Φρατζέσκα τόσο ἔβλεπε φοβερώτερη τὴν τραγωδίαν ἂν παντρευόταν τὴν κόρη τοῦ Τζανιζοῦλο.

Ἀπεφάσισε τότε νὰ φύγῃ. Ἡ θέλησις τοῦ Τζοβάννι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ περιφρονηθῇ ἐκτὸς ἂν ἀπεφάσιζε νὰ ἐπαναστατήσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ κερδίσῃ τὴν εὐτυχία του μὲ τὸ ἀδελφικόν του αἷμα.

Ἀλλ' ἀγαποῦσε τὸν ἀδελφό του.

Ἐνῷ εὑρίσκετο σ' αὐτὲς τὶς σκέψεις, ἐχτύπησαν τὴν πόρτα του. Τὸν ζητοῦσεν ὁ Τζοβάννι καὶ τὸν καλοῦσε νὰ σπεύσῃ νὰ τὸν συναντήσῃ στὰ ἰδιαίτερα διαμερίσματά του.

Τὸν εὗρῆκε μαζὺ μὲ τὴν Φρατζέσκα. Τὸ ὠχρὸ καὶ κουρασμένο πρόσωπόν της καὶ τὰ κομμένα μάτια της ἔδειχναν ὅτι εἶχε κλάψῃ καὶ ὑποφέρει πολύ.

—Ἄργησες νὰ ξυπνήσῃς, τοῦ εἶπεν ὁ Τζοβάννι, σ' ἐπεριμέναμε.

Τότε μόλις ἔνοιωσε ὁ Πάολο ὅτι ἐπλησίαζε μεσημέρι καὶ ἐθυμήθη ὅτι εἶχεν ἀποκοιμηθῇ κατὰ τὰ ἐξημερώματα.

— Ἐκαθόμουν στὸ παράθυρό μου, εἶπε. Δὲν εἶχα τίποτα καλλίτερον νὰ κάμω.

— Φαίνεσαι μελαγχολικός· εἶπε ὁ Τζοβάννι Ἀλλ' ὅλα αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ τὸ πεῖσμά σου. Καὶ ἔχεις πεῖσμα παιδιοῦ.

—Ἐπῆρα τὴν ἀπόφασί μου, ἀπήντησεν ὁ Πάολο. Ὡποσδήποτε θὰ ὑπακούσω στὴν διαταγήν σου. Μεῖνε ἥσυχος.

—Ἔχεις ἕνα ὕφος σὰν νὰ σὲ θυσιάζω. Αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τὸ ὅτι λησμονεῖς ὅτι ἕνας πρίγκηψ ἔχει καθήκοντα, καὶ ὅτι ἐκεῖνος ποῦ τοῦ τὰ ὑποδεικνύει ὑπακούει ἁπλῶς σὲ μιὰ ἀνάγκη.

— Καὶ ὑπακούω.

— Θὰ ὑπανδρευθῇς λοιπόν ;

— Ὑπέθετα ὅτι μὲ εἶχες καταλάβει. Ἀρνοῦμαι νὰ κάμω δυστυχισμένη μιὰ γυναῖκα.

— Πιστεύω, Φρατζέσκα, πῶς ἦλθεν ἡ σειρά σου νὰ ὁμιλήσῃς, εἶπεν ὁ Τζοβάννι στὴ γυναῖκά του, ποῦ προσπαθοῦσε ἄφωνη νὰ συγκρατήσῃ τὴν συγκίνησί της.

— Ναί, βέβαια, εἶπεν ἐκείνη. Τὴν Βεατρίκη τὴν ξέρω. Θὰ ἤμουν εὐχαριστημένη ἂν ἐγινότανε ἀδελφή μου. Εἶνε καλὴ καὶ ὡραία. Νομίζει κανεὶς ὅτι ἐγεννήθηκε γιὰ πριγκήπισσα.

— Τὴν ξέρετε; εἶπεν ὁ Πάολος μ' ἔκπληξι πρὸς τὴν Φρατζέσκα, ποὺ μόλις τὴν προηγουμένη ἡμέρα εἶχεν ἐρωτήσει ἂν ἡ Βεατρικὴ εἶνε ὡραία.

— Δὲν τὴν εἶδα, ἀπήντησεν ἐκείνη. Ἀλλὰ μοῦ τὸ εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Τὸ λένε ὅλοι. Θὰ ἤμαστε ὑπερήφανοι γιὰ μιὰ τέτοια νύφη, ὅσον καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ Τζαντζοῦλο, γιατὶ συγγενεύει μὲ τὸν οἶκο τοῦ Μαλατέστα.

— Φεύγω, εἶπεν ὁ Τζοβάννι πρὸς τὴ γυναῖκά του, σὲ ἀφίνω νὰ τὸν πείσῃς.

— Ἔμειναν μόνοι. Ἡ στιγμὴ ἦτο θλιβερή.

— Πῶς εἶνε δυνατὸν εἶπεν ὁ Πάολο νὰ μὲ συμβουλεύσῃς ἕνα τέτοιο πρᾶγμα!

— Δὲν σοῦ μιλοῦσα ἐγώ, ἀπήντησεν ἐκείνη. Σοῦ μιλοῦσε ἡ ντόνα Φρατζέσκα τοῦ Μαλατέστα. Συγχώρησέ με.

— Εἶμαι δυστυχισμένος, εἶπεν ἐκεῖνος. Ἤθελα ν' ἀπέφευγες αὐτὴν τὴν σκηνήν. Ὅσον καὶ ἂν ἤξερα ὅτι δὲν τὰ ἐπίστευες, μοῦ πλήγωσες τὴν καρδιά.

— Κι' σὲ λίγο αὐτὴ ἡ κόρη, ἡ Βεατρίκη, θὰ εἶνε ἐδῶ. Τὴν ἐκάλεσεν ὁ Τζοβάννι καὶ θὰ τὴν φέρῃ ὁ πατέρας της ἕτοιμη γιὰ ἀρραβῶνα. Καμμιὰ γυναῖκα δὲν ὑπέφερε τὸ μαρτύριό μου. Πρέπει νὰ τὴν φιλήσω νὰ τὴν χαϊδεύσω, νὰ σᾶς ἑνώσω τὰ χέρια. Εἶνε τρομερό. Τί θὰ κάμω;

— Μπορῶ ἐν τούτοις νὰ φύγω. Νὰ πάω στὴ Φλωρεντία. Αὐτὸ εἶναι προτιμότερο. Ἀλλὰ πῶς νὰ σ' ἀφήσω ἀγαπημένη μου; Δὲν θὰ ξαναγυρίσω ἀπὸ ἐκεῖ. Ἡ ἐξορία μου θὰ εἶναι ἴσως γιὰ ὅλη μου τὴ ζωή. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀδελφοῦ μου.

— Αὐτὸ εἶνε ἀδύνατο, ἐφώναξεν ἡ Φρατζέσκα, Αὐτὸ εἶνε ἀδύνατο.

— Πρέπει νὰ προτιμήσω ἢ τὸ ἕνα ἢ τὸ ἄλλο. Ἢ τὴν Βεατρίκη ἢ τὴν ἐξορία. Κι' ἐκτὸς αὐτοῦ ἂν μείνω ἐδῶ.

— Τί ;

— Δὲν θὰ ἔπρεπε πειὰ νὰ σὲ βλέπω. Σὲ λίγο καιρὸ θὰ ἦσαι μητέρα. Μοῦ κάνει κακὸ νὰ συλλογίζωμαι ὅτι αὐτὸς ὁ δεσμός μας θὰ χαλαρωθῇ ἀπὸ τὸ παιδὶ ἑνὸς ἄλλου.

— Ἡ Φρατζέσκα δὲν μποροῦσε νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ. Τῆς ἐφούσκωναν τὸ στῆθος οἱ λυγμοὶ ποῦ προσπαθοῦσε νὰ συγκρατήσῃ.

— Προτιμώτερον νὰ φύγω ἐξηκολούθησεν ἐκεῖνος, Ἔτσι θὰ μείνω γλυκειά μου, μὲ τὴν ἀνάμνησι αὐτοῦ τοῦ λίγου καιροῦ, ποῦ εἶνε ἱκανὸς νὰ μοῦ θερμάνῃ ὅλη μου τὴ ζωή.

Ἐσηκώθη καὶ ἐπρόσθεσε.

— Θὰ φύγω ἴσως σήμερα. Πρέπει νὰ σὲ ἀποχαιρετήσω τώρα ποῦ εἴμαστε μόνοι.

Ἐκείνη ἐτινάχθηκε πάνω κι' ἐκρεμάσθηκε στὸ λαιμό του.

— Θὰ μείνῃς μὲ κάθε τρόπο. Ὄχι, δὲν θὰ φύγῃς. Αὐτὸ θὰ ἦταν ἀληθινὸς θάνατος.

— Εἶναι ἀνάγκη, ἀπήντησεν ὁ Πάολο.

— Καὶ ἂν σοῦ τὸ ζητοῦσα ἐγώ ;

— Θὰ προετοιμάζαμε τότε μιὰ τραγωδία, ποῦ κανεὶς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ φαντασθῇ τὸ τέλος της. Κι'

ἐκτὸς αὐτοῦ, θὰ ἔπρεπε ν' ἀφιερωθῇς στὸ νέο σου καθῆκον. Φραντζέσκα, δὲν εἶνε μόνον ἡ θέλησις τοῦ Τζοβάννι ποῦ μᾶς χωρίζει. Κάθε στιγμὴ ποῦ θυμοῦμαι ὅτι θὰ γείνῃς μητέρα, ὅταν σ' ἐγγίζω, μοῦ φαίνεται πῶς πνέει ἀπάνω μου ἡ πνοὴ τοῦ Τζοβάννι.

— Θὰ μείνῃς κοντά μου σὰν ἀδελφός.

— Αὐτὸ θὰ ἦταν ἀδύνατο. Πῶς θὰ μπορέσω ν' ἀλλάξω ἔξαφνα; Στὴν ἀρχὴ θὰ σιωποῦσα, ἀλλὰ τέλος τὸ μαρτύριο θὰ γινότανε ἀφόρητο. Καὶ τότε ὅταν θ' μ' ἐκυρίευε τὸ πάθος, θὰ σοῦ ζητοῦσα, πειὸς ξέρει τί.

— Ἂν εὑρισκόμουν σ' ἕνα δίλημμα θὰ σ' ἀκολουθοῦσα σὲ ὁποιαδήποτε τρέλλα.

— Συλλογίσου ὅτι ἡ νέα κατάστασις, ἡ ἀπόστασις ποῦ θὰ μεσολαβήσῃ μεταξύ μας ἀπὸ τὴ ζωή, θὰ σὲ μεταβάλῃ χωρὶς νὰ τὸ νοιώσῃς. Καὶ τότε θὰ ἐπάλαια μόνος καὶ ἡ δυστυχία μου θὰ ἦταν ἀφάνταστη. Τὸ παιδὶ ποῦ θὰ γεννηθῇ...

— Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μὲ κάμῃ ν' ἀλλάξω. Καὶ ἂν περάσουν χρόνια ὁλόκληρα ποῦ νὰ μὴ μπορῶ νὰ σοῦ μιλήσω, θὰ λέω κάθε μέρα στὴν ψυχή μου τὰ γλυκύτερα ἐρωτικὰ λόγια γιὰ σένα. Δὲν θὰ σὲ πλησιάζω, ἀλλὰ μόνο ποῦ θὰ σὲ βλέπω, θὰ εἶμαι θερμὴ σὰν νὰ σ' ἐγγίζω. Γιατὶ μόνον τὰ μάτια σου φθάνουν γιὰ νὰ μὲ ὑποτάξουν σὲ μιὰ ἐπιθυμητὴ σκλαβιά. Δὲν θέλω τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον νὰ σὲ βλέπω. Καὶ θὰ εἶμαι βέβαιη ὅτι θὰ μ' ἀγαπᾷς πάντα.

— Γιὰ νὰ μείνω ἐδῶ, πρέπει νὰ πανερευθῶ.

— Νὰ πάρῃς τὴν Βεατρίκη; Τὸ προτιμῶ. Βλέπεις πόση ἐμπιστοσύνη ἔχω στὸ αἰσθημά σου καὶ στὸν χαρακτῆρά σου. Ξέρω ὅτι ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτή, θὰ γείνῃ ἀδύνατον νὰ πάρῃ ἀπὸ σένα καὶ τὸ παραμικρὸ ἀπὸ ὅ,τι κατέχω ἐγώ. Ἔχω ἐμπι-

στοσύνη στὸ ἄστρο μας. Ἡ μοῖρα τῆς ἀγάπη μας εἶναι γραμμένη μὲ βαθειὰ γράμματα, καὶ ξέρω καλὰ ὅτι τὸ τέλος της θὰ ἔλθῃ μόνον μὲ τὸ θάνατο. Νέοι ἢ γέροι, εὐτυχισμένοι ἢ δυστυχησμένοι, θὰ πεθάνουμε μαζύ. Τὸ αἰσθάνομαι, τὸ αἰσθάνομαι. Κάτι φωνάζει στὴν ψυχή μου καὶ μὲ πείθει ὅτι οὔτε σὺ, οὔτε ἐγὼ θ' ἀπομακρυνθοῦμε ποτὲ ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο.

— Ἤλπιζα στὴν ἀρχὴ ὅτι μιὰ εὐνοϊκὴ τύχη θὰ μᾶς ἔφερνε πιὸ κοντά.

— Ποτὲ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πλησιάσουμε πιὸ κοντὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλο. Τόσο τώρα εἴμαστε κοντά. Μοῦ φαίνεται πῶς δὲν εἴμαστε ἐγὼ καὶ σύ. Εἴμαστε ἕνα πρᾶμα. Ἐμεῖς. Πολλὲς φορὲς μοῦ φαίνεται πῶς σκέπτομαι μὲ τὴ σκέψι σου καὶ εἶμαι βέβαιη ὅτι στὴ δική σου καρδιὰ χτυπᾷ τὸ δικό μου αἷμα. Σᾶν νὰ ἐγίναμε ἕνα. Ἡ τραγωδία ποῦ περνᾷ ἀπ' ἐπάνω μας μὲ κάνει νὰ σφίγγω τὴν ψυχή μου ἐτάνω σου ὁλοένα καὶ σφιχτότερα. Εἶμαι γύρω σου σᾶν ἕνας κισσός. Ἕνας κισσὸς γύρω σ' ἕναν κορμό, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀποσπάσῃ καμμιὰ καταιγίδα.

Καὶ τί ἂν λέγωμαι γυναῖκα τοῦ Τζοβάννι ; Εἶμαι γυναῖκα σου.

— Καὶ ἡ Βεατρίκη ;

— Θὰ σοῦ ἔλεγα ἀμέσως καὶ γι' αὐτή. Θά σὲ πιστεύῃ ἄνδρα της, ἀλλὰ θὰ ἦσαι ὁ δικός μου. Αὐτὸ τὸ ξέρω. Καὶ τί θὰ μᾶς ἐνδιαφέρῃ τότε τί θὰ πιστεύουν οἱ ἄλλοι ; Θὰ τῆς εἶσαι ξένος.

— Θὰ τῆς κάμουμε κακό. Εἶνε ἕνα λεπτὸ πλάσμα.

— Ἕνα λεπτὸ πλάσμα ποῦ βρέθηκε μεταξύ μας. Εἶνε θλιβερό, μπορῶ νὰ κλαύσω γιὰ τὴν πικρὴ μοῖρα ποῦ τῆς ἔλαχε, ἀλλὰ — γιατὶ νὰ τὸ κρύψω ; — ἀφοῦ ἔτυχε ἔτσι, ἂς θυσιασθῇ. Ἐγὼ σ' ἀγαπῶ περισσότερο. Εἶνε δίκηο νὰ σὲ χάσῃ ἐκείνη ποῦ σ' ἀγαπᾷ

λιγώτερο. Μοῦ εἶπαν ὅτι ἐκυρίεψε τὴν ψυχή της μιὰ ἀγγελικὴ ἀγάπη γιὰ σένα. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἰδική μου ἀγάπη τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ συγκριθῇ. Αὐτὴ σ' ἀγαπᾷ καὶ ξέρει, αὐτὸ τοὐλάχιστον πιστεύει, ὅτι αὐτὸς ὁ ἔρως θὰ τὴν φέρῃ στὴν εὐτυχία. Ἐγὼ ἔρχομαι ἐνῷ βλέπω τὴ δυστυχία. Μπροστά μου ὑπάρχει μιὰ πόρτα ποῦ δὲν ξέρω ποῦ ὁδηγεῖ. Στὴ ζωὴ ἢ στὸ θάνατο; Ἀλλὰ τί μὲ νοιάζῃ θέλω ν' ἀνεβῶ μαζύ σου τὴν σκάλα τῆς εὐτυχίας ὡς τὸν ἕβδομο οὐρανό, ἀλλὰ εἶμαι καὶ ἕτοιμη νὰ κατεβῶ μύρια σκαλοπάτια ἀπὸ ἀναμμένο σίδερο καὶ ἐπάνω σὲ καρφιὰ καὶ νὰ πάω κατ' εὐθεῖαν στὴν κόλασι. Φθάνει πῶς θὰ ἤμαι μαζύ σου. Αὐτὸ τὸ τελευταῖο εἶνε τὸ πιθανώτερο. Ἀλλὰ τί μ' ἐνδιαφέρει, σοῦ ἐπαναλαμβάνω; Θὰ σὲ κερδίσω. Δόσε τὴν συγκατάθεσί σου γιὰ τὴ Βεατρίκη, καὶ μεῖνε στὸ Ρίμινι.

— Ὅ,τι μοῦ ζητεῖς εἶνε πολύ.

— Ἀλλὰ καὶ ὅ,τι σοῦ προσφέρω εἶνε πολύ. Ἡ γυναῖκα ποῦ σ' ἀγαπᾷ σπρώχνει κοντά σου μιὰ ἄλλη, βέβαιη ὅτι τίποτε ἀπὸ αὐτὴν δὲν θὰ σὲ συγκινήσῃ ποτέ. Ἂς σημειωθῇ αὐτὸ στὸ λάβαρο τῆς ἀγάπης. Αὐτὸ λέγεται θυσία καὶ ἐμπιστοσύνη. Πές μου ὅτι δέχεσαι; Σὲ λίγο θὰ εἶνε ἐδῶ.

— Πῶς θὰ σὲ ἀντιμετωπίσω πλάϊ σ' αὐτήν;

— Θέλω μάλιστα νὰ τῆς δείξῃς καὶ αἰσθήματα. Πρέπει νὰ τοὺς ἀπατήσουμε. Ὅλα αὐτὰ εἶνε φριχτά, ἀλλὰ τί δὲν μποροῦσα νὰ κάμω γιὰ τὴν ἀγάπη μου. Δὲν ὑπάρχει μέσον, ποῦ νὰ ἐξυπηρετῇ αὐτὸν τὸν δεσμό, ποῦ νὰ μὴ μοῦ φαίνεται ἱερό. Ἀκόμη καὶ τὸ ἔγκλημα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνη ἕνας ὑπηρέτης ἀνήγγειλε ὅτι ἡ Βεατρίκη τοῦ Τζαντζοῦλο ἦλθεν στὸ παλάτι ὅπως διέταξε ἡ Φρατζέσκα.

Ἡ Βεατρίκη, φοβισμένη ἀκόμη, εἶδε τὴ Φρατζέσκα νὰ τὴν πλησιάζῃ καὶ νὰ τὴν παίρνῃ ἀπὸ τὸ χέρι.

— Νά την, ἐφώναξεν ἡ Φρατζέσκα μὲ τόνον ποῦ φαινόταν θριαμβευτικός. Εἶναι ὡραία, ὅπως σοῦ ἔλεγα. Μέτωπο φωτεινό, μάτια καὶ χείλη Παναγίας, ἀνάστημα πριγκηπικό.

Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὴ Βεατρίκη, ἐπρόσθεσε, χωρὶς νὰ τὴν ἀφίσῃ ἀπὸ τὸ χέρι.

— Μιλούσαμε γιὰ σᾶς. Ὅλοι μιλοῦν γιὰ σᾶς. Ἂς τὸ εἴποῦμε καθαρά. Ἡ μοῖρά σας, Βεατρίκη, εἶνε μεγάλη. Νὰ προσφέρετε τὴν εὐτυχία στόν ἔνδοξο ἡγεμονικὸ οἶκο τοῦ Ρίμινι. Μὴν ταράττεσθε. Πρέπει νὰ μιλοῦμε καθαρά. Τὰ μισὰ λόγια εἶνε γιὰ κείνους ποῦ φοβοῦνται νὰ μιλήσουν. Ἀλλὰ τώρα ἐδῶ μέσα ὅλα λάμπουν ἀπὸ χαρά, γιατὶ ἤλθατε. Εἶνε σὰν νὰ σᾶς ἐπερίμεναν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἄνθη καὶ οἱ τοῖχοι. Ὅλα εἶνε ὡραιότερα καὶ νεώτερα ἐδῶ μέσα ἀπὸ τὴ στιγὴ ποῦ σᾶς εἶδαν. Γιατὶ σᾶς ἐπερίμεναν. Εἶσθε ἀπαραίτητη γιὰ νὰ εὐτυχήσῃ αὐτὸ τὸ παλάτι. Μόνον μὲ σᾶς θὰ μποροῦσε νὰ συμπληρωθῇ ἡ χαρά μας καὶ νὰ στερεωθῇ ἡ μεγάλη ἱκανοποίησις. Εἶμαι εὐχαριστημένη. Εἶμαι τρελλὴ ἀπὸ χαρά.

Καὶ πράγματι ἔκανε σὰν τρελλή, καὶ στὴ φρενίτιδα ποῦ τῆς εἶχε ἔρθη ἔσφιγγε δυνατὰ τὸ μπράτσο τῆς νέας κόρης, ἡ ὁποία προσπαθοῦσε νὰ μὴ φανερώσῃ τὸν πόνο ποῦ τῆς προξενοῦσε.

Καὶ ἡ Φρατζέσκα ἐπανελάμβανε ὁλοένα.

— Εἶμαι τρελλὴ ἀπὸ χαρά.

— Εἶσαι περισσότερον ἐνθουσιασμένη ἀπὸ τὸν ἀδελφό μου, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, ποῦ ἐστεκόταν τώρα κοντὰ στὴ γυναῖκα του.

— Εἶνε ἡ συγκίνησις ποὺ τὸν πνίγει, εἶπεν ἡ Φρα-

τζέσκα. Καμμιὰ γυναῖκα δὲν ἔφερε εὐτυχία στὸ σπίτι της, σὰν αὐτὴ ποὺ μᾶς φέρει ἡ Βεατρίκη. Θὰ ἰδῆτε, θὰ ἰδῆτε. Ἀδελφέ μου, χαιρετίσατε λοιπὸν τὴ μνηστή σας.

Ἡ Βεατρίκη θορυβημένη, ζαλισμένη ἀπὸ τὰ λόγια τῆς Φρατζέσκας, κατάπληκτη ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἀπρόοπτη καὶ παράξενη αὐτὴ ὑποδοχή, συγκινημένη ἀπὸ τὸ ἐπίσημον τῆς στιγμῆς δὲν τολμοῦσε νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια της στὸν Πάολο. Ἐκεῖνος ἔπῆρε τὸ χέρι της, τὸ ἔφερεν ἁβρὰ στὰ χείλη του, καὶ τὴν ὡδήγησε νὰ καθήσῃ. Ἐτοποθετήθη καὶ αὐτὸς κοντά της.

— Εὐγενεστάτη, εἶπε, εἶμαι εὐτυχής.

— Εἰδοποιήσατε παντοῦ, ἐφώναξε ἡ Φρατζέσκα, ὅτι ὁ Πάολο Μαλατέστα ἁρραβωνιάσθηκε ἐκείνην ποῦ ποθοῦσε ἡ καρδιά του.

— Νομίζω, εἶπεν ὁ Τζοβάννι σιγά, πέρνοντας ἀπὸ τὸ χέρι τὴν γυναῖκα του, ὅτι εἶπες πολλά Ὁ Πάολο δὲν εἶναι ἐρωτευμένος μὲ τὴν ἁρραβωνιαστικιά του καὶ τὰ λόγια σου φυσικὰ τὸν στενοχωροῦν.

— Εἶνε εὐτυχισμένος, εἶπεν ἐκείνη, τὸ ξέρω. Δὲν τὸ δείχνει ἀλλ' ἡ καρδιά του εἶνε πλημμυρισμένη.

— Πᾶμε, τῆς εἶπεν ὁ ἄνδρας της. Ἂς μείνουν μόνοι.

— Ναί· πᾶμε. Πρέπει νὰ μείνουν μόνοι. Πάντα εἶνε εὐτυχισμένοι ἐκεῖνοι ποὺ λατρεύονται καὶ μποροῦν νὰ εἰποῦν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο: Ἐπὶ τέλους εἴμαστε μόνοι. Πᾶμε.

Ὅταν ἐπέρασαν ἔξω, ὁ Τζοβάννι ἐσταμάτησε τὴ γυναῖκά του, τῆς ἔπιασε τὸ κεφάλι ἐλαφρὰ μὲ τὶς δύο παλάμες καὶ τῆς εἶπε.

— Ποτὲ ἄλλοτε δὲν σ' εἶχα ἀκούσει νὰ μιλῇς ἔτσι. Ἐμίλησες πολὺ γιὰ τὴν ἐρωτικὴ εὐτυχία. Τὰ λόγια αὐτὰ σοῦ εἶνε ἀσυνήθιστα.

— Δὲν ἔτυχα ἄλλοτε σὲ τόσο χαρούμενο γεγονός, ἀπήντησεν ἐκείνη ψυχρά.

— Ἀλήθεια εἶπεν ἐκεῖνος. Δὲν ἐμίλησες ποτὲ γιὰ τὸ γάμο μας.

Ἡ Φρατζέσκα ἔσκυψε τὸ κεφάλι, καὶ ἔπειτα εἶπε σιγά.

— Ἔχετε νὰ μὲ ρωτήσετε γιὰ τίποτε ἄλλο ;

— Πάντα ἀποφεύγεις νὰ μιλήσῃς μαζύ μου. Καὶ ὅμως ἔχεις τόσο φλογερὰ καὶ ὄμορφα λόγια γιὰ τὶς χαρὲς τῶν ἄλλων.

— Δὲν εἶμαι πάντα ἔτσι, ἀπήντησε ἐκείνη. Μ' ἐσυγκίνησε ἡ Βεατρίκη.

— Εἶσαι λοιπὸν πράγματι τόσο χαρούμενη ;

— Ναί.

Γ.'

Ὁ Πάολο Μαλατέστα καὶ ἡ Βεατρίκη τοῦ Τζαντζοῦλο ἀρραβωνιάστηκαν. Ἡ Φρατζέσκα ἐφρόντισε νὰ γίνουν ὅλα μὲ τὴ μεγαλείτερη λαμπρότητα καὶ ὅταν ὕστερα ἀπὸ δύο ἡμέρες συνέβη νὰ βρεθοῦν μόνοι ὁ Πάολο καὶ ἡ Φρατζέσκα ἐκεῖνος εἶπε.

— Ἔδειξες τόση χαρὰ προχθές, ὅταν εἶδες τὴν Βεατρίκη. Δὲν ἠμποροῦσα νὰ καταλάβω ἀπὸ ποῦ προήρχετο αὐτὴ ἡ τρέλλα σου. Στὸ βάθος τῶν λόγων σου ἔννοιωθα τὴν πίκρα.

— Ὄχι, ἀπήντησεν ἐκείνη. Ὅλα αὐτὰ ἦσαν, γιατὶ σ' ἐκέρδισα. Ἐχαιρέτισα ἔτσι τὸν δικό μου θρίαμβο.

— Ἀλλ' ἔτσι αὐξάνουν οἱ κίνδυνοι, εἶπεν ὁ Πάολο. Ἡ γυναῖκα αὐτὴ αὔριον θὰ ζυλοτυπήσῃ.

— Πράγματι ὁ κίνδυνος εἶνε σοβαρὸς, ἀπήντησεν ἡ Φρατζέσκα. Ἀλλὰ ἦταν ἀνάγκη. Ἐδημιουργήσαμε νέους κινδύνους ἀλλὰ ἀλλοιῶς θὰ ἐχάναμε τὸ πᾶν.

Ἔχουμε νὰ πολεμήσουμε ἐναντίον ὅλων, ἀλλ' αὐτὴ εἶνε ἡ μοῖρα μας.

Ἀκούσθη θόρυβος στὴν αὐλήν, φωνὴ ὑπηρετῶν καὶ κραυγὴ μιᾶς γυναίκας.

Ἡ Φρατζέσκα ἔσκυψε ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Ἦταν μία Ἀτσιγγάνα, καὶ τὴν ἔδιωχναν οἱ ὑπηρέτες.

Ἡ Ἀτσιγγάνα ἐκύτταξε ἐπάνω καὶ τὰ μαῦρα μάτια της ἐκαρφώθησαν στὴν ὡραία κυρία.

— Ἐσᾶς ἤθελα νὰ ἰδῶ εἶπε· ἐσᾶς ἐζητοῦσα· δὲν θέλω χρήματα γιὰ ἐλεημοσύνη.

— Τι θέλεις;

— Ἔχει λέει, ἐφώναξε μία ὑπηρέτρια, νὰ σᾶς πουλήσῃ ἕνα ὕφασμα. Λέει πῶς εἶνε Αἰγυπτιακό, ἀλλὰ εἶνε ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ φτιάνουν στοὺς ἀργαλειούς τους ἡ γυναῖκες τῶν Ἑβραίων τῆς Φλωρεντίας.

— Εἶνε ἀπὸ κίτρινο μετάξι, ποῦ λάμπει περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸ χρυσάφι. Ὅταν τὸ βάλετε στὸν ἥλιο θὰ τὸ ἰδῆτε νὰ λαμποκοπᾷ σὰν ἕνα τεράστιο φύλλο χρυσοῦ διπλωμένο. Εἶνε φτιαγμένο γιὰ βασίλισσα. Ἔτυχε στὰ χέρια μου ἀπὸ ἕνα πλούσιο πραγματευτή, ποῦ ἀρρώστησε στὸ δρόμο καὶ μοῦ τὸ πούλησε γιὰ φάρμακο. Δυὸ ἡμερῶν δρόμο ἔκαμα, γιὰ νἄρθω στὸ Ρίμινι. Ἄκουσα γιὰ σᾶς, ἀρχόντισσά μου, πῶς εἶσθε πολὺ ὡραία, κι' ἐσκέφθηκα πῶς αὐτὸ τὸ ὕφασμα ἦταν προωρισμένο γιὰ σᾶς. Ἤρθα γιὰ νὰ σᾶς τὸ φέρω σὰν ἀφωσιωμένη σκλάβα, κι' αὐτὰ τὰ ζῶα μὲ διώχνουν σὰν νὰ εἶμαι ἕνας ξένος σκύλλος.

— Ἀφῆστε την νὰ ἔλθῃ ἀπάνω εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

—Τί τὴν θέλεις; εἶπεν ὁ Πάολο. Αὐτὲς ἡ Τσιγγάνες εἶνε φλύαρες.

— Μοῦ ἔκαμαν ἐντύπωσιν τὰ μάτια της. Μ' ἐκύτταζε σὰν κάτι νὰ εἶχε νὰ μοῦ εἰπῇ.

— Ἐγὼ φεύγω, εἶπεν ἐκεῖνος καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ μὴ τὴν κρατήσῃς πολύ, καὶ νὰ μὴ τὴν ξαναδεχθῇς.

Ἀλλ' ὅταν ἔκαμε δύο βήματα, εἶδεν μπροστά του τὴν Ἀτσιγγάνα.

Ἦταν ὑψηλὴ καὶ πολὺ μελαχροινὴ, μὲ μεγάλα μάτια γωνιώδη, φουσκωτὰ, ἡδονικὸ στόμα, μικρὰ δόντια σὰν ἀπὸ μαργαριτάρι.

Ἕνα στενὸ ἀπὸ λευκὸ ὕφασμα πολκάκι ἐφαρμοζόταν στὸ πλούσιο σῶμα της καὶ ἄφηνε τὸν ὑψηλὸ μελαχροινὸ λαιμό της καὶ τὸ στῆθός της ὡς τὸν κόλπο ὅπου ἡ ἄκρες τοῦ φορέματος ἑνώνοντο μὲ μίαν πολὺ μεγάλη κόκκινη πέτρα, ποὺ ἀπάνω της ἦταν σκαλισμένη μιὰ καρδιά.

Ἡ Ἀτσιγγάνα ὕψωνε τὸν λαιμό της ὑπερήφανα.

Οἱ διπλοῖ τεράστιοι χρυσοὶ κρίκοι ποὺ κρεμόντουσαν στὰ αὐτιά της γιὰ σκουλαρίκια, ἐκροτάλισαν σ' αὐτὴν τὴν κίνησι, ἐνῷ ἔρριχνε τὰ μαῦρα μεγάλα μάτια της στὸν Πάολο.

— Μὲ τὴς ψευτιές σας τὰ καταφέρνετε καὶ μπαίνετε καὶ μέσα στὰ παλάτια ἀκόμη, τῆς εἶπε ἐκεῖνος.

— Ἐγὼ δὲν λέω παρὰ μόνον τὴν ἀλήθεια, ἄρχοντά μου. Καὶ ὅ,τι σκέπτομαι εἶναι σωστό. Στὸ μέτωπό σας ὅταν μαζεύετε τὰ φρύδια, σχηματίζεται ἕνα ἄστρο. Εἶνε τὸ ἄστρο ἐκείνων ποὺ τ' ὀνομά τους μένει αἰώνιο γιὰ νὰ προκαλῇ στοὺς ἀνθρώπους συγκίνησι γιὰ μιὰ ὡραία περιπέτεια.

— Αἴ, φλύαρη. Ἂν ἤλθες ἐδῶ γιὰ νὰ εἰπῇς τύχες καὶ μοῖρες νὰ φύγῃς γρήγορα.

— Τὴ μοίρα του δὲν ἀποφεύγει κανείς.

Ἡ Φρατζέσκα εἶπε κάτι σιγὰ στὸν Πάολο κι' ἐκεῖνος ἔφυγε.

— Διώξετε ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, εἶπεν ἡ Ἀτσιγγάνα σιγά, γιὰ τοὺς ὑπηρέτας ποῦ τὴν ἀκολουθοῦσαν.

Ἡ Φρατζέσκα τοὺς ἀπεμάκρυνε.

— Ἦρθα γιὰ σᾶς, ὅπως σᾶς εἶπα.

— Ἄκουσες ὅτι εἶμαι ὥμορφη ; εἶπεν ἐκείνη κουνῶντας τὸ κεφάλι σάν σὲ μιὰ πονηριά.

— Ὅτι εἶσθε τόσον ὥμορφη, ποῦ μπορεῖ καὶ νὰ σᾶς ὑπηρετῇ κανεὶς σ' ὅλη του τὴ ζωὴ μόνον γιὰ νὰ σᾶς βλέπῃ.

Ἡ Φρατζέσκα ἄρχισε νὰ γελᾷ.

— Ἄκουσα, ἐξακολούθησε ἡ Ἀτσιγγάνα χαμηλόνοντας τὴ φωνή, ὅτι ὁ ἄνδρας σας εἶνε ἄσχημος, ποῦ θὰ προτιμοῦσε κανεὶς νὰ πεθάνῃ ἂν ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ τὸν βλέπῃ σ' ὅλη του τὴ ζωή. Γι' αὐτὸ μεταξύ σας δὲν ὑπάρχει ἀγάπη. Δὲν τὸν ἀγαπᾶτε.

— Δὲν ξέρεις τί λές' εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Σὲ λυπᾶμαι, ἀλλοιῶς θὰ σὲ ἔστελλα στὴ φυλακή.

— Δὲν μπορεῖτε νὰ μὲ στείλετε στὴ φυλακή.

— Γιατί ;

— Γιατὶ ὅ,τι σᾶς λέω, εἶνε ἀλήθεια. Διαβάζω στὸ μέτωπό σας. Θέλετε μάλιστα νὰ σᾶς εἰπῶ καὶ περισσότερα ;

— Θὰ μὲ κάνῃς νὰ δαιμονισθῶ, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Ἦλθες γιὰ νὰ μοῦ δείξῃς ἕνα φόρεμα. Ποῦ εἶνε ;

— Ὅ,τι σᾶς εἶπα γιὰ τὸ φόρεμα, εἶνε ψέμμα. Δὲν εἶνε καθόλου πολύτιμο. Ἀλλ' ἔχω νὰ σᾶς δώσω κάτι ἄλλο, ἀπείρως πολυτιμότερο ἀπὸ μεταξωτὸ καὶ ἀπὸ χρυσάφι.

Καὶ ἔβγαλε ἀπὸ τὸ κόρφο της ἕνα μανδῆλι, μέσα ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐξεδίπλωσε ἕνα μικροσκοπικὸ κουτάκι.

— Τί εἶνε αὐτό ;

— Δυὸ καρδιὲς νυχτερίδων, ποῦ τὶς ἔπιασα τὴ

στιγμὴ ποῦ ἔκαναν ἔρωτα. Πρᾶγμα σπάνιο καὶ δύσκολο. Πρώτης τάξεως φυλαχτὸ γιὰ τὶς γυναῖκες ποῦ δὲν εἶνε εὐχαριστημένες ἀπὸ τοὺς ἄνδρες τους.

— Τὸ πουλᾶς ;

Ἡ Ἀτσιγγάνα ἔστήριξε τὰ βλέμματά της στὸ πρόσωπο τῆς Φρατζέσκας.

— Βλέπετε ποῦ εἶχα δίκηο ; Αὐτὸ σᾶς εἶνε ἀπαραίτητο. Ἀλλὰ δὲν φθάνει αὐτό.

— Τὶ ἄλλο χρειάζεται ;

— Ἕνα ράμφος γερακιοῦ τοῦ κυνηγιοῦ τοῦ ποιὸ ἀγαπημένου τοῦ ἄνδρός σας.

— Μπορῶ νὰ στὸ δώσω.

— Χρειάζονται ἀκόμη λίγες τρίχες ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τοῦ νέου.

— Ποιοῦ νέου ;

— Ἐκείνου ποὺ εὐχαριστεῖ τὰ μάτια σας.

Ἡ Φρατζέσκα συγκρατήθηκε. Ἐφοβήθηκε μήπως ἔλεγε πολλὰ καὶ τῆς εἶχαν στήσει παγίδα.

— Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει κανείς. Ἐνόμισα πῶς τὸ φυλαχτὸ ἦταν γιὰ νὰ κάμω τὸν ἄνδρα μου νὰ μ' ἀγαπήσῃ περισσότερο.

— Εἶνε δυνατὸν νὰ φροντίσετε γιὰ τὴ δυστυχία σας ; Κρύβετε ἀπὸ μένα ἐκεῖνο ποὺ ξέρω, ποῦ ἤξερα γιὰ σᾶς πρὶν σᾶς ἰδῶ ἀκόμη.

— Τί ξέρεις ;

— Εἶδα τὸ ἄστρο στὸν οὐρανό. Μιὰ μοῖρα μεγάλη σᾶς παραμονεύει. Τὸ ἄστρο σας ὁλοένα γίνεται καὶ λαμπρότερο, ἀλλὰ ὑπάρχει ἕνα σύννεφο ποὺ τὸ κυνηγᾷ. Ἀρχόντισσα Φρατζέσκα, ἦλθα νὰ σᾶς ἀπαλλάξω ἀπὸ αὐτὸ τὸ σύννεφο. Τὸ σύννεφο εἶνε ὁ ἄνδρας σας ὁ Τζοβάννι.

— Δὲν ξέρω τί μ' ἐμποδίζει νὰ φωνάξω νὰ σὲ δέσουν ἀμέσως, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Σᾶς ἐμποδίζει τὸ μῖσος ποὺ τρέφετε πρὸς τὸν ἄνδρα σας, ἀπήντησεν ἡ Ἀτσιγγάνα. Μοῦ μιλεῖτε ἄσχημα, ἐνῷ ἐγὼ ἦλθα ἐδῶ γιὰ νὰ σᾶς ὑπηρετήσω. Ἀλλὰ δὲν ἔχετε ἄδικο. Κάθε γυναῖκα στὴ θέσι σας θὰ ἔκανε τὸ ἴδιο. Τώρα δὲν θέλετε ἴσως νὰ τὸ ὁμολογῆστε. Ἴσως καὶ νὰ μὴ ἔχετε ἀνάγκη ἀκόμη. Ἂν ποτὲ μὲ χρειασθῆτε ζητῆστε με στὰ περίχωρα τοῦ Βερούκιο.

Καὶ ἐκινήθηκε διὰ νὰ φύγῃ.

— Στάσου, εἶπε ἡ Φρατζέσκα. Εἶσαι ὕποπτο πρόσωπο. Δὲν θὰσ' ἀφήσω νὰ φύγῃς πρὶν μοῦ ὁμολογήσῃς...

— Τί νὰ ὁμολογήσω ;

— Ποιὸς σὲ ἔστειλε...

— Φαντάζεσθε πῶς μ' ἔβαλε ὁ ἄνδρας σας ; Ποτὲ μιὰ Ἀτσιγγάνα δὲν κάνει αὐτὴ τὴν προδοτικὴ πρᾶξι. Γιατὶ εἶνε προδοσία νὰ θελήσῃ μιὰ γυναῖκα νὰ καταστρέψῃ μιὰ ἄλλη γυναῖκα ποὺ ζητεῖ τὴν εὐτυχία της.

— Ἂν ἦλθες γιὰ χρῆμα, πές μου το.

— Δὲν θέλω χρήματα. Ἦλθα νὰ σᾶς κάμω καλό. Λέει γιὰ σᾶς ὁ κόσμος τρομερὰ πράγματα.

— Τί ;

— Ὅτι ὁ ἄνδρας σας σᾶς ἔχει σὰν φυλακισμένη.

— Ἡ γυναῖκα ἑνὸς ἄρχοντος δὲν γυρίζει στὸ δρόμο.

— Λένε ὅτι ὁ ἄνδρας σας πολλὲς φορὲς λείπει ἡμέρες στὸ κυνῆγι, μόνο καὶ μόνο γιατὶ εἶνε δυσαρεστημένος μαζύ σας.

— Ὅλοι οἱ ἄνδρες πηγαίνουν στὸ κυνῆγι.

— Ὅτι ὁ Τζοβάννι ζηλεύει τὸν ἀδελφό του τὸν Πάολο καὶ γι' αὐτὸ θέλει νὰ τὸν παντρέψῃ.

— Ἦταν καιρὸς νὰ πανδρευθῇ ὁ Πάολο.

— Ὅτι ὁ Πάολο δὲν θέλει νὰ πανδρευθῇ.

— Εἶνε ἀρραβωνιασμένος ἀπὸ προχθές.

— Ὅτι σεῖς, ἡ ἀρχόντισσα Φρατζέσκα, ἡ γυναῖκα τοῦ Τζοβάννι Μαλατέστα εἴσθε ἐρωτευμένη μὲ τὸν Πάολο.

— Ποιὸς τὸ εἶπε αὐτό; Πές μου τὸν συκοφάντη νὰ βάλω νὰ τὸν δικάσῃ ὁ ἴδιος ὁ ἄνδρας μου, ἐφώναξεν ἡ Φρατζέσκα. Δὲν θὰ φύγῃς πρὶν μοῦ εἰπῇς τὸ ὄνομα τοῦ ὑβριστοῦ μου.

— Ἐγώ, ἀπήντησε ἡ Ἀτσιγγάνα. Δὲν ἤμουν ἐντελῶς βέβαιη. Ἀλλὰ μόλις τὸν εἶδα, καὶ ὅταν ἔπειτα ἐμίλησα μαζύ σας, ἐπείσθηκα ἐντελῶς. Κάμετέ με τώρα ὅ,τι θέλετε. Ἀλλὰ τὸ ὅτι τ' ἀνεκάλυψα ὅλα, ἂς εἶνε ἡ ἀπόδειξις ὅτι μπορῶ νὰ σᾶς φανῶ χρήσιμη.

— Δὲν θέλω νὰ σὲ παραδώσω στὰ μαρτύρια, τῆς εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Ἔτσι θὰ ἔκανα κακὸ στὸν ἄνδρα μου. Μιὰ συκοφαντία εἶνε κακὴ καὶ μόνον ἂν τὴν ἀκούσῃ κανείς. Πάρε δέκα χρυσᾶ καὶ φύγε. Εἴκοσι πάρε τα. Ἤρθες γιὰ χρυσάφι.... Πάρε το καὶ φύγε.

— Ἤρθα νὰ σᾶς κάμω καλό, σᾶς λέω. Τὸ ἔχω τάμμα.

— Τι τάμμα;

— Ἀφῆστε νὰ καθίσω, γιατὶ εἶμαι κουρασμένη. Ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ μιὰ ἱστορία.

Καὶ ἡ Ἀτσιγγάνα ἐκάθισε σταυροπόδι στὸ πάτωμα.

— Εἶχα ἕνα φίλο, εἶπε. Τὸν ἔλεγαν Πετρίνο. Τὰ μάτια του ἦσαν περισσότερο μαῦρα ἀπὸ τὸν κέδρο καὶ τὸ στόμα του γλυκὸ σὰν κοριτσιοῦ. Τὰ χέρια του ἦσαν δυνατὰ καὶ μποροῦσε ἐ τὴ γροθιά του ν' ἀνοίξῃ μιὰ κλειστὴ πόρτα. Τὸν ἀγαποῦσα καὶ μ' ἀγαποῦσε. Ἐγυρίζαμε κρυφὰ στὸ δάσος, μακρυὰ ἀπὸ τὶς σκηνὲς τῶν συντρόφων μας, καὶ ἐκολυμπούσαμε στὴ θάλασσα μαζύ,

σὰν δυὸ δελφίνια ποῦ κυνηγοῦνται. Ἡ καρδιά του ἦταν τρυφερὴ σὰν τοῦ πουλιοῦ, καὶ ἤξερε ὅλα τὰ τραγούδια τῆς ἀγάπης. Ἀλλ' ἀνῆκα σ' ἕναν ἄλλο καὶ ὁ Πετρίνο διαρκῶς ἀκόνιζε τὸ μαχαῖρί του γιατὶ ἐφανταζόταν ὅτι δὲν ἦταν μακρυὰ ἡ ἡμέρα ποῦ θὰ μὲ διεκδικοῦσε σὰν ἕνα πολύτιμο θησαυρὸ ποῦ ἔπεσε στὰ χέρια του. Τὸ μαχαῖρι δὲν τοῦ ἐχρησίμεψε. Μιὰ μέρα ἦρθε ὁ ἄλλος ἐκεῖ ποῦ ἤμαστε ξαπλωμένοι στὴν ἄκρη μιᾶς λίμνης, ἅρπαξε τὸν Πετρίνο, τὸν ἔρριξε στὴ λίμνη καὶ ἔπεσε ἀπάνω του μὲ μιὰ κοφτερὴ λάμα. Τὸ αἷμα τοῦ Πετρίνο ἔβαψε τὴ λίμνη καὶ ἡ μυρωμένη του πνοὴ ἐκόπηκε. Ὁ ἄλλος ἔφυγε γιὰ νὰ μὴν τὸν πιάσουν, καὶ ἐγὼ ἔπεσα στὴν λίμνη καὶ ἔβγαλα τὸν ἀγαπημένο μου. Τὸ νερὸ τοῦ εἶχε καθαρίσει τὴν πληγή, ἀλλὰ δὲν ἀνέπνεε πειά. Τὸν φιλοῦσα τρεῖς ὁλόκληρες ὧρες στὸ στόμα, ἀλλὰ τοῦ κάκου. Ἦταν νεκρός. Κι' ἐκεῖ ἐκάθησα καὶ τὸν ἔκλαψα μόνη μου μιὰ ὁλόκληρη ἡμέρα ὥς που τὸν ἔθαψαν. Ὁ πόνος μου ἦταν μεγάλος. Καὶ ἀπὸ τότε δὲν ζῶ, παρὰ γιὰ νὰ θυμοῦμαι αὐτὴ τὴ θλιβερὴ ἱστορία. Ὡρκίσθηκα νὰ μὴν κάμω ἄλλο τίποτε στὴ ζωή μου, παρὰ νὰ βοηθῶ τὶς γυναῖκες ποῦ ἔχουν εὐαίσθητη καρδιὰ καὶ μποροῦν καὶ ἀγαποῦν ἕνα σὰν τὸ Πετρίνο. Γι' αὐτὸ μόλις ὑποπτεύθηκα τὴν ἱστορία σας ἦρθα. Αὐτὲς ἡ καρδιὲς τῶν νυχτερίδων εἶνε ἕνα εὕρημα. Ἂν τῆς εἶχα τότε, ὁ Πετρίνο θὰ ἦταν ζωντανὸς ἀκόμη. Ἀλλὰ τώρα ποῦ τὴς ἐπέτυχα ἤθελα νὰ τὴς χρησιμοποιήσω Εὐγενεστάτη ἀρχόντισσα, δόστε μου λίγες τρίχες ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τοῦ νέου ποῦ μοῦ χρειάζονται γιὰ νὰ σᾶς κάμω τέλειο φυλαχτό.

Τὴν στιγμὴ ἐκείνη ἐνεφανίσθη ὁ Τζοβάννι.

Ἡ Ἀτσιγγάνα μόλις τὸν εἶδε ἐσηκώθηκε.

— Τὶ θέλει ἐδῶ αὐτὴ ἡ γυναῖκα ; εἶπε μὲ δυσαρεστημένο ὕφος πρὸς τὴν γυναῖκά του.

— Εἶνε μιὰ Ἀτσιγγάνα. Φλυαρεῖ εὐχάριστα, καὶ μοῦ ἀρέσει νὰ τὰ ἀκούω.

— Μὲ λένε Φιαμέττα, εἶπεν ἡ Ἀτσιγγάνα. Ἦρθα νὰ παρακαλέσω τὴν ἀρχόντισσα νὰ πάρῃ ἕνα μεταξωτό.

— Φύγε ἐφώναξεν ὁ Τζοβάννι νὰ μὴ φωνάξω νὰ σοῦ σπάσουν τὰ κόκκαλα.

Ἡ Ἀτσιγγάνα ἔφυγεν ἀμέσως, καὶ ὁ Τζοβάννι εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκά του.

— Μήπως θέλετε νὰ μάθετε τὴν Μοῖρά σας, κυρία ;

— Γιατὶ αὐτὸ τὸ θυμωμένο ὕφος ;

— Μόνον γυναῖκες ποῦ ἔχουν μυστικὰ ἀπὸ τοὺς ἄνδρες τους μαζεύουν Ἀτσιγγάνες στὴν αὐλή τους, γιὰ τὴ μοίρα τους.

— Δὲν ἔχω μυστικά, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Εἶνε ὧρες ποῦ μὲ κυττᾶτε συναφρυωμένη σὰν νὰ ἔχετε νὰ μοῦ εἰπῆτε κάτι καὶ σᾶς ἐμποδίζῃ ἕνας φόβος.

— Ποτὲ δὲν εἶχε τίποτε νὰ σᾶς εἰπῶ.

— Καὶ αὐτὸ εἶνε χειρότερο ἀπὸ τὸ ἂν εἴχατε κάτι καὶ ἐσιωπούσατε. Αὐτὸ σημαίνει πὼς μένετε κοντά μου ἀσυγκίνητη καὶ ἴσως δυσαρεστημένη.

— Δὲν σᾶς παραπονέθηκα ποτέ.

— Δὲν παραπονεῖσθε γιατὶ εἶσθε ὑπερήφανη. Ἀλλ' ἐγὼ ἤθελα νὰ ἐξηγηθῶ μαζῆ σας μιὰ γιὰ πάντα. Εἶναι βέβαιο πὼς ἐγίνατε γυναῖκά μου χωρὶς νὰ τὸ θέλετε. Στὴν ἀρχὴ δὲν εἴχατε ἄδικο γιατὶ τὸ πρόσωπό μου δὲν προσελκύει καμμιὰ συμπάθεια. Ἀλλ' ἔπειτα ἐγνωρίσατε τὴν καρδιά μου. Εἴδατε πὼς σᾶς ἀγαποῦσα, ὅτι μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἄσχημο καὶ τραχὺ σῶμα κρύβεται μιὰ τρυφερότης. Ἐσεῖς ὅμως δὲν

ἔκαμφθήκατε καὶ ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸ δὲν ἄκουσα ἀπὸ τὰ χείλη σας ἕνα καλὸ λόγο. Δὲν μοῦ μιλήσατε ποτέ...

— Πάντοτε ἀπαντῶ στὶς ἐρωτήσεις σας.

— Ὅπως ἕνας ἄνθρωπος ποῦ τὸν ἀνακρίνουν.

— Ἔκαμα ὅ,τι μποροῦσα. Ἔχετε τίποτε ἄλλο νὰ μοῦ εἰπῆτε;

Ὁ Τζοβάννι ἐστέναξε.

— Αὐτὸ μοῦ ἐπαναλαμβάνετε πάντα. «Ἔχετε τίποτε ἄλλο νὰ μοῦ εἰπῆτε;» Πάντα βιάζεσθε ν' ἀπαλλαγῆτε ἀπὸ τὴν συντροφιά μου. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ὑποφέρω γιατὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ στῆθος ξέρετε τὶ κρύβεται;

— Τί;

— Ἔρως γιὰ σᾶς. Ἔρως ποῦ ἀντὶ νὰ σβύνῃ ἀπὸ τὸν πάγο τῆς συμπεριφορᾶς σας ἀπέναντί μου αὐξάνει ὁλοένα. Ἔρως ποῦ ἔπρεπε νὰ σᾶς ἔχῃ συγκινήσει καὶ νὰ σᾶς κάμῃ ἐπὶ τέλους νὰ συγχωρήσετε τὴν ἀπάτη ποῦ μεταχειρίσθηκα γιὰ νὰ σᾶς πάρω.

— Πρώτη φορὰ μοῦ μιλεῖτε ἔτσι...

— Ναί, πρώτη φορά. Τόσον καιρὸ σιωποῦσα. Προσπαθοῦσα νὰ εὑρῶ γιὰ παρηγοριὰ μιὰ δικαιολογία καὶ στὸ τέλος ἐσκέφθηκα ὅτι εἶσθε ψυχρὴ ἐξ ἰδιοσυγκρασίας. Ἀλλὰ ὅταν σᾶς ἄκουσα στοὺς ἀραβῶνες τοῦ Πάολο νὰ μιλῆτε γιὰ τὴν εὐτυχία τοῦ ἔρωτος μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸ καὶ μὲ λόγια ποῦ θὰ ἔκαναν εὐτυχισμένον ἐκεῖνον γιὰ τὸν ὁποῖο θὰ μπορούσατε νὰ εἰπῆτε παρόμοια, ἐπείσθηκα ὅτι μόνον ἐγὼ δὲν μποροῦσα νὰ σᾶς ἐμπνεύσω τίποτε. Καὶ τώρα θὰ μ' ἐρωτήσετε ἂν ἔχω τίποτε ἄλλο νὰ σᾶς εἰπῶ.

— Εἶμαι ἐδῶ γιὰ νὰ ἐκτελῶ τὶς διαταγές σας καὶ τὶς ἐπιθυμίες σας. Αὐτὸ ἂς σᾶς ἀρκέσῃ.

Ὁ Τζοβάννι ἔπεσε σ' ἕνα κάθισμα καὶ ἐκράτησε μὲ τὰ δύο του χέρια τὸ κεφάλι.

Ἡ Φρατζέσκα ἐπροχώρησε πρὸς τὸ δεύτερο δωμάτιο ποῦ ἔφερε στὸν ἐξώστη, ἀλλὰ ὁ ἄνδρας της ὥρμησε ἀμέσως πίσω της.

— Γιατὶ ἐφοβήθηκε αὐτὴ ἡ Ἀτσιγγάνα μόλις μὲ εἶδε ; εἶπε.

— Μιὰ φτωχὴ Ἀτσιγγάνα μπροστὰ σ' ἕναν ἄρχοντα δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τρέμῃ.

— Θὰ στείλω νὰ τὴν φέρω ἐδῶ. Θέλω νὰ μάθω τί σᾶς ἔλεγε.

— Ἂν σᾶς ἐδηλητηρίασαν τὸν νοῦ ὑποψίες, ἐρωτήσετε ἐμένα καὶ θὰ ἀπαντήσω. Ἂν ἡ Ἀτσιγγάνα μοῦ ἔλεγε κάτι ὑποπτο κι' ἐγὼ τὴν ἄφινα νὰ μοῦ μιλῇ, τότε ὁ ἔνοχος εἶμαι ἐγώ. Εἰς τί μὲ ὑποπτεύεσθε ;

Ὁ Τζοβάννι ἔφερε τὰ δάχτυλά του στοὺς κροτάφους, ὡσὰν νὰ ἤθελε νὰ διώξῃ κακὲς σκέψεις.

— Συγχωρῆστέ με, εἶπε. Τὸ μυαλό μου εἶνε ζαλισμένο. Δὲν τολμῶ νὰ σᾶς ὑποπτευθῶ, δὲν τολμῶ.

— Ἔχετε σκοπὸ νὰ βασανίσετε τὴν δυστυχισμένη αὐτὴ γυναῖκα ;

— Ὄχι· ἂς μὴ ξαναμιλήσουμε πειὰ γι' αὐτό. Δὲν θὰ πάθῃ τίποτε. Ἀλλὰ θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὴν τὴν ξαναδεχθῇς. Εἶνε ἀπὸ τὶς γυναῖκες ποῦ λένε τὴν μοῖρα. Ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ ρωτήσω ποιὰ θὰ εἶνε ἡ μοῖρά μου. Φοβοῦμαι μὴ μοῦ εἰποῦν κάτι τὸ τρομερό. Ἐσὺ Φρατζέσκα ;

— Ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι εἶπε ἐκείνη. Τὴν μοῖρά μου τὴν ξέρω. Καὶ ὅ,τι δήποτε νὰ πρόκειται νὰ μοῦ ἔρθῃ δὲν θὰ τρομάξω. Ἔστω καὶ τὸ τραγικώτερο.

— Ποῦ τὴν εὑρίσκεις αὐτὴ τὴ δύναμι ; εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

Τῆς ἦλθε στὰ χείλη ἡ φράσις.
— Στὸ ὅτι ἀγαπῶ.
Ἀλλὰ ἐσώπασε.

Δ..

— Μοῦ χρειάζεται ἀπαραιτήτως ἕνας πιστὸς ἄνθρωπος, ἔλεγε τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ Φρατζέσκα στὴν Μαργαρίτα, μὲ τὴν ὁποία μιλοῦσε σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ μανδρωμένου κήπου, ὅπου δὲν μποροῦσε νὰ τὰς ἀκούσῃ κανείς.

— Ἐδῶ μέσα ὅλοι μᾶς εἶνε ξένοι, ἀπήντησεν ἡ ἀκόλουθος.

— Νὰ δώσουμε χρῆμα τότε, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Ἡ ἐμπιστοσύνη δὲν ἀγοράζεται μὲ χρῆμα.

— Ἐν τούτοις εἶνε ἀνάγκη νὰ εὑρῶ τὴν Ἀτσιγγάνα τὴ Φιαμέττα χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ ὁ Τζοβάννι.

— Φυλαχθῆτε εὐγενεστάτη. Ἂν μιλῆστε σ' αὐτὴν ἢ ἂν θέλετε νὰ τὴν μεταχειρισθῆτε γιὰ τὰ μυστικά σας, κάνετε ἄσχημα.

Ἡ Φρατζέσκα διηγήθηκε στὴν Μαργαρίτα τὴν ἱστορίαν τῆς Φιαμέττας καὶ τὴν προσφορά της.

— Τότε εἶνε μία ἐξαιρετικὴ περίπτωσις, εἶπεν ἡ Μαργαρίτα. Μιὰ γυναῖκα ὅπως αὐτὴ εἶνε ἀδύνατον νὰ προδόσῃ μιὰ ἄλλη.

— Ποιὸς θὰ πάῃ ὅμως νὰ τὴ βρῇ;

Ἡ Μαργαρίτα ἐσκέφθηκε λίγο καὶ ὕστερα εἶπε.

— Ὑπάρχει κάποιος.

— Ποιός;

— Ὁ Μπρουνέττος ὁ κυνηγός.

— Ἔχεις ἐμπιστοσύνη σ' αὐτόν;

— Μὲ ἀγαπάει. Εἶνε καλὸς νὰ κάμῃ γιὰ μένα τὴ μεγαλείτερη θυσία.

— Μίλησέ του λοιπόν. Πές του ὅτι θὰ ὑπηρετήσῃ ἔτσι καὶ σένα καὶ μιὰ μεγάλη κυρία. Αὐτὸς μπορεῖ νὰ εὕρῃ τὴν Φιαμέττα.

— Εἶσθε ἀσυλλόγιστη. Θὰ τοῦ εἴπω ὅτι τὴ Φιαμέττα τὴν θέλω ἐγώ.

Ἡ Φρατζέσκα ἐνθουσιασμένη ἀγκάλιασε τὴν ἀδόλουθό της.

Ὁ Μπρουνέττος κατοικοῦσε σὲ μιὰ ἐξοχὴ τοῦ Ρίμινι. Ζοῦσε μόνος ἀπὸ πολὺν καιρὸ μὲ μοναδικό του σύντροφο ἕνα σκύλλο. Κυνηγὸς ἀπὸ τὴν παιδική του ἡλικία, ἐγνώριζεν ὅλα τὰ γύρω στιθαμὴ πρὸς στιθαμή, ἐγύριζε παντοῦ, κοιμόταν ὅπου ἐνυχτωνόταν καὶ ἀπέφευγε κάθε συναναστροφὴ μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Ἦταν μεγαλόσωμος, σιβαρός, μελαχροινὸς καὶ σκυθρωτός. Ἀγαθὸς κατὰ βάθος, δὲν ἐνοχλοῦσε ποτὲ κανένα, ἀλλὰ δὲν ἐδεχόταν καὶ νὰ τὸν πειράξῃ κανεὶς στὸ παραμικρό. Κυρίως τοῦ ἔκανε κακὸ νὰ τοῦ ὁμιλοῦν καὶ νὰ τὸν ἀναγκάζουν ν' ἀπαντᾷ...

Διὰ αὐτὸ ὅταν τὸν ἐκάλεσε ὁ Τζοβάννι, ὕστερα ἀπὸ τὸ γάμο του, γιὰ νὰ τοῦ ζητήσῃ νὰ τὸν συνοδεύσῃ καὶ νὰ ὁδηγῇ τὴν Φρατζέσκα ὅταν ἔβγαιναν μαζὺ στὸ κυνήγι, ἐστενοχωρέθηκε, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε ν' ἀρνηθῇ στὸν ἄρχοντά του.

Γρήγορα ὅμως ἡ συντροφιὰ τῆς Φρατζέσκας τοῦ ἔγινεν εὐχάριστη καὶ ἀντὶ νὰ τὸν ζητοῦν ὅπως ἄλλοτε στὸ καλύβι του, γιὰ νὰ τὸν εἰδοποιοῦν ὅτι τὸν χρειάζονται, περνοῦσε συχνότατα ἀπὸ τὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ καὶ ρωτοῦσε μήπως τὸν θέλουν. Κάποτε ὁ Τζοβάννι τοῦ ἐζήτησε νὰ ἔλθῃ νὰ μείνῃ στὸ παλάτι μὲ τὸ ἄλλο προσωπικὸν τῶν ἀκολούθων, ἀλλ' ὁ Μπουρνέττος ὄχι μόνον ἀρνήθη ἀλλὰ καὶ παρεκάλεσε τὸν ἄρχοντα νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ μὴν ξανάρθῃ. Ὁ Τζοβάννι ἐπέμεινε καὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Μπουρνέττος

παρήγγειλεν ὅτι ἦταν ἄρρωστος. Ἐστάλησαν στὸ καλύβι του ἄνθρωποι νὰ τὸν φέρουν, ἀλλὰ δὲν τὸν εὗρῆκαν. Καὶ τὸν ἀνεκάλυψαν μόλις ὕστερα ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες χωμένον στοὺς θάμνους, ποὺ ἦσαν γύρω σέναν πορτοκαλεῶνα κοντὰ σὲ μιὰ μεγάλη πηγή. Ὁ Μπρουνέττος καθότανε μὲ τὰ χέρια πλεγμένα γύρω ἀπὸ τὰ γόνατα καὶ τὸ κεφάλι βυθισμένο στὸ στῆθος. Μπροστά του ἕνα μικρὸ κομάτι τοῦ ἐδάφους ἦταν σκαμμένο καὶ ἀπάνω του ἦταν σκορπισμένα ἄνθη ἀπὸ πορτοκαλιές· Ὑπῆρχε κι' ἕνας σταυρὸς ἀπὸ ξύλα στὴν κορυφή. Ἦταν ἕνας τάφος.

— Ὁ Τζοβάννι σὲ θέλει, τοῦ εἶπαν.

Ὁ Μπρουνέττος ἐγύρισε τοὺς εἶδε, καὶ τὸ κεφάλι ξανάπεσε βαρὺ στὸ στῆθος.

Τοῦ ἐμίλησαν πάλι, ἀλλὰ δὲν ἀπήντησε. Καὶ ὅταν κάποιος ἐπροσπάθησε νὰ τὸν πιάσῃ ἀπὸ τὸ χέρι, ὁ Μπρουνέττος τὸν ἔτίναξε μακρυὰ μὲ μιὰ ἄναρθρη κραυγή.

Ὁ Τζοβάννι ἦταν μὲ τὴ γυναῖκά του καὶ τὸν ἀδ-λφό του, ὅταν ἐγύρισαν καὶ τοῦ εἶπαν ποῦ εὗρῆκαν τὸν Μπρουνέττο.

— Ἀφῆστέ τον, εἶπε. Εἶνε καταδικασμένος νὰ πεθάνῃ. Ἴσως αὐτὸς νὰ εἶνε εὐτυχέστερος ἀπὸ ἄλλους.

— Γιατί ; ἐρώτησε ἡ Φρατζέσκα.

— Ἀγαποῦσε μιὰ γυναῖκα.

— Καὶ ὕστερα ;

— Ἡ γυναῖκα αὐτὴ πέθανε.

— Καὶ ἡ λύπη του εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε νὰ κάθεται διαρκῶς στὸ τάφο της ; Ἡ ἱστορία εἶνε λίγο παράξενη.

— Ἂς σοῦ τὴν διηγηθῇ ὁ Πάολο εἶπεν ὁ Τζοβάννι καὶ ἐσηκώθηκε καὶ ἄρχισε νὰ βηματίζῃ εἰς τὸ δωμάτιον.

— Ἐσκότωσε τὴν γυναῖκα ποῦ ἀγαποῦσε, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Κατὰ λάθος ;

— Κατὰ λάθος, στὸ κυνῆγι,

— Κατὰ λάθος ἢ ἐπίτηδες, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, κανεὶς δὲν τὸ ξέρει.

— Μὰ ἀφοῦ τὴν ἀγαποῦσε ; εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Ὤ εἶπεν ὁ Τζοβάννι, σκοτώνει κανεὶς καμμιὰ φορὰ ἐκείνην ποῦ ἀγαπᾶ πάρα πολύ.

Καὶ ἕνα πικρὸ χαμόγελο ἔσκασε στὰ πλατειὰ χείλη του.

— Τότε ὁ Μπρουνέττος, ἐξηκολούθησε ὁ Πάολο, ἔκανε σᾶν τρελλός. Ἔμεινε μὲ τὸ πτῶμα μόνος μιὰ ὁλόκληρη νύχτα καὶ ἀπειλοῦσε πῶς θὰ σκοτώσῃ κάθε ἄνθρωπο ποῦ θὰ ἐπλησίαζε. Ἐκεῖνοι ποῦ ἐκύτταζαν ἀπὸ τὸ παραθυράκι τοῦ καλυβιοῦ του, τὸν ἔβλεπαν νὰ τὴν φιλῇ ὁλοένα. Ἦταν τρελλός...

— Ἀπὸ τὸν πολὺν ἔρωτα, ἐψιθύρισεν ὁ Τζοβάννι μὲ τὸ βλέμμα στὴ γυναῖκά του.

— Ἴσως καὶ νὰ εἶνε ἀκόμη τρελλός. Ἀπὸ τότε ζῇ μόνος καὶ περνᾷ ἡμέρες ὁλόκληρες πλάϊ στὸν τάφο της, ἐκεῖ ποῦ τὴν ἔθαψεν ὁ ἴδιος στὸ δάσος. Εἶνε περίεργο, πῶς ἐδέχθη νὰ ἔλθῃ στὸ παλάτι λίγες φορὲς ὅς τώρα καὶ νὰ σᾶς ἀκολουθήσῃ στὸ κυνῆγι. Ὅταν βλέπῃ γυναῖκα τοῦ κάνει κακό.

— Παράδοξοι ἄνθρωποι, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Κάθε ἄνθρωπος ποῦ ἀγάπησε ἀπελπισμένα τὸν λένε παράδοξο, ἀπήντησεν ὁ Τζοβάννι.

— Ἤθελα νὰ τὸν ἔβλεπα, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Θὰ τον στενοχωρήσετε, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Θὰ τὸν κάμῃς νὰ λυπηθῇ περισσότερο, ἐπρόσθεσε ὁ Τζοβάννι μὲ ἀλλόκοτο τόνο· θὰ πῇ νὰ μία

ὡραία γυναῖκα ποῦ ἀγαπᾷ τὸν ἄνδρα της καὶ χαίρεται μαζύ του τὴν ὡραιότερη εὐτυχία.

Ἡ Φρατζέσκα ἠσθάνθη τὸ βλέμμα τοῦ συζύγου της νὰ τὴν περνᾷ σᾶν μιὰ φαρμακεμένη λόγχη.

Δὲν τὴν ξέφυγε ἡ πικρὴ εἰρωνεία τῶν λόγων του.

Δὲν εἶπαν πειὰ λέξι καὶ ὕστερα ἀπὸ δύο ὧρες ἡ Φρατζέσκα μὲ τὴν Μαργαρίτα καὶ δύο ἀκολούθους τοῦ παλατιοῦ, ἐβγῆκαν ἔφιπποι καὶ ἐτράβηξαν πρὸς τὸ δάσος ὅπου βρισκόταν ὁ Μπρουνέττος.

Ἐξεκαβαλλίκευσαν σὲ ἀρκετὴ ἀπόστασι γιὰ νὰ μὴ φυγαδευθῇ ὁ δυστυχισμένος ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ ποδοβολητὸ τῶν ζώων.

Μέσα ἀπὸ τοὺς θάμνους ἡ Φρατζέσκα εἶδε τὸν Μπρουνέττον. Καθόταν στὴ συνηθισμένη του στάσι μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο. Εἶπε τότε νὰ κρυφθοῦν οἱ δύο ἄνδρες καὶ αὐτὴ μὲ τὴ Μαργαρίτα ἐπῆγαν κοντά του.

— Μπρουνέττο, μᾶς ἐγκατέλειψες, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Κυρία εἶπεν ἐκεῖνος καὶ ἔκαμε ν' ἀναστηκωθῇ.

— Ἂν θέλῃς τοῦ εἶπε, μὲ συνοδεύεις λίγο στὸν περίπατο. Δὲν ἔχω ἄλογο γιὰ σένα, ἀλλὰ...

— Θὰ ἀκολουθήσω καὶ ἐγὼ πεζῇ, εἶπεν ἡ Μαργαρίτα. Προχθὲς, Μπρουνέττο, ἐφάνηκες εὐχαριστημένος μαζύ μου. Δός μου τὸ χέρι σου.

Ἡ Μαργαρίτα ἀντελήφθη τὸ χέρι τοῦ κυνηγοῦ νὰ τρέμῃ στὸ δικό της. Ἐκεῖνος ἐσιώπησε ἐνῷ αἱ δύο γυναῖκες τὸν ἐκύτταζαν μὲ συμπάθεια.

Μόλις εἶχαν προχωρήσει καὶ ὁ Μπρουνέττος ἔνευσε στὴν Μαργαρίτα νὰ σταματήσῃ. Εἶχε νὰ τῆς μιλήσῃ.

— Ἐκεῖ ποῦ μ' εὑρήκατε, τῆς εἶπε, βρίσκεται μιὰ νεκρὴ γυναῖκα, ποῦ δὲν πρέπει νὰ τὴν ἐγκαταλείψω οὔτε μιὰ στιγμή. Ξέρετε γιατὶ σᾶς ἀκολούθησα;

— Γιατί;

— Εἶσαι ἀπαράλλαχτη μὲ τὴ γυναῖκα ἐκείνη. Εἶσαι σὰν νὰ τὴν ἔχω μπροστά μου. Ἂν αὐτὸ σοῦ κάνει κακὸ φρόντισε νὰ μὴ σὲ ξαναϊδῶ κι ἄφησέ με νὰ ξαναγυρίσω ἐκεῖ.

Ἡ Μαργαρίτα τὸν ἔβλεπε φοβισμένη.

— Εἶσαι τὸ φάντασμά της, ἐπανέλαβε ὁ Μπρουνέττος.

Ἡ πρώτη σκέψι τῆς Μαργαρίτας ἦταν ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν Μπρουνέττο ἀλλὰ τὴν συνεκράτησεν ἡ καλωσύνη ἡ ἔμφυτη σὲ κάθε γυναῖκα γι' ἄνθρωπον ποὺ ὑπέφερε ἀπὸ ἐρωτικὴ περιπέτεια.

— Ἔχεις τὰ μάτια της, εἶπεν ἐκεῖνος καὶ τὸ χαμόγελό της ἦταν ἐντελῶς ἴδιο μὲ τὸ δικό σου.

— Μὲ κάνεις νὰ φοβοῦμαι, εἶπεν ἡ Μαργαρίτα. Ἂν δὲν ἤξερα ὅτι ἔχεις ἀγαθὴ καρδιά...

— Συνήθισα νὰ σὲ βλέπω τὶς πρῶτες ἡμέρες. Αὐτὸ μοῦ ἔκανε καλό. Ἀλλὰ κάποτε μοῦ ἔρριξες ἕνα περιφρονητικὸ βλέμμα μ' ἕνα κακὸ χαμόγελο. Ἀπαράλλαχτα, ὅπως ἐκείνη.

— Δὲν σ' ἀγαποῦσε;

— Ἂς μὴ μιλοῦμε γι' αὐτό. Ἀλλὰ μοῦ τὴν ἐθύμισες πάρα πολύ.

Τότε ἤρθα ἐδῶ καὶ θὰ ἔφευγα, ἂν δὲν σ' ἔβλεπα πλάϊ στὴν ἀρχόντισσα Φρατζέσκα νὰ μοῦ χαμογελᾷς γλυκά. Ἂν ἤξερες τί πληγὴ ἔχω στὴν καρδιά.

— Βλέπεις ὅτι εἶμαι καλὴ μαζύ σου ἡσυχάσετε.

— Δὲν θέλω τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ σὲ βλέπω.

— Ἂν εἶσαι φρόνιμος θὰ βλεπώμεθα συχνά.

— Θὰ εἶσαι ἡ βασίλισσά μου.

Στὸν δρόμο τότε κατέφθασε τὴν μικρὴ συνοδεία ὁ Τζοβάννι ἔφιππος μ' ἕναν ἀξιωματικό του. Καὶ ἡ Μαργαρίτα δὲν ἐπρόφθασε νὰ εἰπῇ στὴν κυρία της τὴν ἱστορία τοῦ κυνηγοῦ.

Καὶ τὴν ἐθυμήθηκε τώρα ὅταν ἡ Φρατζέσκα τῆς ἐζήτησε ἕνα ἄνθρωπον ἔμπιστον καὶ τότε τῆς διηγήθηκε ὅλη ἐκείνη τὴν ἱστορία.

— Σ' εὐχαριστῶ, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Μόνον ἕνας ἄνθρωπος τέτοιος μπορεῖ νὰ μᾶς ὑπηρετήσῃ.

Ἡ Μαργαρίτα ἐπῆγε τὴν ἴδια ἡμέρα στὸν Μπρουνέττο καὶ τοῦ μίλησε, καὶ ὁ κυνηγὸς ἔφυγε ἀμέσως για νὰ βρῇ τὴν Ἀτσιγγάνα. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐγύρισε πάλι μὲ τὴ Φαμιέττα. Τὴν ἐκράτησε στὸ καλύβι του ὅπως εἶχε ὑποσχεθῇ.

Ἡ Φρατζέσκα ἐπῆγε στὸ ἄσυλο τοῦ κυνηγοῦ ὕστερα ἀπὸ δύο ἡμέρες. Ὁ ἄνδρας της ἔλειπε στὴν Πολέντα ὅπου ἐπρόκειτο νὰ καταρτισθῇ μυστικὰ ἕνα σῶμα μισθοφόρων. Μόλις ἐμπῆκε στὸ καλύβι καὶ βρέθηκε μπροστὰ στὰ λάμποντα μάτια τῆς Ἀτσιγγάνας καὶ στὸ μελαγχολικὸ πρόσωπο τοῦ Μπρουνέττου τὴν κατέλαβε ἕνα περίεργο αἴσθημα προσοικειώσεως σ' ἐκεῖνο τὸ περιβάλλον. Ὅλοι γύρω της ἦσαν θύματα μιᾶς σκληρῆς ἐρωτικῆς μοίρας. Ἐφτερούγιζε ἐκεῖ ἕνα πνεῦμα τραγωδίας, κάτι σκληρὸ καὶ πένθιμο, ποῦ ἀντὶ νὰ τὴν παγώνῃ καὶ νὰ τὴν φοβίζῃ, τῆς ἐφαινόταν γνώριμο καὶ ἀναπόφευκτο, ὅπως στὸν πολεμιστὴν ἡ βοὴ τῆς μάχης. Ἐπήγαινε νὰ μάθῃ τί τὴν ἐπερίμενε, νὰ ἐκβιάσῃ τὴ μοῖρα. Ἦταν ὅπως οἱ παρασκευαζόμενοι γιὰ τὴν κρίσιμον ὥρα, στὴν ὁποία δὲν θέλουν νὰ βρεθοῦν ἀνέτοιμοι. Καὶ ἐπίστευε τυφλὰ στὴν μοῖρα, τῆς ὁποίας ἤθελε τώρα τὴς ἀποκαλύψεις, ὁποιες κι' ἂν ἦσαν. Ὅπως ὁ ἄνθρωπος ποῦ παραδίδεται σὲ μιὰ περιπέτεια ἐπικίνδυνη καὶ ἀσταθῆ καὶ δὲν ἔχει νὰ περιμένῃ τὴν εὐτυχία καὶ τὴν ζωὴ παρὰ μόνον ἀπὸ τὴν καλὴ θέλησι τῶν κυμάτων στὰ ὁποῖα ἀφέθηκε..

Ἡ Μαργαρίτα ἔμεινε στὴ θύρα, κυττάζοντας δε-

ξιὰ καὶ ἀριστερᾶ μήπως ἔλθῃ κανεὶς, καὶ ὁ Μπρουνέττος ἐτοποθετήθη σὲ ἀπόστασι ἀπάνω σ' ἕνα ὕψωμα καὶ κατασκόπευε τὰ γύρω μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι.

Ἡ Φρατζέσκα βρισκότανε ἤδη μόνη μὲ τὴν χειρομάντιδα.

— Τὸ ἤξευρα πῶς θὰ μὲ ζητούσατε, εἶπεν ἐκείνη. Γι' αὐτὸ δὲν ἀπεμακρύνθηκα πολὺ ἀπὸ τὸ Ρίμινι.

— Τὸ ἤξευρες ;

— Ναί· γιατὶ εἶσθε πλάσμα τῆς μοίρας. Μόνον ἡ μοῖρα κυβερνᾷ καὶ θὰ κυβερνήσῃ τὴ ζωή σας. Τὸ ἄστρο σας ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ λάμπῃ. Τὸ σύννεφο ποῦ βρισκόταν κοντά σας συχνὰ τὸ παραμονεύει, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ σκιάσῃ. Δόστε μου τὸ χέρι σας

Ἡ Φρατζέσκα ἔδωσε τὸ χέρι της στὴν Ἀτσιγγάνα.

— Ἡ γραμμὴ τῆς ζωῆς κόβεται ἀπότομα, εἶπεν ἐκείνη. Σᾶν μὲ μαχαῖρι. Ἀλλ' ἀρχίζει ἀμέσως μιὰ ἄλλη. Κάτι ἀπειλεῖ τὴ ζωή σας. Κλείστε το καὶ ἀνοίχτε το ἀμέσως τρεῖς φορές. Ποῦ εἶνε τὰ μαλλιὰ τοῦ νέου ; Ποῦ εἶνε ἡ μύτη τοῦ γεροντος ; Κυττάχτε τα τώρα καὶ τὰ δύο, τὸ ἕνα ἔπειτα ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Ἡ Φρατζέσκα ἔκαμε ὅ,τι τῆς εἶπε ἡ Φιαμέττα.

— Δύο ἄνδρες εἶνε κοντά σας, εἶπεν ἡ Ἀτσιγγάνα. Ἀλλὰ δὲν θὰ ζήσουν καὶ οἱ δύο. Θὰ πεθάνῃ ὁ ἕνας Καὶ ὁ θάνατος του θὰ εἶναι τρομερὸς καὶ θὰ μιλήσουν γι' αὐτὸν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

— Δὲν μπορεῖ ν' ἀποφύγῃ κανεὶς αὐτὸ τὸ θάνατο ;

— Εἶνε ἀδύνατο. Πρέπει νὰ προτιμήσετε τὸν ἕνα ἀπὸ τοὺς δύο. Ἀλλὰ θὰ γνωρίσετε ὅσον ζῆτε τὴν μεγαλείτερη εὐτυχία. Εἶσθε καμωμένη γιὰ τὴν μεθυστικώτερη χαρὰ καὶ δὲν θὰ χάσετε ποτὲ ἀπὸ κοντά σας ἐκεῖνον ποῦ ἀγαπᾶτε.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὥρμησε πρὸς τὰ κάτω σκυφτὰ

ὁ Μπρουνέττος, εἶπε κάτι εἰς τὴν Μαργαρίταν καὶ ἐκείνη ἐφώναξε πρὸς τὴν κυρία της :

— Ὁ αὐθέντης, ὁ εὐγενέστατος Τζοβάννι, ἔρχεται μὲ τὸ ἄλογό του. Πλησιάζει.

— Σῶσε αὐτὴν τὴν γυναῖκα, ἐφώναξε ἔντρομη πρὸς τὸν Μπρουνέττο ἡ Φρατζέσκα, δείχνοντας τὴν Φιαμέττα. Ἂν τὴν εὕρῃ μαζύ μου θὰ τὴν βασανίσῃ.

Ὁ Μπρουνέττος ἁπῆρε τὴ Φιαμέττα καὶ ἐξηφανίσθηκε ἀμέσως πρὸς τὰ πίσω τοῦ καλυβιοῦ. Ἡ Φρατζέσκα τοὺς εἶδε ἀπὸ τὸ μικρὸ παραθυράκι τοῦ βάθους νὰ χώνωνται μέσα σε μίαν λόχμη καὶ σὲ λίγο μόλις ἔκινοῦντο τὰ φύλλα τῶν θάμνων, ὅπου εἶχαν τρυπώσει.

Ὁ ποδοβολητὸς τῆς συνοδείας τοῦ Τζοβάννι ἐπλησίαζε, καὶ ἡ Φρατζέσκα, ὅταν κατάλαβε ὅτι παρεξέκλιναν ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ ἐπλησίαζαν στὸ ἄσυλο τοῦ Μπρουνέττου, βγῆκε στὴν πόρτα.

Τὸ ἄλογο τοῦ Τζοβάννι ἔρχεται μὲ καλπασμό.

— Ἀκόμη, εἶπε μόλις ἐσταμάτησε μπροστὰ στὸ καλύβι, δὲν πιστεύω τὰ μάτια μου, ἀγαπητή μου, ποῦ σᾶς βλέπω ἐδῶ.

— Εὐγενέστατε, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα, ἐστενοχωρήθηκα πολὺ στὸ παλάτι σήμερα.

— Ἐπειδὴ εἶσθε μόνη βέβαια, εἶπε ἐκεῖνος, κυττάζοντας τὴν γυναῖκά του κατάματα.

— Ἀκριβῶς.

— Καὶ ἤλθατε γιὰ νὰ εὕρητε συντροφιάν ;

— Μόνον γιὰ νὰ περιπατήσω.

— Καὶ νὰ διασκεδάσετε. Διότι δὲν κάνει κανεὶς περίπατο μέσα στὸ καλύβι τοῦ Μπρουνέττου.

— Ἐκάθησα ἐδῶ γιὰ νὰ ἀναπαυθῶ.

— Κάποιος σᾶς ἦταν ψηλὰ ἐκεῖ στὴν κουνφὴ αὐτοῦ τοῦ λοφίσκου.

— Ἦτο ὁ Μπουρνέττος.

— Ἄ ! Ναὶ ὁ Μπρουνέττος. Πρέπει νὰ τὸν εὐχαριστήσω διότι ἐφύλαξε τόσον πιστὰ τὴν γυναῖκα τοῦ κυρίου του.

Ὁ Μπουρνέττος εἶχε γυρίσει γρήγορα γλυστρῶντας στὸ μάκρος τοῦ καλιβιοῦ του καὶ ἐστεκόταν τώρα πίσω ἀπὸ τὴν Μαργαρίτα.

Ὁ Τζοβάννι ἐκύτταξε γύρω καὶ εἶπε :

— Κυρία λάβετε τὸν κόπον νὰ ἐπιστρέψετε μαζύ μου. Πέστε νὰ φέρουν τὸ ἄλογό σας.

— Ἦλθα πεζὴ εἶπεν ἐκείνη.

— Πεζὴ ἀπόστασιν μισῆς ὥρας ἀπὸ τὸ Ρίμινι ;

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους ἐξεκαβαλλίκευσε σ' ἕνα νεῦμα τοῦ Τζοβάννι καὶ τὸ ἄλογο προσεφέρθη στὴν Φρατζέσκα.

Ὅταν ἔφθασαν στὸ παλάτι, ὁ Τζοβάννι ἄφησε τὴν γυναῖκά του νὰ προχωρήσῃ πρώτη καὶ ἀκολούθησε. Σὲ ὀλίγον ἐκλείσθη μαζύ της στὸ ἰδιαίτερο διαμέρισμά τους.

Τὴν ἐπλησίασε, τὴν ἔπιασε σφιγκτὰ ἀπὸ τὰ χέρια, τὴν ἐκύτταξε στὰ μάτια καὶ τῆς εἶπε.

— Κυρία τὶ ἐπήγατε νὰ κάμετε στὸ καλύβι τοῦ κυνηγοῦ ;

— Σᾶς τὸ εἶπα ἄρχοντά μου.

— Ἐπήγατε μὲ τὰ πόδια. σεῖς, ποῦ δὲν βγαίνετε οὔτε βῆμα χωρὶς ἄλογο.

— Ἤθελα νὰ περιπατήσω.

— Καὶ ἐφορούσατε αὐτὰ τὰ φορέματα τοῦ σπιτιοῦ καὶ μάλιστα ὄχι φορέματα δικά σας ; Ποιανῆς γυναῖκας εἶνε αὐτὸ τὸ φτωχὸ φόρεμα ;

— Δικό μου. Εἶναι παληό. Δὲν πιστεύετε ; Τὶ σημαίνουν αὐτά ;

— Σημαίνουν ὅτι τὰ βρίσκω ἀκατανόητα. Φρατζέσκα, ὑπάρχει κἄτι ποῦ μοῦ κρύβεις.

— Μὲ ὑποπτεύεσθε, ἄρχοντά μου ;

— Δὲν ξέρω τὶ γίνεται, γιὰ νὰ σοῦ ἀπαντήσω. Ἀλλὰ μαντεύω.

— Δὲν ἔχετε ἐμπιστοσύνην σὲ μένα ;

— Δὲν μπορῶ νὰ ἔχω ἐμπιστοσύνην στὴν γυναῖκα, ποῦ δὲν κρύβει ὅτι δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἄνδρα της.

— Μοῦ ἀρνεῖσθε τὴν τιμήν ;

— Ὦ, ὄχι.

— Μὲ θεωρεῖτε γυναίκα ἱκανὴ νὰ ἐξευτελίσω τὴν ὑψηλὴν θέσιν μου ;

— Ὦ, ὄχι. Ὅσες ὑποψίες καὶ νὰ ἔχω, ὅταν ἰδῶ τὰ μάτια σου, πιστεύω, ὅτι κρύβεις μέσα σου ἕναν ἄγγελον. Εἶσαι τόσον ὡραία, καὶ σ' ἀγαπῶ τόσον πολὺ, ὥστε δὲν θέλω νὰ ἐπιτρέψω στὸν ἑαυτό μου μιὰ τέτοια ὑποψια, γιατὶ ἂν ἔμενα στὴν ὑποψία μου, θὰ ἦταν ἀδύνατον νὰ ζήσω μιὰ μέρα. Εἶμαι πολὺ δυστυχισμένος. Δόσε μου μιὰ διαβεβαίωσι τοὐλάχιστον.

— Τί διαβεβαίωσι θέλετε ;

— Διαβεβαίωσι τῆς ἀγάπης σου.

— Ἐπαναλαμβάνετε ἱστορίες, ποῦ ὑπέθετα ὅτι τὶς εἴχαμε τελειώσει. Γιατὶ νὰ μὴν εἶμαι εἰλικρινής; Πῶς νὰ σᾶς δώσω ἀπόδειξιν ἀγάπης, ποῦ δὲν ἔχω. Στὴ θέσι τῆς καρδιᾶς μου ὑπάρχει ἕνας πάγος ποὺ δὲν μπορεῖ ν' ἀναλυθῇ. Εἶμαι σὰν ἕνα ζωντανὸ πτῶμα. Δὲν μπορῶ πειὰ ν' ἀγαπήσω. Σεῖς καὶ ὁ πατέρας μου μὲ μετεχειρισθήκατε σὰν σκλάβα. Ὁ ἕνας μὲ πούλησε καὶ ὁ ἄλλος μὲ ἀγόρασε. Τὶ ζητεῖτε ἀπὸ μένα ; Ἐκεῖνο ποῦ ἀγοράσατε, εἶνε μιὰ γυναῖκα, ὡραία, ὅπως λέτε, ποῦ εἶνε προωρισμένη νὰ σᾶς ὑπακούῃ. Γιατὶ δὲν σᾶς φθάνει αὐτό ;

Ὁ Τζοβάννι εἶπε.

— Ἔστω θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε τότε νὰ διατάσσω, χωρὶς νὰ ζητῶ τὴν συγκατάθεσί σας.

— Τὴν συγκατάθεσί μου δὲν τὴν ἐζητήσατε, οὔτε ὅταν μ' ἐπήρατε.

— Κάθε ξένο πρόσωπο θὰ φύγῃ ἀπ' ἐδῶ.

— Τί ἐννοεῖτε ξένα πρόσωπα ;

— Καθένας ποῦ δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνη σ' αὐτόν. Ἡ ἀκόλουθός σας ἡ Μαργαρίτα. Καὶ μὴν εἰπῆτε ὅτι θὰ σᾶς στερήσω ἀπὸ κάθε συντροφιά. Θὰ ἐγκατασταθῇ στὸ παλάτι ἡ Βεατρίνη μὲ τὸν Πάολο. Ὑπανδρεύονται σὲ λίγες ἡμέρες. Προσπάθησε νὰ ἱκανοποιηθῇς μὲ τὴν συντροφιὰ τῆς Βεατρίκης.

Ε'.

Ἀπὸ ὀκτὼ μηνῶν τὰ δύο ζεύγη τοῦ οἴκου Μαλατέστα, ζοῦσαν εἰς τὸ ἴδιο παλάτι. Ἕνα μῆνα ὕστερα ἀπὸ τὸν γάμο τοῦ Πάολο καὶ τῆς Βεατρίκης, ἡ Φρατζέσκα ἔφερε στὴ ζωὴ μιὰ κόρη. Ἀπὸ τότε οἱ δύο γυναῖκες, ποῦ τὸν πρῶτον μῆνα τῆς κοινῆς ζωῆς τους, δὲν ἐχωρίζοντο καθόλου ἄρχισαν νὰ βλέπωνται σπανιώτερα, καὶ τέλος δὲν συναντοῦσε ἡ μία τὴν ἄλλη παρὰ μόνο στὰ ὑποχρεωτικὰ κοινὰ γεύματα.

Τὴν σιωπηλὴν αὐτὴ ψυχρότητα μεταξὺ τῶν δύο γυναικῶν, τὴν ὑποβοηθοῦσε ὁ ἴδιος ὁ Πάολο προσταθῶντας ν' ἀπομακρύνῃ τὴ γυναῖκα του ἀπὸ κάθε ἐπικοινωνία μὲ τὴν Φρατζέσκα.

Ἔτσι κατήντησε νὰ μὴ βλέπωνται οἱ δύο ἀδελφοί, πάρα πολὺ σπανίως. Ὁ Πάολο ἀπέφευγε κάθε ἀνάμιξί του στὴ διοίκησι, ἔβγαινε μόνος καὶ καμμιὰ φορὰ μὲ τὴν γυναῖκά του. Βαθειὰ σιωπὴ καὶ μελαγχολία ἐπάγωνε ὅλο τὸ σπίτι τοῦ Μαλατέστα.

Καὶ οἱ τέσσαρες, ὁ Πάολο, ἡ Βεατρίκη, ὁ Τζοβάννι καὶ ἡ Φρατζέσκα ἔννοιωθαν ὅτι κάτι τοὺς ἐπίεζε, μία μοῖρα ἀδυσώπητη ποῦ δὲν θὰ μετεβάλλετο ποτέ. Ὁ φυσικὸς αὐτὸς χωρισμὸς μεταξύ τους εἰχε γίνει σιωπηλά. Καθένας εἶχε τὸν πάγον μέσα του. Αὐτὸ ποῦ τοὺς ἐχώριζε ἀδελφὸν ἀπὸ ἀδελφὸν σύζυγον ἀπὸ σύζυγον καὶ νύμφην ἀπὸ νύμφην, ἦλθε σὰν μιὰ βαρὴ ὁμίχλη ποῦ ηὔξανε ὁλοένα. Ἤξεραν ὅτι ἐκεῖ μέσα ἀλληλεμισοῦντο, ὅτι ὁ ἕνας ὤφειλε τὴ δυστυχία του στον ἄλλον, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ κατηγορήσῃ κανένα ἢ νὰ τοῦ ζητήσῃ ἐξηγήσεις.

Ὁ Τζοβάννι ἐγνώριζε ὅτι ἡ γυναῖκά του δὲν τὸν ἀγαποῦσε καὶ ὅτι συνετέλεσε στὸ γάμο τοῦ ἀδελφοῦ του χωρὶς αὐτὸς νὰ θέλῃ. Καὶ ἡ Βεατρίκη εἶδε πολὺ γρήγορα ὅτι ἀγαποῦσε ἕναν ἄνδρα ποῦ δὲν μποροῦσε νὰ τὸν συγκινήσῃ καθόλου, καὶ ὅτι ἂν ἔμενε μαζύ της ὁ Πάολο αὐτὸ ἦταν ὑποταγὴ στὸ καθῆκον. Ἡ ἡμέρες τῶν νεονύμφων περνοῦσαν σιωπηλές, βαρδειές, ἀτελείωτες, μὲ τὴν σιωπὴ τοῦ Πάολο, μὲ τὴν πλήρη ἀδιαφορίαν του στὴν γυναῖκά του καὶ τὴν βαθειὰ μελαγχολία του. Ἡμέρες πνιγμένες στὰ δάκρυα στοὺς λυγμοὺς τῆς τρυφερᾶς κόρης, ποῦ ἀπατήθηκε στὸ ἐξαίσιο ὄνειρο τῆς ζωῆς της. Καὶ ὅταν ἐπείσθη ὅτι ὁ γάμος της δὲν ἔγεινε διὰ νὰ τῆς δώσουν ἐκεῖνον ποῦ ἀγαποῦσε ἀλλὰ διατὶ αὐτὸ ἦτο τὸ συμφέρον τοῦ πατέρα της ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ τοῦ Τζοβάννι ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ ἀπελπισία τὴν ἔπιασε περισσότερο. Καὶ ὅπως ἦταν φυσικὸ ἐμίσησε τὸν Τζοβάννι. Ἐξ ἄλλου ἡ ψυχρὴ στάσις τῆς Φρατζέσκας ἀπέναντί της τῆς ἐφάνη παράδοξη στὴν ἀρχὴ καὶ ὕποπτη ἀργότερα. Δὲν τῆς ἦτο ξυνατὸν νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἡ γυναῖκα ἐκείνη ποῦ τὴν ὑπεδέχθη ὅταν ἀρραβωνιάστηκε τὸν γυναικάδελφό της μὲ τόσον τρελλὸ ἐνθουσιασμὸ τότε, ὅταν

τὴν συναντοῦσε ἀργότερα προσπαθοῦσε νὰ τὴν ἀποφύγῃ καὶ νὰ μὴ τῆς μιλῇ. Τὸ λεῖον καὶ αἴθριον μέτωπον τῆς Φρατζέσκας, ἐσυνέφιαζε ὅταν τὴν συναντοῦσε καὶ πολλὲς φορὲς ἡ ἀθῶα ἐκείνη νεαρὴ γυναῖκα εἶχε συλλάβει τὰ ὡραῖα καὶ γεμᾶτα καλωσύνη μάτια τῆς Φρατζέσκας νὰ πέφτουν ἐπάνω της σκοτεινὰ καὶ αἰνιγματικά. Εἶχε τὴ διαίσθησι ὅτι κάτι τρομερὸ ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἄλλης, καὶ ἄρχισε νὰ τὴν κατατρώγῃ ἡ ζήλεια ἀπὸ μιὰ ἡμέρα ποῦ τῆς ἐφάνη ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ Πάολο τὸ στιγνὸν καὶ μελαγχολικὸν ἄλλαζε τὴν ὥραν ἐκείνην ἔγινε χαρούμενο μὲ τὴν ἐμφάνισι τῆς Φρατζέσκας.

Ὁ Τζοβάννι ἔζοῦσε σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα μίσους. Ἐγνώριζε ὅτι ἡ γυναῖκα του τὸν συχαινόταν καὶ ὅτι ὁ ἀδελφός του καὶ ἡ Βεατρικὴ τοῦ ἔριχναν τὴν εὐθύνη τοῦ ἄτυχου γάμου τους.

Ἡ Φρατζέσκα ἐμισοῦσε τὸν ἄνδρα της περισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε, ἐζηλοτυποῦσε μέχρι θανάτου τὴν Βεατρίκη, καὶ ἐπειδὴ εἶχε τὴν ἰδέα ὅτι ὁ Πάολο κατώρθωνε μαζύ της νὰ τὴν ξεχνᾷ ἤθελε νὰ δοθῇ ταχύτερο μία λύσις, ἔστω καὶ ἂν ἔπεφταν οἱ δύο ἀπὸ τοὺς τέσσερες νεκροί. Δὲν μποροῦσε νὰ μιλήσῃ σὲ κανένα ἀπομονωμένη ἐντελῶς χωρὶς κἂν τὴ Μαργαρίτα ποῦ τῆς ἀπεμάκρυναν. Ἡμόνη χαρά της ἦτο τὸ παιδί της ἡ χαριτωμένη Ἀγνή, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ εὐτυχία της, ἐθόλωνε ὅταν ἐσυλλογίζετο ὅτι ἡ γέννησις αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ ἀπεμάκρυνε περισσότερον τὸν Πάολο.

Ἀλλὰ ἡ ἔμφυτη ὑπερηφάνειά της δὲν τὴν ἄφινε νὰ τοῦ μιλήσῃ. Καὶ ἔστσι ἐνῷ τὸ πάθος ηὔξανε στὴν καρδιά της γιὰ τὸν Πάολο ἐμεγάλωνε καὶ τὸ μῖσος της γιὰ τοὺς ἄλλους.

Ὁ Πάολο ἐμισοῦσε τὸν ἀδελφόν του, αἰσθανόταν ὅτι τοῦ εἶχε πάρει ἐκεῖνο ποῦ τοῦ ἀνῆκε, καὶ ὅτι τὸν

εἶχε ἁλυσσοδέσει μὲ τὴν κόρη τοῦ Τζαντζοῦλο, πρᾶγμα ποῦ τὸν ἀπεμάκρυνε περισσότερο ἀπὸ τὴν Φρατζέσκα. Τὴν Βεατρίκη, τὴν συμπαθοῦσε στὴν ἀρχὴ σᾶν ἕνα θῦμα, ἀλλὰ τέλος ἀντὶ νὰ συγκινηθῇ ἀπὸ τὰ δάκρυά της τὴν εὕρισκε ἀνυπόφορη καὶ μόνη στιγμὴ ἡσυχίας γι' αὐτὸν ἦταν ὅταν κατώρθωνε νὰ μείνῃ μόνος καὶ νὰ μὴ ἀντικρύζῃ τὸ πρόσωπον τῆς Βεατρίκης. Ἡ γέννησις τῆς Ἀγνῆς τὸν εἶχε κτυπήσει στὴν καρδιά, γιατὶ ἐφοβόταν ὅτι αὐτὸ τὸ παιδὶ θὰ ἔφερνε πλησιέστερα ὁπωσδήποτε τὴν Φρατζέσκα πρὸς τὸν ἄνδρα της, καὶ σιγὰ-σιγὰ τὸ πάθος ηὔξανε καὶ στοῦ Πάολο τὴν ψυχή, ὅπως στῆς Φρατζέσκας, καὶ ὁ χωρισμὸς δὲν συντελοῦσε παρὰ γιὰ νὰ τοὺς κάνῃ νὰ ἐπιθυμοῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον περισσότερο καὶ νὰ αἰσθάνωνται ὅτι ἡ ζωὴ χωριστά τους εἶνε ἀνυπόφορη.

Στὰ τέσσερα αὐτὰ στήθη ἔβραζε τὸ μίσος, ὁ ἔρως, ἡ ἀπελπισία, ὁ πόθος, ἡ ἀπέχθεια.

Ἔτσι στὴ σιωπὴ τοῦ παλατιοῦ Μαλατέστα ἐπυκνώνετο μία ἀτμόσφαιρα πάθους, ποῦ ζητοῦσε ἁπλῶς εὐκαιρία γιὰ νὰ ἐκραγῇ.

Καὶ σιγὰ-σιγὰ ἡ ψυχρότης αὐτή, ποῦ δὲν μποροῦσαν πιὰ νὰ τὴ κρύβουν ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο, ἔγινεν ἀφόρητη.

Ὁ Πάολο μὲ τὴν Φρατζέσκα εἶχαν νὰ συναντηθοῦν ἀπὸ μηνῶν. Ὑπέφεραν καὶ οἱ δύο· ἡ ζωή τους εἶχε καταντήσει ἐγωνία διαρκή, ἀλλὰ δὲν ἐξωτερίκευαν τίποτε. Τοὺς συγκρατοῦσε ὁ ἐγωϊσμὸς τῶν ἐρωτευμένων ποῦ νομίζει ὁ καθένας γιὰ τὸν ἄλλο ὅτι κάποιο τρίτο πρόσωπο τοὺς διαχωρίζει.

Συναντήθησαν κάποτε σὲ μιὰ ἐπιστοφὴ ἀπὸ περίπατο. Ὁ Τζοβάννι εἶχε πάει στοὺς σταύλους του γιὰ νὰ ἰδῇ τὰ ἄλογά του καὶ ἡ Φρατζέσκα ἀνέβαινε στὸ σπίτι μόνη. Σὲ μιὰ στροφὴ τῆς σκάλας βρέθηκε

ἔξαφνα μπροστὰ στὸν Πάολο ποῦ ἐπερίμενε ἐκεῖ νὰ τοῦ φέρουν τὸ σπαθί του, ποῦ εἶχεν ἀφίσει στὴ σέλα τοῦ ἀλόγου του.

Δὲν κατώρθωσαν νὰ συγκρατήσουν τὴν ταραχήν τους ἀπὸ τὴν αἰφνιδίαν αὐτὴν συνάντησιν.

— Δὲν ἔχω ἰδῆ τὴν Ἀγνὴ ἀπὸ πολὺν καιρό, εἶπεν ὁ Πάολο. Εὐτυχῶς ἡ μητέρα της φροντίζει τόσο πολὺ γι' αὐτὴ καὶ γιὰ τὸν πατέρα της, ὥστε δὲν βγαίνει παρὰ σπανίως.

— Εὐχαριστῶ γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Καὶ ἡ Βεατρίκη τί κάνει ; Δὲν ἀμφιβάλω ὅτι περνᾷ θαυμάσια. Ὁ ἄνδρας της τὴν περιποιεῖται τόσον πολύ, ὥστε δὲν τῆς μένει καιρὸς νὰ ἰδῆ ἄλλους στὸ παλάτι.

— Ἀλλ' ἂν ἀνησυχούσατε γι' αὐτὴν καὶ ἤθελατε νὰ τὴν ἰδῆτε εἶπεν ὁ Πάολο, δὲν θὰ ἦταν δύσκολο. Βρίσκεται στὸ ἴδιο στίτι μὲ σᾶς.

— Φοβοῦμαι μὴ τὴν ἀπασχολήσω πολύ.

Ἔκαμε νὰ φύγῃ ἀλλὰ μόλις ἀνέβηκε ἕνα σκαλοπάτι ἐγύρισε καὶ τὰ βλέμματά της διεσταυρώθησαν μὲ τὰ βλέμματα τοῦ Πιολο.

Ἔμειναν καὶ οἱ δύο ἀκίνητοι. Ἡ Φρατζέσκα ἄτρεμε ὁλόκληρη κι' ἐστήριξε τὰ νῶτά της στὸν τοῖχο. Ἡ καρδιὲς καὶ τῶν δύο κτυποῦσαν δυνατὰ κάτω ἀπὸ τὰ φουσκωμένα ἀπὸ τὴν συγκίνησι στήθη.

Ὁ Πάολο δὲν κατώρθωσε νὰ κρατηθῇ.

— Ἂς ἀφήσουμε αὐτὴ τὴ κωμωδία, εἶπε. Ἂς μιλήσουμε καθαρά. Δὲν ἔπαυσα νὰ σᾶς σκέπτωμαι οὔτε μιὰ στιγμή. Ἀλλ' ἐνόμιζα ὅτι ὑπῆρχε μεταξύ μας ἡ Ἀγνή.

— Ὑποφέρω πολύ, εἶπε μὲ φωνὴ ἀλλοιωμένη ἡ Φρατζέσκα. Δὲν ὑπάρχει οὔτε μιὰ στιγμὴ ποῦ νὰ σᾶς ἐλησμόνησα. Ἀλλ' ἡ Βεατρίκη ἦταν μεταξύ μας.

— Δὲν πταίω ἐγὼ γιὰ τὴ Βεατρίκη. Ἀλλὰ βεβαιωθῆτε ὅτι αὐτὸς ὁ γάμος μ' ἔκανε νὰ αἰσθανθῶ περισσότερο τὴν ἐλλειψί σας.

— Ὦ... Σ' ἀγαπῶ. Σ' ἀγαποῦσα πάντα. Δὲν μπορῶ νὰ μὴ σ' ἀγαπῶ. Τὸ πρῶτο ὄνομα ποῦ προσπαθῶ νὰ μάθω στὴν Ἀγνὴ εἶνε τ' ὄνομά σου. Ὁ Τζοβάννι θὰ ἔρθῃ σὲ λίγο. Φροντίστε νὰ συναντηθοῦμε σήμερα.

Καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ λευκό της χέρι. Ὁ Πάολο τὸ ἔφερε στὰ χείλη του.

Ἡ Φρατζέσκα ἀνέβηκε γρήγορα καὶ ὁ Πάολο κατέβηκε στὴν αὐλή. Δὲν ἤθελε ν' ἀνεβῇ στὸ διαμέρισμά του, γιὰ νὰ μὴ συναντήσῃ τὴ Βεατρίκη. Ἤθελε νὰ μείνῃ καθαρὰ στὰ μάτια του ἡ εἰκόνα τῆς ἀγαπημένης του. Ἀλλὰ γρήγορα μετάνοιωσε γιὰ ὅσα εἶπε. Φοβόταν ὅτι μία νέα προσέγγισις θὰ ὡδηγοῦσε σὲ κάτι ἀνεπανόρθωτο. Καὶ ἀποφάσισε ἀμέσως ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ Ρίμινι γιὰ πολὺν καιρὸ μαζὺ μὲ τὴν γυναῖκά του. Ἔτρεξε ἀμέσως νὰ βρῇ τὸν ἀδελφό του Τζοβάννι.

Τὸν εὗρῆκε στὴν αὐλὴ τῶν σταύλων. Τὸν ἐχαιρέτησε κι' ἔμεινε πλάι του.

— Θὰ ἐνόμιζα κανείς, τοῦ εἶπεν ὁ Τζοβάννι, ὅτι ἔχεις νὰ μοῦ εἰπῇς κάτι ἔκτακτον. Φαίνεσαι ταραγμένος.

— Ταραγμένος δὲν εἶμαι εἶπεν ἐκεῖνος, ἀλλ' ἤθελα νὰ σοῦ ὁμιλήσω.

— Πᾶμε λοιπόν.

Ὅταν ἐπέρασαν στὸν κῆπο ὁ Πάολο εἶπε·

— Μένω πάρα πολὺ στὸ Ρίμινι.

— Πολὺ φυσικά. Δὲν εἶναι ὁ τόπος μας;

— Ἔγεινα βαρὺς ἀπὸ τὴν ἀκινησία καὶ δὲν προσφέρω τίποτε στὴν ἡγεμονία μας. Ἤθελα ν' ἀπο-

μακρυνθῶ ἀπ' ἐδῶ. Ἔτσι νομίζω θὰ κάμω κάτι καλλίτερο. Στὴν Πίζα θὰ παρακολουθοῦσα ὅλας τὰς κινήσεις τῶν ὑπόπτων φίλων μας καὶ δὲν θὰ ἐφοβούμεθα μήπως μᾶς ἐπιτεθοῦν ἐκεῖ ποὺ δὲν τὸ περιμένουμε.

— Ὁ φρούραχος τῆς Πίζας μᾶς εἶνε ἐγγύησις. Εἶναι θεῖος τῆς γυναῖκας σου καὶ δὲν θ' ἀφήσῃ βέβαια νὰ μᾶς στήσουν ἐνέδρα. Αὐτὸ τὸ ξέρεις ἐσὺ πολὺ καλά.

— Στὴ Φλωρεντία τότε.

— Στὴ Φλωρεντία θὰ πᾷς, ἀλλ' ὄχι τώρα. Ἀπὸ τότε ποὺ μᾶς ἐζήτησαν βοήθεια κατὰ τῆς Πάδουας καὶ δὲν τὴν ἐδώσαμε μᾶς ὑποπτεύονται, καὶ ἂν σὲ ἰδοῦν ἴσως νὰ σὲ θεωρήσουν κατάσκοπο καὶ ἡ ζωή σου θὰ κινδυνεύῃ ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰ στιλέττα τῶν Φλωρεντινῶν. Πάλιο, ἔπρεπε νὰ μιλήσῃς στὸν ἀδελφό σου καθαρώτερα. Δὲν θέλεις νὰ πᾷς οὔτε στὴν Πίζα, οὔτε στὴ Φλωρεντία γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃς τὴς ἀνάγκες τῆς Ραβέννας καὶ τοῦ Ρίμινι, ἀλλὰ μόνο γιατὶ θέλεις νὰ φύγῃς ἀπ' ἐδῶ. Τὸ σπίτι σου σὲ πιέζει.

— Δὲν ἔδειξα ποτὲ καμμιὰ δυσαρέσκεια σὲ κανένα. Δὲ μπορεῖς νὰ τὸ εἰπῇς αὐτό.

— Σὲ βαρύνει ἡ γυναῖκα σου. Ἄμα σᾶς; βλέπῃ κανεὶς μαζὺ καταλαβαίνει ὅτι πηγαίνετε σὰν νὰ σέρνεσθε μὲ τὴν ἴδια ἁλυσίδα μὲ τὴν ὁποία σᾶς ἔδεσαν ἄλλοι.

— Αὐτὰ ἔχουν περάσει. Ἂς μὴν εἰποῦμε περισσότερα Τζοβάννι. Θέλω ν' ἀπομακρυνθῶ. Πρέπει νὰ μοῦ ἀναθέσῃς μιὰν ἀποστολή. Ἀλλοιῶς θ' ἀναγκασθῶ νὰ φύγω μόνος.

— Ποῦ θὰ πᾷς; Ἂν σὲ ἰδοῦν ἄλλοῦ, χωρὶς λόγο, θὰ φαντασθοῦν ὅτι ἴσαι ἐξόριστος.

— Οἱ δρόμοι τῶν θαλασσῶν εἶνε ἀνοιχτοί.

— Καὶ ἡ γυναῖκα σου ;

— Θὰ μείνῃ στοῦ Τζαντζοῦλο τοῦ πατέρα της.

— Ὡς πότε ;

— Ὡς ποὺ νὰ γυρίσω...

— Τὸ ὕφος σου εἶναι σὰν νὰ μοῦ λὲς πὼς δὲν θὰ ξαναγυρίσῃς. Ποιὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ σοῦ ἐπιβάλλει αὐτὴ· τὴν αὐτοεξορία ; Πολιτικός ;

— Ὄχι.

— Τότε εἶνε γιὰ κάποια γυναῖκα.

— Ἐνόμιζα τὼς δὲν ἦτιν ἀνάγκη νὰ μὲ ἀνακρίνουν γιὰ νὰ μοῦ δοθῇ ἡ ἄδεια ἑνὸς ταξειδιοῦ, εἶπεν ὁ Πιόλο.

— Μὲ ἀδικεῖς, ἀπήντησεν ὁ Τζοβάννι. Δησμονεῖς ὅτι εἶμαι ἀδελφός σου καὶ ἀνησυχῶ γιὰ ὅσα σοῦ συμβαίνουν. Ξέρω ὡς ὑποφέρεις. Δὲν μοῦ εἶνε μυστικὸ ὅτι ὁ ἄνδρας σου εἶναι δυστυχής. Μετάνιωσα νὰ αὐτὸν τὸ γάμο ἀλλ' ὅτι ἔγινε, ἔγινε. Μιὰ κακὴ μοῖρα βαρύνει τὴν γενεάν μας. Συμφωνεῖς;

— Δὲν βλέπω αὐτὴ τὴν κακὴ μοῖρα. Εἶσαι εὐτυχισμένος. Ἡ ἡγεμονία σου εἶναι γεμάτη ἀπὸ δόξα καὶ ἀπολαύσεις. Κανένα ἄρχοντα τοῦ Ρίμινι δὲν ἐλόγιάρισαν ποτὲ ἡ γειτονικὲς πολιτεῖες ὅσον ἐσένα. Ἡ συμμαχίαις σου μὲ τὴν Πίζα καὶ τὴν Φλωρεντία ἐξασφαλίζουν ὅλα μας τὰ συμφέροντα. Ἔχεις ὡραία γυναῖκα καὶ ἕνα χαριτωμένο παιδί. Ὑποθέτω ὅτι δὲν σοῦ λείπει τίποτε.

Ὁ Τζοβάννι ἐκάθησε σ' ἕνα ἔδρανο καὶ ἔσυρε κοντά του τὸν ἀδελφό του.

— Κάθησε, εἶπε. Ποτὲ δὲν ἐμιλήσαμε ὅπως ἔπρεπε. Δὲν ἀνοίξαμε ὡς τώρα τὴν καρδιά μας ὁ ἕνας στὸν ἄλλο. Σοῦ ἐφέρθηκα πάντοτε σὰν μεγαλείτερος καὶ ἴσως αὐτὸ νὰ σὲ στενοχώρησε πολλὲς φορές.

— Ὡ, δὲν εἶπα ποτὲ τίποτε.

— Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ μοῦ τὸ εἰπῇς. Τὸ εἶδα. Ἔπρεπε νὰ εἶμαι περισσότερο ἀδελφός σου, περισσότερο φίλος σου, νὰ σὲ συμβουλεύωμαι, νὰ σὲ ἀκούω. Ἔτσι ἴσως θὰ ἐσωζόμουν ἀπ' αὐτὸ ποῦ νομίζω τώρα ὅτι ἀπειλοῦμαι.

— Ἀπὸ τὶ ἀπειλεῖσαι ;

— Ἀπὸ τὴν γυναῖκά μου.

Ἐκύτταξε τὸν Πάολο στὰ μάτια, ὄχι γιὰ νὰ τὸν κάμῃ ἁπλῶς νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλὰ νὰ μαντεύσῃ τὶς σκέψεις του.

— Ἀπειλεῖσαι ἀπὸ τὴν γυναῖκά σου; εἶπεν ὁ Πάολο. Δὲν μπορῶ νὰ σὲ καταλάβω. Ἀλλὰ φαίνεσθε τόσον ἀγαπημένοι. Δὲν προσέχει κανέναν ἄλλον, παρὰ τὸ παιδί της καὶ σένα.

— Τὸ παιδί της, ναί. Ἐμένα ὅμως ὄχι. Σᾶν νὰ μὴν μὲ θεωρῇ πατέρα τοῦ παιδιοῦ μας.

— Δὲν ἐφανταζόμουν ὅτι ὑπῆρχε μεταξύ σας μιὰ τέτοια ἀπόστασις.

— Ἀλλὰ σὺ ὅ ἴδιος μὲ εἶχες συμβουλεύσει πρὸ τοῦ γάμου μου νὰ μὴ πάρω τὴν Φρατζέσκα.

— Ναί. Εἶχα μιὰ τέτοια ἰδέα τότε.

— Γιατὶ εἶχες τότε αὐτὴν τὴν ἰδέα; Αὐτὸ ἀκριβῶς ἤθελα νὰ σ' ἐρωτήσω.

— Μὰ ἡ διαφορὰ τῆς ἡλικίας, ἴσως καμμιὰ ἀγάπη τῆς κόρης στὴν πατρίδα της.

— Μοῦ μιλεῖς σκληρά, ἀλλ' ἔτσι εἶνε. Εἶνε πολὺ νέα καὶ ἐγὼ πλησιάζω στὰ πενῆντα. Ἡ ἀσχήμια μου μὲ κάνει νὰ φαίνωμαι μεγαλείτερος, καὶ πολλὲς φορὲς ποῦ κάθομαι μαζύ της καὶ βλέπω ἀπέναντι στὸν καθρέφτη τὸ σύμπλεγμά μας, μοῦ φαίνεται πῶς ἐκείνη εἶνε μιὰ ὥμορφη πριγκήπισσα κι' ἐγὼ ἑνὸς δεσμοφύλακας. Ὅταν τὴν ἀντικρύζω, βλέπω στὰ μάτια της τὸν τρόμο, ὅταν δὲν μπορεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἀπέ-

χθεια ποῦ τῆς προξενῶ. Δὲν ξέρω ἂν ἀγαποῦσε κανένα στὴν πατρίδα της. Ἀλλ' ὅπως ἐνόησα ἤλθεν ἐδῶ χωρὶς νὰ ἔχῃ θίξει τὴν καρδιά της τὸ παραμικρὸ αἴσθημα. Τὸ εἶχα φαντασθῇ κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος καὶ τῆς ἔστησα παγίδα γιὰ νὰ ἰδῶ, ἂν ἡ ὑποψίες μου εἶνε δικαιολογημένες. Τῆς ἐπρότεινα νὰ πάῃ νὰ μείνῃ μὲ τὴν Ἄγνῃ, στοῦ πατέρα της γιὰ λίγον καιρό. Ἀλλὰ ἀρνήθηκε. Τὴν δεύτερη φορὰ τῆς εἶπα ὅτι τῆς ἑτοίμασα μιὰ ἔκπληξι καὶ ὅτι ἂν ἤθελε ἦσαν ἕτοιμα τὰ ἄλογα καὶ ἡ συνοδεία ποῦ θὰ τὴν ἀκολουθοῦσε γιὰ νὰ πάῃ στὴ Ραβέννα. Αὐτὴ τὴ φορὰ μὲ παρεκάλεσε μὲ τόσην ἐπιμονὴ νὰ μὴν τὴν στείλω, ὅπως εἶχα ὁριστικῶς ἀποφασίσει, ὥστε ἐσυμπέρανα ὅτι ὄχι μόνο δὲν εἶχε κανένα λόγο νὰ πάῃ στὴν πατρίδα της, ἀλλ' ὅτι ἤθελε νὰ μείνῃ ἐδῶ.

— Γιὰ νὰ μὴ χωρισθῇ ἀπ' τὸν ἄνδρα της.

— Ἀλλοίμονο! Δὲν ἦταν αὐτό.

— Ἀλλά;

— Δὲν ξέρω.

— Τί λοιπὸν ὑποπτεύεις; Τὴν κρατεῖ ἐδῶ καμμία ἄλλη εὐχαρίστησι ἐκτὸς τῆς τιμῆς νὰ εἶνε γυναῖκα τοῦ Ἄρχοντος Τζοβάννι Μαλατέστα;

— Δὲν τολμῶ νὰ ὑποπτευθῶ τίποτε. Καὶ ἡ ποιὸ ἀσαφὴς ὑποψία μὲ κάνει τρελλὸ ἀπὸ ἀπελπισία. Ἔχω ὥρες ποὺ κάνω σὰν μανιακὸς μόνος μου. Κλείνομαι στὸ δωμάτιό μου καὶ βογγῶ σὰν ἕνα πληγωμένο θηρίο. Τὴν ἀγαπῶ. Ἄ, νὰ ἤξερες πῶς τὴν ἀγαπῶ!... Ὅσο αἰσθάνομαι ὅτι δὲν μοῦ ἀνήκει, ὅτι μένει μαζύ μου ψυχρὴ καὶ σκληρὴ σὰν ἕνα μάρμαρο, τόσο θεριεύει μέσα μου τὸ πάθος. Δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν πάρω γυναῖκα μοι. Ἀλλὰ τώρα τίποτε δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ἀπὸ μένα. Καὶ ὅποιος τολμήσῃ...

— Εἶσαι τρελλός. Ποιὸς εἶναι δυνατὸν νὰ τολμήσῃ.

— Ἄφησέ με νὰ τελειώσω. Ὅποιος τολμήσῃ νὰ ἐγγίσῃ τὴν γυναῖκα αὐτήν, θὰ γείνῃ κομμάτια μὲ τὸ ἴδιο τὸ σπαθί μου. Θὰ κάμω ἐγὼ τὸ ἔργο τοῦ φρικαλέου δημίου, καὶ τόσος εἶναι ὁ πόνος μου, ποῦ ξέρω ὅτι κανεὶς δὲν θὰ βασανίσῃ ἄνθρωπο ὅπως ἐγὼ αὐτόν. Ὅσο γιὰ τὴν Φρατζέσκα...

— Εἶσαι τρελλὸς νὰ ἐπιμένῃς σὲ τέτοιες ἰδέες.

— Αὐτὴν θὰ τὴν παραδώσω σ' ἕνα ὁποιονδήποτε Ἑβραῖο νὰ τὴν πουλήσῃ μακρυὰ ἀπ' ἐδῶ, στὴν Ἀνατολή, ἐκεῖ ποὺ μιὰ ὡραία γυναῖκα δὲν ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ ἕνα ἄλογο. Καὶ ἂν τύχαινε ἐκεῖνος ποῦ θὰ τὴν ἔκανε νὰ τὸν ἀγαπήσῃ, νὰ εἶναι ἄνθρωπος δικός μου, ὤ, τότε θὰ τοὺς ἔσφαζα μὲ τὸ ἴδιο μαχαῖρι καὶ τοὺς δύο. Ὅσα σοῦ εἶτα εἶναι τρομερά. Ἀλλ' ἡ δίψα ποῦ μὲ φλέγει γιὰ νὰ μὲ ἀγαπήσῃ αὐτὴ ἡ γυναῖκα, γίνεται ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα τραγική, σὰν δίψα αἵματος. Δὲν ξέρω πειὰ ἂν διψῶ τὴν ἀγάπη της ἢ τὸ αἷμά της.

— Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω γιατὶ μοῦ τὰ λὲς ὅλα αὐτά.

— Γιὰ νὰ ἰδῇς, Πάολο, ὅτι ὑποφέρω, καὶ ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ μείνῃς. Ἡ στοργή σου θὰ μὲ μαλακώσῃ θὰ μὲ ἡσυχάσῃ. Ὅταν μοῦ ἔρχεται ἡ ἀπελπισία μὲ ὁδηγεῖ σὲ μιὰ μανία ποῦ ντρέπομαι νὰ τὴν ὁμολογήσω. Γιατὶ εἶναι στιγμὲς ποῦ σκέπτομαι νὰ τὴν σκοτώσω ἐκεῖ ποῦ κοιμᾶται. Πρέπει νὰ μείνῃς.

— Εἶσαι ὑπερβολικός, εἶπεν ὁ Πάολο. Ὑπάρχουν πολλὲς γυναῖκες ψυχρές. Ἀπ' αὐτὲς δὲν μποροῦμε νὰ ζητοῦμε πολλά. Καὶ ἡ γυναῖκα μου εἶνε τὸ ἴδιο.

Ὁ Τζοβάννι ἔκίνησε τὸ κεφάλι.

— Δὲν εἶνε τὸ ἴδιο, εἶπε. Σὺ δὲν ἀγαπᾷς τὴν γυ-

ναϊκά σου. Ἡ μοῖρα μοῦ ἔφερθη σκληρά. Μοῦ ἔδωσε τὸ πιὸ ἀποκρουστικὸ σῶμα, μὲ παρεμόρφωσε καὶ μοῦ ἔδωσε τὴν ποιὸ εὐφλεκτη καρδιά. Στὴ θέσι μου ἔπρεπε νὰ εἶσαι σύ. Μοῦ λείπουν ὅλα τὰ στοιχεῖα ποῦ χρειάζονται σὲ ἕνα ἡγεμόνα.

— Κανεὶς δὲν εἶναι γενναιότερος ἀπὸ σένα.

— Δὲν ἀρκεῖ ἡ γενναιότης. Δὲν μ' ἀγαπᾷ κανείς, οἱ πρεσβευταὶ τῶν γειτόνων μας μὲ κυττάζουν ὕποπτα. Ἐσὺ προκαλεῖς τὴν ἐμπιστοσύνη, εἶσαι ὡραῖος, σὲ ἀγαποῦν ὅλοι. Θὰ μποροῦσες, ἂν πήγαινες εἰς ὅλες τὴς πόλεις μας αὐτοπροσώπως νὰ συναθροίσῃς στρατεύματα, γιατὶ ὅλοι δέχονται νὰ σὲ ἀκολουθήσουν. Εἶσαι γόης ἐσύ. Ἐνῷ ἐγώ...

— Ὦ, ἀδελφέ μου.

— Πολλὲς φορὲς σκέπτομαι ὅτι ὅπως εἴμαστε τώρα πολλοὶ καταριῶνται τοὺς κληρονομικοὺς νόμους ποῦ μ ἔχουν ξιένα ἡγεμόνα. Ἔπρεπε στὴ θέσι μου νὰ εἶσαι σύ. Ἴσως μάλιστα σὲ σένα ἐταίριαζε καὶ ἡ Φρατζέσκα.

— Ἡ λύπη σὲ κάνει νὰ μοῦ λὲς πράγματα ποῦ κάνουν κακὸ καὶ σὲ μένα καὶ σὲ σένα τὸν ἴδιο.

— Ἔτσι εἶνε. Καὶ σκέπτομαι ὅτι θὰ ἔπρεπε ἴσως νὰ σοῦ μεταβιβάσω τὸ στέμμα καὶ τὸν θρόνο. Τότε θὰ γινόμουν ὁ καλλίτερος στρατηγός σου καὶ ἔπομένω, περισσότερο χρήσιμος στὴν ἡγεμονία. Ἡ κακία ποῦ στάζει μέσα μου κάθε μέρα ἀπὸ τὰ φοβισμένα βλέμματα ὅλων ποῦ μὲ ἀντικρύζουν, ποῦ ξέρω ὅτι στὸ βάθος εἶνε ἐχθρικά, θὰ μὲ ὥπλιζε μὲ περισσότερη μανία κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος μας καὶ ἡ δύναμίς μας θὰ ἦταν τρομερή. Ἀλλὰ δὲν μπορῶ ν' ἀφήσω τὸ στέμμα. Θέλω νὰ ἔχω ὅλες τὲς δυνάμεις μου καὶ ὅλους τοὺς τίτλους καὶ περισσοτέρους ἀκόμη γιὰ νὰ τὰ παρουσιάζω στὴν Φρατζέσκα. Ὅλα αὐτὰ τὰ θέλω γι'

αὐτήν. Μ' αὐτὰ θέλω νὰ καλύπτω ὅσα μοῦ λείπουν ἀπέναντί της. Μὴ νομίζεις ὅτι δὲν ξέρω τί ἰδέα ἔχουν γιὰ μένα ὅλοι. Ἂν δὲν ἤμουν ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα, ὁ ἰσχυρὸς ἄρχοντας τοῦ Ρίμινι καὶ τῆς Ραβέννας δὲν θὰ μὲ δεχόταν γιὰ ἄνδρα της, οὔτε ἡ τελευταία ὑπηρέτρια. Ἀλλὰ ἐγὼ ἀγαπῶ τόσο πολὺ αὐτὴ τὴ γυναῖκα, ποῦ πολλὲς φορὲς συλλογίζομαι ὅτι πρέπει νὰ προφυλάσσω τὴ ζωή μου. Καὶ ἂν πηγαίνομε ἔξαφνα σὲ πόλεμο, φοβοῦμαι πῶς θὰ ἐφερνόμουν σὰν τὸν τελευταῖο στρατιώτη, ποῦ θέλει νὰ φυλάξῃ τὸ πετσί του. Γιατὶ θέλω νὰ ζήσω γιὰ νὰ βρίσκωμαι κοντά της. Ἐγὼ ποῦ ἤμουν ἱκανὸς νὰ ὁρμήσω στὴν καρδιὰ τοῦ στρατοπέδου τοῦ ἐχθροῦ, μὲ μόνο τὸ ἄλογό μου, γίνομαι δειλός. Ἡ ἀγάπη διαφθείρει. Ξέρω ὅτι ὅλα αὐτὰ θὰ μοῦ ἑτοιμάσουν μιὰ μέρα μεγάλη καταστροφή, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ κάμω διαφορετικά.

— Ἔχω νὰ σοῦ προτείνω κάτι.

— Σὲ ἀκούω.

— Στεῖλέ με στὴ Φλωρεντία. Καὶ ὅταν θὰ πάω ἄλλα μαζύ μου καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζῃς. Τὸ ταξεῖδι θὰ σοῦ κάμῃ καλό. Μόνον τὸ ταξεῖδι μπορεῖ νὰ σκοτώσῃ τὸν ἔρωτα, ἢ τὸν ναρκώνει λίγο.

— Ἐδοκίμασες καθόλου ἐσύ; Ἔφυγες ποτὲ ἀπ' τὴν γυναῖκα π' ἀγαποῦσες;

— Ναί. Κάποτε.

— Ὁ Τζοβάννι ἐγύρισε ἀποτόμως καὶ τὸν ἐκύτταξε.

— Ἀπὸ ἐδῶ; Ἀγαποῦσες καμμιὰ γυναῖκα στὸ Ρίμινι. Δὲν μοῦ εἶπες τίποτε.

— Ἦταν στὴ Βενετία. Μιὰ κόρη ἄρχοντος τῆς Ἀνατολῆς, σκλάβα ἑνὸς εὐγενοῦς ἄρχοντος Βενετοῦ. Ἦταν ὡραία.

— Δὲν θὰ ἦταν περισσότερον ὡραία ἀπὸ τὴν Φρατζέσκα.

— Τὰ μαλλιά της ἦσαν ξανθόχρυσα, σὰν καμωμένα ἀπὸ φῶς.

— Δὲν θὰ ἦταν σὰν τὰ μαλλιὰ τῆς Φρατζέσκας.

— Τὰ χέρια της ἦσαν λευκὰ σὰν τὰ κρίνα καὶ τὸ στῆθός της σὰν ἁγάλματος.

— Φθάνει, φθάνει, εἶπεν ὁ Τζοβάννι μὲ τὰ χέρια στοὺς κροτάφους καὶ σκεπάζοντος τὰ μάτια σὰν νὰ ἤθελε ν' ἀποφύγῃ ἕνα θέαμα ποῦ τὸν ἐσκότωνε.

— Ἡ φωνή της ἦταν σὰν ἦχος ἀπὸ ἁρμόνιο, καὶ ἡ ψυχή της ἦταν θερμή, ἁγνή, ἀποφασιστική.

— Φθάνει, Πάολο, εἶπε πάλιν ὁ Τζοβάννι.

— Καὶ ὅμως τὴ γυναῖκα αὐτὴ τὴν ἄφησα καὶ ἔφυγα.

— Γιατί;

— Γιατὶ ἡ ἀγάπη μου τῆς ἔφερνε δυστυχία. Τὴν ἀγαποῦσα τόσον πολύ, ὥστε ἀπεφάσισα νὰ θυσιασθῶ ἐγώ, γιὰ νὰ μὴ καταστραφῇ ἐκείνη.

— Δὲν ἔχω τόσο μεγάλη καρδιά. Δὲν ὑπάρχει σὲ μένα παρὰ τὸ πάθος. Ἐκείνη ἡ γυναῖκα ἀπ' τὴν Ἀνατολὴ σ' ἀγάπησε;

— Ναί.

— Ἐμένα ὅμως δὲν μ' ἀγάπησε! Πῶς μπορῶ νὰ τὴν ἀφήσω; Ἤθελα νὰ τὴν ἰδοῦμε μαζί. Θέλω νὰ μοῦ εἰπῇς, τί βλέπεις ἐσὺ σ' αὐτήν. Ξέρεις τὶς γυναῖκες καλλίτερα ἀπὸ μένα.

Καὶ ἀνέβησαν μαζὺ στὸ παλάτι. Ἐτράβηξαν κατ' εὐθεῖαν στὰ δωμάτια τῆς Φρατζέσκας. Ὁ Πάολο τὴν ἐχαιρέτησε σὰν νὰ μὴ τὴν εἶχε ἰδεῖ πρὸ ὀλίγου. Τοῦ ἀπέδοσε τὸ χαιρετισμὸ μὲ ἐλαφρὸ χαμόγελο.

— Ὁ Πάολο εἶχε καιρὸ νὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ, εἶ-

πεν ὁ Τζοβάννι, πρὸς τὴν Φρατζέσκα. Πῶς δὲν τὸν ἐρωτᾷς γιὰ τὴ γυναῖκά του.

— Μὰ ξέρω πῶς εἶνε καλά. Δὲν μένουμε μαζύ; Τὴν εἶδα ἄλλως τε τὸ πρωΐ.

— Ἦλθε ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ Τζοβάννι.

— Ὄχι· τὴν εἶδα ἀπὸ μακρυὰ στὸ παράθυρό της.

— Ξέρεις τί ἐλέγαμε Φρατζέσκα; εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Μολονότι μένουμε στὸ ἴδιο σπίτι, ἤμαστε σᾶν ξένοι. Μὴν τὸ ἀρνεῖσαι. Ἡ γυναῖκες τῶν ἀδελφῶν Μαλατέστα ἔπρεπε νὰ ἦσαν φίλες· νομίζω πῶς ἡ Βεατρίκη ἔταυσε νὰ ἔρχετε ἐδῶ, οὔτε σὺ πηγαίνεις νὰ τὴν εὑρῇς.

— Εἶνε ἀπησχολημένη μὲ τὸν ἄνδρα της, κι' ἐγὼ μὲ τὴν Ἀγνή.

— Γιατὶ νὰ τὰ κρύβουμε, Φρατζέσκα; Δὲν ὑπάρχει μεταξύ σας ἀγάπη. Εἶχα τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ γάμος τοῦ Πάολο θὰ ἔφερνε στὸ παλάτι μας μιὰ περισσότερη θερμότητα. Ἀλλὰ νὰ ποῦ ἐφθάσαμε στὸ σημεῖο νὰ μὴ μᾶς χωρῇ τὸ σπίτι!

— Δὲν σᾶς καταλαβαίνω, εὐγενέστατε.

— Κανεὶς δὲν εἶνε εὐχαριστημένος ἐδῶ μέσα.

— Κανείς; Ἐγὼ δὲν σᾶ; πιραπονέθηκα ποτέ, ἐκτὸς ἂν ἡ Βεατρίκη...

— Ἡ Βεατρίκη δὲν εἶπε λέξι, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ἀκριβῶς, κανεὶς μας δὲν λέει λέξι, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, καὶ ὅμως κανεὶς μας δὲν εἶνε εὐχαριστημένος. Ὁ Πάολο εἶχε τὸ θάρρος νὰ τὸ δείξῃ πρῶτος. Ὁ ἀδελφός μας θέλει νὰ φύγῃ ἀπ' ἐδῶ.

Ἡ καρδιὰ τῆς Φρατζέσκας ἐχτύπησε δυνατά, τὰ χέρια της ἄρχισαν νὰ τρέμουν ἀπάνω στὸ κέντημα ποῦ κρατοῦσε, ἀλλὰ κατώρθωσε νὰ κρύψῃ τὴν ταραχή της.

— Πηγαίνετε ἴσως γιὰ ὑποθέσεις τῆς ἡγεμονίας ; εἶπε πρὸς τὸν Πάολο.

Ἐκεῖνος ἔκαμε μιὰ ὑπόκλισι.

— Τὸ Ρίμινι τὸν θέλει ἐδῶ, κυρίως δὲ ἔχει τὴν ἀνάγκη του ὁ ἀδελφός του, ἀλλ' αὐτὸς θέλει νὰ φύγῃ.

— Δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ ἐρωτήσω τὸ γιατί ; εἶπεν ἐκείνη.

— Πρέπει νὰ πεισθῇ νὰ μείνῃ, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Τοῦ ὁμίλησα πρὸ ὀλίγου. Δὲν νομίζεις ὅταν φύγουν ἀπ' ἐδῶ ἡ Βεατρίκη καὶ ὁ Πάολο ὅτι θὰ μείνουμε ἐντελῶς μόνοι ;

— Ὦ, ναί. Αὐτὸ θὰ μᾶς λυποῦσε.

— Παρακάλεσέ τον λοιπὸν νὰ μείνῃ.

— Δὲν τολμῶ νὰ ἐπέμβω στὶς ὑποθέσεις σας. Ἴσως ὁ Πάολο ἔχει κάποιους λόγους νὰ στενοχωρῆται ἐδῶ μέσα.

— Βλέπεις ὅτι σοῦ παραπονεῖται; εἶπεν ὁ Τζοβάννι πρὸς τὸν Πάολο. Ὑποσχέσου μας πῶς ἄλλαξες ἰδέα.

— Ἀναβάλλουμε, ἀπήντησεν ὁ Παολο.

— Ὄχι ὑποσχέσου μας τώρα.

— Μένω εἶπεν ἐκεῖνος.

— Καὶ ἂς ἀρχίσῃ μία νέα ζωὴ ἐδῶ μέσα. Στείλετε νὰ φωνάξετε καὶ τὴ Βεατρίκη. Ἂν ὑπάρχῃ μιὰ σκιὰ ποῦ μᾶς βαρύνει ὅλους, ἄ; τὴν διαλύσουμε. Φωνάξετε τὴν Βεατρίκη.

Ἕνας ἀκόλουθος ἐστάλη νὰ φωνάξῃ τὴν γυναῖκα τοῦ Πάολο.

— Πρὸ ὀλίγου ἐμίλησα στὸν Πάολο γιὰ σένα, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Δὲν δυσκολεύομαι νὰ ἐπαναλάβω μπροστά σου ἰὶ εἶπα. Ἡ ἀνεξήγητη σιωπὴ ποῦ βασιλεύει ἐδῶ μέσα ἴσως προέρχεται ἀπὸ τὸ ὅτι δὲν ἀφήσαμε τὶς καρδιές μας νὰ μιλήσουν. Γιατὶ νὰ τὸ

κρύβουμε; Ὑπάρχουν δύο ἄνθρωποι ἐρωτευμένοι, δύο δυστυχισμένες ὑπάρξεις.

— Ὁ Πάολο καὶ ἡ Φρατζέσκα ἀντήλλαξαν στιγμιαῖον βλέμμα. Ἐφοβήθησαν ὅτι τὰ λόγια τοῦ Τζοβάννι ἦσαν ὑπαινιγμὸς γι' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους.

— Αὐτὲς οἱ δυὸ καρδιὲς ὑποφέρουν. Τὸ λάθος τους εἶνε ὅτι ζητοῦν ἔρωτα, ποῦ δὲν μποροῦν νὰ τὸν ἐπιτύχουν. Ξέρετε αὐτὰ τὰ δύο πρόσωπα;

— Λὲς περίεργα πράγματα. Περιμένω νὰ ἰδῶ ποῦ θὰ καταλήξῃς, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Αὐτοὶ οἱ δύο ἐρωτευμένοι, εἶνε ἡ Βεατρίκη καὶ ἐγώ. Ἡ Βεατρίκη μὲ τὸν ἄνδρα της κι' ἐγὼ μὲ σένα, Φρατζέσκα. Αὐτὸ μᾶς κάνει δυστυχισμένους. Μὴ δυσανασχετῇς ἀγαπημένη μου. Θὰ ἰδῇς ὅτι δὲν θὰ σ' ἐνοχλήσω πειά. Ὁ Πάολο μοῦ μίλησε λογικὰ πρὸ ὀλίγου καὶ ἀπεράσισα νὰ συνθηκολογήσω μὲ τὴ μοῖρά μου. Δὲν ζητῶ ἔρωτα γιατὶ ξέρω πῶς δὲν μπορεῖς νὰ μοῦ τὸν δώσῃς. Καὶ ἡ Βεατρίκη πρέπει νὰ πεισθῇ γιὰ τὸ ἴδιο πρᾶγμα. Ἀλλὰ λίγη καλωσύνη μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ μάταξύ μας. Μιὰ φιλία ἔστω, κάτι ποῦ νὰ μᾶς ἑδραιώνῃ τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέπῃ στὸν ταραγμένο νοῦ μας νὰ μᾶς σπαράζουν ὑποψίες.

Ἡ Βεατρικὴ ἐφάνη στὴν πόρτα ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Χαίρετε εἶπε.

Ὁ Τζοβάννι ἐσηκώθηκε καὶ τὴν ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ χέρι.

Τρισχαριτωμένη ἀδελφή μου, εἶπε, σ' ἐκαλέσαμε γιὰ νὰ ἀκούσῃς τὰ νέα μας σχέδια. Ἡ Φρατζέσκα θ' ἀναλάβῃ νὰ σοῦ τὰ εἰπῇ. Προτείνω μιὰ κυνηγετικὴ ἐκδρομὴ στὰ περίχωρα. Ὁ καιρὸς εἶνε συννεφιασμένος. Τὸ φθινόπωρο θὰ ξεσπάσῃ ἴσως γρήγορα στὶς πρῶτες βροχὲς, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει.

Τώρα μὲ τὶς πρῶτες φθινοπωρινὲς πνοές, εἶνε μάλιστα καλλίτερα.

Ἡ δύο γυναῖκες εἶχαν καθίση τώρα κοντὰ καὶ μιλοῦσαν.

Ἡ Φρατζέσκα μιλοῦσε θερμὰ πρὸς τὴν Βεατρίκη, τὴν ἐχαΐδευε τὴν φιλοῦσε σᾶν νὰ εἶχαν νὰ ἰδωθοῦν πολὺν καιρὸ καὶ νὰ εἶχαν ἐπιθυμήσει ἡ μία τὴν ἄλλη.

Ἀκούσθησαν κραυγὲς ἀπὸ τὴν αὐλὴν τοῦ παλατιοῦ.

— Τὶ συμβαίνει; ἐφώναξε ὁ Τζοβάννι.

— Μιὰ Ἀτσιγγάνα φωνάζει.

— Δῶστὲ της ὅ,τι θέλει καὶ νὰ φύγῃ...

— Θέλει νὰ ἰδῇ τὴν εὐγενεστάτη Φρατζέσκα.

— Εἶνε ἐκείνη ἡ παληά, ἐψιθύρισεν ὁ Πάολο.

— Μιὰ Ἀτσιγγάνα θέλει νὰ μιλήσῃ στὴν Φρατζέσκα; Νὰ μαστιγωθῇ γιὰ τὴν ἀναίδειά της, εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

— Θέλει νὰ τῆς μιλήσῃ γιὰ τὸν Μπουρνέττο.

— Γιὰ τὸν κυνηγό;

Ἡ Φρατζέσκα ἐσηκώθη καὶ ταραγμένη προχωροῦσε πρὸς τὰ ἔξω.

— Στάσου, εἶπεν ὁ Τζοβάννι ἐμποδίζοντας τὴν γυναῖκά του.

Καὶ ἐφώναξε.

— Νὰ κρατηθῇ καὶ νὰ δεθῇ αὐτὴ ἡ Ἀτσιγγάνα. Θὰ τὴν ἀνακρίνω ἐγὼ ὁ ἴδιος. Πῶς ἦλθε ν' ἀνησυχήσῃ τὸ παλάτι γιὰ ἕναν παληοκυνηγό;

— Ὁ Μπουρνέττος σκοτώθηκε, ἀκούσθηκε μιὰ φωνὴ ἀπὸ κάτω. Εἶνε νεκρὸς ἀπάνω στὸν τάφο τῆς ἀγαπημένης του.

Ἦτὰν ἡ φωνὴ τῆς Ἀτσιγγάνας Φιαμέττας.

Ἡ Φρατζέσκα ἔμεινεν ἀκίνητη μπροστὰ στὸν Τζοβάννι, ποῦ τὴν παρατηροῦσε μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια.

— Τί μᾶς ἐνδιαφέρει ἂν ἕνας τρελλὸς ἐσκοτώθηκε; εἶπεν ὁ Τοβιννι.

— Σκοτώθηκε ἐπάνω στὸ τάφο τῆς γυναῖκας ποῦ ἀγαποῦσε, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Εὐτυχισμένη νεκρή, ἐψιθύρισε ἡ Βεατρίκη.

— Ἦταν πιστός, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ἡ τρέλλα τοῦ πάθους, εἶπεν ὁ Τζοβάννι μέσα στὰ δόντια του.

— Διατάξατε ν' ἀφήσουν ἐλεύθερη αὐτὴ τὴ γυναῖκα, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα πρὸς τὸν Τζοβάννι.

— Ἤθελα νὰ τὴν ἰδῶ, εἶπεν ἐκεῖνος. Εἶμαι περίεργος νὰ μάθω γιατί ἦλθε ἐδῶ ν' ἀναγγείλῃ αὐτὸν τὸν θάνατο. Θὰ πῶ νὰ τὴν κρατήσουν χωρὶς νὰ τὴν κακομεταχειρισθοῦν.

— Ἤθελα νὰ μιλήσω ἐγὼ μαζύ της, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Ἴσως νὰ ἔχῃ νὰ μοῦ εἰπῇ κάτι ἐνδιαφέρον.

— Μια Ἀτσιγγάνα τί θὰ ἔχῃ νὰ εἰπῇ;

— Ἴσως περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἔχουμε νὰ εἰποῦμε ἡμεῖς, εἶπε ἐκείνη. Μιὰ Ἀτσιγγάνα εἶνε ἐλεύθερη. Δὲν τὴν δεσμεύει τίποτε καὶ ἀφήνει ἐλεύθερη τὴν καρδιά της σὲ κάθε συγκίνησι. Νὰ ποῦ ἦλθε νὰ μᾶς εἰπῇ γιὰ τὸν Μπρουνέττο. Ἦλθε ἐδῶ νὰ μᾶς διαλαλήσῃ τὸ πῶς ἕνας ἄνθρωπος ἔγινε θῦμα τοῦ ἔρωτος.

— Σὲ συγκινοῦν τὰ θύματα τοῦ ἔρωτος; εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

Ἡ Βεατρίκη ἐστέναξε.

Ὁ Πάολο ἐδάγκασε τὰ χείλη του.

— Θέλω νὰ ἔλθῃ ἐδῶ ἡ Φιαμέττα, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

Ὁ Τζοβάννι ἐφώναξε ἀπὸ τὸ παράθυρο ν' ἀναιβάσουν τὴν Ἀτσιγγάνα.

— Δίνουμε περισσότερη σημασία ἀπὸ ὅ,τι πρέπει στὸ θάνατο ἑνὸς ἀνθρώπου, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ἐκεῖνο ποῦ μ' ἐνοχλεῖ εἶνε ὅτι αὐτὴ ἡ Ἀτσιγγάνα ἦλθεν ἐδῶ μέσα γιὰ ν' ἀναγγείλῃ ἕνα ἀπαίσιο συμβάν, εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

Ἡ Φιαμέττα ἦλθε. Ἐπροχώρησε στὴ μέση τοῦ δωματίου κἰ' ἐχαιρέτησε μὲ ὑπόκλιση, καὶ ἀμέσως ἄρχισε νὰ λέῃ στὴ Φρατζέσκα.

— Εὐγενεστάτη, ὁ Μπρουνέττος σκοτώθηκε.

— Τὸν ἐτρέλλανε ἡ ἀγάπη μιᾶς νεκρῆς.

— Ἴσως νὰ ζοῦσε, ἂν μιὰ τελευταία ἀπελπισία δὲν τοῦ ἐρχόταν.

— Ποιὰ ἀπελπισία ;

— Αγαποῦσε τὴν Μαργαρίτα.

— Τὴν ὁμογάλακτή σου ἀδελφή ; ἐρώτησε ὁ Τζοβάννι τὴν γυναῖκά του.

— Ναί.

— Τὸ ἤξερες ;

— Ναί.

— Γιατὶ δὲν τοῦ τὴν ἔδινες γυνσῖκα ;

— Γιατὶ ἡ Μαργαρίτα δὲν τὸν ἀγαποῦσε.

— Ἐπίστευεν εἶπεν ἡ Φιαμέττα, ὅτι αὐτὴ ἡ κόρη ἦταν τὸ φάσμα τῆς ἀγαπημένης του, ποῦ τὴν ἐσκότωσεν ὁ ἴδιος.

— Ναί, ξέρω· τὴν εἶχε σκοτώσει ἀπὸ τὸν πολύ του ἔρωτα, εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

— Πῶς τὴν σκότωσε ; εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ἐνόμιζε πῶς τὸν ἀπατοῦσε.

— Καὶ δὲν τὸν ἐδίκασες ; Δὲν τὸν ἔκλεισες στὴ φυλακή ;

— Δὲν μποροῦσα νὰ καταδικάσω ἕναν ἄνθρωπο ποῦ ἔκαμε ἕνα ἔγκλημα διὰ λόγους προδοσίας, εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

— Είνε τρομερό ! είπεν ἡ Βεατρίκη.

Ἡ Φρατζέσκα ἐκύτταζε τὸν ἄνδρα της συλλογισμένη.

— Θὰ ἔχεις ἴσως νὰ μᾶς εἰπῇς καὶ κάτι ἄλλο ; εἶπεν ὁ Τζοβάννι σιὴν Φιαμέττα.

— Τίποτε ἄλλο, εἶπεν ἡ Ἀτσιγγάνα.

Ἀλλὰ μόλις ὁ Τζοβάννι ἐγύρισε, ἡ Φιαμέττα ἔνευσε σιὴν Φρατζέσκα. Κάτι εἶχε νὰ τῆς εἰπῇ.

— Περίμενε ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι, εἶπεν ἐκείνη σιγά, πολὺ σιγὰ στὴν Ἀτσιγγάνα.

— Νομίζω πῶς αὐτὰ ποῦ μᾶς εἶπε ἡ Φιαμέττα, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, δὲν ἦταν καὶ τόσο σπουδαῖα.

— Δὲν θέλω νὰ εἰπῶ αὐτό, ἐξακολούθησεν ἐκεῖνος. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἡ Ἀτσιγγάνα εἶχε νὰ εἴ τῇ κάτι ἄλλο σὲ σένα, Φρατζέσκα.

— Σὲ μένα ;

— Ἡ γυναῖκες δὲν μιλοῦν ἐλεύθερα, παρὰ μόνον στὶς γυναῖκες.

— Μὲ ἐξισώνεις μὲ μιὰ Ἀτσιγγάνα ;

— Ὑπάρχουν περιστάσεις ποῦ ἐξισώνονται οἱ ἄνθρωποι. Ἐγὼ θὰ μποροῦσα νὰ ἀκούσω καὶ τὸν ταπεινότερο ἄνθρωπο, ἂν εἶχε νὰ μοῦ εἰπῇ τὰ βάσανά του ποῦ νὰ ἔμοιαζαν μὲ τὰ δικά μου.

ΣΤ'

Ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἡ σχέσεις τῶν δύο ζευγαριῶν ἔγιναν στενότερες.

Ἡ Φρατζέσκα ἐπήγαινε στῆς Βεατρίκης, τῆς ἐμπιστευόταν τὴν Ἁγνὴ καὶ ἐφαινόταν περισσότερο χαρούμενη.

Ἡ κυνηγετικὴ ἐκδρομὴ ἔγεινε μὲ φαιδρότητα καὶ μὲ προσοικείωσι μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ τῶν γυναικῶν των, ποῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ τὴν φαντα-

σθοῦν ὅπως ἔζοῦσαν πρὸ ὀλίγου μόλις καιροῦ σᾶν νὰ τοὺς ἐχώριζε ἕνα σιωπηλὸ ἄσβεστο μῖσος.

Ἡ δύο γυναῖκες εὑρίσκοντο διαρκῶς μαζύ, καὶ ἔμοιαζαν δύο ἀδελφὲς ποῦ τὶς ἤνωσε κάτι ἀπὸ τὴν ἰδία στέγη μὲ κοινὴ ἀγαθὴ μοῖρα.

Ἡ Βεατρίκη ἀναπαυόταν πλάϊ σὲ μιὰ κρήνη κοντὰ στὴ Φρατζέσκα, ὅταν ἕνας καβαλλάρης ἔτρεξε μὲ μιὰ κραυγή.

— Κυρίες, ὁ εὐγενέστατος Πάολο ἔπεσε ἀπὸ τὸ ἄλογο.

Ἐσηκώθησαν μὲ τρόμο καὶ ἡ δύο.

— Ἐχτύπησε στὸ κεφάλι εἶπεν ὁ ἀγγελιαφόρος. Δὲν εἶνε μακρὰν ἀπὸ ἐδῶ. Σχεδὸν ἐλιποθύμησε.

Τὸ μαστίγιον τῆς Φρατζέσκας ἐχτύπησε δυνατὰ ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ ἀλόγου, τὰ χείλη της ἄφῆ καν τὴν κραυγήν ποῦ συνήθιζε, ὅταν ἤθελε νὰ καλπάσῃ, καὶ διεύθυνε τὸ ἄλογό της κατ' εὐθεῖαν ἐκεῖ ποῦ τῆς ἔδειξαν.

Ἡ Βεατρίκη ποῦ δὲν εἶχε τόση εὐκολία στὴν ἱππασία ἀναγκάσθηκε ν' ἀκολουθήσῃ τὸν κυκλικὸ βατὸ δρόμο.

Ἡ Φρατζέσκα ἔφθασε πρώτη στὸ μέρος ποῦ ἦταν πεσμένος ὁ Πάολο.

Εἶδε δύο ἄνδρες σκυμμένους ἀπάνω ἀπὸ τὸν ἀγαπημένον της. Ὁ Τζοβάννι δὲν ἦτο ἐκεῖ. Ἐπήδησε ἀμέσως κάτω καὶ ἔτρεξε καὶ ἔπεσε στὰ γόνατα κοντὰ στὸ σῶμα τοῦ Πάολο.

— Ποῦ ἐχτύπησες ; Τί ἔχεις ; ἐφώναξε μὲ τὰ χέρια της στὸ κεφάλι τοῦ νέου τὸ πλημμυρισμένο ἀπὸ αἵματα.

Τὸ πρόσωπο τοῦ Πάολο ἦτο κατάχλωμο τὰ μάτια του κλειστὰ καὶ τὰ χείλη μισάνοιχτα.

Ἡ ὡραία του ὄψις ἔδειχνε τὸν πόνο καὶ τὰ χέρια του ἦσαν ἀδρανῆ στὸ ἔδαφος. Εἶχε λιποθυμήσει.

Ἡ Φρατζέσκα διέταξε νὰ τῆς φέρουν καθαρὸ νερὸ οἱ δύο ἀκόλουθοι, καὶ μόλις ἐκεῖνοι ἀπεμακρύνθηκαν, ἔσκυψε ὅλη ἐπάνω στὸν Πάολο, ἄρχισε νὰ καταφιλῇ τὸ πρόσωπό του, νὰ τὸν παρακαλῇ νὰ τῆς μιλήσῃ.

Ἐλαφρὸς στεναγμὸς ἔφυγε ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ νέου.

— Μίλησέ μου τοῦ ἔλεγεν ἡ Φρατζέσκα. Ἄνοιξε τὰ μάτια σου. Εἶμαι ἐγώ, ἡ Φρατζέσκα. Ποῦ ἔχεις χτυπήσει ; Πές μου γιατὶ θὰ τρελλαθῶ ἀπὸ τὴν ἀνησυχία. Πάολο ἀγαπημένε μου, μὴ μὲ σπαράζεις. Μοῦ κάνεις κακό. Ἡ πολυαγαπημένη σου σοῦ μιλεῖ. Κανεὶς ἄλλος δὲν εἶνε ἐδῶ. Μίλησε. Δὲν μᾶς ἀκούει παρὰ μόνον ὁ Θεός. Ὦ, Ὑπεραγία Θεοτόκε, δός του ζωή.

Τῆς ἔφεραν τὸ νερό. Ἔχυσεν ἀμέσως ἀρκετὸ στὸ κεφάλι του καὶ φάνηκε μιὰ βαθειὰ πληγὴ στὸ κρόταφο. Ἐκεῖνος ἄνοιξε τότε τὰ μάτια του καὶ ἔφερε μὲ κόπον τὰ χέρια του στοὺς ὤμους της Φρατζέσκας.

— Σὲ ἀγαπῶ, τῆς εἶπε, ἀλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ σοῦ μιλήσω.

— Ἐχτύπησες στὸ πόδι ; Στὸ στῆθος ; τὸν ἐρώτησε μὲ ἀγωνιώδη φωνή.

Καὶ ἔφερε γρήγορα τὰ χέρια της στὸ σῶμά του γιὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι δὲν εἶχε πάθη τίποτε.

— Τὸ ἄλογο ἀφηνίασε ἀπήντησε ἐκεῖνος. Μὲ ἔσβυνε κρεμασμένο ἀπὸ τοὺς ἀναβολεῖς καὶ ἐκτύπησα στὸ κεφάλι σ' ἕναν κορμὸ δένδρου.

— Νὰ στείλουμε νὰ φέρουμε τὸν χειροῦργο ;

— Ὄχι· ἕνα μανδῆλι μόνο νὰ δέσω τὴν πληγή.

Ἔβγαλε τὸ μεταξωτό της μανδῆλι, τὸ ἔσχισε σὲ δύο καὶ τοῦ ἔδεσε τὸ κεφάλι.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔφθασε ἡ Βεατρίκη. Ἐπήδησε ἀδέξια κατέπεσε στὸ ἔδαφος καὶ μολονότι ἐχτύπησε

ἐσύρθηκε ὡς ἐκεῖ ποῦ ἦταν ξαπλωμένος ἀκόμη ὁ ἄνδρας της. Εἶδε τὴ Φρατζέσκα ἀπάνω ἀπὸ τὸν Πάολο μὲ τὰ χέρια ἀγγαλιασιὰ στὸ κορμί του.

Ἡ συγκίνησις τῆς εἶχε πνίξει τὴ φωνὴ καὶ δὲν μποροῦσε νὰ ὁμιλήσῃ. Τὸν ἀγκάλιασε, ἔσκυψε ἐπάνω του τὸν ἐφίλησε καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ...

Ὁ Πάολο ἔφερε τὰ χέρια στὰ μαλλιά της, τὴν ἐχάϊδεψε σὰν ἕνα παιδάκι ποῦ ἔπρεπε νὰ τὸ καθησυχάσῃ καὶ τῆς εἶπε·

— Δὲν εἶνε τίποτε. Μιὰ μικρὴ ἐκδορά.

Σὲ λίγο σηκώθηκε καὶ παρεκάλεσε τὴς δύο γυναῖκες νὰ τοῦ ἐπιτρέψουν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ κυνῆγι μὲ τὸ ἄλογο ἑνὸς ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους του.

— Νὰ ἔλθῃς μαζύ μας, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Μείνατε σεῖς μὲ τὸν Τζοβάννι, εἶπεν ἡ Βεατρίκη, καὶ ἐγὼ γυρίζω μὲ τὸν Πάολο στὸ παλάτι.

Ἡ Φρατζέσκα δὲν ἀπήντησε ἀλλὰ ἐκύτταξε τὴ νεαρὰ γυναῖκα μὲ ζήλεια. Φαινόταν πῶς ἐτερίμενε τὴν ἀπάντησι τοῦ Πάολο. Ἐκεῖνος τὸ κατάλαβε καὶ εἶπε·

— Θὰ ἐξακολουθήσω τὸ κυνῆγι. Πηγαίνω νὰ εὕρω τὸν Τζοβάννι. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους θὰ μοῦ δώσῃ τὸ ἄλογό του. Ἕνα τέτοιο μικρὸ ἐπεισόδιο δὲν θὰ μᾶς ματαιώσῃ τὴν ἐκδρομή.

— Νὰ ξαναγυρίσουμε στὸ παλάτι, εἶπεν ἡ Βεατρίκη παρακλητικά. Ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ ἡσυχία. Πέσε του καὶ σεῖς νὰ ἔλθῃ μαζύ μου, ἐπρόσθεσεν γυρίζοντας πρὸς τὴ Φρατζέσκα.

Ἀλλ' ἡ Φρατζέσκα δὲν εἶπε τίποτε. Καὶ ὅταν τὸν εἶδε νὰ καβαλλικεύῃ, τοῦ ἔκλινησε ζωηρὰ τὸ χέρι χαιρετῶντας τον.

— Ὁ Θεὸς μαζύ σου, τοῦ ἐφώναξε.

Ἐκεῖνος ἀνταπέδωσε τὸ χαιρετισμὸ κουνῶντας κι' αὐτὸς τὸ χέρι.

Ὅταν ἐχάθη μέσα εἰς τὸ δάσος, μὲ δυὸ ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους του ἡ Βεατρίκη ἐγύρισε πρὸς τὴν Φρατζέσκα. Ἡ δύο γυναῖκες ἐκυττάχθησαν κατάμματα.

— Περιποιηθήκατε τὸν ἄνδρα μου πάρα πολύ, εἶπεν ἡ Βεατρίκη μὲ παγερὸ τόνο...

— Ἦταν καθῆκόν μου, ἀπήντησεν ἐκείνη στὸν ἴδιο τόνον..,

— Ἐτρέξατε ἀμέσως μέσα στὸ ἀδιάβατο δάσος καὶ στὰ χανδάκια γιὰ νὰ φθάσετε γρήγορα.

— Ξέρω νὰ διευθύνω τὸ ἄλογό μου, ἀπήντησε ἐκείνη.

— Τοῦ ἔδέσατε τὴν πληγὴ μὲ τὸ μανδῆλί σας. Εἶδα τὸ οἰκόσημον τοῦ Τζοβάννι, στὸν ἐπίδεσμο.

— Θὰ ἤμουν ἱκανὴ νὰ ἔσχιζα τὸ φόρεμά μου, γιὰ χάρι του.

Τότε τὰ μάτια τῆς Βεατρίκης ἐκαρφώθησαν στὸν λευκὸ λαιμὸ τῆς Φρατζέσκας, τὴν ἐπλησίασε καὶ τῆς εἶπε σιγά, ὥστε νὰ μὴ ἀκούσουν ἢ ἄλλοι :

— Στὸ λαιμό σας ὑπάρχουν ἴχνη αἵματος. Εἶνε ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Πάολο. Ὁ λαιμός σας ἄγγισε τὴν πληγή του,

Ἡ Φρατζέσκα εἶχε προδοθῆ ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ αἷμα τοῦ ἀγαπημένου της, ποῦ ἄφησεν ἴχνη στὸν λαιμό της ὅταν τὸν εἶχε ἀγκαλιάση καὶ τὸν φιλοῦσε.

Δὲν εἶπε τίποτε. Ἐτινάχθηκε ἀμέσως ἀπάνω στὸ ἄλογό της ἐχτύπησε τὸ μαστίγιό της καὶ ἐξηφανίσθη καλπάζοντας πάλι πρὸς τὸ μέρος, μέσα ἀπὸ τὸ ὁποῖο εἶχεν ἔλθει. Ἄφηυε μόνη τὴ Βεατρίκη.

Τὸ ἄλογό της ἐσταμάτησε στὴ μεγάλη σιδηρόφραχτη πύλη τοῦ παλατιοῦ. Ἕνας φρουρὸς ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ τὴν βοηθήση νὰ καταβῆ, ἀλλ' ἐκείνη τὸν

ἀπεμάκρυνε μὲ μιὰ χειρονομία καὶ ἔρριψεν, ἐνῷ ἀκόμη ἦτο ἀπάνω στὴ σέλα ἕνα βλέμμα πρὸς τὰ γύρω.

Εἶδε τὸ κεφάλι τῆς Φιαμέττας πίσω ἀπὸ μιὰ γραμμὴ θάμνων ποῦ ἐκρεμόντουσαν στὴν ὄχθη ἑνὸς χειμάρρου. Ἡ Ἀτσιγγάνα φαίνεται πῶς τὴν ρωτοῦσε μὲ νεύματα ἂν ἔπρεπε νὰ πλησιάσῃ.

Ἡ Φρατζέσκα τὴν ἐκάλεσε μὲ τὸ χέρι νὰ ἔλθῃ.

— Ἐπερίμενα νὰ γυρίσετε, εἶπεν ἡ Φιαμέττα. Ἔπρεπε νὰ σᾶς ἰδῶ.

— Αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν πρέπει νὰ σὲ ἰδῇ κανεὶς μαζύ μου. Πίσω ἀπὸ τὸν κῆπο πρὸς τὸ ἀνατολικὸ μέρος, ὑπάρχει σὲ ἀπόστασι ὀλίγων μέτρων μία τρύπα περιτειχισμένη στὸ ἔδαφος. Καταβαίνει σὲ ἀρκετὸν βάθος μὲ σκαλοπάτια.

— Ὦ, ξέρω· πόσες φορὲς ἐκοιμήθηκα ἐκεῖ.

— Φθάνει ὅμως σὲ μιὰ σιδερένια πόρτα κλειστή. Περίμενε ἐκεῖ καὶ θὰ σοῦ ἀνοίξω ἐγὼ ἡ ἰδία.

Ἡ Φρατζέσκα ἐχτύπησε τὸ ἄλογό της καὶ ἐμπῆκε ἀμέσως στὴν αὐλὴ τοῦ πύργου. Ἐπέταξε τὰ χαλινάρια στὸν πρῶτο ὑπηρέτη ποῦ συνήντησε, ἐπήδησε κάτω καὶ ἔσπευσε στὸν κῆπο. Ἔτρεξε ἀμέσως πρὸς τὸ ἀνατολικὸ μέρος καὶ ἀφοῦ ἐπείσθηκε ὅτι δὲν τὴν ἔβλεπε κανείς, ἐχώθηκε σὲ μιὰ μικρὴ σπηλιὰ ποῦ τὴν ἐκάλυπταν ψηλὰ χορτάρια καὶ ἀπὸ μία σκάλα πέτρινη ποῦ κατέβαινε σ' ἕνα εἶδος ὑπονόμου πλατειᾶς ἐπροχώρησε στὸ βάθος ἀρκετά. Ἐκεῖ ἐβάδισεν στὸ σκοτάδι προχωρῶντας ψηλαφητὰ καὶ ἔφθασε στὴ σιδερένια πόρτα. Εὗρε γρήγορα τὴν κλειδαριὰ καὶ ἔβαλε τὸ κλειδί, ποῦ τὸ εἶχε πάρει μαζύ της ἀπὸ μιὰ κρύπτη τοῦ κήπου, ὅπου τὸ εἶχε φυλάξει ἀπὸ καιρό. Τὸ κλειδὶ αὐτὸ τὸ εἶχεν ἀνακαλύψει κατὰ τύχην στὰ οἰκογενειακὰ κειμήλια τοῦ Τζοβάννι, διπλωμένον σ' ἕνα λευκὸ μεταξωτὸ κηλιδωμένο μὲ ἀμαυρὰ στίγ-

ματα καὶ μέσα σένα ἔγγραφο ἀπάνω στὸ ὁποῖο ἦσαν γραμμένες ἡ λέξεις :

«Τὸ κλειδὶ αὐτὸ τὸ μετεχειρίσθη ἡ Ντόνα Βιρτζίλια, καὶ ἔβγῆκε μ' αν νύχτα ἀπὸ τὴ σιδερένια πόρτα ποῦ βρίσκεται στὴ μέση τῆς ὑπονόμου τοῦ κήπου. Τὸ κόκκινο μαχαῖρι τὸ κληρονομημένο ἀπὸ τὸ σταυροφόρο Γουΐδο Μαλατέστα, ἐκαθάρισε τὴν ἄνομη πρᾶξι. Ὁ Θεὸς ἂς ἀναπαύσῃ τὴν Ντόνα Βιρτζίλια».

Αὐτὸ τὸ ἔγγραφο τῆς ἔκαμε φόβο, μολονότι δὲν ἐννόησε καλὰ γιὰ ποιὰ ἱστορία μιλοῦσε. Ἀλλὰ ἡ γυναικεία διαίσθησις τὴν ἔκαμε νὰ καταλάβῃ ὅτι κάτι τρομερὸ ἔκρυβαν ἐκεῖνα τὰ λόγια. Περιέργεια τὴς ἦρθε ἀλλὰ δὲν ἐρώτησε τὸν Τζοβάννι, γιατὶ ἐσκέφθηκε ὅτι δὲν θὰ τῆς ἔλεγε τὴν ἀλήθεια.

Καὶ κάποτε ποῦ ἐφαντάσθηκε ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τῆς ὑπονόμου πιθανὸν νὰ τῆς ἐχρησίμευε, μιὰ μέρα κατέβηκε στὴ μικρὴ σπηλιὰ ποῦ τὴν ἀνεκάλυψεν εὔκολα ὁδηγημένη ἀπὸ τὸ ἔγγραφο κι' ἐπέρασε ὅλη τὴν ὑπόνομο καὶ ἔφθασε ὡς τὴ ἐξωτερικὴ ἔξοδο, ἀφοῦ ἄνοιξε τὴν σιδερένια πόρτα. Μπροστὰ σ' αὐτὴν τὴν πόρτα βρισκόταν πάλιν τώρα καὶ πρὶν τὴν ἀνοίξῃ ἐρώτησε δυνατά.

— Ἦλθες, Φιαμέττα ;

— Ναί· εὐγενεστάτη, ἀκούσθηκε ἡ φωνὴ τῆς Ἀτσιγγάνας.

Τὸ κλειδὶ ἐγύρισε μὲ εὐκολία καὶ ἡ πόρτα ἄνοιξε.

Ἡ δύο γυναῖκες ἔδοσαν τὰ χέρια ἡ μιὰ στὴν ἄλλη καὶ ἐτραχώρησαν πρὸς τὸν κῆπο.

Ἡ Φρατζέσκα μόλις ἔφθασε στὴν ἐπιφάνειαν, ἐκάθισε κοντὰ στὰ χόρτα καὶ εἶπε στὴν Φιαμέττα νὰ μείνῃ σ' ἕνα ἀπὸ τὰ σκαλοπάτια, ὥστε νὰ μὴ φαίνεται καὶ ἂν ἀκόμη κάποιος ἔβλεπεν ἀπὸ ἀπόστασι πρὸς τὸν κῆπο.

—Δὲν σὲ ἤθελα γιὰ νὰ μοῦ εἰπῇς τὴν μοῖρά μου αὐτὴ τὴ φορὰ, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Ὁ ἄνδρας σας ὑποπτεύεται. Σᾶς χρειάζεται μία ἀφωσιωμένη φίλη, εἶπεν ἡ Φιαμέττα.

— Ποῦ τὸ ξέρεις;

— Τὸ βλέπω στὰ μάτια σας. Τὸ εἶδα σὲ ὅσα συνέβησαν πρὸ ὀλίγου. Κι' ἐγὼ δὲν ἤλθα γιὰ τὸν Μπρουνέττο. Ἔμαθε πῶς σᾶς ἐπῆραν τὴν Μαργαρίτα κι' ἐσκέφθηκα ὅτι εἶσθε ἐντελῶς μόνη. Σᾶς εἶμαι ἀπαραίτητη. Ἦλθα νὰ σᾶς ὑπηρετήσω πιστά.

— Πρὸ ὀλίγου ἐκεῖνος.

— Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Τζοβάννι.

— Ναί, ὡμολόγησε μὲ ταπεινὴ φωνὴ ἡ Φρατζέσκα. Πρὸ ὀλίγου στὸ κυνῆγι ποῦ ἐπήγαμε, ἔπεσε ἀπὸ τὸ ἄλογο καὶ ἐπληγώθηκε. Ἡ γυναῖκά του ἦλθε καὶ μ' εὗρῆκε γονατιστὴ ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του. Ὑπωπτεύθηκε.

— Νὰ φοβῆσθε περισσότερο τὴν ζήλεια τῆς γυναῖκας, ἀπὸ τὴν μανία τοῦ ἀνδρός.

— Εἶδε στὸν λαιμό μου μιὰ σταγόνα αἵματος ἀπὸ τὸν Πάολο. Νὰ ἐδῶ. Ἀκόμη δὲν ἐπρόφθασα νὰ πλυθῶ.

— Τρομερὸ σημάδι. Εἶνε ἀκριβῶς στὴν ἀρτηρία τῆς ζωῆς. Ὅλα τὰ σημεῖα λένε ὅτι στὸ παλάτι τοῦ Μαλατέστα θὰ χυθῇ αἷμα. Εὐγενεστάτη φυλαχθῆτε. Κάποιοι ἐδῶ μέσα θὰ πεθάνουν πνιγμένοι στὸ αἷμα. Ἡ γραμμὴ τῆς μοίρας σας προχωρεῖ ἀδιατάραχτη πάντοτε. Τὴν εἶδα στ' ἄστρα. Ὁ Πάολο δὲν θὰ παύσῃ νὰ εἶνε δικός σας. Ἀλλὰ θὰ χρειασθῇ ν' ἀντιμετωπίσετε τὸν πειὸ τρομερὸ κίνδυνο. Τίποτε δὲν θ' ἀλλάξῃ τὸ δρόμο αὐτῆς τῆς ἀγάπης. Σήμερα ἐκάματε κάτι ποῦ προμαντεύει πολλά.

— Τί ἔκαμα;

— Ἀνοίξατε τὴ σιδερένια πόρτα τῆς ὑπανόμου.

— Κι' ἔπειτα ;

— Δεν γνωρίζετε τὴν ἱστορία τῆς Ντόνας Βιρτζίλια, προμάμμης τοῦ Τζοβάνι ;

— Ὄχι, κάτι εἶδα σ' ἕνα παληὸ χαρτί, ἀλλὰ δὲν ἐκατάλαβα τί ἔλεγε.

— Ἀκοῦστε λοιπὸν νὰ σᾶς εἰπῶ ἐγώ.

Ἡ Ντόνα Βιρτζίλια ἦταν ὡραία. Ἡ φήμη τῆς ὡμορφιάς της εἶχε φθάσει παντοῦ, σὰν ν' ἀκτινοβολοῦσε χιλιάδες λεύγες μακρυά. Ἔλεγαν πῶς ὁ Πιέρι Μαλατέστα τὴν εἶχε φέρει ἀπὸ μιὰ πολὺ μακρυνὴ χώρα λάφυρον ἑνὸς πολέμου του. Ἄλλοι ἔλεγαν πῶς ἦταν μιὰ πριγκήπισσα τῆς Γαλλίας, καὶ τοῦ τὴν ἔδωσαν γυναῖκα γιὰ τὰ ἡρωϊκά του κατορθώματα στὸν πόλεμο τῶν Γάλλων ἐναντίον τῶν Καταλανῶν. Ἔλεγαν ἀκόμη πῶς τὴν εὗρῆκε σὲ μιὰ ἀκρογιαλιὰ μισοπνιγμένη ἔπειτα ἀπὸ τὸ ναυάγιο ἑνὸς πλοίου ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἐσώθηκε κανείς. Ἄλλοι ἰσχυρίζοντο πῶς τὴν ἀγόρασε πέντε χιλιάδες χρυσᾶ ἀπὸ ἕναν Ἑβραῖο ποῦ τὴν εἶχε πάρει ἀπὸ ἕναν πειρατὴ ποῦ ἔκουρσεψε ἕνα αὐτοκρατορικὸ βυζαντινὸ καράβι, καὶ πῶς τόσο τὴν ἀγάπησε, ποῦ τὴν ἔκαμε τέλος γυναῖκά του.

— Ἐκείνη τὸν ἀγάπησε ;

— Ὄχι. Ἀγάπησε ἕναν ἄλλο, ἕναν ἱππότη ποῦ ἐρχόταν καὶ τραγουδοῦσε μὲ τὸ μονόχορδο βιολί του κάτω ἀπὸ τὴν μάνδρα τοῦ κήπου, ὅταν ὁ Πιέρο Μαλατέστα ἔλειπε. Μιὰ νύχτα ἐπροδόθη ἡ ἰδία στὸ ὄνειρό της. Εἶπε τ' ὄνομα τοῦ ἀγαπημένου της καὶ τότε ὁ Πιέρι παρεφύλαξε. Τῆς εἶπε πῶς θὰ πάῃ στὴ Φλωρεντία καὶ θὰ λείψῃ πέντε ἡμέρες καὶ τὴ νύχτα ἐγύρισε πίσω. Κρύφθηκε μέσα στὸν κῆπο καὶ τὴν εἶδε ποῦ κατέβηκε ἀπ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν σκάλα μέσα στὸν ὑπόγειο θόλο. Τὴν ἀκολούθησε, μέσα στὴν ὑ-

πόνομο. Ἐκείνη ἄνοιξε τὴν σιδερένια πόρτα. Τὴν ἄκουσε τότε μέσα στὸ σκοτάδι νὰ μιλῇ στὸν ἐραστή της ποῦ περίμενε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Χύθηκε ἐπάνω τους καὶ τότε ἐδῶ μέσα τοὺς ἔσφαξε καὶ τοὺς δυὸ μὲ τὸ μαχαῖρί του. Ἀπὸ τότε λένε πῶς ὅποια γυναῖκα τῆς γενιᾶς τοῦ Μαλατέστα ἀνοίξῃ αὐτὴν τὴν πόρτα κινδυνεύει.

Ἡ Φρατζέσκα ἐκύτταξε τὴν Ἀτσιγγάνα τρομαγμένη.

— Ὥστε ἐγώ;

— Πρέπει νὰ φυλάγεσθε. Εἶνε γραμμένο μέσα στὴ ζωή σας νὰ χυθῇ αἷμα.

— Τὸ δικό μου;

— Ἴσως ναί, ἴσως ὄχι. Μπορεῖ νὰ εἶνε τὸ αἷμα τοῦ ἄνδρα σας. Φυλαχθῆτε. Λένε πῶς τὸ κλειδὶ αὐτῆς τῆς πόρτας τὸ φυλᾶνε οἱ Μαλατέστα στοὺς οἰκογενειακούς τους θησαυρούς.

— Εἶνε θησαυρὸς αὐτὸ τὸ κλειδί;

— Θεωρεῖται ἡ τιμὴ τῆς οἰκογενείας. Πρέπει νὰ βάλετε τὸ κλειδὶ στὴ θέσι του.

— Μοῦ χρειάζεται αὐτὸς ὁ μυστικὸς δρόμος. Τὸ κλειδὶ εἶνε ἀπαραίτητο. Δὲν θὰ μπορέσῃς νὰ μοῦ κάμῃς ἕνα ὅμοιο;

— Πρέπει νὰ πάω σὲ πόλι μακρυνὴ ποῦ νὰ μὴ ὑποπτευθοῦν τίποτε. Ἂν τὸ εὕροῦν στὰ χέρια μου καὶ σεῖς καὶ ἐγὼ εἴμαστε χαμένες.

— Ἐσὺ βέβαια, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ κινδυνεύσῃς, ἀλλὰ γιὰ τὸν ἑαυτό μου δὲν μὲ ἐνδιαφέρει. Ὅλη μου ἡ εὐτυχία εἶνε αὐτὴ ἡ ἀγάπη.

— Δὲν πρέπει νὰ κινδυνεύῃ κανείς, ὅταν μπορῇ μὲ ὑπομονὴ νὰ περιμένῃ ἀσφαλέστερη εὐτυχία. Ὁ Πάολο Μαλατέστα μπορεῖ νὰ ἔρχεται ὄχι ἀπὸ τὸ μυστικὸ αὐτὸ δρόμο, ἀλλὰ φανερά.

— Λησμονεῖς ὅτι ἔχει γυναῖκα ποῦ ὑποπτεύεται καὶ μένει στὸ παλάτι κι' αὐτή.

— Μπορεῖ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ παλάτι.

— Πῶς;

— Ὁ ἴδιος ὁ Πάολο νὰ τῆς τὸ ἐπιβάλῃ. Νὰ κατοικήσουν ἀλλοῦ.

— Καὶ ἂν θελήσῃ ἐκείνη νὰ κάμῃ κακό;

— Δὲν τολμᾷ νὰ εἰπῇ τὴς ὑποψίες της στὸν ἄνδρα σας.

Ἡ Ἀτσιγγάνα ἔμεινε πρὸς στιγμὴν σκεπτικὴ καὶ ἔπειτα εἶπε:

— Τὸ καλλίτερο ἀπ' ὅλα θὰ ἦταν νὰ τὴν γνωρίσω ἐγώ.

— Κι' ἔπειτα;

— Θὰ ζητήσω νὰ μάθω τὰ μυστικά της...

— Μιὰ πριγκίπησσα μπορεῖ νὰ εἰπῇ τὰ μυστικά της σὲ σένα;

— Λησμονεῖτε ὅτι σεῖς μοῦ εἴπατε τρομερώτερα.

— Ἀλήθεια.

— Θὰ τῆς ἀπομακρύνω λοιπὸν κάθε ὑποψία ἀπὸ σᾶς.

Ἀκούσθηκε ἐκείνη τὴ στιγμὴ ποδοβολητὸς ἀλόγων στὴν αὐλή.

Ἡ Φιαμέττα ἔτρεξε νὰ ἐξαφανισθῇ ἀμέσως εἰς τὴν ὑπόνομο.

Ἡ Φρατζέσκα ἐσηκώθηκε καὶ ἄρχισε νὰ περιπατῇ ἀργά. Ἦταν σκυμμένη ἐπάνω σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ ὅταν εἶδε τὸν Τζοβάννι νὰ μπαίνῃ στὸν κῆπον.

— Φρατζέσκα, ἔπίστευα πῶς θὰ ἤσουν ἀλλοῦ, τῆς εἶπε.

— Κυττάζω αὐτὰ τὰ ὠχρορρόδινα τριαντάφυλλα.

— Ἄφησες τὴ Βεατρίκη κι' ἔφυγες.

— Προτιμῶ νὰ βλέπω ἕνα ὡραῖο τριαντάφυλλο.

— Ἐν τούτοις ἐδέχθης νὰ βγοῦμε ὅλοι μαζῆ.

— Ναί· τὸ ἤθελα ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Ἀλλ' αὐτὸ προσβάλλει τὸν ἀδελφό μου τὸν Πάολο.

— Εἶμαι ἕτοιμη νὰ τοὺς ζητήσω συγγνώμην, ἀλλὰ μὴ μοῦ εἰπῆτε νὰ ξαναπᾶμε μαζύ.

— Γιατί;

— Αὐτὴ ἡ γυναῖκα εἶνε φοβισμένη διαρκῶς. Μοῦ φαίνεται πῶς ἡ λύπες της τὴν κάνουν κακή. Μὲ φθάνουν τὰ δικά μου βάσανα. Δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω τὰ βάσανα τῶν ἄλλων. Ὁ Πάολο ἔχει δίκηο νὰ θέλῃ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ παλάτι. Ἄφησέ τον. Δὲν θὰ ἀπομακρυνθῇ ἄλλως τε. Σ-ἰς οἱ δύο βλέπεσθε συχνά.

— Ὅλα αὐτὰ εἶνε παράδοξα, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Ἀφίνεις τὴν Βεατρίκη καὶ φεύγεις. Κι' ἐξ ἄλλου ὁ Πάολο ἔγινεν ἄφαντος. Δὲν τὸν εἶδα ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ ἐμπήκαμε στὸ δάσος.

— Σοῦ εἶπαν βέβαια ὅτι ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ἄλογο.

— Ὄχι. Δὲν ξέρω τίποτε.

— Τὸν εἴδαμε κοντὰ στὴν πηγὴ τοῦ Ζόριο. Ἐπήγαμε ἐκεῖ ἀμέσως ἡ Βεατρίκη καὶ ἐγώ. Ἐκτύπησε στὸ κεφάλι, ἀλλὰ συνῆλθε γρήγορα. Ἐκαβαλλίκευσε καὶ ἔτρεξε νὰ σ' εὑρῇ.

— Δὲν τὸν εἶδα. Ἴσως δὲν ἤξευρε ποῦ ἤμουν. Εὑρῆκα μόνον τὴ Βεατρίκη στὸ δρόμο. Ἐρχόταν ἀργὰ μὲ τοὺς συνοδοὺς καὶ τῶν δύο σας. Σὺ ἔφυγες μόνη.

— Ἤθελα νὰ τρέξω μὲ τὸ ἄλογο. Δὲν μποροῦσαν νὰ μὲ ἀκολουθήσουν ὅλοι. Ἐπροτίμησα νὰ τοὺς ἀφήσω πίσω μὲ τὴ Βεατρίκη.

Καβαλλικεύεις σᾶν ἄνδρας. Ἀλλὰ ἐνόμιζα ὅτι ἡ λύπη τῆς Βεατρίκης θὰ σ' ἐμπόδιζε νὰ τὴν ἀφήσῃς.

— Ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ κίτρινο πρόσωπο δὲν μπορῶ νὰ τὸ βλέπω.

— Τὴν εἶδα δακρυσμένη. Ἔπρεπε νὰ τὴν λυπηθῇς.

— Δὲν μοῦ ἀρέσουν οἱ ἄνθρωποι ποῦ παραπονοῦνται.

— Δὲν παραπονέθηκε δὲν μοῦ εἶπε λέξι. Ἀλλ' ἐγὼ τὰ ἐκατάλαβα ὅλα.

— Ἦταν δακρυσμένη, ὅπως εἶπες. Γιὰ μένα εἶνε σὰν νὰ παραπονιόταν.

— Ἡ σκληρότης σου μερικὲς φορὲς εἶνε καταπληκτική. Φαίνεσαι τρυφερὴ καὶ καλὴ σὲ ὅλους, σὰν ἕνα περιστέρι, καὶ ἄξαφνα ἡ καρδιά σου φαίνεται καμωμένη ἀπὸ κρύο καὶ σκληρὸ σίδερο.

— Ἔτσι εἶμαι ἐγώ.

— Καὶ ἂν ἐπέθαιναν μπροστά σου ἑκατὸν ἄνθρωποι καὶ μποροῦσες νὰ τοὺς σώσῃς μὲ μιὰ κίνησι τοῦ μικροῦ σου δακτύλου, θὰ ἀρνιόσουν νὰ κοπιάσῃς ἔστω καὶ τόσο λίγο καὶ θὰ τοὺς ἄφινες νὰ πεθάνουν.

— Ἔχετε νὰ εἰπῆτε τίποτε ἄλλο εὐγενέστατε;

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς της ἦταν εἰρωνικός, ὅπως πάντοτε ὅταν τοῦ ἀπηύθυνε αὐτὴ τὴν ἐρώτησι.

— Ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ, ἀπήντησεν ὁ Τζοβάννι, ὅτι εἶνε στιγμὲς ποῦ φέρεσαι σὰν θηρίο. Ἐγκαταλείπεις ἐχθρικὰ μιὰ γυναῖκα μὲ ἀθῶα ψυχή, ποῦ θεωρεῖται ἀδελφή σου καὶ θέλεις νὰ μὲ χωρήσῃς ἀπὸ τὸν ἀδελφό μου.

— Ζήσετε μαζύ, κάμετε ὅτι θέλετε, ἀλλὰ μὴ μὲ ἀναμιγνύετε στὶς ὑποθέσεις σας.

— Ἀδιαφορεῖς γιὰ τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἀνδρός σου;

— Σὺ τὸ εἶπες.

— Ἂν δὲν σ' ἀγαποῦσα τόσο πολύ, ἂν τὸ πάθος δὲν μὲ εἶχε κάμει ἀγνώριστο θὰ σὲ μεταχειριζόμουν διαφορετικά. Δὲν εἶσαι σὺ ἡ γυναῖκα ποῦ ταιριάζει σ' ἕναν Μαλατέστα.

—Εἶμαι ἡ γυναῖκα ποῦ θὰ ταίριαζε σ' ἐκεῖνον ποῦ θὰ ἤθελε. Τόση ὥρα μὲ στενοχωρεῖς, μὲ πιέζεις μὲ ὑβριστικὰ λόγια καὶ δὲν σοῦ ἀπήντησα. Ἤθελα νὰ σὲ σεβασθῶ. Ξέρω ἀπὸ τί ὑποφέρεις καὶ δὲν ἤθελα νὰ σοῦ θίξω τὴν πληγή. Ἐσὺ ξέρεις ὅτι εἶμαι πτῶμα, καὶ ὅμως πατεῖς ἀπάνω στὸ πτῶμα. Ἤθελες νὰ λυπηθῶ τὴν Βεατρίκη. Ἀλλὰ δὲν μοῦ ἔμεινε καρδιὰ νὰ λυπηθῶ γιὰ τίποτε. Τὴν συνέτριψες ἐσύ.

— Σὲ συνέτριψα γιατὶ σ' ἀγάπησα ;

— Μὲ συνέτριψες γιατὶ μὲ πῆρες χωρὶς νὰ μάθῃς ἂν τὸ ἤθελα. Ἀπὸ τότε εἶμαι σὰν πεθαμένη. Δὲν σοῦ παραπονέθηκα ποτέ, καὶ ἂν σοῦ μίλησα σκληρά, αὐτὸ τὸ ἔκανα ὅταν μὲ προκαλοῦσες. Ἀλλὰ κανένα παράπονο δὲν μοῦ ἔφυγε ποτὲ ἀπὸ τὸ στόμα. Οὔτε δάκρυα. Εἶμαι ὑπερήφανη ἐγώ. Δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ κλαίω. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ σπαραγμένα στήθη, ποῦ δὲν ἐγνώρισαν τὸν παλμὸ τῆς χαρᾶς ὑπάρχει μιὰ ψυχὴ ὑπερήφανη. Ξέρω νὰ θάβω τοὺς λογισμούς μου στὴ σιωπή, καὶ ν' ἀνέχωμαι τὴν μοῖρά μου σὰν μιὰ ἁλυσσοδεμένη ποῦ κρατεῖ τὸ κεφάλι ψηλότερα ἀπὸ τὸν δεσμοφύλακά της. Γιατὶ σὺ μ' ἔχεις φυλακισμένη. Μὲ κατηγόρησες ὅτι θέλω νὰ σὲ χωρήσω ἀπὸ τὸν ἀδελφό σου. Δὲν μπορῶ νὰ βλέπω ἄλλες δυστυχίες πλάϊ στὴ δική μου. Ἡ Βεατρίκη νομίζει πῶς τὴν ἐχθρεύομαι.. Ἐνῷ ἀδιαφορῶ ἐντελῶς ἂν ζῇ ἢ πεθαίνει.

— Ἐν τούτοις ἐχαιρέτισες μὲ τόση χαρὰ τοὺς ἀρραβῶνες της μὲ τὸν Παόλο. Ὁ ἐνθουσιασμός σου τότε μοῦ ἐφάνηκε ἀνεξήγητος, καὶ τώρα σὲ βεβαιῶ ὅτι μοῦ φαίνεται περισσότερο μυστηριώδης.

— Νὰ σοῦ ἐξηγήσω. Τὸ μυστήριο ὑπάρχει, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ μόνον γιὰ κείνους ποῦ δὲν ξέρουν πῶς ἦρθα ἐδῶ μέσα καὶ πῶς ἐρραγίσθηκε ἡ ζωή μου. Γιὰ σένα δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ μυστήριο. Ἔπρεπε

νὰ νοιώσῃς τὴν πικρὴ εἰρωνεία τῶν λόγων μου. Ἔπρεπε νὰ νοιώσῃς ὅτι ἀντὶ νὰ σοῦ παραπονεθῶ γιὰ τὴ δυστυχία μου καὶ νὰ σ' ἐνοχλήσω, ἐπροτίμησα νὰ μιλήσω γιὰ τὴν εὐτυχία ἐκείνων ποῦ πανδρεύονται ἔπειτα ἀπὸ ἕνα ἔρωτα. Ἐκοροϊδεψα ἔτσι τὴν μοῖρά μου μὲ εὐχάριστα λόγια γιὰ τὴς χαρὲς τῶν ἄλλων. Ἔπρεπε νὰ τὸ νοιώσῃς αὐτὸ τὸ φρικαλέο μυστήριο ποῦ τὸ ἔντυσα μὲ τὴν προσωπίδα τῆς χαρᾶς. Μιλούσαμε λοιπὸν γιὰ τὴ Βεατρίκη, Τὶ ἐνδιαφέρον νὰ ἔχω γιὰ τὴν εὐτυχία της ; Τὶ ἐνδιαφέρον νὰ ἔχω γιὰ τὴν εὐτυχία κάθε ἀνθρώπου; Ὅσον γιὰ τὸν ἀδελφό σου, καὶ ἂν ἀκόμη φύγῃ ἀπ' ἐδῶ μπορεῖτε νὰ βλέπεσθε. Δὲν θὰ δείξω καμμιὰ δυσαρέσκεια γιὰ τίποτε, ἀλλὰ μὴ μοῦ ζητεῖτε νὰ δείχνω καὶ εὐχαρίστησι.

Θόρυβος ἀκούσθηκε στὴν αὐλή.

Ἕνας ἀκόλουθος ἔτρεξε νὰ βρῇ τὸν Τζοβάννι στὸν κῆπο.

— Ἔφεραν τὸν εὐγενέστατο Πάολο πληγωμένον, εἶπε.

— Ἐχτύπησε καὶ ἔδεσε τὴν πληγήν του, εἴτε ἕνας ἄλλος, καὶ ἔσπευσε νὰ σᾶς ζητήσῃ σιὸ κυνῆγι, ἀλλὰ τοῦ ἦλθεν αἱμορραγία καὶ ἔπεσε λιπόθυμος.

Ὁ Τζοβάννι ἔτρεξεν ἔξω. Ἀκολουθοῦσε ἡ Φρατζέσκα ὠχρὴ ἀπὸ ἀγωνία. Ἔτρεμε ὁλόκληρη.

Μία κραυγὴ σπαρακτικὴ ἀκούσθηκε ἀπὸ πάνω. Ἦτο ἡ Βεατρίκη ποῦ εἶδε τὸν ἄνδρα τη ἀπὸ ἕνα παράθυρο λιπόθυμον καὶ ἐξαπλωμένον σ' ἕνα φορεῖο. Ὁ Πάολο ὅταν ἔφυγε ἀπὸ ἐκεῖ ποῦ τὸν εἶχαν βρῇ πληγωμένον ἐλιποθύμησε σὲ λίγο ἀπάνω στο ἄλογο ἀπὸ τὴν ἐξάντλησι τῆς αἱμορραγίας. Μόλις ἐπρόφθασαν νὰ τὸν κρατήσουν οἱ ἀκόλουθοί του.

Τὸν ἔφεραν ξαπλωμένον ὠχρὸ καὶ ἀκίνητο, σὰν νεκρό.

Ὁ γιατρὸς ἔσπευσε ἀμέσως κι' ἔδεσε τὴν πληγή, ἀπὸ τὴν ὁποία ἔτρεχεν αἷμα. Ὁ Τζοβάννι εἶχε γονατίσει κοντὰ στὸ κεφάλι τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ πίσω του ἡ Φρατζέσκα ἔσφιγγε τὰ χέρια της ἀπελπισμένη. Μόλις κρατιόταν γιὰ νὰ μὴν πέσῃ στὸ σῶμα τοῦ ἀγαπημένου της.

Σὲ λίγο ὁ Τζοβάννι ἀναγκάσθηκε νὰ σηκωθῇ, γιατὶ ἡ Βεατρίκη κατέβηκε στὴν αὐλή, ὥρμησε πρὸς τὸ φορεῖο κι' ἔπεσε ἀπάνω στὸν Πάολο. Ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα ἄρχισε νὰ φιλῇ τὸ χλωμό του πρόσωπο κι' ἐχρειάσθηκε νὰ τὴν τραβήξουν ἀπὸ κεῖ μὲ κόπον γιὰ νὰ περιποιηθῇ ὁ γιατρὸς τὸν πληγωμένο.

Μόλις ὁ Πάολο συνῆλθε, ἔρριξε τὸ σβυσμένο βλέμμα του στὲς δύο γυναῖκες. Τὰ μάτια του ἐσταμάτησαν στὴ Φραντζέσκα. Ἡ Βεατρίκη ἐγονάτισε πάλι κοντά του, τοῦ μιλοῦσε, ἐχάϊδευε τὰ μαλλιά του, ἔφερε τὰ χείλη της κοντὰ στὰ δικά του σὰν νὰ ἤθελε νὰ τὸν ἐμψυχώσῃ...

Ἀλλὰ ὁ Πάολο ἐκύτταζε τὴν ἄλλη. Γιατὶ ἐκείνη ἦταν ποῦ ἀγαποῦσε, καὶ ἐκείνη ἦταν ποῦ ὑπέφερε περισσότερο.

Γιατὶ ἡ Φρατζέσκα δὲν μποροῦσε νὰ φανερώσῃ ἐκεῖνο ποῦ τῆ; ἔσφιγγε τὴν καρδιά, τῆ; ἦταν ἀπαγορευμένο νὰ γονατίσῃ ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ νὰ τὸν φιλῇ ὅπως ἡ Βεατρίκη.

Καὶ μὲ ὅλη τὴν ἐξάντλησί του ἀπὸ τὴ λιποθυμία κατώρθωνε νὰ σκέπτεται ὅτι καὶ ἂν ἐπέθαινε ἀκόμη θὰ ἦταν ἀδύνατο στὴν γυναῖκα αὐτὴ ποῦ τὸν ἀγαποῦσε νὰ ξενυχτίσῃ ἀπάνω ἀπὸ το πτῶμα του, νὰ τὸν κλαύσῃ φανερά, νὰ πενθήσῃ. Γιατὶ πλάϊ της ὑπῆρχεν ὁ ἀδελφός του, ὁ διαρκὴς κίνδυνος τῆ; ὑποψίας. Καὶ τώρα ἔτρεμε μήπως ἀναγκασθῇ νὰ μείνῃ

στὸ κρεββάτι πολλὲς ἡμέρες καὶ χάσῃ τὴν συντροφιὰ τῆς ἀγαπημένης του.

Ὁ Τζοβάννι εἶπε νὰ τὸν μεταφέρουν ἀπάνω. Καὶ ὅπως τὸν ἐπήγαιναν ὁ Πάολο ἄκουγε τὰ ἀναφιλητὰ τῶν δύο γυναικῶν ποῦ ἀκολουθοῦσαν.

Οταν ἐξαπλώθηκε στὸ κρεββάτι του, τὴς εἶδε πάλι καὶ τὴς δύο κοντά του. Ὑπέφεραν καὶ ἡ δύο. Ἔκλαιαν καὶ ἡ δύο.

— Αἴ, τί κλαῖτε; εἶπεν ὁ Τζοβάννι δὲν εἶνε τίποτε. Μία γρατζουνιὰ καὶ τίποτε ἄλλο. Μόνον ποῦ ἐκόπη μία μικρὴ ἀρτηρία. Ἀλλὰ τώρα ὁ γιατρὸς τὴν ἔδεσε καλά. Ἡσυχάστε.

— Δὲν ἔχω τίποτε, εἶπε καὶ ὁ Πάολο. Μοῦ κάνει κακὸ νὰ σᾶς βλέπω νὰ κλαῖτε ἔτσι.

Ἡ Βεατρίκη ἐκύτταζε ἀκόμη τὸν ἄνδρα της μὲ περίλυπο ὕφος, ἀλλὰ ἡ Φρατζέσκα τοῦ χαμογελοῦσε τώρα πειά, μὲ δακρυσμένα ἀκόμη τὰ μάτια.

— Θὰ θέλῃς νὰ ἡσυχάσῃς, ἀδελφέ μου, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, κι' ἔκαμε νεῦμα στὴ γυναῖκά του νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἔξω.

— Μείνετε καλλίτερα, θὰ προτιμοῦσα τὴ συντροφιά σας.

— Ἂς μείνῃ λοιπὸν ἡ Φρατζέσκα, εἶπεν ὁ Τζοβάννι εὐχαριστημένος γιατὶ ἔβλεπε εὐκαιρία νὰ συμφιλιωθῇ ἡ γυναῖκά του μὲ τὴ Βεατρίκη.

Καὶ ἔφυγε.

Ἡ δύο γυναῖκες ἔμειναν κοντὰ στὸν Πάολο ἡ μιὰ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τοῦ κρεββατιοῦ κι' ἡ ἄλλη ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Ἐμεσολάβησε μεταξύ τους σιγή. Ἡ δύο γυναῖκες εἶχαν ἀπάνω του τὰ μάτια καὶ ἐκεῖνος ἄλλοτε ἔκλεια τὰ βλέφαρα καὶ ἄλλοτε κύτταζε πέρα. Δὲν ἤθελε νὰ συναντήσῃ τὰ βλέμματά τους.

— Διψῶ, εἶπεν ἔξαφνα.

Ἔτρεξαν καὶ αἱ δύο νὰ τοῦ φέρουν νερό, ἀλλ' ὁ Πάολο ἔκράτησε τὴν Φρατζέσκα μ' ἕνα νεῦμα.

— Μὴ φύγῃς, τῆς εἶπε σιγὰ ὅταν ἐβγῆκε ἡ Βεατρίκη.

Ἡ Φρατζέσκα τοῦ ἐσφράγισε τὰ χείλη μ' ἕνα φίλημα.

— Θὰ μείνω, τοῦ ἀπήντησε. Πρέπει νὰ τὸ εἰπῇς σὺ ὁ ἴδιος στὸν Τζοβάννι. Νὰ μὲ ζητήσῃς νὰ συντροφεύω τὴν Βεατρίκη.

— Ναί.

— Φοβοῦμαι πῶς ἡ πληγὴ αὐτὴ θὰ μοῦ κοστίσῃ πολύ. Τὸ κεφάλι μου εἶνε ζαλισμένο ἀκόμη ὅπως τὴν πρώτη στιγμὴ ποῦ ἐχτύπησα.

— Δὲν ἔχεις τίποτε. Ἂν μένω κοντά σου, δὲν τὸ κάνω γιατὶ φοβοῦμαι μήπως ἔχεις τίποτε ἐπικίνδυνο. Δὲν θέλω ν' ἀφήσω τὴν Βεατρίκη νὰ μείνῃ μόνη κοντά σου. Θ' ἄρχιζε τρυφερότητες καὶ χάδια ποῦ μοῦ κάνει κακὸ καὶ νὰ τὸ σκέπτομαι. Θέλει νὰ μείνετε οἱ δυό σας καὶ ὑποφέρει ποῦ εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ. Ἂς ὑποφέρῃ. Ἡ δική μου ἀγάπη εἶνε τόσο μεγάλη ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ λεβασθῇ τὸν πόνο κανενὸς ἄλλου.

Ἡ Βεατρίκη ἔφερε τὸ νερό.

— Ὅταν κουρασθῆτε, εἶπε στὴ Φρατζέσκα μπορεῖτε νὰ φύγετε. Ὁ Πάολο συνῆλθεν τώρα ἐντελῶς.

— Θὰ προτιμοῦσα νὰ μείνω ἀπόψε μὲ σᾶς, ἀδελφή μου, ἀπήντησεν ἡ Φρατζέσκα. Αὐτὴ εἶνε καὶ ἡ θέλησις τοῦ Τζοβάννι.

— Ὁ Τζοβάννι δὲν ξέρει ὅτι ἔχετε ἀνάγκη ἀπὸ ἀνάπαυσι, εἶπε ἡ Βεατρίκη.

— Δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ἀνάπαυσι κανείς, ὅταν πρόκειται νὰ περιποιηθῇ ἐκείνους ποῦ ἀγαπᾷ.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, γιατὶ ἀγαπᾶτε τόσον πολὺ τὸν ἄνδρα μου.

— Εἶνε ἀδελφὸς τοῦ Τζοβάννι.

Τότε ἡ Βεατρίκη τὴν ἐπλησίασε καὶ τῆς εἶπε σιγά, ὥστε νὰ μὴ ἀκουσθῇ ἀπὸ τὸν Πάολο.

— Κυρία, ἤθελα νὰ μείνω μόνη μὲ τὸν ἄνδρα μου.

— Ἐνόμιζα, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα, ὅτι ἂν ἔμενα μαζύ σας θὰ σᾶς ἦταν περισσότερο εὐχάριστο.

— Ἂν ἀγαπούσατε τὸν ἄνδρα σας, ἀπήντησεν ἡ Βεατρίκη, θὰ ἐβλέπατε ὅτι τίποτε δὲν εἶνε περισσότερον εὐχάριστο ἀπὸ τὸ νὰ μένουν δύο σύζυγοι μόνοι κάτω ἀπὸ τὴν στέγην ποῦ τὴν θερμαίνη ὁ ἔρως.

— Πιστεύετε, ὅτι δὲν μπορῶ νὰ σᾶς καταλάβω ; Ποιὸς ξέρει ; Ἐγὼ ὅμως δὲν ἀγάπησα, δὲν μπορῶ νὰ ἀγαπήσω ποτέ.

Καὶ ἔκαμε νὰ φύγῃ.

— Φρατζέσκα, στάσου. Ποῦ πᾶς ; εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ἀντίο, εἶπεν ἐκείνη. Πρέπει νὰ ἡσυχάσῃς.

— Ὁ Τζοβάννι σὲ ἄφησε γιὰ νὰ μείνῃς ἐδῶ.

— Νὰ ἡ γυναῖκα σου. Θὰ σὲ περιτοιηθῇ. Σ' ἀγαπᾷ τόσον πολύ, ὥστε καταλαβαίνω ὅτι θὰ ἤθελε νὰ μείνῃ μόνη μαζύ σου.

Καὶ ἔφυγε.

Ἡ Βεατρίκη ἐπλησίασε τὸν ἄνδρα της, ἀκούμπησε στὸ προσκέφαλό του καὶ τὸν ἐκύτταζε.

— Κάτι ἤθελες νὰ μοῦ εἰπῇς, εἶπεν ἐκεῖνος.

— Ὄχι· ἐψιθύρισεν ἡ Βεατρίκη.

— Τότε γιατὶ ἔδιωξες τὴ Φρατζέσκα ;

— Δὲν τὴν ἔδιωξα. Δὲν τῆς εἶπα τίποτε. Ἔφυγε μόνη.

— Τὰ ἄκουσα ὅλα, ἀπήντησε. Ἀλλὰ ἡ Φρατζέσκα θὰ μᾶς ἔκανε νὰ περάσωμε πειὸ εὐχάριστα τὴν ὥρα.

Τὰ μάτια τῆς Βεατρίκης ἐπλημμύρισαν δάκρυα

καὶ ἐγύρισε πλάγι τὸ κεφάλι γιὰ νὰ μὴ τὴν ἰδῇ ἐκεῖνος.

Ἔμειναν σὲ σιωπὴ ἀρκετὴ ὥρα, καὶ ὅταν ἀργότερα ὁ Πάολο ἐζήτησε δεύτερο ποτῆρι νερὸ καὶ ἐκείνη ἔσπευσε νὰ τοῦ τὸ φέρῃ, εἶδε πῶς τὸ χέρι του ἔκαιγε. Ὁ Πάολο εἶχε πυρετόν. Εἶδε τὰ μάγουλά του φλογισμένα, τὰ μάτια του κατακόκκινα. Ἐφοβήθηκε.

Τὸν ἐρώτησε ἂν ἤθελε τίποτε, ἀλλ' ἐκεῖνος μόλις μποροῦσε νὰ ὁμιλῇ.

Ἡ Βεατρίκη ἀνησύχησε. Μὲ τὴν ἀπειρία ποῦ εἶχε δὲν ἤξερε τί νὰ κάμῃ.

Ἐσκέφθηκε τότε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Τζοβάννι καὶ ἔτρεξε ἡ ἴδια. Στὸν διάδρομον εὑρέθηκε μπροστὰ στὴ Φρατζέσκα.

Ἡ γυναῖκα τοῦ Τζοβάννι στεκόταν κοντὰ στὴν πόρτα τοῦ δωματίου τοῦ Πάολο. Στηριζόταν στὸν στοῖχο μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα.

Ἡ Βεατρίκη μ' ὅλη τὴν ταραχή της εἶδε ὅτι ἡ Φρατζέσκα ἐταράχθηκε μόλις τὴν εἶδε. Φαινόταν πῶς δὲν ἐπερίμενε αὐτὴ τὴ συνάντησι. Ἡ ταραχή της ἦταν φανερή.

— Ἤθελα τὸν Τζοβάννι, εἶπε ἡ Βεατρίκη...

— Καὶ ἀφήσατε γι' αὐτὸ τὸν ἄρρωστο ; Μπορούσατε νὰ στείλετε ἕνα ἀκόλουθο.

— Ἤθελα νὰ τὸν ἰδῶ ἡ ἴδια.

— Ἔχετε λοιπὸν νὰ τοῦ ἀναγγείλετε πάρα πολὺ σοβαρὰ πράγματα ;

— Ναί· ποῦ εἶνε ;

— Λείπει. Ἔφυγε ἥσυχος γιὰ τὸν ἀδελφό του. Θὰ ἔρθῃ τὸ βράδυ.

— Ὁ Πάολο ἔχει πυρετό.

Ἡ Φρατζέσκα χωρὶς νὰ περιμένῃ περισσότερα,

ἔτρεξεν στὴν κρεββατοκάμαρα τοῦ Πάολο. Ἐπῆγε ἀμέσως κοντά του, ἔφερε τὴν παλάμη της στὸ μέτωπό του καὶ ἔπιασε τὰ χέρια.

Ὁ Πάολο ἐμισάνοιξε τὰ βαρειά του βλέφαρα κι' χαμογέλασε.

— Τί ἔχεις, ἀδελφέ μου; εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Τίποτε.

Τότε ἄρχισεν ἐκείνη νὰ τοῦ μιλῇ σιγά, πεσμένη σχεδὸν ἐπάνω του.

— Ἤμουν πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα τόση ὥρα. Μοῦ ἦταν ἀδύνατο ν' ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ ἐδῶ. Μὴ νομίσῃς ὅτι ἔφυγα. Ἐκεῖ πίσω ἀπὸ τὸ παραπέτασμα ἄκουα τὴν ἀναπνοή σου.

— Σ' ἀκούει ἐκείνη, εἶπεν ὁ Πάολο.

Ἡ Φρατζέσκα ἐνύρισε. Πίσω της σὲ μικρὴ ἀπόστασι ἐστεκόταν ἡ Βεατρίκη φοβισμένη, σᾶν νὰ μὴ τολμοῦσε νὰ πλησιάσῃ.

— Δὲν θὰ φύγω ἀπὸ κοντά σου, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Σ' εὐχαριστῶ. Θέλω μόνον νὰ μοῦ μιλῇς.

— Σοῦ κάνει κακό. Ἔχεις ἀνάγκη ἡσυχίας.

— Ὄχι· μίλα μου.

Ἀλλ' ἐκείνη ἐσώπησε. Ἡ Βεατρίκη καθόταν σὲ ἀπόστασι. Ἦταν σᾶν ξένη ἐκεῖ μέσα, σᾶν ὁ ἄνδρας ποῦ κατέκειτο τραυματισμένος καὶ μὲ πυρετὸν καὶ γιὰ τὸν ὁποῖο ἐλαχτάριζε ἡ καρδιά της, νὰ μὴ ἦταν ἄνδρας ἰδικός της, ἀλλὰ τῆς ἄλλης ποῦ ἐκαθόταν κοντά του καὶ τοῦ ἐχαΐδευε τὸ χέρι καὶ τοῦ ἔφερε συχνὰ νερὸ στὰ χείλη.

Ἡ Φρατζέσκα τὴν εἶδε. Ἡ καρδιά της ἦταν ἀρκετὰ εὐαίσθητη γιὰ νὰ τὴν λυπηθῇ, ἀλλ' ἡ ἀγάπη της στὸν Πάολο ἦταν μεγαλείτερη ἀπὸ κάθε ἄλλη τρυφερότητα, γιὰ ν' ἀποφασίσῃ ν' ἀφήσῃ τὴν θέσιν της σ'

αὐτὴ ποῦ τὴν ἀπαιτοῦσε μὲ τὰ νόμιμα δικαιώματά της.

— Ὦ ψυχή μου, ἄκούσθηκε ὁ Πάολο.

Εἶχε κλεισμένα τὰ μάτια καὶ τὰ χείλη του ἐψιθύριζαν.

— Κι' ὁ Λανσελότος βρῆκε τὴ βασίλισσα τὴν ὥρα ποῦ καθόταν μόνη της. Ἤτανε φλογερὸ ἀπομεσήμερο κι' οἱ ἄλλοι εἶχαν ἀποκοιμηθῆ...

— Τὶ λέει ; ἐρώτησεν ἡ Βεατρίκη.

— Τίποτε· παραμιλεῖ ἀπήντησεν ἡ Φρατζέσκα.

— Τὶ εἶτε ;

— Μία ἱστορία. Δὲν ἐκατάλαβα.

— Σᾶν εἶδε ὁ Λανσελότος τὸ στόμα τῆς Γενεβιέβης ποῦ ἕνα ἐλαφρὸ χαμόγελο ἦταν ζωγραφισμένο, ἐξακολούθησε ὁ Πάολο στὸ παραμιλητό του.

Ἡ Βεατρίκη ἐκύτταζε τὸν ἄνδρα της στὰ μάτια καὶ στὰ χείλη.

— Ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶνε πράγματι ἀκατάληπτη. Ἀλλ' εἶνε ἐρωτική. Γιὰ ποιὰν τὴν λέει : ἐρώτησε τὴ Φρατζέσκα.

Καὶ ἐπλησίασε στὸ κρεββάτι.

— Τὰ δύο της χέρια τοὔδωσεν ἡ βασίλισσα... ἐξηκολούθησε ἐκεῖνος.

Καὶ ἐσήκωσε ἀμέσως τὰ χέρια του στοὺς ὤμους τῆς Φρατζέσκας, πρὶν προφθάσῃ ἐκείνη ν' ἀπομακρυνθῇ.

Ἡ Βεατρίκη ἔμεινε σκυμμένη, ἀκίνητη στὴ θέσι ποῦ βρέθηκε. Ἐκεῖνο ποῦ ἔβλεπε μεταξὺ τοῦ Πάολα καὶ τῆς Φρατζέσκας ἦταν μιὰ ἐρωτικὴ σκηνή.

Ἀκούσθησαν ἤχοι σπαθιῶν στὸ διάδρομο.

Ἡ Φρατζέσκα ἔνευσε στὴ Βεατρίκη νὰ πλησιάσῃ κι' ἐπῆρε τὰ χέρια τοῦ Πάολο ποῦ τὰ εἶχε ἐκεῖνος στοὺς ὤμους της καὶ τὰ ἔφερε στὰ χέρια τῆς γυναῖκας του. Ἤτανε καιρός. Ἐκείνη ὑπήκουσε. Ἐμπῆκαν στὸ δω-

μάτιο ὁ Τζοβάννι μὲ τὸν Τζαντζοῦλο, τὸν πατέρα τῆς Βεατρίκης.

Ἀλλ' ὁ Πάολο ἔσπρωξε ἀμέσως τὴν γυναῖκά του.

Ὁ Τζοβάννι ἐκατάλαβε ὅτι κάποια σκηνὴ εἶχε μεσολοβήσει· Ἔβλεπε τὴν γυναῖκά του ὄρθια, ταραγμένη νὰ προσπαθῇ νὰ δείξῃ ἠρεμίαν ποῦ δὲν εἶχε, καὶ τὴ Βεατρίκη νὰ μὴν ξέρῃ τί νὰ κάμῃ, ὠχρή, μὲ τὰ δάκρυα τρέμοντα στὰ μάτια.

Ὁ Τζαντζοῦλο ἐπλησίασε τὴν κόρη του, μ' ἔκτλεξι ἀπὸ τὴ σιωπηλὴ ἐκείνη σκηνή. Ἐξηγοῦσε τώρα τὴ μελαγγολία τῆς Βεατρίκης, τὰ δάκρυά της, τὴ θλιβερή της σιωπή. Γιατὶ ἡ Βεατρίκη δὲν τοῦ εἶχε παραπονεθῇ ποτέ, δὲν τὸν εἶχεν ἀφήσει νὰ μαντεύσῃ τίποτε ἀπὸ τὴν διαρκῆ της λύπη.

Οἱ δύο ἄνδρες ἔριψαν τὰ βλέμματα ἀλληλοδιαδόχως στὶς γυναῖκες καὶ στὸ Πάολο.

Ὁ ἄρρωστος μὲ τὰ μάτια πρὸς τὴν ὀροφὴν, χωρὶς νὰ φαίνεται πῶς ἀνεγνώριζε κανένα ἐψιθύριζε κάτι, ἄλλοτε μ' ἔλαφρὸ χαμόγελο ἄλλοτε συνωφρυομένος.

Ἔμοιαζε ἄνθρωπο ποῦ ἐδικαιολογεῖτο γιὰ ἕνα ἔγκλημα.

— Ἔχει πυρετό, εἶπε ἡ Φρατζέσκα. Παραμιλᾷ.

— Γιατὶ τρέμει ἔτσι ἡ Βεατρίκη; Μοῦ φαίνεται πῶς τὰ μάτια της εἶνε δακρυσμένα, εἶπε ὁ Τζοβάννι.

— Εἶνε συγκινημένη γιὰ τὸν ἄνδρα της.

— Ὅταν ἐμπαίναμε εἶδα νὰ τὴν σπρώχνῃ Τὴν ἔτίναξε μακρυά, σὰν νὰ εἶχε τρέξει κοντά του καὶ νὰ τὴν ἔδιωχνε.

— Ἕνας ἄρρωστος μὲ ἐξάψεις ἀπὸ πυρετό, τί ἤθελες νὰ κάμῃ;

— Ἀνησυχήσαμε, γαμβρέ μου, εἶπε δυνατὰ ὁ Τζαντζοῦλο, πλησιάζοντας στὸ κρεββάτι τοῦ Πάολο.

Ἐκεῖνος ἐσήκωσε τὰ μάτια, τὸν εἶδε, καὶ ἁπλώνει

νωντας τὸ χέρι του μὲ τὰ μάτια ὁλάνοιχτα ἐφώναξε.

— Φύγε· φύγετε ὅλοι· ὅλοι ἐδῶ συνωμοτήσατε αἰσχρά. Κυττάξετέ τες καὶ τὴς δύο. Εἶνε νεκρὲς καὶ αἱ δύο. Καὶ ἡ Φραιζέσκα καὶ ἡ Βεατρίκη. Πρέπει νὰ τὴς λυπηθοῦμε. Καὶ τὴς δύο πρέπει νὰ τὴς λυπηθοῦμε.

— Ἀδελφέ μου, ἡσύχασε, εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

Ἡ δύο γυναῖκες ἔτρεμαν. Ἡ Φρατζέσκα εἶχε πλησιάσει χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, τὴν Βεατρίκη καὶ στηριζόταν ἀπάνω της. Ἔτσι ἔμοιαζαν σὰν δύο καταδιωκόμενα πλάσματα, ἔντρομα καὶ ἑνωμένα μπροστὰ στὸν κίνδυνο.

Ὁ Πάολο ἀναγύρισε στὸ κρεββάτι μὲ τὰ χέρια πιασμένα σπασμωδικὰ στὶς ἄκρες τοῦ κρεβατιοῦ, ἔπειτα γύρισε πάλι ὕπτιος καὶ φώναξε.

— Δὲν ἔχουν καθόλου αἷμα. Κυτάχτε της. Ἄδειασαν ὅλες ἡ φλέβες τους. Τὰ χείλη τους ἔγειναν ἄσπρα καὶ τὰ μάτια τους ἐθόλωσαν. Εἶχαν ὡραῖα μάτια καὶ ἡ δύο. Ἔπρεπε νὰ τὴς ἔχουμε ἀγαπήσει. Ἀλλ' αὐτὲς δὲν εἶχαν κανένα. Ἦσαν ἔρημες. Εἶνε νεκρές. Ἐσκοτώθησαν μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ ὅμως καταριοῦνται ἡ μία τὴν ἄλλη. Καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ εἶνε ἑνωμένες. Γιατὶ ὥρμησαν ἐναντίον τους οἱ δύο λύκοι. Διὸ λύκοι ἐδάγκασαν τὰ ἄσπρα τους κορμιά.

— Τρέξετε γιὰ ἕνα γιατρό, ἐφώναξεν ὁ Τζαντζοῦλο.

— Σὰν εἶδε ὁ Λανσελότος τὸ στόμα τῆς Γενεβιέβης... ἐψιθύρισεν ὁ Πάολο. Ὦ, ἕνα στόμα. Μόνον ἕνα στόμα. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ δώσῃ ὅλη τὴ δροσιὰ ποῦ ἔλλειψε ἀπὸ τὴ ζωή μου. Ἔζησα σὰν κάτω ἀπὸ ἕναν καυστικὸ ἥλιο, ὁλόγυμνος, χωρὶς ἕνα ροῦχο νὰ προφυλαχθῶ. Ἦρθε μιὰ μικρὴ σκιά, τόσο μικρὴ καὶ τόσο διαβατική. Ἦταν ἕνα φύλλο δένδρου ποὺ ἐπέρασεν ἀπὸ πάνω μου.

— Ἡ ἔξαψίς του ἔφθασε στὸ κατακόρυφο, εἶπεν

ὁ Τζοβάννι. Μιλεῖ σὰν τρελλός. Πρέπει ὁ γιατρὸς νἄρθῃ ἀμέσως.

— Τὸ στόμα τῆς Γενεβιέβης..... Τὸ στόμα τῆς γλυκειᾶς βασίλισσας.... Ἦταν ὡραῖο σὰν τῆς Φρατζέσκας καὶ σὰν τῆς Βεατρίκης. Ἔχετε ἰδῇ τὰ μικρούλικα τὰ κατακόκκινα στόματά τους; Ἐγὼ τὰ ξέρω. Ξέρω καὶ τὰ δύο στόματα. Μὲ τὰ συνέτριψα καὶ τὰ δύο. Τὰ ἔκαμα λυώμα. Σὰν δύο κεράσια στὴν παλάμη μου.

— Ἡ Φρατζέσκα καὶ ἡ Βεατρίκη νὰ φύγουν, ἐφώναξεν ὁ Τζοβάννι.

Ἡ δύο γυναῖκες ἐκινήθησαν γιὰ νὰ βγοῦν.

— Ὄχι μὴ τὴς παίρνετε, ἐφώναξε ὁ Πάολο ἐνῷ ἀνασηκωνόταν καὶ προσπαθοῦσε νὰ στηριχθῇ μὲ τὰ χέρια του στὸ κρεββάτι.

— Φύγετε γρήγορα, ξαναεῖπε δυνατὰ ὁ Τζοβάννι. Ἀλλὰ ὁ Πάολο ἀμέσως; ἐτινάχθηκε κάτω.

— Θὰ τιμωρήσω αὐτὸν τὸν ἄνανδρο, ποῦ τῆς παίρνει γιὰ νὰ τὴς σκοτώσῃ. Εἶνε ἀθῶες καὶ ἡ δύο. Ὁ δήμιος εἶμαι ἐγώ. Οἱ δήμιοι εἰσθε σεῖς. Σεῖς καὶ ἐγώ.

Ἡ δύο γυναῖκες τρομαγμένες ἐσταμάτησαν καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ Πάολο τὴς ἔφθασε τὴς ἔπιασε ἀπὸ τὰ μπράτσια καὶ ἄρχισε νὰ φιλῇ τὰ χέρια τους κρατῶντας καὶ τὰ δύο στὴν ἰδία παλάμη.

— Εἶνε πράγματι τρελλός, ἐψιθύρισε ἀπελπιστικὰ ὁ Τζαντζοῦλο.

Ὁ Τζοβάννι σιωποῦσε παρατηρῶντας θλιβερὰ τὸ ἀλλόκοτο σύμπλεγμα τῶν ἐντρόμων γυναικῶν, ποὺ φιλοῦσε τὰ χέρια τους ὁ Πάολο.

Ἔφθασε τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ γιατρός.

— Πᾶμε νὰ φύγουμε μαζὺ καὶ οἱ τρεῖς ἐφώναξεν ὁ Πάολο πρὸς τὴ Φρατζέσκα καὶ τὴ Βεατρίκη. Δὲν

θὰ μείνω πολὺ μαζύσας, γιατὶ εἶμαι ἕνας κολασμένος. Ἀλλὰ θὰ δείξω στὴν καθεμιά σας ἕνα ὡραῖο δρόμο.

Ὁ Τζοβάννι διηγήθηκε στὸ γιατρὸ ὅλη τὴν ἱστορία τοῦ τραυματισμοῦ τοῦ Πάολο.

— Καὶ νά, εἶπε στὸ τέλος, τώρα ἔχει τὸ ἀλλόκοτο αὐτὸ παραλήρημα. Φαντάζεται ὅτι ἡ Φρατζέσκα καὶ ἡ Βεατρίκη εἶνε νεκρές. Εἶναι τρομερό. Πρέπει νὰ τοῦ δώσετε ἕνα ναρκωτικό, γιὰ νὰ φύγουν ἀπ' ἐδῶ καὶ ἡ δύο γυναῖκες.

Ὁ γιατρὸς ἐπλησίασε τὸν Πάολο.

— Πρέπει ν' ἀπομακρύνωμε τὶς γυναῖκες ἐπέμεινε ὁ Τζοβάννι.

— Ὄχι· ἀπήντησεν ὁ γιατρός. Εἶνε πιθανὸν τότε ἡ ἔξαψίς του νὰ γείνῃ ὀξύτερη. Ἡ εὐγενέστατες κυρίες θὰ μᾶς ὑποβοηθήσουν στὴν ἐξέτασι τοῦ ἀρρώστου. Μόνον αὐτὲς μποροῦν νὰ τὸν φέρουν στὸ κρεββάτι.

Καὶ ἔνευσε πρὸς τὴν Φρατζέσκα καὶ τὴν Βεατρίκη νὰ ὁδηγήσουν τὸν Πάολο ἥσυχα στὸ κρεββάτι.

Ἐκεῖνες ἔφεραν μαλακὰ τὰ χέρια τους γώρω στὸ λαιμό του.

— Πᾶμε μαζύ, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Ἂν εἶσαι φρόνιμος θὰ μείνω διαρκῶς κοντά σου.

— Ἀγαπημένε μου, τοῦ εἶπεν ἡ Βεατρίκη. Δὲν μὲ παίρνει κανείς. Ἀνήκω ὅλη σὲ σένα.

Ὁ Πάολο ἀφέθηκε νὰ ὁδηγηθῇ ἀπὸ τὶς δύο γυναῖκες σὰν ἕνα μικρὸ παιδί.

— Τώρα θὰ ἰδῆτε εὐτυχία, εἶπεν ὁ Πάολο. Τὶς κατέκτησα καὶ τὶς δύο γιὰ νὰ τὶς ἐλευθερώσω. Ἐλᾶτε ἐδῶ, πουλάκια μου, θ' ἀνοίξω τὸ κλουβί σας. Πετάξετε λοιπόν, πηγαίνετε γιὰ τὸ ταῖρι σας. Γιατὶ ἐγὼ δὲν ἀνήκω, δὲ μπορῶ ν' ἀνήκω σὲ καμμιά σας. Ἀλλὰ

κανένας κυνηγὸς δὲν θὰ τολμήση νὰ πειράξη τὶς φτεροῦγες σας.

Ὁ γιατρὸς ἔλυσε τὸν ἐπίδεσμο στὸ μεταξύ, ἐξήτασε τὸ βάθος τῆς πληγῆς, τὴν καρδιά του, εἶδε τὰ μάτια τοῦ Πάολο καὶ εἶπε σιγὰ πρὸς τὸν Τζοβάννι.

— Ἐσείσθη ὁ ἐγκέφαλος.

— Καὶ αὐτὸ εἶνε ἀνεπανόρθωτο γιατρέ; ἠρώτησεν ὁ Τζοβάννι.

— Δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θεραπεία τῆς ἐξωτερικῆς πληγῆς. Μποροῦμε νὰ ἐλπίζουμε στὸ Θεό.

— Ὁ πυρετὸς θὰ ἐξυκολουθήση;

— Μπορεῖ νὰ παύση ὁ πυρετός, ὄχι ὅμως καὶ τὸ παραλήρημα. Ὁ εὐγενέστατος πρέπει νὰ ἡσυχάση μὲ κάθε τρόπο. Θὰ τοῦ δώσωμε ἕνα ναρκωτικὸ γιὰ νὰ περάση ἡ πρώτη ἔξαψις, ἀλλ' ὅταν ξυπνήση πρέπει νὰ ὑπάρχη πλήρης ἡσυχία γύρω του.

— Θὰ φύγουν ὅλοι, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, καὶ θὰ μείνη μὲ ἐκεῖνον ποῦ θὰ τὸν προσέχη.

— Πρέπει ν' ἀποφύγουμε κάθε τι ποῦ θὰ τοῦ ἐδημιουργοῦσε νέα ταραχή.

— Νὰ μείνει μόνον ἡ Βεατρίκη, εἶπεν ὁ Τζαντζοῦλο.

— Ἀλλὰ ὁ Τζοβάννι ποῦ ἐγνώριζε ὅτι ὁ Πάολο καμμιὰ εὐχαρίστησι δὲν μποροῦσε νὰ βρῆ στὴ γυναῖκα του, καὶ ὅτι ἡ παρουσία της ἀρκοῦσε γιὰ νὰ τοῦ δημιουργήση νέο παραλήρημα, εἶπε.

— Τὸ καλλίτερο ἀπ' ὅλα θὰ ἦταν μιὰ γυναῖκα ξένη ποῦ νὰ ξέρη νὰ νοσηλεύη ἀρρώστους. Ἡ Βεατρίκη θὰ κουρασθῆ πολύ. Θὰ χρειασθῆ ν' ἀγρυπνήση καὶ δὲν θ' ἀνθέξη.

— Νομίζω, εἶπε ἡ Φρατζέσκα, πῶς ἡ Βεατρίκη ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίση ἂν θέλη νὰ μείνη κοντὰ στὸν ἄνδρα της. Ἂν θέλη, κανεὶς δὲν πρέπει νὰ τὴν

ἐμποδίσῃ. Ἡ Φρατζέσκα, ἐγνώριζε ὅτι ἂν ἀπεμονοῦτο ὁ Πάολο ἀπὸ τὴ γυναῖκά του, πολὺ περισσότερο δὲν θὰ ἐπέτρεπαν σ' αὐτὴν νὰ τὸν βλέπῃ.

— Ζητῶ, εὐγενέστατε, τὴν ἄδειά σας νὰ μένω, εἶπε ἡ Βεατρίκη στὸν Τζοβάννι.

— Ἀλλὰ σὺ εἶσαι ἕτοιμη νὰ κλάψῃς σὲ κάθε στιγμή, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Τέτοια ἀρρώστεια θέλει γενναιότητα. Φρονῶ ὅτι πρέπει ν' ἀπομακρυνθῆτε καὶ σὺ καὶ ἡ Φρατζέσκα. Πρὸ ὀλίγου εἴδατε ὅτι ἀνησυχοῦσε γιὰ σᾶς. Σᾶς ἔβλεπε καὶ αὐτὸ τοῦ προκαλοῦσε παραλήρημα. Μια ξένη εἶνε ἄλλο πρᾶγμα. Τὶ συμβουλεύετε γιατρέ ;

— Ἔχω τὴν γνώμην, εὐγενέστατε, ὅτι δὲν πρέπει νὰ κάμουμε τίποτε ποῦ νὰ προκαλέσῃ στὸν ἄρρωστον σφοδρὴ ἀνησυχία. Αὐτὸ θὰ τοῦ ἐχειροτέρευε τὴν κατάστασι. Ἂν δὲν ἀπατῶμαι ὁ πρίγκηψ ἀγαπᾶ πολὺ τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν νύφη του. Εἴδατε ὅτι ὁ πρῶτος τρόμος στὴ ζάλη τοῦ λογικοῦ του ἦταν γι' αὐτές. Ἂν λείψουν ἀπ' ἐδῶ καὶ νομίσῃ ὅτι ἐχάθησαν μπορεῖ νὰ τοῦ ἔλθῃ μία διατάραξις πειὸ ἐπικίνδυνη. Μπορεῖ νὰ μείνῃ νεκρός. Ἡ δύο κυρίες πρέπει νὰ μείνουν κοντά του. Ἡμεῖς οἱ ἄλλοι ἂς φύγουμε.

Ὁ Πάολο ζητοῦσε νερό.

Ὁ ἰατρός, χωρὶς νὰ τὸν βλέπῃ ὁ ἄρρωστος, ἔβγαλεν ἕνα μικρὸ μποτιλάκι μὲ κιτρινωπὸ ὑγρὸ ἔσταξε δύο σταγόνες εἰς ἕνα ποτῆρι νερὸ καὶ τὸ ἔφερε στὰ χείλη του.

Ἐκεῖνος τὸ ἤπιεν χωρὶς ἀντίστασι καὶ σὲ λίγο ἔκλεισε τὰ βλέφαρα.

Ζ'.

Ὁ Πάολο κοιμόταν ἀκόμη ἀπὸ τὸ ναρκωτικό

Πλάϊ στὸ κρεββάτι ἡ μιὰ δεξιὰ καὶ ἡ ἄλλη ἀριστερὰ ἦσαν ἡ δύο γυναῖκες σιωπηλές. Ἀπόφευγαν ἡ μία τῆς ἄλλης τὰ βλέμματα λυπημένες καὶ ἥσυχες.

Τὰ χείλη τοῦ ἀρρώστου ἐψιθύρισαν καθαρά.

— Φρατζέσκα!

Ἐταράχθησαν καὶ ἡ δύο, μὲ τὸ μάτια στὴν ἀρχὴ ἀνήσυχα στὸν Πάολο καὶ ὕστερα ἐκυττάχθησαν.

Ἔμειναν ἔτσι μὲ τὰ βλέμματα διασταυρωμένα, σταθερά, ἐπίμονα, ὡσὰν νὰ ἤθελεν ἡ καθεμία νὰ μαντεύσῃ τὶ συνέβαινε στὴ ψυχὴ τῆς ἄλλης.

Ἡ σιωπηλὴ αὐτὴ ἀνταλλαγὴ βλεμμάτων ἦταν σὰν μιὰ συνεννόησις μεταξύ τους. Ἐφαίνοντο σὰν νὰ ὁμολογοῦσαν καὶ ἡ δύο τὲς κρυφές τους σκέψεις καὶ σὰν νὰ ἦσαν ἕτοιμες ν' ἀντικρύσουν τὴ μοῖρα ποῦ τὲς ἔφερεν ἀντιμέτωπες γιὰ νὰ συγκρουσθοῦν. Ὁ Πάολο ἔκλεισε τὰ μάτια του καὶ ἀπεκοιμήθηκε πάλι.

Ἡ Βεατρίκη ἐσηκώθηκε, ἐπῆγε στὸ παράθυρο κι' ἔνευσε στὴ Φρατζέσκα νὰ πλησιάσῃ.

Ἐκείνη ἐπῆγε καὶ ἡ Βεατρίκη τῆς εἶπε.

— Ἐδῶ κινδυνεύουν τρεῖς ἀνθρώπινες ὑπάρξεις: Ὁ Πάολο, σεῖς καὶ ἐγώ. Ἤθελα νὰ ἤξερα ἂν νοιώθετε τὸν κίνδυνον.

— Δὲν θὰ ἤμουν ἐδῶ, κυρία ἂν δὲν τὸ ἤξερα, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Ἀλλ' ὅσο γιὰ μένα δὲν μ' ἐνδιαφέρει τὶ θ' ἀπογίνω.

— Σᾶς ἐνδιαφέρει τότε ἡ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου;

— Ἴσως.

— Ἴσως; Ἐνόμιζα πῶς μπορούσατε νὰ κάμετε κάθε θυσία γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Πάολο.

— Ἂς μὴ μιλοῦμε γιὰ θυσίες. Μὴ μὲ προκαλεῖτε.

— Ὄχι· ὄχι· τώρα τὰ ξέρω ὅλα· μποροῦμε νὰ μι-

λήσουμε. Ἤλθατε ἐδῶ ἀπὸ ἕνα προσωπικὸν συμφέρον...

— Προσωπικὸν συμφέρον;

— Ἤθελα νὰ εἰπῶ γιὰ κάτι ποῦ κολακεύει τὸν ἐγωϊσμό σας. Εἶνε τὸ ἴδιο. Ἴσως ἂν δὲν τοῦ ἐδίνατε τὴν ἀπρόοπτη ἐκείνη συγκίνησι, ἂν ἐφροντίζατε νὰ ἐξαφανίζεσθε ἀπὸ μπροστά του, θὰ ἐσώζετο ἀπὸ τὸν κίνδυνον ποῦ κρέμεται πάνω ἀπὸ τὴ ζωή του.

— Μιλᾶτε γιὰ τὴν ἀρρώστεια του;

— Μιλῶ γιὰ τὴς ὑποψίες τοῦ Τζοβάννι. Στὸ παραλήρημά του μιλοῦσε τρυφερὰ γιὰ σᾶς. Ἦτο φανερὸν ὅτι μία τύψις τὸν ἔκανε νὰ σᾶς φαντάζεται ἑτοιμοθάνατη.

— Τὰ ἴδια καὶ γιὰ σᾶς.

— Γιατὶ ἔχει τὴν ἰδέα ὅτι κι' ἐγὼ ὑποφέρω ἐξ αἰτίας του. Ἀλλὰ δὲν μ' ἐνδιαφέρουν τὰ δικά μου βάσανα ὅταν συλλογίζομαι ὅτι ἡ ζωή του κινδυνεύει ὄχι ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια, ἀλλ' ἀπὸ ἕνα ἀδελφικὸ ξίφος. Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν σώσετε, ἀλλὰ σᾶς ἔχει τυφλώσει τὸ πάθος καὶ δὲν τρέμετε, παρὰ μόνον μήπως ἔλθῃ ὥρα ποῦ νὰ σᾶς λησμονήσῃ.

— Δὲν θὰ μὲ λησμονήσῃ ποτέ. Γι' αὐτὸ νὶ εἶσθε σίγουρη.

— Τὸ λέτε μὲ ἀλαζονεία καὶ ἐγωϊσμό.

— Τὸ λέγω μὲ λύπη. Ἔτσι ἑτοιμάζω τὸν τάφο μου· καὶ τὸν δικό του μαζὺ ἴσως. Ἀλλὰ γιατὶ νὰ μᾶς τρομάζῃ ἕνας τάφος, ὅταν πρόκηται νὰ κλεισῃ μέσα μιὰ ἀγάπη ἑνωμένη;

Ἔτσι ἐλέχθησαν ὅλα μεταξὺ τῶν δύο γυναικῶν. Ἡ καθεμιὰ εἶχεν ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ ἄλλη ἐγνώριζε ὅλες τὴς μυστικὲς σκέψεις της καὶ μὲ τὴν εὐκολία μὲ τὴν ὁποία δύο γυναῖκες μποροῦν ν' ἀνταλλάξουν τὰ τρομερώτερα πράγματα, συνεννοήθησαν ἐντελῶς.

Ἡ Φρατζέσκα ἐγνώριζε ὅτι ἡ Βεατρίκη τὴν ἐμάντευε, ὅτι ἡ ζηλοτυπία της ἔφθανε τὸ μῖσος, ἀλλ' ἦταν βέβαιη ὅτι δὲν θὰ μεταχειριζόταν ποτὲ ἐναντίον της αὐτὸ τὸ μυστικόν, γιὰ νὰ μὴ κάμῃ κακὸν στὸν Πάολο. Ἐπροφυλασσόταν ὡς τώρα καὶ ἔτρεμε στὴν ἰδέα ὅτι ἡ γυναῖκα ἐκείνη μποροῦσε νὰ ὑποπτευθῇ ὅτι ἡ αἰτία τῆς συζυγικῆς της ἀτυχίας ἦταν αὐτή. Ἀλλὰ ὅταν εἶδε ὅτι ἡ Βεατρίκη ὄχι μόνον ὑπωπτεύθηκε ἀλλὰ καὶ ἐβεβαιώθηκε ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἀποφύγῃ τὴν ἀναπόφευκτη πρόκλησι ἐκ μέρους της. Καὶ στὸν πρῶτον ὑπαινιγμὸ τῆς Βεατρίκης ἀπήντησε μὲ φράσεις σκεπασμένες ἀλλὰ ποῦ δὲν διέφερον ἀπὸ τὴν ὁμολογία.

Τώρα ἠσθανόταν τὴν ἀνακούφισι ἐκείνου ποῦ τοῦ ἦρθε πιὰ τὸ κακὸ ποῦ ἐφοβόταν καὶ δὲν εἶχε νὰ περιμένῃ τίποτε χειρότερο.

Ἡ Βεατρίκη, ποῦ ἀπὸ καιροῦ ὑπώπτευε ὅτι ἡ ἀπέναντί της ψυχρότης τοῦ Πάολο ὠφείλετο σὲ κάποιαν γυναῖκα, εἶδε πιὰ καθαρὰ ὅτι ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἦτο ἡ Φρατζέσκα. Τὴν μισοῦσε μ' ὅλην της τὴν καρδιά, γιατὶ ἔβλεπεν ὅτι ἦταν ὑποχρεωμένη νὰ κάμῃ τρομερὰ πάλη. Κι' ἐφανταζόταν ὅτι ἂν ἐξεδήλωνε τὶς ὑποψίες, θὰ ἔφθανε σ' ἕνα τέλος. Ἢ θὰ ἀπομάκρυνε τὴ Φρατζέσκα ἢ θ' ἀπελπιζόταν αὐτὴ ἡ ἴδια ἂν θὰ ἄφηνε τὴν ἑστία τοῦ Πάολο Μαλατέστα. Ἀλλ' ὅταν εὗρῆκεν ἀπέναντί της τὴν ἀποφασιστικὴ ἐκείνη γυναῖκα καὶ τὴν εἶδε νὰ ὁμολογῇ τὰ πάντα, ἐτρόμαξε. Ἡ Φρατζέσκα μιλοῦσε γιὰ τὸν Πάολο σὰν γι' ἄνδρα ποῦ τῆς ἀνῆκε καὶ δὲν ἐφοβόταν νὰ τῆς τὸν πάρῃ καμμιὰ ἄλλη. Καὶ ἐνῷ εἶχε φαντασθῇ ὅτι θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ φύγῃ, ἂν ἔβλεπε ὅτι δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ἄνδρα της ἀπὸ ἐκείνην ποῦ ἀγαποῦσε, ἔμενε τώρα ἐκεῖ ἀπηλπισμένη καὶ ἀνίκανη ν' ἀ-

ποφασίση νὰ φύγῃ. Δὲν ἐσκεπτόταν κἂν νὰ προδώσῃ τὴν ἔνοχη σχέσι ποῦ ἀπεκάλυψε, διότι δὲν ἤθελε νὰ, εἶχε ἀποτέλεσμα νὰ χάσῃ τὸν Πάολο.

Ὁ Πάολο συνῆλθεν ἀπὸ τὴ νάρκη ὕστερα ἀπὸ τρεῖς ὥρες. Τὴς εἶδεν ἀπέναντί του σιωπηλὲς κἀι τὲς δύο, μὲ τὰ βλέμματα καρφωμένα ἀπάνω του.

Ἐχαμογέλασε καὶ εἶπε καὶ στὴς δύο:

— Εὐχαριστῶ. Τὸ ταξεῖδι ἐτελείωσε;

Ἐνόμιζε ὅτι ἦταν σὲ ταξεῖδι. Ἡ ψευδαισθήσεις του ἐξακολουθοῦσαν.

— Ἂν ζητήσουν νὰ σᾶς πάρουν ἀπ' ἐδῶ μιλῆστέ μου. Φέρετε τὸ σπαθί μου στὸ προσκέφαλο.

— Ἡ Φρατζέσκα, εἶπε ἡ Βεατρίκη, θὰ μείνῃ μαζύ μας. Δὲν θὰ φύγῃ πια ἀπ' ἐδῶ μέσα, παρὰ μόνον ὅταν θεραπευθῇ ἐντελῶς ἡ πληγή σου. Θὰ κοιμᾶται μαζύ μου.

Καὶ ἔρριψε στὴ Φρατζέσκα βλέμμα ὑπεροπτικό, σὰν νὰ τῆς ἔλεγε ὅτι τόσο γενναία θυσία ἦτο ἀδύνατον νὰ τὴν κάμῃ ἐκείνη.

— Εἴσθε δύο ἀδελφοῦλες ποῦ πρέπει νὰ μὴ χωρισθῆτε ποτέ, εἶπεν ὁ Πάολο. Δυὸ ἀδελφοῦλες σκλάβες καὶ ἡ δύο. Τὸ σπαθί μου θὰ σᾶς προφυλάξῃ.

Ἡ Φρατζέσκα ἐσηκώθηκε Ἡ θυσία τῆς Βεατρίκης νὰ προτείνῃ μόνη της νὰ τὴν κρατήσῃ, τὴν συνεκίνησε. Ἡ γυναῖκα τοῦ Πάολο γιὰ νὰ σώσῃ τὸν ἄνδρα της, ἐθυσίαζε τὸν ἑαυτό της. Ἔπνιγε τὸν πόνο της δικαιολογημένης ζήλειας, γιατὶ αὐτὸ εὐχαριστοῦσε τὸν Πάολο. Αὐτὴ ἡ ψυχικὴ γενναιότης ἔκαμε τὴν Φρατζέσκα νὰ αἰσθανθῇ τύψεις. Εἶχε βρεθῇ μεταξὺ δύο ψυχῶν ποῦ θὰ ἐγνώριζαν τὴν πραγματικὴ εὐτυχία ἂν ἔλειπε ἐκείνη Καὶ ταραγμένη ἐζήτησε νὰ φύγῃ.

— Πηγαίνω, εἶπε· ὁ Τζοβάννι μὲ ζητεῖ.

Ὁ Πάολο ἄπλωσε τὸ χέρι σὰν γιὰ νὰ τὴν κρατήσῃ, ἀλλὰ ἐκείνη ἐπρόσθεσε.

—Ἂν μὲ ἀγαπᾷς, πρέπει νὰ μὲ ἀφήσῃς νὰ φύγω. Θὰ ἔρχωμαι νὰ σὲ βλέπω.

Καὶ ἔφυγε.

Ὅλα γύρω στὸν Πάολο στὸ διάστημα τῆς θεραπείας του ἦσαν σιωπηλά, σχεδὸν πένθιμα. Μιλοῦσαν λίγο, δὲν γελοῦσαν καθόλου, παρατηροῦσαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον σκεπτικοί.

Σὰν νὰ ὑπέφεραν ὅλοι, καὶ ἡ Βεατρίκη ποὺ ἦτο διαρκῶς κοντά του, καὶ ἡ Φρατζέσκα ποὺ τὸν συλλογιζόταν ὁλοένα καὶ πήγαινε κάθε τόσο καὶ τόν ἔβλεπε καὶ ὁ Τζοβάννι.

Ὁ Τζοβάννι ἄνοιγε τὴν πόρτα μόνο τοῦ δωματίου του, προχωροῦσε λίγα βήματα, ἐρωτοῦσε ἀπ' ἐκεῖ ἂν ὁ ἀδελφός του εἶνε καλλίτερα καὶ τοῦ ἔστελλε συχνὰ τὴ Φρατζέσκα. Ἐκείνη ἔμενε κοντὰ στὸν ἄρρωστο ὁλοκλήρους ὥρας καὶ μιλοῦσε μαζύ του.

Ὁ Πάολο ἔπειτα ἀπὸ τὴν ὀξύτητα τῆς ἀρρώστειας του, ποὺ εἶχεν ἐκδηλωθῆ μὲ παραλήρημα ἔπεσε σὲ μελαγχολία.

Τὰ μάτια του ἐκαρφώνοντο σ' ἕνα σημεῖο, τὸ μέτωπό του φαινόταν νὰ ταράσσεται ἀπὸ σκέψεις καὶ σιωποῦσε.

Ἀπαντοῦσε σπάνια καὶ μὲ μονοσύλλαβα ὅταν τὸν ρωτοῦσαν, καὶ ἔδειχνε δυσφορία ὅταν ἀναγκαζόταν νὰ μιλῇ.

Δὲν ὑπέφερε πειὰ ἀπὸ παραισθήσεις.

Ἡ Βεατρίκη, ποὺ τὸν εἶχεν ἤδη τις πρῶτες ἡμέρες τοῦ τραυματισμοῦ του νὰ τῆς φέρεται μὲ τρυφερότητα, καὶ ἡ ψυχή της εἶχεν ἀναθαρρήσει, ἀπελπιζόταν πάλι ἀπὸ τὴ σιωπή του.

Καὶ εἶχε στιγμὲς στὴν ἀπελπισία της ποῦ προτι-

μοῦσε τὴς ἡμέρες ἐκεῖνες τῆς παραφροσύνης τοῦ Πάολο, παραφροσύνης ποῦ ὥδηγοῦσε τὸ χέρι του σὲ ἀτέλειωτα χάδια γύρω στὸ κεφάλι της παρὰ αὐτὴ ἡ σιωπή.

Ἐξοῦσαν σὲ μίαν ὁμίχλη, ποὺ τοὺς ἀπέπνιγε. Ὅταν ἐρχόταν ἡ Φρατζέσκα, τὰ μάτια τοῦ Πάολο ἔπεφταν ἀπάνω της γιὰ μιὰ στιγμή, ἔλαμπαν, καὶ ἔπειτα ἀφίνοντο πάλι στὸν θλιβερό τους ρεμβασμό.

Εἶχε περάσει ἔτσι ἕνας μῆνας ἀπάνω κάτω. Ὁ γιατρὸς παρήγγειλε τώρα νὰ ὁδηγοῦν τὸν Πάολο ἔξω, στὸν κῆπο πρῶτα καὶ ἔπειτα σὲ μικροὺς περιπάτους στὴν ἐξοχή. Ἔτσι θὰ συνήρχετο σιγὰ-σιγά, ἂν κανένα νεώτερο ἀπρόοπτο δὲν ἐχειροτέρευε τὴν κατάστασί του.

Ἦταν ἕνα ἀπόγευμα τοῦ Φεβρουαρίου πλημμυρισμένο ἀπὸ ἥλιο, ὅταν τὸν ὡδήγησαν στὸν κῆπο μὲ τὴ συντροφιὰ τῆς Βεατρίκης καὶ τῆς Φρατζέσκας. Κανείς τους δὲν μιλοῦσε. Ὁ βαρὺς πέπλος τῆς λύπης ἐσκέπαζε τὶς ψυχὲς τῶν δύο γυναικῶν καὶ τοὺς ἐσφράγιζε τὰ στόματα. Ἀλλὰ ἡ ὥρα ἦταν τόσον γλυκειὰ κάτω ἀπὸ τὸν ἑξαίσιο οὐρανό, ἔπειτα ἀπὸ τὶς τελευταῖες καταιγῖδες στοὺς δρομίσκους τοῦ κήπου, ποὺ στὰ ἄκρα του ἄπλωνόταν ἡ πρώτη χλόη, ποὺ εἶχε βλαστήσει κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα, ὥστε στὰ πρόσωπα ὅλων ἄρχισε νὰ φαίνεται κάποια εὐχαρίστησις. Κάτι τοὺς ἐμαλάκωνε τὸ ἐσωτερικὸ τραῦμα καὶ στὰ χείλη τους ἦταν ἕτοιμο ν' ἀνθίσῃ ἕνα χαμόγελο.

Ἐκάθησαν σ' ἕναν πάγκο κοντὰ σὲ μιὰ τεχνιτὴ λίμνη. Ψηλοί, λευκοὶ κορμοὶ εὐκαλύπτων, μὲ τὰς ρίζας των χωμένας στὴν ὄχθην, ἐκαθρεφτίζοντο στὸν στιλπνὸ καθρέφτη τῶν νερῶν, νυμφαῖες ἄπλωναν τὰ μεγάλα ἄσπρα τους πέταλα στὴν ἐπιφάνεια καὶ χρυσόψαρα πηδοῦσαν ἐπάνω καὶ ἔκαναν μικρὰ κυκλικὰ κύματα. Ὁ ἐλαφρὸς ἄνεμος ἔφερνε ἀρώματα ἀπὸ τὸν

πορτοκαλεῶνα καὶ μία βοὴ ὡσὰν μουσικὴ μακρυνὴ ἐρχόταν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ ἀπέραντα γύρω δάση, ποὺ τ' ἀνετάρασσεν ὁ ἄνεμος.

— Τί χρυσῆ ὥρα, εἶπε ἡ Βεατρίκη.

— Ἡ ζωὴ ξανάρχεται, εἶπε ἡ Φρατζέσκα.

— Ἡ ἄνοιξις, εἶπε ὁ Πάολο. Καὶ τὰ μάτια του ἐκινήθησαν σᾶν νὰ ἤθελαν νὰ χαροῦν τὸ θέαμα.

— Τὰ σύννεφα ἔφυγαν, δὲν θὰ ξαναρθοῦν πειά, ἐπρόσθεσε ἡ Φρατζέσκα.

— Εἶνε Φεβρουάριος ἀκόμη, εἶπε ἡ Βεατρίκη.

— Ἀλλ' αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἐποχὴ εἶνε ποῦ τρελλαίνει. Ἡ φύσις εἶνε σὰν ἕναν ἄνθρωπο ποῦ ὑπέφερε πολὺ καὶ τώρα βρίσκεται σὲ ἀνάρρωσι, ἀλήθεια Πάολο;

Ἐκεῖνος ἐγύρισε πρὸς τὸ μέρος τῆς Φρατζέσκας καὶ ἐχαμογέλασε. Ἔπειτα εἶπε στὴν Βεατρίκη.

— Δὲν εἶνε κανεὶς ἐδῶ νὰ μοῦ φέρῃ τὸν μανδύα μου ; Κρυώνω.

Δὲν ὑπῆρχε κανεὶς στὸν κῆπο ἐκτὸς τῶν δύο γυναικῶν. Ἡ Βεατρίκη ἐσηκώθηκε.

— Πηγαίνω ἐγώ, εἶπε.

Ὁ Πάολο εἶδε τὴν γυναῖκά του νὰ ἐξαφανίζεται ἀργὰ πρὸς τὴν ἔξοδο τοῦ κήπου.

— Ἡ Βεατρίκη πηγαίνει πρόθυμα εἶπε πρὸς τὴν Φρατζέσκα. Δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ Σκέπτεται πῶς μᾶς ἄφησε μόνους.

Ἡ Φρατζέσκα τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι.

—Ποτὲ δὲν αἰσθάνθηκα γλυκύτερη ὥρα εἶπεν ἐκεῖνος. Μοῦ φαίνεται πῶς ξαναζῶ.

Τὴν ἐκύτταξεν εὐχαριστημένος.

—Ὅλα εἶνε καινούργια στὰ μάτια μου, εἶπε. Μοῦ φαίνεται πῶς εἶνε ἡ πρώτη ὥρα ποῦ σὲ κατακτῶ. Μὲ ἀγαπᾷς ἀκόμη ὅπως τότε ;

— Δὲν ἔπαυσα οὔτε μία στιγμή. Εἶνε δυνατὸν ν'

ἀμφιβάλλῃς ; Ἡ δοκαμασία ἦταν σκληρή. Ἂν σ' ἔχανα...

— Ἂν μ' ἔχανες ;

— Θἀ ἦτο ἀδύνατο νὰ ζήσω. Τὸ εἶχα ἀποφασίσει. Δὲν θὰ ἔμάντευε κανεὶς γιατὶ θὰ πέθαινα. Μόνον ἡ Βεατρίκη.

— Ναί, στὶς σκληρὲς ἐκεῖνες ὧρες τῆς ἀρρώστειας ἐπροδοθήκαμε. Ἡσύχασε ὅμως. Τὸἀπεδέχθηκε σὰν ἕνα ἀναπόφευκτο.

— Καὶ τώρα ;

— Θὰ εἴμαστε μαζὺ πάντα καὶ οἱ τρεῖς. Ἡ θυσία ποῦ ἔκαμε εἶνε μεγάλη. Μποροῦσε νὰ μὲ κακομεταχειρισθῇ. Μία ἄλλη μπροστὰ στὸ πάθος της δὲν θὰ ἐσυλλογίζετο οὔτε τὴ ζωή σου. Ἡ αὐτοθυσία τῆς γυναῖκάς σου εἶνε μεγάλη.

— Εἶχα σκεφθῇ νὰ τὴν ἀπομακρύνω...

— Δὲν μπορεῖς. Δὲν πρέπει.

— Θἀ τὸ ἔκανα. Ἴσως τὸ κάμω. Ἐκεῖνο ποὺ μ' ἐπίκραινε περισσότερο ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸ ποῦ συλλογιζόμουν αὐτὴ τὴ δυστυχία, εἶνε ὅτι αὐτὴ ἡ γυναῖκα ποὺ μένει ἐδῶ χωρὶς νὰ τῆς ἀνήκῃ τίποτε χωρὶς ποτὲ νὰ γείνῃ κανεὶς δικός της ἐδῶ μέσα ἔχει δικαίωμα νὰ τ' ἀπαιτήσῃ ὅλα. Ἔτσι ὅλοι μας εἴμαστε ψεῦτες μεταξύ μας. Δὲν τῆς στεροῦμαι τίποτε καὶ μ' ὅλα ταῦτα εἴμαστε κλέφτες. Ἐσύ, μιὰ γυναῖκα ποὺ πέρνει τὸν ἄνδρα μιᾶς ἄλλης, κι' ἐγὼ ἕνας κοινὸς ἄνθρωπος ποῦ φέρομαι μὲ ἀγνωμοσύνη πρὸς ἐκείνη ποῦ θυσιάζεται. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶνε ἀλήθεια. Στὴ Βεατρίκη δὲν ἀνῆκα ποτέ, καὶ εἶμαι δικός σου πρὶν τὴν ἰδῶ κἄν. Ὁ ξένος, ὁ παρείσακτος, εἶνε αὐτή. Ἕνας ξένος εὐγενής, ἀλλὰ πάντοτε ξένος. Πρέπει νὰ φύγῃ.

— Δὲν θὰ μποροῦσα ποτὲ νὰ τῆς τὸ εἰπῶ ἐγώ, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα, εἶνε τρομερό.

— Θὰ τῆς τὸ εἰπῶ ἐγώ, ἀπήντησεν ὁ Παῦλος.

Ἡ Βεατρίκη ξαναγύριζε.

— Ἕνα πουλὶ ἐμπῆκε τώρα στὸν κῆπο, ἐφώναξε ἐνῷ ἐπλησίαζε. Ἕνα πουλὶ μὲ γαλάζια καὶ χρυσᾶ φτερὰ ἀπέταξε ἐπάνω σ' ἕνα κυπαρίσσι. Ἂν τὸ βλέπατε. Δὲν εἶδα ποτὲ ὡραιότερο πουλί.

Καὶ χαμογελοῦσε, ἐκύτταζε τὴ Φρατζέσκα καὶ τὸν Πάολο χαρούμενη καὶ ἔσπευσε ἀμέσως νὰ ρίψῃ στοὺς ὤμους τοῦ συζύγου της τὸν μανδύα ποῦ τοῦ ἔφερε.

Ὁ Πάολο ἐγύρισε καὶ τὰ βλέμματά του ἐσταμάτησαν ἀπάνω στὴ Βεατρίκη. Ἐπέρασαν ἀρκεταὶ στιγμὲς καὶ ἐκεῖνος τὴν ἐκύτταζε ἀκόμη.

Ἡ Φρατζέσκα ἔνοιωσε τὴ σημασία ἐκείνου τοῦ βλέμματος. Τὴν ἐκύτταζεν, ὅπως κυττάζει κανεὶς ἐκείνους ποῦ μένουν ἀνύποπτοι στὴ κακὴ μοῖρα ποὺ πρόκειται νὰ τοὺς ἔλθῃ.

Ἡ ἀφελὴς καὶ μεγαλόψυχη ἐκείνη γυναῖκα ποὺ εἶχεν ἀνεχθῇ νὰ ὑπάρχῃ κοντὰ στὸν ἄνδρα της μία ἄλλη, ἦταν εὐτυχισμένη, διότι ἡ ὑγεία τοῦ Πάολο φαινόταν πὼς ἐτήγαινε καλλίτερα.

Ἀφοῦ εἶχε συμβιβασθῇ μὲ τὴ μοῖρα της, ἐφαντα-ζόταν ὅτι μποροῦσαν νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶνε πάντα μαζὺ καὶ οἱ τρεῖς. Εἶχε συνείδησι τῆς θυσίας της. Ἦταν ἡ πραγματικὴ καὶ νόμιμη γυναῖκα τοῦ Πάολο, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐξηρτῶντο ὅλα, καὶ ἦταν ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ ὅτι μὲ ὅλα αὐτὰ τὴν ἐθεωροῦσαν ἐνοχλητικὴ καὶ ξένη.

Ἡ Φρατζέσκα συλλογιζόταν ὅλα καὶ τὴν ἐλυπόταν. Ἡ γενναιοψυχία τῆς Βεατρίκης τὴν ἔκανε νὰ τὴν σέβεται.

— Φρατζέσκα, εἶπε ἔξαφνα ὁ Πάολο, ὁ Τζοβάννι θὰ σὲ ζητῇ ἴσως.

Ἡ Φρατζέσκα ἐκατάλαβε ὅτι ἤθελε νὰ τὴν ἀπο-

μακρύνῃ γιὰ νὰ εἰπῇ στὴν Βεατρίκη ὅ,τι εἶχεν ἀποφασίσει πρὸ ὀλίγου.

Ἀλλ' αὐτὸ τώρα τῆς ἐφαινόταν τρομερό. Ναί· ἀγαποῦσε τὸν Πάολο καὶ ὁ ἔρως της δὲν ἀνεγνώριζεν ἐμπόδια. Θὰ ἐπιζητοῦσαν τὴν εὐτυχίαν τους μὲ κάθε τρόπο, ἔστω καὶ ἂν θὰ ἔπεφταν νεκροί. Ἀλλὰ τῆς ἐφαινόταν βαρὺ νὰ τὸ ποῦν κατὰ πρόσωπο σὲ μιὰ γυναῖκα, ποῦ εἶχε πανδρευθῇ ἀπὸ ἔρωτα, καὶ ποῦ δὲν ἐφανταζόταν τότε ὅτι ὁ γάμος της δὲν ἐχρησίμευε, παρὰ γιὰ νὰ κρατηθῇ ὁ Πάολο κοντὰ στὴ νύφη του. Τὸ πάθος της ἦταν σφοδρὸ καὶ ἀνώτερον ἀπὸ κάθε νόμο, ἀλλ' ἀπὸ τότε ποῦ ἡ Βεατρίκη ἔδειξε ὅτι τὴν ἀνέχεται χάριν τῆς εὐτυχίας τοῦ Πάολο, ἡ αὐτοθυσία της, ἡ σπανία γιὰ γυναῖκα, τὴν εἶχε συγκινήσῃ.

Δὲν κατώρθωνε τώρα νὰ ἀποφασίσῃ τίποτε, δὲν ἐγνώριζε τί θ' ἀπεγίνοντο, ἀλλ' ἤθελε ν' ἀναβάλῃ τὸν χωρισμὸ τοῦ Πάολο ἀπὸ τῆς Βεατρίκης.

Ἀπὸ τὴς σκέψεις αὐτὲς εἶχεν ἀπορροφηθῇ καὶ δὲν ἀπήντησε στὸν Πάολο.

Ἐκεῖνος ἐπανέλαβε.

— Φρατζέσκα, ὁ Τζοβάννι θὰ σὲ ζητῇ.

—Ὄχι· εἶπεν ἐκείνη. Ξέρει ὅτι εἶμαι μαζύ σας.

Ἡ Βεατρίκη ἔδειξε δυσφορία. Ἤθελε νὰ μείνῃ μόνη μὲ τὸν ἄνδρα της. Δὲν ἐφανταζόταν τί ἤθελε νὰ τῆς εἰπῇ ὁ Πάολο.

Ἡ Φραιζέσκα ἐμάντευσε τῆς φυσικὲς σκέψεις τῶν ἄλλων.

— Δὲν θὰ μπορέσουμε ν' ἀποφύγουμε τὸ μοιραῖο, ἐσκέφθηκε.

Ὅλα τὰ πράγματα τραβοῦσαν σ' αὐτὸ τὸ μοιραῖο Ἦτο ἀδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ψεύτικη ἐκείνη ζωή. Ζωὴ μὲ ἀγωνία ἀπὸ τὸν διαρκῆ φόβο γιὰ μιὰ ἀναπόφευκτη σύγκρουσι μεταξὺ τῶν τριῶν ἐκείνων σπα-

ραγμένων καὶ ἐρεθισμένων ἀπὸ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ζήλεια ψυχῶν.

Εἶδε τότε καὶ ἡ Φρατζέσκα ὅτι ἡ προσπάθειά της ν' ἀποφύγῃ τὴν σκηνὴ ποῦ τὴν ἐφαντοζόταν τρομερή, ἦταν μάταια. Καὶ τότε ἐπείσθηκε ὅτι ὁ Πάολο εἶχε δίκηο ποῦ ἤθελε ν' ἀπομακρύνῃ τὴ Βεατρίκη ἀπὸ κοντά του. Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ποὺ ἐφαινόνταν σκληρή, ἦταν ἡ μόνη ἔντιμη διέξοδος στὸ σημεῖο ποῦ εἶχαν φθάσει.

Ἀλλὰ τώρα ἐφοβόταν ν' ἀφήσῃ τὸν Πάολο σὲ μιὰ τέτοια σκηνή.

Ὁ νέος ἦταν ἀκόμη ἄρρωστος, ἡ θεραπεία του μόλις προχωροῦσε. Ἦταν κίνδυνος νὰ ὑποστῇ νέα κρίσι ἀπὸ τὴν ἀναπόφευκτη συγκίνησι.

Προτιμώτερο νὰ τὰ ὑποστῇ αὐτὴ ὅλα, νὰ μιλήσῃ αὐτὴ ἡ ἰδία στὴ Βεατρίκη.

Ἔτσι θὰ ἔσωζε τὴν νεαρὰ γυναῖκα ἀπὸ τὸ μαρτύριον ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἀνδρὸς ποὺ ἀγαποῦσε, τὴν σκληρὴ της καταδίκη.

Μιὰ κραυγὴ σὰν ἀπὸ νήπιο ποῦ ἔκλαιγε ἀκούσθηκε ἀπὸ τὰ φυλλώματα τοῦ δένδρου, κάτω ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἦσαν ἐκείνη τὴ στιγμή.

Ἡ δύο γυναῖκες ἀνεταράχθησαν.

— Εἶνε κουκουβάγια, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Γκιώνης.

— Φωνάξετε νὰ διώξουν αὐτὸ τὸ πουλί, ἐφώναξεν ἡ Βεατρίκη.

— Μοῦ χτυπᾷ στὰ νεῦρα τὸ λάλημα αὐτοῦ τοῦ πουλιοῦ, εἶπε καὶ ὁ Πάολο.

— Λένε πῶς ὁ γκιώνης ἔρχεται ὅταν πρόκηται ν' ἀναγγείλῃ κάτι ἀπαίσιο, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Σημαίνει χωρισμὸ ἢ θάνατο, εἶπεν ἡ Βεατρίκη.

— Χωρισμὸ ἢ θάνατο ! ἐπανέλαβεν σὰν ἠχὼ ἡ Φρατζέσκα.

— Κἄποιος ἀπὸ τοὺς τρεῖς μας θὰ χαθῇ, εἶπεν ἡ Βεατρίκη. 'Αλλ' ὄχι ἐσὺ Πάολο.

— Φωνάζει ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια καὶ τῶν τριῶν, εἶπεν ἐκεῖνος.

— Κινδυνεύουμε καὶ οἱ τρεῖς, εἶπεν ἡ Βεατρίκη.

'Ο Πάολο ἐπέταξε μιὰ πέτρα στὸ δένδρο ἀλλὰ δὲν εἶχε δύναμι νὰ τὴν τινάξῃ ψηλά.

— Δὲν μπορῶ νὰ τὸ διώξω εἶπεν. 'Η δύναμίς μου εἶνε μικρὴ ἀπέναντι τοῦ κινδύνου, ἂν ὁ γκιώνης ἦλθε νὰ μᾶς ἀναγγείλῃ ἕνα κίνδυνο.

— Πᾶμε, εἶπεν ἡ Βεατρίκη. 'Εξακολουθεῖ ὁλοένα καὶ δυνατώτερα.

Καὶ ἔφυγαν καὶ οἱ τρεῖς ἀπὸ ἐκεῖ σὰν διωγμένοι, τρομαγμένοι, μὲ τὴν συναίσθησι ἑνὸς ἀναποφεύκτου κινδύνου.

'Η Βεατρίκη, μόλις ἀνέβηκε στὸ σπίτι ἐπῆγε νὰ παραγγείλῃ τὸ δεῖπνο. 'Απὸ τότε ποῦ ἔπεσε ὁ Πάολο ἄρρωστος ἀπὸ τὸ τραῦμά του ἐπιστατοῦσε ἡ ἰδία στὴν ἑτοιμασία τοῦ φαγητοῦ τοῦ συζύγου της.

'Η Φρατζέσκα καὶ ὁ Πάολο ἔμειναν μόνοι.

— Δὲν θέλω νὰ τῆς πῇς τίποτε ἀκόμη, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα, ὅτι πρέπει νὰ χωρίσετε. Σὲ παρακαλῶ.

— 'Ως πότε θὰ ὑποκρινώμεθα ; εἶπεν ὁ Πάολο.

— "Οχι ἀκόμη, τοῦ ἐπανέλαβε, σὲ ἱκετεύω.

— Εἶνε τὸ διαρκὲς ἐμπόδιον ἀνάμεσά μας.

— Δὲν εἶνε καιρός.

— "Αφησε νὰ τελειώνω.

— "Οχι τώρα.

— Σήμερα μοῦ φαίνεται πῶς ξαναγεννήθηκα. Κάτω στὸν κῆπο ἤμουν εὐτυχισμένος ποῦ σὲ εἶχα κοντά μου. 'Εν τούτοις δὲν κατώρθωσα νὰ σοῦ μι-

λήσω παρὰ μόνον λίγα λεπτά· Τί εἶχα νὰ σοῦ εἰπῶ. Ἡ καρδιά μου πλημμυρίζει ἀπὸ ἕναν καταρράχτην νέων συναισθημάτων. Χίλια ὁράματα ἔρχονται μπροστά μου ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα σὲ κάθε στιγμὴ καὶ μέσα σ' ὅλα αὐτὰ βλέπω ἐσένα. Ἄ, τί εἶχα νὰ σοῦ εἰπῶ. Πάντα θὰ μοῦ φαίνεται ὅτι ὅσα καὶ νὰ σοῦ εἰπῶ, θὰ μένουν ἄπειρα ποῦ δὲν σοῦ εἶπα. Γι' αὐτὸ σὲ θέλω κοντά μου. Νά, ἀπόψε...

— Τί ἀπόψε;

— Ἤθελα νὰ μείνω μιὰ ὥρα μαζύ σου. Νὰ σοῦ μιλῶ καὶ νὰ μ' ἀκοῦς. Ἢ νὰ μὴ λέμε τίποτε καὶ νὰ ἔχουμε ἑνωμένα τὰ χέρια. Μιὰ ὥρα ἤθελα ποὺ νὰ μείνουμε κοντὰ μαζὺ καὶ ν' ἀφήσουμε τὶς ψυχές μας νὰ λαλήσουν στὴ σιωπή ἡ μία στὴν ἄλλη. Ἀλλὰ νὰ τὸ ἐμπόδιο. Ἡ Βεατρίκη.

— Θὰ ἔρθω. Θὰ εἶνε κι' αὐτὴ ἐδῶ. Ἀλλ' ἡμεῖς θὰ ἤμαστε σὰν ἀπομονωμένοι. Θὰ βλεπόμαστε στὰ μάτια. Αὐτὸ εἶνε ἀρκετὸ σὲ ψυχὲς σὰν τὶς δικές μας.

— Δὲν εἶνε τὸ ἴδιο. Δὲν εἶνε τὸ ἴδιο. Γι' αὐτὸ θὰ ἦταν καλλίτερο νὰ τῆς τὰ εἰπῶ ἀπόψε ὅλα. Ἔτσι κι' ἐμεῖς ὑποφέρουμε καὶ τὴν Βεατρίκη τὴν ἀπατοῦμε.

— Μὴν εἰπῇς τίποτε. Θὰ προσπαθήσω νὰ ἔρθω καὶ θὰ μείνουμε λίγη ὥρα μόνοι.

— Καὶ ἡ Βεατρίκη;

— Θὰ τὴν στείλῃς νὰ κοιμηθῇ, θὰ πάῃ στὸ διπλανὸ δωμάτιο, ὅπως ἀπὸ τότε ποῦ ἀρρώστησες. Θὰ ἔλθω ἀργά. Δὲν θὰ μ' ἀκούσῃ κανείς. Θὰ περάσω ἐλαφρὰ στοὺς διαδρόμους καὶ θὰ μπῶ μέσα σὰν ἕνα φτερό. Σοῦ τὸ ἐγγυῶμαι. Θέλω μόνον νὰ μὴ τῆς εἰπῇς ἀκόμη τίποτε. Βλέπεις ὅτι θὰ ἔρθω.

Ὁ Πάολο ποῦ ἦταν ἀποφασισμένος ὡς τὴς στιγμὴ ἐκείνη νὰ τελειώσῃ γιὰ πάντα ἡ τραγωδία τῆς ἑνώσεώς του μὲ τὴ γυναῖκα, ποῦ δὲν ἀγαποῦσε καὶ

ποῦ ἀπέναντί της ἐθεωροῦσε τὸν ἑαυτό του ἔνοχον γιατὶ τὴν ἀπατοῦσε, ἐπείσθηκε νὰ μὴ τὸ κάμῃ. Ἔφθασε γι' αὐτὸ ἡ ὑπόσχεσις τῆς Φρατζέσκας ὅτι θὰ ἐρχόταν νὰ τὸν ἰδῇ.

— Ὁ Τζοβάννι θὰ σὲ ἀφήσῃ; τὴν ἠρώτησε.

— Ὤ, θὰ τὰ καταφέρω. Μὴν ἀνησυχῇς.

Ὕστερα ἀπὸ μιὰ ὥρα εὐθὺς μετὰ τὸ γεῦμα, ἡ Φρατζέσκα εἶπε στὸν ἄνδρα της.

— Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς νὰ πάω νὰ κρατήσω συντροφιὰ τῆς Βεατρίκης.

— Τώρα θὰ κοιμᾶται.

— Ὄχι μὲ περιμένει.

— Ὁ Παόλο δὲν θέλει νὰ κοιμηθῇ;

— Ἡ Βεατρίκη τὴν νύκτα τραβιέται στὸ διπλανὸ δωμάτιο. Εἶδε ἕνα κακὸ ὄνειρο χθὲς καὶ θέλει συντροφιὰ ὡς ποῦ ν' ἀποκοιμηθῇ.

— Αὐτὴ ἡ ὄψιμη ἀγάπη σου πρὸς τὴν Βεατρίκη μοῦ φαίνεται περίεργη, ἀλλὰ σεῖς ἡ γυναῖκες μεταβάλλεσθε ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη. Ἀλήθεια;

— Ἴσως.

Ὁ Τζοβάννι ἐπλησίασε τὴν γυναῖκά του.

— Ἂς ἐλπίσω πῶς θὰ μεταβληθῇς καὶ σὺ γιὰ μένα, Φρατζέσκα. Δῶσέ μου τὸ χέρι σου.

Τοῦ ἔδοσε τὸ χέρι της γιὰ νὰ τελειώνῃ καὶ νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ φύγῃ.

Τότε ἐκεῖνος τὴν ἔσυρε στὴν ἀγκαλιά του, ἐπῆρε τὸ κεφάλι της μὲ τὰ δυό του χέρια καὶ ἄρχισε νὰ τὴν φιλῇ.

Γιὰ πρώτη φορὰ δὲν τὸν ἀπεμάκρυνε. Τοῦ εἶπε μόνο.

— Ἡ Βεατρίκη μὲ περιμένει.

Ὁ ἄνδρας της τὴν ἄφησεν εὐτυχισμένος. Δὲν τοῦ ἔδειξε τρυφερότητα, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀπέκρουσε, καὶ αὐ-

τὸ γιὰ τὸν δυστυχισμένο ἐκεῖνον ἄνθρωπο ἦταν πολύ.

Ὅταν ἡ Φρατζέσκα ἔκλεισε πίσω της τὴν πόρτα, ἔφερε τὰ χέρια στὸ πρόσωπο, ὡσὰν νὰ ἤθελε νὰ διώξῃ ἀπ' ἀπάνω της τὴν δυσάρεστη αἴσθησι ποῦ τῆς ἐπροξένησε τὸ φίλημα τοῦ Τζοβάννι.

Εἶχεν ἀνεχθῇ αὐτὸ τὸ ἀγγάλιασμα μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ φύγῃ γρήγορα πρὸς τὸν ἀγαπημένο της.

Ἐπροχώρησε σιγὰ στὸν μακρὸ διάδρομο τοῦ παλατιοῦ. Τὰ κεριὰ τοῦ διπλοῦ κηροπηγίου ποῦ εἶχε πάρῃ μαζύ της, γιὰ νὰ βλέπῃ στὸ διάδρομο τὰ ἔσβυσε. Δὲν ἤθελε νὰ τὴν ἀντιληφθῇ κανείς. Ἐπροχώρησε ἔτσι ψηλαφητὰ ὡς τὴν πόρτα τοῦ δωματίου τοῦ Πάολο.

Ἔβαλε τὸ αὐτί της ν' ἀκούσῃ. Οὔτε ὁ παραμικρὸς ἦχος. Ὅλοι ἐκοιμῶντο καὶ μόνον ἀγουπνοῦσε ἡ καρδιὰ τοῦ Πάολο ποῦ τὴν περίμενε. Ἔφερε τὰ χέρια στὴν πόρτα καὶ ἀμέσως ἔκαμε ἕνα βῆμα πίσω ἔντρομη. Ἦταν ἡ Βεατρίκη.

Εἶχεν ἐγγίσει τὸ μισόγυμνο σῶμα μιᾶς γυναῖκας. Εἶχεν ὠτακουστήσει προτήτερα ποῦ ἔσυμφώνησαν ὁ Πάολο καὶ ἡ Φρατζέσκα γι' αὐτὴ τὴ συνάντησι καὶ τὴν ἐπερίμενε ἐκεῖ στὸ σκοτάδι.

—Ποιὰ εἶσθε σεῖς, ποὺ ἔρχεσθε σὰν κλέφτρα ἐδῶ πέρα; εἶπε στὴ Φρατζέσκα.

Ἕνα ρῖγος ἐπέρασε τὸ κορμὶ τῆς Φρατζέσκας ἀπὸ αὐτὴ τὴ φωνή. Στὸ σκοτάδι, ὅπως δὲν ἔβλεπε, δὲν εἶχε πάῃ ὁ νοῦς της, ὅτι ἡ γυναῖκα ἐκείνη ἦταν ἡ Βεατρίκη. Ἐσκέφθηκε ἀμέσως νὰ κρατήσῃ ὅ,τι μποροῦσε ἀπὸ τὰ προσχήματα.

— Εἶμαι ἡ κυρία τοῦ σπιτιοῦ, εἶπε. Εἶμαι ἡ γυναῖκα τοῦ Τζοβάννι Μαλατέστα, ἡ ντόνα Φρατζέσκα. Βρίσκομαι στὸ σπῆτι μου. Σεῖς ποιὰ εἶσθε;

— Εἶμαι μιὰ γυναῖκα, ἀπήντησεν ἡ Βεατρίκη, ποῦ φυλάει τὸν ἄνδρα της ἀπὸ ἕναν τρομερὸ κίνδυνο. Εἶμαι στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ μου, ποῦ ἤρθατε ν' ἀνοίξετε. Ἐπομένως κἄποια ἀπὸ τῆς δυό μας δὲν ἔχει δικαίωμα ν' ἀνοίξῃ. Μήπως αὐτὴ εἶμ' ἐγώ ;

— Ἴσως.

Ἦσαν ἀκόμη στὰ σκοτεινά, καὶ ἕνας μικρὸς κρότος ποῦ ἀκούσθη ἀπὸ τὸ βάθος τὲς ἀνησύχησε.

— Εἶμαι στὴς διαταγές σας ἀπήντησεν ἡ Βεατρίκη. Ἐδῶ θὰ μᾶς ἀκούσουν, Καὶ δὲν συμφέρει ν' ἀκούσουν. Αὐτὴ τὴν νύχτα πρέπει νὰ τελειώσῃ ἡ τρομερὴ ἱστορία τῆς γυναῖκας, ποὺ τῆς εἶχαν κλεμμένο ἐκεῖνο ποὺ τῆς ἐχάρισαν. Ἔρχομαι στὸ δωμάτιό σας ἂν θέλετε· ἢ ἐλᾶτε σεῖς στὸ δικό μου. Πρέπει νὰ μιλήσουμε.

— Σᾶς ἀκολουθῶ, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

Ἐβάδισαν ψηλαφητὰ καὶ ἡ δύο στοὺς διαδρόμους, ἡ μία κοντὰ στὴν ἄλλη σιωπηλὰ καὶ μὲ προσοχὴ γιὰ νὰ μὴν ἀκουσθοῦν, σάν νὰ ὁδηγοῦσε τὸν δρόμο τους ἡ ἴδια σκέψις καὶ ἡ ἴδια ἐπιθυμία. Ἐμπῆκαν στὸ δωμάτιο τῆς Βεατρίκης ἀπὸ μία μικρὴ πόρτα ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Δὲν ἄνοιξαν τὴν κυρία θύρα, γιὰ νὰ μὴ ἀκουσθοῦν. Καὶ ἡ δυό τους ἤθελαν νὰ κλεισθοῦν ἐκεῖ ἀσφαλισμένες ἀπὸ κάθε ξένο αὐτὶ ποὺ θὰ τὴς ὑποπτευόταν.

Ἕνα κερὶ ἐφώτισεν ἀμυδρὰ τὸ δωμάτιον.

Ἡ δύο γυναῖκες ἀντήλλαξαν βλέμμα καὶ ἐστάθησαν ἡ μία ἀπέναντι στὴν ἄλλη. Στὰ χλωμὰ ὡραῖα πρόσωπά τους ἀπετυπώνετο τὸ μῖσος καὶ οἱ λαιμοὶ καὶ τῶν δύο ἐφούσκωναν ἀπὸ τὸ πάθος ποὺ ἦταν ἕτοιμο νὰ ἐκραγῇ. Μὲ λευκὰ ἐπανωφόρια καὶ ἡ δύο, ἀπὸ πολὺ λεπτὸ ὕφασμα ποὺ ἐκολπώνετο γύρω ἀπὸ τὰ μεστὰ καὶ ψηλὰ σώματά τους, μὲ τὰ νουσᾶ τους μαλλιὰ μισολυμένα καὶ πεσμένα στοὺς γυμνοὺς τρα-

χήλους καὶ στοὺς ὤμους, μὲ τὰ στήθη ταραγμένα ἀπὸ τὸ κακὸ ποὺ ἔκανε τὴς καρδιές τους νὰ χτυποῦν δυνατὰ καὶ αἰσθάνοντο ἕνα κόμπο στὸ λαιμό, ὅμοιες σχεδὸν καὶ ἡ δυὸ στὸ ἀσθενικὸ φῶς, ἦσαν σὰν ἕτοιμες νὰ ὁρμήσουν ἡ μία κατὰ τῆς ἄλλης μπροστὰ σὲ μιὰ πόρτα ποῦ ἀμφισβητοῦσαν τὴν κυριότητά της.

— Σᾶς εἶπα, ὅτι μιὰ ἀπὸ τὶς δυό μας, ἐξηκολούθησε ἡ Βεατρίκη, εἶνε ξένη ἐδῶ μέσα. Εἴπατε ὅτι ἡ ξένη εἶμαι ἐγώ. Σᾶς ἀνέχθηκα ὡς τώρα γιὰ νὰ μὴ κάμω κακὸ σ' ἐκεῖνον. Ἀλλὰ σεῖς ἔρχεσθε μέσα στὶς νύχτες μυστικὰ καὶ ὕποπτα, σὰν μιὰ γυναῖκα ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ σεβασθῇ οὔτε τὸν ἑαυτόν της. Οὔτε ἐγὼ μπορῶ πειὰ νὰ σᾶς σεβασθῶ. Τί ἤθελατε ἐδῶ;

— Ἤρθα νὰ τὸν ἰδῶ. Σεῖς ξέρετε ὅτι τὸ δικαίωμά μου εἶνε μεγαλείτερο ἀπὸ τὸ δικό σας. Ὅλες αἱ καταιγῖδες τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅλα τὰ σπαθιὰ τῶν ἱπποτῶν τοῦ Ρίμινι δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ μ' ἐμποδίσουν νὰ ἔλθω ἀπόψε ἐδῶ. Ἡ πόρτα θὰ ἦταν ἀνοιχτὴ γιὰ μένα, ἐνῷ ἐσεῖς ἐπεριμένατε ἀπ' ἔξω, ἐκαιροφυλακτούσατε σὰν μιὰ γυναῖκα ὕποπτη καὶ ξένη.

— Ἐκαιροφυλοκτοῦσα γιὰ σᾶς. Ἤξερα πῶς θὰ ἐρχόσασθε.

— Τὸ ἠξέρατε;

— Ναί· ἄκουσα.

— Τότε λοιπὸν δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχετε ἀφήσει ἐλεύθερη μόνον τὴν πόρτα, ἀλλὰ καὶ ὅλο τὸ σπίτι.

— Γιὰ νὰ μπῆτε εὐκολώτερα; Γιὰ νὰ ὀργιάσετε ἐλεύθερα;

— Γιατὶ εἰσθε ξένη. Ἁπλῶς γι' αὐτό. Εἴπατε ὅτι μὲ ἀνεχθήκατε. Παίρνετε τὸ ρόλο τὸν δικό μου, τὴν δική μου θέσι. Ἐγὼ σᾶς ἀνέχθηκα μόνο καὶ μόνο γιατὶ σᾶς ἐλυπήθηκα. Ἀπόψε ἤθελε νὰ σᾶς τὸ εἰπῇ ὁ ἴδιος, ἀλλὰ δὲν τὸν ἄφησα.

— Ἐπροτιμήσατε ἀντὶ μιᾶς σκηνῆς θλιβερῆς νὰ ἀρθῆτε καὶ νὰ περάσετε εὐχάριστα τὴν ὥρα.

— Τὸ μυαλό σας τὸ ἔγγιξει ἡ χυδαία σκέψι, γιατὶ εἶνε ἀδύνατο νὰ καταλάβετε μιὰ ἀγάπη καὶ μιὰ θυσία σὰν τὴ δική μου. Αὐτὴ τὴ θυσία μου τὴν εἰδατε. Ἀγαποῦσα τὸν Πάολο καὶ μ' ἀγαποῦσε κι' ὅμως τὸν ἄφησα νὰ σᾶς παντρευθῇ γιατὶ ἤλπιζα πὼς αὐτὸ θὰ μᾶς ἐχώριζε.

— Λέτε ψέμματα. Ἠθέλατε ἔτσι ν' ἀπομακρύνετε ἀπὸ τὸν ἄνδρα σας κάθε ὑποψία.

— Ἤθελα νὰ τὸν σώσω.

— Καὶ σεῖς τὸν ἐφέρατε στὴ θέσι ν' ἀποφασίσῃ νὰ πεθάνῃ.

— Νὰ πεθάνῃ; Δὲν σκέφθηκε ποτὲ νὰ πεθάνῃ.

— Δὲν τὸ ξέρετε σεῖς. Γιατὶ σεῖς δὲν παρακολουθεῖτε τὴ ζωή του ὅπως ἐγώ. Σεῖς δὲν προσέχετε. Σεῖς τὸν ἀγαπᾶτε γιατὶ σᾶς ἄναψε ἕνα πάθος. Ἀλλὰ ἐγὼ στὴν ψυχή μου ἔχω μιὰ μυστικὴ φλόγα ποὺ κρατοῦσα γι' αὐτὸν πρὶν μὲ γνωρίσῃ, καὶ τοῦ τὴν ἔφερα γιὰ νὰ προφυλάξῃ τὴν ζωή του. Λοιπόν, ὅπως σᾶς εἶπα, λίγο ἔλειψε ὁ Πάολο νὰ εἶναι νεκρὸς ἀπὸ σᾶς. Δὲν τὸ ξέρατε τὸ ἐπερίμενα.

— Πότε ἐκινδύνευσε ν' ἀποθάνῃ;

— Στὸ κυνῆγι. Ὅταν ἐσύρθηκε χάμω ἀπὸ τὸ ἄλογο.

— Ἕνα τυχαῖο δυστύχημα.

— Δὲν ἦταν τυχαῖο. Εἶχε ἀποφασίσει νὰ σκοτωθῇ. Τὸ ἀντελήφθη ὁ πιστότερός του φίλας. Ξέρετε τὴν χαράδρα τοῦ Κοζιμέλλι. Ἀνοίγεται ἀπότομα στὴν κοιλάδα καὶ τὸ καλλίτερο ἄλογο δὲν μπορεῖ νὰ τὴν πηδήσῃ. Λίγο πρὶν φθάσῃ ἐκεῖ ὁ Πάολο ἄφησε τὰ χάμουρα τοῦ ἀλόγου, τοῦ ἔχωσε στὰ πλευρὰ τα σπηρούνια καὶ ἔκαμε τὸ ζῶο νὰ τιναχθῇ. Ἀμέσως ἐπρο-

σπάθησε νὰ βγάλῃ τὰ πόδια του ἀπὸ τὴς σκάλες καὶ ἐκρεμάσθηκε κάτω ἀπὸ τὴ σέλα. Μέσα στὴ χάράδρα ποὺ ὡδηγοῦσε τὸ ἄλογο θὰ γινότανε κομμάτια. Ἀλλὰ τὸ ἄλογο, ἔπειτα ἀπὸ ἕνα πήδημα, ἐσταμάτησε μπροστὰ στὸ χεῖλος τῆς χαράδρας, καὶ ἐγύρισε πρὸς τὰ πίσω. Ἔτσι ἔμεινε ὁ Πάολο κρεμασμένος ἀπὸ τὸ ἄλογο, γιατὶ τὰ σπηρούνια του ἐπιάσθησαν στὰ λουριὰ καὶ ἐκτύπησε μόνον ἀπάνω σ' ἕνα κορμὸ δένδρου...

— Εἶνε καταπληκτικό. Οὔτε κἂν τὸ φανταζόμουν, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Δὲν τὸ φαντασθήκατε, ἀπήντησεν ἡ Βεατρίκη γιατὶ τὸ πάθος δὲν σᾶς ἄφινε νὰ σκεφθῆτε τίποτε ποὺ νὰ μὴν εἶνε ἡ εὐτυχία σας. Ἀλλ' ἐγὼ ὑπωπτεύθηκα, ἐγὼ ἐζήτησα νὰ μάθω. Γιατὶ ἤξερα πῶς ὁ Πάολο ξέρει νὰ καβαλλικεύῃ τόσον καλά, ὥστε νὰ μὴ κινδυνεύῃ νὰ πέσῃ ἀπὸ τὸ ἄλογο, ὅπως ἕνας ἄπειρος στρατιώτης. Καὶ ὅ,τι ὑπωπτεύθηκα ἦταν σωστό. Θέλησε νὰ πεθάνῃ· γιατὶ σεῖς τὸν ἐφέρατε στὸ ἀδιέξοδο. Ἐνόμιζα πῶς τὸ εἴχατε καταλάβει. Ἀλλὰ σεῖς τὸν ἀπειλεῖτε μὲ νέο κίνδυνο. Ἔπρεπε νὰ τὸ εἴχατε νοιώσει. Ἡ ἀγάπη σας τοῦ φέρνει τὸν θάνατο.

— Ἡ ἀγάπη μου τοῦ ἔφερνε πάντα τὴ ζωή. Ποτὲ ὁ Πάολο δὲν ἦτο εὐτυχέστερος ἀπὸ τὴς στιγμὲς ποὺ ἦταν μαζύ μου.

— Καὶ ἂν ὁ ἄνδρας σας τὸ ἀνεκάλυπτε;

— Καὶ τί; Μέσα στὴν τόση εὐτυχία δὲν συλλογίζεται κανεὶς τὸν θάνατο.

— Τὸ βλέπετε; Δὲν σᾶς ἐνδιαφέρει ἂν θὰ πέθαινε. Καὶ τὸ ἐδείξατε. Ἔπρεπε ὅταν γυρίσατε ἀπὸ τὸ κυνῆγι τῆς μιᾶς ἐκείνης ἡμέρας ν' ἀποφύγετε νὰ τὸν ξαναδῆτε. Ἂν καταλαβαίνατε τί εἶνε θυσία, θὰ τὸ

κάνατε. Ἀλλὰ σεῖς ἀδιαφορήσατε. Γιὰ ἕνα φίλημα θὰ ἤσθε ἱκανὴ νὰ τὸν ἐκθέσετε στὸν κίνδυνο.

— Πράγματι γιὰ ἕνα φίλημα... Μὰ ξέρετε σεῖς τί εἶνε ἕνα φίλημα;

— Ὄχι δὲν τὸ ξέρω. Δὲν τὸ ἐγνώρισα. Γιατὶ σεῖς μοῦ τὰ ἐκλέψατε ὅλα. Ἀλλὰ ἐγὼ ποὺ δὲν ἐγνώρισα τὸ φίλημα, ἐγνώρισα τί εἶνε θυσία. Θὰ μποροῦσα νὰ γίνω ὅλη μιὰ στάχτη καὶ νὰ σκορπισθῶ στοὺς πέντε ἀνέμους, γιὰ νὰ τοῦ ἐξασφαλίσω τὴ ζωή. Καὶ ἔπειτα μ' ἀγαπᾷ.

— Σᾶς ἀγαπᾷ ἐσᾶς ὁ Πάολο;

— Ναί· ναί· Στὴν ἀρρώστεια του μιλοῦσε γιὰ μένα, ὅπως γιὰ σᾶς. Ἐσεῖς τὸν εἴχατε μεθύσει· ἀλλ' ἐγὼ τὸν εἶχα κάμει νὰ αἰσθανθῇ τί εἶνε μιὰ ἀγάπη γυναίκας, ποὺ δὲν ἐνοχλεῖ, δὲν ζητεῖ τίποτε, ἀλλ' ἀγαπᾷ στὴ σιωπὴ καὶ στὰ δάκρυα. Σεῖς; ὑπῆρξατε γι' αὐτὸν ἕνα ὀλέθριο πάθος, ἀλλ' ἡ ἀγάπη ἡ ἁγνὴ καὶ ἡ ἱερὴ ἤμουν ἐγώ, ἡ γυναῖκά του. Δὲν ἀκούσατε ποὺ μιλοῦσε στὸ παραλήρημά του γιὰ μένα;

— Ἦταν γιατὶ σᾶς ἐλυπήθηκε.

— Μ' ἀγαποῦσε.

— Ὅπως ἀγαπᾷ κανεὶς ἕναν ἀνάπηρο.

— Βέβαια δὲν μπορεῖτε νὰ καταλάβετε ἕνα αἴσθημα ἀνώτερο ἀπὸ τὸν ταπεινὸ ἐρεθισμὸ ποὺ διευθύνει τὶς πράξεις σας.

— Βρίζετε.

— Δέω τὴν ἀλήθεια.

— Ζηλεύετε.

— Ἰσχυρίζομαι πῶς μ' ἀγαποῦσε. Αὐτὸ δὲν εἶνε ζήλεια.

— Ἡ ἀγάπη σας φωνάζει σὰν ἄνθρωπος ποὺ κρατεῖ ἕνα θησαυρό. Ἀλλ' ὁ θησαυρὸς αὐτὸς εἶνε ξένος· τὸν ἐπήρατε μὲ δολιότητα. Καὶ ἂν ἐχρειαζόταν νὰ σω-

θῆτε θὰ πετούσατε τὸν θησαυρὸ στὸ ποτάμι. Δὲν σκέπτεσθε παρὰ μόνον τὸ κορμί σας, σᾶν μιὰ ταπεινὴ σκλάβα ποὺ δὲν αἰσθάνεται τὴν ἐλευθερία, παρὰ μόνον ὅταν πρόκηται νὰ προδώσῃ τὸν κύριό της. Ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀρετὴ τῆς θυσίας σᾶς εἶνε ξένη.

— Αἴ, φθάνει πειά, ἐφώναξεν ἡ Φρατζέσκα.

Ἡ δύο γυναῖκες ἐστέκοντο ἡ μία ἀπέναντι στὴν ἄλλη καὶ τόσον κοντά, ὥστε ἡ ἀναπνοὴ τῆς μιᾶς ἤγγιζε τὸ πρόσωπο τῆς ἄλλης.

Οἱ λαιμοί τους ἐτεντώνοντο γιὰ νὰ ὑψωθοῦν περισσότερο καὶ ἐστήριζαν τὶς πυγμές τους στὰ ἐρεισίνωτα τῶν καθισμάτων, σὰν νὰ ἔκινδύνευαν νὰ πέσουν καὶ νὰ προσπαθοῦσαν νὰ κρατηθοῦν ὄρθιες. Ἡ ἀναπνοή τους ἦταν ἀσθματικὴ καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς τους παλμώδης.

— Οὔτε λέξι περισσότερο, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Δὲν ἔχεις ν' ἀπαντήσῃς τίποτε, εἶπε ἡ Βεατρίκη.

— Ἔχω ν' ἀπαντήσω ὅτι δὲν πρέπει νὰ τολμᾷς νὰ μιλῇς ἀπέναντί μου γιὰ θυσία. Σὺ δὲν ἐσκέφθηκες ποτὲ ὡς τώρα ὅτι ἡ ἀγάπη μπορεῖ νὰ σοῦ φέρῃ τὸ θάνατο. Ἐγὼ βαδίζω ὁλόϊσα στὴν καταστροφή. Αὐτὴ εἶνε ἡ δική μου θυσία. Ποιὰ εἶνε ἡ δική σου;

— Μποροῦσα νὰ σὲ προδώσω στὸν Τζοβάννι.

— Αὐτὸ δὲν θὰ σ' ὠφελοῦσε. Θὰ τὸν ἔχανες γιὰ πάντα. Ἡ θυσία ποὺ κάνεις προέρχεται ἀπὸ τὸν φόβο μὴν τὸν χάσῃς. Ἀλλ' ἐγὼ πηγαίνω νὰ χαθῶ μαζύ του. Ἡ καρδιά μου λαχταρᾷ κάθε στιγμὴ μὴ μοῦ τὸν φέρουν νεκρὸ καὶ δὲν προφθάσω νὰ πεθάνω πρῶτα ἀπ' αὐτόν. Ὅταν βλέπω τὸ σῶμα μου, συλλογίζομαι πῶς θὰ ἔλθῃ ὥρα ποῦ θὰ βαφῇ ὅλο κόκκινο ἀπὸ τὸ αἷμα. Ὁ ὕπνος μου εἶνε ταραγμένος γιατὶ ὀνειρεύομαι πῶς τὸν κρατῶ στὰ χέρια μου πτῶμα καὶ πῶς εἶμαι πτῶμα κι' ἐγὼ μαζύ του. Ἂς μποροῦσα νὰ τὸν

ἀφήσω καὶ νὰ εἰπῶ : Αὐτὸ εἶνε μιὰ μεγάλη θυσία γιὰ νὰ μὴ πάθῃ τίποτε. Θέλω μόνον νὰ μ' ἀγαπᾷ. Θέλω μόνον νὰ πεθάνω μαζύ του. Ἀλλ' ἂν τὸν ἀφήσω θὰ χαθῇ. Εἶπες πῶς ἡ ἀγάπη μου εἶνε ἕνας ἐρεθισμὸς καὶ ἕνα πάθος. Ἀλλ' ἂν ἕνα πάθος μᾶς κάνῃ νὰ περιφρονοῦμε τὴ ζωὴ γιὰ ἕναν ἀγαπημένο, τότε αὐτὸ τὸ πάθος εἶνε τὸ ὡραιότερο δῶρο ποῦ μποροῦσε νὰ μᾶς δώσῃ ὁ Θεός. Γιατὶ μᾶς σηκώνει ἀπάνω ἀπὸ κάθε τρόμο, ἀπάνω ἀπὸ τὸ ἔνστικτο τῆς ζωῆς ποὺ ὁδηγεῖ στὴ δειλία. Ἂν αὐτὸ δὲν εἶνε θυσία, τί ἄλλο μπορεῖ νὰ εἶνε ; Ἐν τούτοις δὲν ἦλθα ἐδῶ γιὰ νὰ βρίσω. Ἡ ἀγάπη μου δὲν αἰσθάνεται αὐτὴν τὴν ἀνάγκη. Εἶνε ἀσφαλισμένη καὶ δὲν διατρέχει κανένα κίνδυνο. Ἤρθα μόνο νὰ μείνω μαζύ του μισὴ ὥρα. Ἀλλ' ἀφοῦ ἦλθε τὸ πρᾶγμα ἔτσι, μάθετέ το. Πρέπει ν' ἀποσυρθῆτε.

— Ἀπὸ ποῦ ;

— Ἀπὸ τὸν Πάολο.

— Ἐγώ, ἡ γυναῖκά του ;

— Ἡ γυναῖκά του εἶμαι ἐγώ. Ἡ θέσις ποὺ κρατεῖτε δὲν εἶναι δική σας. Εἴπατε πῶς εἶσθε ὑπερήφανη. Ἂν εἶσθε ὑπερήφανη δὲν θὰ ἐζητιανεύατε μὲ τόσην ταπεινότητα ἐκεῖνο ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ σᾶς δώσῃ κανείς.

— Ἀνέχθηκα τόσον καιρὸ μιὰ κλέφτρα.

— Πάντοτε ἐπεριφρόνησα τὴ ζητιάνα.

— Νὰ φύγω ; ὄχι. Θὰ μείνω γιὰ νὰ τὸν προφυλάξω, εἶπεν ἡ Βεατρίκη.

— Θὰ τὸν φυλάξετε καλλίτερα, ἀπήντησεν ἡ Φρατζέσκα, ἂν τὸν ἀφῆστε ἥσυχο. Αὐτὴ ἡ στιγμὴ θὰ μὲ περιμένῃ καὶ θ' ἀνησυχῇ. Ἀνησυχεῖ γιὰ μένα τὸ ἀκοῦτε ; ἀνησυχεῖ γιατὶ ἀργῶ. Γιὰ σᾶς, ἡ μόνη του

ἀνησυχία εἶνε ἂν ἀποκοιμηθήκατε γιὰ νὰ μὴ μᾶς ἐνοχλήσετε.

— Εἶνε ψέμματα. Πρὸ ὀλίγου στὸν κῆπο μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι.

— Ἀπὸ οἶκτο.

— Ἀπὸ κρυφὴ ἀγάπη, ποῦ δὲν τολμᾶ νὰ τὴν φανερώσῃ, γιατὶ σεῖς στέκεσθε ἀπάνω στὴ ζωή του σὰν ὄρνεο.

— Ἂν θέλετε κάμετε μιὰ δοκιμὴ γιὰ νὰ πεισθῆτε. Ἂν μπῆτε σιγὰ στὸ δωμάτιό του καὶ δὲν σᾶς ἀντιληφθῇ ὅτι εἶσθε σεῖς, θὰ σᾶς μιλήσῃ μὲ τ' ὄνομά μου.

— Αὐτὰ εἶνε παραμύθια.

— Δοκιμᾶστε λοιπόν. Ἀνοίξετε τὴν πόρτα ἢ ψυχα, γλυστρήσετε ἀθόρυβα κοντά του στὸ σκοτάδι καὶ νὰ ἰδῆτε ποῦ θὰ σᾶς εἰπῇ μὲ φωνὴ γεμάτη ἀπὸ ἔρωτα· «Φρατζέσκα.., Φρατζέσκα». Θὰ νομίσῃ ὅτι μπαίνω ἐγώ.

— Εἶνε ἀδύνατο νὰ τὸν ἔχετε τρελλάνει ἔτσι. Εἶνε ἀδύνατο νὰ τὸν καναντήσετε σ' αὐτὴ τὴν ταπεινότητα, νὰ μὴ σκέπτεται τίποτε ἄλλο παρὰ αὐτὸ τὸν ἔνοχο ἔρωτα.

— Ἀκοῦσε μὲ ἐμένα. Καὶ τὶς δυό μας δὲν τὶς χωρεῖ αὐτὸ τὸ σπίτι. Ἢ μιὰ πρέπει νὰ φύγῃ. Ἐκείνη ποῦ ἐνοχλεῖ τοὺς ἄλλους.

Καὶ ἡ Φρατζέσκα ἐτράβηξε πρὸς τὴ μικρὴ πόρτα Ἔφυγε. Ἡ Βεατρίκη ἔτρεξε κοντά της.

— Ἀκοῦστε, ἐφώναξε, ἂν ζητήσετε νὰ πᾶτε τώρα στὸ δωμάτιό του, θὰ ἔρθω κι' ἐγώ. Δὲν θὰ ἐπιτρέψω ποτὲ πειὰ ἀπὸ τώρα νὰ μένετε οὔτε ἕνα λεπτὸ μόνη μὲ τὸν ἄνδρα μου.

— Δὲν θὰ πάω. Καὶ αὐτὸ τὸ κακὸ θὰ τὸ χρεωστῇ

ὁ Πάολο σὲ σᾶς. Ὀφείλετε τώρα νὰ τὸν ἰδῆτε. Ἴσως νὰ τοῦ ἤρθε πυρετός.

Καὶ ἔφυγε.

Ἡ Βεατρίκη ἔμεινε στὴ μικρὴ πόρτα, ἕως ὅτου ὁ ἦχος τῶν βημάτων τῆς Φρατζέσκας ἔπαυσε ν' ἀκούεται. Ἔπειτα ἔπεσε σ' ἕνα κάθισμα ἀποκαμωμένη μὲ κομμένα τὰ γόνατα, μὲ δύσκολη ἀναπνοή. Ὅλη ἐκείνη ἡ συνομιλία, τὴν εἶχε κουράσει. Εἶχε ξαφθῆ, ἦταν ἀπηλπισμένη. Ἡ ζήλεια ποὺ τῆς ἔσφιγγε τὴν καρδιά, τὴν εἶχε ἐρεθίσει καὶ τὴν ἔκανε νὰ σκέπτεται ν' ἀντισταθῆ μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις της κατὰ τοῦ κινδύνου ποὺ ἐρχόταν, ἀλλ' ἔχανε τὸ θάρρος της ὅταν συλλογιζόταν ὅτι ὁ ἄνδρας της ἀγαποῦσε τὴν ὡραία καὶ ἐπιθυμητὴ ἐκείνη γυναῖκα, ποὺ ὅπως ἀνεγνώριζε καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία, ἦταν ἀδύνατο νὰ συγκριθῆ μαζύ της.

Τῆς ἦρθε τότε διὰ μιᾶς ἡ ἰδέα νὰ φύγῃ ἀπ' ἐκεῖ ὅπως βρισκόταν ἐκείνη τὴ στιγμή, μισόγυμνη, χωρὶς τίποτε ποῦ νὰ τῆς ἐνθυμίζῃ τὸ παλάτι τοῦ Μαλατέστα καὶ νὰ πάῃ μακρυά, νὰ ἐξαφανισθῆ κάπου ποὺ νὰ μὴ βλέπῃ τίποτε ἀπὸ ὅ,τι τῆς μιλοῦσε γιὰ τὴ σκληρή της μοῖρα.

Ἀλλ' ἀμέσως ἄλλαξε γνώμη. Ἐσκέφθηκε ὅτι εἶχε δικαίωμα νὰ πολεμήσῃ, νὰ ζητήσῃ νὰ συγκρατήσῃ τὸν ἄνδρα της καὶ ὅτι ὅλες της αἱ ἐλπίδες δὲν εἶχαν χαθῆ.

Ἀπεφάσισε νὰ πάῃ στὸ δωμάτιο τοῦ Παόλο. Ἐθυμήθηκε ὅσα τῆς εἶπε ἡ Φρατζέσκα καὶ ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ.

Ἐβγῆκε στὸ διάδρομο σιγὰ καὶ ἐπροχώρησε ψηλαφητὰ ὡς τὴν πόρτα, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐπρόκειτο νὰ μπῇ ἡ ἄλλη. Ἄνοιξε ἀθόρυβα, ἔκλεισε τὴν πόρτα πίσω της καὶ ἄρχισε νὰ βαδίζῃ πρὸς τὸ κρεββάτι τοῦ Πάολο.

— Ποιὸς εἶνε ; εἶπεν ἐκεῖνος.

— Σιωπή, ἐψιθύρισεν ἡ Βεατρίκη.

— Φρατζέσκα.... Φρατζέσκα, εἶπεν ὁ Πάολο. Σ' ἐπερίμενα.

Ἐκείνη ἐσταμάτησε μιὰ στιγμή, σὰν νὰ τὴν ἐπλήγωσαν καὶ ἔπειτα ἐπλησίασε τὸν ἄνδρα της. Ἐπιάσθησαν ἀπὸ τὰ χέρια.

— Δὲν εἶμαι ἡ Φρατζέσκα τοῦ εἶπε. Εἶμαι ἡ γυναῖκά σου.

— Δὲν τὴν εἶδες καθόλου ; ἐπέμεινε ἐκεῖνος.

Τότε ἡ Βεατρίκη δαγκωμένη πειὰ ἀπὸ τὴ ζήλεια ἀπεφάσισε νὰ παίξῃ καὶ τὸ τελευταῖο παιγνίδι. Θὰ κατέπλησσε τὸν Πάολο μὲ τὴν εἰλικρίνειά της.

— Ἦταν ἐδῶ, εἶπε.

— Ποῦ ἐδῶ ;

— Στὸ δωμάτιό μου.

— Τί εἴπατε ;

— Ὅτι μιὰ ἀπὸ τὶς δυό μας πρέπει νὰ λείψῃ. Καὶ αὐτὸ φαίνεται ὅτι εἶνε πράγματι ἀνάγκη. Μήπως πρέπει νὰ φύγω ἐγώ ;

Ὁ Πάολο δὲν ἀπήντησε.

— Ποτὲ λοιπὸν δὲν μ' ἀγάπησες ; Ἔγεινες τόσον σκληρὸς ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἔρωτα, ὥστε νὰ μὴ αἰσθάνεσαι τὴν ὑποχρέωσι νὰ μοῦ εἰπῇς ἔστω καὶ ἕνα ψέμμα;

Ἐκεῖνος σιωποῦσε.

— Χαῖρε λοιπόν, τοῦ εἶπεν ἡ Βεατρίκη. Ὅλα ἐτελείωσαν. Φεύγω ἀπόψε.

Καὶ ἐτράβηξε πρὸς τὴν πόρτα.

— Βεατρίκη, ἐφώναξε ὁ ἄνδρας της. Βεατρίκη. Στάσου. Ποῦ πᾷς ;

Ἀλλ' ἐκείνη εἶχε πειὰ φύγει..

— Ἀναγκάσθηκε νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ. Τὴν εὗρε στὸ δωμάτιό της γονατισμένη μπρο-

στὰ στὸ κρεββάτι, μὲ τὸ κεφάλι βυθισμένο στὰ μπράτσα.

Στὸ ἀδύνατο φῶς τῶν δύο κεριῶν, μὲ τὰ ὁποῖα φωτιζόταν τὸ δωμάτιο, εἶδε τὸ λεπτὸ καὶ εὔγραμμο κάτω ἀπὸ τὸ λευκὸ μεταξωτὸ φόρεμα σῶμά της νὰ συνταράσσεται ἀπὸ τοὺς λυγμούς.

— Βεατρίκη, εἶπε σιγά.

Δὲν τοῦ ἀπήντησε. Οἱ λυγμοὶ ἐφαίνοντο πῶς τὴν ἔπνιγαν. Εἶχε ριφθῆ ἐκεῖ σὰν ἀπηλπισμένη γιὰ πάντα σὰν νὰ ἔκλαιε ἕνα νεκρό.

Ὁ Πάολο ἐπέρασε τὸ χέρι του κάτω ἀπὸ τὸ κῦμα τῶν μαλλιῶν της ποῦ εἶχαν λυθῆ καὶ ἔπεφταν στὴν πλάτη της, τὴν ἔπιασε μαλακὰ ἀπὸ τὸν τράχηλο καὶ ἐπροσπάθησε νὰ τῆς γυρίση μπροστὰ τὸ πρόσωπο.

— Αὐτὸ ποὺ κάνεις εἶνε μιὰ τρέλλα, τῆς εἶπε.

— Εἶμαι χαμένη, εἶμαι χαμένη, ἔλεγε ἐκείνη.

— Δὲν μπορῶ σὰ πειὰ ν' ἀνέχωμαι νὰ εἶσαι θῦμα. Ἤθελα νὰ τελειώση αὐτὴ ἡ ἱστορία ποὺ μὲ κάνει νὰ φαίνωμαι ὁ δήμιός σου.

— Ἄφησέ με, ξαναεῖπε ἐκείνη.

— Ἑτοιμάζεις μεγάλο κακὸ γι' αὐτὸ τὸ σπίτι.

— Δὲν ἤξευρα ὅτι ἡ μοῖρά μου ἦταν νὰ σωθοῦν ἄλλοι μὲ τὸ δικό μου θάνατο.

— Δὲν κινδυνεύεις ἐσύ. Ξέρεις ποιὰ κινδυνεύει. Ξέρεις τὸ τρομερὸ μυστικὸ τῆς γυναῖκας ποὺ ἦταν πρὸ ὀλίγου μαζύ σου. Ἐὰν σκέπτεσαι νὰ μεταχειρισθῆς αὐτὸ τὸ μυστικό, θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ τὸ εἰπῆς. Ἂν πρέπει κάποιος νὰ πληρώση τὰ ἔξοδα τῆς περιπετείας, αὐτὸς ὁ κάποιος εἶμαι ἐγώ. Ἂν θὰ τὴν προδώσης...

— Ποτέ, εἶπε, ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Τζαντζοῦλο δὲν ἐβγῆκαν προδότες. Ἄνθρωποι ποὺ χτυποῦν τοὺς ἐχθρούς τους, ναί, ἀλλὰ ὄχι μὲ προδοσία.

— Τι σκέπτεσαι νὰ κάμῃς ;

— Δὲν εἶμαι ὑποχρεωμένη νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ. Δὲν θεωρῶ πειὰ τὸν ἑαυτό μου γυναῖκά σου.

— Ἐνόμιζα πῶς εἶσαι τοὐλάχιστον φίλη μου. Ἐνόμιζα πῶς ἡ ἀγάπη σου μποροῦσε νὰ σὲ ἀποτρέψῃ ἀπὸ τὸ νὰ καταστρέψῃς ἐκεῖνον ποὺ ἀγάπησες. Ἕνα αἴσθημα τέτοιο δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ μεταβληθῇ σὲ κακία, παρὰ μόνον στὰ στήθη μιᾶς ταπεινῆς γυναίκας. Δὲν ἀπευθύνομαι στὰ αἰσθήματά σου, γιατὶ δὲν θέλω νὰ ἐκμεταλλευθῶ τὴν συγκίνησί σου. Ἀλλ' ἀπευθύνομαι στὴν κόρη τοῦ ἱππότου Τζαντζοῦλο καὶ τὴν ἐρωτῶ : Πές μου : Τι σκέπτεσαι ;

— Τί; Θὰ ἐκδικηθῶ!

— Ποιόν ;

— Αὐτὴν ποὺ ἔκλεψε ἐκεῖνο ποὺ ὠνειροπόλησα, ἐκεῖνο ποὺ ἐπίστευα δικό μου. Ἐκείνην ποὺ πῆρε αὐτὸ ποὺ μοῦ ἔδοσαν.

— Ὁ σύνδεσμός μου μ' αὐτὴν εἶνε παλαιός. Πρὶν σὲ γνωρίσω ἀνῆκα σ' αὐτήν. Ἀνῆκα σ' αὐτὴν εἶνε μιὰ φράσις. Δὲν ἐνοιωθα τὴν ζωή μου παρὰ μόνον ὅταν τὴν ἐσκεπτόμουν. Καὶ αὐτὸ χρονολογεῖται ἀπὸ τότε ποὺ τὴν εἶδα. Δὲν εἴχαμε εἰπῇ τίποτε, ἀλλ' αἱ σκέψεις μας εἶχαν συναντηθῇ. Ἐνομίζαμε πῶς θὰ ἀποφεύγαμε τὴν τρομερὴ ἡμέρα τῆς ἐξομολογήσεως, ἀλλ' ἡ στιγμὴ ἦλθε καὶ τίποτε δὲν στάθηκε ἱκανὸ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ.

— Τότε γιατὶ πανδρεύθηκες ;

— Τὸ ἔκαμα γιὰ νὰ σωθῶ κι' ἐγὼ κι' ἐκείνη ἀπὸ τὸ ἔνοχο αὐτὸ αἴσθημα.

— Κι' ἐκείνη γιατὶ σὲ ἄφησε ;

— Εἶχε πιστεύσει πῶς θὰ χωρίζαμε. Θυμήσου πῶς ἐχαιρέτησε τοὺς ἀρραβῶνάς μας. Ἡ δοκιμὴ ποὺ ἐκάμαμε ἦταν ἕνα ἔγκλημα, ἀλλ' ἐλπίζαμε ὅτι θὰ μᾶς

ἔφερε τὴ σωτηρία. Ἀλλὰ τὸ ποτάμι μᾶς εἶχε πάρει καὶ τοὺς δύο. Θέλησα νὰ πληρώσω αὐτὸ τὸ ἔγκλημα μὲ ὅ,τι ἔχω πειὸ ἀκριβό, ἄλλ' ἀπέτυχα.

— Τὴν πληρωμὴ τὴν ξέρω.

— Τι ξέρεις;

— Ἀπεφάσισες νὰ πέσῃς μὲ τὸ ἄλογό σου στὴ χαράδρα τοῦ Κοζινέλλι. Ἐκεῖ σὲ ὡδήγησε ἡ ἀγάπη της. Μόνον στὸ θάνατο.

— Εἶνε ψέμμα. Δὲν ἐννοοῦσα αὐτό. Δὲν ἤθελα νὰ σοῦ εἰπῶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

— Τὸ ἔμαθα, τὸ ἐξακρίβωσα. Μοῦ τὸ εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Μὴ τὸν κατηγορήσῃς. Εἶνε φίλος σου ὅσον καὶ δικός μου. Μοῦ ἔδωσε ἅπλῶς πληροφορίες, ποὺ μὲ ἔκαναν νὰ νοιώσω τὸ μυστικό σου σκοπό. Στὶς σκληρὲς νύχτες τῆς ἀρρώστειας σου σκέφθηκα πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ σὲ σώσω. Ὦ, μὲ τὶ ἐλπίδες ἔθρεψα αὐτὸ τὸ ὄνειρο. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ πλησιάσῃ ἐκείνη περισσότερο. Νὰ σὲ πάρῃ ἐντελῶς ἀπὸ μένα. Ἡ διαγωγή της εἶνε ἀπέναντί μου ὅ,τι μιὰ ἔπίθεσις. Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ἀφήσω ἔτσι. Θὰ ἐκδικηθῶ.

— Καὶ μένα κ' ἐκείνη;

— Ἐσένα σ' ἀγαπῶ. Ὅλη αὐτὴ ἡ καταστροφὴ δὲν ὀλιγόστευσε τὴν ἀγάπη μου. Σὲ θεωρῶ ἄρρωστον. Σὰν ἕναν ἄνθρωπο ποῦ τοῦ ἐπῆραν τὰ μυαλὰ μὲ γοητείες καὶ μὲ μάγια. Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ κάμω τίποτε κακό. Ἀλλὰ ἐκείνη. .

— Τὶ θὰ κάμῃς σ' ἐκείνη;

— Θὰ τὴν πολεμήσω ὅπως μπορῶ.

— Μὲ τί; Δὲν ὑπάρχει ἄλλο μέσον παρὰ μόνον τὸ νὰ τὴν καταδώσῃς.

— Αὐτὸ θὰ ἦταν καὶ ὁ δικός σου θάνατος, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶνε ἀνάξιο γιὰ μένα.

— Πῶς θὰ τὴν ἐκδικηθῇς λοιπόν;

— Θὰ σταθῶ ἀπέναντί της πρόσωπο πρὸς πρόσωπο. Θὰ ἰδῇς πῶς μιὰ κόρη ἑνὸς ἱππότου ξέρει νὰ χτυλιᾷ ἕναν ἐχθρό. Ὄχι μὲ ταπεινὰ μέσα. Ἂν μποροῦσα νὰ μονομαχήσω μαζύ της σὰν ἕνας ἄνδρας μὲ ἄνδρα, θὰ τὸ ἔκανα. Νὰ τὴν ἀντιμετωπίσω μὲ γυμνὸ αὐτὸ ἐδῶ τὸ στῆθος.

Τὰ σφιγμένα δάκτυλά της ἔσυραν ἀπότομα τὸ λεπτόν της περικόρμιο, τὸ ἔσχισαν καὶ τὸ στῆθός της ἐσείσθη ἀπὸ τὸ κτύπημα τῶν ἰδίων της παλαμῶν.

— Εἶμαι ὑποχρεωμένος τότε νὰ σ' ἐμποδίσω ἐγώ, εἶπε ὁ Πάολο.

— Δὲν θὰ μπορέσῃς, εἶπε ἡ Βεατρίκη. Σ' αὐτὸ ποῦ σκέπτομαι νὰ κάμω, ἂν εὑρεθῇς ἀνάμεσα μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἐκείνης θὰ προδοθῇς. Τότε σὺ ὁ ἴδιος θὰ ἔχῃς τὴν εὐθύνη τοῦ αἵματος ποὺ θὰ μᾶς σκεπάσῃ καὶ τοὺς τρεῖς.

— Τί σκέπτεσαι νὰ κάμῃς ἐπὶ τέλους;

— Δὲν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος. Νὰ λύσουμε τὴ διαφορὰ σὰν ἄνδρες μὲ τὰ σπαθιά.

— Ἀστειότητες.

— Δὲν εἶναι καθόλου γελοῖο. Μοῦ ἦρθε αὐτὴ ἡ σκέψις κατὰ τύχην πρὸ ὀλίγου καὶ στὸ εἶπα. Τώρα βρίσκω πῶς εἶνε ἡ μόνη λύσις. Ξέρω πῶς ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἔμαθε σπαθὶ σὰν ἄνδρας.

— Καὶ σύ;

— Θὰ μάθω. Πορεῖ νὰ μὲ μάθῃ ὁ Ρίτσιο. Ἕνας μῆνας, δύο τὸ πολὺ θὰ φθάσουν γιὰ νὰ γυμνασθῶ στὸν χειρισμὸν τοῦ σπαθιοῦ. Πρέπει νὰ γείνῃ. Εἶχα σκεφθῇ νὰ φύγω καὶ νὰ σᾶς ἀφήσω ἥσυχους, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πολὺ γελοῖο νὰ ἐγκαταλείψω ἔτσι τὴ θέσι μου σὲ μιὰ γυναῖκα ποῦ δὲν ἐσκέφθη παρὰ τὸ πῶς νὰ μὲ ἀπατήσῃ. Δὲν θὰ μπορέσω νὰ ζῶ καὶ νὰ ξέρω πῶς αὐτὴ εἶνε κοντά σου. Μιὰ ἀπὸ τῆς δυό

μας πρέπει νὰ πεθάνῃ. Καὶ θὰ ἰδῇς πῶς ξέρει νὰ πεθάνῃ ἢ νὰ σκοτώνῃ, μιὰ γυναῖκα ποῦ ἀγάπησε.

– Τὶ τρέλλα!

— Εἶμαι ἱκανὴ γιὰ κάθε τρέλλα.

— Κάθησε, τῆς εἶπεν ἐκεῖνος. Ἂς μιλήσουμε ἡσυχώτερα. Εἶσαι ἀποφασισμένη. Αὐτὴ ἡ μονομαχία ποῦ σκέπτεσαι εἶνε ἁπλῶς μιὰ ἐφεύρεσις γιὰ νὰ προκαλέσῃς τὸ σκάνδαλο καὶ ὅμως νὰ φανῇς ἱπποτική.

– Γιὰ νὰ σοῦ ἀποδείξω ὅτι πάντοτε ἀπατᾶσαι στὶς σκέψεις σου γιὰ μένα, θὰ τὸ κάμω γρήγορα.

Πολὺ γρήγορα. Ἔχεις δίκηο. Τί χρειάζονται τὰ σπαθιὰ σὲ γυναῖκες ; Μᾶς χρειάζεται μόνον ὁ θάνατος τῆς μιᾶς... Θὰ εὕρω τὸν τρόπο, ἀσφαλῆ καὶ σύντομο.

— Ξέρω πῶς εἶσαι ἱκανὴ καὶ γιὰ χειρότερα. Ἄκουσε. Ἔχω νὰ σοῦ προτείνω μιὰ λύσι. Νὰ φύγωμε ἀπ' ἐδῶ. Νὰ βροῦμε μιὰ ἔπαυλι στὰ γύρω, στὸ σπίτι τοῦ πατέρα σου. Ἔτσι ἀπομακρύνομαι ἀπὸ τὴ Φρατζέσκα. Εἶσαι εὐχαριστημένη ;

— Δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι εὐχαριστημένη. Αὐτὸ δὲν εἶνε λύσις. Δέχεσαι νὰ φύγῃς ἀπ' ἐδῶ γιὰ νὰ τὴν σώσῃς ἀπὸ μένα. Φοβᾶσαι μὴν τῆς κάνω κακό. Μόνον γι' αὐτὸ ἀπομακρύνεσαι ἀπ' αὐτήν, ἀλλὰ θὰ ἔρχεσαι νὰ τὴν βλέπῃς. Θὰ εἶσαι κοντά μου καὶ θὰ συλλογίζεσαι πότε νὰ ξεφύγῃς γιὰ νὰ ἔλθῃς σ' αὐτήν. Ἄ, ἂς τελειώνουμε. Γιατὶ ν' ἀναβάλλουμε αὐτὸ ποὺ θὰ γείνῃ ἀργότερα ; Θὰ τὴν προκαλέσω καὶ πρέπει νὰ δεχθῇ.

— Ὡρισμένως εἶσαι τρελλή. Δὲν ἔφθασε ποτὲ μιὰ γυναῖκα σὲ τέτοιες ἀποφάσεις.

— Ναί· εἶμαι τρελλή. Ἔγεινα τρελλή. Σὰν τρελλὴ θὰ ὁρμήσω ἀπάνω της μ' ἕνα στιλέττο. Ἕνα στιλέττο μπορεῖ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ ὁ καθένας. Θὰ ἔχουμε καὶ

αἱ δυό μας ἀπὸ ἕνα στιλέττο καὶ ἡ ὑπόθεσις θὰ τελειώσῃ στὸ βάθος ἑνὸς ὑπογείου τοῦ παλατιοῦ, ὅπου κανεὶς δὲν θ' ἀκούσῃ τίποτε. Τὴν ἄλλη μέρα ἡ μία θὰ εὑρεθῇ νεκρὴ μέσα σὲ παγωμένο αἷμα. Καὶ εἰς δὲν θ' ἀνακαλύψῃ τὸ μυστήριο.

Μιλοῦσε μὲ πάθος, ἐξημμένη, μὲ τὰ μάτια ἀπάνω στὸν ἄνδρα της, σὰν τρελλὴ πράγματι, ἄλλοτε μὲ σφιγμένες τὶς πυγμές, καὶ ἄλλοτε μὲ τὰ δάκτυλα στὰ μάγουλα.

Εἶδε ἄξαφνα τὸ κεφάλι τοῦ Πάολο νὰ σκύβῃ καὶ τὰ χέρια του νὰ πέφτουν ἀδρανῆ κατὰ μῆκος τοῦ σώματός του.

Πρὶν φθάσῃ νὰ σηκωθῇ, ὁ Πάολο ἐκυλίσθηκε στὸ πάτωμα. Ἔπεσεν ἀπάνω του, μὲ μιὰ κραυγὴ ἀπελπισμένη.

Ἀμέσως ἐπήδησε μέσα στὸ δωμάτιο ἡ Φρατζέσκα.

Ἐγονάτησε κι' ἐξεκούμβωσε τὸ φόρεμα τοῦ νέου, ἔβαλε τὸ αὐτὶ στὸ μέρος τῆς καρδιᾶς καὶ εἶπε.

— Δὲν κατωρθώσατε νὰ τὸν σκοτώσετε ἀκόμη. Ζῇ

— Πῶς εὑρέθηκες ἐδῶ; εἶπεν ἡ Βεατρίκη.

— Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα, ἤμουν πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα καὶ ἄκουα. Εἶδα πῶς μπορεῖτε νὰ τὸν πεθάνετε μὲ τὸν πλέον ἄνανδρο τρόπο. Ὅσο γιὰ τὸ στιλέτο ποῦ εἴπατε εἶμαι εἰς τὴς διαταγές σας ὅταν θέλετε. Κι' ἐγὼ εἶμαι βεβαία ὅτι καὶ ἡ δυό μας δὲν μποροῦμε νὰ ζοῦμε. Ἀλλὰ πρέπει νὰ σεβασθῇς τὴ ζωὴ ἑνὸς ἀρρώστου. Ἔπρεπε νὰ ἔλθῃς σὲ μένα μὲ τὸ στιλέττο σου καὶ ὄχι νὰ μιλήσῃς; ἔτσι σ' ἕναν ἄνθρωπο ποῦ ἡ ζωή του κρέμεται ἀπὸ τὴν παραμικρὴ συγκίνησι.

— Πάολο, Πάολο, ἐφώναζε μὲ λυγμοὺς ἡ Βεατρίκη, μὲ τὰ χείλη της στὸ στόμα του.

— Φεύγω, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Πάω νὰ προσευ-

χηθῶ γιὰ τὴ ζωή του. Εἶμαι ἀποφασισμένη νὰ μὴ τὸν ξαναδῶ ἂν δὲν γίνῃ ἐντελῶς καλά. Γιατὶ μόνον τότε θὰ μπορέσουμε νὰ τελειώσουμε ἐγὼ καὶ σεῖς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσι. Ἂν δὲν θέλετε νἄρχωμαι νὰ τὸν βλέπω φροντίζετε νὰ μὲ εἰδοποιῆτε μὲ τὸν γιατρὸ ἂν κινδυνεύῃ ἢ ὄχι.

Καὶ ἐξαφανίσθηκε.

Η΄.

Ἐπέρασαν τρεῖς ὁλόκληροι μῆνες. Τόσον ἐχρειάσθηκε ὁ Πάολο γιὰ ν' ἀναρρώσῃ ἀπὸ τὴν κρίσι στὴν ὁποία ἔφερε τὴν εὔθρασιη ὑγεία του ἡ νυκτερινὴ ἐκείνη περιπέτεια.

Τὸν εἶχαν μεταφέρει, κατ' ἀπαίτησιν τῆς Βεατρίκης, σ' ἕναν πύργο τοῦ Βερνάρδη, ποῦ τὸν εἶχε κληρονομήση ὁ Τζιντζοῦλο ἀπὸ ἕνα θεῖο τοῦ πατέρα του. Ὁ πύργος τοῦ Βερνάρδη ἦταν ἕνα φρούριο ἀληθινὸ στὴν πλαγιὰ λόφου μὲ περιοχὴ μεγάλου δάσους. Ὁ Τζοβάννι ἐπήγαινε κάθε μέρα καὶ ἔβλεπε τὸν ἀδελφό του καὶ ἔφερνε εἰδήσεις στὴ Φρατζέσκα. Ἐκείνη μὲ διάφορες προφάσεις γιὰ τὸν ἄνδρα της ἀπέφευγε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Πάολο.

— Εἶνε μακρυά, τοῦ ἔλεγε. Δὲν μπορῶ νὰ ἐμπιστευθῶ τὴν Ἀγνὴ στὶς ὑπηρέτριες.

Μιὰ φορὰ μόνον ἐπῆγε ἕως ἐκεῖ, ἔσταμάτησε στὴν πύλη τοῦ πύργου καὶ ἐζήτησε πληροφορίες.

Ὁ Ρίτσιο, ποῦ ἔμενε στὸν πύργο μαζὺ μὲ τὸν ἄρρωστο καὶ τὴ γυναῖκά του, κατέβηκε στὴ πύλη καὶ εἶπε στὴν Φρατζέσκα :

— Εὐγενεστάτη, ὁ Πάολο φαίνεται ἤσυχος· ἀλλὰ ἡ παραμικρὴ συγκίνησις μπορεῖ νὰ τοῦ κάμῃ κακό. Μιὰ μικρὴ ἔκπληξις μπορεῖ νὰ τὸν συγκινήσῃ. Ἂν

μοῦ ἐδίδατε τὴν ἄδεια, θὰ σᾶς παρακαλοῦσα νὰ μὴ τὸν ἰδῆτε.

Τὴν εὐγενῆ αὐτὴ ὑπόδειξι, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας διακρινόταν ὁ τόνος ἀνθρώπου ποῦ τὰ ἐγνώριζεν ὅλα, ἡ Φρατζέσκα ἀπήντησε μὲ ἕνα κέντημα τῶν σπιρουνιῶν στὰ πλευρὰ τοῦ ἀλόγου της. Ἔκαμε νεῦμα στὴν συνοδεία της νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ καὶ ἐκάλπασε πρὸς τὸ Ρίμινι. Εἶχεν ἀντιληφθῇ ὅτι ὁ Ρίτσιο ἐγνώριζε πολλὰ καὶ ὅτι βοηθοῦσε τὴν Βεατρίκη ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ἄνδρα της ἀπὸ τὸν παληό του ἔρωτα.

Πράγματι ὁ Πάολο δὲν ἔβλεπε πλέον, παρὰ μόνον τὴν γυναῖκα του καὶ τὸν φίλο του Ρίτσιο. Δὲν μιλοῦσε πολύ, καὶ ἀπέφευγε κάθε συνομιλία ποῦ θὰ ἔφερνε στὴ μέση τὸ ὄνομα τῆς Φρατζέσκας. Τὸ ἴδιο ἔκαναν καὶ ἡ γυναῖκα του καὶ ὁ φίλος του. Ἡ Βεατρίκη περνοῦσε μαζύ του ὅλες τῆς ὧρες της, ἀγρυπνοῦσε διαρκῶς ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ τοῦ ἐφερόταν ὅπως σ' ἕνα ἄρρωστο παιδί. Ἐκεῖνος, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ὅσον ἀνελάμβανε, τόσον φαινόταν εὐχαριστημένος, καὶ ἄρχισε νὰ φέρεται πρὸς τὴν γυναῖκά του μὲ τρυφερότητα, ποῦ ἐγκαινίαζε μίαν νέαν ζωὴν μεταξύ τους.

Μία ἀναγέννησις εἶχε ἀρχίσει στὸν πύργον τοῦ Βερνόρδη. Ὁ Πάολο ἦταν σὰν νὰ εἶχε σωθῇ ἀπὸ μία τρομερὴ ἀσθένεια καὶ ἡ γυναῖκά του σᾶν νὰ ἐγλύτωσε ἀπὸ ἕναν τρόμο ποῦ τὴν κατεδίωκε σ' ὅλην τὴν ἕως τώρα ζωή της. Δὲν ἐφέροντο ἐρωτικά, δὲν εἶχαν προβῆ εἰς ἐξομολογήσεις, δὲν ἔδωσαν καμμιὰ ὑπόσχεσι μεταξύ τους. Ἀλλὰ στὸ βάθος τῆς ψυχῆς καὶ τῶν δύο φαινόνταν ὅτι εἶχε συντελεσθῇ μία μεταβολή.

Περπατοῦσαν τώρα μαζύ, ἐγύριζαν στὸ δάσος καὶ ἦσαν στιγμὲς ποῦ ἡ Βεατρίκη ἔννοιωθε τὸ χέρι τοῦ

Πάολο, τὸ περασμένο στὸν μπράτσο της, νὰ τὴν σφίγγῃ μὲ τρυφερότητα.

Εὑρίσκοντο ἐκεῖ σὰν σ' ἕνα καταφύγιον, μακρυὰ ἀπὸ ἕναν ἐχθρό, ποῦ τὸν ἀπέφευγαν γιὰ πάντα.

Ἕνα ἀπόγευμα ἐνῷ ὁ Πάολο ἐκοιμόταν ἀκόμη ὁ Ρίτσιο καὶ ἡ Βεατρίκη ἐκάθηντο μόνοι σὲ μιὰ σάλα τοῦ πύργου, ποὺ τὰ δύο μεγάλα παράθυρα ἔβλεπαν πρὸς τὸ δάσος, καὶ πρὸς τὸ λόφο τῆς Μπέλλα Λουκρέτσια καὶ τὴν ἐκκλησία τοῦ Σαν Λορέντζο.

— Ἄ, πόσο ὥμορφη εἶνε ἡ ζωή, εἶπεν ἡ Βεατρίκη. Μοῦ φαίνεται ὥμορφη γιατὶ ἡ φλόγα τῆς ἐλπίδας ποὺ δὲν ἔσβυσε ποτὲ μέσα μου, φωτίζει τώρα πειὰ μὲ σταθερότητα τὴ ζωή μου. Μιὰ καινούργια ζωὴ αἰσθάνομαι νὰ μοῦ ἐλαφρώνῃ τὸ στῆθος.

— Ναί, εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Μιὰ καινούργια ζωὴ αὐξάνει ἐδῶ μέσα. Πόσο θάρρος καὶ πόση καλωσύνη ὅμως ἐδείξατε γιὰ τὸν ἄνδρα σας ἀγαπητὴ Βεατρίκη. Ἔτσι τὸν ἐκερδίσατε. Ἡ καταιγὶς ἐπέρασε. Ὕστερα ἀπὸ τόσες λύπες, ὕστερα ἀπὸ τόσους κινδύνους ξαναγυρίζει σ' ἐσᾶς ὁ Πάολο γεμᾶτος τρυφερότητα καὶ εὐγνωμοσύνη. Εἶνε σὰν ν' ἀναγεννιέται. Τὸν ἐτροσέξατε; Σὰν νὰ ἄλλαξε τὸ χρῶμά του, ἡ κινήσεις, τὸ βλέμμα του, σὰν νὰ τρέχῃ ἕνα ἄλλο αἷμα περισσότερο κόκκινο καὶ σταθερὸ στὶς φλέβες του ποὺ διαφαίνονται στὴλευκή του ἐπιδερμίδα. Καὶ πῶς σᾶς κυττάζει μερικὲς στιγμές. Πρὸ ὀλίγου εἶχε ρίξει ἐπάνω σας τὰ βλέμματά του. Τὰ μάτια του ἦσαν μάτια παιδιοῦ, ποῦ κυττάζει τὴν μητέρα του.

— Καὶ ὀφείλουμε σὲ σᾶ, τὸ περισσότερο. Σεῖς μὲ συνεβουλεύσατε νὰ ἐπιμείνω καὶ νὰ φύγω μαζύ του ἀπὸ τὸν βαρὺ καὶ ἐχθρικὸ ἀέρα τοῦ παλατιοῦ τοῦ Μαλατέστα. Ὁ Πάολο φαίνεται πῶς ξέρει τὸ τὶ σᾶς ὀφείλει καὶ ὅταν σᾶς λέγῃ «Φίλε» ἡ φωνή του γίνε-

ται τόσο τρυφερή, ὥστε ἡ ἀδελφική σας καρδιὰ θ' ἀναγαλλιάζῃ.

— Μπορῶ νὰ σᾶς πῶ πῶς αὐτὴ εἶνε ἡ μεγαλείτερή μου εὐτυχία. Καὶ τώρα ποὺ σᾶς βλέπω ἔτσι χαρούμενη μοῦ φαίνεται πῶς ἔχω συμπληρώσει ἕνα μεγάλον προορισμό. Τώρα τὸ ἔργο μου ἐτελείωσε. Σᾶ; παραδίδω τὸν Πάολο. Ἔμεινα τρεῖς μῆνες στὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη. Πρέπει πειὰ νὰ φύγω.

— Ὄχι· νὰ καθήσετε· νὰ μείνετε μαζύ μας.

— Ἔμεινα πολύ.

— Δὲν θὰ μποροῦσα νὰ σᾶς κρατήσω ἂν ἡ καρδιά σας σᾶς τραβᾷ ἀλλοῦ.

— Ὦ, ἡ καρδιά μου. Σχεδὸν δὲν ὑπάρχει Πηγαίνω νὰ ξαναρχίσω τὴν ἴδια ζωή. Τίποτε περισσότερο.

— Ἤθελα νὰ μείνετε. Ἔχω τόσα ἄλλα νὰ σᾶς εἰπῶ ἀκόμη Δὲν ξέρω. Αὐτὲς τὲς ἡμέρες ποῦ πλησιάζει νὰ γείνῃ ἐντελῶς καλά, μὲ πιάνει ἕνας τρόμος! Βλέπετε; Νά, αὐτὴ τὴ στιγμὴ τρέμω ὅλη. Θὰ ἐννοῆτε...

— Ἡ χαρὰ σᾶς κάνει νὰ τρέμετε, ἡ χαρά.

— Δὲν ξέρω ἂν εἶναι ἡ χαρά. Ἔχω ἕνα προαίσθημα κινδύνου. Οὔτε ἐγὼ δὲν ξέρω γιατί. Ἀλλὰ φοβοῦμαι.

Ἔσκυψε τὸ κεφάλι, σᾶν γιὰ νὰ σκεφθῇ ἀπὸ τί ἐπήγαζε τὸ ἀόριστον ἐκεῖνο συναίσθημα τοῦ φόβου ποῦ κυριαρχοῦσε στὴν ψυχή της καὶ εἶπε·

— Κἄποτε ξεχνῶ ἐντελῶς ὅλα ὅσα συνέβησαν. Ἡ δυστυχία, ὁ πόνος, τὸ αἷμα ποῦ χύθηκε ἀπὸ τὴν πληγή του στὴν ἀπελπισία ποὺ τὸν ἐκυρίευσε, ὅλα αὐτὰ ἐξαφανίζονται, ξεχνιοῦνται. Ἄλλοτε ὅμως ὅλ' αὐτὰ σηκώνονται καὶ ὀρθώνονται μπροστά μου σᾶν ὑπερύψηλος τοῖχος ποὺ ποιὸς δὲν θὰ μπορέσω νὰ τὸν

διαβῶ. Πῶς ἤθελα νὰ τὰ ἔρριχνα ὅλ' αὐτὰ γιὰ πάντα σὲ συντρίμια καὶ νὰ μπορέσω νὰ μείνω κοντά του σὰν φύλακας ἄγγελος τῆς ψυχῆς του. Μὰ θαρρῶ πῶς ὅλα θὰ τὰ καταφέρουμε. Ἡ ψυχή του φαίνεται σὰν νὰ ἔκαμε λουτρὸ στὸ νερὸ τῆς λήθης καὶ σὰν νὰ ἐλησμόνησε ὅσα κακὰ τὴν ἐβασάνισαν. Θὰ ἔλθῃ ἴσως ἡ ἡμέρα τῆς εὐτυχίας. Καὶ θὰ ξανανειώσουμε πάλι

— Ὤ, εἶμαι βέβαιος, εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Ποιὸς θὰ μποροῦσε ν' ἀπειλήσῃ αὐτὴ τὴ γαλήνη;

— Ποιός; ἐψιθύρισεν ἡ Βεατρίκη. Ὑπάρχει κάποιος ποὺ τὸν φοβοῦμαι. Γιατί νὰ μὴ τὸ ὁμολογήσω; Νά, τώρα πάλι μὲ ἔπιασε αὐτὸς ὁ τρόμος, Ρίτσιο, μοῦ φαίνεται πῶς ἤλπισα πολύ. Τ' ὄνειρό μου τρέμει πολὺ συχνὰ σὰν ἕνα φύλλο ποὺ μπορεῖ νὰ τὸ παρασύρῃ ὁ πρῶτος ἄνεμος. Ὅλες ἡ ἐλπίδες καὶ, ὅλες ἡ ἀπελπισίες περνοῦν ἀπὸ τὸ μυαλό μου.

— Εἶναι ὁ καιρὸς ἴσως ποὺ σᾶς διαθέτει ἄσχημα. Κυττάξετε πῶς ἐσκεπάσθηκε μὲ σύννεφα ἐξαφνα ὁ οὐρανός. Ὁ παληός σας τρόμος δὲν σᾶς ἀφήνει νὰ σκεφθῆτε πῶς ἐδῶ μέσα δὲν ὑπάρχει ἄλλη γυναῖκα παρὰ ἐσεῖς μόνον καὶ ὅτι ὁ Πάολο δὲν σκέπτεται τίποτε ἄλλο παρὰ ἐσᾶς. Τὸν ἔχετε πολλὲς φορὲς πού κάθετε καὶ σιωπᾶ; Ἕνα χαμόγελο τοῦ ξεφεύγει καὶ φαίνεται σὰν νὰ παρακολουθῇ ἕνα ὅραμα.

— Νομίζετε λοιπόν, εἶπεν ἡ Βεατρίκη, πῶς ἔγινε τελείως καλά; Νομίζετε πῶς ὅλη ἡ ψυχή του ξανάρχεται σὲ μένα:

—Εἶναι ἡ γνώμη μου. Ἡ πληγή του ποὺ παρ' ὀλίγον νὰ τοῦ στοιχίσῃ τὸ θάνατο, γιατρεύθηκε. Ὁ κίνδυνος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐπέρασε, τὸν ἔκαμε νὰ ἰδῇ τί ἀξίζετε.

— Καὶ ἂν ἀπατηθοῦμε κ' αὐτὴ τὴ φορά; τότε τί θὰ γίνω;

— Μὰ τί φοβᾶσθε ἐπὶ τέλους ;

— Μὴν ξεχνᾶιε. Σεῖς ὁ ἴδιος τὸ εἴδατε μὲ τὰ μάτια σας. Ἐπῆγε νὰ σκοτωθῇ γιὰ μιὰ ἄλλη. Καὶ ἡ ἄλλη ζῇ καὶ περιμένει νὰ τὸν πάρῃ.

— Ἦλθε καὶ τὴν ἐδιωξα. Ἔφυγε χωρὶς νὰ μοῦ εἰπῇ τίποτε, σᾶν τοὺς ἀπατεῶνας ποὺ τοὺς ἀνακαλύπτουμε στὴν πόρτα μας. Δὲν θὰ ξανάρθῃ. Δὲν θὰ ἔχῃ τὸ θράσος. Ἔνοιωσε πῶς τὰ ξέρω ὅλα.

— Ὦ, αὐτὸ δὲν τὴν πειράζει. Εἶνε τυφλὴ ἀπὸ τὸ πάθος καὶ δὲν ἐξετάζει τίποτε. Ὁ κίνδυνος δὲν τὴν τρομάζει. Ἂν δὲν ἤλθεν ὡς τώρα ἐδῶ, εἶνε, γιατὶ φοβᾶται γιὰ τὴν ὑγεία του. Μοῦ τὸ εἶπεν ἡ ἴδια. Ἀλλ' ὅταν πεισθῇ πῶς ἔγινε καλά, ὦ τότε θὰ ἐμφανισθῇ σᾶν νὰ τῆς ἔχω πάρει ἕνα πρᾶγμα δικό της καὶ νὰ ζητῇ νὰ τῆς τὸ ξαναγυρίσω. Δὲν τὴν ξέρετε σεῖς. Εἶνε ἀμείλικτη.

— Δὲν ἔχει πειὰ τὴν δύναμι νὰ κάμῃ τίποτε. Ἡ ἀσθένεια ἐθεραπευσε τὸν Πάολο καὶ ἀπὸ τὴν πληγὴ αὐτή.

— Ἀλλ' ἂν δὲν ἐθεραπεύθη ;

— Δὲν μᾶς ἀνέφερε οὔτε λέξι γιὰ τὴ Φρατζέσκα. Ὅποιος περιᾷ τόσο κοντὰ ἀπὸ τὸ θάνατο, θεραπεύεται ἀπὸ ὅλες τῆς ἀρρώστειες καὶ σώζεται ὁριστικῶς.

—Ἀλλ' ἂν τὴν ἀγαπᾷ ἀκόμα ;

— Ἀκόμα ; Καὶ πέρα ἀπὸ τὸ θάνατο ;

— Ναί· καὶ πέρα ἀπὸ τὸ θάνατο. Φοβοῦμαι πῶς τὴν ἀγαπᾷ τόσο πολύ. Καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς; δὲν μιλεῖ γι' αὐτήν. Τὸ ὄνομά της τοῦ εἶνε ἱερὸ καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸ ἀναφέρει ποτέ. Ὦ, ἀκοῦστέ με. Τὸ φοβοῦμαι· σχεδὸν εἶμαι βεβαία.

— Πάλιν σᾶς ἦρθαν ἡ ὑποψίες.

— Ἄ, πόσο ὑποφέρω. Γι' αὐτὴν ἤθελε νὰ σκοτωθῇ. Πόσον θὰ τὴν ἀγαποῦσε. Ἀφοῦ οὔτε ἐμένα,

οὔτε τὴ ζωή του ἐσκέφθηκε. Ἦταν ὅλος ριγμένος σ' αὐτὴν τὴν γυναῖκα. Στὸ μεθύσι τῆς ἀγάπης του ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος εἶχε ξεχασθῆ γι' αὐτόν. Ἐξέχασε ἀκόμη καὶ τὰ νειάτα του. Καὶ ἦταν ἕτοιμος νὰ πέσῃ καὶ νὰ γίνῃ κομμάτια μέσα στὴ χαράδρα. Πόσον θὰ τὴν ἀγαποῦσε. Καὶ ποιὸς ξέρει ἂν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του δὲν ὑψώνεται ἀκόμη μέσα στὴ σκιὰ ἡ ἀνάμνησίς της αἰωνία, ἀνίκητη. Μιλῆστέ μου καὶ σεῖς.

— Ποιὸς ξέρει... εἶπεν ὁ Ρίτσιο, ποῦ μόλις εἶχε συνέλθη ἀπὸ ἕνα παροδικὸ ρεμβασμὸ στὸν ὁποῖο εἶχε βυθισθῆ καὶ χωρὶς ν' ἀντιληφθῆ ὅτι ἔτσι τὴν ἐπλήγωνε.

— Ἄ, βλέπετε, ἐφώναξεν ἡ Βεατρίκη, δὲν τολμᾶτε νὰ μὲ παρηγορήσετε. Εἶναι λοιπὸν ἀλήθεια. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν σωτηρία;

— Σωπᾶτε, σωπᾶτε, Βεατρίκη. Δὲν ἤθελα νὰ εἰπῶ αὐτό. Ἐσκεπτόμουν κάτι ἄλλο. Εἶνε ἀδύνατο ἡ λευκὴ ψυχή σας, τόσον λευκὴ σὰν περιστέρι φρεσκολουσμένο μέσα στὸν ἥλιο, εἶνε ἀδύνατο τέτοια ψυχὴ νὰ μὴν εἶχε ἐπίδρασι στὴ δική του. Ἅμα τὸν προσέξετε, ἅμα τὸν κυττάξετε καλά, θὰ ἰδῆτε ὅτι κάποια καινούργια εὐτυχία γεννήθηκε μέσα του. Δὲν εἴδατε, ὅταν ἔφίλησε τὸ χέρι σας τὸ πρωί, πῶς ὅλη ἡ καρδιά του ἔλυωνε ἀπὸ ἀγάπη καὶ στοργή;

— Ναί, ἔχετε δίκηο, εἶπεν ἡ Βεατρίκη.

Καὶ μιὰ φλόγα ἀπὸ ἐλπίδα ἔλαμψε στὰ μάτια της.

Ἐλαφρὸς θόρυβος ἀκούσθηκε.

— Ἐξύπνησε, εἶπεν ἡ Βεατρίκη. Πηγαίνετε νὰ τὸν φέρετε ἐδῶ. Θὰ σᾶς ἐπρότεινα νὰ κάμουμε μιὰ δοκιμή.

— Τί;

— Ν' ἀναφέρουμε τὸ ὄνομα τῆς Φρατζέσκας.

— Σιγά· μὴ προφέρετε δυνατὰ αὐτὸ τὸ ὄνομα.

Μὴ τὸ προφέρετε ποτὲ στὴ ζωή σας μπροστά του. Μπορεῖ ν' ἀκούσῃ. Ἀκούω βήματα. Ἐσηκώθηκε ἴσως. Πηγαίνω νὰ τὸν φέρω.

Ἐπῆγε κι' ἄνοιξε ἀθόρυβα τὴν πόρτα καὶ ἐξαφανίσθηκε στὸ διπλανὸ δωμάτιο.

Ὁ Ρίτσιο ἐγύρισεν ἀμέσως.

— Κοιμᾶται· τῆ; εἶπε. Ὁ θόρυβος ποὺ ἀκούσαμε ἦταν τὰ βήματα μιᾶς ὑπηρεσίας στὸ διάδρομο. Ὤ, νὰ τὸν ἐβλέπατε πῶς κοιμᾶται. Σὰν παιδὶ ποὺ τὸ ἀποκοίμησαν τὰ χάδια τῆς μητέρας του. Τόση γλύκα ἔχει τὸ ἀδυνατισμένο πρόσωπό του. Εἶνε ἀπὸ τὰ χάδια τῶν χεριῶν σας.

— Τὸ χάδι ἑνὸς χεριοῦ φθάνει νὰ μαλακώσῃ μιὰ πληγωμένη ψυχή; εἶπε ἡ Βεατρίκη.

— Πολλὲς φορὲς ἡ γυναῖκες ἔχουν ὅλη τὴ δύναμι τῆς ψυχῆς τους ὅλη τὴν τρυφερότητα καὶ τὴν ὠμορφιά τους στὰ χέρια. Ὅπως ἐσεῖς ὅταν κρατεῖτε τὸ κεφάλι τοῦ Πάολο στὰ δάκτυλά σας καὶ τὸν κυττάζετε στὰ μάτια.

— Καὶ ὅμως ἅμα τὸν κυττάζω πολλὴ ὥρα στὰ μάτια τρέμω. Μοῦ φαίνεται πῶς βλέπω στὸ βάθος τους ζωγραφισμένη τὴν εἰκόνα ἐκείνης τῆς γυναικῖας. Μιὰ εἰκόνα ζωντανὴ ποὺ δὲν θὰ καταστραφῇ παρὰ μόνον ὅταν τὰ μάτια τοῦ Πάολο σβυσθοῦν.

— Ἡ εὐτυχία ποὺ θ' ἀκολουθήσῃ θὰ σᾶς βγάλῃ αὐτὲς τὴς ἰδέες. Θὰ τὸ ἰδῆτε.

Ἐσώπασαν. Ὁ Ρίτσιο εἶχε γυρίσει τὸ κεφάλι καὶ συλλογιζόταν καὶ ἡ Βεατρίκη μὲ τοὺς ἀγκῶνας στηριζομένους στὰ γόνατα καὶ τὸ κεφάλι χωμένο στὶς παλάμες, ἐκύτταζε πέρα μακρυὰ πρὸς τὸν λεμονεῶνα, ποῦ κατέβαινε στὰ κλιμακωτὰ ὑψώματα σὰν πράσινος τάπης σὲ μιὰ τερατσία σκάλα.

Καὶ δὲν συνῆλθεν ἀπὸ τοὺς ρεμβασμούς της, παρὰ

μόνο τὴ στιγμὴ ποῦ ἀκούσθηκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο τοῦ Πάολο ἕνα ἀσθενικὸ βήξιμο.

— Ἐξύπνησε· εἶπε. Αὐτός εἶνε.

Καὶ ὥρμησε στὸ δωμάτιό του. Σὲ λίγο τὸν ἔφερεν ἔξω μαζύ της. Στηριζόταν στὸ χέρι της.

Ὁ Πάολο Μαλατέστα ἦταν ἀκόμη ὠχρός, λεπτὸς καὶ μὲ μάτια μεγαλωμένα ἀπὸ τὴν ἀδυναμία τοῦ προσώπου του. Ἐπροχώρησε μὲ ἀργὰ βήματα πρὸς τὸν Ριτσιο καὶ τοῦ ἔδοσε τὸ χέρι.

— Σ' ἔχω φυλακίσει ἐδῶ μέσα φίλε μου. Ἡ καλωσύνη σου εἶνε ἀπεριγραπτη.

— Δὲν κάνω τίποτε περισσότερο ἀπὸ ἐκεῖνο ποῦ μ' εὐχαριστεῖ. Εἶμαι εὐτυχὴς ποῦ σὲ βλέπω καλὰ πειά! Εἶσαι λίγο ἀδύνατος, ὅπως τότε ποῦ ξαπλώθηκες ἀπὸ τὸ κρεββάτι, ἔπειτα ἀπὸ τὴ βαρειὰ πληγὴ ποῦ ἐπῆρες κάτω ἀπὸ τὴν Πίζα, ὅταν ὥρμησες κατὰ τῶν ἐχθρῶν μόνος ἐσὺ μπροστὰ μὲ τὸ ἄλογό σου. Ὁ ἡρωϊσμός σου, ὅπως θυμᾶσαι, μᾶς ἔδωσε τότε τὴ νίκη. Ὅταν κινδυνεύῃ κανεὶς τὴ ζωή του, μπορεῖ νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι στὸ τέλος θὰ νικήσῃ. Καὶ τώρα, ἔπειτα ἀπὸ τὴ μεγάλη κρίσι ποῦ ἐπέρασε ἡ ζωή σου, μποροῦμε νὰ εἰποῦμε ὅτι ἔφυγε κάθε κίνδυνος.

Ὁ Ρίτσιο ἔχαμε νεῦμα στὴ Βεατρίκη ποῦ στεκόταν πίσω ἀπὸ τὸν Πάολο, νὰ φύγῃ. Ἐκείνη ἀπεσύρθηκε ἀμέσως.

Ὁ Πάολο ἐγύρισε πρὸς τὸν ἦχο τῶν ἐλαφρῶν βημάτων της καὶ εἶδε τὸ λευκόν της φόρεμα τὴν στιγμὴ ποῦ ἐξαφανιζόταν πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα.

— Ἔφυγε, εἶπε· γιατὶ νὰ φύγῃ; Ἴσως ἐπειδὴ ἐμίλησες γιὰ τὴν ἀφορμὴ τῆς ἀρρώστειας μου.

— Ἴσως ὄχι γι' αὐτό. Μᾶς ἀφίνει πολλὲς φορὲς νὰ μιλοῦμε μόνοι. Δύο φίλοι, δύο ἄνθρωποι ποὺ τοὺς ἑνώνουν μυστικὰ σὰν τὰ δικά μας, πάντα ἔχουν νὰ

ποῦν κάτι ποῦ δὲν τὸ λένε μπροστὰ σὲ μιὰ μόνη γυναῖκα. Εἶδε πῶς ἐθυμηθήκαμε ἐκείνην τὴ γυναῖκα ποῦ....

Ὁ Πάολο ἔφερε τὰ χέρια στὰ μάτια, σὰν νὰ ἤθελε ν' ἀποδιώξῃ ἕνα ὅραμα.

— Ὄχι· δὲν θυμοῦμαι τίποτε, εἶπε, δὲν θέλω νὰ θυμοῦμαι τίποτε. Μὴ μοῦ ξαναειπῇς λέξι.

— Καλλίτερα εἶνε νὰ μιλήσουμε. Ὅ,τι σκιὰ ὑπάρχει νὰ τὴν διώξουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι.

— Ὄχι· καλλίτερα νὰ μιλήσουμε γιὰ τὴς γλυκὲς ὧρες ποῦ ἔρχονται. Δὲν αἰσθάνομαι τίποτε ἄλλο. Δὲν θέλω νὰ αἰσθανθῶ τίποτε ἄλλο. Κάτω στὸ δάσος εἶνε ἀνθισμένες ὅλες ἡ λεμονιὲς καὶ ἀνοίγουν τὰ λευκὰ ἄνθη τους στὸν ἥλιο σαν μυριάδες παρθενικὰ γλυκὰ μάτια. Ὁ ἀέρας εἶνε σὰν νὰ πέρασε ἀπὸ τὸ φίλτρο ὅλων τῶν ἀρωμάτων. Καὶ ἡ γυναῖκά μου καλὴ καὶ ὥμορφη, σὰν νὰ μιλῇ στα χείλη της ἡ ψυχὴ ὅλων τῶν τιμίων γυναικῶν. Σὲ βεβαιῶ πῶς ὅταν εἶνε κοντά μου τὴν αἰσθάνομαι σὰν ἕνα χέρι ποῦ μὲ ἔσωσε ἀπὸ ἕνα τρομερὸ δρόμο, γεμᾶτο χαράδρες, ὅπου ἐβάδισα σὲ μιὰ μεγάλη καὶ σκοτεινὴ νύχτα.

— Τὴν ἀγαπᾷς; ἐρώτησε ὁ Ρίτσιο.

— Δὲν θέλω νὰ ξαναϊδῶ ἄλλη γυναῖκα ἀπ' αὐτήν.

— Τὴν ἀγαπᾷς; ἐρώτησε πάλι ὁ Ρίτσιο.

— Μοῦ φαίνεται πῶς τὸ ἄγαλμα τῆς Παναγίας μπροστὰ στὸ ὁποῖον ἐγονάτιζε καὶ ἔκανε τὴν προσευχή της ἡ ντόνα Σύλβια Μαλατέστα, ἡ μητέρα μου, ἐξωντάνευσε στὴ δική της ζωή.

Ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ ὥρμησε μέσα ἡ Βεατρίκη. Τὰ εἶχεν ἀκούσει ὅλα πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα.

Ἔπεσε μπροστὰ στὸν ἄνδρα της μὲ τὰ χέρια στοὺς ὤμους του καὶ τοῦ εἶπε.

— Πολυαγαπημένε μου.

Ὁ Ρίτσιο ἔφυγε. Ἤθελε νὰ ἀφήσῃ τοὺς συζύγους μόνους.

Ὁ Πάολο ἀνασήκωσε τὴ γυναῖκά του, ἔφερε τὸ κεφάλι της στὸ πρόσωπό του καὶ ἐφίλησε τὰ ξανθά της μαλλιά.

Ἡ Βεατρίκη ἐστέναξε βαθειά.

— Τὶ ἔχεις ; τὴν ἠρώτησε.

— Τίποτε. Ἡ καρδιά μου λιποθυμεῖ ἀπὸ εὐτυχία.

— Πόσο ὑπέφερες ἀπὸ μένα, εἶπε ὁ Πάολο.

— Σῶπα. Ἄφησέ με ἔτσι νὰ αἰσθανθῶ τὸ μάγουλό σου στὸ μάγουλό μου, εἶπεν ἡ Βεατρίκη.

— Ἄκουσέ με. Ἦλθε ἴσως ἡ ὥρα ποὺ μπορῶ νὰ σοῦ μιλήσω καθαρά, ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Ὅ,τι ὑπέφερες τὰ ξέρω καὶ τὴς πληγές, καὶ τὰ δάκρυα, καὶ τὴν ἀγωνία. Εὐλογῶ τὴ στιγμὴ ποὺ μ' ἔφεραν πληγωμένο στὰ χέρια σου. Μόνον ἐσὺ μποροῦσες νὰ μὲ θεραπεύσῃς. Μόνον ἐσὺ μποροῦσες νὰ σώσῃς ὅ,τι ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ σὰν ἐρείπιο.

Ἡ Βεατρίκη τὸν ἄκουε μὲ τὰ μάτια πλημμυρισμένα δάκρυα, κάτωχρη. Τὰ χείλη της ἔτρεμαν ἀπὸ τὸ λυγμὸ ποὺ συγκρατοῦσε.

— Μὴν πῇς τίποτε πειά, τοῦ εἶπε μὲ φωνὴ ποὺ τὴν ἔκαμεν ἡ συγκίνησις σὰν φωνὴ παιδιοῦ. Μὴν πῇς τίποτε πειά. Ἡ καρδιά μου λιποθυμεῖ.

— Ἦσουν καλὴ κ' ἐπέμενες νὰ μὲ σώσῃς.

— Ἂς μὴ θυμηθοῦμε πειὰ τὸ παρελθόν.

— Ἄ, πρέπει νὰ τὸ τινάξουμε ἀπ' ἐπάνω μας. Αὐτὸ θὰ ἦταν ἡ δική μας σωτηρία καὶ κάποιας ἄλλης ψυχῆς.

Ἡ Βεατρίκη εἶδε νὰ περνᾷ ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ Πάολο μιὰ σκιά. Ἦταν ἡ ἀνάμνησις τῆς Φρατζέσκας. Τότε τὴν ἐνθυμήθηκε καὶ αὐτή, καὶ σὰν νὰ ἔβλεπε

στὸν ὦμο τοῦ ἀνδρός της κάποιο ἄλλο χέρι, ἔσφιξε τὰ χέρια της περισσότερο στὸ λαιμό του καὶ εἶπε.

— Ἔλα ἐπάνω στὴν καρδιά μου χρυσέ μου. Οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν ἔπαυσε νὰ λαχταρᾷ ἄγρυπνη γιὰ σένα. Ἄ, σ' ἐκέρδισα μὲ τὸν πόνο καὶ μὲ τὰ δάκρυα.

Ἔμειναν ἔπειτα σιωπηλοὶ καὶ ἀγκαλιασμένοι. Ἐκυττάζοντο στὰ μάτια καὶ κάποτε μιὰ ἀναπνοὴ σὰν βαθὺς ἀνεπαίσθητος στεναγμὸς ἔκανε τὰ χείλη τους νὰ τρέμουν.

Κάτω ὁ ἥλιος τεράστιος ἔδυε σ' ἕναν καταπόρφυρο ὁρίζοντα, καὶ ὅπως τὰ βλέμματά τους ἔπεσαν ἔξω στὴν χρυσαφένια ἀποθέωσι τοῦ ὡραίου τοπείου, τοὺς ἐφάνηκε σὰν ὁ ἥλιος ν' ἀνέτειλε, σὰν ν' ἄρχιζε μιὰ νέα ἡμέρα φωτεινὴ καὶ μεγάλη. Ἡ νύχτα τοὺς ἐκάλυψε σιγὰ-σιγὰ σ' αὐτὴ τὴ συγκίνησι.

Ἄνθισε ἀπὸ τότε μιὰ εὐτυχία παράδοξη στὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη. Μιὰ εὐτυχία σιωπηλή. Ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι εἶχε στείλει ἐκεῖ ἕνα πολύτιμο δῶρο μία εὐμενὴς μοῖρα, ἀλλὰ τόσο λεπτὸ ὥστε ὅλοι ἐφοβοῦντο μήπως σπάσῃ στὰ χέρια τους.

Τρεῖς ἡμέρες ἀργότερα ὁ Πάολο ἐζήτησε ἀπὸ τὸν Ρίτσιο νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ στὸ δάσος. Ἦταν ἀπόγευμα. Θὰ ἐπήγαιναν νὰ ἴδοῦν ἕνα δένδρο ποὺ θὰ τοῦ ἔκαμαν ἕνα νέο ἐμβολιασμὸ γιὰ τὴν ἄνοιξι γιατὶ εἶχε πάθη μιὰ ἄγνωστη ἀσθένεια.

Ὁ Ρίτσιο εἶχε ἀντιληφθῇ ἀπὸ τὸ πρωῒ ὅτι κάτι συνέβαινε στὸν Πάολο. Εἶχε γυρίσῃ ἀπὸ τὸν πρωϊνὸ περίπατό του στὸ δάσος ἀλλαγμένος πολὺ καὶ ἔμεινε σιωπηλὸς ὅλη τὴν ἡμέρα.

— Θὰ εἶχες ἴσως κάτι νὰ μοῦ εἰπῇς, εἶπε ὁ Ρίτσιο, μόλις ἀπεμακρύνθησαν.

— Ἐδιάβασες πράγματι στὴν ψυχή μου, ἀπήν-

τησεν ὁ Πάολο. Τὸ ἄρρωστο δένδρο ἦταν πρόφασις γιὰ τὴ Βεατρίκη.

— Πές μου.

— Ναί, ναί· θὰ σοῦ πῶ. Γιατὶ νὰ κρύψω τὴν ἀλήθεια ἀπὸ σένα; Τὸ πρωΐ ποιὸν νομίζεις συνήντησα στὸ δάσος; Μιὰ 'Ατσιγγάνα.

— Ἴσως ἐκείνη ποὺ ἐρχόταν στὸ παλάτι τοῦ Τζοβάννι;

— Ναί, τὴ Φιαμέττα.

— Τί ἤθελε;

— Μοῦ ἔφερε μιὰ ἐπιστολή.

— Ἴσως ἀπὸ ἐκείνη...

— Ναί, μιὰ ἐπιστολὴ τῆς Φρατζέσκας·

— Ἐρωτικὴ ἐπιστολή;

— Ἔκαψε τὰ δάκτυλά μου!

— Λοιπόν; Τὴν ἀγαπᾷς ἀκόμη;

Καὶ ὁ Ρίτσιο ἐστάθηκε καὶ τὸν ἐκύτταξε κατάματα.

— Ὄχι, ὄχι, εἶπεν ὁ Πάολο μὲ τρόμο, σὰν νὰ ἐφοβόταν ὁ ἴδιος ὅτι συνέβαινε τὸ ἀντίθετον.

— Δὲν τὴν ἀγαπᾷς λοιπὸν πειά;

— Ὤ ἄφησέ με. Ὑποφέρω.

— Τί ἔχεις;

— Κάθε μέρα σὲ ὥρα ὡρισμένη ἔρχεται ἐδῶ, στὸ Σὰν Λορέντζο καὶ κυττάζει τὸν Πύργο τοῦ Βερνάρδη ὧρες ὁλόκληρες. Μποροῦσε νἄρθῃ, μποροῦσε νὰ πέσῃ ἀνάμεσά μας σὰν ἕνας κεραυνὸς καὶ ὅμως δὲν τὸ κάνει. Τὴν φθάνει ποῦ βλέπει ἀπ' ἐκεῖ. Πιστεύει πῶς αἰσθάνεται νὰ τρεμουλιάζῃ ἡ ψυχή μου ὁλόκληρη ἀπάνω στὸ δάσος καὶ νὰ φθάνῃ στὸ Σὰν Λορέντζο ὅπου τὴν ἀναζητεῖ. Ἔρχεται ἐκεῖ κάθε μέρα καὶ ἀνεβαίνει ἀπάνω στὸ κωδωνοστάσιο καὶ ἀπ' ἐκεῖ πολλὲς φορὲς μὲ διακρίνει. Μόλις μὲ βλέπει ἀπὸ ἐκεῖ κι' ἂν

τούτοις μαντεύει. Λέει ὅτι ἡ εὐτυχία μου εἶνε πολὺ θλιβερὴ καὶ ὅτι μιὰ τέτοια ζωὴ εἶνε χειρότερη ἀπὸ τὸ θάνατο.

— Πῶς μπαίνει στὴν ἐκκλησία τοῦ Σὰν Λορέντζο; Δὲν ἔχετε ἔσεῖς τὸ κλειδί της; Δὲν ὑπάρχει φύλακας δικός μας;

— Ἔχει κλειδὶ δικό της. Ὅσο γιὰ τὸ φύλακα, κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τῆς ἀντισταθῇ ἄμα ζητήσῃ κάτι.

— Εἶνε λοιπὸν σίγουρη πῶς τῆς ἀνήκεις;

— Ναί.

— Καὶ τί σκέπτεσαι νὰ κάμῃς ἐσύ;

— Δὲν ξέρω.

— Σπαράζεις.

— Ὑποφέρω.

— Ἂν τὸ μάθῃ ἡ Βεατρίκη...

— Θὰ τὸ μάθῃ. Αὐτὴ ἡ γυναῖκα μὲ τὴ μοῖρά της, μὲ τὴν τρομερὴ καὶ μαγικὴ μοῖρά της, ἔχει περιζώσει τὴ ζωή μου. Αὐτὸ δὲν ἔπαυσα νὰ τὸ αἰσθάνωμαι οὔτε μιὰ στιγμή...

— Καὶ τώρα;

— Ρίτσιο. Πρέπει νὰ πάω νὰ τὴν ἰδῶ. Ἴσως νὰ τὴν ἐμποδίσω νὰ κάμῃ καμμιὰ τρέλλα.

— Ὄχι, νὰ μὴν πᾷς' εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

— Δὲν μπορῶ νὰ σιωπήσω στὸ γράμμα της. Ἄλλως τε δὲν μοῦ ζητεῖ τίποτε. Μοῦ γράφει μόνον ὅτι μ' ἀγαπᾷ ὅπως πάντοτε, ἀπήντησεν ὁ Πάολο.

— Γράψε της.

— Ἕνα γράμμα δὲν μπορεῖ νὰ τὰ εἰπῇ ὅλα. Αὐτὴ τὴν ὥρα εἶνε ἐκεῖ ἀπέναντι. Κυττάζει γιὰ νὰ μὲ διακρίνῃ κάπου. Μοῦ φαίνεται ὅτι τὰ βλέμματά της μ' ἐγγίζουν.

— Ἐνόμιζα πῶς θὰ τὴν ἐθεωροῦσες σὰν ἕνα ἐχθρὸ τῆς εὐτυχίας σου.

— Τὴν ἀγαπῶ. Δὲν ἔπαυσα ποτὲ νὰ τὴν ἀγαπῶ. Δὲν ἔχεις βεβαιωθῆ λοιπὸν γι' αὐτό; Ἡ ἡσυχία μου ὡς τώρα ἦταν γιατὶ ἤξερα πῶς ἐρχόταν πάντα κάπου ἐδῶ κοντὰ καὶ ὅτι μ' ἀναπαύσε πάντα.

Καὶ ὁ Πάολο ἔσκυψε τὸ κεφάλι.

— Νὰ μὴν πᾷς, ἐξακολούθησεν ὁ Ρίτσιο. Ἄκουσέ με μένα. Μόλις τὴν ἀντιμετωπίσῃς θὰ ξαναγυρίσῃς στὴν παληὰ ἀγωνία. Δὲν θὰ μπορέσῃς ποτὲ νὰ τὴν ἀποφύγῃς. Εἶνε ἀνίκητη. Μόνον ἀπὸ μακρυὰ μπορεῖ νὰ παλαίσῃ κανεὶς μαζύ της. Νά, γιατὶ ἤθελα νὰ φύγῃς ἀπὸ τὸ παλάτι τοῦ Τζυβάννι. Ἀλλὰ τώρα βλέπω ὅτι ἔπρεπε νὰ φύγῃς μακρύτερα ἀκόμη. Εἶχα νοιώσει αὐτὸ τὸ πάθος πρὸ πολλοῦ. Πρὶν ἀκόμη θελήσω νὰ σὲ πανδρεύσω μὲ τὴ Βεατρίκη. Ξέρεις πόσο σ' ἀγαπῶ. Ἤθελα νὰ βάλω μεταξύ σας μιὰ ἄλλη γυναῖκα, ὄχι τὴ Βεατρίκη. Ἀλλὰ ἡ κόρη τοῦ Τζαντζοῦλο σ' ἀγαποῦσε. Ὤφειλα καὶ γι' αὐτὴν ἕνα καλό. Ἐνόμιζα πῶς μὲ τὸν καιρὸ θὰ τὴν ἀγαποῦσες. Ἀλλὰ σὺ ἔφθασες στὸ σημεῖο νὰ προτιμήσῃς τὸν θάνατο. Καὶ ἐκείνη, αὐτὴ ποὺ θέλησες νὰ τῆς δώσῃς καὶ τὸ πτῶμά σου ἀκόμη, δέχεται αὐτὴν τὴν τραγωδία σὰν ἕνα θρίαμβο.

— Στὴν τραγωδία αὐτὴ ἐκείνη εἶνε τὸ σπαρακτικώτερο θῦμα. Κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς της εἶνε καὶ μιὰ στιγμὴ ποὺ περιμένει τὸν θάνατο. Ὤ, ὅσο γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖς νὰ τὴν κατηγορήσῃς.

— Τὴν κατηγορῶ. Γιατὶ ἔπρεπε νὰ θυσιάσῃ τὰ πάντα. Ἀλλ' αὐτὴ ἔχει τὴν σφραγίδα τοῦ θανάτου ἕτοιμη νὰ τὴν ἀποθέσῃ στὴ ζωή σου καὶ στὴ ζωή της. Μιὰ τέτοια γυναῖκα εἶνε ἐπικίνδυνη. Ἡ νίκη της εἶνε ἢ νὰ ζήσετε μαζύ, ἢ νὰ πεθάνετε μαζύ. Ἐνῷ μιὰ ἄλλη ἐσκέφθηκε μόνον νὰ σὲ σώσῃ. Γι' αὐτὸ κα-

τώρθωσε νὰ σὲ τραβήξῃ ἀπὸ τὸν θάνατο. Ἀπὸ τώρα καὶ πέρα σ' αὐτὴ ὀφείλεις τὸ ὅτι ζῇς.

— Ἔχεις δίκηο, εἶπεν ὁ Πάολο μελαγχολικά.

— Πρέπει νὰ φύγῃς Πάολο. Ν' ἀπομακρυνθῇς περισσότερο.

— Ἄ, ὄχι.

— Γιὰ κάμποσο καιρό.

— Θὰ μὲ περιμένῃ. Θὰ μὲ περιμένῃ σ' ὅλη τὴ ζωή της.

— Ἀλλ' ὅταν ξαναγυρίσῃς, θὰ εἶσαι πειὰ δυνατὸς καὶ θὰ μπορέσῃς ν' ἀντιπαλαίσῃς.

— Κι' ἐκείνη θὰ τὴν ἔχῃ κάμει περισσότερο δυνατὴ ἡ ἀπελπισία.

— Τὴν ἀγαπᾷς λοιπὸν πράγματι ; ἐρώτησε ὁ Ρίτσιο. Τόσον ὥστε νὰ τὰ περιφρονήσῃς ὅλα ;

— Ὁ τόπος ποὺ ἐμεγάλωσα, εἶπε ὁ Πάολο, ποὺ ἔζησα, ποὺ ἐδοξάσθηκα, ποὺ ἀγάπησα, ποὺ ὑπέφερα, ὁ τόπος ποὺ ἐγνώρισα τὴ μεγαλείτερη εὐτυχία καὶ εἶδα τὸ θάνατο νὰ ἔρχεται, ὁ τόπος αὐτὸς εἶνε γεμᾶτος ἀπ' αὐτὴν σᾶν δικός της. Μοῦ φαίνεται ὅτι κι' ἐδῶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἄσυλο, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ αἰσθάνθηκα τὴν ἀγάπη τῆς Βεατρίκης, ὑπάρχει ἡ ἄλλη. Ὅλος ὁ κόσμος μοῦ φαίνεται πῶς εἶνε κτῆμά της. Εἶνε ἡ δέσποινα τῆς γῆς. Γι' αὐτὸ καὶ μοῦ γράφει μ' αὐτὴ τὴν ὑπερηφάνεια. Ἔχει τόσους μῆνες νὰ μὲ ἰδῇ κοντά της, ξέρει ὅτι ἐδῶ εἶνε μιὰ ἄλλη γυναῖκα, καὶ ὅμως μοῦ γράφει σᾶν νὰ εἶμαι δικός της. Ξέρει ὅτι εἴτε θέλω, εἴτε δὲν θέλω, θὰ πάω ἐκεῖ ποὺ μὲ περιμένει.

— Τότε πρέπει νὰ φύγῃς γιὰ πολὺ μακρυά, ὅπως σοῦ εἶπα. Ἐπιμένω σ' αὐτό. Νὰ πᾷς σ' ἄλλη πόλι. Στὴν Πίζα θὰ σᾶς ἐδέχοντο μ' ἐνθουσιασμό. Ν' ἀλ-

λάξῃς ζωή. Νὰ βλέπῃς ἄλλους ἀνθρώπους. Ν' ἀναπνέῃς ἄλλον ἀέρα.

Ὁ Πάολο ἔσταμάτησε, ἔσήκωσε τὸ χέρι στὸν ὦμο τοῦ φίλου του καὶ εἶπε.

— Αἴ, λοιπόν, ναί. Ἔχεις δίκηο. Πρέπει νὰ πᾶμε στὴν Πίζα. Ν' ἀλλάξω ζωή, νὸ βλέπω ἄλλους ἀνθρώπους, ν' ἀναπνέω ἄλλον ἀέρα. Νὰ νοιώσω πολὺ τὴ γυναῖκα μου. Μὰ ἔξαφνα σ' αὐτὴ τὴ νέα ζωή, ἕνα πρωὶ ἡ Φρατζέσκα θἄρθῃ νὰ χτυπήσῃ τὴν πόρτα μου. Ὤ, τὴν ξέρω, τὴν ξέρω. Τίποτε δὲν τῆς εἶναι δύσκολο. Θἄρθῃ νὰ κτυπήσῃ τὴν πόρτα καὶ θὰ τῆς ἀνοίξω. Θὰ μπῇ μέσα καὶ θὰ τὴν δεχθῶ σὰν νὰ τὴν περίμενα καὶ θὰ τῆς εἰπῶ μάλιστα φυσικώτατα. «Καλῶς ἦλθες». Καὶ ὅμως θὰ ἤμαστε στὴν Πίζα καὶ θὰ ἔχουμε ἀλλάξει ζωή. Ρίτσιο, εἶσαι παιδί. Ὅπου νὰ πάω θὰ μὲ φθάσῃ. Ποιὸς μπορεῖ νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὴ καρδιά του ;

— Ἐνόμιζα, εἶπεν ὁ Ρίτσιο, πῶς ἤθελες νὰ ἀπαλλαγῇς ἀπὸ τὴ γυναῖκα αὐτή.

— Προσπάθησε νὰ μ' ἐννοήσῃς.

— Σ' ἐννοῶ. Ἀλλὰ τόσον καιρὸ φαινόσουν ἥσυχος μὲ τὴ Βεατρίκη.

Ὁ Πάολο ἔπιασε τὸ κεφάλι μὲ τὸ χέρι του.

— Ἔπρεπε νὰ μ' ἀφήσουν νὰ πεθάνω, εἶπε. Σκέψου. Ἂν ἐγὼ ποὺ μὲ μεθᾷ ἡ ζωή, ποὺ μὲ παραφέρει ἡ δύναμις καὶ ἡ ὑπερηφάνεια, ἂν ἐγὼ ποὺ μοῦ φαίνεται ὅτι κάθε τόπος πού πατῶ τὸ χῶμα του εἶνε δικός μου, ἂν ἐγὼ μὲ τόση ὄρεξι καὶ μέθη ἀπὸ τὴ ζωὴ ἐσκέφθηκα νὰ πεθάνω, σκέψου πόσο θ' ἀγάπησα. Ἀφοῦ δὲν μπορῶ νὰ ζήσω οὔτε μ' αὐτὴ οὔτε χωρὶς αὐτὴ ἀπεφάσισα νὰ πεθάνω. Σκέψου Ρίτσιο... Ἐγὼ ποὺ θεωροῦσα ὅλον τὸν κόσμο βασίλειό μου, καὶ ἤμουν ἀχόρταστος μπροστὰ σὲ κάθε δόξα, σὲ κάθε

νίκη, σὲ κάθε ὠμορφιά. Ἄ, ἔπρεπε νὰ μ' ἀφήσουν νὰ πεθάνω.

— Δὲν συλλογίζεσαι καθόλου μιὰ ἱερὴ ὑποχρέωσι εἶπε ὁ Ρίτσιο.

— Κομμιὰ ὑποχρέωσι δὲν εἶνε μεγαλείτερη ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ἔχω στὴ γυναῖκα ποὺ τῆς παρέδωσα τὴν ψυχή μου στόμα μὲ στόμα.

— Καὶ ἡ ἄλλη ; Ἡ Βεατρίκη ;

— Δὲν περιφρονῶ τὴν ἁγιότητα τῆς ἀγάπης της καὶ τῆς ἀρετῆς της. Δὲν εἶμαι σκληρός. Καὶ μάλιστα ἀκριβῶς γιὰ νὰ μὴν ποδοπατήσω ἕνα αἴσθημα σὰν τῆς Βεατρίκης, μιὰ ὑπεράνθρωπη αὐτοθυσία σὰν τὴ δική της, ἐσκέφθηκα νὰ πεθάνω. Γιατὶ νὰ στὸ κρύψω ; Δὲν μποροῦσα νὰ ὑποφέρω τὴν γλυκύτητα τῆς φωνῆς της, τὰ χάδια της. Ὅλα αὐτὰ μοῦ ἐφαίνοντο σὰν κάτι ποὺ δὲν μοῦ ἀνῆκε, σὰν ἕνα δῶρο ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸ ἀποδώσω, σὰν τὸ σκληρότερο δάνειο. Τὴν ἐκύτταζα πράγματι σὰν ἕνας ὀφειλέτης τὸν ἀπρόσκλητο εὐεργέτη του, τὸν ὁποῖον ἐν τούτοις δὲν μπορεῖ ν' ἀποφύγῃ. Καὶ ὅλη ἡ τρυφερότης ποὺ δείχνω σ' αὐτὴν τὸν τελευταῖον αὐτὸν καιρὸ προέρχεται ἀπὸ τὸ καθῆκον ποὺ αἰσθάνομαι νὰ τῆς ἀποδώσω κάτι ἀπὸ ὅσα μοῦ δίνει. Εἶμαι οἰκτρός, ἕνας ἀξιολύπητος ἄνθρωπος ποὺ προσπαθεῖ ν' ἀπατήσῃ τὸν δανειστή του μὲ λόγια.

— Βλέπεις ; εἶπε ὁ Ρίτσιο. Μόλις ἐφάνηκε πάλιν μπροστά σου ἡ Φρατζέσκα, σοῦ ἦλθε ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου. Μόνον τὸν θάνατον σοῦ φέρνει αὐτὴ ἡ γυναῖκα.

— Ἢ τὴ μεγάλη ζωή. Αὐτὴ τὴ μεγάλη ζωὴ τὴν ὀνειρεύθηκα. Μαζὺ μὲ τὴν Φρατζέσκα θὰ θαυματουργοῦσα. Καὶ τί δὲν θὰ ἔκανα ; Ὅταν δὲν τὴν ἐγνώριζα δὲν εἶχα καμμιὰ φροντίδα καὶ καμμιὰ λύπη. Ὡδη-

γοῦσα τὰ στρατεύματα τοῦ Τζοβάννι κατὰ τῶν ἐχθρῶν του ἢ ὑπὲρ τῶν φίλων του, ὅπως θὰ ἔκανα ἕνα παιχνίδι. Ὡρμοῦσα πρὸς τὴν νίκη, μόνο γιατὶ αὐτὸ ἐπήγαινε στο χαρακτῆρα μου. Ἀλλ' ὅταν τὴν ἐγνώρισα, ὅλη μου ἡ ὁρμὴ ἐπῆρε τὴν μορφὴ τῶν μεγάλων φιλοδοξιῶν γιὰ νὰ προσφέρω σ' αὐτὴ ὅσα περισσότερα μποροῦσα. Ἦταν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἀλλὰ ἡ ψυχή μου ἐφτερούγιζε διαρκῶς ἀπὸ μία τρελλὴ ἐλπίδα. Ἤμουν ἔνοχος, θὰ ἔπρεπε νὰ μοῦ ἐπιβάλλουν τὸν μαρτυρικώτερο θάνατο γιὰ ποινή, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἔβλεπα μπροστά μου, παρὰ μόνον τὴν λάμψι τῆς ὑπάρξεώς της, μιὰ φωτοβολὴ ὠμορφιᾶς, ποῦ ἦταν σᾶν νὰ ἐρχόταν ἀπὸ ἕνα ἄνοιγμα τοῦ Παραδείσου. Γιατὶ νὰ στὸ κρύψω ; Ποτὲ στὴ σκέψι μου αὐτὴ ἡ ἀγάπη δὲν μοῦ φάνηκε ἔνοχη. Τὴν ἀγαποῦσα τόσο πολύ, μοῦ ἔδινε τόσες δυνάμεις, ἦταν τόσο ὥμορφη, ὥστε καὶ τὸ φρικαλεώτερο ἔγκλημα ἂν τὸ ἔκανα γι' αὐτή, θὰ μοῦ ἐφαινόταν σὰν ἕνα ἁπλὸ μέσον γιὰ ἕνα μεγάλο σκοπό. Θὰ ἐβάδιζα γιὰ νὰ τὴν κατακτήσω μέσα σπὸ πτώματα καὶ ἂν ἔφθανα σ' αὐτὴν κατακόκκινος ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν σκοτωμένων, θὰ μοῦ ἐφαινόταν ὅτι ἤμουν λευκὸς καὶ ἁγνὸς σὰν ἕνας λυτρωτὴς ἱππότης. Ἡ ἀγάπη της ἦταν ἱκανὴ νὰ μὲ ὠθήσῃ στὶς θαυμαστότερες πράξεις. Θὰ μποροῦσα νὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον ὅλων τῶν βασιλέων τοῦ κόσμου μὲ ὀλίγες χιλιάδες στρατό, γιατὶ ἡ δύναμις ποῦ ριζονόταν στὰ στήθη μου ἦταν τόση, ὥστε νὰ μεταγγίσω τὴν ὁρμή μου καὶ στὸν τελευταῖο στρατιώτη. Τὸ εἶχα σκεφθῇ. Καὶ τότε θὰ ἤρχετο ἡμέρα ποῦ θὰ ἔλεγαν. Ὁ Πιόλο Μαλατέστα ὁ μέγας κατακτητής, ὀφείλει τὰ κατορθώματά του καὶ τὴ δόξα του τὴ μεγαλείτερη ἀπὸ τὴ δόξα τοῦ Καίσαρος, τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Ἀννίβα σὲ μιὰ γυναῖκα. Ἀλλά, βλέπεις, τώρα δὲν εἶμαι παρὰ ἕνας ἄρ-

ρωστος πρίγκηψ, ποῦ τρέμει καὶ τὸν ἴδιο του τὸν ἴσκιο.

Ἡ φωνή του εἶχε γείνει ἀσθματικὴ καὶ ἀφοῦ ἐτελείωσε, ἔσκυψε τὸ κεφάλι μὲ μισάνοιχτο τὸ στόμα ἀπὸ τοὺς διαρκεῖς σιωπηλοὺς στεναγμούς του ποὺ ἔμοιαζαν ἀνεπαισθήτους λυγμούς.

— Ἐμίλησες πολύ, εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Ἠσύχασε.

Ἔμειναν σιωπηλοὶ ἀρκετὴ ὥρα κοντὰ στὴ μεγάλη ρίζα μιᾶς ἐληᾶς.

Ἀκούσθηκε ἕνα σφύριγμα κυματιστό.

— Κάποιο πουλὶ παράξενο εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

— Δὲν εἶνε πουλί· εἶνε ἡ Φιαμέττα ἡ Ἀτσιγγάνα. Μὲ εἰδοποιεῖ ὅτι ἦλθε.

— Τὴν ἔστειλε πάλιν ἡ Φρατζέσκα ; Σὺ εἶπες ὅτι δὲν σ' ἐκάλεσε νὰ πᾷς νὰ τὴν εὕρῃς.

— Ὄχι, εἶπα ἐγὼ στὴ Φιαμέττα νὰ ξανάρθῃ. Ἄ, πῶς τρέμω. Σᾶν ἄρρωστο παιδί. Ἔχω πυρετό. Ἐν τούτοις πρέπει νὰ πάω ἀπόψε νὰ τὴν ἰδῶ. Δὲν θὰ μπορέσω νὰ ἡσυχάσω ἂν δὲν τὴν ἰδῶ.

— Καὶ ἂν σὲ ἀναζητήσῃ ἡ Βεατρίκη;

— Δὲν μπορῶ νὰ τῆς κρύψω τίποτε. Φανέρωσέ τα ὅλα. Πές της. Ἐπῆγε.

— Θὰ πᾷς τώρα ; εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

— Δὲν ξέρω. Ἴσως. Θὰ ἰδῶ πρῶτα τὴν Φιαμέττα. Τὴν θυμᾶσαι ;

— Λίγο.

— Ὅταν τὴν πρωτοεῖδα στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ ποὺ τὴν ἔδιωχναν οἱ ὑπηρέτες, καὶ ἐστήριξε ἐπάνω μου τὰ μάτια της, μοῦ ἐφάνηκε σᾶν μιὰ γυναῖκα, ποὺ μὲ ἀνεγνώριζε ἔπειτα ἀπὸ μιὰ παληὰ ἱστορία. Σᾶν νὰ κατεῖχε κάποιο μυστικό μου στὰ χέρια της. Εἶπα νὰ μὴ τὴν κακομεταχειρισθοῦν καὶ νὰ τὴν διώξουν. Ἀλλ' αὐτὴ κατώρθωσε ν' ἀνεβῇ στὸ παλάτι καὶ τὴν συνήν-

τησα σ' ἕνα διάδρομο. Τὴν εἶχε καλέσει ἡ Φρατζέσκα. Μὲ ἐκύτταξε τότε καὶ μοῦ εἶπε κάτι τρομερό. Τὰ μαντικά της μάτια ἔβλεταν στὴν ζωή μου αἷμα.

— Δὲν ἔπρεπε νὰ πιστεύῃς σὲ μιὰ Ἀτσιγγάνα. Δὲν ἔπρεπε νὰ τῆς ἐτιτρέψῃς κἄν νὰ σοῦ ὁμιλῇ.

— Μοῦ ἐφάνηκε πῶς ἦταν ἡ σκληρὴ ὑπηρέτρια τῆς μοίρας μου. Ἀλλὰ γιατί τώρα νὰ μιλοῦμε; Σ' ἀφίνω.

— Πηγαίνεις σ' αὐτήν;

— Εἶνε χωμένη μέσα σὲ θάμνους ἐδῶ κοντὰ καὶ περιμένει νὰ μείνω μόνος γιὰ νὰ ἐμφανισθῇ.

Ὁ Ρίτσιο ἐχαμήλωσε τὸ κεφάλι του καὶ ἔφυγε.

Ι'.

Ὁ Πάολο ἀποχώρησε λίγα βήματα πρὸς τὸ μέρος ποῦ εἶχε ἀκούσει τὸ σφύριγμα καὶ ἐξαφνα ἡ Φιαμέττα παρουσιάσθηκε ἐμπρός του.

— Ἦσουν ἐδῶ; τὴν ἐρώτησε.

— Ναί, πίσω ἀπὸ τὸν κορμὸ αὐτοῦ τοῦ δένδρου, ἀπήντησεν ἡ Ἀτσιγγάνα.

— Ἤκουσες τι ἔλεγα στὸν φίλο μου;

— Ναί. Καὶ ἐπίστευα ὅτι ἂν ἦταν ἐδῶ κρυμμένη ἡ κυρία, θὰ ἔλεγε εὐχαριστημένη.

— Τὴν βλέπεις συχνά;

— Εἶμαι μαζύ της κάθε ἡμέρα.

— Ἀνεβαίνεις στὸ παλάτι;

— Ναί.

— Πῶς δὲν σὲ διώχνουν; Πῶς δὲν σὲ ὑποπτεύεται ὁ ἄνδρας της:

— Δὲν μὲ βλέπει κανείς.

— Ἀπὸ ποῦ λοιπὸν μπαίνεις;

— Αὐτὸ εἶνε τὸ μυστικὸ τῆς κυρίας.

— Πρέπει νὰ μοῦ τὸ εἰπῇς. Ἡ Φρατζέσκα δὲν ἔχει τίποτε μυστικὸ ἀπὸ μένα. Πες μου γιατί ἀνησυχῶ.

— Ξέρω τὸν ὑπόγειο δρόμο ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸν κῆπο πρὸς τὸ δάσος.

— Ἡ πόρτα εἶνε κλειστή. Δὲν τὴν ἔχει ἀνοίξει κανεὶς πρὸ ὀγδόντα χρόνων.

— Τὴν ἄνοιξε ἡ εὐγενεστάτη Φρατζέσκα. Ἤθελε νὰ τὴν μεταχειρισθῇ γιὰ τελευταῖο καταφύγιο γιὰ νὰ συναντᾶσθε. Ἀλλ' ἔξαφνα πληγωθήκατε καὶ ἀρρωστήσατε.

— Ἐσὺ ἔκαμες ὅλα αὐτὰ τὰ κακά ; εἶπεν ὁ Πάολο. Τὴν ὡδήγησες σ' αὐτὴν τὴν πόρτα; Εἶνε τρομερό.

— Ξέρω τὸ μυστικὸ ποὺ σᾶς τρομάζει. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἔκαμα τὸ κακό. Εὐτυχῶς εὑρέθηκα ἐγὼ γιὰ νὰ τὴν ὁδηγῶ. Ἤξερα τὴν τρομερὴ ἱστορία τοῦ αἵματος ποὺ χύθηκε ἐκεῖ μέσα. Καὶ τῆς εἶπα ἀκόμη καὶ ἐκεῖνο ποὺ εἶνε γραμμένο νὰ γείνῃ.

— Εἶνε χαμένη, εἴμαστε χαμένοι καὶ οἱ δυό. Ὤ, πρέπει νὰ σωθῇ. Εἶνε τρομερὸ νὰ τὴν ἰδῶ νεκρή. Δὲν πρέπει νὰ τὴν ξαναϊδῶ. Μοῦ φαίνεται πῶς τὴν βλέπω μπροστά μου σκοτωμένη.

— Μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ σκοτωθῇ κάποιος ἄλλος. Ἡ πόρτα αὐτὴ ὅταν ἀνοίξῃ, ζητεῖ αἷμα. Ἀλλὰ γιατὶ νὰ μὴν εἶνε τὸ αἷμα ἑνὸς ἄλλου ;

— Ἡ Φιαμέττα ἔκαμε νὰ ἐξακολουθήσῃ, ἀλλ' ὁ Πάολο ἔβαλε τὰ δάκτυλά του στὸ στόμα της. Δὲν ἤθελε νὰ ἀκούσῃ τὰ σκληρὰ πράγματα ποὺ περνοῦσαν ἀπὸ τὸ μυαλό της. Ὁ ὑπαινιγμὸς ἦτο σαφής. Θὰ ἦταν ἀδύνατο ν' ἀποφύγουν τὸ αἷμα. Καὶ ἂν δὲν ἐσκοτωνόταν ἕνας ἀπὸ τοὺς δυό τους, ἔπρεπε νὰ πέσῃ νεκρὸς ἕνας ἄλλος. Καὶ αὐτὸς ὁ ἄλλος ἦτο ὁ ἀδελφός του.

— Ἂν μποροῦσα δὲν θὰ τὴν ξανάβλεπα, εἶπε.

Δὲν πρέπει νὰ τὴν ξαναϊδῶ. Ἴσως ἔτσι πολεμήσουμε τὴν τρομερὴ αὐτὴ μοῖρα.

— Δὲν θέλετε νἀρθῆτε στὸ Σὰν Λορέντζο;

— Εἶνε ἐκεῖ;

— Ναί.

— Σοῦ εἶπε νὰ πάω;

— Δὲν μοῦ εἶπε τίποτε. Μοῦ ἔδωσε μόνον αὐτὸ τὸ γράμμα. Ἔπειτα ἀνέβηκε στὸ κωδωνοστάσιο, ἐκύτταξε ἀπ' ἐκεῖ τὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη καὶ μοῦ ἔφώναξε ἐνῷ ἔφευγα. «Εἶνε μὲ τὴν γυναῖκα του, ἀλλὰ δὲν θὰ κοπιάσῃς καὶ πολὺ νὰ τὸν εὕρῃς μόνον. Μένει μαζύ της μόνο ὅταν δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀποφύγῃ».

— Εἶνε βεβαία πῶς τὴν συλλογίζομαι;

— Ναί. Κάθε ἡμέρα ἔρχεται ἐδῶ καὶ κυττάζει πρὸς τὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη. Μιλεῖ μαζύ μου γιὰ σᾶς.

— Εἶνε λυπημένη;

— Ἄλλοτε τὴν σπαράζει τὸ κλάμμα, καὶ ἄλλοτε κάνει σὰν τρελλὴ ἀπὸ τὴ χαρά της. Ξέρει πῶς θὰ ἔλθῃ ἡμέρα ποὺ θὰ σᾶς ξαναϊδῇ καὶ ἔχει τὴν ἰδέα πῶς δὲν θὰ ξαναχωρίσετε πειὰ ποτέ.

— Δὲν συλλογίζεται τὸν ἄνδρα της;

— Δὲν ξέρω, ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ποῦ φωνάζει· «Θὰ ἐνωθῶ μαζύ του αἰώνια. Τίποτε δὲν θὰ μᾶς χωρίσῃ». Τότε ἀνοίγει τὸ βιβλίο ποῦ τῆς ἐχαρίσατε, τὸ διαβάζει καὶ τὰ μάτια της πλημμυρίζουν ἀπὸ δάκρυα. Σήμερα ἦταν χαρούμενη.

— Γιατί;

— Εἶχε ἕνα προαίσθημα, μοῦ εἶπε.

— Ὁδήγησέ με ἐκεῖ, εἶπεν ὁ Πάολο.

Ἐβάδισαν μέσα στὸ δάσος ἀρκετὴ ὥρα. Σὲ κάθε βῆμα ἡ καρδιὰ τοῦ Πάολο χτυποῦσε δυνατά. Ὅσο ἐπλησίαζε πρὸς τὸ Σὰν Λορέντζο, ἡ συγκίνησις ποὺ

τὸν πλημμυροῦσε ηὔξανε ὁλοένα καὶ περισσότερο, καὶ ὅταν ἔφθασε μπροστὰ στὸν τοῖχο τοῦ μικροῦ πύργου τῆς ἐκκλησίας, ἐστάθηκε. Δὲν μποροῦσε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ δρόμο του.

Ἡ Φιαμέττα τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι.

— Θέλω ν' ἀναπαυθῶ, τῆς εἶπε.

Ἐκάθισε σ' ἕνα κομμένο κορμὸ δένδρου καὶ ἐστήριξε τὸ κεφάλι του στὰ χέρια.

— Λίγο ἀκόμη καὶ ἐφθάσαμε, εἶπεν ἡ Ἀτσιγγάνα. Μὴν κάθεσθε ἐδῶ. Τὴ νύχτα ἔβρεξε καὶ ἡ ὑγρασία κρατεῖ ἀκόμη κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα.

Ἀλλὰ ὁ Πάολο ἦταν ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ. Τότε ἐφοβήθηκε μήπως ἡ ἐξάντλησις ποὺ τοῦ ἦλθε ἀπὸ τὸν κόπο καὶ ἀπὸ τὴ συγκίνησι τὸν ἀναγκάσει νὰ μείνῃ ἐκεῖ. Ἡ ἰδέα ὅτι ἡ Βεατρίκη μποροῦσε νὰ ἔλθῃ ἔξαφνα ἔπειτα ἀπὸ ὅσα θὰ τῆς εἶχεν εἰπῇ ἴσως ὁ Ρίτσιο, ἢ ὅτι μποροῦσε ὁ Τζοβάννι ν' ἀναζητήσῃ τὴν γυναῖκά του καὶ νὰ τοὺς εὕρῃ μαζύ, ἐκεῖνον ἄρρωστο καὶ ἐκείνη ἀνίκανη ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ κοντά του τὸν ἔκαμε νὰ τρομάξῃ καὶ εἶπε στὴ Φιαμέττα:

— Θὰ ἤθελα ἕνα ἄλογο. Μποροῦσες νὰ μοῦ τὸ βρῇς χωρὶς νὰ σὲ ἰδῇ ἡ Φρατζέσκα;

— Τί νὰ τὸ κάμετε;

— Νὰ ξαναγυρίσω στὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη. Ἂς ἀναβάλλουμε τὴν συνάντησι. Πές τῆς Φρατζέσκας μόνον ὅτι ἤρθα ἕως ἐδῶ. Πές της πῶς τὴν ἀγαπῶ, πῶς δὲν ἔπαυσα νὰ τὴν ἀγαπῶ.

Πίσω του ἄκουσε ἔξαφνα μιὰ γλυκειὰ φωνή·

— Ὦ, ἀκριβέ μου.

Ἦταν ἡ Φρατζέσκα.

Ὁ Πάολο ἐσηκώθηκε. Ἡ συγκίνησις τὸν ἔπνιγε καὶ τὸ χλωμό του πρόσωπο ἔγεινε κάτασπρο. Τὸ αἷμά του μαζεύθηκε στὴν καρδιά.

Ἐν τούτοις προσπαθοῦσε νὰ σταθῇ, νὰ δείξῃ δυνάμεις ποῦ δὲν εἶχε.

Τὸ θεωροῦσε ἐξευτελιστικὸ νὰ φανῇ ἡ ἀδυναμία του.

Ἀναγκάσθηκε ὡς τόσο νὰ πιασθῇ ἀπὸ τὸν κορμὸ ἑνὸς δένδρου καὶ ἀπὸ τὸν ὦμο τῆς Φιαμέττας ποὺ στεκόταν κοντά του.

Ἡ Φρατζέσκα ἄπλωσε τότε καὶ τὰ δυό της χέρια κάτω ἀπὸ τῆς μασχάλες του καὶ τὸν ἐπῆρε μαζύ της σιγὰ-σιγὰ ὡς τὴν αὐλὴ τῆς ἐκκλησίας. Ὁ Πάολο ἀφήθηκε στὴν προστατευτικὴ ὁδηγία της σὰν πειθήνιο παιδί.

Δὲν εἶχε δυνάμεις νὰ βαδίσῃ μόνος, καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ ἡ προσέγγισις ἐκείνης τῆς γυναικὸς ἐνεργοῦσε ἀπάνω του σὰν μαγνήτης καὶ τοῦ προκαλοῦσε μία εὐχάριστη ἀβουλία.

Ἐκείνη δὲν τοῦ μίλησε, παρὰ μόλις ὅταν τὸν ἐβοήθησε νὰ καθίσῃ σ' ἕνα ἔδρανο στὸ ὑπόστεγο τῆς ἐκκλησίας.

— Σ' ἐπερίμενα ἀγαπημένε μου, τοῦ εἶπε, καὶ μὲ τὰ δάκτυλά της ἐχάϊδευε τὰ κυματίζοντα πρὸς τοὺς ὤμους ξανθὰ μαλλιά του.

— Μ' ἐπερίμενες; ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Ἀλλὰ δὲν μοῦ ἔγραψες νὰ ἔλθω.

— Τί ἔχει νὰ κάμῃ; Ἤξευρα πῶς θὰ ἐρχόσουν τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ θὰ μποροῦσες νὰ σταθῇς στὰ πόδια σου. Ἔφθανε μόνον νὰ ἤξευρες ὅτι εἶμαι ἐδῶ. Καὶ νὰ ποὺ ἦλθες, ἐνῷ εἶσαι ἀκόμη ἄρρωστος.

— Φαντάσου νὰ περάσῃ τόσος καιρός, νὰ μὴν ἔχω καμμιὰ εἴδησί σου.

— Ποιὸς νὰ σοῦ μιλοῦσε γιὰ μένα;

— Μοῦ μιλοῦσε ἡ καρδιά μου. Ἀλλ' ἀνησυχοῦσα.

— Ἐγὼ κάθε μέρα ἐμάθαινα γιὰ τὴν ὑγεία σου. Ἡ Φιαμέττα ἔχει φίλο ἕνα ἀπὸ τοὺς κηπουροὺς τοῦ

πύργου. Ὤ, τὶ ὀφείλω σ' αὐτὴ τὴ γυναῖκα! Τὶ κυτ-τάζεις στὸν ὁρίζοντα;

— Ἐσυννέφιασε ἔξαφνα. Σηκώθηκε ἀέρας. Ἔρχεται καταιγίδα.

— Ναί· πρέπει νὰ γυρίσῃς. Δὲν πρέπει ἡ βροχὴ νὰ σ' εὕρῃ ἐδῶ.

— Ὤ, μένω στὴν ἐκκλησία.

— Πῶς θὰ ξαναγυρίσῃς τὴν νύχτα. Εἶσαι ἀκόμη ἄρρωστος.

— Ξέρουν πῶς ἦλθα. Θὰ μὲ ζητήσουν. Θὰ ἔλ-θουν ἀπὸ τὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη.

— Ξέρουν πῶς ἦλθες γιὰ μένα;

— Ναί· ἀναγκάσθηκα νὰ τὸ εἰπῶ στὸν Ρίτσιο, ποῦ εἶχε βγῆ μαζύ μου στὸ δάσος. Μὴ φοβᾶσαι. Τὰ ἤξερε ὅλα. Ἡ Βεατρίκη του τὰ ἐξωμολογήθηκε. Ἀλλὰ εἶνε φίλος μου καὶ τὸ μυστικό του φαίνεται τρομε-ρώτερο ἀπὸ ὅσο τὸ πιστεύουμε ἐμεῖς. Δὲν μπορεῖ νὰ εἰπῇ τίποτε.

— Τί μ' ἐνδιαφέρει;... εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Μὴ νομίσῃς πῶς θὰ ντραπῶ νὰ τὸν συναντήσω; Ποτὲ ἡ ἀγάπη μου δὲν μοῦ φάνηκε ἔνοχη. Ἀλλὰ πρέπει νὰ πηγαίνω χρυσέ μου. Τὸ Ρίμινι ἀπέχει μισὴ ὥρα ἀπ' ἐδῶ. Σὲ λίγο θάρθῃ βροχή.

Ἐσηκώθηκε ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἄρχισε νὰ ψυ-χαλίζῃ καὶ σὲ λίγες στιγμὲς ἡ βροχὴ ἦρθε δυνατή Δὲν διέκρινε κανεὶς τίποτε σχεδὸν σὲ ἀπόστασι λίγων μέ-τρων. Ἦταν σὰν ὑγρὸ σύννεφο ποῦ ἀνελύετο στὴ γῆ.

— Φέρε τὸ ἄλογό μου, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα στὴ Φιαμέττα ποῦ εἶχε προστρέξει στὸ μεταξύ.

— Ποῦ θὰ πᾶτε μὲ τὴν καταιγίδα; εἶπε ἐκείνη. Περιμένετε νὰ περάσῃ

— Ὄχι, μπορεῖ νά πιάσῃ δυνατώτερα. Γρήγορα

πρὶν κρυφθοῦν γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὴ βροχὴ οἱ ἀκόλουθοι, ποὺ τοὺς ἀφήσαμε κάτω στὴν πεδιάδα.

— Δὲν πρέπει νὰ φύγῃς, εἶπεν ὁ Πάολο. Θὰ βραχῇς.

— Ὄχι, ἐπέμενε ἡ Φρατζέσκα. Θὰ κεντήσουμε τὰ ἄλογα καὶ θὰ φθάσουμε στὸ Ρίμινι σὰν ἀστραπή.

— Καὶ ἂν σὲ παρακαλοῦσα νὰ μείνῃς ; εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ποῦ νὰ μείνω ; Ἂν ἀνησυχήσῃ ὁ Τζοβάννι καὶ ἔρθῃ ἐδῶ ; Αἴ, εἶνε πολὺ νὰ βρεθῇ μιὰ γυναῖκα ἀπομονωμένη σὲ μιὰ ἐκκλησιὰ μ' ἕναν ἄρρωστο ποὺ ἔπρεπε νὰ βρίσκεται στὸ σπίτι του.

— Νὰ μὴ μείνουμε ἐδῶ. Μόλις περάσει ἡ πρώτη ὁρμὴ τῆς καταιγίδος γυρίζουμε στὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη. Τίποτε ἁπλούστερο ἀπὸ τὸ νὰ εἰ τῇς στὸν Τζοβάννι, ὅτι σ' ἔπιασε ἡ βροχὴ στὸν περίπατο καὶ κατέφυγες στὸν πύργο.

— Νὰ ἔλθω ἐγὼ ἐκεῖ ;

— Ναί.

— Καὶ ἡ γυναῖκά σου ;

— Ἡ γυναῖκά μου τὸ ξέρει, ὅπως σοῦ εἶπα, ὅτι εἴμαστε ἐδῶ μαζύ.

— Καὶ θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ μείνω μιὰ νύχτα κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια στέγη μὲ σένα ;

— Ἀφοῦ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀλλοιῶς.

— Εἶνε τρομερὸ νὰ συναντηθοῦμε.

— Εἴχατε τὴν τρέλλα, εἶπε, νὰ μιλήσετε καὶ ἡ δυὸ γιὰ μιὰ μονομαχία. Τὶ ἀνοησίες.

— Θὰ γείνῃ ὅμως μιὰ ἄλλη χειρότερη· ἡ μονομαχία τῶν βλεμμάτων, τῶν πικρῶν λόγων. Καὶ μιὰ τέτοια μονομαχία εἶνε πολλὲς φορὲς χειρότερη. Ἄλλως τε, ἂν μὲ ἴδῃ ἐκεῖ, θὰ ἐρεθισθῇ τόσο πολύ, ὥστε δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ θελήσῃ νὰ μὲ προδώσῃ...

— Δὲν θὰ τὸ κάμῃ.

— Εἶσαι βέβαιος ;

— Ναί. Γιατὶ μὲ ἀγαπᾷ.

— Σὲ ἀγαπᾷ ; εἶπεν ἡ Φρατζέσκα, καὶ ἕνα σύννεφο λύπης ἐπέρασε ἀπὸ τὸ μέτωπό της.

Ἀλλ' ἡ θλῖψις αὐτὴ ἐξαφανίσθηκε ἀμέσως καὶ τὸ πρόσωπό της ἐπῆρε τὴν ἔκφρασι τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἀποφασιστικότητος.

— Ἔστω, εἶπε. Ἂς πᾶμε. Ἂς πᾶμε νὰ δοκιμάσουμε ἄλλη μιὰ φορά, ποιὰ ἀγαπᾷ περισσότερο.

Ἡ καταιγίδα ἐξέσπασε τρομερή. Ἦταν μὲ τὴς βροντὲς καὶ τοὺς κεραυνοὺς σὰν μιὰ φοβερὴ ὀρνὴ τῶν μαινομένων στοιχειῶν. Ὁ ἄνεμος ἐσφύριζε μέσα στὰ δένδρα ποῦ τὰ ἔδερνε ἡ βροχὴ καὶ ἀπὸ τὸ δάσος ἐφθανε μιὰ βοὴ σὰν λυσσαλέα μακρυνὴ ὀρυγή.

— Βλέπεις ὅτι πρέπει νὰ μείνῃς, εἶπε πάλι ὁ Πάολο. Σὲ παρακαλῶ, Φρατζέσκα.

Καὶ ἅπλωσε τὰ ἀδύνατα χέρια του πρὸς τὴ νεαρὴ γυναῖκα.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἕνα κεραυνὸς ἔπεσεν ἐκεῖ κοντά, ἡ ἐκκλησία τοῦ Σὰν Λορέντζο ἐσήσθηκε καὶ ἕνας ὑπόκωφος καὶ μακρὸς ἦχος τῆς καμπάνας ἀκούσθηκε.

— Κάποιος χτυπᾷ τὴν καμπάνα, εἶπε ἡ Φρατζέσκα καὶ ἐμαζεύθη κοντὰ στὸν Πάολο φοβισμένη.

— Εἶνε ἄνεμος, εἶπεν ἐκεῖνος.

— Κακὸ σημάδι. Πρέπει νὰ χωρίσουμε.

— Πιστεύεις ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ χωρίσουμε ;

— Ὄχι. Ἀλλὰ εἶνε στιγμὲς ποῦ γίνομαι δειλή. Ὅταν συλλογίζομαι ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ πάθῃς, ἕνας τρόμος σφίγγει τὴν καρδιά μου. Καὶ τότε σκέπτομαι ὅτι αὐτὸ ποὺ κάνω εἶνε ἁμαρτία καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐξαγνισθῶ γρήγορα ἀπὸ τὸ τρομερὸ αὐτὸ ἔγκλημα. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ τρόμος διαρκεῖ μόνο μία στιγμή. Ὅπως

καὶ τώρα. Πάει, πάει. Μοῦ πέρασε. Χίλιοι κεραυνοὶ νὰ περάσουν καὶ μυριάδες καμπάνες νὰ χτυπήσουν, δὲν θὰ σ' ἀφήσω ποτέ. Ὦ, ἀγαπημένε μου. Μιὰ τέτοια ἀγάπη δὲν μπορεῖ νὰ εἶνε ἔγκλημα. Ἔρχεσαι νὰ προσευχηθοῦμε μαζὺ στὴν Παναγία ;

Ἐκεῖνος ἐσηκώθηκε καὶ ἡ Φρατζέσκα τοῦ ἐπρόσφερε τὸ χέρι της γιὰ νὰ τὸν στηρίξῃ.

— Νοιώθω τὸν ἑαυτό μου καλὰ τώρα τῆς εἶπε. Πέρασε τὸ δικό σου χέρι στὸ δικό μου. Θέλω νὰ σὲ ὑποστηρίξω ἐγώ.

Ἐμπῆκα ἔτσι καὶ δὲν ἐχωρίσθηκαν, παρὰ τὴν στιγμὴν ποῦ ἐγονάτισαν μπροσιὰ στὸ ἄγαλμα τῆς Παναγίας.

Προσηύχοντο ἀκόμη σκυμμένοι καὶ παραδομένοι στὴ σιωπλὴ ἱκεσία τους, ὅταν ἡ Φρατζέσκα ἐφώναξε ἀπὸ τὴν πόρτα.

— Στὴν πεδιάδα φαίνονται ἄλογα.

— Ὁ Πάολο καὶ ἡ Φρατζέσκα ἐσηκώθησαν.

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχονται ; ἐφώναξε ὁ Πάολο.

— Ἀπὸ τὸ Ρίμινι. Εἶνε ἀκόμη μακριά.

— Φαίνονται ἀπὸ τόσην ἀπόστασιν ;

— Δὲν βρέχει πειά, εἶπε ἡ Φιαμέττα.

Ἐβγῆκαν στὸ περίζωμα τῆς ἐκκλησίας. Ἡ καταιγίδα εἶχε παύση ἀπότομα, ὅπως ἄρχισε, καὶ τὰ σύννεφα ἐσκορπίζοντο ἀπὸ τὸν οὐρανό.

Ἐκεῖ μέσα ἀπὸ τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων, παρετήρησαν πρὸς τὴν πεδιάδα.

Τρεῖς ἱππεῖς ἐκάλπαζαν.

Ὁ ἕνας προχωροῦσε μπροστὰ καὶ οἱ ἄλλοι δύο ἀκολουθοῦσαν.

— Εἶνε ὁ Τζοβάννι, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Πᾶμε, εἶπεν ὁ Πάολο. Ἂς ἔλθῃ νὰ σὲ ζητήσῃ στὸν πύργο τοῦ Βαρνάβη. Ἐκεῖ θὰ τοῦ ζητήσω τὴν

ἄδεια νὰ σὲ ἀφήσῃ νὰ κάμῃς συντροφιὰ τῆς Βεατρίκης.

Ἐκείνη ἤθελε ν' ἀρνηθῇ, ἕνας τελευταῖος δισταγμὸς τὴν ἔκανε ἀκόμη νὰ κυττάζῃ πρὸς τὴν πεδιάδα ἀλλ' ὑπῆρχε τόσος ἱκετευτικὸς τόνος στὰ λόγια τοῦ Πάολο, ὥστε ὑτήκουσε.

– Πᾶμε τοῦ εἶπε.

Καὶ ἐπρόσθεσε στὴ Φιαμέττα.

— Δέσε τὸ ἄλογο κάτω ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο καὶ ἔλα κρύψου κοντὰ στὸν πύργο. Ὁ Τζοβάννι θὰ εὕρῃ τὸ ἄλογο ἐδῶ καὶ θὰ καταλάβῃ ὅτι κατέφυγα στὸ πύργο.

Ἔφυγαν ἀμέσως. Ἐβάδισαν ὅσον μποροῦσαν γρηγορώτερα μέσα στὸ δάσος, προτιμῶντες τὸ ἀπάτητο μέρος ὅπου εἶχαν σωρευθῇ ἀπὸ τὴν βροχὴ σὲ παχὺ στρῶμα τὰ φύλλα. Ἔτσι ἀπέφευγαν ν' ἀφήσουν ἴχνη στὸ βρεμένο χῶμα, ποῦ ἄν τὰ ἔβλεπε κατὰ τύχην ὁ Τζοβάννι θ' ἀνεκάλυπτεν ὅτι ἐπέρασαν ἀπ' ἐκεῖ δύο ἄτομα καὶ ὄχι μόνον ἡ γυναῖκά του.

Εἶχαν χάσει τὴ συναίσθησι τοῦ κινδύνου καὶ ἐπήγαιναν χαρούμενοι, σᾶν νὰ ἐγύριζαν ὕστερα ἀπὸ ἕναν εὐχάριστο περίπατο εἰς τὸ σπίτι τους, ὅπου τοὺς ἐπερίμενε μιὰ ἥσυχη εὐδαιμονία.

Καὶ μόνον τὴ στιγμὴ ποῦ ἔφθασαν τὴ μεγάλη πύλη τοῦ πύργου, ὁ Πάολο ἐγύρισε καὶ εἶδε τὴν Φρατζέσκα.

— Εἶσαι ἕτοιμη γιὰ κάθε ὑποδοχὴ ποὺ θὰ σοῦ κάμουν ; τῆς εἶπε.

Ὦ, τί μ' ἐνδιαφέρει ; ἀπήντησε ἐκείνη.

— Θὰ σὲ παρακαλοῦσα νὰ φερθῇς ὅσον τὸ δυνατὸν μαλακώτερα στὴ Βεατρίκη.

— Δὲν ἐσκέφθηκα ποτὲ νὰ τὴν κάμω νὰ ὑποφέρῃ. Ἀλλ' ἂν θέλῃ νὰ μοῦ μιλήσῃ γιὰ τὴν ἀγάπη της σὲ σένα, τότε θὰ τῆς δείξω ἄλλη μιὰ φορὰ τί εἶνε ἡ ἀγά-

πη τῆς Φρατζέσκας. Μόνον τότε. Θὰ ἔπρεπε ἴσως νὰ μὴ τῆς μιλήσω, νὰ τῆς φερθῶ σὰν ἀδελφή, μὲ στοργὴ καὶ μὲ οἶκτο, ἀλλὰ πιστεύω πῶς ὅλα αὐτὰ τὰ γενναῖα αἰσθήματα δὲν ἔχουν τὴ θέσι τους.

— Γιατί ;

— Γιατὶ νὰ στὸ κρύψω ; Ζηλεύω.

— Ἀφοῦ ξέρεις ποιὰ ἀγαπῶ.

— Ναί· ἀλλὰ εἶνε γυναῖκά σου. Κάθε στιγμὴ σὲ ἔχει κοντά της. Ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σὲ κρατῇ δικό της, νὰ μὲ βρίζῃσὰν μιὰ ἔνοχη γυναῖκα, νὰ μοῦ φερθῇ μὲ προσβλητικὴ ἀλαζονία. Εἶνε ἀδύνατο ν' ἀνεχθῶ πειὰ ἄλλη γυναῖκα κοντά σου.

— Δὲν τὴν αἰσθάνομαι, παρὰ σὰν ἕνα ψυχρὸ ἄγαλμα.

— Ὄχι, ὄχι. Δὲν μπορεῖς νὰ μὲ πείσῃς. Ἡ λογικὴ εἶνε κατώτερη ἀπὸ τὸν πόνο ποῦ νοιώθω, ὅταν τὴν βλέπω κοντά σου. Τώρα μὲ τὴν ἁρρώστεια σου ἀπέκτησε ἴσως περισσότερα δικαιώματα. Σὲ φαντάζεται ἐντελῶς δικό της.

Ἡ Φρατζέσκα ἐσήκωσε τὸ κεφάλι ψηλὰ καὶ εἶδε στὸ ἀπέναντι παράθυρο τῆς αὐλῆς τὴ Βεατρίκη.

Καὶ ἡ δύο γυναῖκες ἔμειναν ἀκίνητες γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ ἐκυτάχθησαν μὲ τὴ συνοφρύωσι τοῦ μίσους καὶ μὲ τὴ σύσπασι τῶν χειλέων ποῦ κάνει τρομερὰ καὶ τὰ ὡραιότερα πρόσωπα.

Ἡ Φρατζέσκα ἐχαμήλωσε ἀσυναίσθητα τὸ κεφάλι. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ φανῇ πῶς ἐταπεινώθηκε ἔρριξε πάλι τὰ βλέμματά της ὑπερήφανα καὶ ἐπίμονα ἀπάνω στὴ Βεατρίκη καὶ ἐπροχώρησε μὲ τὸν Πάολο πρὸς τὴ σκάλα. Ἡ Βεατρίκη δὲν ἐφάνη πουθενὰ ὅταν ἀνέβησαν. Ὁ Πάολο τὴν ἔζήτησε παντοῦ, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατο νὰ τὴν εὕρῃ.

Ἡ Φρατζέσκα ἐπερίμενε στὸν πλατὺν προθάλαμον

τοῦ ἐξώστου, ἀπὸ ὅπου ἐφαίνετο ὁλόκληρο τὸ δάσος καὶ οἱ πυργίσκοι καὶ τὸ κωδωνοστάσιο τῆς ἐκκλησίας τοῦ Σὰν Λορέντζο.

— Ἀνησυχεῖς πολύ, εἶπε στὸν Πάολο, ὅταν τὸν εἶδε νὰ γυρίζῃ σκυθρωπός.

— Ὤ, ὄχι, εἶπεν ἐκεῖνος.

— Πρέπει νὰ μοῦ εἰπῇς τὴν ἀλήθεια, ἐπέμενε ἡ Φρατζέσκα. Μοῦ ὥρκίσθηκες νὰ μοῦ λὲς πάντα τὴν ἀλήθεια.

— Λοιπὸν ναί. Ἐζήτησα τὴν Βεατρίκη παντοῦ. Δὲν τὴν εὗρηκα

— Ὅταν ἐμπήκαμε στὴν αὐλή, τὴν εἶδα νὰ μὲ κυττάζῃ ἀπὸ ἕνα παράθυρο τοῦ πύργου.

— Εἶνε ἐδῶ. Κάπου θὰ κρύβεται.

— Καλησπέρα, ἀκούσθη μιὰ φωνὴ στὴν πόρτα. Ἦταν ὁ Ρίτσιο.

Ἐχαιρέτισε μ' εὐγένεια τὴ Φρατζέσκα καὶ εἶπε.

— Ἐνόμιζα, Πάολο, πῶς θὰ ἔσπευδες νὰ προλάβῃς τὴν καταιγίδα καὶ νὰ ἔλθῃς ἐδῶ πρὶν σὲ εὕρῃ στὸ Σὰν Λορέντζο.

— Ἡ καταιγίδα καμμιὰ φορὰ εἶνε μιὰ εὐχάριστη περιπέτεια, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ἡ καταιγίδα εἶνε πάντα καταιγίδα, εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Πέφτουν κεραυνοί, καὶ ἕνας δρόμος, μέσα στὸ ὑγρὸ δάσος, μπορεῖ νὰ στοιχίσῃ τὴ ζωὴ σὲ μιὰ εὐθαστη ζωὴ σὰν τὴ δική σου.

— Ὤ, γελοῖες προφυλάξεις.

— Ἡ γυναῖκά σου σὲ ζητεῖ· εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

— Ποῦ εἶνε;

— Κάτω στὸν κῆπο θὰ ἔπρεπε νὰ πᾷς νὰ τὴν ἰδῇς.

Ὁ Πάολο κατώρθωσε νὰ κρύψῃ τὴν δυσφορία του κι' ἐσηκώθηκε.

— Κυρία, δὲν ἐφανταζόμουν ποτὲ ὅτι θὰ ἤ νεσθε

ἐδῶ, εἶπεν ὁ Ρίτσιο στὴ Φρατζέσκα, ὅταν τὰ βήματα τοῦ Πάολο ἔπαυσαν πειὰ ν' ἀκούωνται στὸ διάδρομο.

Ἐκείνη ἐγύρισε μὲ δυσάρεστη ἔκπληξι. Δὲν ἐπερίμενε αὐτὴν τὴν πρόκλησι.

— Εἶμαι περίπου ὅπως στὸ σπίτι μου, εἶπε. Τὸ Βερνάρδη ἀνήκει στὸν ἀδελφὸν τοῦ Τζοβάννι Μαλατέστα τοῦ συζύγου μου. Σεῖς τὶ εἰσθε ἐδῶ μέσα καὶ τολμᾶτε νὰ πέρνετε ἀπέναντί μου αὐτὸ τὸ ὕφος ;

— Εἶμαι ἕνας φίλος, εἴτε ἐκεῖνος. Ἕνας φίλος τοῦ Πάολο Μαλατέστα καὶ τῆς γυναίκας του. Εἶνε πιστεύω ἀρκετὸ γιὰ ν' ἀνησυχήσω γιὰ τὴν καταιγίδα ποὺ ἔρχεται νὰ ξεσπάσῃ μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι.

— Ἄφῆστε τοὺς ὑπαινιγμούς. Μιλῆστε ἐλεύθερα. Θέλετε νὰ μοῦ εἰπῆτε ὅτι εἶνθε ἐχθρός μου ;

— Εἶμαι φίλος τοῦ Πάολο Μαλατέστα, ἐπανέλαβε ἐκεῖνος στὸν ἴδιο αὐστηρὸ τόνο. Μ' ἐνδιαφέρει ἡ ζωή του.

— Ποιὸς λοιπὸν ἀπειλεῖ τὴν ζωή του ;

— Σεῖς.

— Ἴσως, ἀπήντησεν ἐκείνη, καὶ ἐγύρισε περιφρονητικὰ τὸ πρόσωπο.

— Τὸ ὁμολογεῖτε, εἶπεν ἐκεῖνος. Βγάζετε ἀπὸ τὰ χείλη σας τὴν πειὸ τρομερὴ ὁμολογία καὶ ὅμως δὲν τρομάζετε.

— Θὰ ἔπρεπε νὰ τρομάξω μπροστὰ σ' ἕναν φίλο ποὺ εἶνε ἕτοιμος νὰ γείνῃ προδότης ἴσως :

— Σεῖς ξέρετε ὅτι ὁ Ρίτσιο Μουλιπέλλι δὲν θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ γείνῃ προδότης. Τοὐναντίον θέλει νὰ σᾶς σώσῃ. Μὴν περιφρονεῖτε τὸ χέρι ἑνὸς φίλου.

— Τελειώστε λοιπόν.

— Ἔχετε καθῆκον νὰ φύγετε.

— Σᾶς ἔστειλεν ἐκείνη ; εἶπε μὲ ἀγανάκτησι ἡ Φρατζέσκα.

— Μὲ ἔστειλεν ἡ καλή σας μοῖρα. Ἂν θέλετε ἔρχομαι μαζύ σας. Ἴσως νὰ σᾶς πείσω ὅτι τὸ ζεῦγος ποὺ μένει στόν πύργο τοῦ Βέρναρδη θὰ ἦταν εὐτυχισμένο ἂν ἐλείπατε σεῖς. Τὸ πρωΐ ἀκόμη ὁ Πάολο διεβεβαίωνε τὴν γυναῖκά του πῶς τὴν ἀγαπᾷ... Θέλετε νὰ πᾶμε στὸν Σὰν Λορέντζο μαζύ;

Καὶ ἐκύτταξε ἔξω. Γύρω στὴν ἐκκλησία ἐφάνησαν ἀρκετοὶ ἄνθρωποι καὶ ἄλογα.

— Κάποιοι ἐπῆγαν ἐκεῖ· θὰ εἶνε ἔμποροι ἴσως καὶ θέλουν ν' ἀποφύγουν τὴ βροχή, εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

— Εἶνε ὁ ἄνδρας μου, εἶπεν ἐκείνη. Εἴπατε πῶς ὁ Πάολο θεωρεῖ δυστυχία του τὸ αἴσθημα ποὺ μὲ φέρνει κοντά του.

— Τὸ ἔλεγα στὴ γυναῖκα του, εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

— Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ τὸ εἶπε; Τὸν συκοφαντεῖτε. Λέτε ψέμματα, ἐφώναξεν ἡ Φρατζέσκα.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη μπῆκε μέσα ἡ Βεατρίκη.

— Μπορῶ νὰ σᾶς τὸ βεβαιώσω ἐγώ, εἶπε στὴ Φρατζέσκα χωρὶς νὰ τὴν χαιρετήσῃ...

Ἐκείνη ἐτινάχθηκε ἐπάνω σὰν πληγωμένη. Τὸ πρόσωπό της ἦταν φλογισμένο καὶ στὰ μάτια της ἐκαθρεφτιζόταν ἡ μανία τῆς γυναῖκας ποὺ διώχνεται ἀπὸ ἐκεῖνον ἀκριβῶς, γιὰ τὸν ὁποῖον ἦταν ἕτοιμη νὰ θυσιασθῇ.

— Ἡ ἐπιθυμία τοῦ Πάολο, εἶπε ἡ Βεατρίκη, εἶναι ν' ἀκολουθήσετε τὸν ἄνδρα σας. Ἔμεινε στὸν κῆπο καὶ μ' ἔστειλε νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ. Τὸν παρεσύρατε πρὸ ὀλίγου μὲ ἕνα γράμμα ποὺ τοῦ ἔφερε μιὰ ἀτσιγγάνα, καὶ ἦλθε νὰ σᾶς εὕρῃ. Ἔφυγε ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἦλθε κάτω νὰ μοῦ ζητήσῃ συγγνώμη γι' αὐτὸ ποὺ ἔγινε καὶ νὰ μὲ παρακαλέσῃ νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἀπόφασί του.

Ἡ Φρατζέσκα ἐπροχώρησε τρία βήματα. Ἔπειτα

ἐστάθη, ἐγύρισε κι' ἐκύτταξε περιφρονητικὰ τὴ Βεατρίκη.

— Πῶς τὸν καταντήσατε ἔτσι, εἶπε. Ἄλλαξε γιὰ λίγες στιγμές. Ἦταν γενναῖος καὶ ὑπερήφανος καὶ σεῖς τὸν ἐκάματε δειλὸ καὶ ἀδύνατο. Πῶς ἔγεινε στὰ χέρια σας. Τὸν ἐπήρατε γιὰ νὰ τὸν θεραπεύσετε καὶ τὸν ἐκάματε ἀγνώριστο. Δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ Πάολο Μαλατέστα. Ἕνας ἄνδρας ποὺ κρύβεται στὸν κῆπο, γιατὶ δὲν τολμᾷ νὰ μιλήσῃ στὴ γυναῖκα ποὺ ἀγάπησε ἕνας ἄνδρας τέτοιος, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε ὁ Πάολο Μαλατέστα ποὺ ἐγνώρισα.

— Τὸν βρίζετε...

— Μπορεῖτε νὰ τοῦ τὰ εἰπῆτε. Ἡ ψυχή του εἶνε κατεστραμμένη πειά. Δὲν εἶνε ἐκεῖνος ποὺ ἦλθε στὴ Ραβέννα κ.βάλλα στὸ λευκό του ἄλογο καὶ ἔμοιαζε μὲ τοὺς ἱππότες ποὺ ἐλευθερώνουν τῆς σκλάβες πριγκηπέσσες. Δὲν εἶνε ὁ νικητὴς ποὺ ὥρμοῦσε μέσα στὸ θάνατο γιὰ τὴ δόξα. Πέστε τού τα. Δὲν εἶνε ὁ ἀετὸς ποῦ ἐγνώρισα ἐγώ. Ἐσεῖς ἐμαδήσατε τὰ φτερά του τοῦ ἐπήρατε ὅλα τὰ ἱδανικά, ὅλες τὴς μεγάλες ὁρμὲς καὶ ὅλη τὴ δύναμί του. Τέτοιος ἄνδρας θὰ σᾶς ἐταίριαζε. Τὸ αἷμα ποὺ ἔχυσε ἀπὸ τὴν πληγή του στὸ κυνῆγι τοῦ δάσους τοῦ Κοζινέλλι, εἶνε τὸ τελευταῖο ποὺ εἶχε. Δὲν ἔχει ἄλλο αἷμα πειά. Στὶς φλέβες του ρέει νερό. Νὰ τοῦ τὸ εἰπῆτε. Ἐγὼ φεύγω μὲ τ' ὄνειρό μου, μὲ τὴν πληγωμένη μου ἀγάπη. Δὲν θὰ παύσω νὰ τὸν ἀγαπῶ. Ἀλλ' αὐτὸς ποῦ θ' ἀγαπῶ δὲν θὰ εἶνε ὅ ἄρρωστος καὶ ἀδύνατος ἄνδρας ποὺ θὰ μένῃ κοντά σας, ἀλλὰ ὁ ἥρως ποῦ ἀγάπησα ἐγώ, ὁ ὡραῖος ποῦ εἶδα σὲ μιὰ στιγμὴ ἀποκαλύψεως ποὺ δὲν μπορεῖτε σεῖς οὔτε νὰ τὸν ὀνειρευθῆτε.

Καὶ ἔφυγε.

Ἡ Βεατρίκη ἔμεινε μισολειπόθυμη. Καὶ ὅταν σὲ

λίγο ἐμπῆκε ὁ Ρίτσιο, μόλις κατώρθωσε νὰ τοῦ ψιθυρίσῃ.

— Ἐτελείωσαν ὅλα. Ἄκουσα τὴν συμβουλή σου.

— Τὸ ἐπίστεψε ;

— Ναί.

Ἔμειναν ἄφωνοι καὶ οἱ δύο ἀρκετὴ ὥρα, καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ Πάολο, ἡ Βεατρίκη δὲν ἐτόλμησε νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια της ἐπάνω του.

— Ποῦ εἶνε ἡ Φρατζέσκα ; ἠρώτησε.

— Ἔφυγε, τοῦ εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

Ὁ Πάολο ἐκύτταξε μὲ ἔκπληξι τὸ φίλο του καὶ τὴν γυναῖκά του.

— Ποῦ εἶνε ἡ Φρατζέσκα ; ἐρώτησε πάλι.

— Ἔφυγε, ξαναεῖπε ὁ Ρίτσιο. Μίλησε μὲ τὴν Βεατρίκη καὶ ἔφυγε.

— Τί τῆς εἴπατε ; Τί τῆς εἶπες ; ἐφώναξε πρὸς τὴν γυναῖκά του.

Ἀλλ' ἡ Βεατρίκη μὲ τὸ χέρι μπροστὰ στὸ πρόσωπο, δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ μιλήσῃ. Οἱ λιγμοὶ τὴν ἔπνιγαν.

— Ἀπὸ ποῦ ἔπῆγε ; ἐφώναξε τότε πρὸς τὸν Ρίτσιο. Ἐκάματε τὸ τρομερώτερο κακὸ στὴ ζωή μου. Πέστε μου ἀπὸ ποῦ ἔφυγε ;

— Πρέπει νὰ ἡσυχάσῃς, τοῦ εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Ἔφυγε ἀπὸ τὸ δάσος, ἀλλ' εἶνε παραφροσύνη νὰ τὴν ζητήσῃς.

Ὁ Πάολο ἔκαμε νὰ τρέξῃ πρὸς τὰ ἔξω, ἀλλ' ὁ Ρίτσιο τὸν ἐκράτησεν ἀπὸ τὸ χέρι.

— Θὰ προδοθῇς τοῦ εἶπε. Ποῦ πᾷς ; Κύτταξε ἐδῶ

Καὶ τοῦ ἔδειξεν ἐκεῖ κοντὰ τὸν δρομίσκο τοῦ δάσους σὲ μικρὴ ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν πύργο.

Ὁ Πάολο εἶδε τὸν ἀδελφό του νὰ ἔρχεται καβάλλα μὲ ἕναν ὑπασπιστήν του.

Πολὺ λίγο ἀπεῖχε ἀπὸ τὸν Πύργο τοῦ Βερνάρδη. Τότε ἔπεσεν ἐκεῖ σ' ἕνα κάθισμα σᾶν νεκρός. Ἦταν ἀδύνατον νὰ τρέξῃ πρὸς τὴν Φρατζέσκα. Θὰ συναντοῦσε τὸν ἀδελφό του, ἢ ἄν κατώρθωνε νὰ τὸν ἀποφύγῃ, θὰ τοῦ ἔδινε ἴσως ὑποψίες.

Σὲ λίγο ἀκούσθησαν βήματα στὴ σκάλα καὶ στὸ διάδρομο καὶ ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα ἐφάνηκε στὴν πόρτα τοῦ δωματίου ποὺ εὑρίσκοντο ὁ Πάολο, ὁ Ρίτσιο καὶ ἡ Βεατρίκη.

— Χαῖρε ἀδελφέ μου.

Ὁ Πάολο ἔκαμε νὰ σηκωθῇ, ἀλλ' ὁ ἀδελφός του τὸν ἐμπόδισε μέ μιὰ χειρονομία.

— Κάθησε, τοῦ εἶπε. Φαίνεσαι ἄρρωστος σήμερα.

Καὶ τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι.

Ὁ Ρίτσιο ἐσηκώθη καὶ ὑπεκλίθη.

Ὁ Τζοβάννι ἔριξε τότε βλέμμα πρὸς τὴ νύμφη του καὶ εἶπε.

— Ἀλλὰ σεῖς εἴσθε ὅλοι ἄρρωστοι ἐδῶ μέσα. Ἄ, ὁ πύργος τοῦ Βερνάρδη δὲν μοῦ ἄρεσε ποτέ. Ὑπάρχει μιὰ κακὴ παράδοσις γι' αὐτὸν τὸν πύργο. Λένε πῶς ὁ Βερνάρδη ποῦ τὸν ἔκτισε, ἔθαψε μέσα ζωντανὴ τὴ γυναῖκά του.

— Τὸ δάσος εἶνε τόσο ὑγιεινό, εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

— Ἀλλ' ὁ ἀδελφός μου εἶνε περισσότερο ἄρρωστος ἀπὸ πρῶτα. Ἄ, ἡ Φρατζέσκα ἔχει δίκηο σ' ὅ,τι λέει.

— Τί λέει ἡ Φρατζέσκα; εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ὅτι τῆς φαίνεται πολὺ πένθιμος ὁ πύργος καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔρχεται ἐλῶ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὴν συγχωρήσῃς, ἀδελφέ μου. Σ' ἀγαπᾷ καὶ σένα καὶ τὴν γυναῖκά σου. Ἡ Φρατζέσκα ὅμως ἀγαπᾷ μὲ τὸν δικό της τρόπο. Νὰ ποῦ ἦλθε σήμερα ἐδῶ. Ἤ δὲν ἦλθε;

— Ναί, εἶπεν ὁ Πάολο. Εὑρέθηκε ἐδῶ κοντὰ καὶ

ἦρθε γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν καταιγίδα, ἀλλ' ἔφυγε πρὸ ὀλίγου.

— Ἔφυγε; Περίεργο, εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

Καὶ ἔρριψε βλέμμα γύρω του, στὸ ὁποῖο ὁ Πάολο διέκρινε μίαν στιγμιαία ὑποψία.

— Ἡ Φρατζέσκα κάνει τρέλλες, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Καὶ καμμιὰ φορὰ θὰ τῆς πληρώσῃ ἄσχημα.

— Τὶ τρέλλες; εἶπεν ὁ Πάολο.

Στιγμιαῖον ἐρωτηματικὸ βλέμμα ἐπέρασε μέσα ἀπὸ τὰ μάτια τῶν δύο ἀνδρῶν.

— Νά, εἶπεν ὁ Τζοβάννι· πολλὲς φορὲς ἔχει ἀϋπνίες καὶ θέλει νὰ κατεβῇ κάτω στὸν κῆπο τὴν νύχτα. Ἐκεῖ μπορεῖ νὰ κρυώσῃ ἢ νὰ τῆς συμβῇ κανένα ἄλλο ἀπρόοπτο. Ἀλλὰ δὲν τὴν ἐμποδίζω γιὰ νὰ μὴ τὴν πικράνω. Ἄλλοτε τρέχει σὲ μακρυνοὺς περιπάτους ὅλο τὸ ἀπόγευμα. Δὲν παίρνει γιὰ ἀκολούθους της παρὰ μόνον δύο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ παλατιοῦ. Αὐτὸ εἶνε παράτολμο. Ὑπάρχουν ἐχθροὶ καὶ ἔξω ἀκόμη ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ παλατιοῦ. Τὸ νὰ κάμουν κακὸ στὴν γυναῖκα τοῦ Μαλατέστα θὰ ἦταν γι' αὐτοὺς ἡ καλλίτερη ἐκδίκησις. Κάποτε τὴν ἐμπόδισα, ἀλλὰ ἔπεσε σὲ τόση μελαγχολία, ὥστε τὴν ἐλυπήθηκα. Ἀπὸ τότε τὴν ἄφησα ἐλεύθερη. Σοῦ ἐξομολογοῦμαι ἀδελφέ μου, ὅτι τὸ ἔκαμα μὲ πολὺ εὐχαρίστησι παρ' ὅλους τοὺς φόβους ποὺ εἶχα γιατὶ τίποτε δὲν εἶνε γιὰ μένα γλυκύτερο παρὰ νὰ βλέπω τὴν Φρατζέσκα νὰ χαμογελᾷ. Ἔχει μέρες τώρα ποὺ ἔρχεται κάθε ἀπόγευμα στὸ Σαν Λορέντζο. Ξαναγυρίζει κάθε βράδυ χαρούμενη, ἕτοιμη γιὰ τραγούδι, ὅλο παιχνίδια μὲ τὴν Ἀγνῆ. Εἶνε περίεργο. Ξέρω πῶς δὲν βλέπει κανένα καὶ ἐν τούτοις μοιάζει σὰν νὰ μίλησε πρὸ ὀλίγου μὲ τοὺς πειὸ ἀγαπημένους της. Αὐτὸ μοῦ κάνει καλό. Ξέρετε πόσο ὑπέφερα στὴν ἀρχὴ ἀπὸ τὸ μελαγχολικό της χα-

ρακτῆρα· γι' αὐτὸ ἂν κανένας συντελοῦσε γιὰ νὰ τὴν ξαναφέρῃ στὴν παληά της λύπη, θὰ μοῦ τὸ πλήρωνε μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδιᾶς του.

Ἡ φωνὴ τοῦ Τζοβάννι Μαλατέστα, μὲ ὅλη τὴν μειλιχιότητα ποῦ ἔδειχνε, εἶχε στιγμές, ποὺ ἄφινε νὰ ξεφεύγῃ ἕνας τόνος ὑποψίας καὶ ἀπειλῆς.

— Ἐλυπήθηκα πολὺ ποὺ ἔφυγεν, εἶπεν ὁ Πάολο. Ὅταν ἦλθε ἐσκέφθηκα νὰ σοῦ παραγγείλω νὰ τῆς ἐπιτρέψῃς νὰ μείνῃ ἀπόψε ἐδῶ. Ξέρεις πόσο ἀγαπητὴ εἶνε ἡ γυναῖκά σου καὶ σὲ μένα καὶ στὴ Βεατρίκη. Ἀλήθεια Βεατρίκη; εἶπε γυρίζοντας πρὸς τὴν γυναῖκά του.

— Ναί. Καὶ ἐγὼ τὴν παρεκάλεσα νὰ μείνῃ, εἶπε ἡ Βεατρίκη.

— Ἡ εὐγενεστάτη ἐβιάζετο νὰ ἐπιστρέψῃ στὸ παλάτι, εἶπε ὁ Ρίτσιο.

— Λυποῦμαι πολύ, εἶπεν ὁ Τζοβάννι ποὺ δὲν μπορῶ νὰ μείνω περισσότερο. Πηγαίνω νὰ βρῶ τὴ γυναῖκά μου. Θὰ ξαναγύρισε ἴσως στὸν πύργο τοῦ Σὰν Λορέντζο.

Καὶ ἔφυγε.

Ἄκουσαν τὰ βήματα τοῦ Τζοβάννι ποὺ κατέβαινε βαρειὰ στὴ σκάλα. Τὸν εἶδαν ἔπειτα νὰ καλπάζῃ πρὸς τὸ δάσος μὲ τοὺς δύο ἀκολούθους του.

Ἔως τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἐσιωποῦσαν καὶ οἱ τρεῖς. Μία παγωμένη ἀτμόσφαιρα συντριβῆς φαινόταν πὼς τοὺς ἔπιεζε.

— Ἂς δοῦμε λοιπόν, εἶπεν ὁ Πάολο, τί θὰ θερίσουμε ἀπὸ τὸν σπόρο τοῦ ψεύδους ποὺ ἐσπείραμε. Ἐδιώξατε τὴ Φρατζέσκα. Ἤθελα νὰ μάθω τοὺς ταπεινοὺς τρόπους ποὺ μεταχειρισθήκατε.

— Κατάλαβε ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ μείνῃ, εἶπε ὁ Ρίτσιο.

— Ψεύδεσαι, λοιπὸν καὶ ἀπέναντί μου; εἶπεν ὁ Πάολο.

— Δὲν εἶπα ψέμα ποτέ.

— Ἂν ἦσουν πάντα εἰλικρινὴς ὅπως τὴ στιγμὴ αὐτή, μεσαννοῶ γιατὶ εἶχα ἕνα τέτοιο φίλο.

— Ἕνα φίλο ποὺ ἔκανε τὴ μεγαλείτερη θυσία νὰ πῇ ἕνα ψέμα σὲ μια γυναῖκα.

— Ὥστε τὸ ψέμα ὀφείλεται σὲ σένα;

— Ναί, εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Ἤθελα νὰ κάμω καλό. Ἔκαμα τὴν τελευταία ἀπόπειρα γιὰ νὰ σὲ σώσω γιὰ νὰ σώσω δύο γυναῖκες πληγωμένες ἀπὸ τὴ λύπη καὶ ἀπὸ τὸ πάθος· γιὰ νὰ σώσω τὴν τιμὴ τῆς οἰκογενείας Μαλατέστα.

— Μεγάλα λόγια, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Λόγια ἐκείνου ποὺ δὲν τὸν τυφλώνει τὸ πάθος, λόγια ἐκείνου ποὺ ξέρει ὅτι ἀπάνω ἀπὸ ὅλα στέκεται ἡ ἀξιοπρέπεια, ἡ τιμὴ καὶ τὸ καθῆκον· λόγια τέτοια ποὺ δὲν θὰ τὰ ξανακούσῃς ποτέ. Μετανόησα πράγματι γιὰ ὅλα. Ἀπόψε φεύγω ἀπὸ τὸν πύργο τοῦ Βερνάδη.

— Ἀφοῦ ἄφησες πίσω σου ἐρείπια.

— Ἐρείπια; εἶναι πράγματι ἐρείπιο ἐκεῖνος ποὺ σώζεται ἀπὸ τὴν ἀνεπόφευκτη καταστροφή. Ἀλλὰ γιατὶ νὰ μιλοῦμε πειά. Τὰ εἴπαμε ὅλα. Ἤθελα νὰ εἶμαι φίλος σου καὶ δὲν τὸ κατώρθωσα. Πάολο Μαλατέστα, σοῦ εὔχομαι νὰ μὴ θυμηθῇς ποτὲ ἐκείνους ποὺ διώχνεις τυφλωμένος ἀπὸ τὸ πάθος σου.

Καὶ ὁ Ρίτσιο ἐσηκώθη.

— Θὰ μείνῃς, εἶπεν ὁ Πάολο. Δὲν ἐτελειώσαμε ἀκόμη. Ἔχεις καθῆκον νὰ μοῦ δώσῃς πλήρεις ἐξηγήσεις· δὲν ξέρω τί σου ἔβη· τί εἴπατε στὴ Φρατζέσκα;

— Τῆς εἶπα νὰ φύγῃ, ἐφώναξε ἡ Βεατρίκη καὶ τινάχθηκε ἀπάνω.

— Ἐσκέφθηκες ἕνα τέτοιο πρᾶγμα; εἶτεν ὁ Πάολο.

— Ἡ συμβουλὴ ὀφείλεται σὲ μένα διέκοψεν ὁ Ρίτσιο.

— Ἄ... σὲ σένα... εἶπεν ὁ Πάολο. Μόνον ἕνας φίλος ἠμποροῦσε νὰ κάνῃ μιὰ τέτοια κατασκοφή. Ἀλλὰ πάλι κάτι μοῦ κρύβετε. Ἡ Φρατζέσκα ἦταν ἀδύνατο νὰ φύγῃ μὲ ὅλο αὐτὸ ποὺ τῆς εἴπατες.

— Μήπως δὲν εἶμαι κυρία στὸ σπίτι μου; εἶπεν ἡ Βεατρίκη. Δὲν διώχνω ὅσους θέλω;

— Κυρία γιὰ μένα, εἶπεν ὁ Πάολο, ἦταν μία γυναῖκα πάντοτε σὲ κάθε τόπο ποὺ βρισκόμουνα· καὶ ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἦταν ἡ Φρατζέσκα. Καὶ στὰ ταξείδιά μου, καὶ στὸ παλάτι τοῦ Μαλατέστα, καὶ στὸ κυνῆγι μου, καὶ στὶς ἀγρυπνίες μου, καὶ στὰ ὄνειρά μου καὶ σὲ ὅλες τὲς στιγμές μου δὲν αἰσθανόμουν ἄλλη κυρία τῆς ὑπάρξεώς μου παρὰ αὐτὴ τὴ γυναῖκα. Αὐτὸ τὸ ξερετε καὶ οἱ δυό σας.

— Καὶ στὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη ἀκόμη; διέκοψεν ἡ Βεατρίκη. Ἐδῶ μέσα ποῦ σ' ἔφερα πληγωμένο σχεδὸν πεθαμένο, ἀπὸ ἐκείνη, συλλογιζόσουν πάντοτε αὐτὴν τὴν γυναῖκα;

— Ναί. Μόνον τὴν Φρατζέσκα. Σιωποῦσα γιατὶ ἐνόμιζα πῶς ἦταν ἀδύνατον νὰ ὑποφέρω αὐτὸ τὸ μαρτύριο τοῦ χωρισμοῦ. Ἔδωσα σὲ σένα τὴν εὐγνωμοσύνη μου καὶ μιὰ ἀγάπη ἀδελφική. Σὺ ἡ ἰδία ξέρεις ὅτι δὲν ὑπῆρξες γυναῖκά μου ποτέ. Ἔπρεπε νὰ εἶχες καταλάβει· ἔπρεπε νὰ εἶχες ἐκτιμήσει αὐτὴ τὴ θυσία. Σὲ εἶχα δεχθῇ σὰν μιὰ νοσοκόμο. Ἄμποτε νὰ πεθαίνα στὰ χέρια σου. Ἀλλ' ἀφοῦ ἔζησα, θὰ δώσω τὴ ζωή μου σ' ἐκείνη κι' ἂν πρόκειται νὰ πεθάνω καὶ ὁ θάνατός μου νὰ εἶνε στὰ χέρια της.

— Ὥστε ἐγὼ ὑπῆρξα καὶ ἔμεινα ξένη ἐδῶ μέσα;

— Ἦταν σκληρὸ νὰ σοῦ τὸ πῶ. Ἀλλὰ ἦρθε ἡ ὥρα ποῦ πρέπει νά λεχθοῦν ὅλα. Ἡ κυρία στὸ σπίτι ποῦ μὲ μένει ὁ Πάολο Μαλατέστα εἶνε ἡ Φρατζέσκα! Καὶ ἡ Φρατζέσκα τὸ ξέρει αὐτὸ ὅπως κι' ἐγώ. Γι' αὐτὸ ἦταν ἀδύνατο νὰ φύγῃ μόνον γιατὶ τῆς τὸ ζητήσατε σεῖς. Συνέβη κἄτι ἄλλο περισσότερο ταπεινό. Ἤθελα νὰ μάθω· τί; Ἀπαντῆστε.

Ἡ Βεατρίκη σιωποῦσε.

— Ὁ ἱππότης Ρίτσιο, εἶπεν ὁ Παολο, αὐτὸς ποὺ μιλεῖ γιὰ φιλία καὶ γιὰ εἰλικρίνεια πρέπει νὰ πῇ τὴν ἀλήθεια. Ἀπαντῆστε σεῖς ποῦ εἰσθε ἄνδρας· μὲ τὴν γυναῖκα ἐὲν μπορῶ πειὰ νὰ μιλήσω.

— Ὁ Ρίτσιο τὸ ἔκαμε γιὰ νὰ μὲ σώσῃ...

— Τί ἔκαμε ἐπὶ τέλους; Μιλῆστε.

— Τὴν συνεβούλευσα νὰ εἰπῇ στὴ Φρατζέσκα ὅτι ἐπιθυμία δική σου ἦταν νὰ φύγῃ, εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

Τὰ μάτια τοῦ Πάολο ἔβγαζαν ἀστραπές. Καὶ σὲ λίγο εἶπε μὲ δυνατὴ φωνή.

— Τόση ἀνανδρία λοιπόν;

Δὲν τοῦ ἀπήντησεν οὔτε ἡ Βεατρίκη, οὔτε ὁ Ρίτσιο.

Ὁ Πάολο ἐπροχώρησεν ἀργὰ πρὸς τὰ ἔξω, καὶ ὅταν ἔφθασε στὴν πόρτα ἐσταμάτησε.

Ἔριξε τότε ἕνα βλέμμα ἀκόμη πρὸς τὴν γυναῖκά του ἐκίνησε τὸ κεφάλι μὲ οἶκτο καὶ ὥρμησε πρὸς τὴ σκάλα.

— Στάσου, ποῦ πᾷς; τοῦ ἐφώναξεν ἡ Βεατρίκη καὶ ὥρμησε πίσω του.

Αλλ' ἐκεῖνος βρίσκετο πειὰ κάτω, τρέχοντας πρὸς τὸ σταῦλο.

— Ἕνα ἄλογο, ἐφώναξε σ' ἕνα ἱπποκόμο. Ἔφεραν ἀμέσως στὴν αὐλὴ ἕνα μαῦρο Οὐγγαρέζικο ἄλογο

καὶ ὁ Πάολο τὸ ἄρπαξε ἀπὸ τὴ χαίτη καὶ ἐπήδησε πάνω του. Τὸ ἐκέντησε καὶ ἐκάλπασε πρὸς τὰ ἔμπρός.

— Στάσου. Ποῦ πᾷς ; τοῦ ἐφώναξε πάλιν ἡ γυναῖκά του ἀπὸ τὸν ἐξώστη.

Ἐκεῖνος δὲν ἐγύρισε οὔτε κἂν γιὰ νὰ κυττάξῃ πίσω του.

Μιὰ φορὰ ἀκόμη ἡ ἠχὼ ἔφερε στὴν ἀκοή του τὴν κραυγή.

— Ποῦ πᾷς;

Ποῦ ἐπήγαινε; Ἐπήγαινε πρὸς τὴ γυναῖκα ποὺ ἀγαποῦσε γιὰ νὰ τῆ; εἰπῆ ὅτι ὅλα ὅσα ἄκουσε στὸν Πύργο τοῦ Βερνάρδη ἀπὸ τὸν Ρίτσιο καὶ τὴν Βεατρίκη δὲ ἦσαν δικά του λόγια.

Ἐπήγαινε εἰσιρηλατημένος ἀπὸ τὸ πάθος, ἀποφασισμένος μὲ κάθε θυσία νὰ πλησιάσῃ τὴν Φρατζέσκα, πρὶν φθάσῃ στὸ Σὰν Λορέντζο, ἢ ν' ἀνακαλύψῃ ἐκεῖ κοντὰ τὴν Φιαμέττα καὶ νὰ τῆς εἰπῆ τι σενέβη.

Καὶ ὥρμησε πρὸς τὸ βόρειο περίφραγμα τοῦ δάσους, ποὺ κατέληγε ἀπὸ δυὸ μονοπάτια στὸ Σὰν Λορέντζο καὶ στὸν ἀπέναντι λόφο, ἀπὸ ὅπου θὰ μποροῦσε νὰ κατασκοπεύσῃ τὰ πάντα.

Προχωροῦσε σὰν ἀστραπή, ἀφίνοντας στιγμὴ σὲ στιγμὴν ὀξὺ σφύριγμα γιὰ ν' ἀναγκάζῃ τὸ ἄλογό του νὰ τρέχῃ. Αὐτὸς ποῦ ἦταν πρὸ ὀλίγου ἄρρωστος τώρα ἔμοιαζε μὲ ἕνα φοβερὸ κένταυρο. Κι' ἐνῷ ἐκάλπαζε ἐκύτταζε γύρω του, προσπαθῶντας ν' ἀνακαλύψῃ τὴ Φρατζέσκα στὸ δάσος.

Εἶδε ἀπὸ μακρὰ σὲ μιὰ στροφὴ τοῦ δρομίσκου τοῦ δάσους, τὸν ἀδελφό του νὰ προχωρῇ. Ἀναγκάσθη τότε νὰ σταματήσῃ. Δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἰδῇ ὁ Τζοβάννι.

Ἔξαφνα εἶδε στὸ βάθος τοῦ δάσους ἀπὸ μακρυά, μέσα στὴ χλόην, πολὺ μακρυὰ τὸ μονοπάτι μέσα τὸ

ὁποῖο προχωροῦσαν δύο γυναῖκες μὲ τ' ἄλογά τους
Τὰς ἀνεγνώρισε. Ἦσαν ἡ Φραντζέσκα καὶ ἡ Φιαμέττα.

Ὥρμησε πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἀλλὰ σὲ λίγο ἀναγκάσθη νὰ σταματήσῃ.

Μιὰ βαθειὰ χαράδρα πλάτους ἀρκετῶν μέτρων, ποῦ ἐφράσσετο γύρω ἀπὸ θάμνους, ἐμπόδιζε τὸ ἄλογό του νὰ προχωρήσῃ. Ἦταν ἡ κοίτη ἑνὸς χειμάρρου. Ἐσκέφθη νὰ ξαναγυρίσῃ πρὸς τὸν πύργο, εἰς τὸν ὁποῖο ἔφθανε ἡ χαράδρα, γιὰ ν' ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμο τῶν γυναικῶν, ἀλλὰ τὸ διάστημα ἦταν πολὺ καὶ ἐφοβόταν μήπως τὴς χάσῃ.

Ἡ δύο γυναῖκες ἐφαίνονταν τότε σὲ ἀπόστασι ἑκατὸ μέτρων καὶ ἐπλησίαζαν λοξὰ πρὸς τὴν χαράδρα, στὸ μάκρος τῆς ὁποίας θὰ προχωροῦσαν γιὰ νὰ φθάσουν εἰς τὸ Σὰν Λορέντζο.

Ὁ Πάολο τότε ἐξεκοβαλλίκευσε, ἐπέταξε τα χαλινάρια στὴ ράχη τοῦ ἄλόγου καὶ ἔτρεξε νὰ περάσῃ τὴ χαράδρα.

Ἀλλ' ἦταν ἀδύνατο νὰ περάσῃ ἀπὸ τοὺς θάμνους ποῦ ἦσαν σὲ ὅλη τὴ γραμμὴ τῆς ὄχθης.

Ἡ γυναῖκες μιλοῦσαν μεταξύ των. Τὸ κατάλαβε ἀπὸ τὴς χειρονομίες τῆς Φιαμέττας.

— Φρατζέσκα, Φρατζέσκα ἐφώναξε ὁ Πάολο.

Ἐφάνησαν πὼς τὸν ἤκουσαν γιὰ μιὰ στιγμὴ, ἐγύρισαν τὸ κεφάλι ἀλλὰ καὶ πάλι ἐξακολούθησαν τὸν δρόμο τους.

— Φρατζέσκα, Φρατζέσκα ξαναφώναξε ὁ Πάολο, μὲ ὅλη τὴ δύναμή του.

Ἡ ἀπόστασις μεταξύ τους δὲν ἦταν πλέον μεγάλη.

Ἡ Φραντζέσκα ἐστάθη πρώτη, ἔπιασε τη Φιαμέττα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τῆς ἔδειξε πρὸς τὴ διεύθυνσι τοῦ Πάολο.

Τότε ἐκεῖνος ἐκατάλαβε ὅτι δὲν τὸν ἔβλεπαν, γιατὶ τὸν ἔκριβαν τὰ κλαδιὰ κι' ἔτρεξε ἀμέσως πρὸς τὸ ἄλογό του, ἐπήδησε ἐπάνω του, καὶ ἔτσι ψηλότερα τώρα ἐφώναξε·

— Ἐγὼ εἶμαι. Πλησιάστε στὴ χαράδρα, θέλω νὰ σᾶς μιλήσω.

Ἐκείνη τὸν ἐκύτταξε κατάπληκτη ἐν' ᾧ τὴν κρατοῦσε ἡ Φιαμέττα, σᾶν γιὰ νὰ τὴ στηρίξῃ.

Ἡ Φρατζέσκα ἔσκυψε σὰν νὰ ἤθελε ν' ἀποφύγῃ τὴ θέα του. Ἀμέσως ἔπειτα ἐγύρισε στὸν Πάολο καὶ τοῦ εἶπε:

— Χαῖρε. Χαῖρε.

Τοῦ ἐκίνησε τὸ χέρι της σ' ἀποχαιρετισμὸ καὶ ἔκαμε ἕνα βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρός.

— Μὴ φεύγεις, ἐφώναξε ὁ Πάολο. Θέλω νὰ σοῦ μιλήσω.

Ἐκείνη ἔφευγε.

— Φρατζέσκα, ἐφώναξε πάλιν ἐκεῖνος.

Ἐκείνη ἐγύρισε μιὰ φορὰ ἀκόμη, τὸν εἶδε, τοῦ ἐκκίνησε ζωηρὰ τὸ χέρι καὶ ἄρχισε νὰ τρέχῃ πρὸς τὰ ἐπάνω.

Τὴν ἔβλεπε ν' ἀπομακρύνεται, νὰ φεύγῃ γιὰ πάντα ἀπὸ κοντά του, μ' ἕνα ὁριστικὸ χαῖρε, καὶ δὲν μποροῦσε νὰ τρέξῃ νὰ τῆς εἰπῇ δυὸ λόγια, νὰ μὴν τὴν ἀφίσῃ νὰ φύγῃ μὲ τὴν ἰδέα ὅτι τὴν ἐξιώξε αὐτός.

Ἔμεινε ἔτσι ἀκίνητος μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια, παρακολουθῶντας στὸ βάθος τοῦ δάσους τὴ σιλουέτα τῆς ἀγαπημένης του ποῦ ἐξαφανιζόταν.

Ἀπελπισία ἔσφιγγε τὴν καρδιά του καὶ ὅπως ἔμεινε μόνος στὸ δάσος, χωρὶς νὰ βλέπῃ κανένα, ἐπίστευε ὅτι ἦλθε ἡ ὥρα ποὺ εἶχε ἀπομείνει μόνος ἐντελῶς σ' ἕναν κόσμο ἄψυχο καὶ ἀπαθῆ ὅπου δὲν ὑπῆρχε κανένα

χέρι φιλικὸ νὰ δοθῇ στὸ δικό του, καὶ κανένα αὐτὶ ν' ἀκούσῃ τὸν βαθὺ στεναγμό του.

— Ἐτελείωσε, ἐψιθύρισε.

Ἐκαβαλλίκευσε πάλιν καὶ ἄφησε τὸ ἄλογό του νὰ ἐπιστρέψῃ ἀργὰ πρὸς τὸ σπίτι του.

Ἡ νύχτα εἶχε ἁπλωθῇ τώρα στὸ δάσος καὶ κανένα φῶς δὲν ἐφαινόταν πουθενά, οὔτε στὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη, ποὺ ὑψωνόταν μπροστά του μὲ τοὺς μαυρισμένους πελωρίους τοίχους του, σκοτεινὸς βουβὸς καὶ πένθιμος, σὰν ἕνας πελώριος τάφος.

ΙΑ'.

Ὁ Πάολο ἀνέβηκε τὴ σκάλα τοῦ σπιτιοῦ του ἀργὰ καὶ ἄθυμα σὰν κατάδικος ποῦ ξαναγυρίζει στὸ κελλί του, ἔπειτα ἀπὸ ἕναν περίπατο στὴν αὐλὴ τῆς φυλακῆς.

Ἐβάδισε σιγὰ στὸ διάδρομο ὥστε νὰ μὴν ἀκουσθῇ, καὶ ἐπροχώρησε στὴ γωνία τοῦ σπιτιοῦ, σ' ἕνα δωμάτιο ποὺ εἶχε κρυστάλλινη βεράντα μπροστά. Ἐκεῖ ἐκάθησε μὲ τὸ βλέμμα πρὸς τὸ Ρίμινι καὶ ἄρχισε νὰ σκέπτεται.

Ὅλα εἶχαν περάσει. Ἐθυμόταν τώρα ὅλη του τὴ ζωή, σὰν ἕνα μακρυνὸ ὄνειρο ἀπὸ τὸ ὁποῖο θ' ἀπομακρυνόταν γιὰ πάντα.

Δὲν αἰσθανόταν καμμιὰ ἐπιθυμία καὶ καμμιὰ ὄρεξι ν' ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς μοίρας του.

Εἶχε τὴν ἡσυχία τοῦ ἀπελπισμένου.

Ἡ τρομερὴ κρίσις, ἀπὸ τὴν ὁποία εἶχε διαβῇ ἡ ζωή του, εἶχε περάσει, ἀφοῦ τὸν ἄφησε σχεδὸν νεκρό.

Ἔπρεπε ἴσως νὰ τρέξῃ καὶ νὰ βρῇ τὴ Φρατζέσκα καὶ νὰ τῆς ἐξομολογηθῇ τὰ πάντα, ν' ἀναγκάσῃ τὴν

ἰδίαν τὴ Βεατρίκη νὰ τῆς ὁμολογήση ὅτι ὅσα τὶς εἶχεν εἰπῆ ἦσαν δική της ἐφεύρεσις.

Ἀλλ' εἶχεν ἀποκάμει καὶ τοῦ ἐφαινόταν ὅτι ὁ χωρισμός τους ἦταν κάτι ἀναπόφευκτο, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ματαίως θὰ ἐπάλαιε.

Καὶ τὸ τυχαῖον ἐκεῖνο ἐμπόδιο ποῦ εἶχε τύχη στὸ δρόμο του, ἡ ἀδιάβατη ἐκείνη χαράδρα, τὸ ἐξηγοῦσε τώρα σὰν μιὰ ἀπόδειξι τοῦ μοιραίου του.

Στὸ βάθος τῆς ἀπελπισίας του σκεπτόταν τώρα ὅτι δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀναχαιτίση τὴν μοῖρά του, καὶ ὅτι ἴσως; αὐτὸ ποὺ συνέβη ἦταν μία λύσις.

Ἡ ζωὴ τῆς Φρατζέσκας, γιὰ τὴν ὁποίαν ἐφοβόταν θὰ ἐξησφαλίζετο γιὰ πάντα μὲ τὸν χωρισμό τους.

Ἔπρεπε ν' ἀποσυρθῆ ὁριστικῶς πειά, ὄχι γιὰ νὰ ἐγκαταληφθῆ στὴ στοργὴ τῆς Βεατρίκης, ποὺ τὴν μισοῦσε τώρα καὶ τὴν θεωροῦσε τὸ κυριώτερο ἐμπόδιο γιὰ τὴν εὐτυχία του, ἀλλὰ νὰ φύγη μακρυὰ καὶ γιὰ πάντα.

Ὁ Ρίτσιο καὶ ἡ Βεατρίκη δὲν εἶχαν κινηθῆ ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ τοὺς εἶχεν ἀφήσει ὁ Πάολο, ὅταν ἔφυγε γιὰ νὰ συναντήση τὴ Φρατζέσκα.

Εἶχαν ἀπομείνει σιωπηλοὶ καὶ φοβισμένοι καὶ ὅταν σὲ λίγο ἐβράδυασε δὲν ἐφρόντισαν κἂν ν' ἀνάψουν τὰ φῶτα, ἀλλὰ ἔμειναν στὸ σκοτάδι ποῦ ἐπικνώνετο ὁλόενα.

Ἦσαν σὰν ν' ἀπεπνίγοντο ἀπὸ ἕνα πελώριο μαῦρο σύννεφο ποὺ εἶχε κατεβῆ ὡς τὸν πύργο καὶ ἔπιεζε τὶς ψυχές τους καὶ τοὺς ἐθάμπωνε τὴν ὅρασι. Ὁ Ρίτσιο διέκοψε πρῶτος τὴν καταθλιπτική του σιωπή.

— Πρέπει νὰ φύγω εἶπε·

— Νὰ μείνω μόνη ; εἶπε ἡ Βεατρίκη.

— Ὁ ἄνδρας σας ἐγύρισε. Ἄκουσα τὸ ποδοβολη-

τὸ τοῦ ἁλόγου του στὴν αὐλὴ καὶ τὴ φωνή του πρὸς τὸν ἱπποκόμο του.

— Ἄκουσα κι' ἐγὼ τὰ βήματά του στὸ διάδρομο. Ἀλλὰ φοβοῦμαι.

— Τί ;

— Νὰ τὸν ἀντικρύσω. Τὴν τελευταία στιγμὴ ποὺ ἔφυγε ἀπ' ἐδῶ καθρεφτίζοταν στὰ μάτια του μιὰ τρομερὴ ἀποφασιστικότης. Ἐπήγαινε νὰ τὴν εὕρῃ. Ἴσως νὰ τὴν συνήντησε.

— Ἴσως.

— Σὺ μόνος θὰ μποροῦσες τώρα νὰ τοῦ μιλήσῃς. Παρ' ὅλα ὅσα σοῦ εἶπε σὲ ἐκτιμᾷ.

— Ὢ δὲν θέλω νὰ φύγω γιατὶ μὲ ὕβρισε. Ἂν ἐπίστευα ὅτι μποροῦσα νὰ τὸν σώσω, θὰ ἔμενα. Ἀλλὰ δὲν ἔχω πειὰ νὰ κάμω τίποτε. Καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν μοῦ εἶνε δυνατὸν πειὰ νὰ βλέπω αὐτὴ τὴν τραγῳδία . . . .

— Δὲν ἔχω, δὲν ἔχουμε ἄλλο φίλο ἀπὸ σένα.

— Δυστυχῶς τὸ ξέρω.

— Ἐν τούτοις θέλεις νὰ φύγῃς.

— Ἔχω ἀποκάμει.

— Ἀλλὰ τί ὑποφέρεις λοιπὸν ἐσύ ;

— Ἔχω κι' ἐγὼ τὰ βάσανά μου.

— Σύ ;

— Σοῦ φαίνεται ἀπίθανο, δὲν εἶν' ἔτσι ;

— Ὑποφέρεις γιὰ μᾶς.

— Καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Αὐτὸ ποῦ συνέβη σὲ μένα δὲν θὰ μποροῦσες νὰ τὸ φαντασθῇς ἐσύ. Ἀφοῦ δὲν κατώρθωσα νὰ γίνω ἐγὼ εὐτυχὴς ἐφρόντισα γιὰ τὴν εὐτυχία τῶν ἄλλων. Καὶ ἀπέτυχα καὶ σ' αὐτό.

— Καὶ μοῦ ἔκρυβες τὸ λόγο τῆς λύπης σου.

— Τί ὠφελοῦσε νὰ μιλήσω γιὰ μιὰ δυστυχία ;

— Ἴσως ἕνας ἔρως... Πές μου.

Ὁ Ρίτσιο δὲν θέλησε ν' ἀπαντήσῃ.

— Κάποια ἀπελπισμένη ἀγάπη σοῦχε δαγκάσει τὴ ζωή. Ρίτσιο, τὸ βλέπω. Κι' ἐγὼ σ' ἐνόμιζα εὔθυμο.

— Εὔθυμο ;

— Ναί. Μιὰ φορὰ ὅταν ἤμουν μικρή, μ' ἔκαμες νὰ τρομάξω μὲ τολμηρὰ λόγια. Μοῦ εἶχες εἰπῆ πῶς μ' ἀγαποῦσες. Ἤμουν μικρὸ κοριτσάκι τότε καὶ ἐνόμιζα πῶς ἦτα ν κακό. Σὺ μοῦ ἐφέρθηκες ὅπως ἕνας μεγάλος σ' ἕνα παιδί. Ἀστειευόσουν τότε. Ἀργότερα ἐσκέφθηκα ὅτι σὲ εἶχα παρεξηγήσει καὶ ἔντρεπόμουν νὰ σὲ ἰδῶ. Ἀλλ' ἔπειτα ἔγεινες φίλος μου, ὁ πειὸ ἀκριβός μου φίλος. Σὺ ἐφρόντισες νὰ πάρω τὸν Πάολο.

— Ἔκαμα αὐτὸ τὸ ἔγκλημα καὶ τὸ ἤξερα.

— Ἤξερες πῶς ἦταν ἔγκλημα ; Τὸ ἔκαμες ἐπίτηδες ;

— Ἡ ὥρα αὐτὴ ποῦ λέμε αὐτὰ τὰ λόγια εἶνε ἱερά. Δὲν μπορῶ νὰ στὸ κρύψω. Ἤξερα πῶς δὲν θὰ σ' ἀγαποῦσε ποτέ, καὶ ὅμως ἐφρόντισα νὰ τὸν πάρῃς.

— Γιατὶ τὸ ἔκαμες λοιπόν ; Ἀλλ' αὐτὸ μοιάζει μὲ ἐκδίκησι.

— Σοῦ τὸ ὡμολόγησα ὁ ἴδιος. Ἔκαμα αὐτὸ τὸ ἔγκλημα.

Ἐκύτταξαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον τότε σιωπηλοί.

Ἦταν νύχτα πειὰ καὶ μόλις ἐβλέποντο καὶ ὅμως ἠσθάνοντο ἀπάνω τους ὁ ἕνας τὰ μάτια τοῦ ἄλλου ἐπίμονα, αἰνιγματικά.

— Ἦταν ἀδύνατο νὰ φαντασθῶ ἕνα τόσο τρομερὸ πρᾶγμα, ἐψιθύρισε ἡ Βεατρίκη.

— Ἐν τούτοις τὸ ἔκαμα, ἀπήντησεν ἐκεῖνος.

— Ὅλα αὐτὰ μοῦ μένουν μυστήριο. Προσπαθῶ νὰ καταλάβω τί συμβαίνει, Ρίτσιο, μίλησέ μου καθαρώτερα.

— Τὸν ἀγαποῦσες, δὲν εἶν' ἔτσι ;

— Αὐτὸ τὸ ἤξερες.

— Δὲν θ' ἀγαποῦσες ποτὲ ἕναν ἄλλο ἄνδρα.

— Ποτέ.

— Καὶ ἂν αὐτὸς δὲν σ' ἔπαιρνε ;

— Θὰ ἔμενα μὲ τ' ὄνειρό μου.

— Καὶ ἂν ἕνας βρισκόταν μπροστά σου, ἄν ἔρριχνε στὰ πόδια σου τὴν καρδιά του καὶ σοῦ ζητοῦσε μιὰ ἀνταπόδοσι ;

— Δὲν θὰ ὠφελοῦσε σὲ τίποτε

— Βλέπεις λοιπὸν πῶς τὰ ἐμάντευσα ὅλα καλά; Πρέπει νὰ τὸν πάρῃ λοιπόν, ἐσκέφθηκα. Δὲν θὰ τῆς δώσῃ ποτὲ καμμιὰ εὐτυχία, ἀλλ' ἂς δοκιμάσῃ τί εἶνε καὶ τὸ μαρτύριο ἐκείνου ποῦ ἀγαπᾷ καὶ δὲν ἔλπίζει ποτὲ νὰ ἰδῇ ἥλιου ἀχτίδα στὴ ζωή του.

— Ἤξερες πῶς ἀγαποῦσε ἄλλη ;

— Τὸ ὑπώπτευα. Κάποτε σ' ἕνα στεναγμό του, ἐνῷ τὸν συνώδευα ὅταν ἔφευγε γιὰ τὴ Βενετία, τοῦ ξέφυγε τ' ὄνομά της.

— Γιατὶ τότε δὲν μοῦ τὸ εἶπες ; Γιατὶ δὲν μὲ ἀπέτρεψες ;

— Εἶχα τότε αὐτὴ τὴν κακία. Ἀλλὰ μετάνοιωσα. Εἶνε ἀργὰ ὅμως.

— Γιατὶ τὸ ἔκαμες λοιπόν ;

— Οὔτ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Μιὰ τρέλλα. Μιὰ τρέλλα ἀπὸ ἀπελπισία...

— Γιατί ; Ἀπὸ ποιὰ ἀπελπισία ; Τί εἶχες ; Τί σοῦ εἶχα κάμει ; Μίλησε.

Ὁ Ρίτσιο σηκώθηκε πάλι.

— Μὴ μοῦ ζητεῖς νὰ σοῦ ἀπαντήσω, εἶπε. Δὲν θὰ τὸ μάθῃς. Ἄφησέ με νὰ ἔχω τὸ πικρὸ αὐτὸ μυστικό. Τὸ κράτησα τόσα χρόνια στὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου. Χαῖρε, Βεατρίκη.... Χαῖρε....

Ἐκείνη σηκώθηκε γρήγορα, τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπε.

— Μεῖνε.

Τὰ εἶχε καταλάβῃ ὅλα.

— Ὄχι, εἶπεν ἐκεῖνος.

— Μεῖνε. Ὑπέφερες πολὺ καὶ σύ.

Τοῦ ἔδοσε τὸ χέρι της καὶ ὁ Ρίτσιο τὸ ἔσφιξε.

— Γιατὶ νὰ μοῦ τὸ εἰπῇς ; ἐψιθύρισε ἐκείνη. Καλλίτερα νὰ μὴ τὸ ἤξερα.

— Τὸ εἶδες ὅτι εἶχα σκοπὸ νὰ μὴ μιλήσω ποτέ.

— Μὲ ἀγαποῦσες λοιπόν ; ρώτησε ἡ Βεατρίκη σιγά.

— Ναί.

— Καὶ τὰ λόγια ποῦ μοῦ εἶπες ὅταν ἤμουν κοριτσάκι ἦταν ἀπὸ ἔρωτα ;

— Ναί, ναί.

— Κι' ἐπέρασες τόσα χρόνια χωρὶς νὰ μιλῇς ;

— Ἤμουν εὐτυχισμένος ποῦ σἔβλεπα.

— Καὶ ἂν εὐτυχοῦσα μὲ τὸν ἄνδρα μου ; Ἂν τὸν ἀπομάκρυνα ἀπὸ ἐκείνην;

— Αὐτὸ θὰ μοῦ ἠύξανε τὴν ἀγωνία, ἀλλὰ θὰ ἔλεγα. Εἶνε εὐτυχισμένη. Δὲν ξέρω τέλος πάντων· Κανεὶς δὲν ξέρει ποτὲ γιατὶ κάνει κάτι ὅταν ἀγαπᾷ. Ὅλα ἔρχονται σἂν μοιραῖες συγκρούσεις. Ἔτσι ἐβοήθησα λιγάκι γιὰ νὰ πάρῃς τὸν Πάολο.

— Σὺ πρὸ ὀλίγου εἶπες, ὅτι τὸ ἔκαμες ἀπὸ κακία.

— Ἀπὸ τρέλλα. Τὴ μιὰ ὥρα ἐφαντάζομουν ὅτι αὐτὸ θὰ σοῦ ἔκανε κακό, καὶ τὴν ἄλλη ὅτι θὰ σοῦ ἔδεινα ἴσως ἐκεῖνο ποῦ ποθοῦσες. Ἤθελα τότε νὰ σοῦ ἀνοίξω τὴν πόρταν τῶν Ἠλυσίων, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸς ποὺ θὰ εὕρισκες μέσα δὲν ἤμουν ἐγώ. Ναί, σὲ ἀγαποῦσα. Ὁ ἔρως μου ἦταν ὑπομονητικὸς μαζὺ καὶ ἐκδικητικός. Εἶχα μέσα μου γιὰ σένα δηλητήριο καὶ ρόδα

μαζύ. Οὔτε ἤξερα τί θὰ ἔκανα. Ὅταν εἶδα σὲ τὶ δυστυχία σὲ ἄφησα νὰ πέσῃς μετάνοιωσα. Σὺ ἡ ἰδία εἶδες πόσο ἐπροσπάθησα ὕστερα νὰ κάμω τὸν Πάολο νὰ σὲ ἀγαπήσῃ. Ἔφθασα στὸ σημεῖο νὰ σοῦ δώσω συμβουλὲς πῶς νὰ καταστρέψῃς τὴν ἄλλη. Φαντάσου, φαντάσου. Ζητοῦσα νὰ σὲ ρίξω στὰ χέρια τοῦ ἀνδρός σου, νὰ τὸν κάμω νὰ σὲ ἀγαπήσῃ. Καὶ ὅμως τὴ στιγμὴ ποῦ θὰ τὸ κατώρθωνα θὰ ἔμενα σὰν νεκρός.

— Καλλίτερα νὰ μὴ μοῦ τὸ ἔλεγες, εἶπε ἐκείνη.

— Ἀγανακτεῖς ἐναντίον μου;

— Ὄχι· μὲ κάνεις νὰ λυποῦμαι. Σοῦ ἔκανα κακό, χωρὶς νά τὸ ὑποπτεύωμαι. Καὶ ἔπειτα....

— Καὶ ἔπειτα;

— Δὲν ἔμεινε τίποτε στὴν καρδιά μου γιά νά δώσω σὲ ἄλλον. Τίποτε, τίποτε·

— Ἀλλὰ δὲν ἐζήτησα,....

— Τὸ ξέρω..... Θά ἦταν καλλίτερα νά μὴ μιλοῦσες. Θὰ ἐμένομεν σ' ὅλη μας τὴ ζωὴ φίλοι. Τώρα ὑπάρχει μεταξύ μας αὐτὴ ἡ ἐξομολόγησις. Ὦ, μοῦ κάνει κακό

Ἀκούσθησαν βήματα στὸ διάδρομο καὶ ἐσώπασαν. Σὲ λίγο ἄνοιξε ἡ πόρτα καὶ ἐφάνηκε ὁ Πάολο.

— Ἐλίσιευα πῶς εἶχες φύγει ἀπὸ τὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη εἶπε στὸ Ρίτσιο.

— Τὸν παρεκάλεσα νὰ μείνῃ ἀπόψε ἐδῶ εἶπεν ἡ Βεατρίκη. Ἐνύχτωσε. Εἶνε βρεμμένο τὸ χῶμα.

— Ὄχι, ἄλλως ἔμεινα γιὰ νὰ μιλήσω λίγο στὴ γυναῖκά σας εἶπε ὁ Ρίτσιο.

— Μπορεῖτε νὰ μείνετε σ' ὅλη σας τὴ ζωή, εἶπεν ὁ Πάολο.

Καὶ στὸν τόνο τῆς φωνῆς του ὑπῆρχε σαρκασμὸς καὶ περιφρόνησις.

Ὁ Ρίτσιο δὲν εἶπε τίποτε. Ἐσηκώθηκε μόνο καὶ

παρεκάλεσε τὴν Βεατρίκη νὰ πῇ νὰ τοῦ φέρουν τὸ σπαθί του.

— Ἔχετε ὕφος σᾶν νὰ σᾶς προσέβαλα, εἶπεν ὁ Πάολο. Ἐν τούτοις θὰ ἦτο πολὺ προσιμώτερο νὰ ἐθεραπεύατε τὴν ὑπερηφάνειά σας μὲ διαγωγὴ εἰλικρινῆ.

— Εἶσαι μεθυσμένος, εἶπε ὁ Ρίτσιο.

— Ἀπὸ τί; ἐκραύγασε ὁ Πάολο.

— Ἀπὸ τὴ δυστυχία καὶ ἀπὸ τὸ πάθος.

— Ἄ, ὡραία ἀπάντησις. Κάθεσθε ἐδῶ καὶ μιλεῖτε στά σκοτεινά, σᾶν δύο συνωμότες, ἥσυχοι, σᾶν νὰ ἐπεράσατε τὴν ὡραιότερη ἡμέρα, ἐ ᾧ τὰ θύματά σας σπαράζουν ἀπὸ τὰ κυπήματα ποὺ τοὺς ἐδώσατε. Ἔ!

Ἡ Βεατρίκη ἄναψε ἕνα φῶς.

— Δὲν νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ τελειώνωμε; εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Προσβολὲς μόνο δύο ταπεινοὶ στρατιῶτες μποροῦν νὰ ἀνταλλάσσουν ἔτσι. Ἡ καλλίτερη ἐξήγησις ποῦ θὰ εἶχα νὰ δώσω εἶνε μὲ τὸ σπαθί μου.

Ὁ Πάολο ἔφερε τὸ χέρι στὴ λαβὴ καὶ τὸ σπαθί του ἐχιύπησε μέσα στὴ θήκη του.

— Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἐφώναξεν ἡ Βεατρίκη. Εἶνε τρομερό. Θὰ ἔπρεπε πρῶτα νὰ σκοτώσετε ἐμένα καὶ οἱ δυό σας.

— Τὸ σπαθί μου, ἐφώναξε ὁ Ρίτσιο.

Ἡ Βεατρίκη μὲ τὰ χέρια στὰ μαλλιά της, στὴ μέση σχεδὸν τῶν δύο ἀνδρῶν, τοὺς ἐκύτταζε τρομαγμένη μὲ λυγμοὺς σπαρακτικούς.

— Ἔπρεπε νὰ λυπηθῇς αὐτὴ τὴ γυναῖκα, εἶπε ὁ Ρίτσιο. Ἀλλ' ἡ καρδιά σου δὲν ἐγνώρισε ποτὲ τέτοια γενναῖα αἰσθήματα. Ἔκαμες πάντα μόνο ἐκεῖνο ποῦ θὰ ὑπηρετοῦσε τὸ ἐγωϊστικὸ πάθος σου.

— Δὲν νομίζεις, εἶπεν ὁ Πάολο, ὅτι αὐτὰ ὅλα θὰ

μπορούσαμε νὰ τὰ εἰποῦμε οἱ δυό μας μόνοι; Ὅλα αὐτὰ τὰ ζωηρὰ λόγια μποροῦν νὰ συγκινήσουν μιὰ γυναῖκα. Ἔ, βέβαια ἔτσι εὔκολα κερδίζει κανεὶς τὸν τίτλον τοῦ εὐγενοῦς. Ἡ Βεατρίκη θὰ εἶχε τὴν ἰδέα, ἔπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτά, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἱπποτικώτερος ἄνδρας στὸν κόσμο ἀπὸ σένα. Ἐμπῆκες ἐδῶ μέσα μὲ τὸ ὕφος τοῦ προστάτου, μὲ τὴν ὑπερηφάνεια τῆς ἀρετῆς, μὲ ἕνα ὕφος καλογήρου καὶ μᾶς διηύθυνες ὅλους σὰν νευρόσπαστα. Ἐμένα τὸν ἴδιο μὲ ἔκαμες ν' ἀλλάξω, νὰ γείνω μαλακὸς καὶ γελοῖος καὶ νὰ μιλήσω γιὰ αἰσθήματα στὴ γυναῖκά μου, ποὺ δὲν εἶχα. Σὺ ἔφρόντισες νὰ γείνῃ αὐτὸς ὁ γάμος. Σὺ ἔπροσπάθησες νὰ μπῇς σ' ὅλα τὰ μυστικά μου καὶ νὰ μᾶς διευθύνῃς, σὰν νὰ εἴμεστε ἀνίκανοι καὶ ἀδύνατοι νὰ ζήσουμε μόνοι. Ἂν ἔλειπες, θὰ εἶχεν ἔλθει ἕνα τέλος.

— Ὁ θάνατος..... διέκοψε ὁ Ρίτσιο.

— Ἀλλ' αὐτὸ θὰ ἦτο ἀπείρως προτιμώτερο, ἀπήντησεν ὁ Πάολο. Ἐδῶ ὑπάρχει μία τραγῳδία καὶ τὴν λύσι της δὲν μπορεῖ νὰ τὴ δώσῃ παρὰ ἡ μοῖρα. Ὅλα ὅσα ἔκαμες δὲν ἦσαν παρὰ μόνο μαρτύρια γιὰ μᾶς, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ποτὲ ἡ ἐλπίδα πῶς θὰ μπορούσαμε νὰ σωθοῦμε. Ἤθελα νὰ ἤξερα τί σὲ ἔσπρωξε νὰ τὰ κάμῃς ὅλα αὐτά. Μήπως ἡ φιλία; Αὐτὴ τὴν ἐξήγησι ἤθελα νὰ σοῦ ζητήσω ἂν συνήθιζες νὰ ἀποκρίνεσαι σ' ἕναν ἄνδρα χωρὶς νὰ τὸ ἐπιζητῇς νὰ ἦσαι μπροστὰ σὲ μιὰ γυναῖκα. Ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ σοῦ τὸ κρύψω. Ὑποπτεύομαι ὅτι τὸ ἐλατήριο τῶν πράξεών σου δὲν εἶνε τόσο ἐνάρετο.

— Τί ὑποπτεύεσαι λοιπόν; εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

Ὁ Πάολο ἄφησε ἕνα σαρκαστικὸ καγχασμό.

— Ἄ, τίποτε, μπορεῖτε νὰ μιλῆτε μὲ τὴ γυναῖκά μου στὰ σκοτεινά.

— Δὲν ξέρει τί λέει, εἶπεν ἡ Βεατρίκη. Βρίζεις τὸν τιμιώτερο φίλο σου.

— Ἄ, δὲν ἐφαντάσθηκα τίποτε τρομερό, εἶπε ἐκεῖνος. Τὰ πράγματα δὲν ἔφθασαν ἀκόμη στὸ σημεῖο ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ φοβηθῇ ἕνας σύζυγος. Ἀλλὰ πρὶν γίνω γελοῖος θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σου ὁ Τζαντοῦλο, νὰ σὲ παραλάβῃ.

— Τί ἔκαμα ; εἶπεν ἐκείνη.

— Ἡσυχάστε κυρία, ἀπήντησεν ὁ Πάολο. Ἤμουν πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα κι' ἄκουσα. Αὐτὸ φθάνει.

Καὶ ὁ Πάολο μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια, ἐπροχώρησε δύο βήματα μέσα στὸ δωμάτιο.

— Δὲν σᾶς φαίνεται περίεργο, εἶπε μὲ ὕφος σαρκαστικό, ὅτι δὲν σᾶς ζητῶ καμμιὰ ἄλλη ἐξήγησι ; οὔτε θέλω νὰ μοῦ δώσετε ἱκανοποίησι ;

— Σοῦ ὁρκίζομαι, ἐφώναξε ἡ Βεατρίκη, ὅτι δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἐκεῖνο ποῦ ἄκουσες. Ἤρθε μιὰ κακὴ στιγμή, ἴσως νὰ φταίω κι' ἐγώ, γιατὶ ἐβέχθηκα νὰ τὸν ἀκούσω ὡς τὸ τέλος, ἀλλ' ὑπέφερε τόσο πολύ. Τὸν ἐλυπήθηκα.

— Ὅταν θέλετε, εἶπεν ὁ Ρίτσιο, εἶμαι στὲς διαταγές σας., Πηγαίνω στὴ Ραβέννα..

Ὁ Πάολο ἐφώναξε ἕναν ὑπηρέτη.

— Φέρε, τοῦ εἶπε τὸ σπαθὶ τοῦ ἱππότου.

Καὶ ἔδειξε τὸν Ρίτσιο.

Καὶ ὅταν ὁ ὑπηρέτης ἔφυγε ἐπρόσθεσε γυρίζοντας πρὸς τὸν φίλο του, ποῦ ἔμεινε μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο.

— Θέλω, βλέπετε, νὰ φύγετε μὲ ὅλες τὶς τιμές.

Ὁ ὑπηρέτης ἔφερε τὸ ξίφος. Ὁ Ρίτσιο ἐζώσθηκε καὶ σὲ λίγο ἔφυγε.

Ὁ Πάολο ἔμεινε μόνος μὲ τὴ Βεατρίκη.

— Πρέπει νὰ πιστέψῃς τοῦ ἐφώναξε ἡ γυναῖκά

του πέφτοντας στὰ γόνατά του μὲ ἑνωμένα τὰ χέρια σὲ στάσι ἀπελπιστικῆς ἱκεσίας.

— Ἡ ἀρετὴ καὶ τῶν δυό σας, εἶπε ὁ Πάολο, φωνάζει μὲ πολλὴ ἀπελπισία. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι καὶ οἱ δυὸ φαίνεσθε θύματα, ἴσως καὶ νὰ εἶσθε. Ἀλλὰ σεῖς ποὺ θέλετε νὰ σᾶς πιστέψῃ κανείς, ἐνῷ σᾶς βρίσκει σὲ μιὰ στιγμὴ ὕποπτη ζητεῖτε ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὰ ἀδύνατα. Ἡ γλῶσσα αὐτὴ ποῦ σοῦ μιλῶ, εἶνε βέβαια πολὺ μαλακὴ γιὰ ἕνα σύζυγο ποῦ ὑποπτεύεται ὅτι ἕνας τρίτος ἀρχίζει νὰ μεσολαβῇ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς γυναίκας του. Ἀλλ' ἐν πρώτοις σὺ δὲν εἶσαι σχεδὸν γυναῖκά μου. Μία κακὴ μοῖρα μᾶς ἔφερε κοντά. Ἔπειτα ξέρω ὅτι εἶσαι τίμια. Ἄκουσες τὸ Ρίτσιο ἀπὸ οἶκτο. Κι' ἐκεῖνος δὲν ἐσκέφθηκε τίποτε περισσότερο ἀπὸ αὐτὸ ποῦ εἶπε. Ὁ κίνδυνος μεταξύ σας ἀρχίζει ἀπὸ σήμερα. Ἕνας ἄνδρας μπορεῖ νὰ ἀγαπᾷ μιὰ γυναῖκα καὶ νὰ ὑποφέρῃ τὴν πιὸ φρικαλέα ἀγωνία σ' ὅλη του τὴ ζωὴ καὶ νὰ γεράσῃ βιτανιζόμενος ἀπὸ ἕνα σιωπηλὸ καὶ μαρτυρικὸ ἔρωτα, χωρὶς νὰ ἐξομολογηθῇ ποτὲ μιὰ λέξι. Ἀλλὰ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἕνας ἄνδρας μιλήσει σὲ μιὰ γυναῖκα εἶνε ἀδύνατο νὰ κρατηθῇ. Πρέπει νὰ περιμένῃ κανεὶς τὴν ἔκρηξι. Ἔρχεται τότε ἀναπόφευκτα ἕνα τέλος. Ἡ εὐτυχισμένη ζωή, ἢ ἕνας τραγικὸς θάνατος.

— Σοῦ ὁρκίζομαι, ἐφώναξε ἡ Βεατρίκη, αὐτὲς ἐφανταζόμουν, ποτὲ πῶς θὰ ἔρχόταν μιὰ στιγμὴ τέτοια σὲ μένα καὶ τὸν Ρίτσιο. Τὸν θεωροῦσα φίλων ἄξιον ἐμπιστοσύνης. Ἐφρόντιζε πάντα τόσο γιὰ σένα. Αὐτὸς ὁ ἴδιος συνετέλεσε στὸ γάμο μας. Πῶς μποροῦσε νὰ τὸν ὑποπτευθῇ; Γι' αὐτὸ ὅταν μοῦ ἐξωμολογήθηκε τὸν ἐλυπήθηκα. Κάθε ἄλλη γυναῖκα στὴ θέσι μου θἄκανε τὸ ἴδιο. Ἂν πρόκειται νὰ χτυπηθῇ-

τε πές μού το ἀπὸ τώρα. Ἡ αὐγὴ δὲν θὰ μὲ βρῇ ζωντανή.

Ἡ Βεατρίκη πεσμένη πειὰ εἰς τὸ πάτωμα ἔκλαιε.

— Αὐτὰ τὰ δάκρυα εἶνε μάταια εἶπεν ὁ Πάολο. Θὰ χωρίσουμε. Θὰ σοῦ ἀποδώσω τὴ ἐλευθερία σου.

Εὗρῆκες ἕνα πρόσχημα, εἶπε ἡ Βεατρίκη.

— Δὲν σοῦ κρύβω ὅτι ἡ ἀπόφασίς μου δὲν προέρχεται ἀπὸ κανένα γενναῖο αἴσθημα γιὰ σένα. Εὗρῆκα ἁπλῶς τὴν εὐκαιρία ποῦ μοῦ χρειάζεται. Δὲν ἔχεις νὰ ζημιωθῇς καὶ πολύ. Ὁ Ριτσιο σ' ἀγαπᾷ. Δὲν εἶνε δύσκολο νὰ γείνῃς γυναῖκά του.

Καὶ ἐβγῆκε.

Ἡ Βεατρίκη ἔτρεξε πίσω του στὸ διάδρομο.

— Δὲν θὰ χωρίσουμε, ἐφώναξε. Δὲν θὰ φύγω ἀπὸ κοντά σου παρὰ μόνον νεκρή. Τὴν ἐλευθερία ποῦ ζητεῖς θὰ σοῦ τὴ δώσω, ἀλλὰ μονο μὲ τὸν θάνατό μου.

Τὸν κρατοῦσε ἀπὸ τὰ γόνατα, ὥστε ὁ Πάολο ἦτο ἀδύνατο νὰ προχωρήσῃ.

Ἐκεῖνος ἔσκυψε νὰ τὴν σηκώσῃ ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε.

— Νά με ; Βλέπεις... Εἶμαι πεσμένη στὰ πόδια σου, τοῦ ἐφώναζε· Σὲ παρακαλῶ. Ὅλη μου ἡ ψυχὴ γίνεται ἱκεσία. Εἶνε ἀδύνατο νὰ ζήσω καὶ νὰ ξέρω πῶς δὲν θὰ σὲ ξαναϊδῶ. Κράτησέ με, Πάολο ἀγαπημένε μου. Δὲν ζητῶ τίποτε παρὰ μόνον νὰ μένω στὸ σπίτι σου. Πήγαινε ὅπου θέλεις. Κάνε ὅ,τι θέλεις. Δὲν θὰ σ' ἐμποδίσω.

Ὁ Πάολο ἐπροσπάθησε πάλι νὰ τὴν σηκώσῃ.

Ἐκείνη σὰν νὰ ἐπερίμενε μίαν ἐνθαρρυντικὴ λέξι γιὰ νὰ σηκωθῇ ἐξακολουθοῦσε νὰ κρατιέται πάλι.

— Πές μου, πές μου κάτι. Δὲν ἤμερα τί ἔκανα, εἶπεν ἡ Βεατρίκη. Μετανοοῦσα γιατὶ ἔδιωξα τὴ Φρα-

τζέσκα. Ἂν θέλῃς πηγαίνω ἐγὼ ἡ ἴδια στὸ Ρίμινι καὶ τῆς ἐξομολογοῦμαι ὅτι ὅλα ὅσα τῆς εἶπα, δῆθεν ἐκμέρους σου, προήρχοντο μόνον ἀπὸ μένα. Ξέρω πῶς εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴν τὴν ἀγαπᾷς. Δὲν θέλω τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ εἶμαι μαζύ σου.

Ὁ Πάολο ἐπροσπάθησε νὰ συγκρατήσῃ τὴ συγκίνησί του. Τὸ θέαμα τῆς γυναῖκας αὐτῆς ποῦ ἦτο πράγματι ἕνα θῦμα, τὸν ἔθλιβε καὶ ἤθελε νὰ τὴν ἀναστηκώσῃ νὰ τὴν φιλήσῃ στὸ μέτωπο καὶ νὰ κλάψῃ μαζύ της. Τὸν συγκρατοῦσε ὅμως ἡ ἰδέα ὅτι μιὰ πιθανὴ συμφιλίωσις μὲ τὴν γυναῖκά του θὰ τὸν ἀπεμάκρυνε ἴσως πάλι ἀπὸ τὴ Φρατζέσκα ποῦ ἤθελε νὰ τρέξῃ νὰ τὴν ἰδῇ εὐθὺς τὴν ἄλλη ἡμέρα.

Ἔξαφνα τὰ χέρια τῆς Βεατρίκης ἄφησαν τὰ γόνατά του, καὶ ἡ νεαρὰ γυναῖκα ἐκυλίσθη στὸ πάτωμα.

Τότε ἔσκυψε καὶ τὴν ἐσήκωσε. Ἦταν σχεδὸν ἀναίσθητη. Ἔκαμε πάλιν νὰ τοῦ μιλήσῃ ὅπως τὸ κεφάλι της εἶχεν ἀναπαυθῇ στὸ μπράτσο του, ἀλλὰ τὸ ἀναφυλλητὸ ποῦ τῆς ἀνατάραζε τὸ στῆθός της ἔκοβε στὰ χείλη κάθε φράσι.

— Γιατὶ νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ τρομερό ; τῆς εἶπεν ὁ Πάολο. Μὴ μοῦ σπαράζεις τὴν καρδιά. Θὰ μείνουμε μαζύ. Ἡσύχασε Βεατρίκη

Ἐκείνη ἔφερε τὰ χέρια της θωπευτικὰ στὰ μάγουλά του, σὰν γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ.

Τὴν μετέφερε ἔτσι στὰ χέρια του εἰς τὸ κρεββάτι της καὶ ἐκάθισε πλάϊ της.

Ἐκείνη εἶχε συνέλθει.

— Δὲν σκέπτεσαι πειὰ νὰ χωρίσουμε ; Δὲν εἶνε ἔτσι ; τοῦ εἶπε.

— Ναὶ τῆς ἀπήντησε. Εἶνε μοιραῖο νὰ βασανισθοῦμε ὡς τὸ τέλος μαζύ.

— Θὰ πάω αὔριο στὴ Φρατζέσκα, τοῦ εἶπεν ἐκείνη.

— Ὄχι. Αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἀνεχθῶ, ἀπήντησεν ὁ Πάολο. Θὰ ἦταν πολὺ μεγάλη θυσία γιὰ σένα. Θὰ σὲ παρακαλέσω μόνον νὰ μὴ συναντηθῆτε πειά. Ἐγὼ αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα φεύγω.

— Γιὰ ποῦ ; ἐφώναξε τρομαγμένη ἡ Βεατρίκη.

— Μὴ φοβᾶσαι, εἶπεν ὁ Πάολο. Δὲν πάω στὸ Ρίμινι παρὰ μόνον γιὰ νὰ βρῶ τὸν Τζοβάννι καὶ νὰ τοῦ ἀναγγείλω ὅτι θὰ φύγω γιὰ ἕνα πολὺ μακρυνὸ ταξεῖδι. Γιὰ τὴ Βενετία ἴσως ἢ τὴν Ἑλλάδα.

— Θὰ ἐκπατρισθῇς ἐξ αἰτίας μου ; εἶπεν ἡ Βεατρίκη.

— Ὄχι. Φεύγω γιατὶ αὐτὸ πρέπει νὰ κάμω. Ἄλλως τε ἐκεῖ ποῦ θὰ πάω εἶνε εὐγενεῖς καὶ φιλόξενοι.. Ἐγνώρισα τὸν Δοῦκα τῶν Ἀθηνῶν στὴ Βενετία. Μὲ ἐπροσκάλεσε νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ. Νὰ ἡ εὐκαιρία.

— Μὴ φύγῃς, εἶπε πάλι ἐκείνη.

— Κυρίως θὰ σὲ παρακαλέσω, νὰ μὴ μοῦ ἀντιτείνῃς πειὰ σέ τίποτε. Ἔκαμα ὅ,τι μποροῦσα γιὰ σένα. Τώρα ἔχω δικαίωμα νὰ διαθέσω τὸν ἑαυτό μου.

Δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν ἀντικρούσῃ. Ἀναλύθηκε μόνο σὲ βουβὰ δάκρυα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Πάολο παράγγειλε νὰ τοῦ ἑτοιμάσουν τὸ ἄλογό του καὶ τὰ ὅπλα του.

— Θὰ φύγῃς σήμερα ; τὸν ἐρώτησε ἡ Βεατρίκη.

— Ναί· ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Θὰ πάω πρῶτα στὸ Ρίμινι.

— Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς νὰ σὲ ἀκολουθήσω ; ἐρώτησε ἐκείνη δειλά.

— Ποῦ ;

— Ὡς τὸ Ρίμινι.

— Φαντάζεσαι ὅτι πηγαίνω γιὰ τὴ Φρατζέσκα; Δὲν σκέπτεσαι τίποτε ἄλλο παρὰ μόνο αὐτὸ ποὺ σὲ συμβουλεύει ἡ ζήλεια.

— Ὄχι, δὲν θέλω νὰ ἔρθω γι' αὐτό. Θέλω μόνο νὰ μιλήσω στὴ Φρατζέσκα. Θὰ τῆς ὁμολογήσω ὅτι τῆς εἶπα ψέμματα ἴσως αὐτὴ σ' ἐμποδίσῃ νὰ φύγῃς. Ἡ Φρατζέσκα θὰ μπορέσῃ νὰ σὲ μεταπείσῃ.

— Δὲν θὰ ἰδῶ τὴν Φρατζέσκα, εἶπε ἐκεῖνος.

— Οὔτε μιὰ φορά;

— Οὔτε μιὰ φορά.

— Θέλεις νὰ τὴν ἀφήσῃς μὲ τὴν ἐντύπωσι ὅτι τὴν ἔδιωξες; Ἐγὼ ἤ ἴδια τώρα μετάνοιωσα γι' αὐτὸ ποὺ ἔκαμα. Ἐπίτρεψέ μου νἄρθω κι' ἐγὼ στὸ Ρίμινι.

Ὁ Πάολο ἀναστέναξε τοὺς ὤμους.

— Ἔλα, εἶπε. Κάμε ὅ,τι θέλεις. Τί μ' ἐνδιαφέρει πειά;

Τὴν ἴδια ἡμέρα ἔφθασαν στὸ Ρίμινι. Τοὺς ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ Τζιοβάννι ἀπουσίαζε καὶ ἡ Φρατζέσκα βρίσκεται στὸν κῆπο.

Ἡ Βεατρίκη ἔτρεξε πρὸς τὴν Φρατζέσκα. Τὴν εἶδε ἀπὸ μακρυὰ νὰ κάθεται κοντὰ σὲ ψηλοὺς θάμνους καὶ τῆς ἐφάνηκε ὅτι κάπου ἐκεῖ διέκρινε καὶ μιὰ ἄλλη γυναῖκα. Καὶ ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἔμοιαζε μὲ τὴν ἀτσιγγάνα τὴ Φιαμέττα ποῦ εἶχεν ἰδῆ ἄλλοτε στὸ παλάτι τοῦ Μαλατέστα.

Ἀλλ' ὅταν ἐπλησίασε εἶδε ὅτι ἡ Φρατζέσκα καθόταν μόνη καὶ ἡ ἀτσιγγάνα εἶχεν ἐξαφανισθῆ διὰ μιᾶς, σᾶν νὰ τὴν κατέπιε ἡ γῆ.

Ἡ Βεατρίκη ἐπροχώρησε ἀργὰ πρὸς τὴν Φρατζέσκα καὶ στάθηκε μπροστά της μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι.

— Ἦρθα, εἶπε, μὲ τὴν ταπεινότητα μιᾶς γυναῖκας ποῦ ἔκαμε ἕνα κακό, νὰ σᾶς ζητήσω συγγνώμη.

Ἡ Φρατζέσκα δὲν ἐσηκώθηκε. Μὲ τοὺς ἀγκῶνες

στὰ γόνατα καὶ τὸ κεφάλι μέσα στὲς παλάμες, τὴν ἀκούτσζε σιωπηλή.

Ἡ Βεατρίκη εἶδε στὴν ἔκφρασί της τὴν περιφρόνησι καὶ τὸ μῖσος.

— Ὁ Πάολο θὰ φύγῃ, τῆς εἶπε.

— Ἔχει φύγει πρὸ πολλοῦ, ἀπήντησε ἡ Φρατζέσκα.

— Ἀφῆστε αὐτὲς τὶς αἰνιγματικὲς ἀπαντήσεις. Πρόκειται νὰ φύγῃ γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἦλθε νὰ τὸ εἰπῇ στὸν ἀδελφό του. Δὲν σᾶς συγκινεῖ ἡ ἀναχώρησίς του γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσετε ;

— Νὰ τὸν ἐμποδίσω ἐγώ ; Ἀλλὰ τὸν θεωρῶ νεκρό, ὅπως σᾶς εἶπα. Ἀπὸ μένα ἔφυγε πρὸ πολλοῦ. Ἀπὸ τότε ποῦ ἔπαυσε νὰ εἶνε ὁ γενναῖος ἱππότης Μαλατέστα, ὁ πρίγκηψ μὲ τὴ γερὴ καὶ μεγάλη καρδιά. Ἂν τώρα φεύγῃ, αὐτὸ ἐνδιαφέρει σᾶς.

— Ἐμένα ;

— Ναί.

— Ἀκοῦστε, εἶπεν ἡ Βεατρίκη. Χθὲς ἔκαμα ἕνα κακό. Σᾶς εἶπα ψέμματα. Δὲν μοῦ τὸ εἶπε ὁ Πάολο νὰ σᾶς διώξω. Τὸ ἔκαμα μόνη στὴ ζήλεια μου. Καὶ μόλις ἦρθε καὶ εἶδε πῶς ἐφύγατε ἔκανε σὰν τρελλός. Ἔτρεξε ἀμέσως πίσω σας μὲ τὸ ἄλογό του στὸ δάσος. Φαίνεται πῶς δὲν σᾶς εὗρῆκε. Καὶ ὅταν ἐγύρισε μοῦ ἐφέρθηκε σκληρὰ καὶ μοῦ εἶπε ὅτι μόνον ἐσᾶς ἀγάπησε.

Μιὰ ξαφνικὴ ἱκανοποίησις καὶ χαρὰ ἐζωήρεψε τὸ πρόσωπο τῆς Φρατζέσκας.

— Βλέπετε ὅτι ἦρθα ἐδῶ, ἐγὼ ἡ γυναῖκά του, γιὰ νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι σᾶς ἀγαπᾷ. Συλλογισθῆτε τὴν ταπεινωσί μου. Ἀλλ' ἀφοῦ πρόκειται νὰ τὸν σώσω, ὅλα εἶμαι ἱκανὴ νὰ τὰ κάμω.

— Εἴπατε ἕνα τέτοιο ψέμμα ; Τὸν ἐσυκοφαντήσατε λοιπόν. Ἄ, καλὰ τὸ εἶχα φαντασθῇ ἐγώ.

— Κάμετε ὅ,τι μπορεῖτε γρήγορα. Πῆτε στὸν Τζοβάννι νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ μείνῃ.

— Γιὰ νὰ τὸν κρατήσετε κοντά σας ; Ἀλλὰ τί τὸν θέλετε ; Εἴδατε πῶς ἡ ἀπελπισία του μαζύ σας τὸν συμβουλεύει νὰ ἐξορισθῇ. Ἔπρεπε νὰ συναιτισθῆτε. Ἀλλὰ τώρα εἶσθε ἕτοιμη, ποιὸς ξέρει γιὰ ποιὰ ἄλλα κακά. Ἴσως νὰ εἶνε προτιμώτερο νὰ τὸν ἀφήσετε νὰ φύγῃ. Ἔτσι θὰ δοκιμασθῇ ἡ ψυχή του. Ἢ θὰ ἔλθῃ μαζύ σας, ἢ θὰ σᾶς ἀφήσῃ.

— Δὲν θὰ μὲ ἀφήσῃ ποτέ· ξέρει ὅτι ὅταν μὲ ἐγκαταλείψῃ θὰ πεθάνω.

— Θέλετε νὰ τὸν ἐμποδίσω νὰ φύγῃ γιὰ νὰ σᾶς τὸν ἀποδώσω ; Θὰ τὸ κύμω ἀλλὰ δὲν θὰ σᾶς ὠφελήσῃ σὲ τίποτε. Μπορεῖτε νὰ εἶσθε βεβαία.

— Πηγαίνετε στὸ παλάτι νὰ τοῦ μιλῆστε. Ὁ Τζοβάννι λείπει. Μπορεῖτε νὰ τὸν μεταπείσετε πρὶν ἔρθῃ ὁ ἄνδρας σας.

— Ἐγὼ δὲν θὰ τὸν ἰδῶ, εἶπε ἐκείνη. Ἔχω κι' ἐγὼ ἄλλως τε τὴν ἀπόφασί μου. Ὑπάρχει μεταξύ μας μιὰ σκιά. Πιστέψετε ὅτι εὔχομαι νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ μπορεῖ νὰ ζῇ μακρυά μου. Ἂν θέλετε ἀπομακρυνθῆτε. Θὰ ἔρθῃ ἕνα πρόσωπο ποὺ δὲν πρέπει νὰ τὸ ἰδῆτε. Τὸ βράδυ θὰ ξέρουμε τί σκέπτεται ὁ Πάολο. Θὰ σᾶς τὰ γνωστοποιήσω ὅλα.

Ἡ Βεατρίκη ἀπεμακρύνθηκε ὡς τὴν αὐλὴ τοῦ κήπου καὶ ἡ Φρατζέσκα ἐχώθηκε στὴ κρύπτη τῆς ὑπονόμου ὅπου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐξαφανισθῇ ἡ Φιαμέττα.

. . . . . .

Ὁ Πάολο καθόταν στὸ διαμέρισμα τοῦ παλατιοῦ τοῦ Μαλατέστα ποῦ τοῦ ἀνῆκε τότε ποῦ ἔμενε ἐκεῖ ἀπὸ παιδὶ καὶ ἐπερίμενε τὸν ἀδερφό του.

Βυθισμένος στὶς σκέψεις του, ὅπως ἦταν, ἀνεσκίρτησε ὅταν ἄκουσε τὴν πόρτα του νὰ χτυπᾶ.

— Ἐμπρός, εἶπε,

Ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ ὁ Πάολο εἶδε νὰ μπαίνῃ ἡ Φιαμέττα.

— Εὐγενέστατε, ἦλθα γιὰ σᾶς, τοῦ εἶπε σιγά.

— Τὶ θέλεις ;

— Ἡσυχάστε. Ἔρχομαι νὰ σᾶς εἰπῶ εὐχάριστα.

— Φύγε, εἶπεν ὁ Πάολο. Δὲν ὑπάρχει τίποτε νὰ μοῦ πῇς.

— Ἅμα ἀκούσετε, θὰ ἰδῆτε.

— Εἶνε ἐνδεχόμενον ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ νὰ ἔρθῃ ὁ Τζοβάννι. Δὲν θέλω νὰ μ᾽ εὕρῃ νὰ μιλῶ μὲ σένα.

— Ὁ εὐγενέστατος Τζοβάννι εἶνε μακρυά. Δὲν θὰ γυρίσῃ πρὶν περάσῃ μιὰ ὥρα.

— Ξέρεις πάντα τὸ κάθε τι ποὺ συμβαίνει ἐδῶ μέσα.

— Ναί· ἀπὸ τότε ποὺ ἐφύγατε καὶ ἀπὸ πολὺν καιρὸ πρίν, δὲν ἄφησα τὴν εὐγενεστάτη Φρατζέσκα οὔτε μιὰ στιγμή. Καὶ τώρα αὐτὴ μὲ στέλλει.

— Αὐτή ;

— Ναί.

— Νὰ κάμῃς τί ;

— Νὰ σᾶς εἰπῶ νὰ μὴν ἀποφασίσετε τίποτε πρὶν σᾶς ἰδῇ.

— Τί φοβῆται μήπως ἀποφασίσω ;

— Μήπως φύγετε γιὰ πολὺ μακρυά.

— Ποιὸς τῆς τὸ εἶπε ;

— Ἡ εὐγενεστάτη Βεατρίκη.

— Ποῦ ;

— Κάτω στὸν κῆπο.

— Συνηντήθησαν λοιπόν ;

— Ναί· ἦλθε καὶ τῆς ἐμίλησε ἡ γυναῖκα σας. Ἄ, νὰ τὴν ἐβλέπατε.

— Σὺ ποῦ τὴν εἶδες ;

— Εἶχα χωθῆ στὴν ἐσωτερικὴ σκάλα τῆς κρυφῆς σπηλιᾶς τοῦ κήπου. Ἦρθε κι' ἐστάθηκε ἀπέναντι τῆς εὐγενεστάτης Φραντζέσκας ταπεινὰ μὲ χαμηλωμένα τὰ βλέμματα. Ἦταν κατάχλωμη. Τῆς ἐζήτησε νὰ τὴν συγχωρήσῃ. Τῆς εἶχε πεῖ ψέμματα καὶ τὸ ὡμολόγησε. Ὦ, ἡ κυρία τὸ ἐμάντευε. Πολλὲς φορὲς μοῦ εἶχε πῆ. Εἶνε ἀδύνατον ν' ἀλλάξῃ ἐκεῖνος. Κάτι ἄλλο συμβαίνει. Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο. Πάντα ἔτρεφε τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ σᾶς ξανάβλεπε, ὅτι θὰ ἐρχόταν ἡμέρα ποὺ θὰ ἔλειπε κάθε ἐμπόδιο ἀπὸ ἀνάμεσά σας.

Ὁ Πάολο ἔκλινησε τὸ κεφάλι.

— Ὦ μὴν ἀπελπίζεσθε, εἶπεν ἡ Φιαμέττα. Εἶνε φανερὸ ὅτι θὰ συναντηθῆτε πάλι καὶ δὲν θὰ χωρίσετε ποτέ.

— Ποῦ τὸ ξέρεις ἐσύ ;

— Ὅλα τὰ σημάδια, τὰ ἄστρα τῆς μοίρας ποῦ βλέπω, καὶ ἡ σκιὲς τῆς νύχτας ποῦ μιλῶ μαζύ τους μοῦ τὸ εἶπαν. Ἀλλοιῶς δὲν μπορεῖ νὰ γείνῃ.

— Εἶσαι βέβαιη ;

— Ναί.

— Ἀλλ' ἐγὼ φεύγω ἴσως ἀπόψε, ἴσως αὔριο.

— Τί ἔχει νὰ κάμῃ ; Ὅπου καὶ ἂν πᾶτε ἡ Φραντζέσκα θὰ εἶνε πάντα μαζύ σας. Τὴν ἔχετε στὸ μυαλό σας καὶ στὴν καρδιά σας. Θὰ ξαναγυρίστε, εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴ ξαναγυρίστε. Ὅπως σᾶς εἶπα, εἶνε γραμμένο στ' ἄστρα νὰ ἑνωθῆτε γιὰ πάντα.

— Δὲν θὰ ξαναγυρίσω. Ἔλαβα τὴν ἀπόφασί μου. Ἂμα τὴν ἰδῇς, πές της ὅτι φεύγω χωρὶς νὰ τὴν ἰδῶ, γιατί φοβοῦμαι ὅτι μιὰ συνάντησί μας θὰ μὲ ἔριχνε σὲ ἀδυναμίες ἐπικίνδυνες. Ἂς χωρισθοῦμε γιὰ πάντα.

'Εκεῖ ποὺ θὰ πάω δὲν θὰ ἔχω κανένα νὰ μιλῶ γι' αὐτήν, ἀλλὰ αὐτὴν θὰ σκέπτωμαι διαρκῶς. Δὲν θὰ τὴν ξεχάσω ποτέ. Μπορεῖ; νὰ τῆς τὸ εἰπῆς. Καὶ ἂν ποτὲ ἐγινόταν τὸ θαῦμα νὰ ἔμενε ἐλεύθερη, θὰ ἔτρεχα νὰ τὴν εὕρω, καὶ ἂν ἀκόμη τὸ κεφάλι μου ἦταν τότε σκεπασμένο ἀπὸ ἄσπρα μαλλιά. Τὴν ἀγάπησα. Πές της το. Δὲν ξέρω ποὺ θὰ βρεθῶ αὔριο. Θὰ πάρω ἕνα δρόμο πρὸς τὴν ἀνατολή, χωρὶς νὰ ξέρω ποῦ θὰ μὲ φέρῃ.

— Εἴπατε πῶς θὰ πᾶτε στὴν 'Ελλάδα. Στὸν Δοῦκα τῶν 'Αθηνῶν.

— Δὲν ξέρω, δὲν ξέρω. Ἴσως ἔχει ἢ στὴν Αἴγυπτο, ἀλλὰ δὲν θὰ μείνω πουθενά. Δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ σὲ κανένα μέρος ἐκεῖνος ποὺ ἔχασε τὴν εὐτυχία. Θὰ εἶμαι ἕνας περιπλανώμενος ἱππότης, ἕτοιμος νὰ προσφέρῃ τὸ ξίφος του σὲ φίλους ποὺ δὲν θὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ τὸ διασταυρώσῃ μὲ ἐχθροὺς ποὺ δὲν θὰ μισῇ. Γιατὶ στὴν καρδιά μου, ἔπειτα ἀπὸ αὐτὴ τὴ στέχτη ποὺ μοῦ ἄφησε ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης μου στὴν Φρατζέσκα, δὲν μπορεῖ νὰ βλαστήσῃ πειὰ τίποτε, οὔτε καμμιὰ ἀγάπη, οὔτε κανένα μῖσος.

— Νὰ τὴν ἰδῆτε τοὐλάχιστον γιὰ τελευταία φορά. 'Ο Τζιοβάννι ἀργεῖ ἀκόμη νὰ γυρίσῃ.

— 'Οχι· εἶπε ἐκεῖνος.

Καὶ σᾶν νὰ φοβόταν ἕνα ἀνεπανόρθωτο ἔπειτα ἀπὸ μιὰ συνάντησι μὲ τὴ Φρατζέσκα, ἐσηκώθηκε κι' ἔφυγε ἀμέσως.

— Εἰπῆτε στὸν ἀδερφό μου ὅταν γυρίσῃ εἶπε σ' ἕναν ἀκόλουθον ὅτι θὰ τὸν περιμένω στοῦ Τζαντζοῦλο, τοῦ πεθεροῦ μου.

'Αλλ' ὅταν κατέβαινε τὴ σκάλα βρέθηκε μπροστὰ στὴ γυναῖκά του.

'Η Βεατρίκη τοῦ ἄπλωσε τὰ χέρια.

— Ποῦ πᾷς; τοῦ εἶπε.

— Στοῦ πατέρα σου, εἶπε ὁ Πάολο.

—Τὶ θὰ κάμῃς ἐκεῖ; Δὲν ἐπερίμενες τὸν Τζοβάννι;

— Θὰ ἔρθῃ στοῦ πατέρα σου. Θὰ τοὺς ἀναγγείλω ὅτι φεύγω.

Τὰ μάτια τῆς νεαρᾶς γυναίκας ἐπλημμύρισαν δάκρυα.

— Φαντάζεσαι ὅτι θὰ σὲ ἄφινα ἐδῶ; εἶπεν ὁ Πάολο καὶ ὅτι θὰ ἔφευγα χωρὶς νὰ σὲ ἀποχαιρετίσω; Θὰ ἔστελλα νὰ σὲ καλέσω νὰ ἔρθῃς στοῦ πατέρα σου.

— Γιὰ νὰ μ' ἀφήσῃς γιὰ πάντα ἐκεῖ.

— Ὄχι θὰ ἔμενες ὅσο ἤθελες. Ἄλλως τε δὲν φεύγω γιὰ πάντα. Ξέρεις γιατὶ φεύγω. Τὸ ταξεῖδι μπορεῖ νὰ μὲ θεραπεύσῃ. Ἀλλ' ἐδῶ ποὺ μένουμε ἴσως νὰ ἔρθουν καὶ ἄλλοι. Καὶ δὲν θέλω νὰ συναντήσω κανένα. Ἔλα μαζύ μου.

Ἡ Βεατρίκη ἐκατάλαβε ὅτι ὁ ὑπαινιγμὸς ἦταν γιὰ τὴ Φρατζέσκα.

Καὶ μὲ ὅλη τὴ λύπη της, γιατὶ θὰ ἔφευγεν ὁ Πάολο μιὰ στιγμιαία χαρὰ ἀνακούφισε τὴν πληγωμένη ψυχήν της. Ὁ Πάολο ὄχι μόνον δὲν ἐζήτησε νὰ ἰδῇ τὴ Φρατζέσκα, ἀλλὰ καὶ ἤθελε νὰ τὴν ἀποφύγῃ.

Ἀκολούθησε τὸν ἄνδρα της. Ἐβάδισαν πεζοὶ ἀπὸ τὸ γύρω τῆς πόλεως, γιὰ νὰ μὴν προκαλέσουν τὴν περιέργεια τοῦ πλήθους.

— Αὐτὸ τὸ ταξεῖδι, εἶπεν ὁ Πάολο θὰ εἶνε τὸ καθαρτήριο τῆς περιπετείας μου. Ἢ θὰ γυρίσω θεραπευμένος ἢ θὰ σκορπισθοῦμε στοὺς πέντε δρόμους.

— Θὰ ξαναγυρίσῃς;

— Ἐλπίζω.

— Θὰ σὲ περιμένω σ' ὅλη μου τὴ ζωή.

— Ἴσως ἡ ἀπουσία μου σὲ θεραπεύσῃ. Ἂς μιλήσουμε καθαρά, Βεατρίκη. Αὐτὸ τὸ ταξεῖδι ἴσως νὰ

εἶνε παντοτεινό. Δὲν ξέρω τὶ θὰ γίνῃ. Μπορεῖ κάπου νὰ μείνω γιὰ πάντα. Θὰ ἦσαι λοιπὸν σὲ ὅλη σου τὴ ζωὴ καταδικασμένη; Αὐτὸ εἶνε πολύ.

— Θὰ πεθάνω μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ξαναγυρίσῃς.

Ἐκεῖνος ἐκίνησε τὸ κεφάλι. Εἶχαν φθάσει στὸ πατρικὸ σπίτι τῆς Βεατρίκης.

Ὁ Τζαντζοῦλο ἦτανε ἐκεῖ.

Ὅταν εἶδε τὸν γαμβρό του καὶ τὴν κόρη του χωρὶς νὰ τοὺς περιμένῃ ἐδοκίμασε ζωηρὴ ἔκπληξι.

— Εἶσαι ἐντελῶς καλὰ τώρα; ἠρώτησε τὸν Πάολο.

— Ναί· καὶ ἑτοιμάζομαι γιὰ ταξεῖδι.

— Σὲ στέλλει ὁ Τζοβάννι στὴ Φλωρεντία ἴσως.

— Ὄχι· θὰ ταξειδέψω γιὰ τὴν ὑγεία μου.

— Μὲ τὴ Βεατρίκη;

— Ὄχι· θὰ μείνῃ ἐδῶ. Ἄλλως τε δὲν θὰ λείψω πολύ.

Ἡ Βεατρίκη μπορεῖ νὰ σοῦ εἰπῇ λεπτομέρειες.

Ἐκείνη ἐκατάλαβε ὅτι ἔπρεπε νὰ εἰπῇ ψέμματα, γιὰ ν' ἀποφύγουν ἄσκοπες δυσαρέσκειες.

— Ναί, εἶπε. Γιὰ δυὸ ἢ τρεῖς μῆνες.

Τὴν ἰδία στιγμὴ ἔμπῆκε καὶ ὁ Τζοβάννι.

— Ἐπῆγα στὸ σπίτι, εἶπε, μόλις ἐφύγατε. Ἔτρεξα ἀμέσως ἐδῶ. Ἡ Φρατζέσκα μοῦ εἶπε ὅτι δὲν ἐπρόφθασε νὰ σὲ ἰδῇ, ἀλλ' ἔμαθε ὅτι φεύγεις. Τῆς τὸ εἶπεν ἡ Βεατρίκη. Ποῦ πηγαίνεις; Πῶς δὲν τὸ ξέρω;

— Μὲ τὴν ἄδειά σας, ἀδελφέ μου. Θὰ κάμω ἕνα ταξεῖδι θεραπείας. Αἰσθάνομαι ἀνάγκη ν' ἀλλάξω κλίμα.

— Θὰ ἀπουσιάσῃς λίγες ἡμέρες βέβαια.

— Δύο ἢ τρεῖς μῆνες, εἶπε ἡ Βεατρίκη.

— Εἶνε πολύ, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Ἐγὼ ἐπερίμενα τὴ βελτίωσι τῆς ὑγείας σου γιὰ νὰ στείλω στὴν Πίζα τὴν ἐπικουρία ποῦ μοῦ ζητοῦν.

— Ἴσως νὰ ἐπιστρέψω ταχύτερα, εἶπε ὁ Πάολο. Ἀλλὰ μπορεῖ καὶ ὄχι. Ἕνας ἄρρωστος ποτὲ δὲν ξέρει ἂν θὰ γυρίσῃ.

Ὁ Τζαντζοῦλο ἔνευσε στὴν κόρη του νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἔξω. Ἤθελε ν' ἀφήσῃ τοὺς δύο ἀδελφοὺς νὰ μιλήσουν μόνοι. Ἴσως νὰ εἶχαν τὲς ἰδιαίτερες ὑποθέσεις τους.

Ὁ Τζοβάννι ἐκύτταξε τὸν ἀδελφό του χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντᾷ.

— Καὶ ἴσως μάλιστα λείψω γιὰ πάντα, εἶπε ὁ Πάολο.

Ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα ἔσκυψε τὸ κεφάλι. Ἐσυλλογιζόταν ὅτι ὁ ἀδελφός του ἤθελε νὰ βρῇ ἕναν τρόπο νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὴ Βεατρίκη. Ἦταν ἀδύνατο νὰ φαντασθῇ τίποτε ἄλλο.

— Νὰ φύγῃς, τοῦ ἀπήντησε.

Τὸ ταξεῖδι τοῦ Παόλο τὸν δυσαρεστοῦσε ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν ἐμποδίσῃ.

Ἐπίστευε τὸν ἑαυτό του ἔνοχο γιατὶ εἶχε ἐπιβάλῃ αὐτὸν τὸν ἀτυχῆ γάμον καὶ δὲν εἶχε τὴ δύναμι νὰ τοῦ ἀρνηθῇ τὴν ἄδεια τῆς ἀπουσίας.

— Πότε φεύγεις ; τὸν ἠρώτησε.

— Τὸ πρωΐ, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ἀνάβαλε τὸ ταξεῖδί σου γιὰ δύο ἡμέρες τοὐλάχιστον, εἶπε ὁ Τζοβάννι. Σήμερα ἔβρεξε. Ὁ δρόμος δὲν θὰ εἶνε εὐχάριστος. Ἄλλως τε πρέπει νἀρθῇς στὸ παλάτι νὰ μείνῃς μαζύ μας μιὰ μέρα. Ἡ γυναίκα μου θὰ λυπηθῇ ἂν φύγῃς χωρὶς νὰ σὲ ἰδῇ.

Ζήτησέ της ἐκ μέρους μου νὰ μὲ συγχωρήσῃ γιατὶ αὐτὸ μοῦ εἶνε ἀδύνατο. Δὲν μπορῶ νὰ χρονοτριβήσω.

Ὅταν ἐμπῆκε ὁ Τζαντζοῦλο μὲ τὴν Βεατρίκη οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐσιωποῦσαν.

— Φαντασθῆτε, εἶπεν ὁ Τζαντζοῦλο, ὅτι πρὸ ὀλί-

γου εἶδα καὶ τὸν Ρίτσιο. Πρόκειται νὰ φύγῃ καὶ αὐτός.

Ὁ Πάολο ἐγύρισε καὶ εἶδε τὴ γυναῖκά του.

Ἤθελε νὰ ἰδῇ τί ἐντύπωσι τῆς ἔκανε ἡ ἀπρόοπτη ἐκείνη ἀγγελία.

Ἀλλ' ἡ Βεατρίκη εἶχε χαμηλωμένα τὰ μάτια της καὶ ἀπέφευγε κάθε βλέμμα. Μόνον οἱ μακροὶ κροσσοὶ τῶν βλεφαρίδων της ἔλαμπαν ὑγροί. Φαινόταν πῶς εἶχε κλαύσει πρὸ ὀλίγου.

— Καὶ ποῦ πηγαίνει ὁ Ρίτσιο ; ἠρώτησεν ὁ Τζοβάννι.

— Δὲν ξέρω, ἀπήντησεν ὁ Τζαντζοῦλο.

— Ἐλησμόνησεν, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, ὅτι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ φύγῃ ἀπ' ἐδῶ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ὁ ἡγεμών ; Εἰδοποιήσατέ τον νὰ βρίσκεται τὸ πρωῒ στὸ παλάτι· δὲν θὰ φύγῃ.

— Ὁ Ρίτσιο εἶνε φίλος μας, εἶπεν ὁ Τζαντζοῦλο, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ τοῦ φερθοῦμε σὰν σ' ἕνα ὁποιοδήποτε. Εὐγενέστατε ἄρχοντά μου πρέπει νὰ τοῦ τὸ ἐπιτρέψετε.

— Ὁ πεθερός μου ἔχει δίκηο, εἶπεν ὁ Πάολο. Ὁ Ρίτσιο ὡς τώρα ἔμενε εἰς τὸ παλάτί μου. Ἦταν ὁ μοναδικός μου φίλος. Ἂν ὁ ἀδελφός μου τοῦ ἀπαγορεύσει νὰ φύγῃ, εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νὰ μὴ ἐνδιαφέρεται ἂν θὰ φανῶ ἐγὼ πῶς ἐγκαταλείπω τοὺς σιενωτέρους μου φίλους.

— Ἀλλ' ὁ Ρίτσιο εἶνε ἀξιωματικός.

— Καὶ φίλος μου καὶ φίλος ὅλων μας περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Ἀλλὰ τότε ποιὸς θὰ συνοδεύσῃ τὰ στρατεύματά μας στὴν Πίζα ; Ἂν φύγῃς ἐσύ, Πάολο, πρέπει νὰ μείνῃ ὁ Ριτσιο γι' αὐτὴν

τὴν ὑπηρεσίαν. Καὶ ἂν νομίζῃς ὅτι πρέπει νὰ ἀφήσουμε τὸ Ρίτσιο νὰ φύγῃ, θὰ ἤσουν ἀναγκασμένος νὰ μείνῃς ἐσύ. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος στὸν ὁποῖον νὰ ἐμπιστευθῶ τὴν ἀρχηγία τῶν στρατιωτῶν μου. Ἐκλέξατε.

Ὅλοι ἐσώπασαν γιὰ μιὰ στιγμή. Σὲ λίγο ὁ Παόλο ἐγύρισε στὸν πεθερό του καὶ εἶπε.

— Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔρθῃ ἐδῶ ὁ Ρίτσιο.

— Εἶνε νύχτα. Ὁ ἱππότης θὰ κοιμᾶται ἴσως.

— Σὲ βεβαιῶ εἶπεν ὁ Πάολο, ὅτι ὑποφέρει ἀπὸ ἀγρυπνία.

Καὶ ἔρριξεν ἕνα βλέμμα στὴ γυναῖκά του ποὺ παρακολουθοῦσε σιωπηλὴ τὴν ὁμιλία.

Ἔστειλαν ἀμέσως νὰ ζητήσουν τὸ Ρίτσιο καὶ σὲ λίγο ὁ νεαρὸς ἱππότης ἦτο στὸ σπίτι τοῦ Τζαντοῦλο.

— Μόλις πρὸ ὀλίγου ἔμαθα ὅτι θὰ φύγῃς ἀπὸ τὸ Ρίμινι, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Πῶς δὲν ἐγνώριζα αὐτὴ τὴν ἀπόφασί σου ;

— Δὲν θὰ ἔφευγα χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ εὐγενεστάτου ἡγεμόνος, εἶπεν ὁ Ρίτσιο μὲ ὑπόκλισι πρὸ τοῦ Τζοβάννι.

— Θὰ ἐρχόμουν τὸ πρωΐ. Ἐπέρασα ἀπὸ τὸ παλάτι ἀπόψε ἀλλὰ ἔμαθα ὅτι ἦτο μέσα ὁ ἀδελφός σας μὲ τὴν εὐγενεστάτη Βεατρίκη. Καὶ δὲν ἤθελα νὰ ἐνοχλήσω μία οἰκογενειακὴ συγκέντρωσι.

— Ἔχεις δίκηο τότε, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Ἀλλὰ τὸ ταξειδί σου θὰ εὕρῃ δυσκολίες.

— Δυσκολίες ;

— Χρειάζεται στρατηγὸς γιὰ νὰ ὁδηγήσῃ τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ἐκ μέρους μου στὴν Πίζα. Δὲν μπορῶ νὰ παραδώσω χωρὶς ἀρχηγὸ τοὺς στρατιῶτες μου στὸν φρούραρχο τῆς Πίζας.

— Ἐσκεφθήκατε νὰ κάμετε τὴ μεγάλη αὐτὴ τιμὴ σὲ μένα ;

— Ἐσκέφθηκα τὸν ἀδελφό μου. Ἀλλὰ ὁ Πάολο ἀπεφάσισε καὶ αὐτὸς νὰ ταξειδέψῃ.

— Ἄ, ἔκαμεν ὁ Ρίτσιο. Καὶ θέλετε ν' ἀναπληρώσω τὸν εὐγενέστατο ἀδελφό σας ;

— Δὲν θέλω νὰ μὲ ἀναπληρώσῃς, εἶπεν ὁ Πάολο. Ἔτυχε ἡ ἰδία ὑπηρεσία νὰ πρόκηται ν' ἀνατεθῇ σ' ἕνα ἀπὸ τοὺς δύο μας. Δὲν θέλω νὰ βγάλω τὸ βάρος ἀπὸ ἐπάνω μου καὶ νὰ σὲ ἀναγκάσω νὰ μείνῃς χωρὶς νὰ θέλῃς.

— Μπορεῖτε νὰ διατάξετε, εἶπεν ὁ Ρίτσιο. Θὰ ὑπακούσω.

— Ἀλλὰ ἐσεῖς μιλεῖτε σὰν ξένοι, εἶπε μ' ἔκπληξι ὁ Τζαντζοῦλο ποὺ τοὺς ἤξερε φίλους.

Δὲν ἐγύρισε κανεὶς ἀπὸ τοὺς δύο νὰ κυττάξῃ τὸν γέρω ἱππότην. Μόνον ὁ Τζοβάννι τοὺς ἔβλεπε τώρα κατάπληκτος. Τοὺς ἔβλεπε ψυχρούς, σχεδὸν ἐχθρικοὺς μεταξύ τους. Δὲν ἤξερε τίποτε ἀπὸ τὴ ρῆξι ποὺ εἶχε γίνῃ.

— Τὶ συμβαίνει; ἐψιθύρισε.

— Δὲν δέχομαι τὴν προσφορὰ τοῦ ἱππότου, εἶπε ὁ Πάολο. Καὶ αὐτὸς καὶ ἐγὼ ἔχομε ἀνάγκη νὰ φύγουμε ὁ καθένας σὲ ἄλλο δρόμο. Δὲν θέλω νὰ τὸν ἀναγκάσω νὰ μείνῃ. Ἡ τύχη ἂς ἀποφασίσῃ. Ρίτσιο, θὰ παίξουμε στοὺς κύβους τὴν ἀρχηγία τῶν στρατευμάτων ποὺ φεύγουν γιὰ τὴν Πίζα. Ὅποιος εὑρῇ τὸ μεγαλείτερο ἀριθμὸ θὰ μείνῃ ἐλεύθερος, καὶ ὁ ἄλλος θ' ἀναλάβῃ τὴν ὑπηρεσία. Φέρετε τοὺς κύβους.

Ἔφεραν τοὺς κύβους καὶ τοὺς ἔρριξαν πρῶτα ὁ Πάολο καὶ ἔπειτα ὁ Ρίτσιο.

Ὁ Πάολο εὗρῆκεν ἀριθμὸν ἓξ καὶ ὁ Ρίτσιο τέσσερα.

Ὁ Ρίτσιο λοιπὸν θὰ ἔμενε.

Ἡ Βεατρίκη ἐξαφανίσθηκε διὰ μιᾶς ἀπὸ τὴν αἴθουσα.

— Ἴσως εἶσαι περισσότερο κερδισμένος ἀπὸ μένα, εἶπεν ὁ Πάολο. Θὰ μείνῃς στὸ Ρίμινι.

— Θὰ πάω στὴν Πίζα, εἶπεν ὁ Ρίτσιο.

— Εἶνε σχεδὸν τὸ ἴδιο σᾶν νἄμενες ἐδῶ. Τὸ κέρδος ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ὀνειροπολήσῃ ἕνας ἱππότης. Καὶ μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἔχω νὰ εἰπῶ στὸν Τζοβάννι ὅτι ἂν λείψω πολὺ θὰ σὲ θεωρήσῃ ἐντελῶς διάδοχό μου. Σοῦ παραχωρῶ ὅλα μου τὰ δικαιώματα.

Κανεὶς ἄλλος δὲν ἐννόησε αὐτὸν τὸν ὑπαινιγμό, παρὰ μόνον ἡ Βεατρίκη.

— Νὰ λοιπόν, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, δύο ἱππότες ποὺ παίζουν τὴ δόξα τους στοὺς κύβους. Ἐκάματε κάτι περισσότερο ἀπὸ ἄλλους ποὺ παίζουν στοὺς κύβους μιὰ γυναῖκα.

— Μιὰ γυναῖκα στοὺς κύβους; Καὶ ὅμως αὐτὸ εἶνε τὸ τρομερώτερο, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ὅσο γιὰ μένα, δὲν θὰ μποροῦσα ποτὲ νὰ θυσιάσω ἔτσι στὴν τύχη μιὰ γυναῖκα δική μου, εἶπε ὁ Τζοβάννι.

— Ὅταν δύο ἄνδρες, εἶπεν ὁ Πάολο, ἐπιθυμοῦν τὴν ἴδια γυναῖκα, τὸ καλλίτερο ποὺ ἔχουν νὰ κάμουν εἶνε νὰ τὴν παίξουν στοὺς κύβους. Ν' ἀποφασίσῃ ἡ μοῖρα.

— Ἢ τὸ σπαθί, συνεπλήρωσεν ὁ Τζοβάννι.

— Καὶ ὅταν δὲν πρέπει νὰ σκοτωθοῦν; εἶπεν ὁ Πάολο. Ὅταν δὲν πρέπει νὰ χύσῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς δύο τὸ αἷμα τοῦ ἄλλου; Τότε τί γίνεται;

— Ὅταν ἡ ἀγάπη γιὰ τὴ γυναῖκα αὐτὴ εἶνε μεγάλη ἐκ μέρους καὶ τῶν δύο, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, μόνο τὸ σπαθὶ μπορεῖ νὰ λύσῃ τὴ διαφορά.

— Καὶ ὅταν αὐτοὶ οἱ δύο εἶνε ἀδελφοί; εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ἡ περίπτωσις αὐτὴ μοῦ φαίνεται λίγο ἀπίθανη, εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

— Καμμιὰ φορὰ ὅμως μπορεῖ νὰ τύχῃ. Φαντάσου ἔξαφνα ὅτι ἐγὼ στὸ ταξεῖδι μου, σὲ μιὰ ἐκστρατεία στὰ βάθη τῆς ἀνατολῆς, βρίσκω μιὰ γυναῖκα καὶ τὴν παίρνω.

— Τίποτε φυσικώτερο. Θὰ τὴν κρατήσῃς, εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

— Μιὰ γυναῖκα ὡραιότερη ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀγγέλους ποὺ ἐζωγράφισαν οἱ ζωγράφοι. Καὶ ἡ γυναῖκα αὐτὴ μὲ ἀγαπᾷ.

— Τόσο τὸ καλλίτερο γιὰ σένα ἂν σοῦ ἀρέσῃ.

— Ἀλλ' ἂς ὑποθέσουμε ὅτι στὴν ἐκστρατεία αὐτὴ μὲ στέλλει ὁ ἀδελφός μου.

— Θὰ εὐχαριστήσῃς τον ἀδελφό σου, γιατὶ σ' ἔστειλε σὲ μια νικηφόρο ἐκστρατεία.

— Ἂς ὑποθέσουμε ὅτι φέρνω τὸ ὡραῖο λάφυρό μου στὸ παλάτι τοῦ ἀδελφοῦ μου.

— Ὁ θρίαμβός σου θὰ εἶνε τότε μεγαλείτερος.

— Τὴν φέρνω καὶ αὐτὴ μὲ βλέπει σὰν ἕνα νικητὴ ἀλλὰ καὶ ἐλευθερωτὴ μαζύ. Εἶνε ἐρωτευμένη μαζύ μου.

— Αἴ, κι' ἔπειτα;

— Τὴ γυναῖκα αὐτή, ἂς ὑποθέσουμε, ὅτι τὴν ἀγαπᾷ ὁ ἀδελφός μου.

— Πῶς μπορεῖ νὰ γείνῃ ἕνα τέτοιο πρᾶγμα ; εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

— Ἂς φαντασθοῦμε ὅτι γίνεται.

— Θὰ τὴν κρατήσῃ τότε ἐκεῖνος ποὺ τὴν ἀγάπησε πρῶτος.

— Καὶ ἂν ὁ ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ τὴν λησμονήσῃ ; Ἂν ἐξακολουθῇ νὰ τὴν ἀγαπᾷ ; Καὶ ἂν τὸν ἀγαπᾷ κι' αὐτή ;

— Περίεργα πράγματα λέγει ὁ ἀδελφός μου, εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

Τὸ μέτωπό του ἔσκυθρώπασε διὰ μιᾶς.

— Ἂς εἶνε, εἶπε σὲ λίγο. Αὐτὰ εἶνε φαντασίες. Καὶ ἐπρόσθεσε γυρίζοντας πρὸς τὸν ἀδελφόν του·

— Αὔριο, Πάολο θὰ τὰ ποῦμε πρὶν φύγῃς. Θὰ ἔλθῃς στὸ παλάτι. Ἡ Φρατζέσκα ἴσως νὰ θέλῃ νὰ σὲ ἀποχαιρετίσῃ.

— Διαβίβασε στὴν εὐγενεστάτη νύμφη μου, εἶπεν ὁ Πάολο, τὴν λύπη μου, γιατὶ δὲν θὰ κατορθώσω νὰ τὴν ἀποχαιρετίσω προσωπικῶς. Λυποῦμαι πολύ, ἀλλὰ ἡ ὧρες μου στὸ Ρίμινι εἶνε μετρημένες...

— Καλὴ νύχτα, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Λοιπὸν θὰ φύγῃς;

— Ναί· καλὴ νύχτα.

Καὶ ὁ Τζοβάννι ἔφυγε.

Ὁ Πάολο ἀντελήφθη ὅτι μὲ τὴν τελευταία πρόσκλησι νὰ πάῃ στὸ παλάτι, ὁ Τζοβάννι τοῦ ἔστηνε παγίδα. Ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ τοῦ μιλοῦσε ἡ ὑποψία ἔφαίνετο. Ἤθελε νὰ ἰδῇ ἂν θὰ πήγαινε ν' ἀποχαιρετήσῃ τὴ Φρατζέσκα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ Ρίμινι ἦταν ἀνάστατο θὰ ἔφευγαν οἱ στρατιῶτες ποὺ θὰ ἀποτελοῦσαν ἀποστολὴν στὴν Πίζα.

Ἄλλοι ἔτρεχαν γιὰ νὰ συμπληρώσουν τὶς ἀποσκευές τους, ἄλλοι ἐπήγαιναν ν' ἀποχαιρετήσουν τοὺς συγγενεῖς τους, καὶ πολλοὶ ἕτοιμοι μὲ τὸν ὁπλισμό τους καὶ τὰ ἄλογά τους ἐπερίμεναν στὴν πλατεῖαν τῆς πόλεως. Νεαρὲς γυναῖκες, ἄλλες μὲ παιδιὰ στὴν ἀγκαλιά καὶ ἄλλες μαζὺ μὲ γρηές, ἦσαν κοντὰ τοὺς στρατιῶτες καὶ τοὺς μιλοῦσαν συγκινημένες.

Ἦσαν ἡ ἀδελφὲς καὶ ἡ γυναῖκες καὶ ἡ μητέρες τῶν στρατιωτῶν ποὺ ἦσαν ἕτοιμοι γιὰ τὴν ἐκστρατεία.

Ὁ Πάολο Μαλατέστα παρακολουθοῦσε τὸ θέαμα ἀπὸ ἕνα παράθυρο τοῦ σπιτιοῦ τοῦ πεθεροῦ του.

Τὸν συγκινοῦσε ὅλη αὐτὴ ἡ ἑτοιμασία, ἡ ἱερὴ ὥρα τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ.

Ὅλοι αὐτοὶ θὰ ἐβάδιζαν σὲ λίγο σὲ ἕνα δρόμο εὐλογημένο. Πρὸς τὸν δρόμο τῆς δόξης.

Εἶχαν δικαίωμα νὰ ἀποχαιρετήσουν τοὺς δικούς τους, νὰ φιλήσουν στὰ χείλη ἐκεῖνες ποῦ ἀγαποῦσαν, μπροστὰ στὰ μάτια ὅλου τοῦ κόσμου.

Καὶ ὁ τελευταῖος στρατιώτης προκαλοῦσε τὴ συμπάθεια καὶ τὸ θαυμασμὸ τῶν κατοίκων, ποὺ ἄρχισαν νὰ μαζεύωνται στὴν πλατεῖα γιὰ νὰ παρευρεθοῦν στὴν ἀναχώρησι τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος.

Μόνον ὁ Πάολο ἐκαθόταν ἐκεῖ, χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ κινηθῇ, αἰχμάλωτος μιᾶς δυστυχίας, ποὺ τὸν ἔρριχνε στὴν ἀφάνεια.

Ἡ Βεατρίκη ἐπῆγε κοντά του.

— Τί κυττάζεις ; τὸν ἐρώτησε.

— Τοὺς στρατιῶτες ποῦ ἑτοιμάζονται νὰ φύγουν, εἶπε ἐκεῖνος καὶ ἔκαμε θέσιν στὴν γυναῖκά του νὰ καθήσῃ πλάϊ του.

Τὴν στιγμὴ ἐκείνη ἐπέρασε στὸ δρόμο ἕνας ἱππότης ἀπάνω σ' ἕνα μαῦρο ἄλογο.

Ἡ στολή του ἦταν μαύρη καὶ κανένα διακριτικὸ σημεῖο δὲν ὑπῆρχε στὸν μανδύα του, οὔτε στὸ καπέλλο του.

Ἕνα μακρὺ σπαθὶ κρεμόταν μόνον ἀπὸ τὴ μέση του καὶ χυποῦσε στὰ πλευρὰ τοῦ ἀλόγου, καὶ ἐφούντωνε στὸν ἄνεμον ἕνα ἄσπρο φτερὸ στὸ μαῦρο καπέλλο του.

Σὲ λίγο ὁ ἱππότης ἐσταμάτησε στὴν πλατεῖα, οἱ στρατιῶτες ἐχαιρέτησαν καὶ ἡ γυναῖκες διέκοψαν τὶς ὁμιλίες μὲ τοὺς δικούς τους καὶ τὸν ἐκύτταζαν.

Ὁ Πάολο Μαλατέστα τὸν ἀνεγνώρισε.

Ἦτο ὁ Ρίτσιο Μουλτομπέλλι. Ἐτραβήχθηκε τότε ἀπὸ τὸ παράθυρο, καὶ ἔσπρωξε ἐλαφρὰ τὴν γυναῖκά του πρὸς τὰ ἔμπρὸς γιὰ νὰ βλέπῃ καλλίτερα καὶ ἔμεινε ὄρθιος πίσω της, στὴ σκιὰ τῶν παραπετασμάτων τοῦ παραθύρου.

Ὁ Ρίτσιο ἔδωσε ἕνα στρατιωτικὸ παράγγελμα, ἀκούσθηκε μία σάλπιγγα καὶ ἀμέσως οἱ στρατιῶτες ἤρχισαν νὰ συνάζωνται, νὰ καβαλλικεύουν καὶ νὰ παρατάσσωνται. Τότε ἐφάνη νἄρχεται ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα.

Τὸ ἄσχημο σῶμά του φαινόταν ἀκόμη ἀσχημότερο ἀπάνω στὸ ἄλογο. Εἶχε ριγμένο τὸ καπέλλο του πρὸς τὰ ἔμπρὸς σὰν νὰ μὴν ἤθελε νὰ ἰδοῦν τὰ μάτια του καὶ σὲ λίγο ἐσταμάτησε κοντὰ στὸν Ρίτσιο.

Οἱ δύο ἄνδρες ἐφάνησαν πῶς μιλοῦσαν καὶ σὲ λίγο ἐγύρισαν τὰ κεφάλια πρὸς τὸ παράθυρο ἀπὸ ὅπου παρατηροῦσαν ἡ Βεατρίκη καὶ ὁ Πάολο.

Ἕνας ἀκόλουθος τοῦ παλατιοῦ, ἔτρεξε ἀμέσως στὸ σπῆτι τοῦ Τζαντζοῦλο, καὶ ἐζήτησε νὰ μιλήσῃ στὸν Πάολο ἐκ μέρους τοῦ ἡγεμόνος.

— Ὁ εὐγενέστατος ἄρχων Τζοβάννι Μαλατέστα τοῦ εἶπε, σᾶ; παρακαλεῖ νὰ ἔλθετε στὴν πλατεῖα ὅπου εἶνε ὁ στρατός.

— Σᾶς εἶπε τί μὲ θέλει ;

— Νὰ μιλήσετε πρὸς τοὺς στρατιῶτες καὶ νὰ τοὺς προπέμψετε. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες εἶνε ἐκεῖνοι, μὲ τοὺς ὁποίους ἐσεῖς ὁ ἴδιος ἐκάματε τὴν ἐκστρατεία κατὰ τῆς Φλωρεντίας. Δύο λόγια ἐκ μέρους σας θὰ τοὺς ἐμψυχώσουν.

— Πέστε στὸν ἄρχοντα ὅτι εἶμαι ἄρρωστος, εἶπε ὁ Πάολο.

— Πήγαινε εἶπεν ἡ Βεατρίκη.

— Αὐτοὶ βαδίζουν πρὸς τὴ δόξα κι' ἐγὼ στὴν ἀφάνεια, εἶπεν ὁ Πάολο. Δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ τοὺς μιλήσω.

Ὁ ἱππεὺς ἐγύρισε στὸν Τζοβάννι καὶ σὲ λίγο ἀκούσθηκε μία κραυγή. Ἦταν τὸ παράγγελμα πρὸς τὰ ἔμπρός.

Ἀπὸ παντοῦ ἀποχαιρετοῦσαν συγκινητικὲς κραυγὲς τὸ στρατὸ ποῦ ἔφευγε.

Ὁ Ρίτσιο τότε ἐγύρισε τὸ ἄλογό του πρὸς τὸ παλάτι τοῦ Τζαντζοῦλο καὶ ἔβγαλε τὸ καπέλλο του.

Χαιρετοῦσε τὴ Βεατρίκη ποὺ τὴν διέκρινε στὸ παράθυρο.

— Ἀποχαιρέτισέ, τον εἶπεν ὁ Πάολο. Φεύγει μὲ ὅλες τὶς τιμὲς σὰν ἀληθινὸς ἱππότης.

Ἀλλὰ ἡ Βεατρίκη ἔμεινε ἀκίνητη σὰν ἄγαλμα.

Σὲ λίγο ἡ συνοδεία τῆς ἐκστρατείας ἐχάθηκε στὴν καμπὴ τοῦ δρόμου.

Ἀργὰ κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας, ἕνας ἱππότης ἔφευγε μὲ τὸ ἄλογό ἀπὸ τὸ Ρίμινι.

Ἡ ἀναχώρησίς του δὲν ἔφάνηκε νὰ προκαλοῦσε συγκίνησι στὸν κόσμον ποῦ ἐκυκλοφοροῦσε ἀκόμη στοὺς δρόμους.

Ἦταν ὁ Πάολο Μαλατέστα.

Εἶχεν ἀποχαιρετίσει μόνο τὴν γυναῖκά του καὶ τὸν πεθερό του.

Κι τώρα βρισκόταν στὸ δάσος μὲ τὸ ἄλογο, μὲ ἀργὸ βῆμα, σὰν νὰ ἦταν ὁ ἀναβάτης ἀναποφάσιστος ἀκόμη, ἢ σὰν νὰ ἤθελε νὰ ρίψῃ ἕνα τελευταῖο βλέμμα στοὺς τόπους ποῦ ἄφηνε.

Ἐπλησίαζε ἤδη ἡ νύχτα καὶ τὸ δάσος εἶχε βυθισθῇ στὴ σιωπή.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ τοῦ ἐφάνηκε ὅτι ἄκουσε ἕνα λυγ-

μὸ γυναίκας μέσα ἀπὸ τὸ δάσος. Ἕνα λυγμὸ, ὡσὰν ἀπὸ τὴ Φρατζέσκα.

Ἐγύρισε. Δὲν εἶδε τίποτε. Ἴσως νὰ ἦταν κανένα νυχτοπούλι στὰ φυλλώματα κάποιου δένδρου.

Ἐκέντησε τότε τὸ ἄλογό του καὶ σὲ λίγο δὲν ἔβλεπε τίποτε ἀπὸ τὸ Ρίμινι.

Ἐπήγαινε πρὸς τὸ ἄγνωστο.

ΙΒ'.

Ὁ Ἀπρίλιος ἔφερε πάλι στὸ Ρίμινι τὴν αἰώνια ἄνοιξι, ἡ χλόη εἶχε στρώσει τὸν πλούσιο τάπητά της στὴν πεδιάδα καὶ τὰ δένδρα εἶχαν ξαναφουντώσει. Ἀλλὰ τὸ παλάτι τοῦ Μαλατέστα τὸ κατελάμβανε ὁλοένα βαθύτερη σιωπή.

Πένθιμος τόνος ἐβάρυνε καὶ τὶς τελετὲς ὅπου ἦταν καθιερωμένο νὰ παρουσιάζεται ἡ σύζυγος τοῦ ἡγεμόνος μὲ τὶς εὐγενεῖς ντόνες τοῦ Ρίμινι, γιατὶ ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα ἦταν ὑποχρεωμένος ν' ἀναγγέλλῃ στὸ λαὸ ὅτι ἡ εὐγενεστάτη Φρατζέσκα ἡ γυναῖκά του ἦταν ἄρρωστη.

Στὸ παλάτι εἶχαν σχεδὸν καταργηθῇ ἡ ἐπισκέψεις τῶν γυναικῶν τῶν μεγιστάνων, γιατὶ ἡ Φρατζέσκα σπανίως παρουσιάζετο στὶς δεξιώσεις.

Ματαίως ὁ λαὸς ἐπερίμενε νὰ πανηγυρισθοῦν ἐπισήμως οἱ ἀλλεπάλληλες νίκες τῶν στρατευμάτων, ποὺ ἀπεστάλησαν στὴν Πίζα κατὰ τῆς Φλωρεντίας.

Οἱ ἀγγελιαφόροι ποὺ ἔφθαναν στὸ Ρίμινι ἀπὸ τοὺς τόπους τῶν μαχῶν γιὰ ν' ἀναγγείλουν εὐχάριστα εὕρισκαν τὸν ἡγεμονα τους σκυθρωπὸ καὶ ἀσυγκίνητο.

Στὸ παλάτι οἱ δύο σύζυγοι ἔζοῦσαν χωρὶς νὰ βλέπωνται σχεδόν. Ὁ Τζοβάννι ὅταν δὲν ἔλειπε στὸ

κυνῆγι καθόταν μόνος κλεισμένος στὰ δωμάτιά του, ὅπου σπανίως βρισκόταν ἡ γυναῖκά του.

Κι' ἐκείνη ἔμενε ἀπομονομένη μὲ τὴ Φιαμέττα, ποὺ τὴν εἶχε προσλάβει ὁριστικῶς στὴν ὑπηρεσία της.

Γιὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ κρατήσῃ τὴν Ἀτσιγγάνα στὸ παλάτι, ἀναγκάσθηκε νὰ διηγηθῇ ὅλη τὴν περιπετειώδη ἱστορία τῆς Φιαμέττας στὸν Τζοβάννι. Τοῦ εἶπεν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ Ἀτσιγγάνα, ἀλλὰ γιὰ μιὰ γυναῖκα ποῦ στὶς φλέβες της ἔρεε αἷμα πριγκίπων τῆς Ἀφρικῆς καὶ ὅτι ἦταν καθῆκόν του, νὰ τῆς φερθοῦν ὅπως θὰ εἶχαν τὴν ἀξίωσι νὰ φερθῇ ξένος ἡγεμὼν στὴν ἰδική τους κόρη ἂν τῆς συνέβαινε μιὰ τέτοια περιπέτεια. Ὁ Τζοβάννι τὰ ἐδέχθηκε γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν γυναῖκά του.

Καὶ ἡ Φιαμέττα ἐμπῆκε στὴν ὑπηρεσία τοῦ παλατιοῦ ὡς ἀκόλουθος τῆς Φρατζέσκας, χωρὶς τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἀκολουθῇ στὶς τελετές, ὅπου ἐπήγαινε ἡ κυρία, ἀλλὰ μόνον στὶς ἐκδρομές, στὴν ἐξοχὴ καὶ στὸ κυνῆγι.

Ἡ Φρατζέσκα δὲν ἤθελε τίποτε περισσότερο.

Θὰ εἶχε τὴ συντροφιὰ μιᾶς γυναίκας ποὺ τῆς ἦταν ἀφωσιωμένη καὶ ποὺ μποροῦσε νὰ τὴν μεταχειρισθῇ γιὰ κάθε τι.

Ἐκάθηντο τώρα στὸν μικρὸ ἀντιθάλαμο, ὅπου τόσες φορὲς εἶχε συναντηθῇ ἡ Φρατζέσκα μὲ τὸν Πάολο, καὶ μιλοῦσαν.

Ἔξαφνα οἱ δύο γυναῖκες ἐσώπασαν.

Ἀνεγνώρισαν τὰ βήματα τοῦ Τζοβάννι.

Καὶ ὅταν ἐκεῖνος ἀκούσθηκε νὰ πλησιάζῃ ἡ Φιαμέττα ἄρχισε νὰ κεντᾷ ἕνα αἰγυπτιακὸ σχέδιο ἀπάνω σὲ μεταξωτό.

Ἡ Φρατζέσκα ἔκανε πὼς παρακολουθοῦσε τὸ κέντημα.

Μόλις ὁ Τζοβάννι ἐμπῆκε μέσα ἡ Φιαμέττα ἐσηκώθη ἔκαμε μιὰ ὑπόκλισι καὶ ἔφυγε.

Οἱ δύο σύζυγοι ἔμειναν μόνοι.

— Σᾶς ἐπερίμενα, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

Ὁ Τζοβάννι συνηθισμένος ν' ἀντικρίζῃ πάντοτε σκυθρωπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γυναίκας του, εἶδε μ' ἔκπληξί του ὅτι τοῦ χαμογελοῦσε.

Τὴν ἐπλησίασε, ἐπῆρε τὸ χέρι της τρυφερὰ καὶ τῆς εἶπε·

— Γιατί, δὲν μοῦ παράγγειλες, ἀγαπημένη μου, νὰ ἔρθω γρήγορα; Σὲ τί μπορῶ νὰ σ' εὐχαριστήσω;

Τότε ἐκείνη τοῦ ἐζήτησε νὰ τῆς ἐπιτρέψῃ νὰ μεταβῇ γιὰ δυὸ βδομάδες στὴ Ραβέννα. Δὲν ἔχει ἐπισκεφθῇ τὸ πατρικό της σπίτι ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν γάμων της.

Ὁ Τζοβάννι ἐσκυθρώπασε. Γι' αὐτὸ λοιπὸν τοῦ χαμογελοῦσε ἡ γυναίκα του; Γιὰ νὰ τῆς ἐπιτρέψῃ νὰ φύγῃ;

Ἄφησε τὸ χέρι της καὶ ἔσκυψε τὸ κεφάλι.

— Ἀρνεῖσαι; τοῦ εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Ὄχι· νὰ πᾷς, τῆς εἶπε μὲ φωνὴ βραχνή.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἕνας ἀκόλουθος ἐφώναξε στὸ διάδρομο, ζητῶντας νὰ ἰδῇ τὸν ἡγεμόνα.

Ὁ Τζοβάννι ἔσπευσε ἔξω.

— Εἰδήσεις σοβαρὲς ἔφθασαν ἀπὸ τὴν Πίζα, εἶπε ὁ ἀκόλουθος. Ὁ Ρίτσιο ἐτραυματίσθη.

— Σοβαρά;

— Ἴσως νὰ μὴ ἀναπνέῃ πειὰ αὐτὴ τὴ στιγμή, εἶπεν ὁ ἀγγελιαφόρος.

— Μήπως ἀπέθανε; ἐρώτησε σιγὰ ὁ Τζοβάννι τὸν ἀγγελιαφόρο.

— Ὅταν ἔφυγα ἐζοῦσε ἀκόμη, ἀπήντησε ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶχεν ἔλθει ἐπίτηδες ἀπὸ τὴν Πίζα.

—Ποῦ ἐτραυματίσθη ; Ἀπὸ σπαθί ;

— Ναί· εἴχαμε ἔλθει στὰ χέρια μὲ τοὺς Φλωρεντινούς, μέσα στὰ ὀχυρώματά τους.

— Πῶς τοὺς ἀφήσατε νὰ πλησιάσουν ;

— Ἦρθαν μὲ ἀπάτη. Εἴχαμε στενοχωρήσει τὸν ἐχθρὸ στὰ περίχωρα τῆς Φλωρεντίας. Τοὺς εἴχαμε ἀποκάμει ἀπὸ τὴς προηγούμενες μάχες καὶ περιμέναμε νὰ ζητήσουν πρῶτοι συνθηκολόγησι. Καὶ πράγματι τὸ ἀπόγευμα ἐκείνης τῆς ἡμέρας ποὺ συνέβη τὸ κακὸ ὕψωσαν λευκὴ σημαία.

Ὁ Τζοβάννι ἐπέρασε πάλι στὸ δωμάτιο ποὺ ἦταν ἡ γυναῖκά του καὶ ἔνευσε στὸν ἀγγελιαφόρο νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ συνεχίσῃ τὴν διήγησι.

Ὅταν οἱ Φλωρεντινοὶ ὕψωσαν λευκὴ σημαία, ἐξακολούθησε ὁ ἀγγελιαφόρος, ὁ στρατηγός μας διέταξε ἄν φανῇ νὰ πλησιάζῃ κῆρυξ ἐκ μέρους τους νὰ τὸν δεχθοῦν καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσουν σ' αὐτόν, ἀφοῦ τοῦ δέσουν τὰ μάτια. Πράγματι σὲ λίγο ἐφάνησαν νὰ προχωροῦν στὴν πρώτη γραμμὴ τῶν χαρακωμάτων μας τρεῖς Φλωρεντινοί. Τοὺς ἐδεχθήκαμε καὶ μᾶς εἶπαν ὅτι φέρνουν προτάσεις εἰρήνης. Ἄφησαν νὰ τοὺς δέσωμε τὰ μάτια καὶ τοὺς ὡδηγήσαμε στὴ σκηνὴ τοῦ στρατηγοῦ Ρίτσιο Μουλταμπέλλι. Ἐκεῖ εἶχαν καταφθάσει, ἀφοῦ εἰδοποιήθηκαν στὸ μεταξύ, οἱ δύο στρατηγοὶ τῶν στρατευμάτων τῆς Πίζας καὶ ὁ φρούραρχος τῆς πόλεως. Ἦταν φυσικὸ τὴν ὥρα τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς νὰ ἡσυχάσουν οἱ στρατιῶτες. Ἄλλως τε ἦταν γνωστὸ ὅτι ὁ λαὸς ἐγγόγιζε στὴ Φλωρεντία καὶ ἤθελε τὴν εἰρήνη. Ἔλεγαν ἀκόμη ὅτι οἱ Δέκα ἐπρόκειτο ν' ἀνατραποῦν καὶ νὰ φονευθοῦν στὴν ἀνάγκη. Μόλις ἐνύχτωσε, οἱ στρατιῶτες χαρούμενοι ἄναψαν φωτιές. Ἐπίστευαν ὅλοι ὅτι ἡ εἰρήνη θὰ ἐγίνετο ἐκείνην τὴν νύχτα. Καὶ ἀργά, ἐνῷ οἱ ἄνδρες μας ἡσύχαζαν ξαπλω-

μένοι στὴς σκηνές τους, τὰ στρατεύματα τῶν Φλωρεντινῶν ἐπετέθησαν ἔξαφνα ἐναντίον μας. Εἶχαν πλησιάσει ἀθόρυβα καὶ ἐπήδησαν μέσα στὲς σκηνές μας.

— Καὶ οἱ κήρυκες, ποὺ ἔστειλαν γιὰ τὴν εἰρήνη;

— Ὑπῆρξαν θύματα τῆς ἀπιστίας τῶν συμπατριωτῶν τους. Τοὺς ἠπάτησαν καὶ αὐτούς.

— Τὶ ἀπέγεινε;

— Ἤρθαμε πειὰ στὰ χέρια. Στὴ σύγχυσι ἐχάσαμε πολλούς. Τότε ἐπήδησε στὸ μέσον τῆς μάχης ὁ στρατηγός. Μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι, ἀπάνω στὸ ἄλογο προσπαθοῦσε νὰ ἐμψυχώσῃ τοὺς στρατιῶτες, τοὺς ἐφώναζε μὲ τὸ ὄνομά τους ἔμοιαζε τὸν τρομερὸ θεὸ τοῦ πολέμου. Ἐπετίθετο ὁ ἴδιος ἐναντίον τῶν Φλωρεντινῶν, χτυποῦσε δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ. Ἄξαφνα ἄφησε μιὰ κραυγή. Εἶχε πληγωθῇ. Ἐγὼ ἔτρεξα κοντά του, γιὰ νὰ τὸν βοηθήσω νὰ ξεκαβαλλικέψῃ καὶ ν' ἀποσυρθῇ, ἀλλὰ μὲ ἔσπρωξε. Δὲν εἶνε τίποτε, μοῦ εἶπε, μὴν ἐγκαταλείπῃς τὴ θέσι σου. Τὸν ἄφησα ἀλλ' ἔμενα κἄπου ἐκεῖ κοντά του, καὶ χτυποῦσα τοὺς Φλωρεντινοὺς ποὺ εἶχαν ἀντιληφθῇ ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ στρατηγὸς κι' ἐρρίχνοντο ἐναντίον του. Ἕνα κοντάρι ἐχθρικὸ τότε ἐπέτυχε τὸ στρατηγὸ στὸ χέρι. Ἀλλ' ἐκεῖνος πολεμοῦσε ἀκόμη. Κατώρθωσα νὰ σκοτώσω ἕνα στρατιώτη ποὺ τὸν ἐπλήγωσε. Ἀλλὰ σὲ λίγο ὁ στρατηγὸς ἔπεσε ἀπὸ τὸ ἄλογο. Εἶχεν ἐξαντληθεῖ ἀπὸ τὸ αἷμα ποὺ ἔχασε ἀπὸ τὶς πληγές του. Ἔτρεξα νὰ ξεκαβαλλικέψω γιὰ νὰ τὸν πάρω ἀπὸ ἐκεῖ, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασα. Ἕνας Φλωρεντινὸς ἐπήδησε ἀπάνω του, ἔβαλε τὸ γόνατο στὸ σῶμα τοῦ γενναίου στρατηγοῦ καὶ ἔχωσε στὸ τιμημένο στῆθος τὸ σπαθί του. Ἐσκότωσα καὶ αὐτὸν τὸν στρατιώτη. Ἀλλ' ὁ γενναῖος Ρίτσιο ἔμενε πειὰ κατὰ γῆς ἀναίσθητος, μὲ τὸ σπαθὶ τοῦ Φλωρεντινοῦ στὸ

σῶμά του. Ἡ αἰχμή του ἔβγαινε ἀπὸ τὴν ὠμοπλάτη του. Τὸν ἔπῆρα καὶ τὸν μετέφερα μακρυά. Ἀπὸ ἐκεῖ τὸν μετέφεραν στὴν Πίζα, ἀλλὰ δὲν ἐλπίζουν νὰ ζήσῃ τρεῖς ἡμέρες ἀκόμη. Ὅταν ἐγύρισα στὸ στρατόπεδο, οἱ Φλωρεντινοὶ εἶχαν ἀποσυρθῇ, ἀφοῦ ἄφησαν στὸ στρατόπεδό μας τριακόσια πενῆντα πτώματα.

— Ἕνα ἄλογο νὰ πάω στὴν Πίζα ἀμέσως, ἐφώναξεν ὁ Τζοβάννι. Νὰ ἑτοιμασθῇ μεγάλη συνοδεία νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ.

Δύο ἀξιωματικοὶ ποὺ ἐστέκοντο ἀκίνητοι στὴν πόρτα ἔτρεξαν νὰ ἐκτελέσουν τὴς διαταγὲς τοῦ ἄρχοντος.

— Καὶ ἐδῶ ποιὸς θὰ μείνῃ ; εἶπεν ἡ Φρατζέσκα σιγὰ στὸν ἄνδρα της. Ὅταν σεῖς φύγετε, ποιὸς θὰ σᾶς ἀντικαταστήσῃ ;

— Ἔχεις δίκηο, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Ὁ Πάολο δὲν εἶν' ἐδῶ πειὰ γιὰ νὰ μείνῃ στὴ θέσι μου. Οἱ Μαλατέστα δὲν εἶνε πειὰ ἱκανοὶ παρὰ νὰ παρακολουθοῦν τὸν πόλεμον ἀπὸ μακρυά. Τὰ στήθη τῆς γενεᾶς μας τὰ πυρπολοῦσε πάντα ἡ φλόγα τῆς δόξας καὶ τώρα κι' ἐκεῖνος κι' ἐγὼ μένουμε μακρυὰ ἀπὸ τὴς ἡρωϊκὲς καὶ μεγάλες πράξεις.

Καὶ ὁ Τζοβάννι ἐψιθύρισε σὰν νὰ μονολογοῦσε μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι.

— Ὁ ἔρως ἁλυσσοδένει καὶ ἀπειλεῖ νά νεκρώσῃ δυὸ γενναῖες καρδιές. Τὴν καρδιὰ τοῦ Πάολο Μαλατέστα καὶ τὴν καρδιὰ τοῦ Τζοβάννι Μαλατέστα.

Ἡ Φρατζέσκα τὸν ἐπλησίασε καὶ τοῦ εἶπε σιγά.

— Ὁ Πάολο ἔφυγε ἀπ' ἐδῶ ἐρωτευμένος ;

Ὁ Τζοβάννι ἐγύρισε καὶ εἶπε ξερά.

— Ναί.

— Γνωρίζετε τέτοιο πρᾶγμα καὶ τὸν ἀφήσατε νὰ φύγῃ ; Γνωρίζετε τὴ γυναῖκα ; ἐρώτησε ἡ Φρατζέσκα.

— Δὲν τὴν γνωρίζω, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Καὶ ἴσως νὰ μὴ τὴν μάθω ποτέ. Ὁ ἀδελφός μου εἶνε ἀληθινὸς ἱππότης· καμμιὰ λέξις δὲν θὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ χείλη του. Ἀλλ' εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀγαπᾷ κάποια γυναῖκα καὶ ὅτι ἐξ αἰτίας της ἔφυγε ἀπὸ τὸ Ρίμινι. Μόνο ἡ ἀπελπισία ἑνὸς τέτοιου πάθους μπορεῖ νὰ σπρώξῃ ἕνα ἄνδρα στὴν ἀπόφασι ν' ἀφανίσῃ τὸν ἑαυτό του μὲ μιὰ τέτοια αὐτοεξορία.

— Δὲν τὸ εἶχα συλλογισθῇ, ἐψιθύρισε ἡ Φρατζέσκα. Ἐνόμιζα ὅτι λόγοι ὑγείας, ἴσως ἡ δυσαρέσκειά του ἀπὸ τὴ γυναῖκά του, τοῦ ἔπέραλαν αὐτὸ τὸ ταξεῖδι.

— Βέβαια μιὰ γυναῖκα δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ τὶ κακὸ μπορεῖ νὰ προξενήσῃ ἕνα πάθος ἀγάπης ἀπελπισμένης. Φρατζέσκα ἤθελα νὰ μιλήσουμε, ἐντελῶς μόνοι.

Ὁ Τζοβάννι ἔπιασε τὴν γυναῖκά του ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἐστήριξε τὰ μάτια του ἐπάνω της, σὰν νὰ τὴν παρακαλοῦσε.

— Μὰ νομίζω ὅτι δὲν μᾶς ἀκούει κανείς, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Τζοβάννι ἐγύρισε πρὸς τὴ Φιαμέττα, ποὺ στεκόταν κοντὰ στὴν πόρτα ἡ Φρατζέσκα εἶπε στὴν ἀκόλουθό της·

— Φιαμέττα, πρέπει νὰ κάμουν τὶς ἑτοιμασίες μας γιὰ τὸ ταξεῖδι. Φρόντισε νὰ γίνουν ὅλα ὅπως πρέπει.

Καὶ τῆς ἔνευσε ν' ἀποσυρθῇ.

— Νά, ποὺ ἔχω δίκηο, εἶπεν ὁ Τζοβάννι μόλις ἔμειναν μόνοι. Εἶχα τόσον καιρὸ νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ ὅ,τι βασανίζει τὴν ψυχή μου, ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα ποὺ ἦλθες ἐδῶ καὶ τώρα ποὺ βλέπεις ὅτι θέλω νὰ σοῦ ζητήσω μιὰ τρυφερότητα, εἶσαι ἕτοιμη νὰ φύγῃς.

θὰ σὲ πάρω νὰ πᾶμε νὰ ζήσουμε σὲ μιὰ ἀκτὴ τῆς Ἰταλίας ἥσυχοι. Θέλω νὰ τ' ἀφήσω ὅλα καὶ τὸν θρόνο ἀκόμη, γιὰ νὰ ἀφοσιωθῶ ὁλόκληρος σὲ σένα καὶ στὸ παιδί μας. Θέλω νὰ τὰ θυσιάσω ὅλα γι' αὐτοὺς ποὺ ἀγαπῶ.

— Καὶ ποιὸς θὰ γείνῃ ἡγεμὼν στὸ Ρίμινι;

— Ἂς γείνῃ ὅποιος θέλει. Βέβαια ὁ Πάολο ὄχι. Αὐτὸς λείπει. Περιφρόνησε κι' αὐτὸς τὴν δόξα ὅπως κι' ἐγώ. Ἂς κάμουν ἡγεμόνα τὸν Ρίτσιο Μουλταμπέλλι, ἕναν ἀξιωματικό, ἕνα στρατιώτη. Δὲν μ' ἐνδιαφέρει.

— Εἶνε μιὰ θυσία ποὺ δὲν θὰ τὴν ἐδεχόμουν ποτέ. Ἡ ἀποστολή μου ἐδῶ δὲν εἶνε νὰ βοηθήσω τὴν ἐξαφάνισι ἐκείνου ποὺ μ' ἐπῆρε κοντά του στὸ θρόνο, ἀλλὰ νὰ τὸν ἐνισχύσω νὰ λαμπρυνθῇ περισσότερο.

Ὁ Τζοβάννι ἐκολακεύθηκε.

Ἐπῆρε τὸ χέρι της, τὸ ἔφερε στὰ χείλη του καὶ εἶπε.

— Δὲν μπορῶ νὰ ἔχω ἄλλη θέλησι ἀπὸ τὴ δική σου, Φρατζέσκα. Ἂς γείνῃ ὅ,τι θέλεις ἐσύ.

Τότε ἐκείνη τοῦ ἐψιθύρισε·

— Ποιὸς θὰ μὲ συνοδεύσῃ στὴ Ραβέννα;

— Ἐπιμένεις νὰ φύγῃς αὔριο;

— Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ μοῦ ἀρνηθῇς. Ἐπεθύμησα τὸ σπίτι μου. Θὰ γυρίσω γρήγορα.

— Θὰ ἔλθουν μαζύ σου οἱ καλλίτεροι ἱππόται τοῦ Ρίμινι, τῆς ἀπήντησεν.

Ἡ συνοδεία ἀνεχώρησε τὸ πρωὶ γιὰ τὴν πατρίδα τῆς Φρατζέσκας. Τὰ ἄλογα ἐπήγαιναν γοργὰ καὶ στὶς συχνὲς ἐρωτήσεις τῶν ἀκολούθων ἱπποτῶν μήπως ἡ εὐγενεσιάτη κουράζεται, ἡ Φρατζέσκα ἀπαντοῦσε ὅτι ἤθελε νὰ φθάσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερα.

ΙΓ.

Ὅταν ἔφθασαν στὴς πύλας τῆς Ραβέννας ὁ φρουρὸς ποῦ ἐφύλασσεν ἐκεῖ ἐγνωστοποίησεν εἰς τοὺς ἱππότας ὅτι ὁ ἄρχων τῆς πόλεως ὁ Γουΐδο, ὁ πατέρας τῆς Φρατζέσκας, ἔλειπε στὸ κυνῆγι.

Δὲν τὸ ἤξερε κανεὶς πῶς θὰ ἐρχόταν ἡ κυρία τοῦ Ρίμινι.

Ἐμπῆκε λοιπὸν ἡ συνοδεία στὴν πόλι χωρὶς νὰ σπεύσῃ κανεὶς ἀπὸ τὸ παλάτι τοῦ Γουΐδο νὰ ὑποδεχθῇ τὴν πριγκήπισσα ποῦ ἐγύριζε.

Ἀλλ' οἱ κάτοικοι τὴν ἀντελήφθησαν καὶ ἔτρεξαν ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πόλεως στὸν κεντρικὸν δρόμο γιὰ νὰ τὴν ἰδοῦν καὶ τὴν ἀνεφημήσουν.

Διὰ μιᾶς τὸ πρᾶγμα ἔγινε γνωστὸ παντοῦ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐφώναζαν στοὺς δρόμους καὶ ἀπὸ τὰ παράθυρα.

— Ἔρχεται ἡ Φρατζέσκα, ἔρχεται ἡ Φρατζέσκα μας. Πᾶμε νὰ τὴν ἰδοῦμε.

Ἐκείνη ἁμαζόνα θεϊκὴ ἀπάνω στὸ ἄλογο, ἀναγκάζετο νὰ πηγαίνῃ σιγὰ γιὰ νὰ χεραιτᾷ τὸ πλῆθος, ποῦ εἶχε μαζευθῇ καὶ τῆς ἔφραζε τὸν δρόμο.

— Καλῶς ἦλθες ἀρχόντισσα Φρατζέσκα, ἐφώναζαν ἀπὸ παντοῦ.

— Φρατζέσκα χαῖρε.

Στὸ παλάτι ἡ γυναῖκες τῆς ὑπηρεσίας ἔκλαιαν ἀπὸ χαρά, γιατὶ τὴν ξανάβλεπαν καὶ ἀμέσως ἐστάλησαν ἄνθρωποι νὰ εἰδοποιήσουν τὸν πατέρα της.

Ὁ ἄρχων ὁ Γουΐδο ἦλθε σὲ λίγο. Ἀγκάλιασε τὴν κόρη του τὴν ἐφίλησε καὶ τὴν ἐρώτησε πῶς ἡ ἀπρόοπτη αὐτὴ ἐπίσκεψ-ς.

— Ἦλθα νὰ σᾶς ἰδῶ, εἶπεν, ἐκείνη.

Ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν συγκίνησι ποῦ τὴν κατεῖχε, γιατὶ ξανάβλεπε τὸν τόπον ποῦ γεννήθηκε καὶ ἄνθισε ἡ ζωή της, ὁ τόνος τῆς φωνῆς της ἦτο παγερός.

Μόλις εἶδε τὸν γέροντα Γουΐδο, ἐθυμήθηκε πῶς τὴν ἔδοσε στὸν Τζοβάννι Μαλατέστα χωρὶς νὰ τὴν ἐρωτήσῃ, πῶς τὴν ἐπούλησε σχεδὸν γιὰ πενῆντα ἵππεῖς, καὶ ἡ τρυφερότης της ὅλη, ποὺ ἦταν ἕτοιμη νὰ ξεχυθῇ ἐπάγωσε.

Ἀλλὰ πῶς εἶχε γεράσει ὁ πατέρας της. Σὲ λίγα χρόνια εἶχεν ἀσπρίσει ἐντελῶς, εἶχε γύρη τὸ κορμί του. Τὰ φωτεινὰ καὶ ζωηρὰ μάτια του εἶχαν βαθουλύση καὶ τὸ μέτωπό του ἦταν σκαμμένο βαθειὰ ἀπὸ ρυτίδες.

Ἀπεσύρθηκε ἀμέσως στὰ δωμάτιά του καὶ ἐκεῖ ἐκάλεσε τὴν Φρατζέσκα μὲ μιὰ ἀπὸ τὶς γυναῖκές του.

Ἤθελε νὰ μείνῃ μόνος μαζύ της.

Ἐκείνη ἔσπευσε στὴ πατρικὴ πρόσκλησι.

Εὗρῆκε τὸν πατέρα της ὠχρό, συγκινημένο, χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ τῆς μιλήσῃ :

— Σὲ εὐχαριστῶ γιατὶ ἦλθες· τῆς εἶπε σὲ λίγο.

— Ἐνῶ ἔπρεπε νὰ εἴχατε ἔλθῃ σεῖς στὸ Ρίμινι, ἀπήντησεν ἐκείνη.

— Δὲν τολμοῦσα, εἶπεν ὁ Γουΐδο. Ἐνόμιζα ὅτι δὲν εἶχα δικαίωμα οὔτε νὰ σὲ ἰδῶ κἂν στὸ μέλλον. Δὲν εἶσαι εὐτυχισμένη. Τὸ ξέρω. Στὴν δυστυχία σου συνετέλεσα ἐγώ.

— Δὲν σᾶς ἔκαμα παράπονο.

— Τὰ ἔμαθα, τὰ ἔμαθα. Ἄλλως τε μποροῦσα κι νὰ τὰ φαντασθῶ. Ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα δὲν ἦτο ὁ ἄνδρας ποὺ σοῦ ταίριαζε.

— Δὲν τὸν ἐγνωρίζατε πρὶν μὲ παντρέψετε μαζύ του ;

— Ναί· ἀλλὰ μιὰ κακὴ ἔμπνευσις μὲ ὦθησε σ' αὐτὸ τὸ συνοικέσιο. Ἂν ἐν τούτοις ἔσὺ ἔλεγες ὄχι...

— Πῶς μποροῦσα ν' ἀρνηθῶ ; Ἐγὼ δὲν τὸν ἐγνώριζα καθόλου. Μοῦ παρουσιάσατε ὡς γαμβρὸν τὸν Πάολο.

— Ἐκεῖνος σοῦ ἐπήγαινε. Ἀλλ' ὅ,τι ἔγεινε δὲν ξεγίνεται. Ἡ τύψεις μου μοῦ ἔκαμαν ἀφόρητη τὴ ζωή. Εἶμαι εὐτυχισμένος ὅμως τώρα γιατὶ θὰ πεθάνω καὶ νὰ ξέρω πῶς δὲν μὲ καταριέσαι. Εἶμαι κι' ἐγὼ γιὰ θὰ μὲ λυποῦνται. Θὰ μείνῃς πολύ ;

— Δύο ἢ τρεῖς βδομάδες. Οἱ ἱππότες ποὺ ἦρθαν μαζύ μου μποροῦν νὰ γυρίσουν στὸ Ρίμινι. Ἴσως ὁ Τζοβάννι ἀναγκασθῇ νὰ στείλῃ καὶ δεύτερη βοήθεια στὴν Πίζα καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ χρειάζονται.

Ἡ Φρατζέσκα δὲν ἤθελε νὰ ἔχῃ ἐκεῖ τὴν ἐπίβλεψι τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ρίμινι.

— Ναί· εἶπεν ὁ γέρων Γουΐδο. Θὰ τοὺς φιλοξενήσω σήμερα καὶ αὔριο ἂς φύγουν. Πηγαίνω νὰ τοὺς μιλήσω.

Κι' ἐβγῆκε. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὥρμησε στὸ δωμάτιο ποὺ ἦταν ἡ Φρατζέσκα μία νεαρὰ γυναῖκα.

— Ὦ, κυρία μου, ἐφώναξε πέφτοντας στὰ γόνατα καὶ φιλῶντας τὰ χέρια τῆς Φρατζέσκας.

Ἦταν ἡ Μαργαρίτα ποῦ εἶχε μείνει μαζύ της λίγον καιρὸ στὸ Ρίμινι.

— Καὶ νὰ ξέρατε ποιὸς ἐπέρασε πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπ' ἐδῶ, εἶπε ἡ Μαργαρίτα.

— Ποιός ;

— Ἐκεῖνος...

— Ποιός ; Μίλησε εἶπε ἡ Φρατζέσκα.

— Ὁ Πάολο Μαλατέστα, εἶπε ἐκείνη σιγά.

— Ἦρθε ἐδῶ ; ἐρώτησε ἡ Φρατζέσκα.

— Ναί, ἀπήντησε ἡ Μαργαρίτα.

— Καὶ πῶς ὁ πατέρας μου δὲν μοῦ τὸ εἶπε ;

— Δὲν τὸν ἀνεγνώρισε. Ὁ Πάολο δὲν παρουσιάσθηκε σὲ κανένα. Κατέλυσεν σένα μικρὸ ξενοδοχεῖο καὶ εἶπε πῶς ὀνομάζεται Τζάκομο Μπονατέλι.

— Καὶ ποῦ τὸν ἀνεγνώρισες;

— Δύο ἀπὸ τῆς γυναῖκες τοῦ παλατιοῦ μ' ἔκαναν νὰ τὸν προσέξω. Μοῦ εἶπαν ὅτι ἕνας ξένος νέος καὶ ὡραῖος, ἔρχεται κάθε ἀπόγευμα καὶ περιπατεῖ ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι. Στὴν ἀρχὴ οἱ φρουροὶ ἐφοβήθησαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἦταν ὕποπτος, ἀλλ' ἔκεῖνος στὸ μεταξὺ ἄρχισε νὰ μιλῇ μὲ τῆς ὑπηρέτριες κι' αὐτὲς παρακάλεσαν τοὺς φρουροὺς νὰ μὴν ἀπομακρύνουν τὸν ξένον γιατὶ δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνας τροβαδοῦρος. Εἶχαν ξελογιασθῇ καὶ ἡ δυὸ αὐτὲς γυναῖκες μαζύ του. Τότε ἡ μία γιὰ νὰ τὴν βοηθήσω μοῦ ἐξομολογήθηκε πῶς τὸν ἀγαποῦσε. Τὸ ἀπόγευμα ἐκείνης τῆς ἡμέρας παραμόνεψα μέσα ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ κήπου γιὰ νὰ ἰδῶ τὸν παράδοξο ξένο. Μόλις τὸν εἶδα τὸν ἀνεγνώρισα. Ἦταν ὁ Πάολο Μαλατέστα. Φοροῦσε ροῦχα φτωχοῦ μουσικοῦ. Ἐτινάχθηκα τότε ἔξω καὶ τοῦ ἐφώναξα μὲ τ' ὄνομά του. Ἐκεῖνος ἐγύρισε γιὰ μιὰ στιγμή, ἀλλ' ἔπειτα ἔκαμε ὅτι ἀνησύχησε, γιατὶ ἤθελε νὰ μείνῃ μυστικὸ τὸ πέρασμά του. Ἔτρεξα λοιπὸν νὰ τὸν φθάσω καὶ ἐστάθηκα μπροστά του. —Εὐγενέστατε, τοῦ εἶπα σιγά. Δὲν μὲ ἀναγνωρίζετε ; Εἶμαι ἡ Μαργαρίτα, ἡ ὁμογάλακτη τῆς ντόνας Φρατζέσκας.

— Μὴ μοῦ μιλεῖς μὲ τ' ὄνομά μου, εἶπε ἐκεῖνος σιγά. Κανεὶς δὲν μὲ γνωρίζει ἐδῶ. Τὸν παρεκάλεσα τότε νὰ μοῦ εἴπῃ ἂν μπορῶ νὰ τὸν ὑπηρετήσω καὶ μοῦ ἀπήντησεν ὅτι δὲν θέλει τίποτε. Καὶ ἐπειδὴ ἐπέμενα, μοῦ εἶπε ὅτι ἡ μόνη του ἐπιθυμία θὰ ἦταν νὰ μπῇ στὸν κῆπο καὶ νὰ ἰδῇ τὰ μέρη ποὺ ἐσυχνάζατε ὅταν ἦσθε κόρη. Τὸν ἔμπασα στὸν κῆπο. Ἀλλ'

ἡ δύο γυναῖκες ἐννοοῦσαν νὰ τὸν ἐνοχλοῦν καὶ τότε ἀναγκάσθηκα νὰ τοὺς εἰπῶ ὅτι ὁ ξένος ἦταν πρίγκηψ καὶ ἐφοροῦσε στολὴ μουσικοῦ, γιὰ νὰ συναντηθῇ μυστικὰ μὲ μία μεγάλη κυρία ἀπὸ τὴ Ρώμη, ποῦ θὰ ἐρχόταν στὴν Πολέντα ἐπίτηδες. Τὸ ἐπίστεψαν καὶ ἡσύχασαν.

— Καὶ ὁ Πάολο.

— Ἐρχόταν κάθε βράδυ στὸν κῆπο καὶ καθόταν μόνος στὸ μικρὸ ἐκεῖνο περίπτερο, ποὺ συνήθως ἐπηγαίνατε σεῖς καὶ τραγουδούσατε. Ἐκεῖ ἐρρέμβαζε ὡς τὴ νύχτα.

— Καὶ ἔμεινε πολύ ;

— Δέκα μέρες.

— Δὲν σὲ ρώτησε γιὰ μένα ;

— Μιὰ φορὰ μόνο μοῦ εἶπεν, ὅτι θὰ ἦταν εὐτυχισμένος ἂν βρισκόταν σ' αὐτὸν τὸν κῆπο πρὸ ὀλίγων χρόνων. Ἂν σᾶς ἐγνώριζεν ἐδῶ ὅταν εἶσθε κόρη.

— Τί ἄλλο σοῦ εἶπε ;

— Τίποτε.

— Ποῦ ἐπῆγε ;

— Δὲν ξέρω.

— Ἔπρεπε νὰ τὸν ρωτήσῃς.

— Τὸν ἐρώτησα καὶ μοῦ ἀπήντησε νὰ σᾶς εἰπῶ, ἂν σᾶς ἰδῶ, ὅτι ἦρθε γιὰ ν' ἀναπνεύσῃ τὸν ἀέρα ποὺ ἦταν γύρω σας στὰ παρθενικά σας χρόνια. Ἐννόησα ὅτι δὲν θὰ γύριζε στὸ Ρίμινι καὶ ὅτι θὰ ἐπήγαινε μακρυὰ πολὺ μακρυά.

Τὴν στιγμὴ ἐκείνη ἦρθε ὁ Γουΐδο καὶ ἡ ὁμιλία ἔπαψε.

Τὴ νύχτα ὅμως τῆς ἴδιας ἡμέρας ἡ Μαργαρίτα ἔφερε στὸ παλάτι δύο ἵππότες ἀφωσιωμένους στὴ Φρατζέσκα ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἦταν κόρη. Ἐγνώριζε ὅτι ἂν τοὺς τὸ παρήγγελε θὰ ἔπεφταν καὶ στὴ φω-

τιά. Εἶχε ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὴ μυστικότητά τους. Τοὺς ἐμίλησε χωρὶς προφυλάξεις καὶ τοὺς εἶπε ὅτι πρέπει μὲ κάθε θυσία νὰ εὕροῦν τὸν Πάολο Μαλατέστα. Πρὸ πέντε ἡμερῶν μόλις εἶχε φύγει ἀπὸ τὴ Ραβέννα καὶ φοροῦσε ροῦχα πλανοδίου μουσικοῦ. Μποροῦσαν νὰ τὸν ἀνακαλύψουν. Εἶχε τὸ ὄνομα Τζάκομο Μπονατέλλι. Καὶ τοὺς ἔδοσε ἕνα γράμμα σφραγισμένο μὲ τὸ δαχτυλίδι της. Στὸ γράμμα αὐτὸ δὲν τοῦ ἔγραφε παρὰ μόνο τὰ λίγα αὐτὰ λόγια·

«Σὲ περιμένω νὰ γυρίσῃς στὸ Ρίμινι σ' ἕνα μῆνα τὸ πολύ. Ἤρθα στὴ Ραβέννα ἐπίτηδες γιὰ νὰ βρῶ ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης μου γιὰ νὰ σοῦ στείλω αὐτὸ τὸ γράμμα. Μιὰ μέρα ἀργότερα ἂν ἔρθῃς θὰ εἶμαι νεκρή. Θὰ περιμένω εἰδήσεις σου στὴ Ραβέννα δεκαπέντε ἡμέρες καὶ ἔπειτα θὰ φύγω γιὰ τὸ Ρίμινι. Γλυκέ μου φίλε ἔλα.»

Ἐπέρασαν δέκα ἡμέρες χωρὶς νὰ συμβῇ τίποτε νεώτερο στὴ Ραβέννα.

Ὁ Γουΐδο φαινόταν ἥσυχος, ἀλλ' ἀπέφευγε κάθε συνάντησι μὲ τὴν κόρη του. Ὅταν ἐβλέποντο στὸ γεῦμα, περνοῦσαν τὴν ὥρα σιωπηλοί. Ὁ Γουΐδο δὲν τολμοῦσε νὰ μείνῃ μόνος μαζύ της. Ἐγνώριζε ὅτι ἡ κόρη του δὲν ἦταν εὐτυχισμένη.

Ἡ Φρατζέσκα συλλογιζόταν διαρκῶς τὸν Πάολο.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς δεκάτης ἡμέρας ἀπὸ τότε ποὺ ἦρθε στὴν πατρίδα της ἐκαθόταν μόνη στὸ περάθυρο τοῦ δωματίου, ὅπου εἶχεν ἄλλοτε περάσει τὰ γλυκύτερα νεανικά της χρόνια.

Ἐρέμβαζεν ἐκεῖ ἀναπολοῦσε καὶ προσπαθοῦσε ν' ἀνακαλύψῃ στὸ σκοτεινὸ μέλλον κἄποια ἀχτῖδα φωτεινή.

Τὴς σκέψεις της διέκοψαν τὰ βήματα καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Γουΐδο.

— Φρατζέσκα, εἶπε ὁ πατέρας της.

Ἐκείνη ἐγύρισε.

— Ἔλα νὰ ὑποδεχθῇς τοὺς ἀνθρώπους σου.

— Ποιοὺς ἀνθρώπους μου ;

— Τοὺς ἱππότες τοῦ Ρίμινι.

— Τί θέλουν ἐδῶ οἱ ἱππότες τοῦ Ρίμινι ;

— Ἦρθαν νὰ σὲ πάρουν.

— Πῶς ;

— Τοὺς ἔστειλεν ὁ Τζοβάννι.

— Χωρὶς νὰ μ᾽ ἐρωτήσῃ ἂν θέλω νὰ φύγω ;

— Ὁ ἄνδρας σου δὲν ἔχει ἄδικο. Λείπεις ἀπὸ κοντά του δέκα ἡμέρες.

— Πέστε στοὺς ἱππότες ὅτι εἶμαι ἄρωστη.

— Ἀρνεῖσαι νὰ τοὺς ὑποδεχθῇς ; Θὰ δυσαρεστηθοῦν.

— Ἄ, ἔχεις δίκηο. Καὶ ἐγὼ ἔχω ἀνάγκη νὰ γίνουν ὅλοι φίλοι μου, εἶπε ἡ Φρατζέσκα καὶ ἔκρεξε ἀμέσως ἔξω.

Ἡ Φρατζέσκα τοὺς παρουσιάσθηκε χαρούμενη καὶ ἔδωσε σὲ ὅλους τὸ χέρι, σὰν εὐχαριστημένη ποὺ τοὺς ξανάβλεπε.

Ἀλλ᾽ ὁ Γουίδο ποὺ τὴν εἶχε ἰδῇ πρὸ ὀλίγου ποὺ τῆς τοὺς ἀνήγγειλε μελαγχολικὴ καὶ δυσαρεστημένη, παραξενεύθηκε γιὰ τὴν ἀπότομη μεταβολή της.

Ὁ ἱππότης Καλανδρῖνο ἐμίλησε στὴ Φρατζέσκα ἐκ μέρους ὅλων τῶν ἄλλων συναδέλφων του.

— Ἐρχόμαστε, τῆς εἶπε, σταλμένοι ἀπὸ τὸν εὐγενέστατο ἄρχοντά μου Τζοβάννι Μαλατέστα διὰ νὰ σᾶς φέρουμε ἐπιστολή του καὶ νὰ κάμουμε ὅ,τι μᾶς διατάξετε.

Καὶ ἔδωσε στὴ Φρατζέσκα τὴν ἐπιστολή.

Ἐκείνη τὴν ἐδιάβασε ἀμέσως.

Ὁ Τζοβάννι τῆς ἔγραφεν ὅτι ἐπέρασαν δέκα ἡμέ-

ρες ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγε ἀλλ' ἡ δέκα αὐτὲς ἡμέρες ἦσαν γι' αὐτὸν δέκα χρόνια. Ἐπίστευε ὅτι καὶ αὐτὴ ἤθελε νὰ ἰδῇ τὴν κόρη της, ποὺ τὴν ἀνεζητοῦσε, καὶ τὴν παρακαλοῦσε νὰ γυρίσῃ στὸ Ρίμινι.

Ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ δὲν αἰσθάνθηκε ἄλλη συγκίνησι, παρὰ μόνο ἀπὸ τὴ γραμμὴ ποὺ τῆς θύμιζε τὴν Ἁγνή. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔμεινε συλλογιζομένη τὴν κόρη της.

Ἀλλὰ διὰ μιᾶς τῆς ξαναῆρθε στὸ νοῦ ἡ ἐπίμονη σκέψις τοῦ σχεδίου ποὺ τὴν ἀπασχολοῦσε ὅλες τὶς ἡμέρες ποὺ ἔμεινε στὴ Ραβέννα καὶ ἔλαβε ἀμέσως τὴν ἀπόφασί της.

Θ' ἀνέβαλλε τὴν ἐπάνοδό της στὸ Ρίμινι ὅσον μποροῦσε Ἐπερίμενε νεώτερα ἀπὸ τοὺς δύο ἀπεσταλμένους της.

Ὅλα αὐτὰ τὰ συναισθήματα καὶ ἡ σκέψεις τῆς ἤρθαν ὅταν ἐτελείωσε τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Τζοβάννι καὶ ἔμεινε λίγη ὥρα σὲ μιὰ ἀμφιταλάντευσι χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ βρῇ τί ν' ἀπαντήσῃ στὸν ἱππότη τοῦ Ρίμινι.

— Ἡ εὐγενεστάτη ἂς διατάξῃ, εἶπεν ἐκεῖνος.

— Ἀναπαυθῆτε γιὰ τὴν ὥρα, φίλοι μου, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Τίποτε δὲν μᾶς βιάζει. Θέλω νὰ ἰδῆτε σὲ ποιὸ ὡραῖο τόπο ἐγεννήθηκα καὶ πόσον γνωρίζουν νὰ τιμοῦν τοὺς φίλους των οἱ κάτοικοι τῆς Ραβέννας.

Καὶ ἄρχισε νὰ ἐρωτᾷ τοὺς ἱππότας τὸν ἕνα ὕστερα ἀπὸ τὸν ἄλλο, γιὰ τὶς γυναῖκές τους, γιὰ τὰ παιδιά τους.

Οἱ ἱππότες τοῦ Ρίμινι, ἐνθουσιάσθησαν. Σὲ ὅλο τὸ διάστημα ποὺ εἶχε μείνει στὸ Ρίμινι ἡ Φρατζέσκα, ἀπέφευγε νὰ ἔρθῃ σὲ συνάφεια μὲ τὸν κόσμο καὶ ἡ γυναῖκες τῶν ἱπποτῶν ἦσαν δυσαρεστημένες, γιατὶ

δὲν τὴς καλοῦσαν ὅπως ὑπῆρχε ἄλλοτε συνήθεια, στὸ παλάτι.

Γι' αὐτὸ ἡ θερμὴ συμπεριφορά της τώρα τοὺς εὐχαρίστησε ὅλους καὶ τοὺς ἔκανε νὰ πιστεύουν ὅτι εἶχαν παραγνωρίσει τὰ αἰσθήματα μιᾶς τόσον καλῆς ἀρχόντισσας.

Ἡ Φρατζέσκα παράγγειλε νὰ ἑτοιμασθῇ πλούσιον γεῦμα καὶ ἔμεινε μὲ τοὺς ἱππότες μιλῶντας μαζύ τους διαρκῶς μὲ θερμὰ φιλοφρονήματα σὲ ὅλους, καὶ μὲ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν καθένα χωριστά.

— Τὶ ἐμάθατε γιὰ τὸν Ρίτσιο Μπουλταμπέλλι; ἐρώτησεν ἔπειτα.

– Ὁ ἱππότης εἶνε καλά, ἀπήντησεν ὁ Καλανδρῖνο.

— Εἶσθε βέβαιος; ἐρώτησεν ἡ Φρατζέσκα...

— Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἦλθαν ἀπὸ τὴν Πίζα ἀπεσταλμένοι του.

— Ἐξακολουθεῖ νὰ διευθύνῃ τὰ στρατεύματα τοῦ Ρίμινι στὴν Πίζα;

— Εὐγενεστάτη, ὅταν γυρίσουμε στὸ Ρίμινι, θὰ πάω ἐγὼ στὴν Πίζα νὰ τὸν ἀντικαταστήσω.

— Ὥστε ὁ Ρίτσιο Μπουλταμπέλλι ἐπιστρέφει;

— Ἴσως νὰ βρίσκεται ἀπὸ χθὲς τὸ βράδυ στὸ Ρίμινι. Γι' αὐτὸ ἤθελα νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὴ βραδύνῃ ἡ ἐπάνοδός μας.

— Μείνετε μιὰ ἢ δυὸ ἡμέρες τοὐλάχιστον. Οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τὴν Πίζα δὲν λείπουν καὶ ἂν οἱ ἱππότες τοῦ Ρίμινι εἶνε καλλίτεροί τους, ἂς μὴ διάζωνται καὶ ἂς τοὺς περιμένουν.

Τὴν ἰδία νύχτα ἀργά, ἐνῷ ἡ Φρατζέσκα ἀγρυπνοῦσε, ἡ Μαργαρίτα ἦρθε καὶ τῆς ἐμίλησε. Τὸ γράμμα εἶχε δοθῇ καὶ ὁ Μαλατέστα ἀπήντησε ὅτι ἐπιστρέφει ἀμέσως ἐκεῖ ποὺ τὸν διέτασσε ἡ ἐπιστολὴ τῆς κυρίας.

Ἡ Φρατζέσκα δὲν εἶχε λόγον πειὰ νὰ μείνῃ στὴ Ραβέννα. Ἔπρεπε μάλιστα νὰ γυρίσῃ πολὺ γρήγορα στὸ Ρίμινι. Ἔτσι ἄλλως τε θὰ ἔδειχνε ὑποταγὴ στὰς θελήσεις τοῦ Τζοβάννι.

Τὴν ἴδια νύχτα ἀνήγγειλεν στοὺς ἱππότες ὅτι ἦταν ἑτοιμη γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ ὅταν ἤθελαν...

— Ἂς φύγωμε αὔριον τὸ πρωΐ, εἶπεν ὁ ἀρχηγός τους.

Ἡ Φρατζέσκα ἔπῆγε ν' ἀναγγείλῃ τὴν ἀναχώρησί της στὸν πατέρα της.

- Τόσο γρήγορα; εἶπε ἐκεῖνος.

Ὁ Γουΐδο, ποὺ ἐφοβόταν κάθε ἡμέρα μήπως ἡ Φρατζέσκα τοῦ δημιουργήσῃ νέα ἐπεισόδια, αὐτὸς ποὺ ἤθελε νὰ φύγῃ τὸ ταχύτερο ἡ κόρη του, τώρα εὗρισκε ὅτι ἔφευγε γρήγορα. Γιατὶ τὴ γεροντική του ψυχὴ κατεῖχε τὸ φίλτρο γιὰ τὴ μόνη κόρη καὶ ἡ τύψις ὅτι τὴν παρέδωσε σ' ἕναν ἄνδρα, ποὺ ἐκείνη δὲν θὰ τὸν ἀγαποῦσε ποτέ.

Καὶ τῆς εἶπε·

— Μεῖνε τοὐλάχιστον τέσσαρες ἀκόμη ἡμέρας παιδί μου.

— Ὁ Τζοβάννι μὲ περιμένει, εἶπεν ἐκείνη.

— Φαίνεσαι εὐχαριστημένη ποὺ γυρίζεις στὸ Ρίμινι. Ἐν τούτοις τὸν ἄνδρα σου δὲν τὸν ἀγαπᾷ.

— Γιατὶ νὰ ἐπαναλαμβάνουμε πράγματα ποὺ ἔχουμε εἰπῆ;

— Ἡ αἰφνίδιες μεταβολές σου μὲ τρομάζουν, Φρατζέσκα. Ὅταν σοῦ ἀνήγγειλα ὅτι ἦρθαν οἱ ἱππότες ἀπὸ τὸ Ρίμινι νὰ σὲ παραλάβουν, ἔστενοχωρήθηκες δὲν ἤθελες νὰ τοὺς ἰδῇς, κι' ἐν τούτοις σὲ λίγο παρουσιάσθηκες χαρούμενη καὶ τοὺς ἐχαιρέτισες καὶ τοὺς περιποιήθηκες σὰν νὰ ἦσαν οἱ καλλίτεροί σου φίλοι.

— Καθῆκον τῆς συζύγου τοῦ ἄρχοντος τῶν Ἱππο-τῶν τοῦ Ρίμινι.

— Ἔστω. Ἀλλὰ σὺ δὲν ἤθελες νὰ γυρίσῃς. Ἤθελες ν' ἀναβάλῃς τὴν ἀναχώρησί σου. Σὺ ἡ ἰδία μὲ προέτρεψες νὰ ὀργανώσω διασκεδάσεις γιὰ νὰ μὴ ζητήσουν οἱ ἱππότες νὰ φύγουν γρήγορα, ὁπότε θὰ σὲ ἔπερναν καὶ σένα. Κι' ἐν τούτοις, λίγες μόλις ὧρες ἀργότερα ἔρχεσαι μὲ ὕφος γυναίκας ποὺ βιάζεται νὰ γυρίσῃ στὸ σπίτι της καὶ μοῦ ἀναγγέλλεις ὅτι ἀναχωρεῖς. Ὦ, Φρατζέσκα, ξέρω ὅτι τὴν ψυχή σου τὴν βασανίζει κάτι.

— Τί ;

— Ἐκεῖνο ποὺ σὲ μεταβάλλει ἀπὸ τὴ μιὰ ὥρα στὴν ἄλλη. Ἐκεῖνο ποὺ σὲ κάνει τώρα νὰ φαίνεσαι λυπημένη ὡς τὸ θάνατο καὶ σὲ μιὰ ὥρα τρελλὴ ἀπὸ χαρά. Φοβοῦμαι, φοβοῦμαι γιὰ σένα. Δὲν σοῦ ζητῶ ἐξηγήσεις. Ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ἡ παρουσία στὴ Ραβέννα τοῦ Πάολο Μαλατέστα δὲν ἦταν τυχαία. Τὸν ἀνεγνώρισαν. Εἶνε βέβαιο ὅτι ἐπέρασε ἀπ' ἐδῶ.

Ἡ Φρατζέσκα ἔκαμε νὰ ὁμιλήσῃ.

— Ὦ, μὴ μοῦ εἰπῇς τίποτε, εἶπεν ὁ Γουΐδο. Κάτι φοβοῦμαι πάντοτε. Ὑπάρχει κάτι, ποὺ δὲν τὸ ξέρω καὶ τρέμω ὅταν προσπαθῶ νὰ τὸ μαντεύσω. Ἴσως νὰ μὴν ἔχω δίκηο. Ἀλλὰ φοβοῦμαι πῶς θὰ πληρώσω τὸ ἔγκλημα ποὺ ἔκαμα νὰ σὲ δώσω σ' ἕναν ἄνδρα ποὺ δὲν σοῦ ἐταίριαζε, πολὺ ἀκριβά. Ἡ σκληρότερη τύψις μὲ βασανίζει. Ὅ,τι φαντάζομαι εἶνε φρικαλέο Φρατζέσκα. Μὴ θελήσῃς νὰ πειράξῃς τὶς τελευταῖες ἡμέρες μου.

— Δὲν καταλαβαίνω τί θέλετε νὰ πῆτε, εἶνε ἡ Φρατζέσκα.

— Καλά, εἶπε ἐκεῖνος, ἴσως εἶνε γεροντικὲς ἀνοησίες.

Δάκρυα ἔτρεχαν στὸ ρυτιδωμένο πρόσωπό του καὶ τὰ χέρια του ποὺ τὰ ἔτσιτε σᾶν νὰ ἱκέτευαν τὴν κόρη του ἔτρεμαν.

Ἡ Φρατζέσκα ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά του.

Καὶ ἔμειναν ἔτσι πολλὴ ὥρα πατέρας καὶ κόρη τρυφεροὶ καὶ λυπημένοι.

Τὸ πατρικὸ φίλτρο εἶχε κάμει τὸ γέρω Γουΐδο νὰ διαισθάνεται τὸν κίνδυνο.

ΙΔ'.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ εἶχε φύγει ὁ Πάολο Μαλατέστα μὲ ἄγνωστη διεύθυνσι καὶ χωρὶς νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἡ ἀπελπισία τῆς γυναῖκάς του, ὁ Τζαντζοῦλο προσπαθοῦσε νὰ βρῇ ἕναν τρόπο ν' ἀπολυτρώσῃ τὴν κόρη του ἀπὸ τὸν θλιβερὸ αὐτὸ δεσμὸ καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν λύπη της. Στὴν τελευταία συνάντησι μὲ τὸν γαμβρό του εἶχε πεισθῇ ὅτι ἐκεῖνος ἔφευγε κυρίως γιατὶ δὲν μποροῦσε νὰ ζήσῃ μὲ τὴν Βεατρίκη. Ἐκατάλαβε ὅλους τοὺς ὑπαινιγμοὺς τοῦ Πάολο γιὰ τὸν Ρίτσιο καὶ ἂν δὲν ἀπήντησε μὲ ὀργὴ σ' αὐτὴν τὴν προσβολὴ ἦταν γιατὶ συνέλαβε ἀμέσως τὸ σχέδιο νὰ ἐκδικηθῇ τὴν οἰκογένεια τοῦ Μαλατέστα ἀπὸ τὴ σκληρότητα τῆς ὁποίας εὗρισκε ὅτι ἔσβυνε ἀργά, σιγὰ καὶ ὁλοένα καὶ περισσότερο ἡ ζωὴ τῆς Βεατρίκης. Εἶχ ἐλπίσει ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ ζεύγους ἀπὸ τὴν πόλι στὸν πύργο τοῦ Βερνάρδη θὰ ἀποκαθιστοῦσε πάλι τὴ γαλήνη τους ποὺ εἶχε ταραχθῇ τόσο σοβαρά. Τὰ τελευταῖα γεγονότα τὸν ἔπεισαν ὅτι τὸ κακὸ ἦταν ἀνεπανόρθωτο καὶ δὲν εἶχε πειὰ ἄλλη σκέψι παρὰ πῶς νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἄρρωστη ψυχὴ τῆς Βεατρίκης καὶ πῶς θὰ ἔπερνε ἐκδίκησι. Γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ καὶ τὰ δύο δὲν εἶχε ἄλλο μέσον παρὰ τὸν Ρίτσιο. Ἐγνώριζε

ὅτι ἀγαποῦσε τὴ Βεατρίκη καὶ ὅτι κι' ἐκείνη τὸν θεωροῦσε ἕνα καλὸ φίλο. Δὲν ἔμενε παρὰ νὰ κάμῃ τὴν καρδιά της νὰ παγώσῃ ὁριστικῶς γιὰ τὸν Πάολο καὶ νὰ μεταχειρισθῇ ἔπειτα τὸν Ρίτσιο γιὰ κάτι πολὺ σοβαρώτερο ἀκόμη. Ὁ νεαρὸς ἱππότης ποὺ τόσες φορὲς εἶχε ὁδηγήσει στὴ νίκη τὰ ὅπλα τοῦ Ρίμινι καὶ τῆς Ραβέννας ἦταν συμπαθέστατος σὲ ὅλους. Ὁ λαὸς ἀπὸ πολὺν καιρὸ τὸν ἐθαύμαζε ἐνῷ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος εἶχε ἀρχίσει νὰ σιγοψιθυρίζῃ ἐναντίον τῶν Μαλατέστα. Ὁ Τζοβάννι ἦταν ἀπασχολημένος ἐντελῶς μὲ τὴ γυναῖκά του καὶ ἀπὸ καιρὸ ἔκανε ταξείδια ἀνεξήγητα χωρὶς καμμιὰ φροντίδα γιὰ τὶς ὑποθέσεις τῆς πολιτείας. Αὐτὸ ὁ λαὸς τὸ θεωροῦσε περιφρόνησι. Καὶ ὁ Τζαντζοῦλο ποὺ ἡ θυσίες του γιὰ τὴν πατρίδα του ἦσαν περίφημες εφρόντιζε νὰ καλλιεργῇ περισσότερο τὴν δυσαρέσκεια αὐτή. Ἀνέπτυσσε λοιπὸν ὁλοένα τὸ θαυμασμὸ καὶ τὴν ἐκτίμησι τῶν πολιτῶν πρὸς τὸν Ρίτσιο. Ἡ τελευταία ἐκστρατεία καὶ ὁ τραυματισμὸς τοῦ γενναίου ἀξιωματικοῦ στὸ πεδίο τῆς μάχης, τὸν ἔκαμαν ἀκόμη δημοτικώτερο, ἐνῷ ἀπὸ καιρὸ δὲν ἔβλεπαν σχεδὸν τοὺς δύο ἀδελφοὺς Μαλατέστα. Ὁ Τζοβάννι ἦταν ἀπομονωμένος στὸ παλάτι του ἢ ἐπήγαινε στὸ κυνῆγι καὶ ὁ Πάολο ἔλειπε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ κανεὶς ποὺ ἐπῆγε.

Ὁ Τζαντζοῦλο συνέλαβε τότε τὸ σχέδιο μιᾶς συνωμοσίας. Εἶχε ἐμπιστοσύνη στὸν Ρίτσιο καὶ ὑπελόγιζε στὸ βαθύ του αἴσθημα γιὰ τὴ Βεατρίκη. Ἄλλως τε δὲν θὰ τὸν ἔβαζε νὰ ἐπιτεθῇ αὐτὸς κατὰ τοῦ Τζοβάννι Μαλατέστα. Θ' ἀνελάμβανε αὐτὸς τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ἄρχοντος καὶ θὰ προσέφερε ἔπειτα τὴν ἀρχὴ στὸν Ρίτσιο, πρᾶγμα ποὺ θὰ τὸ χαιρετοῦσε μ' ἐνθουσιασμὸ ὁ λαὸς καὶ θὰ τὸ ἐδέχοντο ἡ γειτονικὲς πολιτεῖες. Τὸ ὄνομα τοῦ Ρίτσιο ἦταν πιὰ σεβαστὸ

πέρα ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς Ραβέννας. Θὰ ἐφρόντιζε τότε νὰ ἐξέδιδεν ὁ Πάπας τὸ διαζύγιον τοῦ γάμου τῆς Βεατρίκης καὶ τοῦ Πάολο, ποὺ θὰ βρισκόταν μακρυά, καὶ δὲν θὰ τολμοῦσε νὰ γυρίσῃ, καὶ ὁ Ρίτσιο θὰ ἔπαιρνε τὴν Βεατρίκη.

Ἤλπιζεν ὅτι ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τότε ποὺ θὰ ἐπέστρεφε ἀπὸ τὸν πόλεμο ὁ Ρίτσιο ἡ ὑπόθεσις θὰ εἶχε τελειώσει. Οἱ δέκα ἱππότες τοὺς ὁποίους ἐδιάλεξε γιὰ νὰ τοὺς μυήσῃ στὸ σχέδιο εὑρέθησαν ἐντελῶς σύμφωνοι. Ἀλλ' ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα εἶχε πληροφορηθῇ ὅτι στὸ σπίτι τοῦ Τζαντζοῦλο ἐγίνοντο ὕποπτες συγκεντρώσεις. Τὸ καχύποπτο μυαλό του τὸν ἔκαμε νὰ φαντασθῇ ἕνα ἐπικείμενον κίνδυνο καὶ εἶχεν ἀρχίσει τὴς κατασκοπείες του, ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἀλλὰ χωρὶς νὰ κατορθώσῃ ὥς τότε νὰ μάθῃ τίποτε περισσότερο παρὰ ὅτι ἡ συναντήσεις ἐκεῖνες ἦσαν κάθημερινές.

Τότε ἔσπευσε νὰ γράψῃ στὴ γυναῖκα του νὰ γυρίσῃ γρήγορα στὸ Ρίμινι. Ἐφοβήθηκε μήπως τὸ ταξεῖδι ἐκεῖνο τῆς Φρατζέσκας ἐκρίνετο ὡς ἐγκατάλειψις καὶ μή τως αὐτὸ προδιέθετε ἐπὶ πλέον ἐναντίον του τὸν λαό, ποὺ ἀγαποῦσε τὴν Φρατζέσκα.

Ἡ ἄριξις τοῦ Ρίτσιο ἐνίσχυσε τὴς ὑποψίες του. Ὁ Τζανιζοῦλο εἶχε ὀργανώσει λαϊκὴ ὑποδοχὴ στὸν τραυματία στρατηγὸ καὶ τὸν ἐδέχθηκε στὸ σπίτι του, μὲ τὴν δικαιολογία, ὅτι ὁ Ρίτσιο εἶχεν ἀνάγκη ἀπὸ περιθαλψι οἰκογενειακή, γιὰ νὰ ἀναρρώσῃ, πρᾶγμα ποὺ δὲν θὰ εἶχε στὸ σπίτι του ἀφοῦ δὲν εἶχε οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδελφή, οὔτε γυναῖκα.

Τὸ ταξεῖδι αὐτὸ ἔκαμε τὴν πληγὴ τοῦ Ρίτσιο νὰ ξανανοίξῃ καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγο μόλις ἔφθασε στὸ σπίτι τοῦ Τζαντζοῦλο δὲν κατώρθωσε νὰ πάῃ στὸ παλάτι τοῦ ἄρχοντος, ὅπως εἶχε καθῆκον, γιὰ νὰ τοῦ

ἐκθέσῃ τὰ γινόμενα. Ὁ Τζοβάννι ἐξεδήλωσε τὴν ἔκπληξί του γιατὶ ὁ στρατηγὸς δὲν ἐτήγε στὸ παλάτι. Τότε ὁ Τζαντζοῦλο ἐσκέφθηκε ὅτι ἡ εὐκαιρία νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ σχέδιό του ἔφθασε. Θὰ παρέσυρε τὸν Τζοβάννι στὸ σπίτι του καὶ ἐκεῖ οἱ συνωμότες θὰ τὸν ἐσκότωναν καὶ θ' ἀνεκήρυσσαν ἄρχοντα τὸν Ρίτσιο.

Ἐπῆγε καὶ τοῦ εἶπε ὅτι ὁ στρατηγὸς ἀναγκάζεται νὰ μείνῃ στὸ κρεββάτι του καὶ ἂν θέλῃ ὁ ἄρχων νὰ τὸν ἰδῇ προσωπικῶς θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ στὸ σπίτι του. Ἔτσι θὰ ἐλάμβανε τὴν εὐκαιρία νὰ ἰδῇ καὶ τὴν νύμφη του.

Ὁ Τζοβάννι ἐδέχθη τὸν Τζαντζοῦλο ψυχρότατα καὶ εἶπε ὅτι θὰ ἐπήγαινε. Δὲν εἶχε σκοπὸν ὅμως νὰ τὸ κάμῃ. Ἔμαθε τότε ὅτι τὴν ὥρα ποὺ εἶχεν εἰπῇ ὅτι θὰ ἐπήγαινε στοῦ Τζαντζοῦλο ἐσυγκεντρώθησαν ἐκεῖ οἱ ἱππότες ποὺ συνεννοοῦντο μαζύ του καὶ πενῆντα ἄνθρωποί τους εὑρίσκοντο γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο ἔφθασεν ἡ Φρατζέσκα στὸ Ρίμινι. Τῆς εἶπε ὅλα ὅσα ὑπωπτεύετο καὶ ἐκείνη τοῦ ἐπρότεινε νὰ πάῃ αὐτὴ νὰ ἰδῇ τὸν Ρίτσιο. Θὰ ἐκαταλάβαινε περὶ τίνος ἐπρόκειτο.

Ἡ Φρατζέσκα ἑτοιμαζόταν νὰ πάῃ στοῦ Τζαντζοῦλο, ὅταν ἕνας ἱππεὺς ἔφθασε μὲ καλπασμὸ στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ. Φοροῦσε ρούχα στρατιώτου καὶ μόλις τὸν ἀνεγνώρισαν. Ἦταν ὁ Πάολο. Ἦρθε καθὼς εἶχεν ὑποσχεθῇ στὴ Φρατζέσκα μὲ τοὺς ἐμπίστους ἱππότες τῆς Ραβέννας.

Ὥρμησεν ἐπάνω στὸ παλάτι καὶ ἐπῆγε κατ' εὐθεῖαν στὸ δωμάτιο τοῦ ἀδελφοῦ του. Εὗρῆκε τὴν Φρατζέσκα μόνη. Ὁ Τζοβάννι ἐκείνη τὴν ὥρα βρισκόταν στὴν ὁπλαποθήκη τοῦ παλατιοῦ.

Ἐκείνη ἐρρίχθηκε στὴν ἀγκαλιά του. Ἐσφίχθησαν καὶ ἐφιλήθησαν σὰν τρελλοί.

— Δὲν θὰ χωρίσουμε πειὰ ποτέ, τῆς εἶπε. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅλα θὰ τελειώσουν.

Δὲν ἐπρόφθασαν νὰ εἰποῦν περισσότερα. Εἶχαν ἀναγγείλει στὸν Τζοβάννι ὅτι ὁ ἀδελφός του ἦρθε καὶ ἔσπευδε νὰ τὸν συναντήσῃ.

Ὁ Τζοβάννι ἔσφιξε τὸν Πάολο στὴν ἀγκαλιά του. Ὁ κίνδυνος ποὺ ἐφοβόταν τὸν ἔκαμε νὰ θεωρήσῃ τὴν ἄφιξιν τοῦ ἀδελφοῦ του γιὰ καλὸ οἰωνό. Τώρα θὰ εἶχε πολύτιμο σύντροφο στὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐσωτερικῶν ἐχθρῶν.

Καὶ σὲ λίγο τοῦ εἶπε.

— Στὸ σπίτι τῆς γυναίκας σου συνωμοτοῦν ἐναντίον μας.

Τοῦ τὰ ἐξιστόρισε ὅλα. Ἀλλ' ἐκεῖνος τὰ ἐγνώριζε ἤδη Ἕνας στρατιώτης τὴν προηγουμένη νύχτα ἔξω ἀπὸ τὸ Ρίμινι, ποὺ τὸν εἶχε φαντασθῇ φτωχὸν μισθωτὸ πολεμιστὴ τοῦ ἐξεμυστηρεύθη τὰ τῆς συνωμοσίας στὴν ὁποία ἦταν μυημένος, καὶ τοῦ ἐπρότεινε νὰ μισθωθῇ καὶ αὐτὸς σ' ἐκείνην τὴν ὑπόθεσι, χωρὶς νὰ φαντάζεται ὅτι μιλοῦσε στὸν Πάολο Μαλατέστα.

Ἤθελε τώρα νὰ τρέξῃ ἀμέσως στὸ σπίτι τοῦ Τζαντζοῦλο, ἀλλὰ ὁ Τζοβάννι τὸν συνεκράτησε.

— Χρειάζεται φρόνησις, τοῦ εἶπε. Πρὸ παντὸς πρέπει νὰ πάρῃς ἀπὸ ἐκεῖ τὴν γυναῖκα σου καὶ νὰ τὴν κρατήσουμε ἐδῶ στὸ παλάτι. Ὁ Τζαντζοῦλο δὲν θὰ τολμήσῃ τίποτε ὅταν κρατοῦμε στὰ χέρια μας τὴν κόρη του.

Ἀλλὰ ὁ Πάολο δὲν ἤθελε νὰ πάρῃ τὴ Βεατρίκη. Ἤξερε ὅτι αὐτὸ θὰ τοῦ ἔφερε νέες δυσκολίες στὶς σχέσεις του μὲ τὴν Φρατζέσκα.

Ἐζήτησε ἀπὸ τὸ Τζοβάννι δύο στρατιῶτες γιὰ νὰ

πάνε μαζύ του στοῦ Τζαντζοῦλο. Θ' ἀνεκατεύοντο μὲ τοὺς συνωμότας καὶ θὰ ἐμάθαιναν περισσότερα. Θὰ ἐπήγαινε μὲ τὰ ροῦχα ποῦ φοροῦσε καὶ ἴσως νὰ μὴν τὸν ἀνεγνώριζαν ἀμέσως. Στὸ μεταξὺ ὁ Τζοβάννι ἐσυγκέντρωσε στὸ παλάτι του μὲ μυστικοὺς ἀγγελιαφόρους ἑκατὸ στρατιῶτες γιὰ κάθε ἐνδεχόμενον.

Ὁ Πάολο ἔφθασε στοῦ Τζαντζοῦλο ἀγνώριστος. Ὁ Φρουρὸς τοῦ παλατιοῦ, ποῦ ἦταν μέσα ἀπὸ τὴν πύλην, ἠθέλησε νὰ τὸν ἐμποδίσῃ.

— Εἶμαι ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ρίτσιο τοῦ εἶπε, καὶ ἔρχομαι ἀπὸ τὸν πόλεμο μὲ τοὺς δύο αὐτοὺς συντρόφους.

Καὶ ἐπροχώρησε μέσα. Ὅταν ὁ Τζαντζοῦλο ἔτρεξε νὰ ἰδῇ τὸν ξένον ἦταν πειὰ ἀργά. Ἀνεγνώρισε τὸν γαμβρό του καὶ δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ τοῦ ἐμποδίσῃ τὴν εἴσοδο. Ἂν ἐσκότωναν τὸν Πάολο δὲν θὰ εἶχαν κανένα κέρδος. Θὰ ἔμενε ὁ Τζοβάννι καὶ θὰ τοῦ ἔδιναν καιρὸν νὰ παρασκευασθῇ.

Ὁ Πάολο ὥρμησε κατ' εὐθεῖαν στὸ δωμάτιον τῆς Βεατρίκης χωρὶς ν' ἀκούσῃ τὸν πεθερό του, ποὺ τοῦ ἔλεγε τρέχοντας ἀπὸ πίσω του νὰ περιμένῃ νὰ εἰδοποιήσουν τὴν Βεατρίκη.

Ἔφθασε γρήγορα μπροστὰ στὸ δωμάτιό της καὶ ἔβαλε τὸ χέρι στὴν λαβὴν τῆς πόρτας.

— Ἡ κρεββατοκάμαρα τῆς γυναίκας σου μετεφέρθη ἐκεῖ, τοῦ ἐφώναξε ὁ Τζαντζοῦλο καὶ τοῦ ἔδειξε μιὰ ἄλλη πόρτα στὸ βάθος τοῦ διαδρόμου. Πηγαινε ἐκεῖ καὶ περίμενε νἄρθῃ ἡ Βεατρίκη.

Ἀλλὰ ὁ Πάολο ὑπωπτεύθηκε περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀνησυχία τοῦ πεθεροῦ του καὶ ἄνοιξε. Βρέθηκε μπροστὰ σὲ ἀπρόοπτο θέαμα.

Ἡ κρεββατοκάμαρα τῆς Βεατρίκης δὲν ἦταν πράγματι πειὰ ἐκεῖ, ἀλλὰ σ' ἕνα κρεββάτι εἶδε ξιπλωμέ-

νον τὸν Ρίτσιο καὶ τὴ Βεατρίκη καθισμένη κοντά του σ' ἕνα χαμηλὸ κάθισμα μ' ἕνα βιβλίο στὸ χέρι.

— Ἄ, προδότες, ἐφώναξε, κι' ἐξιφούλκησε.

Ὁ Ρίτσιο ἔκαμε ν' ἀνασηκωθῇ, ἀλλὰ κατέπεσε πάλιν ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὴν ἐξάντλησι τῆς πληγῆς του.

Ἡ Βεατρίκη ἔκαμε νὰ τρέξῃ ἀπάνω του μὲ τὰ χέρια ἀνοιχτά, νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ, ἀλλ' ἐκεῖνος τὴν ἔσπρωξε.

— Δὲν σ' ἐπρόδωσε κανεὶς τοῦ εἶπε. Συντροφεύω τὸν Ρίτσιο. Μόνον αὐτὸ εἶνε.

Ὁ Τζαντοῦλο ἐφώναξε.

— Στὰ ὅπλα. Συλλάβετέ τον

Καὶ ἔδειχνε τὸν Πάολο.

Τότε ἐκεῖνος ὥρμησε πρὸς τὸν Ρίτσιο καὶ ἤγγισε τὴν αἰχμὴ τοῦ σπαθιοῦ στὸ στῆθός του.

Πέντε μόλις ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ ἔσπευσαν στὴ φωνὴ τοῦ κυρίου τους, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς εἶχαν ἀνατρέψει οἱ δύο στρατιῶτες ποῦ εἶχαν εἰσδύσει στὸ παλάτι πίσω ἀπὸ τὸν Πάολο.

— Μὴν τὸν σκοτώσῃς ἐφώναξε ἡ Βεατρίκη στὸν ἄνδρα της. Εἶνε ἀθῶος. Σοῦ τὸ ὁρκίζομαι. Θὰ ἔρθω μαζύ σου καὶ θὰ στὰ εἰπῶ.

Ὁ Πάολο ἐσυγρατήθηκε. Ἀλλὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη εἶδε ἀπέναντί του τὸ γέροντα Τζαντζοῦλο μὲ τὸ χέρι στὴν λαβὴ τοῦ ξίφους του.

— Δολοφόνοι, ἐφώναξε ὁ Πάολο, θὰ σφαγῆτε ὅλοι. Τὸ σπίτι σας εἶνε πολιορκημένο ἀπὸ στρατό.

Τὸ εἶπε γιὰ νὰ λάβῃ καιρὸ καὶ ὅμως ἔλεγε μία ἀλήθεια. Ὁ Τζοβάννι εἶχε φοβηθῇ γιὰ τὸν ἀδελφό του καὶ ἔτρεξε πίσω του μὲ τοὺς ἀνθρώπους του. Οἱ λίγοι ὀπαδοὶ τῶν συνωμοτῶν συνελήφθησαν χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσουν καὶ οἱ δέκα κύριοι συνωμόται εἶδαν

ὅτι εἶχαν χάσει τὸ παιχνίδι. Ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς εἶχε φθάσει μέχρι τοῦ Τζαντζοῦλο καὶ τὸν εἰδοποίησε.

— Ρίτσιο Μουλταμπέλλι, ἐφώναξε ὁ Πάολο, δὲν ἐπρόδωσες μόνο τὸ φίλο σου καὶ ἐγκαταστάθης ἀναιδῶς στὸν κοιτῶνα τῆς γυναίκας του, ἀλλὰ συνώμοσες καὶ κατὰ τοῦ ἄρχοντός σου.

— Φέρετε τὸ σπαθί μου ἐφώναξεν ὁ Ρίτσιο. Ὁ οἶκος Μαλατέστα εἶνε ἀνάξιος νὰ ἡγεμονεύῃ.

Ἀλλὰ τὸ σπαθὶ τοῦ Πάολο εἶχε χωθῇ ἤδη στὸν ὦμό του.

— Δὲν σὲ σκοτώνω τοῦ εἶπεν ὁ Πάολο. Σὲ καθιστῶ μονάχα ἀνίκανον νὰ ἐπιτεθῇς κατὰ τῶν κυρίων σου γιὰ νὰ λογοδοτήσῃς στὸ δικαστήριο.

Ὁ Τζαντζοῦλο ἔκαμε νὰ ὁρμήσῃ κατὰ τοῦ Πάολο ἀλλὰ ἕνα αἰφνίδιον γεγονὸς ἔκαμε τὸ χέρι του νὰ παραλύσῃ. Ἡ Βεατρίκη ἄφησε μίαν σπαρακτικὴν κραυγήν, ἄρχισε νὰ μαδᾷ τὰ μαλλιά της, ἔπειτα ἄρχισε ἕνα φοβερὸ καγχασμὸ τρελλῆς καὶ ὥρμησε πρὸς τὸ παράθυρο.

Δὲν ἐπρόφθασαν νὰ τὴν κρατήσουν. Ἔπεσε ἀμέσως ἀπὸ ὕψους ὀκτὼ μέτρων στὴν πλακόστρωτη αὐλή. Ὅλοι ἔτρεξαν κάτω. Ἡ Βεατρίκη ἦταν νεκρή. Εἶχε πέσει μὲ τὸ κεφάλι καὶ εἶχε γίνῃ ἀγνώριστη. Αἷμα ἔτρεχε ἀπὸ τὸ στόμα της.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἔμπαινε ὁ Τζοβάννι στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ τοῦ Τζαντζοῦλο μόνος. Οἱ στρατιῶτές του εἶχαν σταθῇ ἔξω ἀπὸ τὴν πύλην.

Ὁ Τζαντζοῦλο ἔτρεξε καὶ τοῦ εἶπε μὲ πνιγμένη φωνή.

— Μοῦ ἐσκοτώσατε τὴν κόρη μου.

— Ἡ μοιχαλίδες τιμωροῦνται, εἶπε σιγὰ στὸ αὐτὶ του ὁ Τζοβάννι. Ὁ ἄνδρας της τὴν εὗρῆκε μὲ τὸν ἐραστή της.

— Μία εἶνε ἡ μοιχαλίδα στὸ Ρίμινι, τοῦ εἶπε σιγὰ πάλι ὁ Τζαντζοῦλο, γιὰ νὰ μὴ τὸν ἀκούσῃ ὁ Πάολο. Ἡ γυναῖκά σου ἡ Φρατζέσκα. Καὶ τὸν ἐραστή της τὸν ξέρεις. Εἶνε ὁ ἀδελφός σου.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Τζοβάννι ἀγρίεψε ἔξαφνα, ἐφάνηκε ἕτοιμος νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ Τζαντζοῦλο, ἀλλὰ τὸν ἐπλησίασε καὶ τοῦ εἶπε πάλι σιγά.

— Ποῦ τὸ ξέρεις αὐτό; Μπορεῖς νὰ τὸ ἀποδείξῃς;

Ἀλλὰ ὁ Τζαντζοῦλο πρὶν ἀπαντήσῃ, ἔπεσε χάμω. Ἡ συγκίνησις τοῦ φοβεροῦ κακοῦ ποὺ εἶχε συμβῇ τὸν εἶχε σκοτώσῃ. Εἶχε πάθει συγκοπή.

Τότε ὁ Τζοβάννι ἐβγῆκε στὴν πύλη καὶ ἐφώναξε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους του.

— Ὁ ἱππότης Τζαντζοῦλο ὑπῆρξε θῦμα συκοφαντίας καὶ πέντε γελοίων προδοτῶν, ποὺ συνελήφθησαν. Τόση ἦτο ἡ λύπη του, ὥστε ἀπέθανε καὶ ἡ ἀγαπητή μας νύφη ἡ Βεατρίκη ἐτρελλάθηκε κι' ἔπεσε ἀπὸ τὸ παράθυρο. Ἡ πόλις πρέπει νὰ ἡσυχάσῃ. Δὲν ὑπάρχει κανεὶς κίνδυνος.

Ὁ Τζοβάννι ἐγύρισε στὸ παλάτι καὶ ἐκείνη τὴ νύχτα ἀρνήθηκε νὰ ἰδῇ κανένα. Ὅταν ἐγύρισε ὁ Πάολο τοῦ εἶπαν ὅτι ὁ ἀδελφός του ἔχει ἀνάγκην ἡσυχίας καὶ τοῦ ἔδοσαν ἐκ μέρους του ἕνα γράμμα.

Ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα διέτασσε τὸν ἀδελφό του νὰ πάῃ στὴ Φλωρεντία καὶ νὰ μὴν ἐπιστρέψῃ ἂν δὲν τὸν διατάξῃ. Τὸν ἔστειλε νὰ διαπραγματευθῇ συμμαχία μὲ τοὺς Φλωρεντινούς.

Ἀλλ' ὁ Πάολο ποὺ εἶχεν ἀκούσει τί εἶπεν ὁ Τζαντζοῦλο στὸν ἀδελφόν του χωρὶς νὰ τὸν νοιάσουν ἐγνώριζε ὅτι δὲν τὸν ἔστελλε στὴν Φλωρεντία γιὰ λόγους πολιτικούς.

ΙΕ΄

Τὸ παληὸ παλάτι τοῦ Ρίμινι εἶχε βυθισθῆ ἀπὸ πέντε μηνῶν στὴ σιωπή. Οἱ δύο σύζυγοι ἔζοῦσαν βαρεῖς καὶ οἱ δύο σ᾽ αὐτὴν τὴν καταθληπτικὴ ἀτμόσφαιρα χωρὶς σχεδὸν νὰ μιλοῦν μεταξύ τους.

Καμμιὰ ἑορτὴ δὲν ἐδόθη πειὰ στὴν ὡραία πόλι καὶ οἱ κάτοικοι δὲν ξαναεῖδαν μεταξύ τους τὸν ἄρχοντά τους. Ὁ Τζοβάννι δὲν ἔβγαινε ἀπὸ τὸ παλάτι παρὰ διὰ νὰ πάῃ ἔφιππος στὴν ἐξοχή, συνοδευόμενος ἀπὸ δύο μόνον ὑπασπιστάς του.

Ὅσον καὶ ἂν εἶχαν προσπαθήσει νὰ δικαιολογήσουν τὸ θάνατο τῆς Βεατρίκης καὶ τὴν ταραχὴ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνακαλύψεως τῆς συνωμοσίας, οἱ κάτοικοι ἐπίστευαν ὅτι ἡ ἀπουσία τοῦ Πάολο Μαλατέστα στὴ Φλωρεντία δὲν ἦταν παρὰ μιὰ ἐξορία ποὺ τοῦ ἐπεβλήθη γιὰ τὸ θάνατο τῆς γυναῖκάς του.

Στὸ παλάτι δὲν ἐπήγαινε πειὰ κανεὶς ἐκτὸς τῆς ντόνας Τζοκόντας, συζύγου τοῦ κόμητος Κόρντια πού κατήγετο καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴν Ραβέννα καὶ ἀποτελοῦσε ἀπὸ καιροῦ τὴ μόνη συντροφιὰ τῆς Φρατζέσκας. Τὴν εἶχε ἀφήσει νὰ φαντασθῇ τὴν ἀγάπη της στὸν Πάολο. Εἶχε ἀνάγκην νὰ ἐκμυστηρεύεται τοὺς πόνους της σὲ κάποιον.

Ἡ Φρατζέσκα δὲν παρεπονεῖτο πειὰ στὸν ἄνδρα της, δὲν ἐφαινόταν ν᾽ ἀνησυχῇ γιὰ τίποτε. Ἀλλ᾽ ἀπέφευγε κάθε ὁμιλία. Εἶχε τὴν ἡσυχία τῆς ἀπελπισίας. Μιὰ στυγνὴ μελαγχολία τὴν κατελάμβανε καὶ τὴν ἐκυρίευε ὁλοένα καὶ περισσότερο. Εἶχε στιγμὲς ποὺ τὸ πρόσωπό της ἔπερνε τὴν ἔκφρασι τῆς ἀγωνίας.

Σὲ μιὰ τέτοια στιγμὴ τὴν εὗρῆκε ἡ Τζοκόντα. Ἡ

Φρατζέσκα δὲν τὴν ἐπερίμενε κι' ἐτρόμαξε μόλις τὴν εἶδε στὴν πόρτα χωρὶς νὰ τὴν ἀναγγείλουν..

— Κυρία, ἐψιθύρισε ἡ Τζοκόντα, μήπως σᾶς ἐνοχλῶ;

— Πλησιάστε ἀγαπητή μου, εἶπε ἡ Φρατζέσκα, καθίστε.

— Ἴσως θέλετε νὰ μείνετε μόνη;

Ἡ Φρατζέσκα ἐστέναξε.

— Σᾶς φέρνω πικρὲς ἀναμνήσεις. Ἀλλ' ἀξίζει νὰ μιλοῦμε γιὰ ἐκεῖνον ποὺ ἀγαπήσατε πολύ.

— Ναί· δὲν μᾶς μένει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ μιλοῦμε.

— Ποιὸς ξέρει τί μπορεῖ νὰ συμβῇ στὸ μέλλον.

— Τζοκόντα ἂν δὲν ἀπατῶμαι, δείχνετε διάθεσι νὰ μὲ παρηγορήσετε. Δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ μὲ παρηγοροῦν, ὅταν δὲν ἐλπίζω πειὰ τίποτε. Δὲν εἶμαι ἀπὸ τὶς γυναῖκες ποὺ δέχονται ν' ἀπατοῦν τὸν ἑαυτό τους.

— Δὲν σᾶς μιλῶ γιὰ νὰ σᾶς παρηγορήσω. Ἀλλὰ δὲν σᾶς κρύβω ὅτι ἐλπίζω.

— Μὴ λησμονεῖτε ὅτι ἔφυγε γιὰ τὴν Φλωρεντία ἴσως γιὰ πάντα.

— Ναί. δὲν μποροῦσε ν' ἀρνηθῇ νὰ ὑπακούσῃ στὸν ἀδελφό του. Ἀλλὰ θὰ γυρίσῃ... Νὰ εἶσθε βεβαία.

— Μοῦ εἶπε νὰ τὸν περιμένω. Λίγη ὥρα πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Φλωρεντία, μοῦ εἶπε ὅτι θὰ ξανάρθῃ εἴτε κρυφά, εἴτε φανερά. Μοῦ εἶπε ὅτι ἂν δὲν κατορθώσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ γρήγορα, θὰ ἔρθῃ ἐξάπαντος μόλις συμπληρωθοῦν πέντε μῆνες. Πέντε μῆνες συμπληρώνονται ἀπόψε. Τοὺς μετρῶ ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα.

— Τότε θὰ ἔλθῃ.

— Ἴσως. Ἡ λύπη ὅμως ποὺ ἐστάλαξε στὴν καρδιά μου μὲ βαρύνει παρὰ πολύ. Ἀλλὰ σ' αὐτὸ ἐσυνείθισα, ὅπως ὁ ἄνθρωπος ποὺ δηλητηριάζεται σιγά,

σιγά. Ἴσως ἂν θέλῃ νὰ γείνῃ μεγαλύτερο κακό. Μιὰ χαρὰ ἀπότομη, μέσα στὴ μεγάλη λύτη, ποιὸς ξέρει σὲ τί τρέλλες θὰ μᾶς ὁδηγήσῃ. Γι' αὐτὸ θὰ εὐχόμουν μὲ τὴν καρδιά μου νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐπάνοδο.

— Προτιμᾶτε αὐτὸν τὸν βραδὺ θάνατο;

— Τὸν προτιμῶ γιὰ χάρι του. Φοβοῦμαι μήπως ἂν ἔλθῃ καταστραφῇ. Ὁ Τζοβάννι τὸν μισεῖ. Εἶμαι σίγουρη. Ἔχει κάτι ἀνακαλύψει. Κάτι ξέρει. Τὸ βλέπω στὸ βλέμμα του. Καὶ ἂν δὲν ἔκαμε τίποτε, τίποτε τρομερό, εἶνε γιατὶ τὸν ἀπεμάκρυνε ἀπὸ κοντά του καὶ γιατὶ τὸ πάθος του γιὰ μένα εἶνε ἰσχυρότερο καὶ ἀπὸ τὸ μῖσός του. Δὲν μ' ἐσκότωσε ἁπλούστατα γιατὶ θέλει νὰ μ' ἔχει ζωντανή. Ξέρει ἴσως πῶς ἀγαπῶ τὸν ἀδελφό του, ἀλλὰ τοῦ ἀρκεῖ, ὅτι ἐκεῖνος εἶνε μακρυά, στὴ Φλωρεντία, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ γυρίσῃ, ἂν δὲν τοῦ δώσῃ τὴν ἄδεια. Ἐνῷ αὐτὸς εἶνε κοντά μου. Εἶνε τόσο φοβερὸ γιὰ μένα αὐτὸ ποὺ συμβαίνει μὲ τὸν Τζοβάννι.

— Εἶσθε βεβαία ὅτι σᾶς ὑποπτεύεται;

— Ναί· καὶ θὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω. Ἔχει στιγμὲς ποὺ μὲ κυττάζει σᾶν νὰ εἶμαι ὁ τρομερώτερός του ἐχθρός. Στὶς ματιές του ἀνακαλύπτω νὰ κρύβεται τὸ μῖσος καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως. Νομίζει κανεὶς ὅτι κάποια ἀόρατο δυνατὸ χέρι τὸν ἐμποδίζει νὰ μοῦ ἐπιβάλῃ τὸν φρικαλεώτερο θάνατο ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπινοήσῃ ἄνθρωπος. Καὶ εἶνε στιγμὲς ποὺ μὲ κυττάζει ὅπως ἕνας φιλάργυρος τὸ θησαυρό του ποὺ φοβᾶται μήπως τοῦ τὸν κλέψουν. Θὰ μὲ ἐσκότωνε ἂν τὸ πάθος δὲν τὸν εἶχε κυριεύσῃ. Ἂν λοιπὸν ἔλθῃ ἔξαφνα ὁ Πάολο ὅλη αὐτὴ ἡ συγκρατουμένη, μανία τοῦ Τζοβάννι θὰ ξεσπάσῃ. Τί θὰ εἰπῇ ὅταν τὸν ἰδῇ στὸ Ρίμινι χωρὶς νὰ τοῦ ἔχῃ παραγγείλει αὐτὸς νὰ γυρίσῃ;

Προτιμῶ αὐτὸν τὸν χωρισμὸ παρὰ νὰ τὸν ἰδῶ μπροστά μου νεκρό.

— Καὶ ἂν ἔλθῃ; ἐρώτησεν ἡ Τζοκόντα.

— Ἂν ἔλθῃ, τότε... μήπως ξέρω τί νὰ σκεφθῶ; Ἂς μὲ βοηθήσῃ ὁ Θεός.

— Ἴσως σήμερα τὸ βράδυ νὰ βρίσκεται ἐδῶ.

— Γνωρίζετε τίποτε; Ἐμάθατε;

— Δέν γνωρίζω τίποτε ἄλλο παρὰ ὅτι σᾶς ἀγαπᾷ. Αὐτὸ φθάνει. Σᾶς εἶπεν ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐξάπαντος μόλις συμπληρωθοῦν πέντε μῆνες. Ὅπως μοῦ εἴπατε πρὸ ὀλίγου, ἀπόψε συμπληρόνονται. Πῶς μπορεῖτε νὰ πιστεύετε ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ;

— Ἴσως τοῦ ἔχει περάσει ἡ πρώτη ὁρμή. Ἴσως σκεφθῇ ὡριμώτερα.

— Τὸν ξέρω καλὰ ἐγώ. Ἕνας Πάολο Μαλατέστα δὲν ἀθετεῖ τὸν λόγον ποῦ ἔδωσε καὶ ὅταν μάλιστα αὐτὸς ὁ λόγος προέρχεται ἀπὸ ἕνα ἔρωτα, ὅπως ὁ δικός του. Χαίρετε κυρία, καὶ ἂν ἔλθῃ προσέχετε Ὁ κίνδυνος τώρα θὰ εἶνε μεγαλείτερος ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά.

Ἡ Τζοκόντα ἔφυγε καὶ ἡ Φρατζέσκα ἔμεινε μόνη στὸ κάτω διαμέρισμα τοῦ παλατιοῦ μὲ τὶς μελαγχολικὲς σκέψεις της, ὅπως πάντοτε. Ἔξαφνα ἕνας μικρὸς θόρυβος τὴν ἔκαμε νὰ γυρίσῃ τὸ κεφάλι της πρὸς τὸ παράθυρο τοῦ κήπου. Ἕνα ξερὸ κλαδὶ εἶχε κτυπήσει στὸ τζάμι. Αὐτὸ ξανακούσθηκε. Τὰ παράθυρα ἦσαν χαμηλὰ καὶ κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ βρισκόταν ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου ἀπὸ τὸν ὁποῖο μποροῦσε εὔκολα κανεὶς ν' ἀναρριχηθῇ καὶ νὰ πηδήσῃ στὸ παράθυρο. Ἐκύτταξε ἔξω κι' ἔμεινε κατάπληκτη. Κάτω ἦταν ὁ Πάολο καὶ τῆς ἔστελλε φιλήματα μὲ τὸ χέρι.

— Ἐσὺ εἶσαι; εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Ναί. ἐγώ, ἀγάπη μου, ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Ἐγώ. Ἤλθα ὅπως σοῦ εἶχα ὑποσχεθῇ.

—Σιωπὴ, εἶπεν ἐκείνη Σιγά.

— Ν' ἀνεβῶ; ἐρώτησεν ὁ Πάολο.

— Ὤ, ὄχι. Ἄφησε καλλίτερα νὰ κλειδώσω τὴν πόρτα μου καὶ νὰ κατεβῶ. Μπορεῖ νὰ σὲ ἰδοῦν ἐδῶ μέσα, καὶ ὁ Τζοβάννι θὰ παραξενευθῇ πῶς ἤλθες σὲ μένα πρὶν τὸν συναντήσῃς. Περίμενε ἔρχομαι.

Καὶ ἔτρεξε ἀμέσως νὰ κατεβῇ στὸν κῆπο.

Ὁ Τζοβάννι ἔλειπε στὸν καθημερινόν του περίπατο στὸ δάσος μὲ τοὺς ὑπασπιστάς του. Μποροῦσαν νὰ μιλήσουν ἥσυχοι μιὰ ὥρα τοὐλάχιστον ἐκεῖ κρυφὰ μέσα στοὺς πυκνοὺς θάμνους.

Ἔπειτα ἀπὸ ἕνα λεπτὸ ἡ Φρατζέσκα βρίσκετο μισολιπόθυμη ἀπὸ τὴ χαρά της στὰ χέρια τοῦ Πάολο. Ἔμειναν ἔτσι ἀγκαλιασμένοι, σιωπηλοί, μέσα σ' ἕνα ἀτελείωτο φίλημα ἀρκετὴ ὥρα. Ἔσφιγγαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον σὰν γιὰ νὰ πιστεύσουν ὅτι αὐτὴ ἡ εὐτυχία ἦταν πραγματικότης. Ὁ Πάολο ἔπιασε τὸ κεφάλι της μὲ τὰ δυό του χέρια καὶ τὴν ἔβλεπε, σὰν νὰ ἤθελε νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ καλά.

— Κύτταξέ με, κύτταξέ με καλά, τῆς εἶπε. Θέλω νὰ ἰδῶ τὰ μάτια σου. Μὰ τί ἔχεις; Φαίνεται σὰν νὰ ὑπέφερες.

— Ναί. ὑπέφερα καὶ ὑποφέρω μακρυά σου. Ἔχω πέντε μῆνες νὰ σὲ ἰδῶ. Καὶ σὺ πόσο εἶσαι χλωμός.

— Σοῦ φαίνεται πῶς μπορῶ νὰ ζῶ χωρὶς ἐσένα;

— Μοῦ εἶνε προτιμότερο εἶπεν ἡ Φρατζέσκα νὰ πεθάνω μαζύ σου, παρὰ νὰ ζήσω χωρὶς ἐσένα. Ἀλλ' ἂν δὲν θέλω νὰ πεθάνῃς, εἶνε γιατὶ στὸ βάθος μοῦ ἔμεινε μιὰ μικρὴ ἐλπίδα.

— Μὰ μόνον μικρὴ ἐλπίδα; Ἐγὼ ἐλπίζω πολύ. Τώρα ποῦ ἦρθα ποιὸς ξέρει τί μπορεῖ νὰ γίνῃ..

— Πράγματι, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Ποιὸς ξέρει τί μπορεῖ νὰ γείνῃ.

— Μὰ τὸ λὲς τόσο μελαγχολικὰ Φρατζέσκα.

— Αἰσθάνομαι πὼς ἡ μοίρα ἔχει ἁπλώσῃ ἀπάνω μας τὸ χέρι της. Κάτι νοιώθω νὰ ὑπάρχῃ γύρω μας. Κάτι νομίζω πῶς βλέπω ἀλλὰ δὲν εἶμαι βεβαία ἀκόμη γιὰ τίποτε. Δὲν μπορῶ νὰ εἰπῶ ἀκόμη πῶς ὁ Τζοβάννι ξέρει τὸ μυστικό μας. Ἀλλὰ φοβοῦμαι πῶς θὰ τὸ μαντεύσῃ σὲ λίγο. Ἂν ἤξερες πῶς ἄλλαξε ἀπὸ τότε ποὺ σκοτώθη ἡ γυναῖκα σου. Θυμᾶσαι τί ἔγεινε τότε καὶ πῶς σοῦ ἐφέρθηκε ὕστερα. Σὲ διέταξε νὰ φύγῃς γιὰ τὴ Φλωρεντία.

— Τὸ ἔκαμε γιὰ νὰ μὲ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ Ρίμινι, ἔπειτα ἀπὸ τὴ θλιβερὴ ἐκείνη ἱστορία.

— Καὶ πῶς ἔξαφνα τοῦ ἦλθε αὐτὴ ἡ ὑποψία; εἶπεν ὁ Πάολο. Γιατὶ ὡς τότε δὲν ἐφαινόταν νὰ ὑποπτεύωνταν τίποτε.

— Δὲν ξέρω. Ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς ὁ Τζοβάννι ὑποπτεύεται περισσότερα ἀπὸ ὅσα φανταζόμεθα.

— Ἐκάμαμε τόσα λάθη κι' ἐμεῖς. Ἂν ἐφεύγαμε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ δὲν θὰ γινόντουσαν τόσα κακά.

— Ὅλα εἶνε κοινὰ μεταξύ μας. Καὶ ἡ ἀγάπη μας καὶ τὰ λάθη μας καὶ ἡ ἁμαρτία. Ἐμισοῦσα τὴ γυναῖκά σου ὅσον μ' ἐμισοῦσε κι' ἐκείνη καὶ δὲν τὸ κρύβω ὅτι ὅταν ἔμαθα πῶς ἐπέθανε αἰσθάνθηκα πῶς μοῦ ἐδόθηκε κάποια ἐλευθερία. Δὲν ἤθελα ὅμως καὶ νὰ συμβῇ αὐτό. Τώρα ὅ,τι ἔγεινε ἔγεινε. Ἂς κυττάξουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο στὰ μάτια καὶ ἂς ποῦμε τὴν ἀλήθεια. Ἐπιθυμοῦμε τόσο πολὺ νὰ ζήσουμε μαζύ, ὥστε ἡ ζωὴ τῶν ἄλλων δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει. Μᾶς ἔκαμαν τόσο κακὸ οἱ ἄνθρωποι, ὥστε ἐσκλήρυναν τῆς καρδιές μας. Ἀλλὰ καὶ τῇ δική μας ζωὴ δὲν τὴν λογαριάζουμε. Ἂς σκοτώσουμε ἢ ἂς μᾶς σκοτώσουν. Τὸ

ζήτημα εἶνε πῶς νὰ ζήσουμε μαζὺ ἢ πῶς νὰ πεθάνουμε. Λίγη ὥρα πρὶν ἔλθῃς ἤμουν ἀποκαρδιωμένη. Ἐσκεπτόμουν ὅτι θὰ ἦταν προτιμότερον νὰ μὴν ἔλθῃς· Ἐφοβούμουν τὴν τραγωδία ποὺ ὑπάρχει φόβος ν' ἀντικρύσουμε. Ἀλλὰ τώρα εἶμαι πάλι ὅπως στὴν πρώτη στιγμὴ τῆς ἀγάπης μας. Ἕτοιμη γιὰ ὅλα. Ἂς μᾶς ἀπειλοῦνε ὅλοι οἱ κίνδυνοι. Ἂς μᾶς κινηγήσουν ὅλα τὰ τέρατα τῆς κολάσεως. Ἂς σκοτώσουν τὰ σώματά μας. Θὰ ζήσουν ἡ ψυχές μας. Καὶ ἂν κυλισθοῦμε μέσα στὸ αἷμα θὰ μείνωμε ἀγκαλιασμένοι αἰωνίως. Ἂς βυθισθοῦμε στὴν ἄβυσσο. Θὰ εἴμαστε πάντα μαζύ.

— Δὲν ἤθελα τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ εἶμαι κοντά σου, εἶπεν ὁ Πάολο, σένα μέρος μακρυνὸ καὶ ἥσυχο. Νὰ φεύγαμε ἀπ' ἐδῶ. Νὰ λησμονήσωμε ὅλη τὴν ἕως τώρα ζωή μας, καὶ ν' ἀφεθοῦμε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο σὰν παρθένοι καὶ οἱ δυό. Καὶ ν' ἀνατείλῃ μιὰ ἄλλη ζωὴ γεμάτη φῶς καὶ ἀγάπη καὶ γαλήνη. Μόνον ποὺ φοβοῦμαι ὅτι ἴσως τότε νὰ λιγοστέψῃ ἡ ἀγάπη μας.

— Δὲν θὰ λιγοστέψῃ ποτέ. Ἡ καρδιές μας ἑψήθησαν στὴ φωτιὰ τῆς ἀγάπης σὰν ἕνα εὔγενικὸ μέταλλο στὸ καμίνι καὶ δὲν φοβοῦνται ν' ἀλλάξουν θὰ ἑνωθοῦμε.

— Ἀλλὰ τώρα αὐτὸ δὲν εἶνε εὔκολο Φρατζέσκα. Ἀφήσαμε νὰ μᾶς φύγουν εὐκαιρίες. Τώρα πρέπει πάλι νὰ περιμένωμε.

— Ἀλήθεια δὲν σ' ἐρώτησα γιατὶ ἤρθες ἔτσι ξαφνικά ;

— Ἔφερνα ἕνα μήνυμα ποὺ δὲν ἔπερνε ἀναβολή.

— Γιὰ μένα ; Ἀπὸ ποιόν ;

— Ναὶ γιὰ σένα, ἀγαπημένη μου. Τὸ μήνυμα τῆς ἀγάπης μου.

Ἡ Φρατζέσκα ἐχαμογέλασε καὶ ἔσφιξε τὸ χέρι του.

— Κι' αὐτὸ τὸ μήνυμα, εἶπε ψιθυριστά, εὐτυχισμένη κι' αὐτὸ τὸ μήνυμα πρέπει νὰ τ' ἀκούσω μὲ τὰ χείλη, αἴ ;

Τοῦ ἔδοσε τὰ χείλη της. Εὐτύχισαν ἔτσι σ' ἕνα παράφορο φίλημα ὁλόκληρα λεπτά.

Ἕνας τριγμὸς ποῦ ἀκούσθηκε στοὺς θάμνους τοὺς ἔκαμε νὰ συνέλθουν.

— Δὲν ἦταν τίποτε, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Ὁ ἄνεμος ἐφύσησε τὰ κλαδιά. Πῶς ἐτρόμαξα.

— Ἴσως, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Μὰ πῶς ἔφυγες ἀπὸ τὴν Φλωρεντία ;

— Ἐζήτησα ἄδειαν καὶ μοῦ ἔδωσαν.

— Εἶπες ὅτι θὰ ἔρθῃς ἐδῶ ;

— Δὲν εἶπα τίποτε. Δὲν ἤθελα νὰ μὲ καταλάβῃ ἕνας ἄνθρωπος ποῦ ἐπῆρα στὴν ἀκολουθία μου ἀπὸ τὸ Ρίμινι.

Ἀφοῦ εἶνε τῆς ὑπηρεσίας σου, διατὶ δὲν τὸν διώχνεις ;

— Ἀδύνατο. Ὑποπτεύομαι ὅτι ὁ Τζοβάννι τὸν

ἔβαλε νὰ μὲ κατασκοπεύῃ καὶ τὸν πληρώνει καλά. Εἶχα λόγους νὰ πιστεύω πῶς μὲ παρακολουθεῖ παντοῦ καὶ ὅτι κρατεῖ ἐνήμερον τῶν κινήσεών μου τὸν Τζοβάννι.

— Καὶ τώρα δὲν φοβεῖσαι μήπως σὲ ἀκολούθησε;

— Ἐλπίζω νὰ ἔχασε τὰ ἴχνη μου καὶ πηγαίνει στὴ Ρώρη.

— Δὲν εἰδοποίησες τὸν Τζοβάννι ὅτι θὰ ἔρθῃς;

— Ὄχι. Ἔπρεπε νὰ τοῦ γράψω. Ἀλλ' ἐφοβήθηκα μήπως μ' ἐμποδίσῃ καὶ ἄς ἄλλου ἐβιαζόμουν νὰ φθάσω γρήγορα. Ἔπρεπε νἄρθω ἀπὸ τὴ μεγάλη πύλη ἀλλὰ ἔτσι θὰ ἔβλεπα πρῶτα τὸν Τζοβάννι καὶ ποιὸς ξέρει πόσες ἡμέρες θὰ ἔκανα νὰ σὲ ἰδῶ μόνη.

— Ἐπήδησες ἀπὸ τὸν τοῖχο;

— Ναί· ὅπως ἄλλοτε. Ἄκουσα ὁμιλίες. Ἐπερίμενα κι' ἔφυγε ὁ Τζοβάννι καὶ ἦλθα. Τώρα θὰ βγῶ ἔξω καὶ θὰ ἔλθω ἀπὸ τὴν κεντρικὴ εἴσοδο.

— Ὄχι, θέλω νὰ σὲ ἰδῶ ἀκόμη. Μὴ μοῦ φύγῃς ἀπὸ τώρα. Ἔπειτα ποιὸς ξέρει ἂν δὲν θὰ εἶνε ἀργά.

— Μὰ ἐδῶ στὸν κῆπο εἶνε κίνδυνος. Μπορεῖ νὰ μᾶς ἰδοῦν, εἶπεν ὁ Πάολο.

— Ἔλα τότε ἐπάνω. Θὰ ἔχουμε κλείσῃ τὴν πόρτα ἀπὸ μέσα. Θ' ἀφήσουμε ἀνοικτὸ μόνο τὸ παράθυρο καὶ ἂν κτυπήσῃ κανεὶς τὴν πόρτα θὰ μπορέσῃς νὰ φύγῃς ἀπὸ τὸν ἐξώστη καὶ νὰ πηδήσῃς κάτω σκαρφαλώνοντας στὸν κορμὸ τοῦ δένδρου ποῦ φθάνει ὡς τὸ παράθυρο.

— Ἀπὸ ποὺ ν' ἀναβῶ ;

— Ἀπὸ τὸν μικρὸ πύργο. Ἐκεῖ αὐτὴν τὴ ὥρα δὲν θὰ συναντήσῃς κανένα. Θὰ μείνουμε ὡς τὴν ὥρα ποὺ θ' ἀκούσωμε στὴν αὐλὴ τὸ ποδοβολητὸ τῶν ἀλόγων τῆς συνοδείας τοῦ Τζοβάννι. Τότε πηδᾶς κάτω, ξαφανίζεσαι μέσα στοὺς θάμνους τοῦ κήπου καὶ πηδᾶς ἀπὸ τὸν τοῖχο ἔξω. Καὶ ἔρχεσαι τότε ἀπὸ τὴν μεγάλη πόρτα καὶ ζητεῖς τὸν ἀδελφό σου, σᾶν μόλις νὰ ἔφθασες. Ἔλα τώρα.

Ἡ Φρατζέσκα τὸν ἔπῆγε ὡς τὴν πόρτα τοῦ μικροῦ πύργου ποῦ βρισκόταν στὸ βάθος τοῦ κήπου.

— Ἔλα, τοῦ εἶπε ἀνέβα χωρὶς νὰ κάμῃς θόρυβο καὶ κρύψου στὸ δωμάτιό μου γρήγορα.

— Ὤ, ἀγαπημένη μου, εἶπεν ὁ Πάολο, μὲ διστακτικὸ βῆμα.

— Ἔλα, ἔλα, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα. Πήγαινε κι' ἔρχομαι ἀμέσως.

Ὁ Πάολο ἐμπῆκε καὶ ἡ Φρατζέσκα ἐγύρισε στὸν κῆπο. Ἤθελε νὰ βεβαιωθῇ πρῶτα μήπως ὑπῆρχε κανεὶς πουθενὰ κ' ἔπειτα ν' ἀνοίξῃ τὴν μεγάλη θύρα τοῦ κήπου πρὸς τὴν κυρία αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ καὶ ν' ἀνεβῇ ἀπὸ τὴ μεγάλη σκάλα.

Ἀλὸ μόλις ἄνοιξε τὴν ξύλινη θύρα καὶ ἐπρόταινε τὸ κεφάλι μέσα ἀπὸ τὸ ἄνοιγμά της γιὰ νὰ βεβαιωθῇ ἂν ὑπῆρχε κανεὶς εἶδε μπροστά της τὸ Τζοβάννι. Ἔμεινε κατάπληκτη μὲ τὸ στόμα μισάνοιχτο.

Ἐκεῖνος ἤσυχος καὶ ὠχρὸς ἐπροχώρησε δύο βήματα μέσα στὸν κῆπο.

— Ἐπρόκειτο ν' ἀνεβῇς στὸ παλάτι ; ἐρώτησεν.

— Ἔρχόμουν νὰ σᾶς εὕρω ἄρχοντά μου, εἶπεν ἐκείνη. Μοῦ εἶπαν πῶς ἐγυρίσατε ἀπὸ τὸν περίπατο κι' ἐρχόμουν νὰ σᾶς συναντήσω.

— Ἄ, ὥστε σᾶς ἀπαλλάσω ἀπὸ ἕνα κόπο. Ἔρχομαι νὰ μιλήσουμε.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του ἦταν παγερὸς καὶ σοβαρός.

Ἡ Φρατζέσκα προσπαθοῦσε ν' ἀποκρύψῃ τὴν ταραχή της.

Ἐθυμήθυκε τὸ θόρυβο τῶν θάμνων ποῦ εἶχε ἀκούσει πρὸ ὀλίγου τὴ στιγμὴ ποῦ φιλοῦσε τὸν Πολο καὶ ἐφοβήθηκε μήπως ἦταν κρυμμένος κἄπου ἐκεῖ μέσα ὁ Τζοβάννι καὶ τοὺς κατεσκόπευε.

Ἡ ἰδέα τοῦ τρομεροῦ κινδύνου ἔκαμε τώρα νὰ φανῇ πειθηνία καὶ σχεδὸν τρυφερὴ ἀπέναντί του.

— Ὅπως σᾶς εἶπα ξαναεῖπε ὁ Τζοβάννι, ἦρθα γιὰ νὰ μιλήσουμε.

— Θὰ κάμω ὅ,τι μπορῶ γιὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ἀπήντησε ἡ Φρατζέσκα.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Θέλετε νὰ πᾶμε στὸ δωμάτιό σας :

Ἡ Φρατζέσκα ἔτρεμε. Ἂν ἀνέβαιναν ἀπάνω καὶ ἂν ἐτήγαινε μάλιστα πρῶτος ὁ Τζοβάννι, ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ μικροῦ πύργου θὰ εὕρισκε μέσα, τὸν Πάολο.

Καὶ δὲν ὑπῆρχε κἂν ἐλπὶς νὰ τὸν ἀτιληφθῇ ἐκεί-

νος καὶ νὰ προφθάσῃ ὅπως δήποτε νὰ φύγῃ. Γιατὶ ὁ Τζοβάννι καὶ ἡ Φρατζέσκα εὑρίσκοντο στὴν εἴσοδο τοῦ κήπου χωρὶς νὰ φαίνωνται ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ δωματίου ὅπου θὰ βρισκόταν ὁ Πάολο.

— Στὸ δωμάτιό σας θὰ εἶνε καλλίτερα ἀπ' ἐδῶ εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

—Ἄ, ὄχι. Ἐδῶ εἶνε πειὸ πολὺ δροσιά. Ἐκεῖ μέσα κάνει ζέστη. Εἶνε τόσο θερμὸς ὁ καιρός.

— Πολὺ καλά, ἀλλὰ πρὸ ὀλίγου ποὺ ἤμουν ἐκεῖ ἔκανε δροσιά. Πῶς ἔγινε ἀποτόμως ζέστη ;

— Ἄρχοντά μου, θέλετε νὰ πάω καὶ νὰ ὑποφέρω; Ἐβγῆκα ἀπὸ τὸ δωμάτιό μου καὶ ἦλθα ν' ἀναπνεύσω.

— Δὲν ἐπιμένω. Ἀλλ' ἤθελα νὰ σᾶς ἐρωτήσω ἕνα ἄλλο ; Γιατὶ ἡ πόρτα σας ἦταν κλειστὴ ἀφοῦ δὲν ἐκοιμᾶσθε; Ποτὲ δὲν τὴν ἐκλείνατε ὅταν κατεβαίνετε στὸν κῆπο.

— Τὴν εἶχα κλείσει γιατὶ ἐκοιμώμουν καὶ τὴν ἐξέχασα κλειστὴ γιατὶ κατέβηκα ἀπὸ τὴ σκάλα τοῦ μικροῦ πύργου. Ἔκανε ζέστη πολλή.

— Ἂν εἴχατε κλειστὸ τὸ παράθυρο, εἶπεν ὁ Τζοβάννι ὁ ἥλιος δὲν θἄμπαινε καὶ θὰ εἴχατε δροσιά.

Ἡ Φρατζέσκα δὲν κατώρθωσε νὰ συγκρατήσῃ μιὰ νευρικὴ κίνησι...

— Δὲν τὸ ἐσυλλογίσθηκα εἶπε ρίχνοντας βλέμμα πρὸς τὸ παράθυρο. Καὶ ἐπρόσθεσε.

— Θέλετε νὰ καθήσουμε ἐδῶ ; Γιατὶ πρᾶγμα θέλετε νὰ μιλήσουμε ;

Ἐκάθησαν κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα. Ὁ Τζοβάννι εἶχε γυρίσει τὴν πλάτη του στὸ παράθυρο.

— Πρόκειται γιὰ τὸν Πάολο, εἶπε ἐκεῖνος.

— Λοιπόν;

— Ξέρετε πόση ἐμπιστοσύνη εἶχα πάντοτε στὸν ἀδελφό μου καὶ γιὰ τὰ σπουδαιότερα πράγματα. Τόσον πολύ, ποὺ ἔκλεισα τὰ μάτια μου ἀκόμη καὶ στὰ ἐλαττώματά του.

— Στὰ ἐλαττώματά του;

— Ναί· ἡ ἱστορία αὐτὴ τοῦ γάμου του βαρύνει κυρίως αὐτόν. Ὅσον καὶ ἂν τὸν παρορμούσαμε ἐμεῖς νὰ τὸν κάμῃ, ἔπρεπε ν' ἀρνηθῇ ἀφοῦ ἤξερε τὸν ἑαυτό του. Αὐτὸς εἶνε ὑπεύθυνος γιὰ τὸ θάνατο τῆς γυναίκας του.

— Ἡ Βεατρίκη αὐτοκτόνησε.

— Αὐτὸ θέλουμε νὰ τὸ πιστεύωμε. Αὐτὸς ὁ θάνατος ἦταν ἀλλόκοτος.

— Τί θέλετε νὰ εἰπῆτε;

— Ὤ, τί μὲ μέλει ἔπὶ τέλους γιὰ τὴ γυναῖκά του! Τὸ ζήτημά μου εἶνε ἄλλο. Εἶχα κρατήσει τὸν Πάολο στὸ παλάτι γιατὶ εἶχα ἐμπιστοσύνη σ' αὐτόν.

— Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ἐννοήσω. Δὲν ἄξιζε τὴν ἐμπιστοσύνη σας;

— Θὰ σᾶς ἐκπλήξῃ κυρία, ἂν μάθετε ὅτι ἔφυγε κρυφὰ ἀπὸ τὴ Φλωρεντία δίχως νὰ μὲ εἰδοποιήσῃ;

— Ἀλήθεια; εἶπεν ἐκείνη.

— Δὲν βλέπω νὰ σᾶς ἔκαμε ἔκπληξι, αὐτὴ ἡ ἀνα-

χώρησις ὅσον σ' ἐμένα. Δεν εἶνε ὅμως μόνο αὐτό. Ἔχω τὴν ἰδέα, καὶ ὁ Θεὸς ἂς μὲ βγάλῃ ψεύστη, ὅτι ὁ ἀδελφός μου τρέχει πίσω ἀπὸ μιὰ ὤμορφη κυρία.

— Ὤ, ἔκαμεν ἡ Φρατζέσκα, μὲ πλαστὸ χαμόγελο ἀδιαφορίας.

— Μὰ δὲν ὑποπτεύεσθε σεῖς τίποτε;

— Ὄχι, εὐγενέστατε. Τί θέλετε νὰ ὑποπτευθῶ; Γνωρίζω τὸν ἀδελφό σας τόσον ἀφωσιωμένον σὲ σᾶς ὥστε δὲν φαντάζομαι τὶ θὰ ἔκανε.

— Λοιπὸν μάθετέ το. Ὁ Πάολο μ' ἐπρόδοσε στὴ Φλωρεντία. Συνεννοεῖται μὲ τοὺς Γεβάλγους νὰ καταλύσουν τὴ Δημοκρατία καὶ ἔπειτα νὰ ἔρθουν νὰ πάρουν τὰ φρούριά μου καὶ τὴν πόλι μου.

Ἡ Φρατζέσκα ἐνόμισε πῶς διέκρινε ἕνα παραπέτασμα τοῦ παραθύρου της νὰ παραμερίζῃ. Ἐκεῖ ἦταν ὁ Πάολο. Θὰ ἔβλεπε καὶ θὰ ἄκουγε.

— Καὶ τὸ πιστεύετε σεῖς αὐτό; εἶπεν ἡ Φρατζέσκα μὲ ἀγανάκτησι. Ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ παραδεχθοῦμε δὲν εἶσθε σεῖς ἐδῶ ὁ παντοδύναμος κύριος τοῦ Ρίμινι; Τί θὰ σᾶς κάμουν οἱ συνωμόται;

— Ἄ, βέβαια, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Ἐλογάριασαν χωρὶς ἐμένα. Μὲ περνοῦν γιὰ νεκρὸ ἐμένα.

Καὶ ἐσηκώθηκε ἀμέσως. Ὁ Πάολο ἄφησε τὸ παραπέτασμα νὰ πέσῃ καὶ χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφθῇ ὁ Τζοβάννι.

— Νεκρόν; εἶπεν ἡ Φρατζέσκα, ποὺ ἀντελήφθη τὴν κίνησιν τοῦ παραπετάσματος καὶ προσπαθοῦσε

ν' ἀπορροφήσῃ τὴν προσοχὴ τοῦ Τζοβάννι. Ἔπειτα τὰ παραθυρόφυλλα ἐκινήθησαν ἀργὰ κι' ἔκλεισαν.

— Ναί· νομίζουν πῶς εὔκολα θὰ μὲ δολοφονήσουν.

— Μὰ ποιὸς σᾶς εἶπε αὐτὸ τὸ ἀποτρόπαιο παραμύθι ; εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Παραμύθι ; εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Αὐτὸ ἀκριβῶς θέλω κι' ἐγὼ νὰ ἰδῶ. Ἂν εἶνε παραμύθι. Καὶ γι' αὐτὸ σᾶς ἐκράτησα ἐδῶ γιὰ νὰ μιλήσουμε.

Ἐγύρισε τότε καὶ εἶδε τὸ παράθυρο κλειστό.

— Μπᾶ. Τί παράξενο, εἶπε. Τὸ παράθυρό σας ἔκλεισεν. Ἔκλεισε μόνο του ; Ἡ πόρτα σας εἶνε κλεισμένη ἀπὸ μέσα ;

— Βέβαια. Θὰ ἔκλεισε τὸ παράθυρο ὁ ἄνεμος.

— Καὶ ὅμως δὲν φυσᾷ καθόλου.

— Καμμιὰ φορὰ γίνεται ἕνα μικρὸ ρεῦμα στὶς γωνιὲς τῶν σπιτιῶν, ἱκανὸ νὰ κλείσῃ ἕνα παράθυρο. Ἀλλ' ἂς ἔλθουμε στὴν ὁμιλία μας. Δὲν μοῦ εἴπατε ποιὸς σᾶς εἶπε αὐτὸ τὸ τρομερὸ παραμύθι ;

— Παράξενο, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Νομίζετε πῶς εἶνε παραμύθι. Τὸ ἤθελα κι' ἐγώ. Γιατὶ καταλαβαίνετε, κυρία, δὲν θὰ μοῦ εἶνε εὐχάριστο νὰ εἶνε προδότης ὁ ἀδελφός μου, ἀπέναντι ἐμοῦ, τῆς οἰκογενείας μας καὶ τῆς πατρίδος μας. Καὶ ἂν ἀποδειχθῇ...

— Ὦ, μὴν τὸ λέτε.

— Ἂν ἀποδειχθῇ ἡ προδοσία του, πρέπει καὶ τὸν θάνατό του μυστικὸν νὰ τὸν κρατήσω.

— Τὸ θάνατό του.

— Βέβαια. Ἕνας ἄνθρωπος τῆς τάξεώς του ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πεθάνῃ μεσ' τὸ δωμάτιό του μὲ ἕνα λεπτὸ μεταξωτὸ σχοινὶ στὸ λαιμό.

— Βέβαια, ἕνας προδότης ἀξίζει νὰ πεθάνῃ, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα, ἀλλὰ ποιὸς τὸν κατηγορεῖ;

— Ἡ ἴδια ἡ Φλωρεντινὴ δημοκρατία, εἶπεν ὁ Τζοβάννι. Νομίζετε πῶς θὰ ἐπίστευα ἄλλον ὁποιονδήποτε; Μερικοὶ συνένοχοί του ὡμολόγησαν ἀφοῦ τοὺς ἔβαλαν στὰ βασανιστήρια.

— Ἄκουσε Τζοβάννι. Ἀγάπησες πολὺ τὸν ἀδελφό σου καὶ τοῦ ἄξιζε. Ἦταν καὶ ἐκεῖνος ἀφωσιωμένος σὲ σένα. Δὲν κάνεις λοιπὸν τὴν σκέψι ὅτι δυνατὸν νὰ τὸν κατηγόρησαν ἄνθρωποι ποὺ τὸν μισοῦν; Δὲν εἶπες πρὸ ὀλίγου ὅτι μπορεῖ νἄφυγε κρυφὰ ἀπὸ τὴ Φλωρεντία γιὰ μιὰ γυναίκα; Γιατὶ τάχα ὁ ἄνδρας της νὰ μὴν τὸν κατηγόρησε ὅτι εἶνε προδότης; Ἕνας ζηλότυπος σύζυγος μπορεῖ νὰ τὸ ἔκαμε.

— Ναί, κι' αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν ἀπίθανο, εἶπε ὁ Τζοβάννι μὲ παράξενο σαρκαστικὸ χαμόγελο. Μὰ καταγγέλουν μαζύ του καὶ ἄλλους συνενόχους, οἱ ἄρχοντες τῆς Φλωρεντίας.

— Καὶ εἶνε τάχα δύσκολο ὁ σύζυγος ποὺ ζηλοτυπεῖ νὰ κατηγόρησε κι' ἄλλους, γιὰ νὰ χαθῇ μαζύ τους καὶ ἐκ ἄνθρωπος ποὺ τὸν προσέβαλε;

— Ναί. Κι' αὐτὸ δὲν εἶνε δύσκολο. Ἐν τούτοις..

— Δὲν ἐπιτρέπεται ὁ Τζοβάννι Μαλατέστα νὰ

γίνῃ ὄργανο μιᾶς ραδιουργίας. Νὰ σκοτώσῃς τὸν ἀδελφό σου γιὰ λόγους τέτοιους εἶνε τρομερό.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἐφάνη στὴν αὐλὴ ἡ μικρὴ Ἀγνή.

— Τί εἶνε μικρούλα μου, εἶπεν ὁ Τζοβάννι, κι' ἐχάϊδεψε τὸ παιδί του.

— Μητέρα, νὰ μοῦ κάμῃς μιὰ χάρι, εἶπεν ἡ Ἀγνή.

— Δὲν εἶνε τώρα ὥρα παιδί μου. Πήγαινε ἐπάνω. Μιλοῦμε σοβαρὰ μὲ τὸν πατέρα σου. Ἀργότερα.

— Μιὰ στιγμή, μητερούλα μου, εἶπεν ἡ μικρούλα. Μοὺ εἶχες ὑποσχεθῆ πὼς θὰ μοῦ ἔδινες ἕνα παληὸ μεταξωτὸ νὰ κάμω φόρεμα τῆς κούκλας μου.

— Θὰ σοῦ τὸ δώσω αὔριο.

— Τώρα τὸ θέλω ἐγώ.

— Ποῦ εἶνε αὐτὸ τὸ μεταξωτό; ἐρώτησε ὁ Τζοβάννι.

— Ἄφησέ την τώρα νὰ φύγῃ, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Εἶνε στὴν κάμαρα τῆς μητέρας, εἶπεν ἡ Ἀγνή. Θὰ πάω νὰ τὸ πάρω μόνη μου.

— Ὄχι μὴν πᾷς. Θὰ σοῦ τὸ δώσω ἐγώ, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Γιατὶ δὲν ἀφίνεις νὰ πάῃ νὰ τὸ βρῇ στὸ δωμάτιό σου, εἶπεν ὁ Τζοβάννι.

— Θὰ μοῦ κάμῃ ἄνω κάτω τὴν κάμαρα. Ἔλα

ἀργότερα παιδί μου καὶ θὰ σοῦ τὸ δώσω τὸ μεταξωτὸ καὶ λίγα μαργαριτάρια.

— Καλὰ μητέρα, εἶπεν ἡ Ἀγνὴ καὶ ἔφυγε.

— Ἀνέβα ἀπ' αὐτὴν τὴν σκάλα ἐφώναξεν ὁ Τζοβάννη στὴν Ἀγνὴ δείχνοντας τὴ θύρα τοῦ μικροῦ πύργου ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου εἶχε πρὸ ὀλίγου ἀνεβῇ ὁ Πάολο.

— Ὄχι· καλλίτερα πήγαινε ἀπὸ τὴν αὐλὴ καὶ τὴν μεγάλη σκάλα νὰ μὴν πέσῃς εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

Καὶ ἐπρόσθεσε πρὸς τὸν Τζοβάννι.

— Τζοβάννι, πές μου ὅτι δὲν πιστεύεις ὅτι ὁ Πάολο εἶνε ἔνοχος.

— Ἂν ὁ Πάολο εἶνε ἀθῶος, εἶπεν ὁ Τζοβάννι ἕνα ἀπὸ τὰ δύο θὰ συμβῇ. Ἢ θὰ καταφύγῃ ἐδῶ γιὰ νὰ σωθῇ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς του τῆς Φλωρεντίας ἢ θὰ γυρίσῃ στὴ Φλωρεντία γιὰ νὰ τοὺς ἀντικρούσῃ μὲ γενναιότητα. Δὲν εἶνε σωστὸ αὐτὸ ποῦ λέω;

— Ὦ, ναί, ναί.

— Ποιὸ ἀπὸ τὰ δύο πιστεύεις, ὅτι θὰ συμβῇ; ἐρώτησε γρήγορα ὁ Τζοβάννι.

— Μά, εἶπεν ἐκείνη χωρὶς νὰ προφθάσῃ νὰ σκεφθῇ, μοῦ φαίνεται πῶς θὰ γυρίσῃ ἐδῶ. Αὐτὸ εἶνε φυσικώτερο.

— Καὶ ἐγὼ αὐτὸ νομίζω, ἀπήντησεν ἐκεῖνος κι' ἐσκυθρώπασε.

— Ὥστε δὲν θὰ στείλῃς σήμερα ἀπάντησι στὴ

Φλωρεντία καὶ νὰ ζητήσῃς τὴν τιμωρία του πρὶν ἔλθῃ καὶ τὸν ἀκούσῃς. Μοῦ τὸ ὑπόσχεσαι;

— Ναί.

Ὁ Τζοβάννι τὴν ἔπιασε ἀπότομα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ἔσυρε κοντά του.

— Τὶ θέλεις τώρα; τοῦ εἶπεν.

— Ἕνα φιλί.

— Μὰ τώρα ἐδῶ;

— Σ' ἀγαπῶ· πῶς σ' ἀγαπῶ. Σ' ἀγαπῶ καὶ θὰ σ' ἀγαπῶ καὶ ὅταν θὰ εἶσαι πεθαμένη.

Ἐκείνη ἀφέθηκε στὰ χέρια του. Ὁ Τζοβάννι τὴν ἐφίλησε, τὴν ἄφησε ὕστερα μισολυπόθυμη σ' ἕνα κάθισμα πρὸς στὴν αὐλὴν καὶ ἔφυγε.

Ὅταν συνῆλθε ἡ Φρατζέσκα ἀπὸ τὴν ἐλαφρὰν σκοτοδίνην ποῦ τῆς ἦρθε ἐκύτταξε γύρω. Ὁ Τζοβάννι δὲν ἐφαινόταν πουθενά. Ἂν ἐπρόσεχεν ὅμως θὰ τὸν ἀνεκάλυπτε κρυμμένο πίσω ἀπὸ τοὺς θάμνους τῆς εἰσόδου τοῦ κήπου. Ἐκεῖ ὁ ἄνδρας της παραμόνευε. Ἡσυχη τότε ἔτρεξε πρὸς τὴν πόρταν τοῦ μικροῦ πύργου, καὶ ἀνέβηκε γρήγορα ἐπάνω. Εὑρῆκε τὸν Πάολο νὰ κάθεται καὶ τὸ παράθυρο τοῦ δωματίου κλειστό.

— Ἄ, τὶ ὡραία εἶνε ἡ ζωή, εἶπεν ἐκεῖνος μόλις τὴν εἶδε, κι' ἔφερε τὸ χεριστὸ μέτωπόν του, σὰν νὰ ἤθελε νὰ συγκρατήσῃ ἕνα ὡραῖο ὄνειρο.

— Ναί, εἶνε ὡραία, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα ποὺ δὲν ἤθελε νὰ τοῦ εἰπῇ ἀκόμη τῆς ἀποφάσεις ἀπὸ τὸν

Τζοβάννι κι' ἔτρεξε κοντά του. Ἡ θύελλα ἐπέρασε Ἄνοιξε, Πάολο, τὸ παράθυρο νὰ μπῇ ὁ ἥλιος, τὸ φῶς, ὁ ἀέρας, ἡ χαρά, ἡ ζωή. Ἂς ποῦμε πῶς ἦταν νύχτα ὅσον καιρὸ εἴχαμε νὰ ἰδωθοῦμε καὶ πῶς τώρα ξημέρωσε.

— Κι' ἀλήθεια νύχτα ἦταν, εἶπεν ὁ Πάολο ἀνοίγωντας τὸ παράθυρο. Γιατὶ εἶνε νύχτα ὅπου δὲν εἶσαι σύ.

— Εἶσαι ὁ ἥλιός μου.

— Ἂς ἦταν δυνατὸ νὰ μὴν τελειώσῃ αὐτὴ ἡ ὥρα.

— Ὤ, ἂς ἦταν νὰ μὴν τελειώσῃ. Ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ σκεφθοῦμε τὶ θὰ γείνῃ.

— Ὄχι ἀκόμη. Ἄφησε τὴς σκέψεις. Ἔλα νὰ καθίσωμε ἐδῶ σὰν ἄλλοτε κοντά, κοντὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον. Ἐκάθισαν κοντά.

— Ἂς ποῦμε πῶς δὲν ὑπάρχει παρὰ ἡ ἐπιθυμία μας, εἶπε ἡ Φρατζέσκα. Ἂς ποῦμε πῶς ὅλα εἶνε ὄνειρα καὶ πῶς ἡ ἴδια ἡ πραγματικότης ἐκουράσθηκε καὶ ἔγινε ὄργανο τοῦ ὀνείρου μας κι' αὐτή.

— Ἄ, νὰ ἐδῶ βλέπω ἔχεις καὶ τὸ ἀγαπημένο μας βιβλίο, εἶπεν ὁ Πάολο βρίσκοντας σ' ἕνα τραπεζάκι κοντὰ στὸ κάθισμά του τὸ βιβλίο τοῦ Λανσελότου καὶ τῆς Γενεβιέβης.

— Ναί, ἀγάπη μου. Τὸ διαβάζω κάθε ἡμέρα σχεδόν.

— Διάβασε λίγο, νὰ τ' ἀκούσω μὲ τὴ φωνή σου.

Ὁ Πάολο ἄρχισε νὰ διαβάζῃ.

«Κι» ὁ Λανσελότος βρῆκε τὴ βασίλισσα τὴν ὥρα ποὺ καθόταν μοναχή της. Ἦτανε φλογερὸ ἀπομεσήμερο καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶχαν ἀποκοιμηθῆ.

Ἡ Φρατζέσκα ἐξακολούθησε τὴν ἀνάγνωσι.

— «Εἶχαν τόσον καιρὸ νὰ ἰδωθοῦν». — Πόσο καιρὸ ἀγάπη μου ; εἶπε ἡ Φρατζέσκα.

— Δυὸ μῆνες. Κἄτι παραπάνω.

— Δυὸ μῆνες ; Ὦ πάρα πολύ.

Καὶ ἡ Φρατζέσκα ἐξακολούθησε.

— «Σὰν εἶδε ὁ Λανσελότος τὸ στόμα τῆς Γενεβιέβης ποὺ ἕνα ἐλαφρὸ χαμόγελο ἦτο ζωγραφισμένο».

Ἐξαφνα ἐσκοτείνιασε. Ὁ οὐρανὸς εἶχε γείνει ἔξω πολὺ βαρύς. Καὶ στὴ στιγμὴ αὐτὴ ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρον ὑψώθηκε τὸ σῶμα τοῦ Τζοβάννι ποὺ ἀνέβαινε μὲ ξύλινη σκάλα.

Μόλις εἶδε τὴν γυναῖκά του τόσο κοντὰ στὸν ἀδελφό του ἐστάθηκε μιὰ στιγμὴ σὰν ἀποσβολωμένος καὶ ἔσπρωξε σιγὰ τὸ παράθυρο ποῦ δὲν τὸ εἶχαν κλείσῃ μὲ τὸν σύρτη. Ἐγλύστρησε μέσα πίσω ἀπὸ τὰ παραπετάσμαααα χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφθοῦν, χάρις στὸ θόρυβον ποῦ ἐπροξενοῦσε ἡ θύελλα. Καὶ ἐστάθηκε ἀκίνητος στὴ σκοτεινὴ γωνία πλάϊ στὸ παραπέτασμα μὲ τρόπο ποὺ δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ τὸν ἰδοῦν.

— Ἐσκοτείνιασε πάλι, εἶπε ἡ Φρατζέσκα, δὲν βλέπω νὰ διαβάσω.

— Καὶ εἶν' ἀνάγκη ; Δὲν τὸ ξέρουμε ἀπ' ἔξω ;

Ὁ Τζοβάννι ἐγλύστρησε, πίσω ἀπὸ τὸ κάθισμα τοῦ Πάολο.

— Ἂν τὸ ξέρουμε. Ἄκουσέ το λοιπόν». Τὰ δυό της χέρια τοὔδωσε ἡ βασίλισσα...» Ἔτσι.

Καὶ ἔκαμε νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ.

Τὴν στιγμὴ ἐκείνη ὁ Τζοβάννι ὥρμησε ἀπάνω στὸν Πάολο μὲ τὸ μαχαῖρι ὑψωμένο, ἀλλὰ ἡ Φρατζέσκα εὑρέθηκε ἀκριβῶς μπροστὰ καὶ τὸ μαχαῖρι ἐχώθηκε στὸ στῆθός της. Τὸ αἷμα ἔβαψε τὴ λευκή της σάρκα κι' ἐκείνη ἐκυλίσθηκε χάμω.

— Νὰ ἔτσι ἐφώναξε, μὲ λύσσα, ὁ Τζοβάννι καὶ ἄρχισε νὰ κτυπᾷ μὲ τὸ μαχαῖρι τὸν Πάολο ἐνῷ ἐκεῖνος προσπαθοῦσε νὰ βγάλῃ τὸ σπαθί του. Διὰ μιᾶς τότε σχεδὸν ὁ Πάολο ἔπεσε κοντὰ στὴ Φρατζέσκα.

Ὁ Τζοβάννι σὰν τρελλὸς διέτρεχε τὸ δωμάτιο ἄνω κάτω. Ἐστάθηκε ἔξαφνα καὶ εἶδε κατακειμένους τὸν Πάολο καὶ τὴν Φρατζέσκα τὸν ἕνα ἀπάνω στὸν ἄλλο ἀγκαλιασμένους.

Ὠχροὶ καὶ οἱ δύο μὲ τὰ μάτια μισόκλειστα μὲ τοὺς γογγυσμοὺς τοῦ πόνου ἀπὸ τὶς πληγὲς μέσα σὲ μιὰ λίμνη ἀπὸ αἷμα εἶχαν ἑνώσει τὰ χέρια.

— Πάολο, Πάολο, μίλησέ μου, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα.

— Νὰ σὲ φιλήσω ὅσο ἀναπνέω εἶπεν ὁ Πάολο.

Ἡ Φρατζέσκα, τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν ἐφίλησε.

— Ἀγαπημένε μου ζῆσε ἀκόμη, ζῆτε.

— Ἔλα.... ἕνα φιλί, μαζύ, εἶπε ἐκεῖνος μὲ σβυσμένη φωνή. Τὸ τελευταῖο. Ἔλα.

Ἡ Φρατζέσκα ἔσκυψε καὶ τὰ χέρια τους ἑνώθησαν. Ἔμειναν ἔτσι ἀγκαλιασμένοι σφιγμένοι στὸ τελευταῖο φιλὶ μὲ πάθος, μὲ ἀλλόκοτη ἡδονὴ μέσα στὸν πόνο καὶ στὸ σβύσιμό τους.

Σιγά, σιγὰ τὸ ἀγγάλιασμά τους ἐχαλαρώθηκε καὶ τὰ χέρια τοῦ Πάολο κατέπεσαν ἀδρανῆ ἀπὸ τοὺς ὤμους τῆς Φρατζέσκας, στὸ στῆθος της. Ἦταν νεκρός.

Ὁ Τζοβάννι ἔντρομος ὑποχωροῦσε πρὸς τὴν πόρτα μὲ τὰ μάτια ἀνοιγμένα ἀπὸ τὴ φρίκη τοῦ ἴδιου του ἐγκλήματος.

— Πάολο περίμενέ με καὶ μένα, εἶπεν ἡ Φρατζέσκα μὲ σπαρακτικὴ φωνήν. Περίμενέ με χρυσό μου, ἔρχομαι.

Ἀνεσήκωσεν ἔξαφνα τὸ ὡραῖο ὑγρό της κεφάλι καὶ εἶδε τὸν Τζοβάννι. Τοῦ ἐφώναξε τότε.

— Πρὶν φύγῃς κύτταξε.... Ὅ,τι μοῦ ἐζήτησες... γιὰ ἐλεημοσύνη... κύτταξε τὸ φιλὶ τῆς ἀγάπης, τὸ τρελλὸ ἐρωτικὸ φιλὶ ποῦ δὲν σοῦ ἔδωσα ποτὲ.... νὰ κύταξε τὸ δίνω σ' αὐτὸν ποὺ ἀγάπησα.... Ὦ Πάολο...

Ἔπεσε πάλιν στὸ πτῶμα τοῦ Πάολο καὶ ἤρχισε νὰ τὸν φιλῇ.

— Πάολο συγχώρησέ με, εἶπε, ποὺ ἄργησα. Ἔρχομαι μαζί σου. Αἰώνια θὰ εἴμαστε ἀγκαλιασμένοι. Ἡ ζωὴ μᾶς ἤνωσε καὶ ὁ θάνατος μᾶς βρῆκε μαζύ.

— Νὰ.... ἕνα φιλὶ.... ἀκόμη Πάολο ἀγάπη μου.

Ἦσαν τὰ τελευταῖα της λόγια. Ἔμεινε ἀπάνω στὸν ἀγαπημένο της σἂν νὰ εἶχε ἀποκοιμηθῇ στὸ στῆθος του. Ὠχροὶ ἀκίνητοι καὶ οἱ δύο νεκροὶ πειὰ κατέκειντο ὁ ἕνας ἀπάνω στὸν ἄλλο σὰν νὰ ἀνεπαύοντο ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ὥρα ἐρωτικῆς παραφορᾶς.

ΤΕΛΟΣ

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ" • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •